ДИМКА МИТЕВА

РЕЧНИК

НА ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗМИТЕ ВО ДЕЛОТО НА К. МИСИРКОВ „ЗА МАКЕДОНЦКИТЕ РАБОТИ“

(Толковен, прав, обратен, фреквентен)

Скопје 2020

ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗМИТЕ ВО ДЕЛОТО НА К. МИСИРКОВ – „ЗА МАКЕДОНЦКИТЕ РАБОТИ“

Наш став. Како секој литературен јазик и македонскиот има слој на т.н. интернационална лексика. Тој слој е значителен и во зависност од образованието на секој човек зависи и користењето на тој слој. Не е добро кога зборовите од тој слој се употребуваат погрешно без да се знае точно нивното значење. Тогаш е подобро и да не се употребуваат. Исто така не е добро кога се претерува со употребата на зборови од интернационалната лексика без да се води сметка на кругот на читателите што ќе ги читаат тие текстови. Затоа ние се залагаме за умерена употреба на таквите зборови примерена кон корисниците на тие текстови.

Во овој прилог ние ќе се задржиме токму на оваа тема, лексикографски, обработувајќи ги лексемите од интернационалниот лексички слој во македонскиот јазик, заложени во многузначајната книга на К. П. Мисирков – „За македонцките работи“.

К. Мисирков во својата книга „За македонцките работи“ употребува извесен број интернационални лексеми, водејќи сметка за кругот на читателите од тоа време (крајот на XIX и почетокот на XX век).

За таа страна од неговиот јазик мошне значајни се трудовите на научниот советник Тодор Димитровски во кои се обработуваат и други одделни теми од јазикот на Крсте Мисирков. Во нив е обработена литературната лексика на Мисирков, нашиот однос кон неа (стр. 195–217)[1], а мошне исцрпно е разгледана интернационалната лексика во неговиот јазик (стр. 218–251) без да се задржува на нивната семантика, т.е. значење. Негов заклучок, во врска со последниов труд, е дека „разлики меѓу формите на зборовите од интер-

националниот слој во јазикот на Мисирков и оние во современиот литературен јазик бездруго има, но има и големи сличности токму благодарејќи на прејавениот стремеж на Мисирков да ги доближи, морфолошки пред сè, зборовите од тој слој до зборовите од другите слоеви на речникот на нашиот јазик“ (стр. 250–251)[2]. Такви паралели на јазикот на одделни наши писатели и современиот литературен јазик среќаваме и во други трудови во оваа книга, а посебно во оние посветени на Рациновиот јазик.

На тема: интернационализмите во делото на Мисирков „За македонцките работи“ има пишувано и Мито Миовски во книгата, „Лексиколошки аспекти на делото „За македонцките работи““[3] под наслов: „Лексичките интернационализми“ (нив ги разгледува, во кратки црти, на три страници, споменувајќи го аспектот на временската детерминираност, историските прилики, нивната обусловеност, економската и општествената ситуација во светот, развојот на светскиот капитал, капиталистичките односи, јазикот-посредник, патиштата по кои тие навлегувале во македонскиот јазик, во тој ред и во јазикот на Мисирков, итн., итн.). Инфилтрацијата на лексичките интернационализми „не би можела така органски да се вклопи во овој текст и успешно да функционира“, истакнува Миовски, ако не се обезбедени споменатите услови за неа. Поинаку кажано со застапеноста на таа лексика во книгата на Крсте Мисирков „За македонвките работи „индиректно се еманципира и се афирмира и македонската лексика“[4]. Значи, и авторот Миовски не ги дефинира интернационализмите, употребени од страна на Мисирков, од аспект на нивната семантика, т.е. значење. Тоа ние го правиме во овој речник[5].

Д. М.

---

[1]За литературната лексика на Мисирков. Во кн.: Од Пејчиновиќ до Рацин, Јазични и литературноисториски прилози. Култура – Скопје 1982, стр. 195–205.

Лексички разлики меѓу јазикот на Мисирков и современиот македонски литературен јазик, Во кн.: Од Пејчино-

вик до Рацин, Јазични и литературноисториски прилози. Култура – Скопје 1982, стр. 206–217.

[2]Интернационалниот речнички слој во јазикот на К. П. Мисирков. (Македонски јазик XVIII (1967), 79–102; И во кн.: Од Пејчиновик до Рацин, Јазични и литературноисториски прилози. Култура – Скопје 1982, стр. 218–251).

[3]Мито Миовски, Лексиколошки аспекти..., Македонска книга, Скопје1988, на стр. 15–18

[4] Мито Миовски, Лексиколошки аспекти..., Македонска книга, Скопје1988, стр. 17.

[5]Турскиот лексички слој е обработен посебно во книгата: Димка Митева, Речник на турцизмите во делото на Крсте Петков Мисирков „За македонцките работи“ (Толковен, Прав, Обратен, Фреквентен, Скопје 2018, 228 стр. Издание на авторот на овие редови.

[6]Интернационализам -змот, -зми (лат. inter ‚меѓу‘, natio ‚народ‘) – интернационален збор, т.е. меѓународен збор, елемент или термин, израз или конструкција, најчесто од латинскиот или грчкиот, а во поново време и од англискиот, италијанскиот, францускиот, германскиот и др. јазик што се употребува во речиси сите, во повеќе или барем во главните европски (а и во некои други светски) јазици.

ТОЛКОВЕН РЕЧНИК
НА ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗМИТЕ ВО ДЕЛОТО НА К. МИСИРКОВ – „ЗА МАКЕДОНЦКИТЕ РАБОТИ“

А

авантура *ж.* (франц. aventure) *смела постапка, необмислена работа, дејство, сврзано со големи ризици и опасности;* Ако јет така, то шчо се барат од македонцката интелегенција, за да се олеснат нестреките за Македонците от сегашната нестрек'на авантура? (19)

Со п р и д а в к а т а: **нестрекен**; Вид. го горниот пример.

автокефален -нијот *прид.* (авто- според грч. αὐτο- од αὐτός ‚сам, лично, од самиот себе си' + грч. κεφαλή ‚глава') *(во црковен поглед) независен, самостоен;* Таја ноа престолнина не јет далеку от старите: Преспа и Прилеп, и од седалишчето на до неоддамна автокефалнијот Оридцки Архиепископ. (140)

автономен -мна *прид. што се однесува на* а в т о н о м и ј а (грч. αὐτο- од αὐτός ‚сам, лично, од самиот себе си' + грч. νομος); *самоуправен, самостоен, независен (политички), слободен;* Мислит ли комитетот, оти, ако он сакат да игнорират прашајн'ето за јазикот во разни делои на фантазираната, барем сега за сега, автономна Македонија, игнорираат истото прашајн'е и заинтересуаните балканцки народности, особено Србите? (12); А пошчо во автономна Македонија ке немат место за пропагандите, то Србите ке требит да отстапат местото на Бугарите. (13)

Со и м е н к и т е: **Македонија**: Автономна Македонија, како пат, по кој шчо ке се дојдит до сојединуајн'ето на Маке-

донија со Бугарија, Србија никој пат не ке допушчит. (15); **правителство**: Зар не му мисл'ат Србите, оти со успеот на востаајн'ето, ако се питат: на кој јазик ке требит да зборуат судијата, да речиме, во Тетоо? – автономното правителство, које ке бидит од „бол'шинството", ке одгоорит – на бугарцкијо... (12–13); **прао**: ...прашајн'ето за јазикот на македонцките Словени... лесно и праедно ке се решит со добијајн'ето на автономни праа? (12); ...за бугарцките владици, шчо ни ѝ подари Стамболов, није заплатифме со немајн'е автономни праа, предвидени по Берлинцкијот трактат. (60); **управија**: Кара-Влашко не можит равнодушно да гледат на усилејн'ето на Бугарија со даан'ето на Македонија автономна управија. (14)

автономија *ж.* (рус. автономия од франц. autonomie според грч. αὐτονομία ‚независност') – **1**. (полит.) *политичка или административно-територијална самоуправа на дел од државата, изделена врз национална, етнографска или верска основа;* Само согледуајн'ето на тије својеобразни црти во карактерот, нравите, обичајите, жиотот, предајн'ата и јазикот на нашијот народ јет важна причина да сме није против делејн'ето на нашата таткоина и за нејната автономија, зашчо дележот ке ни искоренит сѐ, шчо ни јет мило и ке ни наврзит много противно нешчо на нашијот народен дух. (134); Ако сме логични, то требит да признајиме, оти автономијата на Македонија, за која до сега револу- / ционерите се бореа имат смисл'а само во тој случај, ако револуционерите согледуваа во нашијот народ таквија качества и особини, који се немаат у друзите балканцки народи, а сет само наша карактерна црта. (133–134)

2. (прав.) *право на самостојно управување, организирање; самоуправа, самоуправност; воопшто независност, слобода, самостојност;* Но ноите праители во Бугарија ни вел'ат: тоа јет Русија крива; Русија се боит од једна голема Бугарија и за тоа: таја кладе Фирмил'ана, таја сега не сакат да дајит на Македонија автономија, таја не нѐ остаи нас да се приготвиме, и да војуваме со Турција. (53); Контака и Ма-

кедонците зафатија да зајауваат, оти они сакаат „Македонија за Македонците“, оти тије сакаат автономија за Македонија, а не сојединуајн’е со Бугарија. (72–73); Но Македонците ’и успокојуваа Бугарите: чекајте вие, нека ни даат нам автономија, па ке видите, оти после неколку години таја Македонија ке бидит бугарцка, зашчо поекето од македонцката интелегенција доби образуајн’ето си во Бугарија. (73); А ако не можит да се добијет автономија, требит ли није равнодушно да гледаме на работајн’ето на пропагандите...? (134); Ако автономијата на Македонија се јавит како резултат на сегашното востаајн’е, то македонцкото прашајн’е ке се решит не во полза на Македонците, а во полза на Бугарите... (12); На автономијата се гледат, како на преодна степен кон сојединуајн’е на Македонија со Бугарија. (14)

3. „А в т о н о м и ј а“; Се прашат кого убедија: „Mouvement Macedonien“, „Право“, „Автономија“ и др. во тоа, оти ратуваат за слободија Македонците, а не, тије, шчо се викаат „Бугари“ и сет от Македонија и Бугарија? (8)

Со п р и д а в к и т е: **политична**: До сега нашијот народ се интересуал поеке само со полна политична автономија, а во националните наши интереси допушк’ал башибузукцки да му се набркуат разни неканени гости, како: Бугари, Грци и Срби. (VI); **полна**: Во замена на тоа, није ке имаме лице и прао, да се надејаме од нашијо великодушен господар, да добијеме полна автономија во црковното и сколијцко дело и полна равноправност пред законо и во местната самоупраа во Македонија. (24–25); **црковно-сколијцка**: ...јас мисл’ам, оти наш долг јет да замолиме македонцката интелегенција, која имат влијајн’е на сегашното движејн’е, ...да се отстранат пропагандите и востаноит Охридцката архиепископија со црковно-сколијцка автономија... (33–34)

авторитет -от, -и *м.* (рус. авторитет, герм. Autorität, лат. auctoritas ‚власт, значење, волја‘) **1**. *влијание што произлегува од углеѓот;* ...поразијата пак на Бугарите јет резултат на немајн’е бугарцки дипломати, који да разбираат бугарцките интереси и да ги зашчитуат со авторитет и знајајн’е. (59); Ми

је дадоа, и така јас се запознаф прв пат со г. Станчев и со бугарцките работи, особено со положејн'ето и авторитетот на бугарцкијот предстаител' во Петроград. (58)

2. *прен.* а в т о р и т е т – *угледна, влијателна личност во извесна средина;* Једните си викаат како свидетели за спраедлиоста на нивните претенцији једни, друзите друзи авторитети. (70)

агент -и *м.* (рус. агент, герм. Agent, лат. agens, -entis) – **1**. *посредник при трговски зделки воопшто;* Едни сел'ани со нивните учители и попои признаваат патриархјата и сет под покроителството на србцки или грцки консули, а друзи признаваат бугарцкијо екзарх и слушаат бугарцкијо трговцки агент. (5).

2. *тој што работи за остварување на нечии интереси;* Комитето, со друзи зборои, барат, европејцките праителства да гледаат на работите во Македонија со македонцки очи т. е. со очите на комитето; а да беше така работата, немаше зашчо европејцките праителства да имаат свои агенти во Македонија. (14)

3. *полномошник на некоја држава во странство;* За подтврдуајн'е на тоа, доста јет да се потсетит на тројица: г. г., Бешков, секретар и gerant на Трговското Агентство во Битол'а, Цоков, дипломатически агент во Лондон и Станчев таков во Петроград. (57)

4. *помошник на некоја служба; овластен доставувач;* Вид. кај ц и в и л е н.

Со п р и д а в к и т е: **бугарцки**: Вид. а г е н т 1; **дипломатически**: Вид. агент 3. **трговцки**: Вид. а г е н т 1; **цивилен**: Битол'а се избират за резиденција на Генералнијот Инспектор за Македонија и негоите советници – цивилни агенти. (140)

агентство -а *ср.* (според лат. agens, -entis) – **1**. *живот и служба на* а г е н т 1. **2**. *претставништво, филијала на централна управа или установа.* **3**. *установа што ги заштитува, брани интересите на некое трговско друштво;* Кладоа

они неколку владици, и отворија неколку трговцки агентства, поддржаа со пари востаајн'ето во Македонија и преранија во Бугарија мнозинство обездомени Македонци, избегани во Бугарија. (48)

4. Т р г о в с к о а г е н т с т в о – *име на претпријатие;* За подтврдуајн'е на тоа, доста јет да се потсетит на тројица: г. г., Бешков, секретар и gerant на Трговското Агентство во Битол'а, Цоков, дипломатически агент во Лондон и Станчев таков во Петроград. (57)

Со п р и д а в к и т е: **бугарцки**: Ако бугарцките трговцки агентства во Македонија сет благодејајн'е за нас, то србцките генерални консулства сет ушче по големо. (49); **трговцки**: Бугарите отворија во Македонија трговцки агентства! Но за чији интереси? Се разбират, оти не за македонцки, а за бугарцките. (49)

агитација -та *ж.* (рус. агитация, герм. Agitation, од лат. agitatio) (полит.) – *агитирање, убедување на народните маси за прифаќање на некоја идеја; пропаганда;* Европејците кажуваат, оти не можаат да напраат нишчо, оти секоја мера од Европа, комитето ке приимит за поострувајн'е на негоата агитација. (32); ...сојединуајн'ето на нашите интереси со интересите на Бугарија во агитацијата на комитетите у Бугарите, беа причина, сета македонцка работа да се припишит од Европа на Бугарија... (76)

административен -вното *прид.* (рус. административный, герм. administrativ, според лат. administro) *што се однесува на* а д м и н и с т р а ц и ј а; ...Турција ке раширит праините на сите македонцки народности пред законо и во административното управуајн'е, и ке покроителствуат на националното развитје на сите македонцки народности. (25)

Со и м е н к а т а: **управуајн'е**; Вид. го горниот пример.

акт -ои *м.* (преку франц. acte од лат. actum) *документ, закон, со државно, правно и сл. значење;* Реформите руско-австријцки, једно сет мег'ународен акт, ке даат прао секога на Македонците да настојаваат пред Големите Сили да се ис-

полнат во полност. (VIII); а к т о и: Проектите за реформи на Русија и Австро-Унгарија сет мег'ународни актои, не исполнуајн'ето на који от Турција јет насмешка и оскрбуајн'е за реформаторцките држаи... (VIII)

Со п р и д а в к а т а: **мег'ународен**: Сегашните руско-австријцки реформи силно се разликуваат од Берлинцкијот трактат со тоа, шчо сет они само мег'ународен акт закл'учен мег'у три држаи. (VIII)

Со б р о ј о т: **два**: Европа ке обрнит возгледите на нашите барајн'а зашчо она јет задолжена да напраит тоа со два мег'ународни актои: проекто за реформи во Македонија од Февруар и мјурцштегцкијот проект. (VII); Тије два мег'ународни актои ни обек'аваат постепено рашируајн'е на реформите во Македонија... (VII)

акустичен *прид.* (рус. акустика од герм. Akustik според грч. ἀκουστικός) – *звучен; слушен;* Јазикот јет акустичен резултат от физиолошко работејн'е на органите на чоечката реча, на кој шчо му се приписуат извесно значејн'е. (137)

амбасадер -и *м.* (франц. ambassadeur) **амбасадор** – **1**. *највисок дипломатски чин*. **2**. *шеф на амбасада.* **3**. овде: *највисок дипломатски претставник на една држава испратен во друга за да ги претставува нејзините интереси; пратеник, посредник;* ...Портата постојано предстауат на рускијот австро-унгарцкијот амбасадери списоци од стражејн'а на турцкијот аскер со четите, списоци од најдено при обиските оражје у населејн'ето, списоци од убијства, совршени от четите над мирното населејн'е. (X)

Со п р и д а в к и т е: **австро-унгарцкиј**: Вид. го горниот пример; **рускиј**: Вид. го горниот пример.

амнастија *ж.* (преку рус. амнистия од пол. amnistja според грч. ἀμνηστία) **амнестија** – *законска одлука, акт за целосно или делумно помилување на осудени лица;* ...да се отстранат пропагандите и востаноит Охридцката архиепископија со црковно-сколијцка автономија, амнастија на емигрантите и

сите четници, признајн'е на Словените во Македонија за одделна народност... (33–34)

ангажира(т) *свр.,несвр.* (овде: *свр.*) (герм. engagieren, франц. engager) – **I**. *заѓолжи, обврзе;* Јас мисл'ам, оти нишчо друго не ни остаат да напраиме, осим да се однесеме со полно доверје ком реформаторцките усил'а на двете заинтересуани Сили, и со тоа да ѝ ангажираме, час по скоро да се воведат обек'аните реформи. (XI)

II. **ангажира се** – *прифаќа ангажман (заѓолжение, обврска); заѓолжи се, обврзе се;* А пошчо такво обеспечејн'е никој пат не јет сигурно, без да се ангажират једна од големите држаи, или неколку од ниф, со оражије во рака да поткрепат тоа обеспечејн'е, то од Бугарија не можеше да се очекуат набркуајн'е во македонцките работи. (55)

антагонизм *м.* (рус. антагонизм, франц. antagonisme според грч. ἀνταγώνισμα) **антагонизам** – *заемна непомирлива противречност, спротивност на идеи;* син.: *непријателство, соперништво; нетрпеливост;* Со него није сакафме да покажиме на Русите, оти у нас во Македонија немат национален антагонизм и јет возможно задружно работејн'е от сите македонцки народности на културна почва. (45)

Со п р и д а в к а т а: **национален**: Вид. го горниот пример.

апетит *м.* (рус. аппетит од франц. appétit според лат. apetitus) **1**. *силна желба за јадење.* **2**. овде: (прен.) *силна желба, страст за постигање на нешто;* Но великодушијето на Србите јет само за тоа, да покажат умереноста на својот апетит и справедлиоста на нивните барајн'а: ето не сакаме тоа, шчо не јет наше. (113)

апостолцки *прид.* (според апостол, грч. ἀπόστολος) **апостолски** – *што се однесува на* а п о с т о л (црков., грч.); овде: **Апостолцка црква**: Зар црквата не требит да бидит: Едина, Соборна, Вселенцка и Апостолцка? (22); Ако религиозните пропаганди се постарајат да побркаат на здружуајн'ето на македонцката интелегенција и македонцкијо народ мег'у

себе, то прво нешчо, које ке се потребат, тоа јет, да се образуат во Македонија: Едина, Соборна и Апостолцка црква т.е. да се возстаноит Охридцката Архиепископија, која шчо ке бидит „Архиепископија всеја Македонији“. (23)

Со д р у г и п р и д а в к и до себеси: **Едина**, **Соборна**; Вид. ги горните примери.

Со и м е н к а т а: **црква**; Вид. ги горните примери.

апсурд *м.* (рус. абсурд, герм. Absurd од франц. absurde според лат. absurdus ‚глупав‘) *она што е противно на здравиот разум;* син.: *бесмислица, бесмисленост, глупост, заблуда, нелогичност и сл.;* Немат шчо да се зборит за учените Македонци во Бугарија: тије једногласно ке речат, оти ноото течејн’е јет просто апсурд, оти никој пат немало македонцка народност и сега ја немат; оти Македонците сет Бугари и пр. (82)

аргумент -и *м.* (рус. аргумент од герм. Argument, лат. argumentum) *доказ, основаност, причина, факт како оправдување на некое тврдење или поткрепа на дадена теза;* За него (за Македонецот) јет прашајн’е, каде јет истината, зашчо сите имаат свои аргументи. (91–92); ...ако против сите аргументи на здравијот смисл пак подигниме востаајн’е, ке бидиме само осноа на дипломатцка борба мег’у реформаторцките држаи и некоја трек’а, која борба ке се свршит само со нашето понишчуајн’е. (133)

Со п р и д а в к и т е: **историјцки**: Тука (во Србија) они (младите Македонци) се заинтересуваа со прашајн’ето за нивната народност, со србцките филологијцки и историјцки аргументи за народноста нивна... (89); **србцки**: Вид. кај **историјцки**; **филологијцки**: Вид. кај **историјцки**.

аргументација -ји *ж.* (рус. аргументация, герм. Argumentatio од лат. argumentatio) – **1**. *приведување аргументи (докази); аргументирање.* **2**. овде: *збир од аргументи, докази, докажувања, факти во корист на нешто;* Протиположните аргументацији не даваат возможност да се наит, која јет нај праата, и за тоа Македонецот решаат да сет сите ложни и

да имат само једна неопровргната истина: македонцките Словени сет Македонци и Словени... (92)

Со п р и д а в к а т а: **протиоположен**: Вид. го горниот пример.

арена *ж.* (рус. арена, герм. Arena според лат. (h)arena) овде: (прен.) *поле на дејствување, поприште;* Она не јет никак повлијала на судбите на саседните народи, а јет била арена на политична и културна борба мег'у разните балканцки народности. (101)

аријцки *прид.* **ариевски** – *што се однесува на* А р и е ц (санскрт. arya), А р и ј ц и (истор.) – *припадник на некој од индоевропските народи воопшто; Индоевропеец;* Но тоа делејн'е пак беше на големи делои, или народни групи, како напр. индо-иранцка или аријцка, германцко-словенцко-литовцка и пр. (102)

аристократија -та *ж.* (ром. aristocraţie, франц. aristocratie од грч. ἀριστοκρατία) (истор.) – *привилигиран сталеж врз основа на потеклото или имотот;* син.: *родовско благородништво, племство;* Учените, аристократијата, интелегенцијата и вообшче обшчествените класои, кај шчо се имаат лични интереси, стари традиции и предубедејн'а се борат со ноите течејн'а, кај шчо се наог'ат истината и праината. (82)

армија *ж.* (рус. армия од франц. armée според лат. armo) – *сите вооружени сили на една држава;* с и н.: *војска;* От Софија телеграфируат, оти тамошнијо военен министер зел од офицери на разни европејцки и американцки држаи предложејн'е да се зачисл'ат они во бугарцката армија. (2)

Со п р и д а в к а т а: **бугарцка**; Вид. го горниот пример.

архиепископ *м.* (грч. ἀρχιεπίσκοπος, црков.) – *епископ што управува и стои на чело на архиепископија, што управува црковна област од неколку епископии;* Таја ноа престолнина не јет далеку от старите: Преспа и Прилеп, и од седалишчето на до неоддамна автокефалнијот Оридцки Архиепископ. (140)

Со п р и д а в к и т е: **автокефален** и **оридцки**; Бид. го горниот пример.

архиепископија *ж.* (средногрч. ἀρχιεπισκοπή, црков.) – *црковна област составена од неколку епископии или епархии, управувана од архиепископ.* – А р х и е п и с к о п и ј ат а: Ако јет така, то природно јет, оти, со барајн'ето црковна реформа, ке се сојединит и барајн'е сколијцка реформа т.е. Архиепископијата ке земит во свои раци сколијцката работа... (23); О х р и д ц к а А р х и е п и с к о п и ј а – *Охридска архиепископија;* : Ако тија барајн'а стретат отпор од некоја от пропагандите, то да се молит турцкото праителство и Големите Сили, да се отдалечат од Македонија деморализујуките пропаганди, да се востаноит Охридцката Архиепископија, во раците на која да преминит црковно-сколијцкото дело за сите рисјанцки народности во Македонија. (28); ...да се отстранат пропагандите и востаноит Охридцката архиепископија со црковно-сколијцка автономија, амнастија на емигрантите и сите четници, признајн'е на Словените во Македонија за одделна народност... (33–34)

Со п р и д а в к и т е: **охридска**: ...то прво нешчо, које ке се потребат, тоа јет, да се образуат во Македонија: Едина, Соборна и Апостолцка црква т.е. да се возстаноит Охридцката Архиепископија, која шчо ке бидит „Архиепископија всеја Македонији". (23); Грците унишчија Охридцката архиепископија за тоа, шчо се упоминуаше името „бугарцка", како историјцки reliquium... (125); **самостојна**: ...ако се одделит Македонија во самостојна архиепископија, наједнаш Турција ке се ослободит од набркуајн'ето во македонцките работи от сите 3 саседни држаи. (24); ...да имат во нашата историја много самобитно и својеобразно, као шчо јет да речиме самостојната Охридцка архиепископија, со нејното работејн'е на полето на народното просветуајн'е. (131)

архијепископ *м.* Вид. **архиепископ**; После него представуајн'ата от рускијо и австро-унгарскијо посланици до Портата и во Софија и писмото на англјискијо министр-президент Бал'фур до Кентерберијцкијо архијепископ. (4)

Со п р и д а в к а т а: **кентерберијцки**: Кентерберијцкијо архијепископ се обрна кон англијцкијо министер-президент Бал'фур со молба од името на англиканцката црква, да се поможит на Македонците. (1); А шчо пишит англијцкијо министр-председник на кентерберијцкијо архијепископ за политиката на Големите Сили во нашите работи... (30)

асимилируа се *несвр.* (герм. assimilieren од франц. assimiler според новолат. assimilo) **асимилира се** – *претопува се (во друг народ, примајќи ги неговите а губејќи ги своите одлики, белези и сл.);* овде: **асимилируајќи се** – *изеднаквајќи се (со друг народ);* Така станале имијн'ата Србин и Хрватин народни от племени, така се присоединиле до нивните носители механически соседните племијн'а со својите наречија и состаиле со ниф један народ, постепено асимилируајќи се со својите покорители или присоединители. (107)

аудиторија *ж.* (рус. аудитория од лат. auditorium) **аудиториум** – **1**. *сала во која се држат предавања;* син.: *слушална*. **2**. *слушатели; публика;* Кој ке бидат теоретиците на ноото течејн'е, каде тије теоретици ке развиваат својата дејност, каде и каква ке бидит нивната аудиторија, откаде ке се зимаат стредствата за пропагандирајн'ето на идејата, како ке проникнит таја во народот и како ке се поддржуат во него? (79–80)

Б

банда -и *м.* (преку рус. банда, итал. banda од герм. Bande – чета, одред) – *(вооружена) разбојничка и пљачкашка дружина;* Не требит да се забораат и то, как се изражуваа во европејцките ноини за стражејн'ата на четите со Турците: четите се викаа банди и то *бугарцки* а не македонцки. (8)

Со п р и д а в к и т е: **бугарцка**, **македонцка**; Вид. го горниот пример.

безрезултатен -тна *прид.* (без- + новолат. resultatus) – *што нема резултат(и), исход;* син.: *безуспешен, неуспешен;*

От тоа поминаа (Србите) пак на громка, но безрезултатна пропаганда во Македонија: наобек'аа на Македонци, млади ученици, от бугарцки и грцки сколији златни гори за во Србија. (85)

без резултатно *прил.* (без- + новолат. resultatus) **безрезултатно** – *без резултат;* син.: *безуспешно, неуспешно;* Ил'узијите на самијот србцки народ пак не јет без резултатно: во случај на војна за Македонија со кого и да јет, Србите, како једен, сите ке се наврл'ат на непријател'от... (87)

бјуџет -от *м.* (преку рус. бюджет, франц. budget од англ. budget) **буџет** – *парична сметка на државните, институционалните и сл. приходи и расходи, балансирана, планирана за определено време (година, тримесечје, месец);* Бугарите усилија бјуџетот на екзархијата от појавуајн'ето на србцката пропаганда; со друзи зборои усилија нивната пропаганда и нивните интереси во Македонија. (48)

Со придавката: **државен**: Борбата со србцките интереси во Македонија јет непосил'на, не само за Македонците, који шчо не располагаат со држаа и државен бјуџет, војска, дипломатија и пр., но и за слободна Бугарија. (89)

бугаризм -змите *м.* – *збор или каква било јазична конструкција од бугарскиот јазик (во друг јазик);* Дали во македонцките наречија по оддел'но преобладаваат македонизмите пред србизмите, или бугаризмите, или наопаку? (109)

бугароман -и *м.* (според бугаро- + -ман- грч. μανία ‚безумие, лудост') – **1**. *Македонец што се стремел кон побугарување, бугаризирање.* **2**. (полит.) *приврзаник на бугарската кауза, голем пријател на Бугарите;* „Гркоманите" во Белград од година на година се уголемуваа со нои „гркомани" и „бугаромани", но и једните и друзите натре во Србија мачно се преобрнуваа во „србомани". (88–89)

бугарофоб *м.* (бугаро- + грч. фобија φόβος - ‚страв') – *лице што ги мрази Бугарите, бугарската политика, јазик,*

култура и сè што е бугарско; ...јас категорично осудиф бугарската политика во македонцкото прашајн'е, от које можат да помисл'ат да сум јас бугарофоб и србофил, исто така и од експлуататорцката тактика на балканцките Словени во македонцкото питајн'е. (128)

Бури -ите *мн.* Б у р и – *племенски народ што живее во областа Трансилванија;* с и н.: **Трансилванци**; според Вујаклија: Бури (холанд. boer „селани" *од холандско потекло жители на Јужна Африка;* Ако се срамнат тије со помоките на Бурите (Трансваал'ците), то ке се добијет голема разлика, а тоа јет затоа, зашчо со борбата на Бурите се интересуваа много поеке, од нашата борба. (56)

В

варварин -ри *м.* (грч. βάρβαρος) – **1**. *истор.* (за старите Грци и Римјани) (*подбивно име за секој) странец, туѓинец*). овде: **2**. (прен.) *човек што безогледно уништува, урива културни и материјални вредности.* **3**. (прен.) *груб, жесток, некултурен човек;* син.: *дивјак*; Опустошејн'ата, шчо ѝ правеа нашите предедовци во Византија беа таквија фактои, за који не можеше да се молчит; а заједно со прикажуајн'ето за опустошејн'ата се прикажуаше и за опустошуачите, кон који се однесуваа Византијците со гордост и презрејн'е, као кон варвари. (116); Византијците зборуваа само за опасните за ниф варвари. (116); Но тоа име во очите и устата на Грците имаше ушче специално значејн'е: нај ненавистни за ниф варвари, л'уг'е не образоани, груби, који граничат со звероите. (117)

Со п р и д а в к а т а: **ненавистен**: Вид. кај горните примери.

варварцки *прид.* **варварски** – *што се однесува на варвари;* Колку једен варварцки, т. е. не грцки народ беше по страшен за нивната држаа, толку поеке омразијата кон него

беше по голема и толку негоото име добијаше по долно, по презрител'но значејн'е. (116)

вариација -ји *ж.* (рус. вариация од лат. variatio) **варијација** – *варијанта; разновидност*; Исто така по неја можит да се проследит на која вариација, или на кој диалект, во које време имало по голема литература. (138); Своја историја и вариацији имат и нашијот јазик. (137)

Со п р и д а в к и т е: **сегашни**: По таја историја можит да се изучит, како сегашните вариацији се добија от по стари и последните од једен / обшч македонцки јазик, а тој од једна јужно-словенцка група и пр. (137–138); **современи**: Променејн'ата во јазикот на једен народ во време состауваат историјата на јазикот на тој народ, а променејн'ата негои во пространство составуваат негоите современи вариацији или дијалекти, поддијалекти, гоори, подгоори и пр. (137); Секој народен јазик имат своја историја и своји современи вариацији или дијалекти, поддијалекти и пр. (137); **стари**: Вид. кај се-гашни.

вест-Готи -ите *мн.* (герм.: West – *запад*) (Г о т и – *древен источногермански народ кој живеел на Скандинавскиот Полуостров и на бреговите на Балтичкото Море*); овде: в е с т Г о т и – *западни Готи;* При тоа требит да се не забораат, оти вест-готцките, ост готцките, хунцките полчишча се состојеа не од једни ост-Готи, вест-Готи, Хуни, Словени, но да во ниф господствуаше једната народност, но имаше примеси и од друзите. (116); Нападејн'ата на: вест-Готите, ост Готите, Хуните, Аварите, Антите, Словените, Србо-Хрватите, Бугарите, на Византија сменуваа једното другото и за таја причина византијцките историци зборуваат за сите тије народи, па и за Словените и Антите. (116)

вест-готцки -те *прид.* в е с т г о т с к и – *што се однесува на* в е с т Г о т и – *западни Готи;* При тоа требит да се не забораат, оти вест-готцките, ост готцките, хунцките полчишча се состојеа не од једни ост-Готи, вест-Готи, Хуни, Слове-

ни, но да во ниф господствуаше једната народност, но имаше примеси и од друзите. (116)

вето *ср.* (во текстот: veto) – (лат. veto) *забрана;* Европа и Русија настојаваа да се изработит план за реформи во Македонија и во 1882 година, тоја план беше веке готов и ке се настојааше да се воведит, как „ноијот политичен фактор на Балканите“ кажуат својето veto, и наместо реформи сакат за Македонија бугарцки владици. (51)

Г

гарант *м.* (во кн. gerant, франц. garant, итал. guarento ‚жирант‘) – *потписник на меница; оној што дава гаранција за друг дека сигурно, без отстапки, ќе ги извршува обрските кон трети лица;* За подтврдуајн’е на тоа, доста јет да се потсетит на тројица: г. г., Бешков, секретар и gerant на Трговското Агентство во Битол’а, Цоков, дипломатически агент во Лондон и Станчев таков во Петроград. (57)

гарантија -ји *ж.* (франц. garantie) Вид. **гаранција**; ...комитетите... сет готои да дадат на Европа секакви гарантији, Македонија да не се сојединит со Бугарија... (79)

гарантират *свр.,несвр.* (франц. garantir) **гарантира** – **1**. (прав., финан.) *даде, дава гаранција; прими, прима одговорност, одговара за некого.* **2**. *обезбеди, обезбедува, осигури, осигурува;* И имаат ли смисл’а тије револ’уцији, кога ни обезпечит Н. И. В. Султано националното и религиозното сашчествуајн’е и ни гарантират равноправност пред законо и во областната самоуправа со Турците? (27)

гаранција -ји *ж.* (преку ром. garanţie од франц. garantie) г а р а н ц и ј а – **1**. *подлога за извршување на обврската;* с и н.: *сигурност.* **2**. (прен.) *уверение (за остварување на нешто);* овде: **да даде секаква гаранција** – *со сè да гарантира*; До сега комитетите кажуваа на надворешнијот свет, оти они работат само за „Македонија за Македонците“ и сет готои да

дадат секакви гаранцији да не станит присоединуајн'е на Македонија со Бугарија. (83)

гарнизон -и *м.* (рус. гарнизон од франц. garnison) *военo место со изградена инфраструктура (згради, полигони, амбуланта и сл.) за сместување, заштита и обучување на војниците;* Планините затруднуваат сојединејн'ето на сите Македонци за обшча борба со непријател'от, а пак олеснуваат работата на Византијците, зашчо, со разместуајн'е во ниф гарнизони, они можат да држат Македонците во послушајн'е. (119)

Со п р и д а в к а т а: **византијцки**: За да се ослободат Бугарите во горна Бугарија, шчо се оддел'уат од долна со Балканите, доста јет да се избијат византијцките гарнизони... (118)

ген. г е н. – *скратеница за* г е н е р а л (рус. генерал од герм. General според лат. generalis) – (воен) *висок офицерски чин; лице со таков чин;* Врховнијот комитет во Софија се кладе под председничеството на ген. Цончев, Бугарин, л'убимец на кн'азот. (74)

генерал-губернатор м. (рус. генерал, новолат. generalis; рус. губернатор, лат. gubernator) – (воен) **1**. *врховен administrativen управител на зависна област или колонија;* Македонцкијо народ не толку се нуждаат, барем сега за сега, во официјален јазик на болшинството, во генерал-губернатор од народноста со болшинство и во слободна преса, колку: во устрануајн'е или парализуајн'е дејателноста на националните и религјозни пропаганди... (19–20)

2. *врховен administrativen управител на Источна Румелија;* Вид. кај рисјанин.

Со и м е н к а т а: **рисјанин**: Таја ноа ера во историјата на Бугарија, таја самостојна политика се зафати от присоединуајн'ето на Бугарија со Источна Румелија и од нарушаајн'ето од Бугарија на Берлинцкијот догоор, на кој шчо почиваше и праото на Македонците на автономија со рисјанин генерал-губернатор. (51)

генерален -лни, -лнијот *прил.* (од лат. generalis ‚општ‘) **1**. *главен, врховен (основен, најважен);* Србите предадоа својите интереси во Македонија на свои консулства и генерални консулства. (49); Ако бугарските трговцки агентства во Македонија сет благодејајн’е за нас, то србските генерални консулства сет ушче по големо. (49)

2. *во назив на институција:* генерален инспектор за Македонија: Битол’а се избират за резиденција на генералнијот инспектор за Македонија и негоите советници – цивилни агенти. (140)

3. *општ, сеопшт.*

Со именките: **инспектор**; **консулство**; Вид. ги горните примери.

генералцки -јот *прил.* **генералски** – *што се однесува на генерал(и);* ...Македонците во Бугарија... покажаа политиката на праител’ството, на кн’азот и на „генералцкијот комитет“ или комитетот на Цончев-Михајловцки, како егоистична и добија во Бугарија по голема власт над „генералцкијот комитет“ и над праител’ствената политика во македонското прашајн’е. (74)

географија -та *ж.* (рус. география, пол. geografia од лат. geographia, грч. γεωγραφία ‚земјопис‘) **географија** – *комплексна наука која се занимава со опишувањето на Земјината топка, со нејзината структура, природните нејзини богатства, условите, населението и др.;* Македонија ја признаваат за бугарцка во етнографцки однос, но... нишчо не знајат за неја, ни од историјата, ни од географијата и етнографијата нејна... (65)

географичен -чно *прил.* **географски** – *што се однесува на географија;* Турција јет страната, шчо се наог’ат во нај арно географично положејн’е. (24)

Со именката: **положејн’е**; Вид. го горниот пример.

географцки -кијот, -ка, -ката, -ко, -ки, -ките *прил.* **географски** – *што се однесува на* географија; Името Маке-

донец прво се употребуаше од македонцките Словени, како географцки термин за покажуајн'е на својот происход. (107); При таквија географцки прилики, јасно јет, оти Македонците не можаа да се ослободат од Византија и готои беа да бидат сојузници на секој непријател', шчо ке војуат со Византија. (119); От тој центр географцки, није само мало се оддалечуаме, идејки преко Прилеп кон Битол'а и Орид. (141); ...и малу по малу бојите зафатија да се рушат и под ниф зафати да сијат природната им боја „словенцка" со одблеск „македонцки" од географцката област, во која сет распределени. (107)

Во и з р а з о т: **во географцки однос** – *од гледиште на географијата, според географијата;* Такво сопостауајн'е можит да бидит мег'у првата, т. е. теоријата за заселејн'ето на Балканцкијот Полуостров од јужни Словени, сформируани во две народности, строго разграничени во етнографцки и географцки однос... од једна страна, и процесот на современото национално обособуајн'е на Македонија од друга. (106); ...требит да се состаит оддел'но другарство од лица, за који изучаајн'ето на Македонија во етнографцки, географцки и историјцки однос имат првостепен значај... (64)

Со д р у г а п р и д а в к а (и зам. прид. и сл.) до себеси: **друг**: Ушче од времето на паг'ајн'ето на Самуилоото царство, Македонците не једнаш праија силни востаајн'а против Византија, ...но не можаа да се ослободат, зашчо кај ниф сет друзи географцките прилики кај Бугарите друзи. (118); **етнографцки**: ...Милованович, ...докажуал во „Дело" да требит Македонија да се поделит мег'у балканцките држаици, зашчо не предстауала нито географцка, ни етнографцка, ни историјцка целина. (129); ...тврдејн'ето да Македонија не состауала географцка, етнографцка и историјцка целина јет осноано не на дејствител'носта, а на србцките есапи за Македонија. (130–131); **историјцки**: ...нашето дуовно препородуајн'е и просветејн'ето кај нас, ...заради географцките и историјцки прилики, имаат земено во првата ил'адогодишнина по Р. Хр. инаков ход... (143); Македонија, после ке речат нашите про-

тивници, не предстауат ни географцко, ни етнографцко, ни историјцко цело. (101); **јазичен**: ...Битол'а, Орид, Прилеп сет историјцки места за Македонците... шчо состауваат они географцки и јазичен центр... (141); **самата**: Ако источно-бугарцкото наречије се признаат за нај типично, то многу јет јасно, оти самата географцка далекост на македонцкијот центр од него јет доста да покажит, оти последнијот не можит да бидит бугарцки. (110); **свој**: Тије милиони... имаат поддржуано непријателство мег'у балканцките држаи, кога тије по својата географцка близост и једнакви интереси, требит, една со друга да помагаат заједничното економцко развивајн'е. (26); **старо**: Носителите на тије колца – наречија некога се викале „Словени", а после, то Бугари, то Срби, до кога конкуренцијата на тија двете имијн'а не ѝ напраи јобите туг'и за македонцките Словени, и они не зафатија да се именуваат со старото географцко име на својата таткоина. (107); **филологијцки**: Јавната цел'а на другарство беше изучуајн'ето на Македонија во етнографцки, географцки, филологијцки и историјцки однос. (90)

Со именките: **близост** (26); **далекост** (110); **име** (107); **област** (107); **однос** (64; 90; 106); **прилики** (101; 118; 119; 143); **термин** (107); **целина** (129; 131); **цело** (101); **центр** (141).

географцки *прил.* **географски** – *како кај* географија; Првите три (држаи) географцки беа многу близо и једнакво се третираа от Турците и Грците. (124–125)

герој -ои *м.* (рус. герой од франц. héros, лат. heros од грч. ἥρως) **херој** – *тој што се одликува со ретко (исклучително) голема храброст, смелост;* с и н.: *храбрец, јунак;* Зар не му мисл'ат Србите, оти со успеот на востаајн'ето, ако се питат: на кој јазик ке требит да зборуат судијата, да речиме, во Тетоо? – автономното правителство... ке одгоорит – на бугарцкијо; истото ке одгоорат и местните жители, зашчо во нивните очи, Бугарите, а не Србите, излезоа герои. (12–13)

гимназија -ји *ж.* (рус. гимназия од герм. Gymnasium, лат. gymnasium според грч. γυμνάσιον) – *образовна институ-*

ција во која се стекнува средно образование; ...Македонците ученици во Белград во 1893/4 уч. г., во време на инспекторството над ниф на директорот на III гимназија Г'уро Милијашевич, решија да состаат Македонцко другарство во Белград. (90)

Со придавките: **бугарцка**, **женска**, **машка**: Ако селцкото населејн'е и сега си зборуат, како шчо си зборуало и попрег'е, и зборуат одред низ цела Македонија само на једен словенцки јазик, – во градоите, редом со бугарцките машки и женцки гимназији и основни сколији, на секаде ке најме и србцки. (5)

гимназијцки -јот *прид.* **гимназиски** – *што се однесува на* гимназија; Особено тоа недоверије и наплив од Срби во Македонцкото другарство настапи во II година негоо сашчествуајн'е при инспекторот, гимназијцкијот проф. Јуришич. (90)

Со именката: **проф**. (**Јуришич**); Вид. го горниот пример.

гимнастика *ж.* (преку рус. гимнастика од герм. Gymnastik или франц. gymnastique, лат. gymnastica, грч. γυμναστική) *спортска дисциплина којашто вклучува различни видови вежби;* ...Светосавцкото другарство за таја полоина година направи доста шум: во неја осим науките имаше и воена гимнастика и маршеи на учениците со музика по Белград... (85)

гладиатор -и *м.* (рус. гладиатор од лат. gladiator) **гладијатор** – (истор.) *борец (обично роб) којшто во римскиот циркус се борел со друг борец или со зверови; воопшто борец во арена;* Словените служиле у Римјаните као робои и гладиатори, а у тије робои и гладиатори нај много се повторуало зборот „слав", затоа тој збор зафатил да означуат, од једна страна, чоек, шчо работит нај тешките работи... (115)

гркоман -и, -ни *м.* (според грко- + -ман - грч. μανία ‚безумие, лудост') – *Македонец што клонел кон погрчување, голем приврзаник на Грците, грчката политика и превласт;* „Гркоманите" во Белград од година на година се уго-

лемуваа со нои „гркомани“ и „бугаромани“... (88); ...по нивното (на младите Македонци) образуајн’е, до идејн’ето нивно во Србија, во бугарцки или грцки сколији, се делеа на: „бугараши“ и „гркомани“. (88)

Со з а м. п р и д а в к а: **некоји**: Старите „бугараши“ заједно со ноопристигнатите таја година и со некоји „гркомани“, на број около 30–40 души... (88)

гркоманен -анни *прил.* (според грко- + -ман - грч. μανία ,безумие, лудост‘) **гркомански** – *што се однесува на гркоман;* Комитето, како тајна организација, се бојеше да пушчи кај себе равноправни членои од друзи народности, от Словени србоманни и гркоманни... (17)

гркоманствујуки -ата (рус. форма) *прил.* од г р к о - м а н с т в у в а (според грко- + -ман - грч. μανία ,безумие, лудост‘) – *што клони кон погрчување;* ...србоманствујук’ата и гркоманствујукаата македонцка словенцка интелегенција беше на страна от комитетот па и враждебна. (8)

група -и *ж.* (рус. группа од герм. Gruppe, франц. groupe, итал. gruppo) – **а**. *куп, множество* **б**. *куп, збир на луѓе на некоја работа.* **в**. овде: *збир на луѓе, предмети и сл. поврзани со некоја сродност;* Тије групи со стечејн’ето на по доцните историјцки прилики се подразделија на јазични фамилији, како: индијцката, иранцката или персијцката... (102)

Во и з р а з о т: **по мали групи** – *во мали групи, групно;* Од избегуајн’ето на првата група Македонци ученици во 1889 година, за које напоменаф, сѐ до 1895/6 уч. г. избегуваа, које по мали групи от 5–10 души, које оддел’но от по 1–2. (89–90)

Со п р и д а в к и т е: **западно-словенцка**: ...сегашните историјцки прилики... сакале некоаш образуајн’ето на... пол’цкијот, чешко-словачкијот и лужичко-србцкијот от западнословенцката група. (102); **источно-словенцка**: Словенцката, приближно од около родејн’ето на И. Хр., се раздели прво: на источно-словенцка или руска, на западно-словенцка и на јужно-словенцка група. (102); **једна**: Вид. кај јужно-словенцка; **јужно-словенцка**: По таја историја можит да се изучит,

како сегашните вариации се добија от по стари и последните од једен обшч македонцки јазик, а тој од једна јужно-словенцка група и пр. (137–138); **мала**: Вид. кај изразот; **малечка**: Имијн'ата: Срби и Хрвати се носиле од малечки јужно-словенцки групи... (103); **народна**: Но тоа делејн'е пак беше на големи делои, или народни групи, како напр. индо-иранцка или аријцка, германцко-словенцко-литовцка и пр. (102); **прва**: Вид. кај изразот; **разни**: ...сите национални и религиозни пропаганди... цепија народо на разни групи, непријател'цки една кон друга... (23); **руска**: Вид. кај источно-словенцка; **словенцка**: ...от тије особини на Македонците, као дел от словенцката група народи, нај многобројни, нај распространени... сет тије особини, со који Македонците се одличаваат од друзите... (127)

групира *свр.,несвр.* (герм. gruppieren од франц. grouper) **групира** – **I**. *ставі, става во групи, подели, дели, раздели на групи.* **II**. **се групира** – (овде: *несвр.*) *создава од повеќе нив група; влегува во група заедно со повеќемина;* Около централното наречије требит да се групираат сите наши научни и литературни сили, за да го очистат и обогатат со сокроишча од друзите македонцки наречија и да создадат од него једен убав литературен јазик. (139)

грцизм *м.* **грцизам** – *збор или каква било јазична конструкција од грчкиот јазик (во друг јазик);* Но со тоа не се пресече борбата мег'у словенството и грцизмот. (121)

Д

девиз *м.* (франц. devise, новолат., шпан.: devisa) **девиза** – *лозинка, начело, гесло*; *парола*: Сарафов, Радев, Јанков, увераваа, оти они се борат со девиз „Македонија за Македонците“, за сите Македонци без разлика... (74)

декларација -ји *ж.* (франц. déclaration од лат. declaratio) **декларација** – *изјава, повелба, прогглас; објавување, (служ-*

бен) извештај и сл.; Разни праителства праат офицјални декларацји по нашите работи. (1)

демон *м.* (рус. демон, франц. démon од грч. δαίμων) – *натприродно суштество; зол дух, зла коб; враг, сотона, непријател;* Македонци! време јет да се убедиме, оти лошијот демон за Македонија, не јет никој друг, осим Бугарија, ето зашчо час по скоро требит да одделиме интересите наши од бугарците. (60); Не јет моја работа да барам, али некој зол демон на Бугарија имат напраено сите лошотији бугарцки нам Македонците. (62)

Со п р и д а в к и т е: **зол** и **лош**: Вид. ги горните примери.

демонстративно *прил.* (герм. Demonstrativ според лат. demonstrativus) *со негодување, јавно, сите да разберат, очигледно, очевидно, отворено, слободно протестирајќи*; овде: *со глаголите*: **помине**: Во 1889 година бројот на стипендијантите на тоа другарство се уголеми, за да се умалит по неколку месеци: во ноември месец на таја година около 40 души ученици Македонци, једни тајно, друзи јавно и демонстративно, поминаа од Белград во Софија, за тамо да се учат (се разбират со бугарцки пари). (85); **замине**: Старите „бугараши“ заједно со ноопристигнатите таја година и со некоји „гркомани“, на број около 30–40 души, једни тајно, друзи јавно и демонстративно, заминаа во Бугарија. (88)

деморализујуки гл. прид. од деморализира (франц. démoraliser) **деморализирачки** – *обесхрабрувачки*; (прен.) *неморален*; Ако тија барајн'а стретат отпор од некоја от пропагандите, то да се молит турцкото праителство и Големите Сили, да се отдалечат од Македонија деморализујуките пропаганди, да се востаноит Охридцката Архиепископија, во раците на која да преминит црковно-сколијцкото дело за сите рисјанцки народности во Македонија. (28)

дервент -ите *м.* (преку грч. δερβένι од тур. dervent и derbent од перс.) – *планински теснец, премин, проод, клисура низ која поминува главен пат;* За да се ослободат Бугарите

во горна Бугарија, шчо се оддел'уат од долна со Балканите, доста јет да се избијат византијцките гарнизони во неја и да се фатат од ниф дервентите, / за да не пропушк'аат ноа византијцка војска. (118–119)

диалект -от, -ите *м.* Вид. **дијалект**: Исто така по неја можит да се проследит на која вариација, или на кој диалект, во које време имало по голема литература. (138); Таја привилегија на једен диалект, поддиалект и пр. – да бидит орган на литературна реча – по учејн'ето на историјата на јазиците, се даат ним, не по некакви особени естетични преимушчества, а по чисто практични причини, т. е. по стечејн'ето на историко-културните прилики. (138); *во напоредна употреба со синонимот:* **говор**; Историјата, како на нашијот, исто така и на друзите јазици, ни покажуат, оти секој диалект, поддиалект гоор и подгоор, можит да се употребуат во литературни произведејн'а. (138); За тоа и не можит да се зборит за естетичност во јазикот, диалектите и гоорите. (140); **диалектот велешко-прилепцко-битол'цко-оридцки**: И вистина диалектот велешко-прилепцко-битол'цко-оридцки јет јатката на македонцкијот јазик, зашчо на запад од него јет дебранцкијот (рока), на југ – костурцкијот (ронка), на исток – источнијот или солунцкијот (ръка) и на север – скопцкијот или севернијот (рука). (141)

дијалект -и *м.* (рус. диалект, герм. Dialekt, франц. dialecte од лат. dialectus според грч. διάλεκτος) – **дијале́кт** *м.* (лингв.) **1**. *местен говор, некнижевен говор, нелитературна реч*. **2**. *збир на народни говори што имаат некои заеднички особености; група говори на еден јазик со еднакви или мошне слични фонетски, лексички и др. особености; наречје, говор*; Променејн'ата во јазикот на једен народ во време состауваат историјата на јазикот на тој народ, а променејн'ата негои во пространство составуваат негоите современи вариации или дијалекти, поддијалекти, гоори, подгоори и пр. (137)

Со п р и д а в к и т е: **разен**: Друзи историци, особено лингвисти (јазикознајци) тврдат, оти сите јужни Словени, во време на својето пресел'уајн'е на Балканцкијо Полуостров,

зборуале на разни дијалекти (наречија) од једен јазик, и сите се велеле со једно обшчо име: Словени. (103); **раширен**: Вид. кај с р б ц к и; **свој**: Вид. кај с о в р е м е н; **современ**: Секој народен јазик имат своја историја и своји современи вариации или дијалекти, поддијалекти и пр. (137); **србцки**: Као нај типичен и раширен србцки дијалект се јавуат боснијцко-ерцеговинцкото или јужното србцко наречије, које шчо јет од времето на Вук Караџич литературен јазик на Србо-Хрватите. (109); нај **типичен**: Вид. кај с р б ц к и.

диктува *гл. несвр.* (лат. dicto) **диктира** – *налага, наложува, наметнува некому своја волја;* Нашите национални интереси, диктуваат на македонцката интелегенција и на македонцкијо народ, да се поможит на Турција да излезит од затруднител'ното положејн'е во које ја кладеа религиозните и национални пропаганди во Македонија и држаите, заинтересуани во ниф. (24); Долго кон народот и таткоината ми диктуваат да се искажам во таква смисл'а. (29); От тука јет јасно, оти арно сознајаните интереси на Турците и Македонците им диктуваат, не да трошат нивните сили во мег'уусобна борба во полза на обшчите нивни непријатели, ами да си подадат једен на друг рака, и да отстранат сите фактои, шчо бркаат на нивните пријател'цки односи и обшчи интереси. (35)

диктуан -и *гл. прид.* **диктиран** – *наметнуван*; Организацијата беше и јет завијена во тајна, така да долните нејни членои сет слепи орадија за исполнуајн'е / само на работи, диктуани од горни сообразуајн'а и интерес. (17–18)

дипломат -и, -ите *м.* (рус. дипломат, франц. diplomate според лат. diplomatus) – *висок чиновник во надворешната политика на определена држава;* (прен.) *тактичен човек;* Но нај интересен јет г. Станчев, једно, како частно лице, друго, како дипломат и трек'о, како дипломат на нај важното за Бугарија от сите дипломатцки места. (57); Бугарија немат дипломати, а ушче по малу – во странство. (57); Тије дипломати последовател'но сет, или во Петроград, или во Стамбул; и на једното, и на другото место они остануат по некол-

ку години со ред. (58); Праи ли сет они, или не, не јет важно за дипломатите. (5); Не јет важно за дипломатите, каде јет истината. (6); Они се знајат со дипломати, професори, редактори и издатели на ноини. (58)

Со п р и д а в к и т е: **арен**: Не јет кн'азот крив во тоа, да речиме, шчо немаат Бугарите арни дипломати. (62); **бугарцки**: Тоа согласуајн'е до сега се бројеше за државна измена, но от сега, от како си испитаа бугарцките дипломати сето безсилије, и при нај големите своји усилија сами да решат македонцкото прашајн'е, ке се најдит цел ред бугарцки дипломати, који / ке погледат на тоа согласуајн'е, како на неизбежно зло. (34–35); Таков ке бидеше излезот на востаајн'ето при по голем опит мег'у бугарцките дипломати. (35); Македонцкото прашајн'е во раците на бугарцките дипломати и народ јет ред глупости, напраени само на македонцки есап и наречени мег'ународни победи на бугарцката самостојна политика. (49); **државен**: Она располагат со пари, просветејн'е, државни мажи и дипломати. (61); **недостојен**: Не јет извинејн'е за бугарцкијот народ и тоа, шчо недостојните дипломати принадлежат кон таја или друга партија, и кн'азот се ползуат со повикуајн'ето на власт, по лични сообразуајн'а, то једна, то друга партија. (62); **руски**: Поведејн'ето на бугарцкијот народ кон руската војска, и бугарцката интелегенција кон руските власти и дипломати, беше такво, шчо Русите ил'адо пати се кајеа за својето увлечејн'е со „братушките“. (50); **свој**: Зар не јет јасно, како бел ден, оти предстаители од нас немат да имат, оти ке решаваат нашите судби, без да нѐ питат нас, шчо бараме није, а зато, ке питаат нашите непријатели, који имаат своји држаи и своји дипломати, и који ке извлечит сета полза од нашата пролиена крв?! (30); **турцки**: Турцките дипломати се лажат многу, ако мисл'ат, оти ке сочуваат Турција во Европа поеке ако се придржуат до политиката: divide et impera. (24); **упоменат**: Добаите кон тоа, да јет српската надворешна политика установена, као и то, да имаат они и цел ред друзи, осим упоменатите дипломати, и ке разберите, оти ракополагајн'ето на Фирмил'ана јет победа на српската дип-

ломатија и поразија на бугарцката; победа, добијена со своји т. е. српски сили, а не нешчо наврзано од Русите... (59)

дипломатија -та *ж.* (рус. дипломация, франц. diplomatie според грч. δίπλωμα) – *наука за меѓународните односи; чиновници или службеници што се занимаваат со дипломатски работи; надворешната политика на една држава и нејзиното раководење; методи, средства, правни форми и др. преку коишто една држава ги уредува своите односи со друга држава;* (прен.) *вештина, умеење да се придобие некого за нешто;* Србите сет националисти, со арно сознајани народни идеали и интереси, који шчо, со труд, наука, перо и дипломатија, сите, како један чоек, одат по један обшч за сите пат, и за тоа одржуваат победи над Бугарите на секој рачкор. (66); Но исто така Македонците сознаваат да јет Србија држаа, шчо разполагат со војска, дипломатија, један народ и једна интелегенција, који шчо ке зашчитуваат српските интереси во Македонија со примерна преданост и крајен фанатизм. (89); Борбата со српските интереси во Македонија јет непосил'на, не само за Македонците, који шчо не располагаат со држаа и државен бјуџет, војска, дипломатија и пр., но и за слободна Бугарија. (89); *во членска форма*: д и п л о м а -т и ј а т а: Сѐ тоа сет факти за дипломатијата, која шчо имат да се бројит со дејствителноста, а не со теоријата за народноста на Македонците. (5)

Со п р и д а в к и т е: **своја**: Сета своја дипломатија си искажа г. Цоков во разгоорот негов со кореспондентот на Рејтер. (57); **српска**: Добаите кон тоа, да јет српската надворешна политика установена, као и то, да имаат они и цел ред друзи, осим упоменатите дипломати, и ке разберите, оти ракополагајн'ето на Фирмил'ана јет победа на српската дипломатија и поразија на бугарцката; победа, добијена со своји т. е. српски сили, а не нешчо наврзано од Русите; поразијата пак на Бугарите јет резултат на немајн'е бугарски дипломати, који да разбираат бугарските интереси и да ги зашчитуат со авторитет и знајајн'е. (59)

дипломатически *прил.* (преку рус. дипломатический од франц. diplomatique според грч. δίπλωμα) **дипломатски** – *што се однесува на дипломат(ијата)*; За подтврдуајн'е на тоа, доста јет да се потсетит на тројица: г. г., Бешков, секретар и gerant на Трговското Агентство во Битол'а, Цоков, дипломатически агент во Лондон и Станчев таков во Петроград. (57)

Со именката: **агент**: Вид. го горниот пример.

дипломатичен -чна, -чни *прил.* (франц. diplomatique според грч. δίπλωμα) **дипломатски** – *што се однесува или е во врска со дипломатија*; Држаите, вел'ат мнозина, само играат дипломатична игра со реформи, за да нѐ склонат нас, да се откажиме от вооражена борба со Турција, от која се нарушаат нивнијот мир, а пошчо се одречиме от таја борба, тије ке ослабат да бараат от Турција реформи за Македонија. (V); Природно јет, да ке употребит Грција сите дипломатични патишча, за да се задржит во Македонија на тија позиции, кај шчо се наог'ат от средните векои, особено од времето на турцкото завладуајн'е на Македонија, а грцките интереси во Македонија се бранат, не од једна Грција, а и од големите сили, шчо не сакаат да се усилит словенцкијот елемент. (15)

Со именките: **игра** (V); **патишча** (15).

дипломатцки -јо, -а *прил.* **дипломатски** – *што се однесува или е во врска со дипломати и дипломатија*; ...некоји мали балканцки држаји, који ке нѐ натераат нас да се дигниме, а после ке нѐ остаат на стред пат; нај после, оти није, ако против сите аргументи на здравијот смисл пак подигниме востаајн'е, ке бидиме само осноа на дипломатцка борба мег'у реформаторцките држаи и некоја трек'а, која борба ке се свршит само со нашето понишчуајн'е. (133)

Со именките: **борба** (133); **место**: Но нај интересен јет г. Станчев, једно, како частно лице, друго, како дипломат и трек'о, како дипломат на нај важното за Бугарија от сите дипломатцки места. (57); **свет**: А како впечатлејн'е праеа на дипломатцкијо свет ноинарцките уверуајн'а на комитето и Бугарите за македонцкото движејн'е? (8)

дипломација *ж.* (рус. дипломация, франц. diplomatie според грч. δίπλωμα) Вид. **дипломатија**; Исто така Бугарија со својата искусна дипломација нѐ поддржа.....! (61)

Со п р и д а в к а т а: **искусна**: Вид. го горниот пример.

директор -от *м.* (рус. директор, герм. Direktor од лат. director) – *управител, управник (што стои на чело на организација, институција, фирма и сл.)*; За да се изработит једна таква програма, Македонците ученици во Белград во 1893/4 уч. г., во време на инспекторството над ниф на директорот на III гимназија Г'уро Милијашевич, решија да состаат Македонцко другарство во Белград. (90)

документ -и *м.* (рус. документ, герм. Dokument од лат. documentum ‚доказ') – *писмена потврда како доказ* (*обично издадена од официјален орган*); Македонцкијо народ... се нуждаат... во официално признаајн'е на македонцката народност и во внесуајн'е во нофузите и друзите офицјални документи на лица от словенцки произлез од Македонија името „Македонец"... (19–20)

друм -ишчата *м.* (од грч. δρόμος) – *главен пат; цада;* Осем тоа на Византија поможуваа да држит Македонците во послушајн'е и шосетата или друмишчата, шчо сет напраени за воени требности ушче од Римјаните и ја пресечуваат Македонија од исток на запад, т. е. од Белото Море кон Сијн'ото и од југ кон север крај Вардар, т. е. од Белото Море кон Дунаот. (119)

дуовно-национален -лно *прид.* **духовно-национален** – *што се однесува на духовните и националните околности, прилики;* Во тоа се состоит разликата во нашето, т. е. македонцкото дуовно-национално возродуајн'е, от тоа на друзите праославни словенцки народи... (143)

Со и м е н к а т а: **возродуајн'е**; Вид. го горниот пример.

Ѓ/

Е

евангелие -то *ср.* (грч. εὐαγγέλιον) – *првите четири книги на Новиот завет од Библијата во кои се изнесени животот и учењето на Исус Христос;* ...македонцката интелегенција и народо имаат полно прао... да лишат црквата во Македонија от чисто национални цели и да... проповедуат евангелието на сите јазици т.е. на сите народи на нивните јазици. (23)

евол'уција *ж.* (франц. évolution според лат. evolutio ‚развивање, развој') **еволуција** – *постепен внатрешен развој на нешто, постепен преод од една состојба во друга; постепена промена на општеството;* (спрот.: *революција*); Борбата со трите балканцки држаи не протиоречит на нашите интереси, који се достигаат и со револ'уција и со евол'уција... (VI)

евол'уцијен -јна, -јно *прид.* (лат. evolutio) **еволуционен** – *што се однесува на еволуција (развој), што се развива постепено; с и н.: еволутивен, еволуциски, развоен;* Идејите за полно отцепуајн'е на нашијот народ од друзите балканцки народи, не сет протиоречје на досегашното работејн'е на нашијот народ за слободија, а само продолжејн'е на негоото досегашно работејн'е, на почва евол'уцијна. (VI); И така работејн'ето наше ке требит да бидит на почва на народното просветејн'е: мирно, легално, евол'уцијно... (43); е в о л' у ц и ј н о *прил. постепено, еволутивно, еволуциски.*

Со и м е н к а т а: **почва**; Вид. ги горните примери.

егоистичен -чна, -чно, -чни *прид.* (франц. égoïste) *што се однесува на* е г о и с т (себичник, саможивец, самољубец), *што е како кај егоист;* с и н.: *егоистички, саможив, самољубив, себичен;* ...политиката на праител'ството, на кн'азот и на

„генералцкијот комитет“ или комитетот на Цончев-Михајловцки, како егоистична и добија во Бугарија по голема власт... (74); ...(Бугарија) за да оправдат својето егоистично поведејн’е, сета вина за несреките кај нас обрнуат на Русија. (54); Мнозина, па и нај големиот дел од македонцката емиграција во Бугарија ке се противит на ноото течејн’е по чисто егоистични сообразуајн’а. (81)

Со именките: **план**: (81); **поведејн’е** (54); **политика** (74); **сообразуајн’а** (81); **цели** (95).

екзарх *м.* (грч. ἔξαρχος ,предводник, старешина‘) **егзарх** – *поглавар на самостојна црква; епископ, духовен управител на некоја поголема област, покраина, подрачје, округ;* Едни сел’ани со нивните учители и попои признаваат патриархјата и сет под покроителството на србцки или грцки консули, а друзи признаваат бугарцкијо екзарх и слушаат бугарцкијо трговцки агент. (5)

Со придавката: **бугарцки**: Вид. го горниот пример.

екзархија -та *ж.* (црков., средногрч. ἔξαρχία) **егзархија** – **1**. *самостојна црква управувана од егзарх;* Се разбират само от себе, оти они со своето участије во револ’уциони работи идеа во разрез со интересите на екзархијата; но при сѐ тоа, они беа бугарцки чиновници. (7); Бугарија и екзархијата во Македонија имаат чиновници поеке от колку им сет нужни. (92)

2. (збирно) *сите егзарси заедно;...* за бугарцкото име, шчо ни го подари екзархијата, није зедофме на себе сите добрини, шчо сет врзани со него, и со који се украси тоа име во најноата историја на Балканцкијот Полуостров. (60)

Со придавката: **бугарцка**:... по тој пат можеше да се добијет поддржката на бугарцкото праителство, на бугарцкијо народ и бугарцката екзархија. (72); Ако не се лажам, комитето и организацијата очекуваа помок’, не од Русија, а од Бугарија, зашчо во Македонија по пон’атјата нивни и на екзархијата бугарцка живејат Бугари. Руси тамо немат. (54)

екзархијцки *прид.* **егзархиски** – *што се однесува на* е г з а р х и ј а; То јет така, но не требит да се забораат, оти организаторите на движејн'ето во поекето случаи беа чиновници, екзархијцки. (7)

Со и м е н к а т а: **чиновник**; Вид. го горниот пример.

екзархист -и, -ите *м.* (според средногрч. ἔξαρχος ‚екзарх' + -ист) **1**. **егзархист** – *приврзаник на бугарската егзархија во Македонија;* Тука сет: једни патриархисти, други екзархисти по вероисповедуајн'е, ако се не гоорит за католиците и мусул'маните. (11); Екзархистите, сами, и от турцките власти, се бројат за Бугари, Србите пак ѝ бројат Срби. (11); ...не ни требат патриархисти, екзархисти, оти није сме само праославни рисјани. (77)

2. не екзархист *м.* **неегзархист** – *тој што не е егзархист;* Комитето, не можа да докажит ни на надворешнијо свет, ни на самите Македонци не екзархисти, оти он не јет бугарцки. (7); Тоја комитет, во сашност македонцки, за надворешнијо свет и за рисјаните во Македонија не екзархисти, беше комитет *бугарцки.* (7).

Со и м е н к а т а: **Словен**: По мачно ке можит да се решит прашајн'ето во тија места, кај шчо имат: 1, патриархисти Арнаути, 2, патриархисти Власи, 3, патриархисти Словени, 4, Словени мусулмани и 5 екзархисти Словени. (10)

Со п р и д а в к а т а: **други**: А до кога, једни Македонци се кажуат патриархисти, други екзархисти; едни Бугари, други Срби, треки Грци и бараат покроителство у различни балканцки држаи... (13–14)

економија *ж.* (грч. οἰκονομία) – *наука за стопанските појави и законитости.*

Во и з р а з о т: **политична економија** – *наука за законите на производството, произведувањето на материјални блага;* Со национални прашајн'а не се занимаваат и со голема досада слушаат реферати на тема по етнографијата, па и по каква и да бидит друга наука, осим политичната економија. (64)

економски -о *прид. што се однесува на* е к о н о м и-ј а т а; с и н.: *материјален, стопански, финансиски;* А поддржката на болшинството Турција ке добијит само, ако се погрижит да воведит во Македонија истинцки реформи, способни дејствител'но да сочуваат националните и религиозните интереси на поданиците, нивните граг'ански праа и сносно економско сашчествуајн'е. (27–28)

Со и м е н к а т а: **сашчествуајн'е**: Вид. го горниот пример.

економцки -о *прид.* Вид. **економски**; Тије два мег'ународни актои ни обек'аваат постепено рашируајн'е на реформите во Македонија, и со тоа даат ни прао да се обрак'аме до двете реформаторцки држаи со меморандуми и по друзи патишча, за да им покажиме на нашите религиозно-национални и економцки нужди, како и на тоа, шчо праит Турција, за да се исполнат тија наши нужди. (VII); ...до воведуајн'ето на... подобруајн'а во нашето национално-религиозно и економцко жиуајн'е, није – македонцката интелегенција ке требит... да приложиме сите своји физически, интелектуални и морални сили на нашето национално возродуајн'е. (38)

Со п р и д а в к и т е: **заједничен**: Тије милиони не само сет пропадали до сега без полза, но и имаат поддржуано непријателство мег'у балканцките држаи, кога тије по својата географцка близост и једнакви интереси, требит, една со друга да помагаат заједничното економцко развивајн'е. (26); **културен**: Вид. кај политичен; **национален**: ...да се обрниме до нашите брајк'а, шчо војуваат во таткоината ни, да сложат оражјето, за да се даит возможност на Русија и друзите сили, да земат сите мери, шчо зависат од ниф, да се удовлетворат сите наши религиозни, национални и економцки интереси. (28–29); **национално-религиозен**: ...ако... населејн'ето не бидит оградено во национално-религиозен и економцки однос, то со тоа ке се восползуваат непријателите на Турцко да напраат во Македонија брканица за да ловат риба во матна вода. (28); За мене јет по важно прашајн'ето за нашето национално-религиозно и економцко возродуајн'е... (43); **полити-**

чен: Секоа држаа се мачит, ако не да праит нои завладуајн'а, политични економцки и културни, то да сочуат тије, шчо сет напраени од по напред. (15); **полн**: При таква национална раздвојеност, и при полното економцко разоруајн'е безсмислени ке станат секакви конференцији, набркуајн'а и реформи, оти сите ке водат кон једен дележ на Македонија. (33); **религиозен**: Вид. кај национален; **турцки**: Но да предположиме, оти турцкото економцко разоруајн'е не ке се отразит на нас. (31)

Со именките: **возродуајн'е** (43); **жиуајн'е** (38); **завладуајн'е** (15); **интерес** (29); **нужда** (VII); **однос** (28); **попрауајн'е** (38); **попрауајн'е** (38); **разоруајн'е** (31; 33); **развивајн'е** (26).

економцки *прил.* економски – *во поглед на* економијата; син.: *материјално, стопански, финансиски;* Можит, Бугарите и сет праи, кога мисл'ат, оти Русија без Бугарија не можит да сашчествуат, ни политично, ни економцки, но тоа јет бугарцка политика, а јас не сум намерен да политиканствуам бугарцки. (V–VI)

Со друг прилог до себеси: **политично**: ...она (Србија) ке бидит од ниф (од Австро-Унгарија и Бугарија) политично и економцки задушена, и ке требит да се подчинит, или на једната, или на другата. (15–16)

Со глаголите: **задуши**: (16); **ослабне**: Но не јет ли јасно, оти, ако Турцко ослабнит економцки, није ке ослабниме во неколку пати поеке? (31); **пропадне**: Једно имаат надеж за набркуајн'е на Силите; друго, се надејат на конференција; И трек'о кажуваат, ако не бидит ни једното, ни другото, то ке напраат Турцко економцки да пропаднит со долгото содржуајн'е на голема војска. (31); **сашчествуат**: Вид. кај значењето.

експериментатор *м.* (герм. Experimentator според лат. experimentum ‚опит') *тој што изведува експерименти со цел да открие нешто ново за да биде воведено во практиката или науката;* Културното работејн'е јет по нравствено од револ'уционото, зашчо со првото интелегенцијата се чинит ис-

тинцки слуга на својот народ, а со револ'уцијата она се обрнуат во немилосрден експериментатор. (42)

Со п р и д а в к а т а: **немилосрден**; Вид. го горниот пример.

експлоа(а)тира *свр.,несвр.* (герм. exploitieren од франц. exploiter) **експлоатира** – **1**. (прен.) *искористи, искористува некого; употреби, употребува* Грците со црквата нѐ експлоатираа нас и сакаа да извршат под турцкото владичество тоа, шчо не можаа до него. (122)

2. (прен.) *манипулира;* Но за да се исполнат нивните егоистични планои за убаа служба, они сет готои... да играат от себе рол'а на бугарцки шовинисти, со неја да експлоаатираат и бугарцкијот кн'аз и интересите на Македонија (81)

експлуататорцки -ата *прид.* **експлоататорски** – *што му е својствен на* е к с п л о а т а т о р; *искористувачки;* Меѓ'у другото такви недоразберији можат да се очекуваат, как от тоа, шчо јас категорично осудиф бугарцката политика во македонцкото прашајн'е, от које можат да помисл'ат да сум јас бугарофоб и србофил, исто така и од експлуататорцката тактика на балканцките Словени во македонцкото питајн'е. (128)

Со и м е н к а т а: **тактика**; Вид. го горниот пример.

експлуатација -та *ж.* (герм. Exploitation од франц. exploitation) **експлоатација** – *експлоатирање.* **1**. *крајно искористување на туѓ труд, на туѓа земја, на туѓ народ и сл.* **2**. (прен.) *злоупотребување, манипулирање;* Експлуатацијата со таја слободија се преследуат на секаде и требит да бидит преследуана и кај нас. (21)

експлуатира *свр.,несвр.* (герм. exploitieren од франц. exploiter) **експлоатира** – **1**. *искористи, искористува туѓ труд;* Но једно поминиме границите на Македонија, или на југ, или на северо-исток, или на север, т. е. во Грција, Бугарија, Србија, наједнаш... ке осетиме да сме није тамо само неканени гости, и оти, ако сакаат тамо да ни се покажат брајк'а, но тоа го праат, за да нѐ ограбат нас и да нѐ експлуатираат. (94);

Значит, во течејн'е на последните 25 години односите мег'у Бугарија и Македонија почиваат, не на почва на једнакви традицији и задаки, а на чисто трговцка осноа, т. е. једејн'от го експлуатират другијот. (126)

2. (прен.) *злоупотреби, злоупотребува;* Можит нај после, ке експлуатираат Србите сето речено за изменуајн'ето на националното ни име, за да докажат, да Македонците никога немале национално самосознаајн'е и не играле никаква самостојна историјцка рол'а, а сет влизале само, као суров материјал во државнијот организм на бугарцката или србцката држаа. (128); ...ако се велеле мојите дедовци Бугари, ушче не значит, да јас имам прао да експлуатирам македонцките интереси со издаајн'е ноини, који на место да бранат интересите на нашијот народ, ѝ бранат бугарцките и интересите на бугарцкијот кн'аз. (126)

3. (прен.) **а**. *свесно наметнува некому свои идеи (со цел и интерес); манипулира;* Језуитите сет истерани, туку речи, от сите европејцки земји, за тоа шчо експлуатираа со народната совест. (21–22); Бугарија пак јет нужна за Македонците, зашчо во неја Македонците ке добијат место и ке експлуатираат со нивните „бугарцки" чувства. (126); Значит, името Бугарин во Македонија, со које сега експлуатират Бугарите, никак не јет национално, и за тоа никој од Македонците немат прао со него да експлуатират македонцките интереси во негоа полза. (126); ...зашчо Македонија да се не срдит на Бугарија за тоа, шчо она не можит да бранит македонцките интереси, ами само експлуатират со ниф, и зашчо Македонија да не речит: јас проливав крв од моји синои, нека бранат мојите интереси они сами а не твој Начович, Цоков, Станчев и С-јe. (96); Нашите интереси требит да си ѝ изучиме и да си ѝ зашчитуаме сами, а не да ѝ дааме во туг'и раци, за да експлуатираат со ниф малите балканцки држаици. (95) **б**. (*во пасивна употреба со* с е) Време јет да се раскријет таја фал'ш, за да се престанит да се експлуатират со неја. (127)

Со п р и л о г о т: **безбожно**: Националнијот сепаратизм ке се уголемит исто и од лица, шчо сознаваат сета вреда

од националните и верцки пропаганди, који под вид да бранат нашите интереси, безбожно експлуатираат со ниф... (99)

експлуатирајн'е *ср. гл. им.* **експлоатирање** – *манипулирање, злоупотреба;* ...трек'о, причина на тоа игнорирајн'е и затемнуајн'е на сашчествуајн'ето на македонцката народност да се кријет во сашчествуајн'ето во Македонија името „Бугари" во етнографцки значај и во експлуатирајн'ето со него от страна на Бугарите. (127)

елемент -и *м.* (герм. Element од лат. elementum) **1**. *составен ѓел на некој систем;* Главните елементи на јазикот или чоечката реча сет: органите на речата, нивното физиолошко работејн'е, слуот, психолошкото воспријимајн'е на физиолошкото работејн'е на органите преко слуот, и присоединуајн'ето кон воспријиманијот резултат на физиолошкото работејн'е на органите на речата или гласот, или зборот, некоје значејн'е. (137)

2. *претставник на еѓна општествена среѓина, заеѓница, група обично меѓу ѓруга (среѓина, заеѓница, група);* Србите не достигнаа крајнијот предел на нивните стремежи, но достигнаа таков предел, от кој шчо вистина не можит да се одит контака, но кој шчо можит да успокоит по умерените елементи во србцкото обшчество и народ. (88)

3. *луѓе, нароѓ, население;* Природно јет, да ке употребит Грција сите дипломатични патишча, за да се задржит во Македонија на тија позиции, кај шчо се наог'ат от средните векои, особено од времето на турцкото завладуајн'е на Македонија, а грцките интереси во Македонија се бранат, не од једна Грција, а и од големите сили, шчо не сакаат да се усилит словенцкијот елемент. (15)

Со п р и д а в к и т е: **бугарцки**: Ама зашчо бугарцка, зашчо не србцка? ке станит бугарцка, зашчо и јет таква; да имаше во неја поеке Срби, ке станеше цела србцка и бугарцкијо елемент ке ослабнеше. (10); **главен**: Вид. кај значењето; **роднинцки**: Приликите создаат културна и национална близост мег'у л'уг'ето, и приликите ѝ разрознуваат роднин-

цките елементи. (106); **словенцки**: Вид. кај значењето; **умерен**: Вид. кај значењето.

емигрант -ите *м.* (герм. Emigrant од лат. emigrans, -antis) – *лице што се иселило, преселило во туѓа земја од разни причини (економски, политички, религиозни и др.);* с и н.: *иселеник;* ...да се отстранат пропагандите и востаноит Охридцката архиепископија со црковно-сколијцка автономија, амнастија на емигрантите и сите четници, признајн'е на Словените во Македонија за одделна народност: Македонци, и внесуајн'е на тоа име во официјалните книги и пр. (33–34)

емиграција *ж.* (герм. Emigration според лат. emigratio) – **1**. *иселување на лице или група лица од својата земја во друга, туѓа земја од разни причини (политички, економски, религиозни и сл.).* **2**. овде: *(како збирна им.) сите емигранти што живеат во други земји;* с и н.: *иселеништво;* ...природно јет, оти ноото течејн'е во развијајн'ето на националното самосознаајн'е на Македонците не ке стретит поддржка во нашата емиграција во Бугарија. (82); Кога Бугарија со шум сакаше да решит македонцкото прашајн'е, водена за носот од македонцката емиграција, Србија тио, со голем успеф работеше во Македонија наполно согласно со србцката погоорка: „тиха вода брег рони". (84)

Со п р и д а в к и т е: **интелегентна**: Измег'у таја македонцка интелегентна емиграција имат мнозина, или шчо имале, или имаат високи должности, пак и који сет претенденти и кандидати на ниф, во тој број и на министерцки портфејл'. (81); **македонцка**: И нај после, ...организацијата и македонцката емиграција во Бугарија, особено тој дел од неја, ...имат, или државна служба со убаи плајки, или се занимаат со журналистика... (69); Мнозина, па и нај големиот дел од македонцката емиграција во Бугарија ке се противит на ноото течејн'е по чисто егоистични сообразуајн'а. (81); Но тије резул'уцији се имаат приимано во Бугарија, под влијајн'ето на бугарцкото обшчество и от македонцката емиграција во Бугарија. (19)

енергичен -чна, -чната, -чни *прид.* (грч. energos) – **1**. *неколеблив, решителен, одлучен, силен;* Само енергична борба со тија три држаи ке избаит од погубуајн'е нашата таткоина. (VI)

2. *строг, остар, жесток, безмилосен;* Ако неколку, или сите пропаганди се воспротиват за тија наши барајн'а и настојаваат, во сколијите и црквите да се изучаваат и поминуваат само јазиците на пропагандите, то да се пријмат общчи и енергични мери против сите и религиозни и национални пропаганди во Македонија. (21)

3. (прен.) *истраен, упорен;* Се зафати енергичната работа на Сарафов, заједно со комитетите, председател'ствувани од него. (73) (Според герм. Energie од грч.)

Со именките: **борба**; **мера**; **работа**; Вид. ги горните примери.

Со придавката: **общч**; Вид. кај енергичен 2.

енциклопедија *ж.* (новолат. encyclopaedia од грч. ἐγκύκλιος παιδεία) **енциклопедија** – *лексикографско дело што обработува поими од области на животот, науката и уметноста.*

Во изразот: **жива народна енциклопедија** – *луѓе што имаат извонредни познавања од разни области на науката, животот и сл.;* При сакајн'ето, ако не ке можиме да печатиме много работи на нашијот јазик; то зато нашата интелегенција ке можит да послужит, како жива народна енциклопедија, во која ке се имаат точни и проверени сведејн'а по сите оддели на науката и литературата. (41)

Со придавките: **жива** и **народна**; Вид. го горниот пример.

епархија -ји *ж.* (грч. ἐπαρχία) – *област под управа на епископ или архиепископ;* с и н.: *епископија;* ...во грцките епархији и парохии ке се учит во сколијата, и ке се служит, во црквата на грцки јазик; во влашките – на влашки; во словенцките – на македонцки. (23)

Со придавката: **грцка**: Вид. го горниот пример.

епоха *ж.* (герм. Epoche, лат. epocha од грч. ἐποχή) – *долг период кој што по историските настани прави посебна целина;* с и н.: *ера, век;* Није поминафме во својето историјцко развијајн'е веке важни стадији, кои можат да состаат епоха во историјата на кој и да бидит народ. (39)

Со придавката: **нова**: А ноата епоха налагат на нас ноа требност, – културно работејн'е. (39)

Во изразот: **напраи епоха во жиотот** – *се зделуваќи се од редица други настани;* Востаајн'ето напраи епоха во жиотот и националното самосознајн'е на македонцките Словени. (76)

ера *ж.* (герм. Ära од клат. aera) *епоха, век.*

Во изразот: **ноа ера** – *период од раѓањето на Христа до денеска;* овде: *период;* Таја ноа ера во историјата на Бугарија, таја самостојна политика се зафати от присоединуајн'ето на Бугарија со Источна Румелија и од нарушаајн'ето од Бугарија на Берлинцкијот догоор... (51)

Со придавката: **ноа**; Вид. го горниот пример.

естетичен -чни, -чните *прид.* (франц. esthétique според грч. αἰσθητικός) – **естетски** – *што се однесува на естетската страна, што одговара на барањата на естетиката;* с и н.: *убав;* При возвишаајн'ето на једно наречије на степен на литературен јазик, никога немаат играно важна рол'а негоите естетични својства. (140)

Со други придавки до себеси: **некаков**: Согласије ке имат, ми се чинит, само ако секој од нас праит избор, не по некакви естетични сообразуајн'а и не по чисто местни причини, а од гледишче на обшчите интереси. (139); **особен**: Таја привилегија на један диалект, поддиалект и пр. – да бидит орган на литературна реча – по учејн'ето на историјата на јазиците, се даат ним, не по некакви особени естетични преимушчества, а по чисто практични причини, т. е. по стечејн'ето на историко-културните прилики. (138); **практичен**: Тоа јет једно, зашчо практичните сообразу'ајн'а зимаат врф

над естетичните, а друго, зашчо последните сет односител'ни и поеке субјективни. (140)

Со и м е н к и т е: **преимушчество** (138); **својство** (140); **сообразу'ајн'е** (139; 140).

естетичност *ж. естетска страна; убавина;* За тоа и не можит да се зборит за естетичност во јазикот, диалектите и гоорите. (140)

етимологија -та *ж.* (герм. Etymologie, лат. etymologia од грч. ἐτυμολογία) – овде: *потекло на збор;* На тије два принципа одгоарат: 1, Прилепцко – Битолцкото наречије за литературен јазик, као једнакво далеко и от србцкијот и бугарцкијот јазици, и централно во Македонија. 2, фонетичнијот праопис со употребените во таја книга писмени знакои и со мали отстапки на етимологијата и 3, речничнијот материјал да јет собрајн'е от сите македонцки наречија. (145)

етимологијцки *прид.* **етимолошки** – *што се однесува на етимологијата, на потеклото на зборот;* И така историјата на културното развијајн'е на народите, согласно со нејнијот ход, содејствуат: или на чисто етимологијцки или историјцки праопис, или на бркан – етимологијцко-фонетичен или историјцко-фонетичен, или нај после на чисто фонетичен праопис. (144–145)

етимологијцко-фонетичен *прид.* **етимолошко-фонетски** – *што се однесува на етимологијата и фонетиката;* И така историјата на културното развијајн'е на народите, согласно со нејнијот ход, содејствуат: или на чисто етимологијцки или историјцки праопис, или на бркан – етимологијцко-фонетичен или историјцко-фонетичен, или нај после на чисто фонетичен праопис. (144–145)

Со и м е н к а т а: **праопис**; Вид. го горниот пример.

етнографија -та *ж.* (герм. Ethnographie од лат. ethnographia, грч. ἐθνογραφία) – *наука што го опишува животот и обичаите на народите, нивната култура, потекло, раселување и развој;* с и н.: *етнологија;* Со национални прашајн'а не

се занимаваат и со голема досада слушаат реферати на тема по етнографијата, па и по каква и да бидит друга наука, осим политичната економија. (64); ...нишчо не знајат за неја (за Македонија), ни од историјата, ни од географијата и етнографијата нејна, осим да имат тамо чети и востаајн'е, на које требит да се помогнит само со лотарији, и не со сами себе. (65)

етнографцки -а, -о, -и *прид.* **етнографски** – *што се однесува на етнографијата, т.е. на животот и обичаите на народите, нивната култура, потекло, раселување и развој;* От тоа положејн'е до полното отцепуајн'е од Бугарија и до објавуајн'ето Македонија за оддел'на од Бугарија и Србија етнографцка област имат један рачкор. (77–78); Во народните песни не једнаш се употребуат името „каурин" и „рајатин", и „земја каурцка" или „земја рајатцка" во етнографцко значејн'е. (121–122); Исто така, се запознафме со произлезот на името Бугарин во вид на етнографцки термин во Македонија. (128)

Во и з р а з и т е: **во етнографцки**, **географцки и историјцки однос** – *од гледна точка на етнографијата, географијата и историјата;* За да се достигнит таја цел'а, требит да се состаит оддел'но другарство од лица, за који изучаајн'ето на Македонија во етнографцки, географцки и историјцки однос имат првостепен значај; а таквија лица сме није Македонците. (64); **во етнографцки и географцки однос** – *од гледна точка на етнографијата и географијата;* Такво сопостауајн'е можит да бидит мег'у првата, т. е. теоријата за заселејн'ето на Балканцкијот Полуостров од јужни Словени, сформируани во две народности, строго разграничени во етнографцки и географцки однос... (106); **во етнографцки однос** – *од гледна точка на етнографијата;* Македонија ја признаваат за бугарцка во етнографцки однос, но мисл'ат, да јет излишно да си арчат силите за да научат нешчо за таја страна... (65); Полното отцепејн'е на Македонија од балканцките држаици во етнографцки однос ке испливит на јава со успокоејн'ето на Македонија. (78); **како во географцки**, **така**

и во етнографцки однос – *од гледна точка како на географијата така и на етнографијата;* Последните се основаат и на негоото централно положејн'е, које јет, како во географцки, така и во етнографцки однос. (140–141)

Со д р у г и п р и д а в к и до себеси: **државен**: Името Србин тогај јет имало поеке државна смисл'а и по малу етнографцка. (129); **географцки**: ...проф. Милованович... докажуал во „Дело" да требит Македонија да се поделит мег'у балканцките држаици, зашчо не предстауала нито географцка, ни етнографцка, ни историјцка целина. (129); **голем**: ...зашчо сега они (нашите противници) не можат и не сакаат до допушчат образуајн'ето от таја голема етнографцка целина, шчо је велеле сите, па и они, бугарцки народ, две по малечки целини, бугарцка и македонцка? (102); **историјцки**: Она (Србија) предјавуат етнографцки и историјцки претензји на Македонија. (15); Македонија, после ке речат нашите противници, не предстауат ни географцко, ни етнографцко, ни историјцко цело. (101); **јужно-словенцки**: Тије возли, т. е. држаи, спроти силата, шчо је имаа, кога се образуваа, си ѝ разделија мег'у себе сите колца – племијн'а и наречија на јужно-словенцката етнографцка верига и ѝ крстија со нивното име. (106–107); **мал**: Ако сега нашите противници допушчаат образуајн'ето на по мали етнографцки целини од по голема... (102); **оддел'ен**: ...вистина јет, оти Македонците по јазико свој не можат со прао да бидат наречени, ни Бугари, ни Срби, ами сет нешчо оддел'но, т. е. состауваат оддел'на етнографцка јединица (114); Со друзи зборои, није се запознафме до сега со тоа, да состауала, состауат и да можит Македонија да состауат от себе оддел'на етнографцка јединица. (128); **политичен**: А ако се испразднит од Македонија името Србин, то ке останит за Македонците само името Бугарин, које беше политичен и етнографцки термин ушче до турцкото завоевајн'е. (124); **самостојен**: Једно јет така, и једно образуајн'ето на народноста јет политично-механичен процес, то имаат се сите нужни условија за оддел'уајн'е на Македонија во самостојна етнографцка област... (107–108); **сегашен**: Од до тука рече-

ното се видит... по нашите сегашни етнографцки пон'атја на Балканцкијо Полуостров... (127); **словенцки**: ...по нашите сегашни етнографцки пон'атја... во денешна Србија, Бугарија, Тракија и Македонија имало и имат само две словенцки етнографцки јединици: србцки и бугарцки народ... (127); **филологијцки**: Јавната цел'а на другарство беше изучајн'ето на Македонија во етнографцки, географцки, филологијцки и историјцки однос. (90)

Со именките: **верига** (107); **значај** (128); **значејн'е** (122); **јединица** (108; 114; 127; 128); **карта** (106); **област** (78; 108); **однос** (64; 65; 78; 106; 141); **пон'атје** (127); **претензја** (115); **смисл'а** (129); **термин** (117; 124; 128); **целина** (102; 114; 129; 131); **целост** (111); **цело** (101); **центр** (111).

етнографцки *прил.* **етнографски** – *како кај* етнографија, *во врска со етнографијата;* Важен јет факто, оти во македонцкото прашајн'е сет заинтересуани етнографцки, редом со Бугарите и Грците, ушче и Србите. (6)

етнографцко-политичен *прид.* **етнографско-политички** – *што е и етнографски и политички, што се однесува на* етнографијата и политиката; Но Македонците, на сегашната степен на нивното национално развитје, не сет материјал во раците на малечките балканцки држаици, ами сет силен етнографцко-политичен фактор, от кој шчо поеке зависат судбите на Македонија, отколку од малечките балканцки држаици. (77)

Ж

журнал -от *м.* (франц. journal) – *списание;* Орган на тоа сепаратист(ц)ко движејн'е на Македонците во Бугарија беше журналот „Лоза". (71)

журналист -и *м.* (франц. journaliste) – *лице што се занимава професионално со журналистика; новинар;* Од разгоор

со журналисти јас чуф, оти г. Станчев праил опит да повлијајет на ниф, но неуспешно. (58)

журналистика *ж.* (рус. журналистика по франц. journaliste) – *дејност на журналист; новинарство;* ...организацијата и македонцката емиграција во Бугарија... имат, или државна служба со убаи плајки, или се занимаат со журналистика, и со тоа имат убаи дооди... (69)

З

заинтересуан -а, -ата, -и, -ите *гл. прид.* од **се заинтересува** (за- + лат. interesse) – (свр.,несвр.) *се заинтересира, покаже, покажува интерес за нешто, почне, почнува да се интересира;* овде: **1**. з а и н т е р е с у а н – *заинтересиран, што пројавува интерес;* Ако народнијо протест... се покажит од заинтересуаната пропаганда, како бунт со државна боја..., то народо и интелегенцијата требит да се обрнат до консулите, како до третејцки судији. (21); ...нишчо друго не ни остаат да напраиме, осим да се однесеме со полно доверје ком реформаторцките усил'а на двете заинтересуани Сили... (XI); Не једнаш сме спориле, оти имат разлика мег'у Крит и Македонија, оти имат држаи, који сет заинтересуани во Statu quoto и ке напраат сѐ возможно да немат набркуан'е во наша полза. (3); Можит ли да се мислит, оти на конференцијата ке имат по големо једногласије, от тоа шчо го видиме сега во постапоците на двете заинтересуани држаи? (31); Таква мирна програма на Македонците ке стретит поддржка и одобрејн'е у великите сили, заинтересуани со сочувуајн'ето на целоста на Турцко. (25); Јас ушче по горе рекоф, оти није сме заинтересуани во целоста на Турцко. (26)

2. *во суперлатив:* н а ј з а и н т е р е с у а н – *најзаинтересиран;* Во даденијо случај нај арно јет иницијативата и нај главната рол'а да јет во раците на нај заинтересуаните големи држаи, који нај арно знајат нуждите на Македонците". (30)

Со именките: **држаи** (24; 25; 30; 31); **народности** (12); **пропаганда** (21); **Сили** (XI, 33).

Со прилозите: **етнографцки**: Важен јет факто, оти во македонцкото прашајн'е сет заинтересуани етнографцки, редом со Бугарите и Грците, ушче и Србите. (6); (нај) **много**: Но нај много јет заинтересуана во македонцките работи Србија. (15); Тоа покажа, кој нај много јет заинтересуан во македонцкото движејн'е, за тоа пренесоа центрот негов во Македонија... (7); **(нај) многу**: Да, није требит да знајиме, оти од участјето на сијот „концерт" можит да се очекуат големо неблагозвучје, по малко давлејн'е на Портата, от колку можит да се очекуат од работите на двете нај многу заинтересуани држаи. (30–31); Многу по арно ке бидит, да се довериме на нај многу заинтересуаните во нашите работи држаи, особено на праославна Русија, која знајит убао нашите нужди, а не да се надејаме во сами себе и во некакви конференцији. (30); **не помалу**: Осем тоа и политично Србија јет не по малу заинтересуана во судбите на Македонија. (6); И ако немат многу Грци во Македонија, пак Грција јет не по малу заинтересуана во нашите работи од друзите балканцки држаици. (15)

Со придавките: **балканцки**: ...ако он (комитетот) сакат да игнорират прашајн'ето за јазикот во разни делои на фантазираната, барем сега за сега, автономна Македонија, игнорираат истото прашајн'е и заинтересуаните балканцки народности, особено Србите? (12); **Големи**: ...да замолиме македонцката интелегенција ...да измислит патот и сите стредства, колку се можит по скоро, за да се искажит полно доверје кон постапоците на заинтересуаните Големи Сили во полза на Македонците... (33)

заинтересуват се *свр.* **заинтересира се** – овде: (свр.) *почне да се интересира, да покажува интерес;* Тука они (младите Македонци во Србија) се заинтересуваа со прашајн'ето за нивната народност, со србцките филологијцки и историјцки аргументи за народноста нивна... (89)

згрупират се *свр.* **групира се** (фран. grouper) – *собере се во извесна целина, организира се во група;* ...сакафме тоа име (Бугари) да ни послужит како центр, около кого ке можиме сите да се згрупираме, без да бараме за таја цел'а некој друг... (61)

S/

И

игнорира *свр.,несвр.* (герм. ignorieren од лат. ignoro) – **I**. *свесно не обрати, не обраќа внимание на нешто;* с и н.: *омаловажи, омаловажува, исклучи, исклучува, не се сообрази, не се сообразува (со нешто), не сака ѕа знае, не земе, не зема предвиѕ; пренебрегне, пренебрегнува; негира;* Мислит ли комитетот, оти, ако он сакат да игнорират прашајн'ето за јазикот во разни делои на фантазираната, барем сега за сега, автономна Македонија, игнорираат истото прашајн'е и заинтересуаните балканцки народности, особено Србите? (12); *во пасивна употреба со* с е; Мислит ли он, оти Србите му веруваат да се работит на „Македонија за Македонците", ако се игнорират прашајн'ето за јазикот на македонцките Словени...? (12); Прашајн'ето, дали ноото течејн'е имат биднина или не, ке се разгледит по долу, откаде ке се видит, оти оно, ако се предостаат на само себе и се игнорират, ке се развиват само, а не ке опаг'ат. (80)

игнорирајн'е -то *ср. гл. им.* од и г н о р и р а; **игнорирање** – *неземање предвиѕ;* с и н.: *омаловажување, пренебрегнување; исклучување; несообразување;* Со игнорирајн'ето на тоа прашајн'е, није не праиме ни једна стапка напред, зашчо, ако го игнорираме није, то не го игнорираат сите, и мали, и големи држаи, осим Бугарија. (46); ...трек'о, причина на тоа игнорирајн'е и затемнуајн'е на сашчествуајн'ето на македонцката народност да се кријет во сашчествуајн'ето во Македонија името „Бугари" во етнографцки

значај и во експлуатирајн'ето со него от страна на Бугарите. (127)

идеа -и *ж.* (герм. Idee според лат. idea од грч. ἰδέα ‚изглед, облик') **идеја** – *мисла, замисла, помисла, поим, претстава, намера, план;* Тија течејн'а се укоренуваат прво во долните класои и уопшче во л'уг'ето без предубедејн'а, готои да се борат со тија предубедејн'а во зашчита на ноите идеи, от осашчествуајн'ето на који ке зависит, не само нивната, но и стрек'ата на нивнијот народ. (82)

Со п р и д а в к а т а: **нови**: Вид. го горниот пример.

идеал -и, -ите *м.* (франц. idéal од герм. Ideal според средновек. лат. idealis ‚совршен, извонреден' од грч. ἰδέα) *највисока цел кон која се стреми човек; совршенство;* Долгот кон таткоината и народот, до негоото осашчествуајн'е, се велит народен идеал и кон негоото осашчествуајн'е требит да се стремит секој свесен чоек. (III); *во мн.:* и д е а л и (т е): Често пак од једен народ историјцките прилики требаат... коренен обрат на идеалите во друг праец, или угрожаваат нему со полно унишчожаајн'е. (III); Није не можиме да живуаме без идеали: само нашите идеали от сега ке требит да бидат по чисти от понапредните. (40); Тије идеали се изработуваат од историјата на народот, но се изработуват во једен долог историцки период. (62)

Со п р и д а в к и т е: **исти**: Долго време членоите од једен народ требит да се увличаат од једни исти народни идеали, обшчи и свети за сите членои на народот. (62); **истинцки**: Кој нај верно јет разбрал истинцкијот и нај праијот народен идеал, се видит со порамнуајн'ето на разбирајн'ето на народнијот идеал од разни лица. (III); **једни**: Вид. кај и с т и; **народен**, **народни**: Народнијот идеал се применуат кон историјцките прилики и тоа, шчо денеска било народен идеал, утре, по негоото осашчествуајн'е, ке отстапит место на друг, за кој по напред мало се мислело. (III); Идеалите народни требеше да бидат једна програма, кон осашчествуајн'ето на која ке требеше да бидат напраени сите сили на народот. (62); Народните идеали, или долгот кон таткоината, се разбираат од

разни членои на народот различно. (III); Трудностите во достижејн'ето на народните идеали служат само како сколија, во која окрепнуат народнијот дух и се готвит за ушче по голема борба. (62–63); Народните идеали не одједнаш сите можат да бидат осашчествени, но нивното осашчествуајн'е требит да бидит само резултат на обшчата и самоотвржена народна работа. (62); **национални**: ...Србите во течејн'ето на цел век изработуваат националните идеали и изучуваат националните интереси, а пак Бугарите го праат тоа само во ¼ век. (66); Тоа платоническо и само платоническо и евтино сочувство кон Македонците, ...тоа отсутство на национал'ни идеали... јет отражејн'е на дуовното состојајн'е на бугарцкијот народ и негоото обшчество. (65); **обшчи**: За тоа првите три, једно се пробудија, зафатија да живејат со обшчи идеали, а вторите две со друзи, пак обшчи. (125); **прав** (нај прав): Вид. кај и с т и н ц к и; **разбрани**: Лошо разбраните народни идеали само уголемуат народните нестреки, без да донесат полза на народот. (IV); **сознајани**: Србите сет националисти, со арно сознајани народни идеали и интереси, који шчо, со труд, наука, перо и дипломатија, сите, како једен чоек, одат по једен обшч за сите пат, и за тоа одржуваат победи над Бугарите на секој рачкор. (66)

идеален -лна *прид.* (според франц. idéal) *возвишен;* овде: *беспрекорен, совршен; примерен;* Ако се осмелит некој да критикуат дејателноста на таквија лица, се решаат да погинит од организацијата. И таква организација се кажуат идеална! (18); Сегашната наша интелегенција требит да посветит сето својо работејн'е над моралното и умствено усовршуајн'е на својот народ и создаајн'е на једна идеална македонцка интелегенција. (43)

Со д р у г и п р и д а в к и до себеси: **једен**; **македонцки**; Вид кај горните примери.

Со и м е н к и т е: **интелегенција**; **организација**; Вид кај горните примери.

идеализира *свр.,несвр.* (франц. idéaliser, герм. idealisieren) – *замисли, замислува, претстави, претставува нешто во подобра (идеална) светлина отколку што е во реалноста;* Но со тоа јас не сакам да кажам, није да престаниме да идеализираме и да живејеме со народни идеали. Не! (40)

идеалист -и *м.* (франц. idéaliste) – **1**. *човек којшто несебично ѝ служи на некоја идеја од која нема корист, којшто се жртвува за општеството.* **2**. *човек којшто ја идеализира реалноста и работи за идеали; непрактичен човек;* с и н.: *мечтател, занесеник;* Националнијот сепаратизм се должит на српски воспитаници идеалисти, шчо работаат под српска маска, а во душата своја се признаваат за Македонци... (93)

идеја -та, -јите *ж.* (герм. Idee според лат. idea од грч. ἰδέα ‚изглед, форма‘) *мисла, замисла, помисла, претстава; намера, план;* Како последуач на идејата за полно отдел'ајн'е на нашите интереси од интересите на балканските народи..., јас и је написаф (книгава – Д. М.) на централното македонско наречје... (XI); ...Грците ке требит да се откажат от својата „мегали идеја“ и да признаат праото на сашчествуајн'е и на македонската народност редом со грцката во Македонија. (36); Интелегенцијата на тије народности требит да си подадит једна другиму рака и секоа од ниф да земит да попул'аризират идејата во својо народ. (8); Идејата за образуајн'ето на нашето другарство беше – полно оддел'уајн'е на нашите интереси од бугарските. (45); *во мн.:* и д е ј и; Идејите за полно отцепуајн'е на нашијот народ од друзите балкански народи, не сет протиоречје на досегашното работејн'е на нашијот народ за слободија... (VI)

Со п р и д а в к а т а: **иста**: ...Србите лажеа, не само европејцкото обшчествено мнејн'е и Македонците, но и сами себе: тије зафатија да пропагандираат истата идеја и стред Србите со помок'та на сколији и книги. (87)

илустрација *ж.* (франц. illustration од лат. illustratio) – **1**. *илустрирање.* **2**. *цртеж или фотографија што објаснува или дополнува текст.* **3**. овде: (прен.) *пример (што служи ка-*

ко ѕообјаснување на искажани мисли); За илустрација на одот и на резултатите на борбата мег'у стари и нои течејн'а, доста јет да си припаметиме борбата на рисјанството со јазичеството... (82)

ил'адо *ср.* (новогрч. χιλιάδα од грч. χιλιάς) **илјада** – *основен број сто пати поголем оѕ ѕесет (се белижи со цифрата 1000);* овде: и л ј а д о п а т и – **илјада пати** – *безброј многу пати;* Поведејн'ето на бугарцкијот народ кон руската војска, и бугарцката интелегенција кон руските власти и дипломати, беше такво, шчо Русите ил'адо пати се кајеа за својето увлечејн'е со „братушките". (50)

ил'адогодишнина *ж.* **илјадогодишнина** – *поминати илјаѕа гоѕини оѕ некој настан (оѕ раѓање, смрт и ѕр.;* овде: *оѕ воскреснувањето на Исус Христос);* И така нашето дуовно препородуајн'е и просветејн'ето кај нас, па и изработуајн'ето на нашата писменост, заради географцките и историјцки прилики, имаат земено во првата ил'адогодишнина по Р. Хр. инаков ход, а у друзите праославни Словени инаков. (143)

ил'узија -та, -јите *ж.* **илузија** (франц. illusion според лат. illusio) – *сетивна (сетилна, чувствена) изопаченост на стварноста;* (прен.) *измама; пуста мечта, наѕеж, копнеж, нешто неоствардливо, нереално;* Србите со своите сколији во Македонија успеа да создадат во европејцкото и руско обшчествено мнејн'е ил'узија, да имат Срби во Македонија. (86); Она создаде во европејцкото обшчествено мнејн'е и во самата Србија ил'узија да имат Срби во Македонија и таја ил'узија минуат во очите на Европејците за факт. (92); Но србцката пропаганда осем ил'узијата за србцка народност во Македонија и побркуајн'ето да се решит македонцкото прашајн'е во полза на Бугарите, имат и друзи резултати. (86); и л' у з и ј и т е: Ил'узијите на европејцкото обшчествено мнејн'е за србцки интереси донесе својите плодои. (87); Ил'узијите на самијот србцки народ пак не јет без резултатно: во случај на војна за Македонија со кого и да јет, Србите, како једен, сите ке се наврл'ат на непријател'от, – србцката војска

со нај силно патриотцко осек'ајн'е ке се бијет за Македонија. (87)

Со п р и д а в к и т е: **подобна**: Једно подобна ил'узија поминуат пред праител'ствата на Великите Сили за факт, то јасно јет, оти при решејн'ето на македонцкото прашајн'е требит да се имаат пред очи и барајн'ата на србцкото праител'ство. (86)

ил'устрација *ж.* **илустрација** (фран. illustration од лат. illustratio) – Вид. **илустрација**; За ил'устрација земете изучаајн'ето на класическите и нои јазици и кореспонденцијата на комитетот или распределејн'ето на четите. (42)

император *м.* (лат. imperator) – **1**. *највисока титула на монарх.* **2**. *монарх со таква титула;* с и н.: *цар;* На патуанјето на Германцкијо император се придаат политично значејн'е, мег'у другото и за македонцките работи. (1)

Со п р и д а в к а т а: **германцки**; Вид. го горниот пример.

императорцки -ото *прид.* **императорски** – *што се однесува на император(и); царски;* А се имаат осноајн'а да се мислит, оти императорцкото праителство јет исполнено со добри намерејн'а за својите македонцки народности. (27)

Со д р у г а п р и д а в к а до себеси; **Султанцки**: Малечките Балканцки држаици, који шчо сет заинтересуани и поддржуат пропагандите, на прво време ке се расрдат на Императорцкото Султанцко праителство за тоа, шчо пресече вековните привилегји... (25)

Со и м е н к а т а: **праителство** (25; 27).

империја *ж.* (лат. imperium ‚власт') – **1**. *монархистичка држава на чело со император; царство.* **2**. *држава-метропола со своите зависни од неа території и народи; власта, управата на таквата држава;* Македонија под србцките кралеи, особено под Душана имаше полна самостојност во натрешните работи, и то таква, со каква не се ползуаше ни једен друг дел од големата империја на Душана. (119)

Со п р и д а в к а т а: **Душаноа**: За да се убедит чоек во тоа / нешчо, доста јет да прегледат историјата на Немајничеата држаа од времето на цар Душана до смртта на Волкашина, особено периодот на распадајн'ето на Душаноата империја. (119–120); От секаде от периферијата на Душаноата империја по негоата смрт отпаг'аат областите једна по једна. (120)

имперцки -те *прид.* **имперски** – *империјален, царски;* Тоа се видит от титулите, шчо ѝ носеа македонцките големци и од влијајн'ето нивно на имперцките работи. (119)

индеферентизм *м.* (франц. indifférentisme од лат. indifferens, -entis, книж.) **индиферентизам** – *индиферентност, рамнодушност, безразличност, незаинтересираност, неутралност;* Тије млади Македонци, ...заминаајки во страната, кај шчо немат национално самосознаајн'е, а на место него полон индеферентизм кон народните интереси, внесоа во неја ноа струја од национално воодушевејн'е и работејн'е за ослободуајн'ето на Македонија. (88)

Со п р и д а в к а т а: **полон** – *полн;* Вид. го горниот пример.

индиферентизм *м.* (франц. indifférentisme од лат. indifferens, -entis, книж.) **индиферентизам** – *индиферентност, рамнодушност, безразличност, незаинтересираност, неутралност;* ...ке требит да признајиме, да србцкијот шовинизм, како резултат на основно изучените народни интереси, стојит много по високо и много по горе од бугарцкијот национален индиферентизм... (66); ...србцките воспитаници, со својето образуајн'е во Србија, се образуваа во национален дух, наместо во национален индиферентизм во Бугарија... (93)

Со п р и д а в к и т е: **бугарцки**, **национален**; Вид. ги горните примери.

иницијатива -ата *ж.* (герм. Initiative од лат. initium) **иницијатива** – **1**. *преземена работа, дело; потфат; идеја, предлог, поттик за некаква дејност.* Да беше иницијативата во востаајн'ето грцка или србцка, и да знајеа тије народи, оти

востаајн'ето ке бидит така сил'но, не гледајки на никакви неблагопријатни прилики, ке објавија војна, па макар та војна да се свршеше со полна поразија нивна. (55); По нивна иницијатива првен се образуа во зафатоко на деветдесетите години једно национално сепаратистично движејн'е со цел'а да се оддел'ат интересите на Македонците од бугарцките со возведуајн'е на једно од македонцките наречија на степен на литературен јазик за сите Македонци. (71)

2. *раководење на некаква активност;* Тије од Македонците, шчо добија образуајн'е во Бугарија зедоа иницијативата за ослободуајн'е и они до сега играа, можит да се речит, не само главната, ами и искл'учител'на рол'а. (12)

иницијатор -и *м.* (герм. Initiator од клат. initiator) **иницијатор** – **1**. *тој што пројавува иницијатива;* ...Сарафов и друзите по доцкнашни револ'уционери се јавија само нивни продолжатели и последуатели, но не иницијатори на револ'уционата организација. (72)

2. *подбудител; поттикнувач, потстрекнувач.*

иницијатива -та *ж.* (герм. Initiative од лат. initium) **иницијатива** – **1**. *преземена работа, дело; потфат; идеја, поттик за некаква дејност.* **2**. *раководење на некаква активност;* Во даденијо случај нај арно јет иницијативата и нај главната рол'а да јет во раците на нај заинтересуаните големи држаи, који нај арно знајат нуждите на Македонците". (30)

инспектор -от *м.* (герм. Inspektor од лат. inspector) – *службено лице назначено да врши инспекција;* Битол'а се избират за резиденција на Генералнијот Инспектор за Македонија и негоите советници – цивилни агенти. (140); Особено тоа недоверије и наплив од Срби во Македонцкото другарство настапи во II година негоо сашчествуајн'е при инспекторот, гимназијцкијот проф. Јуришич. (90)

Со п р и д а в к а т а: **Генерален**: Битол'а се избират за резиденција на Генералнијот Инспектор за Македонија и негоите советници – цивилни агенти. (140)

инспекторство -то *ср. ѕолжност на инспектор;* За да се изработит једна таква програма, Македонците ученици во Белград во 1893/4 уч. г., во време на инспекторството над ниф на директорот на III гимназија Г'уро Милијашевич, решија да состаат Македонцко другарство во Белград. (90)

инстинкт -и *м.* (герм. Instinkt според лат. instinctus ‚поттик, импулс') – **1**. (псих.) *вроѕена способност кај човека и животните несвесно, без учество на волјата и разумот, ѕа вршат целесообразни ѕејства.* **2**. (биол.) *несвесно внатрешно чувство;* с и н.: *нагон;* (прен.) *претчувство;* Другари! Таквија тврдејн'а, не сет нишчо друго, осим једна лож, једна клевета, фрлена на ослободител'ката Русија од једен ослободен робцки народ, кој шчо ушче не јет слободен од негоите робцки инстинкти, со кои се ползуат, за да оправдат својата глупаа „самостојна" и „национална" политика. (53)

интелегентен -тна, -тни *прил.* (лат. intelligens, -entis) **интелигентен** – **1**. *што ѝ припаѓа на интелигенцијата;* с и н.: *образован, школуван; културен;* ...није се лажиме во претположејн'ето, оти националнијот сепаратизм ке бидит поддржан от комитетите, организацијата и македонцката интелегентна колонија во Бугарија... (93–94); Једно македонцката интелегентна емиграција се состојит главно от таквија лица, шчо си имаат сојединено својите интереси со Бугарија и се облизуваат около бугарцкијот кн'аз... (81–82)

2. *што е умствено развиен.* **а**. *паметен, бистар, умен, разумен;* Имат, и ке се најдат, мнозина интелегентни Македонци, кој шчо сет готои да дадат животта своја за интересите на својата таткоина и својот народ, кои ке се запитаат: шчо јет по важно за нас Македонците: обшчебугарцките, обшчесрбцките, обшчегрцките или македонцките интереси? (94) **б**. *во суперлатив:* н а ј е н т е л е г е н т е н – *најинтелигентен;* Но ноото течејн'е стрек'ат и ке стретит арен пријем ушче во зафатокот негов и во нај арната, нај интелегентната и непродадената македонцка интелегенција, како шчо и јет резултат на умственото и нравствено развијајн'е на последната. (94)

Со д р у г а п р и д а в к а до себеси: (нај)**добар**: Во организацијата требит да бидат сосредоточени најдобрите интелегентни сили во Македонија. (18); **македонцки**: Измег'у таја македонцка интелегентна емиграција имат мнозина, или шчо имале, или имаат високи должности, пак и који сет претенденти и кандидати на ниф, во тој број и на министерцки портфејл'. (81); **многобројен**: ...ако ноото течејн'е и не добијет некаква поддршка од многобројната интелегентна македонцка колонија во Бугарија, пак ке се развијат, само ке се развијат веке како течејн'е напраено специално против бугарцките интереси во Македонија. (98)

Со и м е н к и т е: **емиграција** (81); **интелегенција** (94); **колонија** (93; 98) **Македонец** (94); **сила** (18).

интелегенција *ж.* (лат. intelligentia ‚проникливост') **интелигенција** – **1**. *вро9ена способност на умот за сфаќање, разбирање на работите, појавите за животот и светот; памет, разум, ум.* **2**. *луѓето (како општествен слој) на коишто основно занимање и извор за егзистенција им е умствениот (творечкиот) тру9;* (збир. мн.) *сите такви луѓе наеднo; учени луѓе;* Не само интелегенцијата на сите народности, ...па и интелегенцијата на нај силната македонцка народност – Словените, не сета беше застапена во комитето... (8); Учените, аристократијата, интелегенцијата и вообшче обшчествените класои, кај шчо се имаат лични интереси, стари традиции и предубедејн'а се борат со ноите течејн'а, кај шчо се наог'ат истината и праината. (82); Интелегенцијата, не само на друзите македонцки народности, ами и на самите македонцки Словени беше непричастна во управлејн'ето на комитето. (17); До сега работеше народот со интелегенцијата задружно, но работејн'ето беше распределено не еднакво... (39); Културното работејн'е јет по нравствено од револ'уционото, зашчо со првото интелегенцијата се чинит истинцки слуга на својот народ, а со револ'уцијата она се обрнуат во немилосрден експериментатор. (42); Ни требит интелегенција со јасно сознаајн'е на моралнијот долг на чоека пред негоата таткоина и негојот народ. (43); *во форма за*

обраќање: и н т е л е г е н ц и ј о! Македонцка интелегенцијо! (40)

Со п р и д а в к и (зам. прид.) до себеси: (нај) **арна**: Вид. кај н е п р о д а д е н а; **бугарцка** Поведејн'ето на бугарцкијот народ кон руската војска, и бугарцката интелегенција кон руските власти и дипломати, беше такво, шчо Русите ил'адо пати се кајеа за својето увлечејн'е со „братушките". (50); **гркоманствујука**: Вид кај с л о в е н ц к а; (нај) **интелегентна**: Вид. кај н е п р о д а д е н а, с е г а ш н а ; **једна**: Но исто така Македонците сознаваат да јет Србија држаа, шчо разполагат со војска, дипломатија, један народ и једна интелегенција, који шчо ке зашчитуваат србцките интереси во Македонија со примерна преданост и крајен фанатизм. (89); **македонцка**: Сега да поминиме до другото прашајн'е: от каде ноото течејн'е ке зимат сила, ако македонцката интелегенција и комитетите во Бугарија зафатат борба со него? (84); ...македонцката интелегенција требит да престанит да се односит мег'у себе со недоверуајн'е. (20); ...така усилијата на македонцката интелегенција и народо требит да се обрнат на националното сојединуајн'е на македонцките Словени во једно цело и на сојединуајн'ето интересите на сите македонцки народи. (25); **млада**: Подготвувајн'ето за револ'уција јет работа, која, можит, требит нервно работејн'е, но тоа работејн'е не јет толку мачно и толку ценено, колку си мисл'ат револ'ционерите – младата наша интелегенција. (39); **народна**: Но за да бидит таја служба благодатна, нам ке ни требит да создадиме народни служители, народна интелегенција, која ке си посветит сите своји сили на народното благо. (43); **наша**: Нашата интелегенција до сега не можа да установит нај желател'ните односи мег'у нас и друзите македонцки народности. Тоа отчасти не зависеше од неја. (36); Како можит нашата интелегенција да се одолжит пред нашијо народ за дадените од него жртви? (40); Само со знајајн'е и просветејн'е, само со културна работа ке можит нашата интелегенција да попраит и искупит својите грешки пред нашијот народ. (40); Ползата за народот од научното работејн'е на нашата интелегенција, ке се

видит от тоа, шчо нашијот народ сам со своји очи ке можит да погледат на себе / и на друзите народи, ке изучит својите и туг'ите достојинства и недостатоци. (41–42); **негоа**: На тије митинзи не беше предстаен сијот македонцко-словенцки народ со негоата интелегенција, за тоа резол'уцијите беа и не полни и једнострани. (19); Главното / условје за културна работа не јет полната политична слободија, а моралната воспитаност на народот и негоата интелегенција, сознајн'ето на нравствен долг пред народот у секој член от тоја народ. (40–41); Оно / ке натерат нашијот народ и негоата интелегенција да погледат назад на своијте упушчејн'а, от који произлезе неуспео на востаајн'ето. (76–77); **непродадена**: Но ноото течејн'е стрек'ат и ке стретит арен пријем ушче во зафатокот негов и во нај арната, нај интелегентната и непродадената македонцка интелегенција, како шчо и јет резултат на умственото и нравствено развијајн'е на последната. (94); **нивна**: Патриархистите сло- / вени можеа и да му сочувствуат, но за тоа, шчо нивната интелегенција беше против комитетот, то немат сомнуајн'е, оти и самите сел'ани тро му сочувствуваа, но тоа сочувство беше побркано со неувереност и со сомнејн'е во обешчајн'ата на комитето. (8); **сегашна**: Сегашната наша интелегенција требит да посветит сето својо работејн'е над моралното и умствено усовршуајн'е на својот народ и создаајн'е на једна идеална македонцка интелегенција. (43); **сета**: ...ако се допушчит, оти комитетите никој пат немат да се согласат на упразднуан'ето на бугарцкото име и јазик од Македонија, а заједно со него ке бидит против ноото течен'е и сета македонцка интелегенција со бугарцко образуајн'е, то откаде ке поцрпуат ноото течејн'е сила за себе? (79); **словенцка**: ...интелегенцијата на нај силната македонцка народност – Словените, не сета беше застапена во комитето: србоманствујук'ата и гркоманствујукаата македонцка словенцка интелегенција беше на страна от комитетот па и враждебна. (8); **србоманствујук'а**: Вид кај с л ов е н ц к а; **турцка**: Ке се надејаме, оти турцкото праителство и турцката интелегенција ке се уверат во сета вреда, шчо причинуат подобен предра-

судок, и ке се постараат да го искоренат, и со тоа ке попраат односите мег'у рисјаните и мусул'маните. (36)

интелектуален -лни *прид.* (герм. intellektual според лат. intellectualis ,сфаќање, разбирање') – *што се однесува на интелектот;* с и н.: *мисловен, умствен;* ...да приложиме сите своји физически, интелектуални и морални сили на нашето национално возродуајн'е. (38)

интелигентен -тни *прид.* (лат. intelligens, -entis 'што сфаќа') – **1**. *кој е умствено развиен;* с и н.: *умен, паметен, разумен, бистар.* **2**. *што ѝ припаѓа на интелегенцијата;* с и н.: *школуван, образован, учен, културен;* ...тије колца (од јужнословенцката јазична верига") много лесно се обединуваат со обшчото признаајн'е стредното од ниф за обшчо орадје во искажуајн'ето на литературната реч за сите интелигентни л'уг'е во Македонија и за во книгите и сколијите. (107–108)

интерес -от, -и, -ите *м.* (герм. Interesse од лат. interest) – **1**. *внимание насочено кон познавање, разбирање, научување, запознавање на нешто, со нешто; интересирање;* Сега настапуат време за интерес со национално-религиозни прашајн'а. (133); ...во македонцкото прашајн'е... имат само разлика во степента на интересот со него: обшчеството и народот многу по малу се интересуваат от праител'ството, шчо се видит од помок'ите за Македонците. (56); Тој интерес малу јет задоцнел, но от тоа ушче не следуат, да он си немат сега место мег'у нас и да можит да ни напакостит. (133)

2. и м а т и н т е р е с – *е заинтересиран;* Европа имат интерес, да се сочуат Турцко, ето зашчо, ке му даваат средства, за да се сочуат. (31)

3. *корист, полза; добивка;* Организацијата беше и јет завијена во тајна, така да долните нејни членои сет слепи орадија за исполнуајн'е само на работи, диктуани од горни сообразуајн'а и интерес. (17–18); Бугарите отворија во Македонија трговцки агентства! Но за чији интереси? Се разбират, оти не за македонцки, а за бугарцките. (49); Нај после зајауваа: каков интерес имаат Македонците да се присоједи-

нуат до Бугарија, кога од тоа присојединуајн'е ке имат полза поеке Бугарија, отколку Македонија? (73)

4. *камата.*

5. *важност, значење.*

6. *(обично во мн.)* и н т е р е с и – *потреби, барања, права; стремежи;* А заједно со изместуајн'ето на пропагандцките јазици и со создаајн'ето наш литературен јазик, се изместуваат од Македонија и интересите на балканцките држаици... (139–140); ...турцкото праителство и народ ке разберат нај после, оти интересите на нивната држаа во Европа совпадаат со нашите и зависат нај много од ниф... (VII); ...требит секој Македонец да чуат интересите на својата таткоина и на својот народ, а не интересите на пропагандите. (92); Јас сум Македонец и интересите на мојата таткоина ми се предстаат така: не Русија и Австро-Унгарија сет непријателите на Македонија, а Бугарија, Грција и Србија. (VI); Нашите земјаци си покажаа сета јунашчина и готовност да се пожртвуат за интересите на својата таткоина. (1); Но требаше да имат цел ред докажуачки, оти работата на комитетот не јет врзана со интересите на саседните држаи и народности... (6); Није видиме сега, оти три национални и религиозни пропаганди во нашата таткоина се борат једна против друга и сите заједно се борат против нас и нашите интереси... (138); Живејн'ето на млади Македонци во Србија секој пат имаше многу арно влијајн'е на интересите на Македонија. (89); *во синонимен спрег со* п р а в а: Паметуајн'ето на тоа родство, тоја произлез и тије интереси, заставуат секој член од некој народ, да се одречит од некоји своји праа и и н т е р е с и за да посветит част от своите сили на обшчата арнотија. (III);

Со п р и д а в к и т е: **арно сознајан**: ...арно сознајаните интереси на Турците и Македонците им диктуваат, не да трошат нивните сили во мег'уусобна борба во полза на обшчите нивни непријатели, ами да си подадат један на друг рака... (35); Србите сет националисти, со арно сознајани народни идеали и интереси... (66); **бугарцки**: ...ако ноото течејн'е и не добијет некаква поддржка од многобројната интелегентна

македонцка колонија во Бугарија, пак ке се развијат, само ке се развијат веке како течејн'е напраено специално против бугарцките интереси во Македонија. (98); ...тије, шчо сет призвани да бранат бугарцките интереси, не сочувствуваа, а тије, шчо состауваа толпата, со друзи зборои, бугарцкијот народ, сочувствуваа. (74); **влашки**: Нашите интереси никаде не се престрек'аат со влашките. (37); (нај) **главни**: ...ке бараме од Негоото праителство цел ред реформи, који ке ни сочуваат нај главните интереси на нашето национално и културно развијајн'е. (VII); **грцки** Друзи од нас сет во Грција и изучуваат грцките интереси и историја. (97); Није требит да создадиме такво положејн'е, да немат во Македонија, ни бугарцки, ни србцки, ни грцки интереси... (95); Македонците зафатија да се задолбочуваат во прашајн'ето за нивната народност и интереси... (88); **државни**: ...Канада, ...сега сакат да се ослободит од Англија и сама да си бранит својите државни интереси... (96); ...државните интереси на Србија никој пат не ке допушчат да се образуат бугарцка Македонија. (16); **дуовни**: ...нашето другарство во прашан'ето за нашата народност не напраи никаква нетактност, и само умажа извесна услуга на дуовните интереси на Македонците. (47); ...пропагандите... употребуваат сите и дозволени и недозволени стредства, за да исчистат од Македонија нашијот јазик и со него нашите дуовни интереси... (137); **европејцки**: ...наш морален долг беше, да сме и није осветени во европејцките интереси во татко-ината ни, особено во интересите на балканцките држаици. (14); **економцки**: ...да се удовлетворат сите наши религиозни, национални и економцки интереси. (28–29); **животни**: ...интелегенцијата требит, да објаснит на народо недостојнијо образ на работејн'е на таја пропаганда, и да го повикат, сам да си бранит животните своји интереси. (21); **изучени**: ...ке требит да признајиме, да србцкијот шовинизм, како резултат на основно изучените народни интереси, стојит много по високо и много по горе од бугарцкијот национален индиферентизм... (66); **једнакви**: ...балканцките држаи, кога тије по својата географцка близост и једнакви интереси, требит, една со друга

да помагаат заједничното економцко развивајн'е. (26); **Кара-Влашки**: А Кара-Влашко јет во сојуз со тројнијот сојуз, кој шчо ке покроителствуат Кара-Влашките интереси на Балканцкијот Полуостров. (15); **лични**: Се знајит, оти сите тије господиновци имаат нај горе от сѐ својите лични интереси. (81); Учените, аристократијата, интелегенцијата и вообшче обшчествените класои, кај шчо се имаат лични интереси, стари традиции и предубедејн'а се борат со ноите течејн'а... (82); **македонцки**: Како преодни стадији кон полното оддел'ајн'е на македонцките интереси од бугарцките и србцките, т. е. кон националнијот сепаратизм, служат политическите револ'уциони организации и политическијот сепаратизм, пропагандиран од ниф. (99); Значит, името Бугарин во Македонија, со које сега експлуатират Бугарите, никак не јет национално, и за тоа никој од Македонците немат прао со него да експлуатират македонцките интереси во негоа полза. (126); ...ако се велеле мојите дедовци Бугари, ушче не значит, да јас имам прао да експлуатирам македонцките интереси со издаајн'е ноини, који на место да бранат интересите на нашијот народ, ѝ бранат бугарцките и интересите на бугарцкијот кн'аз. (126); Организацијата со постепеното оддел'уајн'е на македонцките интереси од бугарцките, со земајн'ето на македонцкото прашајн'е во своји раци... предполагаше: на место слободија да бараат, сега во Македонија... да ни требит полно пресечуајн'е на врските со сите балканцки народности... (75); **местни**: Значит местните интереси се јауваат главни, а обшченародните второстепени; првите сет цел'а, вторите – стредство. (95); Ако и није милуаме нашата таткоина и сами себе, то и није требит да претпочитаме нашите местни македонцки интереси пред обшчебугарцките, обшчесрбцките, обшчегрцките. (95); **моји**: ...зашчо Македонија да не речит: јас проливав крв од моји синои, нека бранат мојите интереси они сами а не твој Начович, Цоков, Станчев и С-је. (96); **народни**: Народните интереси ни налагаат за да ѝ зашчитиме ниф, да браниме нашијот јазик от пропагандите. (139); Није видофме колку сет народните интереси тесно врзани со јази-

кот, а последнијот со карактерот и дуот народен. (138); Тије млади Македонци, воспитани во Србија во народен, т. е. во дух да л'убат нај напред својата таткоина и својот народ, па после човечеството, заминаајки во страната, кај шчо немат национално самосознаајн'е, а на место него полон индеферентизм кон народните интереси, внесоа во неја ноа струја од национално воодушевејн'е и работејн'е за ослободуајн'ето на Македонија. (88); Тоа јет долгот кон народните интереси, за шчо членот од народноста добијат зашчита на својите лични интереси тамо, каде не сет доста само негоите сили. (III); **национални**: Со револуцијата на пролет ке се користат само нашите непријатели, који си имаат само есапи, противни на нашите национални интереси. (133); Не ке се најдат ли и кај нас л'уг'е, који ке разберат, оти доверјето на малите држаи кон нашата таткоина ке зависит од наши Стамболовци и Свирчовци, но који ке видат опасноста за нашите национални интереси, не во Русија, ами во Бугарија? (96); Тоа платоническо и само платоническо и евтино сочувство кон Македонците, тоа неразбирајн'е на националните интереси... јет отражејн'е на дуовното состојајн'е на бугарцкијот народ и негоото обшчество. (65); Туку сѐ тоа јет резултат на политичната зрелост на народот: Србите во течејн'ето на цел век изработуваат националните идеали и изучуваат националните интереси, а пак Бугарите го праат тоа само во ¼ век. (66); **наши**: Како последуач на идејата за полно отдел'ајн'е на нашите интереси од интересите на балканцките народи и за самостојно културно-национално развијајн'е, јас и је написаф на централното македонцко наречје, које за мене от сега на тамо имат да бидит литературен македонцки јазик. (XI); Сите пропаганди сет пропаганди само на своји, но никак не и на наши интереси, и од ниф никоаш немало нишчо особено за народот. (134); А сега једни од нас гледаат на себе како на Бугари, и сојединуваат нашите интереси со бугарцките и на место да изучуваат Македонија во секаков однос, на место да изучуваат историјата на Македонија во сите времијн'а, изучуваат бугарцките интереси и бугарцката историја, и често па-

ти тије периоди од неја, шчо немаат никаков однос кон Македонија. (97); Борбата со трите балканцки држаи не протиоречит на нашите интереси, који се достигаат и со револ'уција и со евол'уција, или постепено развијајн'е на нашијот народ во морално-религиозен праец. (VI); Идејата за образуајн'ето на нашето другарство беше – полно оддел'уајн'е на нашите интереси од бугарцките. (45); Како последуач на идејата за полно отдел'ајн'е на нашите интереси од интересите на балканцките народи и за самостојно културно-национално развијајн'е, јас и је написаф на централното македонцко наречје, које за мене от сега на тамо имат да бидит литературен македонцки јазик. (XI); Нашите интереси требит да си ѝ изучиме и да си ѝ зашчитуаме сами, а не да ѝ дааме во туг'и раци, за да експлуатираат со ниф малите балканцки држаици. (95); **негои**: Но, ако једен народ изменуат својот јазик и својата вера во једно касо време и под силно чуздо влијајн'е, сам без сознаајн'е однесуајки се кон таја измена, то он се откажуат от сам себе и от негоите интереси и предаат и себе и ниф на једен по силен народ, кој шчо ке постапит со него и ниф, како шчо ке му се заблагорасудит. (136); **нејни**: За ниф чоечеството имат по голем значај од Бугарија, и за тоа поеке ѝ интересуваат ниф Швејцарија, Сојединените С.-Американцки Држаи и нивната историја, отколку Бугарија со нејните национални интереси. (64); Главната нестрек'а за Бугарија и нејните интереси јет, не во тоа, шчо имат многу партији, и не сите знајале арно народните интереси, а во тоа, шчо Бугарите малку сет проникнати со народните интереси, особено со надворешните. (62); **непосредствени**: Големите држаи зајавуат, оти они немаат непосредствени интереси во Македонија, а работат само во име на праедноста. (16); **нивни**: Бугарите го поддржуваа поеке, зашчо нивните интереси тоа го сакаа, а не за атарот наш. (49); Србите сет шовинисти; они сет отчајани во борбата со својите непријатели за зашчита на нивните национални интереси. (66); За да се достигнит таја цел'а, није требит да се одделиме од друзите балканцки народи и самостојно и критично да погледаме на сами себе и, нашите инте-

реси, како и на балканцките народи и нивните интереси. (64); **обшчебугарцки**: ...Македонците, со обј̀единејн'ето си за преследуајн'е интересите на својата таткоина, станаа важен фактор, који шчо на вид влезе во сојуз со бугарцкијот народ и сите негои официјални предстаители за достижејн'е на вид обшчебугарцки интереси во Македонија... (72); **обшчегрцки**: Вид. кај о б ш ч е с р б ц к и; **обшчемакедонцки**: Није... није предпочитаме сите да напраиме отстапки от своја страна за обшчемакедонцките интереси... (45); **обшченародни** И ке одгоорат, да сет интересите на таткоината секоаш по горе од интересите обшченародни, и да сет последните само стредство за првите, а не наопаку. (94); ...тије л'уг'е, за који није знајефме само от книга, и ѝ знајефме како л'уг'е, ...ни се присторуваат за наши покроители, ...не зашчо се грижат за некакви обшченародни интереси, во који флизаат и нашите, ...а само со чисто егоистични цели... (95); И ке одгоорат, да сет интересите на таткоината секоаш по горе од интересите обшченародни, и да сет последните само стредство за првите, а не наопаку. (94); **обшчесрбцки**: Имат, и ке се најдат, мнозина интелегентни Македонци, кој шчо сет готои да дадат животта своја за интересите на својата таткоина и својот народ, који ке се запитаат: шчо јет по важно за нас Македонците: обшчебугарцките, обшчесрбцките, обшчегрцките или македонцките интереси? (94); **обшчи**: Согласије ке имат, ми се чинит, само ако секој од нас праит избор, не по некакви естетични сообразуајн'а и не по чисто местни причини, а од гледишче на обшчите интереси. (139); Во секој случај обшчите интереси можат да се поддржаат со взаимно согласуајн'е мег'у членоите на целината. (111); Мег'у Бугарите и нас имат многу малу обшчи интереси сега. (126); Народот не јет нишчо друго, осим једно големо другарство, осноано на крвно родство, на обшч произлез, на обшчи интереси. (III); **религиозни**: А поддржката на болшинството Турција ке добијит само, ако се погрижит да воведит во Македонија истинцки реформи, способни дејствител'но да сочуваат националните и религиозните интереси на / поданиците, нивните граг'ански

праа и сносно економско сашчествуајн'е. (27–28); **свои**: ...и тука имаме работа со борба за слободија, со борба со мрачните сили, шчо не дозвол'уат на таткоината ни сама со свои очи да гледат своите интереси, ами и наврзуат дзрдзала, шчо омрачуат истината и ѝ придаат бугарцка, србцка и грцка боја. (VI); **своји**: ...Македонците... ке отворат систематична борба на сите национални и верцки пропаганди во Македонија, ...за да можат, со оддел'уајн'ето на својите интереси од интересите на пропагандите, да достигнат национално обј единуајн'е помег'у себе. (68); Ето зашчо македонцката интелегенција, ако изучит подробно својите интереси то на прво место требит, да постаит и за себе, и за својо народ: со сите своји морални сили да сочуат целоста на Турција. (24); Имат ли она прао да протестуат против бугаризуајн'ето на тетовцко и да барат зашчита на својите интереси тамо против бугарцките посегуајн'а? (13); Значит, да се откажит једен народ от својот јазик, се велит, да се откажит он и от сам себе и својите интереси; се велит, да престанит да гледат на себе со своји очи, да судит за себе и за друзите со својот ум и разум, а да чекат укажајн'е за сѐ от страна. (136); **слаб**: А тоја слаб интерес јет резултат на разочаруајн'ето на Русите од „братушките". (56); **собствени**: Оттука многу јасно се видит, до колку Бугарите не сет во стајн'е да бранат, не само нашите, но и собствените интереси. (65); **создадени**: А заједно со изместуајн'ето на пропагандцките јазици и со создаајн'ето наш литературен јазик, се изместуваат од Македонија и интересите на балканцките држаици и нивното место ке го застапат создадените со јазикот македонцки интереси. (139–140); **србцки**: Друзи Македонци во Србија се чинат србцки патриоти и работат, на место за Македонија, за србцките интереси. (97); Немат сомнуајн'е, оти и србцките интереси, како и интересите на Кара Влашко и Грција, си имаат свој покроител'. (16); Србите сакаа да напраат Македонците да служат на србцките интереси, т. е. сами да се мисл'ат, и на својите сонародници да им вел'ат, да сет Срби. (91); **туг'и**: Такви печал'ни резултати, од врзуајн'ето на нашите интереси со туг'ите, доста сет, за да се убе-

дат мнозина, да јет нашето спасејн'е само во националнијот и религиозен сепаратизм. (97); **турцки**: Тоа населејн'е ке составуат главнијо оплот на турцките интереси во Македонија. (27)

интересен *прид.* (франц. intéressant) *што предизвикува (побудува) интерес;* с и н.: *привлечен, занимлив, забавен;* овде: *во супрелатив:* н а ј и н т е р е с е н – *најинтересен;* Но нај интересен јет г. Станчев, једно, како частно лице, друго, како дипломат и трек'о, како дипломат на нај важното за Бугарија от сите дипломатцки места. (57); Тука они се заинтересуваа со прашајн'ето за нивната народност, ...со причините на србцкијот шовинизм, со рол'ата на Србија во сегашно и бидно време во македонцкото прашајн'е и со много други важни и интересни прашајн'а. (89)

Со и м е н к а т а: **прашања**; Вид. кај горните примери.

Со д р у г а п р и д а в к а до себеси: **важен**; Вид. кај горните примери.

интересуа се *несвр.* (според франц. intéressant + -ува) **интересува се** – *има интерес кон нешто, се занимава со нешто; се интересира*; Секој знајит и се интересуат со србството разместено во разни земји. (65); До сега нашијот народ се интересуал поеке само со полна политична автономија, а во националните наши интереси допушк'ал башибузукцки да му се набркуат разни неканени гости... (VI)

интересува *несвр.* **интересира** – **I**. **а**. *пројавува интерес за (кон) нешто.* **б**. *привлекува;* За ниф чоечеството имат по голем значај од Бугарија, и за тоа поеке ѝ интересуваат ниф Швејцарија, Сојединените С.-Американцки Држаи и нивната историја, отколку Бугарија со нејните национални интереси. (64)

II. **интересува се** – **1**. *пројавува интерес, се интересира;* ...во македонцкото прашајн'е... имат само разлика во степента на интересот со него: обшчеството и народот многу по малу се интересуваат от праител'ството, шчо се видит од помок'ите за Македонците. (56)

2. *се занимава со нешто;* Они се интересуваат сите главно со кул'турно-историјцките науки и ѝ изучаваат. (65); Македонците зафатија усилено да се интересуваат со прашајн'ето за нивната народност и нивната судбина. (70); Ако се срамнат тије со помоките на Бурите (Трансваал'цките), то ке се добијет голема разлика, а тоа јет затоа, зашчо со борбата на Бурите се интересуваа много поеке, од нашата борба. (56)

интернационалист -и *м. политт.* (франц. internationaliste) – *човек што го чувствува светот како своја татковина;* с и н.: *космополит;* Они сет интернационалисти. (64); Србите не сет интернационалисти, а сите буквално, без разлика, дали јет некој от Србија, Босна, Ерцегоина, или Црна Гора, сите сет националисти. (65)

интригант -ите *м.* (герм. Intrigant од франц. intrigant, ром. intrigant) – *тој што прави (предизвикува) интриги; што е склон кон интриги;* с и н.: *силеткар;* И вистина, одвај ли имат нешчо по арно од вакво свршуајн'е на македонцката криза: за народот то јет арно, оти ке се ослободит и од интригантите од разни народности, и ке се откажит од разни поддупуајн'а, који шчо го одвлекуваат од негоите мирни работи... (23)

иронизируајн'е *ср. гл. им.* од *иронизиру(в)а* **иронизира** (новолат. ironisare) – *се исмева, се потсмева на коректен, фин начин;* овде: *иронизирање, потсмевање;* Ами сега, колку лажовни ке излезат тија уверејн'а и на македонцките комитети и на Бугарија, ако и једните и друзите, от пасивен однос кон једно ноо течејн'е, шчо барат „Македонија за Македонците" а не за Бугарите, или од иронизируајн'е со него, стапит во борба со него? (83)

иронија *ж.* (герм. Irinnie, франц. ironie од лат. ironia, грч. εἰρωνεία) *реторичка употреба на збор со значење спротивно на вистинското, на правото; прикриен потсмев;* овде: **со иронија** – *иронично*; Знам многу арну, оти мнозина со иронија ке се однесат кон мојите надежи за европејцки реформи. (VIII)

ироничен *прид.* (франц. ironique според лат. ironicus, грч. εἰρωνικός) – *во кој има иронија; подбивен, шеѓовит, пејоративен;* А једно јет така, комитетите од ироничен и пасивен однос кон ноото течејн'е ке требит непостредствено да преминат до негоото поддржуајн'е. (84)

иронја -и *ж.* (франц. ironie од лат. ironia, грч. εἰρωνεία) Вид. **иронија** – *спротивна смисла на зборот;* Но на тија иронји ево со шчо јас ке одгоорам: не јет истина кажуајн'ето, да не ке излезит нишчо од усил'ата на Русија и Австро-Унгарија да се уредат работите во Македонија. (VIII)

историја -та *ж.* (герм. Historie од лат. historia, грч. ἱστορία) – **1**. *наука за развојот на народите, на човечкото општество, на општествениот и друг живот; приказ на тој живот и развој;* Није поминафме во својето историјцко развијајн'е веке важни стадији, који можат да состаат епоха во историјата на кој и да бидит народ. (39); ...поеке ѝ интересуваат ниф Швејцарија, Сојединените С.-Американцки Држаи и нивната историја, отколку Бугарија со нејните национални интереси. (64); За тоа во историјата нишчо не се зборуат за покрстуајн'ето на нашијот народ. (142); Тој згорен поглед на историјата на Македонија ми се чинит, не само да покажуат, да није Македонците имаме своја историја и да сме народ, ...но и да имат во нашата историја много самобитно и својеобразно... (131); Историјата помагат на секој народ, да си видит грешките, који шчо имат праено, и да се чуат да не се повторуат. (27); ...сега во Македонија мнозина сет убедени, да ни требит полно... култивирајн'е на сѐ, шчо јет во Македонија оригинално и своје: јазико, обичајите, историјата, писменоста, народната словесност и пр. (75); За да се убедит чоек во тоа нешчо, доста јет да прегледат историјата на Немајничеата држаа од времето на цар Душана до смртта на Волкашина, особено периодот на распадајн'ето на Душаноата империја. (119–120)

2. *наука што го изучува минатото на некој дел од науката или културата;* Таја привилегија на једен диалект, поддиалект и пр. – да бидит орган на литературна реча – по

учејн'ето на историјата на јазиците, се даат ним, не по некакви особени естетични преимушчества, а по чисто практични причини, т. е. по стечејн'ето на историко-културните прилики. (138); Историјата, како на нашијот, исто така и на друзите јазици, ни покажуат, оти секој диалект, поддиалект гоор и подгоор, можит да се употребуат во литературни произведејн'а. (138); Променејн'ата во јазикот на једен народ во време состауваат историјата на јазикот на тој народ, а променејн'ата негои во пространство составуваат негоите современи вариации или дијалекти, поддијалекти, гоори, подгоори и пр. (137)

3. *случај; инцидент, несреќа;* Надворешнијо свет пак го уверуваа, оти историјата со Источна Румелија не можит да се повторит и со Македонија, зашчо во Македонија имат многу народности, а не две-три... (73)

4. *воопшто развој, развоен пат;* На осноа на сè тоа, шчо рекоф јас за историјата на националните имијн'а, који имаат сменуано једно друго, као и за причините на тија сменујн'а, ке возникнат много злоупотреби. (128); Ако један народ само постепено си изработуат својето писмо и него го преработуат и при тоа во негоата историја се немаат таквија событија, шчо ја преполоуваат и праат цела пропаст мег'у једната, т. е. старата и другата или ноата нејна полоина, – писмениот јазик и праописот содржаат во себе много таквија особини, који немаат реална вредност во гласоите на сегашното стајн'е на јазикот. (144)

5. *воопшто тек, ток; минато;* Но, ако во историјата на културното развијајн'е на један народ се имаат два периода, мег'у који се имат један, као треки, но који шчо јет период од застој и јет као непрелазна стена мег'у ниф, – тогај во новијот период на развијајн'ето на националното самосознајн'е имаме препородуајн'е на народнијот дух... (144)

Со п р и д а в к и т е (и зам. прид.): **бугарцка**: А сега једни од нас... на место да изучуваат историјата на Македонија во сите времијн'а, изучуваат бугарцките интереси и бугарцката историја, и често пати тије периоди од неја, шчо нема-

ат никаков однос кон Македонија. (97); **грцка**: Друзи од нас сет во Грција и изучуваат грцките интереси и историја. (97); **нивна**: Али Македонците во нивната историја пројаувале некаква обшча работа политична и дуовна? (100); Они знајат нивната историја и историјата на саседните народи и земји. (65); **ноа**: Она воспита цело поколејн'е Македонци, који имаа, имаат и ке имаат нај решител'но значејн'е во ноата историја на Македонија. (93); *(во суперлатив):* н а ј н о а: За да се увериме во тоа, дали мојиве закл'учуајн'а за резултатите на востаајн'ево сет праил'ни... ке требит да се разгледаат тија собитија од нај ноата историја на Македонија... (69); Даже можит да се речит, Србија да изигра во нај ноата историја на Македонија по голема рол'а од Бугарија. (84); **јужно-словенцка**: Значит некакво македонцко словенцко национално возродуајн'е јет просто празна работа на неколку фантазери, који при тоа немаат никакво пон'атије за јужно-словенцката историја. (101); **прег'ешна**: Ослободејн'ето напраи једна голема пропаст мег'у по прег'ешната бугарцка историја и жиот, и ноата. (63); **своја**: Секој народен јазик имат своја историја и своји современи вариацији или дијалекти, поддијалекти и пр. (137); Своја историја и вариацији имат и нашијот јазик. (137); Тој згорен поглед на историјата на Македонија ми се чинит, не само да покажуат, да није Македонците имаме своја историја и да сме народ, судбите на кој шчо се развијале во врска со судбите на друзите саседни нам народи, но и да имат во нашата историја много самобитно и својеобразно, као шчо јет да речиме самостојната Охридцка архиепископија, со нејното работејн'е на полето на народното просветуајн'е. (131)

историјицки *прид.* **историски** – *што се однесува на* и с т о р и ј а т а; Но таја обшчност не јет нешчо, које почиват на некакви обшчи воспоминајн'а и обшчи историјицки задаки, који да се сознаваат и да се имаат сознајано од нас и од Бугарите једнакво. (124)

Со и м е н к а т а: **задака**; Вид. го горниот пример.

историјцки -а *прид.* -ка, -ата, -и, -ите **историски** – *што се однесува на* и с т о р и ј а т а; Мег'у нас и Власите немат

никаква историјцка недоразберија. (37); Кога историјцката необходност категоријцки ни зајавуат: Македонци, или се сојединуајте мег'у себе и отчекнејте се од друзите балканцки народи, или готвејте се за дележ на таткоината ви! – сите искрени патрјоти Македонци ке приимат првото. (105); Значит, централното наречије имат зад себе, така да се речит, историјцки праа. (140); Долгот кон народот и таткоината зависит от приликите историјцки, који преживуат једен народ и једна страна. (III); И така: стремејн'ето на Македонците да создадат свој културен центр; тоа, шчо сега Битол'а се чинит престолнина на Македонија; шчо Битол'а, Орид, Прилеп сет историјцки места за Македонците (141); Није поминафме во својето историјцко развијајн'е веке важни стадији, који можат да состаат епоха во историјата на кој и да бидит народ. (39); Турцкото господство на Балканцкијо Полуостров беше историјцки период, кога потчинените мисл'ат да сочуваат нивното историјцко наследје. (121); Но таја година ни покажа, оти историјцките прилики никој пат не ке дозвол'ат да се сојединит цела Македонија со Бугарија; (105)

Со д р у г а п р и д а в к а до себеси: **втора**: И така, сите условија за националното возродуајн'е на Македонија се имаат на лице, па и тоа возродуајн'е и од гледишче на втората историјцка теорија за образуајн'е на Балканцкијот Полуостров на малите етнографцки јединици од једна по голема јет совршено логично. (108); **географцки**: И така нашето дуовно препородуајн'е и просветејн'ето кај нас, па и изработуајн'ето на нашата писменост, заради географцките и историјцки прилики, имаат земено во првата ил'адогодишнина по Р. Хр. инаков ход, а у друзите праославни Словени инаков. (143); **големо** (**поголемо**): Таков праец при оддалечуајн'ето од географцкијот центр се објаснуат со тоа, оти тије краишча сет от по големо историјцко значејн'е за Македонија... (141); **доцен** (**подоцен**): Тије групи со стечејн'ето на по доцните историјцки прилики се подразделија на јазични фамилији, како: индијцката, иранцката или персијцката, арменцката, грцката, трако-илирцката, италијцката, кел'тцката, германцката, сло-

венцката и балтијцката или литовцката. (102); **друг**: Таја цел'а се достигаше, једно со изјавуајн'е историјцки и друзи праа и сообразуајн'а, а друго и главно со инакво постаајн'е прашајн'ето за народноста на македонцките Словени. (86); **етимологијцки**: И така историјата на културното развијајн'е на народите, согласно со нејнијот ход, содејствуат: или на чисто етимологијцки или историјцки праопис, или на бркан – етимологијцко-фонетичен или историјцко-фонетичен, или нај после на чисто фонетичен праопис. (144–145); **етнографцки**: За да се достигнит таја цел'а, требит да се состаит одел'но другарство од лица, за који изучаајн'ето на Македонија во етнографцки, географцки и историјцки однос имат првостепен значај; а таквија лица сме није Македонците. (64); ...проф. Милованович, ...докажуал во „Дело" да требит Македонија да се поделит мег'у балканцките држаици, зашчо не предстауала нито географцка, ни етнографцка, ни историјцка целина. (129); **ист**: Вид. кај одделен; **једен**: Вид. кај одделен; **настапен**: И така, македонцкото национално возродуајне јет настапен историјцки процес, шчо имат под себе јака почва и голема биднина. (99); **никаков**: Вид. кај самостојен; **нивен**: Турцкото господство на Балканцкијо Полуостров беше историјцки период, кога потчинените мисл'ат да сочуваат нивното историјцко наследје. (121); **обшч**: ...таја обшча историјцка судба, тије обшчи политични борби и самостојнијот политичен жиот јет удел на једно исто словенцко населејн'е и на један и исти народ... (130–131); **обичен**: Сформируајн'ето на Македонците во одел'на словенцка народност јет нај обичен историјцки процес, подобен на процесот на образуајн'ето на бугарцкијот и србцко-хрватцкијот народ од некогашните јужни Словени. (102–103); **одделен**: Во тој згорен поглед на историјцките событија на Македонија, се видит, оти горе-долу у сите македонцки котлоини јет једна и иста историјцка судба, горе-долу сите нивни жители имаат особен, одделен историјцки жиот, не ретко самостојен или пак, закл'учуат во себе обшча борба за политична слободија. (130); **особен**: Вид. кај одделен; **различен**: На првото забележуајн'е на нашите

противници, оти никога немало македонцка словенцка народност, можит много просто да им се одгоорит: шчо немало по напред, можит да се сторит по доцкан, стига да се имаат различни историјцки прилики со своји оддел'ни барајн'а. (101); **самостојен**: Можит нај после, ке експлуатираат Србите сето речено... за да докажат, да Македонците никога немале национално самосознаајн'е и не играле никаква самостојна историјцка рол'а... (128); **сегашен**: И после, со горереченото, ке се најдат мнозина, који ке речат: можит, вистина јет, да, ако немало до сега македонцка словенцка народност, она можит да бидит создадена од времето, особено от сегашните историјцки прилики... (114); **србцки**: Тука они се заинтересуваа со прашајн'ето за нивната народност, со србцките филологијцки и историјцки аргументи за народноста нивна... (89); **филологијцки**: Јавната цел'а на другарство беше изучајн'ето на Македонија во етнографцки, географцки, филологијцки и историјцки однос. (90)

Со и м е н к и т е: **аргумент** (89); **жиот** (130); **значејн'е** (141); **место** (141); **наследије** (63); **наследје** (121); **недоносче** (63); **недоразберије** (37); **необходност** (102); **необходност** (104); **необходност** (105); **однос** (64); **однос** (90); **период** (121); **поглед** (131); **прао** (86; 140); **праопис** (145); **претензја** (15); **причина** (143); **прилики** (III; 66; 101; 102; 104; 105; 111; 114; 143); **процес** (99; 102); **развијајн'е** (39); **reliquium** (125); **рол'а** (128); **собитије** (130); **содржајн'е** (66); **судба** (130); **теорија** (108); **традиција** (125); **целина** (129; 131); **цело** (101); Вид. и кај горните примери.

историјцко-културен -и *прид.* **историско-културен** – *што се однесува на историските и културните околности, прилики;* Који сет тије историјцко-културни прилики, шчо нѐ застауваат: прво, да си создааме свој литературен јазик и второ, да избираме имено централното наречије? Ето који. (138)

историјцко-фонетичен *прид.* **историско-фонетски** – *што се однесува на историјата и фонетиката;* И така исто-

ријата на културното развијајн'е на народите, согласно со нејнијот ход, содејствуат: или на / чисто етимологијцки или историјцки праопис, или на бркан – етимологијцко-фонетичен или историјцко-фонетичен, или нај после на чисто фонетичен праопис. (144–145)

историк -ци *м.* (рус. историк, пол. hystorik од лат. historicus) – *тој што се занимава со историја, стручњак по историја;* Једни историци и филозофи тврдат, оти јужните Словени, ушче до дојдуајн'ето нивно на Балканцкијо Полуостров, се разликуале по мег'у себе, т. е. состауале два оддел'ни народи: Словени (Бугари и Словинци) и Србо-Хрвати. (103)

Со п р и д а в к и т е: **византијцки**: За ниф велит Шафарик, на осноајн'е на византијцките историци, особено Константин Порфирородни, да беа они заселени со бугарцки Словени, шчо бидоа посрбени во XIII и XIV в. в. (104); Но за тоа име, како за наше народно, није нај много знајиме, не по некакви своји традиција или од Романците, ами по византијцките историци. (116); **друг**: Друзи историци, особено лингвисти (јазикознајци) тврдат, оти сите јужни Словени, во време на својето пресел'уајн'е на Балканцкијо Полуостров, зборуале на разни дијалекти (наречија) од једен јазик, и сите се велеле со једно обшчо име: Словени. (103)

историко-културен -рните *прил.* **историско-културен** – *што се однесува на историските и културните околности, прилики;* Таја привилегија на једен диалект, поддиалект и пр. – да бидит орган на литературна реча – по учејн'ето на историјата на јазиците, се даат ним, не по некакви особени естетични преимушчества, а по чисто практични причини, т. е. по стечејн'ето на историко-културните при-лики. (138); Историко-културните прилики во создаајн'ето на литературни јазици господствуваа секоаш, господствуваат они и сега. (138)

Со и м е н к а т а: **прилики**; Вид. ги горните примери.

историцки *прил.* **историски** – *што се однесува на* и с т о р и ј а т а; Тије идеали се изработуваат од историјата на

народот, но се изработуват во један долог историцки период. (62)

историјцки -те *прид.* **историски** – *што се однесува на* и с т о р и ј а; Често пак од један народ историјцките прилики требаат или корено изменуајн'е на народните идеали, коренен обрат на идеалите во друг праец, или угрожаваат нему со полно унишчожаајн'е. (III)

J

јануари *м.* (средногрч. ἰανουάριος) – *првиот месец во календарската година (има 31 ден); зимски месец;* Во 1890 год. се издигна големо трикатно здајн'е, во које од јануари 1891 год. се отвори пропагандцката „Богословцко-учител'цка школија", за да се затворит по полоина година. (85)

језуит -ите *м.* (црковлат. Jesuita според Jesus ‚Исус') – *припадник на језуитскиот ред;* (прен.) *доволичен човек, лицемер*; Језуитите сет истерани, туку речи, от сите европејцки земји, за тоа шчо експлуатираа со народната совест. (21–22)

јота *ж.* (грч. ἰῶτα, книж.) – *име на грчката буква ј;* Ако јет така, то сегашното востаајн'е ни на једна јота не измени положејн'ето. (4)

Во и з р а з о т: **ни на једна јота** – *ни во најмала мера, ни најмалку, никако;* А без Европа и Русија, ни комитетите, ни Бугарија, не можат ни на јота да изменат судбините на Македонија. (84)

јули, Јули *м.* (лат. Julius, Julii) – *седмиот месец во годината кога жетвата е во ек;* Ако земиме ноините од времето на публикуајн'ето на февруарцките реформи до и после објаун'ето на востаајн'ето во Битолцко на 20 Јули и прегледаме во ниф телеграмите от Стамбул, то ке видиме, оти Портата постојано предстауат на рускијот австро-унгарцкијот амбасадери списоци од стражејн'а на турцкијот аскер со четите... (X)

К

кандидат -и *м.* (лат. candidatus) – *лице што се пријавува (конкурира, аплицира) за да биде избрано или назначено на определено место (работа, служба и сл.);* Пак и да имат место, то него не ке му го даат на један, шчо свршил во Србија, ами на један свој кандидат. (92); Поеке од 5,000 души Македонци имат на државна служба само во Софија. Не по малу имат кандидати на служба. (81); Измег'у таја македонцка интелегентна емиграција имат мнозина, или шчо имале, или имаат високи должности, пак и који сет претенденти и кандидати на ниф, во тој број и на министерцки портфејл'. (81)

кандидатура *ж.* (лат. candidatus) *изјавена желба за некоја функција, работно место преку избор, натпревар; апликација; статус на кандидат;* ...македонцката емиграција во Бугарија, ...шчо имат, или државна служба со убаи плајки, или се занимаат со журналистика, ...се јауват со кандидатура на министерцки постои во Бугарија... (69)

кандитат -и *м.* Вид. **кандидат**; Зар не сет Македонците, шчо сет на служба или кандитати за служба тије, који изопачуваа мег'у населејн'ето во Македонија значејн'ето на руските праител'ствени постапоци... (59)

капитал *м.* (герм. Kapital, франц. capital од лат. capitalis ‚главен') – *богатство, имот, сопственост, голема сума пари;* овде: *готови пари;* Нашите дедовци, велејки се Бугари и не мислеле, оти није ке праиме от тоа име капитал, за да се најадиме, напијеме и облечеме со него. (126)

Со г л а г о л о т: **праи**: Вид. го горниот пример.

капитулира *свр.,несвр.* (герм. kapitulieren, франц. capituler од срвеклат. capitulo) – (воен) **1**. *прекрати, прекратува воени дејства и се предаде, предава на непријателот под определени услови што тој ги поставува.* **2**. овде: *признае своја слабост, немоќ (пред некого);* ...ни један от последуачите

на трите национални пропаганди немат да изменит на својата пропаганда, за да капитулират пред друга. (98)

капитулирајн'е *ср. гл. им.* од капитулира; **капитулирање** – *капитулација, признавање на победа, предавство и сл.;* Националното објединуајн'е на Македонците можит да станит само со компромис мег'у ниф, а не со капитулирајн'е на једните пред друзите. (98)

каприз -и *м.* (франц. caprice, итал. capriccio, од лат. capra) **каприц** – *одлука, сакање, посак, посакување, барање без основа, без мотив;* с и н.: *самоволие, самоглавост, тврдоглавост;* Сега членоите от тројнијот сојуз имаат оддел'ни соглашејн'а по мег'ународните прашајн'а, работат заједно по ниф и парализуваат сите капризи на малите држаи, који со тије капризи сакаат да изменат политичното равновесје во нивна полза. (53); Но од тије капризи, не него ..., а нас Македонците, ке нѐ болит глаата, како шчо и нѐ болит веке. (53)

капризен -зна *прид.* (според франц. caprice, итал. capriccio) **каприциозен** – *ќудлив, самоволен, своеглав, тврдоглав;* Нарушаајн'ето на Берлинцкијот догоор и Стамбуловцкијот режим, крстени „самостојна национална" политика на Бугарија, па тоа политично, капризно, несовршенолетно недоносче јет втор удар за политичната слободија на Македонците. (51)

Со д р у г а п р и д а в к а до себеси: **несовршенолетен**; **политичен**; Вид. ги горните примери.

Со и м е н к а т а: **недоносче**: Вид. го горниот пример.

карта *ж.* (герм. Karte од итал. carta, лат. charta, од грч. χάρτης) – *цртеж со намален размер на дел од Земјината површина на кој со условни знаци се дадени географски, етнографски, јазични и др. особености (т.е. општи или специјално избрани податоци);* Такво сопостауајн'е можит да бидит мег'у првата, т. е. теоријата за заселејн'ето на Балканцкијот Полуостров од јужни Словени, сформируани во две народности, строго разграничени во етнографцки и географ-

цки однос и постепеното изменејн'е на етнографцката карта на Балканцкијот Полуостров... (106); ...ако при националното разбудуајн'е на Македонците, имафме друг вид на политичната карта на Балканцкијот Полуостров, то Македонците ке работеа сосем инак. (125)

Со п р и д а в к и т е: **етнографцка**; **политична**; Вид. ги горните примери.

каса и *ж.* (итал. cassa според лат. capsa) **1**. *метален шкаф за чување пари и др. скапоцености.* **2**. *парична сметка на државните приходи и расходи; благајна; готови приходи;* Но од русофилството она (Бугарија) се восползуа со зајамот, напраен при руско содејство, а друго, и нај главно, не изарчи позајмените милиони на војени нужди, и со тоа остаи полни државните каси. (53)

Со п р и д а в к и т е: **државна**; **полна**; Вид. го горниот пример.

категорија -ји *ж.* (франц. catégorie од лат. categoria, грч. κατηγορία) – овде: *група, вид, тип на луѓе;* Да беше иницијативата во востаајн'ето грцка или србцка, ...ке објавија војна, па макар таја војна да се свршеше со полна поразија нивна. Но Бугарите не сет от таја категорија: они ке објаат војна само тогај, ако имат некоја држаа, која да им обеспечит плодоите на војната. (55); Србцките воспитаници играат важна рол'а во македонцкото прашајн'е... без разлика, али сет они во морален однос л'уг'е високи или не. Србцки воспитаници имат от сите тије категорији, и во сите ниф се покажуат србцкото влијајн'е благодатно за Македонија. (93); *род, класа,, ред.*

Со п р и д а в к а т а: **иста**: И сите друзи раководци, како Радев, Станишев, Карајовов и пр. и пр., сет од истата категорија. (18)

категоријцки *прил.* **категорички** – *на начин како кај* к а т е г о р и ч е н. **1**. *точно определено;* с и н.: *потврдно, дефинитивно, безусловно, беспоговорно, одлучно, смело, решително.* **2**. овде: (прен.) *мошне јасно, очигледно, очевидно;* ...историјцката необходност категоријцки ни зајавуат: Маке-

донци, или се сојединуајте мег'у себе и отчекнејте се од друзите балканцки народи, или готвејте се за дележ на таткоината ви! (105)

Со г л а г о л о т: **зајавуат**: Вид. го горниот пример.

категорично *прил. како кај* **категоричен** – *точно определено (кажано и сл.),* с и н.: *потврдно; безусловно, беспоговорно; дефинитивно; одлучно, смело, решително;* ...такви недоразберији можат да се очекуваат, как от тоа, шчо јас категорично осудиф бугарцката политика... така и од експлуататорцката тактика на балканцките Словени во македонцкото питајн'е. (128); *во суперлатив:* н а ј категорично – *најкатегорично, најодлучно, најрешително и сл.;* Значит Бугарија требеше да поможит, или нај категорично да речит: не чекајте од мене нишчо. (54)

Со г л а г о л и т е: **осудит**; **речит**; Вид. ги горните примери.

католик -ци, -ците *м.* (франц. catholique, црклат. catholicus според грч. καθολικός) – *лице од католичка вероисповед;* (Окупацјониот отред) ке решит прашајн'ето за јазико во... тије места, кај шчо живејат патриархисти со грцки јазик, Арнаути мусулмани и католици и Турци мусул'мани. (10); Тука сет: једни патриархисти, друзи екзархисти по вероисповедуајн'е, ако се не гоорит за католиците и мусул'маните. (11)

католичество -то *ср.* **католицизам** (рус. католицизм, герм. Katolizismus според лат. catholicus од грч. καθολικός) – (религ.) *вероисповед на Западната христијанска црква, чијшто поглавар е папата;* Секој ке имат прао да исповедуат и мусул'манство и рисјанство во трите главни форми: праославије, католичество и протестанство. (22); Протестанството и католичеството во Македонија имаат само религиозни цели, оти предстаителите на тија пропаганди со уважејн'е се односуат до сите и нај дробни национални особнини на сите македонцки националности. (22)

клас -от, -ои *м.* (рус. класс, франц. classe според лат. classis) к л а с а – овде: (полит.) *група луѓе со определен статус, положба и заеднички интерес во општеството;* ...најотчајаните органи на србцката пропаганда, родом Македонци, пак сет полезни за Македонија: од ниф се образуат клас од недоол'ни со србцката пропаганда за који шчо немат пат кон Бугарите; они ке уголемуваат класот од националните сепаратисти. (93)

Со с и н т а г м а т а: „**самостојни националисти**“: ...Бугарија ни направи до сега веке сите арнотији, остааше само и у нас да развијит клас „самостојни националисти“... (61)

Со п р и д а в к и т е: **долни**: Тија течејн'а се укоренуваат прво во долните класои и уопшче во л'уг'ето без предубедејн'а... (82); **обшчествени**: Учените, аристократијата, интелегенцијата и вообшче обшчествените класои, кај шчо се имаат лични интереси, стари традиции и предубедејн'а се борат со ноите течејн'а... (82)

класически -те *прид.* (рус. классически според лат. classicus) **класичен** – *што се однесува или е сврзан со антиката;* с и н.: *антички, стар;* (а н т.: *нов*); За ил'устрација земете изучаајн'ето на класическите и нои јазици и кореспонденцијата на комитетот или распределејн'ето на четите. (42)

Со д р у г а п р и д а в к а до себеси: **нои**: Вид. го горниот пример.

Со и м е н к а т а: **јазици**: Вид го горниот пример.

клиент -и *м.* (герм. Klient од лат. cliens, -entis) – **1**. *редовен купувач, посетител, корисник на разни услуги.* **2**. овде: (прен.) *приврзаник, следбеник, поддржувач;* ...за него (за востаајн'ето) ке имат да се благодарит на Бугарите и за тоа тамо, каде сега Србите конкурираат со својите пари и својата пропаганда, со бугарцките пари и пропаганда, ке изгубат секоје влијајн'е на својите клиенти? (12)

Со п р и д а в к а т а: **македонцки**: ...главен престапник во ниф (во македонцките работи) се јавуат официјална Бугарија и бугарцкијот народ, кој шчо не можа да застаит својето

праител'ство, да се застапит за својите македонцки клиенти. (55)

колонија *ж.* (герм. Kolonie од лат. colonia) – *група луѓе (иселници) од иста националност;* ...дали, вел'ам, и без помок'та на таја наша колонија, јет возможно некакво особено пројавуајн'е на нашето возродуајн'е...? (69)

Со придавките: **интелегентна**: ...није се лажиме во претположејн'ето, оти националнијот сепаратизм ке бидит поддржан от... македонцката интелегентна колонија во Бугарија... (93); **македонцка**: Вид. кај интелегентна, многобројна; **многобројна**: ...ако ноото течејн'е и не добијет некаква поддржка од многобројната интелегентна македонцка колонија во Бугарија, пак ке се развијат... (98)

коментар -и *м.* (рус. комментарий од лат. commentarii – буквално: ‚книги') овде: *коментари – објасненија кон некој текст, белешки за нешто;* Мисл'ам, оти читачот без коментарији ке разберит, шчо сакаф во ниф јас да речам. (100)

комитет -о, -от, -и, -ите *м.* (франц. comité) – **1**. *изборен или назначен орган кој раководи некаква дејност.* **2**. (истор.) (*пред Ослободувањето) револуционерна тајна организација);* Комитето, како тајна организација, се бојеше да пушчи кај себе равноправни членои од друзи народности... от страф, негоите тајни да не станат достојајн'е на балканцките држаици. (17)

3. (истор.) *раководство на револуционерно движење за борба против Османското господство;* Тоја комитет, во сашност македонцки, за надворешнијо свет и за рисјаните во Македонија не екзархисти, беше комитет *бугарцки.* (7); Комитето, не можа да докажит ни на надворешнијо свет, ни на самите Македонци не екзархисти, оти он не јет бугарцки. (7); ...комитетот во патриархистките села и градои, и части от села и градои, беше не канен гост. (8); Се зафати енергичната работа на Сарафов, заједно со комитетите, председател'ствувани од него. (73); ...комитетите т. е. тије сет готои да дадат

на Европа секакви гарантији, Македонија да не се сојединит со Бугарија... (79)

4. *во состав на сложенката:* **контр - комитет** – *контракомитет - противкомитет:* Организација пак на контр - комитет беше и доцкна и безполезна. (4)

Со п р и д а в к и т е: **Врховен**: Врховнијот комитет во Софија се кладе под председничеството на ген. Цончев, Бугарин, л'убимец на кн'азот. (74); Сарафов, како председник на Врховнијот комитет во Софија, работеше, сосем не сообразуајки се со бугарцкото праител'ство. (73); **генералцки**: Но Македонците во Бугарија... покажаа политиката... на „генералцкијот комитет" или комитетот на Цончев-Михајловцки, како егоистична... (74); **друг'**: Да критикуат работите на комитето можеше само друг' комитет, кој шчо располагат со сила. (4); **македонцки**: ...србцките ноини подигнаа шум против издаајн'ето на „Балкански гласник", обвинуајки негоијот редактор во сочувство на македонцките комитети... (91); **револ'ционен**: И така револ'ционијо комитет беше чисто македонцка организација по произлез и по состаот му... (7); ...револ'ционите комитети, по изражуан'ето на руското праителство, сакаат да создадат „бугарска Македонија"... (4); **самијо**: Поведејн'ето на самијо комитет зборуат против негоите утврдуајн'а. (6); Во самијо комитет требит да бидат застапени сите, или неколко народности. (8); **Станишевцки врховен**: Таја сила главно се поддржуаше со полната солидарност на „Станишевцкијот врховен комитет" со „Натрешната организација". (74)

комитетцки -те *прил.* **комитетски** – *што се однесува на* к о м и т е т (и); Сел'аните се најдоа мег'у два огнои: војската и комитетцките чети. (9); Требит да имат луг'е, кој шчо можат по широко да погледат на прашајн'ето и да измерат безпристрастно и без увлечејн'а резултатите на секој једен рачкор на комитетцките работи. (18)

Со и м е н к и т е: **работа** и **чета**; Вид. ги горните примери.

компрометира *свр.,несвр.* (рус. компрометировать од франц. compromettre) **компромитира** – **1**. *претстави, претставува нешто (или некого) во негативна (лоша)светлина;* Она (борбата со ноото течејн'е) ке компрометират и бугарцката политика во Македонија. (83)

2. *изложи, излага на ризик од неуспех;* Револ'уцијата не компрометира пред нашето праите'лство и не нѐ исстаи во добра боја пред европејцкијот свет. (38)

компромис *м.* (герм. Kompromiss од лат. compromissum) – *заедничко решение како резултат на извесни отстапки; договор, согласност, наговда;* ...тој компромис и јет ноото национално македонцко течејн'е. (98); Тоа (присоединуајн'е на Македонците кон Србија) беше резултат на једен компромис мег'у првите и вторите, компромис згоден и за једните и за друзите. (119)

Во и з р а з о т: **со компромис** – *компромисно, согласно, со договор;* Националното објединуајн'е на Македонците можит да станит само со компромис мег'у ниф, а не со капитулирајн'е на једните пред друзите. (98)

компромитира *свр.,несвр.* (книж., франц. compromettre) – *претстави, претставува некого или нешто во негативна (лоша) светлина, наруши, нарушува достоинство, углед некому;* с и н.: *осрамоти, осрамотува, посрами, посрамотува; лаже, излаже;* (овде: *несвр.*); Во таја статија јас ке... разјаснам научните оснои на националнијот сепаратизм, и да покажам на непраилноста на тије возразуајн'а, који се стаат од негоите противници, који со тоа сакаат да компромитираат него, као нешчо искуствено. (100)

конкуренција -та *ж.* (герм. Konkurenz од срвеклат. concurentia по лат. concurro) – **1**. овде: *борба меѓу соперници за постигање на определена (обично политичка) цел;* син.: *соперништво;* Но конкуренцијата со Бугарија од страна на Србија во македонското прашајн'е од политична и национална страна извика на политичната сцена и самите Македонци. (70); Претенцијите на Србија и Бугарија... ни покажаа, оти само

конкуренцијата на тије две држаи нѐ застауат да робуаме ушче на неопределен срок... (78); Оно (македонцкото национално возродуајне) се должит главно на конкуренцијата мег'у Бугарија и Србија во македонцкото прашајн'е. (99)

2. (прен.) *конкурент(и);* Носителите на тије колца – наречија некога се викале „Словени", а после, то Бугари, то Срби, до кога конкуренцијата на тија двете имијн'а не ѝ напраи јобите туг'и за македонцките Словени... (107)

конкурира *свр.,несвр.* (герм. konkurieren, според лат. concurro) – **1**. (овде: *несвр.*) *земе, зема учество на конкурс.* **2**. *влегува во конкуренција;* с и н.: *претендира;* ...тамо, каде сега Србите конкурираат со својите пари и својата пропаганда, со бугарцките пари и пропаганда, ке изгубат секоје влијајн'е на својите клиенти? (12)

конпенсација *ж.* (лат. compenso) **компензација** – *обесштетување, оштета, надомест за нешто одземено, изгубено, отстапено;* овде: (прен.) *награда;* ...секоја арнотија од Бугарија за Македонците не јет нишчо, осим једна конпенсација за глупостите, шчо ѝ имат напраено Бугарија во нашето прашајн'е. (49)

констатира *свр.,несвр.* (герм. konstatieren, франц. constater од лат. constat) – *прави, направи констатација, установи, установува, утврди, утврдува* (овде: *несвр.*); Ако... пристрастно не гледаме на работите, не можиме да не констатираме, оти во Македонија Бугарите не напраија за нас Македонците, нишчо поеке од тоа, шчо напраија Србите. (48)

консул -и, -ите *м.* (франц. consul од лат.: consul) (и) **конзул** – *дипломатски претставник во некој град на странска земја за да ги претставува и штити интересите на својата држава и нејзините граѓани;* Комитето се срдит, зашчо консулите не осветуат работите, како шчо сет. (14); Ако народнијо протест... се покажит од заинтересуаната пропаганда, како бунт со државна боја..., то народо и интелегенцијата требит да се обрнат до консулите, како до третејцки судији. (21); За тоа Србите имаат во Битол'а прекрасен пред-

стаител', кој ги пол'зуат со полно уважејн'е у консулите. Тоа јет г. Ристич. (57)

Со п р и д а в к и т е: **грцки**: Едни сел'ани со нивните учители и попои признаваат патриархјата и сет под покроителството на србцки или грцки консули... (5); **руски**: При надворешното пријател'ство на Русија, они (Бугарите) не можеа да се примират со мисл'ата, зашчо руските консули во Македонија да поддржаваат србцката пропаганда тамо. (51); ...руските консули зашчитуваат србцките интереси во Македонија, не за атар, а једно, зашчо и Србите, како и Бугарите сет Словени... (59); **србцки**: Вид. кај г р ц к и.

консулство -а *ср.* (според франц. consul од лат.: consul + -ство) **конзулство** – **1**. *конзулска служба.* **2**. овде: *конзулско претставништво;* Србите предадоа својите интереси во Македонија на своји консулства и генерални консулства. (49); Она (Србија) отвори сколији, кладе консулства, ракоположи Фирмил'ана и со сè тоа даде нов праец на нашето прашајн'е. (92)

Со п р и д а в к и т е: **генерално**: Ако бугарцките трговцки агентства во Македонија сет благодејајн'е за нас, то србцките генерални консулства сет ушче по големо. (49); **србцко**: Вид. кај г е н е р а л н о; **тамошно**: За г. Бешков, попрашајте кого сакате во Битол'а, било то от персонало на тамошните консулства, ..., или нај после од Циганчијн'ата ... – сите ке ви кажат, кој јет г. Бешков. (57)

контр- (лат. contra) *прв составен дел на сложени зборови со значење* ‚против, напротив, наспроти, противно, спротивно'); овде: *во состав на зборовите:* **контркомитет** и **контравозразуајн'е**: Вид. подолу.

контра-возразуајн'е -а *ср. гл. им.* (од рус. гл. возразить: [лат.: kontra] возражение) **противприговор** – *приговор со кој се побива порано изнесениот приговор;* Колко и да сет основател'ни сите приведени возразуајн'а на нашите противници против обшноста на македонцките Словени... па ми се чинит,

да можат да им се напраат и не по малечки контравозразуајн'а... (101)

Со п р и д а в к а т а: (не по) **малечко**: Вид. го горниот пример.

контр-комитет *м.* **контракомитет** – *противник на комитетот;* Организација пак на контр – комитет беше и доцкна и безполезна. (4)

конференција -та, -ји *ж.* (рус. конференция, герм. од срвеклат. conferentia) – *заседание, собир на кој се разгледуваат, расправаат, договараат и решаваат одделни прашања; јавно предавање обично со дискусија, советување, договор;* Нај после кој ке заседаат на таја конференција? (30); Да беше било така лесно и арно созивајн'ето на конференција, и сега ке имафме друг способ трактуајн'е на нашите работи ... (30); ...Македонците, ...кој носат на својот грб сите тешкотији и нестреки од сегашното востаајн'е ке имаат нај малу полза од решејн'ето на конференцијата. (29); Во конференцијата ке се земат цел ред мери во полза на македонцките народности. (30); Можит ли да се мислит, оти на конференцијата ке имат по големо једногласије, от тоа шчо го видиме сега во постапоците на двете заинтересуани држаи? (31); Ако јет така, а инак не можит ни да бидит, то ексик му и конференцијата! (31)

Со п р и д а в к и т е: **европејцка**: Нај много, шчо можит да бидит, тоа јет – европејцка конференција; но таја конференција не можит да се зафатит по рано от пролетта... (29); ...и да се допушчит, оти востаајн'ето тогај ке бидит, и по силно от сега, и ке принудит Европа, да се повикат европејцка конференција, можит ли некој да предречит, оти решејн'ата на таја конференција ке бидат во наша полза? (29); **некаква**: ...да се довериме на нај многу заинтересуаните во нашите работи држаи, ..., а не да се надејаме во сами себе и во некакви конференцији. (30); **сегашна**: Сегашната конференција ке изиграет само во полза на малите држаици, шчо бараат на есап на Македонците да си осноат и рашират праата на

нивните народности. (31); Сегашната конференција ке бидит сосем во друзи условија от тије, во који работеше конференцијата пред последната руско турцка војна. (31); **секаква**: При таква национална раздвојеност... безсмислени ке станат секакви конференцији, набркуајн'а и реформи, оти сите ке водат кон једен дележ на Македонија. (33)

конфликт -от *м.* (герм. Konflikt од лат. conflictus) – *судир на спротивставени интереси, погледи, мислења, сфаќања, стремежи и др.;* ...ке се избегнит конфликтот мег'у Грците и Македонците, оти последните не бараат, тије, шчо зборуваат грцки, да имаат во своите цркви старомакедонцки јазик... (36)

Со придавката: **отворен**: Но по големијот дел Македонци остануваа во Србија и бараа пат, како ке се можит да се работит во полза на Македонија без да се влегуат во отворен конфликт со Србите. (90)

концерт *м.* (герм. Konzert, франц. concert од итал. concerto) – **1**. (муз.) *изведба на музичко дело пред публика.* **2**. овде: (прен.) „*сите инволвирани*"; ...од участјето на сијот „концерт" можит да се очекуат големо неблагозвучје, по малко давлејн'е на Портата, от колку можит да се очекуат од работите на двете нај многу заинтересуани држаи. (30–31)

копира *свр.,несвр.* (герм. kopieren според лат. copia) к о п и р а – **1**. *прави, направи копија, препише, препишува.* **2**. (прен.) *подражава, имитира;* ...одделејн'ето наше од Бугарите ке ни дајит возможност критично да се односуаме кон бугарцките работи, а не слепо да ѝ копираме... (66–67); ...одделʼуајн'ето на нашите интереси од бугарцките, покрај другото, ке не избајит от положејн'ето, како мајмуни да копираме бугарцките неомислени постапоци... (67)

кореспондент -от *м.* (герм. Korrespondent од срвеклат. correspondeo) – *лице што како сработник на некој орган преку радио, весник и сл. праќа дописс(к)и;* с и н.: *дописник;* Сета своја дипломатија си искажа г. Цоков во разгоорот негов со кореспондентот на Рејтер. (57)

кореспонденција -та *ж.* (срвеклат. correspondentia) – *статии, белешки во весник или списание во кои се изнесуваат соопштенија за настаните;* с и н.: *дописка, преписка; размена на писма;* За ил'устрација земете изучаајн'ето на класическите и нои јазици и кореспонденцијата на комитетот или распределејн'ето на четите. (42)

костуат *несвр.* (герм. kosten преку српс-хрв.) **кошта** – *чини, вреди;* Сега да видиме, со шчо заплатифме није за таја арнотија, или колку ни костуат она? (49)

криза -ва *ж.* (преку франц. crise од клат. crisis според грч. κρίσις) – *тешка неочекувана состојба, положба во одот (развојот) на нешто;* ...црквата ке примирит безосновната вражда мег'у разните народности. Таков исход на кризава јет нешчо нај арно и за Турција. (23–24)

Со п р и д а в к а т а: **македонцка**: И вистина, одвај ли имат нешчо по арно од вакво свршуајн'е на македонцката криза: за народот то јет арно, оти ке се ослободит и од интригантите од разни народности... (23)

критика -та *ж.* (франц. critique од лат. critica според грч. κριτική) – *истакнување, посочување, разликување на она што е неповолно и негативно, лошо и слабо (слабости, грешки, недостатоци) од она што е добро или вредно и сл.; приказ, оценка; воопшто позитивен или негативен суд за нешто или некого;* Пред вид на таја критика за нуждата и целесообразноста на нашето овдешно другарство, није сме должни да си дадиме точен отчет за причините, шчо предизвикаа образуајн'ето негоо. (45–46); Искажуајн'ето на својето разбирајн'е на народните идеали и критиката на таквија не јет праздна работа, зашчо идеалите сет душата на обшчата народна работа... (IV); Критиката на држајн'ето на комитето беше само во домашните крагои. (3)

Во и з р а з и т е: **не издржуа критика** – *не трпи критика;* ...бугарцката надворешна политика не издржуат никаква критика. Она јет главнијот извор на сите наши нестреки. (59); **не подлежит на критика** – *не може да се критикува;*

Нивната (на комитето) дејателност не подлежит на критика. (18)

Со п р и д а в к а т а: **никаква**: Комитетот беше сесилен; он имаше во своите раци живото и смртта на сите граг'ани и не приемаше никаква критика на своите постапоци. (3–4)

Со г л а г о л и т е: **издржуат**; **подлежит**, **приема**; Вид. кај горните примери.

критикуа *несвр.* (герм. kritisieren) **критикува** – **I**. *даава критика за нешто, зазема негативен или позитивен однос кон некого;* Да критикуат работите на комитето можеше само друг' комитет, кој шчо располагат со сила. (4); Ако се осмелит некој да критикуат дејателноста на таквија лица, се решаат да погинит од организацијата. (18); Но за то секој считат свој долг да критикуат сè, шчо ке му се попаднит. (64–65); *во пасивна употреба со* „се“: Но она (критиката) беше и безполезна па и опасна, не само за тије, који се критикуваат, ами нај после за тије шчо критикуваат... (3)

II. **се критикува** – (обично во мн.) *даваат, упатуваат критики еден на друг, заемно се напаѓаат.*

критикуајки *гл. прил.* од к р и т и к у в а; **критикувајќи** – *упатувајќи критика;* ...зашчо и није тоа прашајн'е (прашајн'ето за народноста на Македонците) да не земиме во своји раци, и да го разгледаме сестрано, и од бугарцко, и од србцко, и грцко гледишче, и критикуајки сите ниф, да не изработиме македонцко гледишче на нашата народност...? (46–47)

критичен *прид.* (грч. kritikos) к р и т и ч к и – *што во себе содржи или изразува критика;* За да бидит по јасна ползата от таквоа оддел'уајн'е наше од друзите народи, доста јет једен критичен поглед на работејн'ето на тукашните студентцки другарства... (64); ...оддел'уајн'ето на нашите интереси од бугарцките, покрај другото, ...ке развијет во нас критичен однос кон нашите и туг'и постапоци. (67)

Со и м е н к и т е: **однос**; **поглед**; Вид ги горните примери.

критично *прил.* к р и т и ч к и – *со критика (реално, отворено);* ...одделејн'ето наше од Бугарите ке ни дајит возможност критично да се односуаме кон бугарцките работи, а не слепо да ѝ копираме... (66–67)

Со д р у г п р и л о г до себеси: **самостојно**: ...није требит да се одделиме од друзите балканцки народи и самостојно и критично да погледаме на сами себе и, нашите интереси... (64)

култивирајн'е *гл. им. ср.* од **култивира** – овде: (несвр.: kultivieren) **1**. *одгледува, негува билки.* **2**. *развива, негува, одржува (односи и сл.)*; **култивирање** – овде: *развивање, негување, одржување (односи и сл.)*; ...на место слободија да бараат, сега во Македонија... ни требит... култивирајн'е на сѐ, шчо јет во Македонија оригинално и своје... (75)

култура -и *ж.* (герм. Kultur, франц. culture според лат. cultura) – **1**. *збир на духовни и материјални вредности (добра), создавани од човештвото во разни историски периоди;* Они беа запознајани со Србија и Бугарија, со нивните култури и цели во Македонија. (71)

2. *образованост, просветеност;* По степента на развијајн'ето на науката и литературата у једен народ се мерит негоата култура и по ниф се дел'ат народите: на културни и не културни... (40)

Со п р и д а в к а т а: **вешчествена**: ...г. Баласчев, ориг'анец родом, ...ми изучуат бугарцките интереси и „вешчествената култура на бугарцкото ханство"... (97)

културен -нијот, -и(те) *прид.* (лат. cultura) – **1**. *што достигнал висок степен на култура;* с и н.: *образован, просветен, начитан; совршен, усовршен* (а н т.: *некултурен, непросветен, примитивен*); А културнијот чоек, за да имат прао да се наричат таков, требит да созидат, а не да рушит. (42); По степента на развијајн'ето на науката и литературата у једен народ се мерит негоата култура и по ниф се дел'ат народите: на културни и не културни; културните народи владејат, а не културните робуваат. (40); *(во компаратив)* п о-

к у л т у р е н: ...по културнијот народ господаруат, а другијот, по некултурнијот народ јет заробен, или нај малу немат полна политична слободија. (142); Така постепено и неосетно се изработуваат азбуките у по некултурните народи од додир со по културни народи. (142); Једен чоек од једен народ, шчо немат писменост, можит да изучит азбуката од једен народ по културен од негоијот. (142)

2. *што се однесува на областа култура (духовниот и материјалниот живот), што е во врска со културата.* **а**. *што создава и шири култура;* Само со знајајн'е и просветејн'е, само со културна работа ке можит нашата интелегенција да попраит и искупит својите грешки пред нашијот народ. (40); Културното работејн'е јет по мачно од револ'ционото, зашчо првото јет умствено, а второто поеке физическо. (42); Ако гледаме така на трудот, и ако искрено сакаме да се одолжиме пред нашијот народ, то не ке се извинуаме да немат почва за културно работејн'е. (41); Нашите народни сили сет нужни и за културна борба. (32) **б**. *на кој, во кој, со кој се создава и шири културата;* За да си очистиме совеста пред народот наш за дадените од него жртви, требит, значит, да се зафатиме за културна почва (33); ...у нас во Македонија немат национален антагонизм и јет возможно задружно работејн'е от сите македонцки народности на културна почва. (45); И така: стремејн'ето на Македонците да создадат свој културен центр; тоа, шчо сега Битол'а се чинит престолнина на Македонија; шчо Битол'а, Орид, Прилеп сет историјцки места за Македонците... (141); За праописот као и за праецот на нашето културно развијајн'е ке требит тука да се напраат неколку забелешки. (142)

Со д р у г и п р и д а в к и до себеси: **економцки**: Секоа држаа се мачит, ако не да праит нои завладуајн'а, политични економцки и културни, то да сочуат тије, шчо сет напраени од по напред. (15); **мирен**: Со прекратејн'ето на востаајн'ето ке зафатит во Македонија мирна културна работа. (36); **национален**: Но при тоа бараме и ке бараме од Негоото праителство цел ред реформи, који ке ни сочуваат нај глав-

ните интереси на нашето национално и културно развијајн'е. (VII); Приликите создаат културна и национална близост мег'у л'уг'ето, и приликите ѝ разрознуваат роднинцките елементи. (106); ...позајмуајн'ата, особено културните, биваат по сознател'но и по скоро. (142); **политичен**: Она (Македонија) не јет никак повлијала на судбите на саседните народи, а јет била арена на политична и културна борба мег'у разните балканцки народности. (101); **религиозно-национален**: ...од неја (од Европа) бараме, да се воведат во таткоината ни со сила... реформи, шчо се... требност за успејајн'ето на религиозно-националното и културно развијајн'е на македонцките рисјани. (VII); **романцки**: Тоа крстејн'е на нашите предедовци стана ушче, кога они одвај влезоа во сносуајн'е со по културните романцки народи. (115)

Со именките: **близост**, **борба** (32; 101; 133); **држаа**; **завладуајн'е**; **народ**; **позајмуајн'е**, **почва** (33; 45), **прогрес**; **работа** (40; 41; 44), **работејн'е**, **развијајн'е**; **центар**; **чоек**; Вид. ги и горните примери.

културно *прил.* (според лат. cultura) *на културен план, во областа на културата;* После борбата на бојното поле... наместо да имаме возможност, да се ползуаме со плодоите на пролијената крв и да преуспеваме културно, није и тогај, како и сега, ке требит да помагаме во наша вреда, то србцките, то грцките, то бугарцките интереси. (33)

културно-историјцки -ка, -ките *прид.* културно-исторски – *што се однесува на културните и историските околности, прилики;* ...готоо во сите времијн'а се забележуат силно работејн'е на народнијо дух на културно-историјцка осноа... (131); Они (Србите) се интересуваат сите главно со кул'турно-историјцките науки и ѝ изучаваат. (65)

Со именките: **наука**; **осноа**; Вид. ги горните примери.

културно-национален -лно *прид. што се однесува на културните и националните околности, прилики;* Како последуач на идејата... за самостојно културно-национално раз-

вијајн'е, јас и је написаф (книгата) на централното македонцко наречје, које за мене от сега на тамо имат да бидит литературен македонцки јазик. (XI)

Со и м е н к а т а: **развијајн'е**: Вид. го горниот пример.

Л

лагер -и *м.* (герм. Lager) (прен.) *општествена група од луѓе, партии, држави што имаат исти (општи) интереси, сфаќања и сл.;* ...со нашата крв и разорејн'е, ке се восползуваат нашите непријатели от слободните држаици за да продолжаваат со својите религиозни и национални пропаганди да нѐ дел'ат на протиположни и непријател'цки лагери: Срби, Грци и Бугари. (33)

легален -лно *прид.* (франц. légal од лат. legalis) *што одговара на законот;* с и н.: *законит; дозволен; јавен;* И така работејн'ето наше ке требит да бидит на почва на народното просветејн'е: мирно, легално, евол'уцијно... (43)

лексичен -чни *прид.* (грч. λεξικός) л е к с и ч к и – *што се однесува на* л е к с и к а т а, *на речникот (зборовите на еден јазик);* Таја блискост од једно наречије се појавуат, од једна страна до сите друзи македонцки наречија во обшчи фонетични или звуковни, морфологични или формени и лексични или речнични особини... (109)

лингвист -и, -ите *м.* (франц. linguiste од лат. lingua) – *стручњак, специјалист по* л и н г в и с т и к а *(наука за јазикот, која опфаќа повеќе релативно самостојни дисцилини)*; Друзи историци, особено лингвисти (јазикознајци) тврдат, оти сите јужни Словени, во време на својето пресел'уајн'е на Балканцкијо Полуостров, зборуале на разни дијалекти (наречија) од један јазик, и сите се велеле со једно обшчо име: Словени. (103); Некога сите индо-Европејци состауале један народ со један јазик, шчо востаноуваат сега лингвисти-

те от срамнуајн'е на старите и нои индо-европејцки јазици. (102)

литература -та *ж.* (герм. Literatur од лат. litteratura) **1**. *целокупност од писмени дела на еден народ;* син.: *писменост, книжнина, книжевност.* **2**. *пишани дела што се однесуваат на една област (уметничка, лингвистичка и сл.);* ...ако не ке можиме да печатиме много работи на нашијот јазик; то зато нашата интелегенција ке можит да послужит, како жива народна енциклопедија, во која ке се имаат точни и проверени сведејн'а по сите оддели на науката и литературата. (41); По степента на развијајн'ето на науката и литературата у једен народ се мерит негоата култура и по ниф се дел'ат народите: на културни и не културни; културните народи владејат, а не културните робуваат. (40)

Со п р и д а в к и т е: **богата**: ...сите праославни Словени постепено си изработија своји литературни јазици, своји богати литератури и постепено изработени праописи... (143); **голема**: Исто така по неја можит да се проследит на која вариација, или на кој диалект, во које време имало по голема литература. (138); **една**: Није сега со брзина ке требит да разработиме нашијот литературен јазик, да установиме нашијот праопис и да создадиме една наша литература, која ке одгоарат на сите наши нужди. (144); Науката и литературата сет нај важнијот фактор во развијајн'ето на једен народ, како народ. (40); **македонцка**: За македонцка народност, македонцка литература и литературен јазик није ке можиме да му мислиме само, кога ке заживејеме једнаш слободен политичен жиот... (132); **народна**: ...во сите времијн'а се забележуат силно работејн'е на народнијо дух на културно-историјцка осноа, резултатот на која се јауват образуајн'е на силна македонцка држаа от цар Самуил и богата народна литература. (131); **научна**: Вид. кај у б а а; **национална**: Значит, истом сега му јет времето да се мислит за јазико наш, нашата национална литература и воспитаајн'е во национален дух. (133); **наша**: Вид. ј е д н а; **убаа**: ...требит да се создадит една богата сколијцка, научна и убаа литература, за да можит преко ниф

да се рашири низ цела Македонија во вид на литературен јазик, кој шчо ке изместит од неја пропагандцките јазици. (139)

литературен -рни, -рнијот *прид.* **1**. *што се однесува на* л и т е р а т у р а т а, *што е во врска со литературата*; Литературните опитуачки на македонцките писачи во XIX век немаа за жалост таков значај, да задобијат последуачи... (143); Около централното наречије требит да се групираат сите наши научни и литературни сили, за да го очистат и обогатат со сокроишча од друзите македонцки наречија и да создадат од него једен убав литературен јазик. (139); ...није остааме назад от сите, туку речи, без литературни традицији, не зато, шчо ѝ немаме, а зашчо забораме својето, изучаајки туг'ето. (143)

2. *што одговара на установените (кодифицираните) норми на еден јазик;* с и н.: *книжевен;* ...једен Македонец од источна, или северна, или јужна, или западна Македонија немат прао да се противит да бидит избрано централното македонцко наречије за литературен јазик само зато, шчо не им се чинело убао. (140); Није сега со брзина ке требит да разработиме нашијот литературен јазик, да установиме нашијот праопис и да создадиме једна наша литература, која ке одгоарат на сите наши нужди. (144); Историко-културните прилики во создаајн'ето на литературни јазици господствуваа секоаш, господствуваат они и сега. (138); Таја привилегија на једен диалект, поддиалект и пр. – да бидит орган на литературна реча – по учејн'ето на историјата на јазиците, се даат ним, не по некакви особени естетични преимушчества, а по чисто практични причини, т. е. по стечејн'ето на историко-културните прилики. (138)

3. *што се однесува на* п и с а т ел; син.: *писателски;* Историјата, како на нашијот, исто така и на друзите јазици, ни покажуат, оти секој диалект, поддиалект гоор и подгоор, можит да се употребуат во литературни произведејн'а. (138)

Со д р у г а п р и д а в к а до себеси; **бугарцки**: Они, можит, и би се согласиле да јет тетовцкијот гоор много близок со бугарцкијот литературен јазик. (13); Они се немаат во главното бугарцко наречије – источно-бугарцкото, које слу-

жит и за литературен бугарцки јазик. (110); **једен**: Праописот на једен јазик, као и изработуајн'ето на једен литературен јазик можит да идит постепено и полусознател'но. (142); **македонцки**:... Македонците да се јават привржeнци на националнијот сепаратизм со пријимајн'ето за обшч македонцки литературен јазик, централното македонцко наречје? (69); ...Битол'а, Орид, Прилеп сет историјцки места за Македонците... состауваат они географцки и јазичен центр; сите заједно праат да се пријимит, као обшч македонцки литературен јазик, централното македонцко наречије. (141); **научен**: Создаајн'ето литературен јазик јет дуовна потребност кај нас, со која се мислит да се клаит крај на злоупотребите на пропагандите со нашите интереси, и со која требит да се создаит свој литературен и научен центр... (141); **наш**: Једно јет така, то и нашијот праопис и праецот на нашијот литературен јазик ке требит да бидат во полна заисност от та тенденција, која ке нѐ раководит нас при нашето национално возродуајн'е. (145); **нов**: И така, користа, шчо ке ни ја даит нашијот обшч литературен јазик, ни служит за мерило при избирајн'е наречије за таја цел'а, а она јет главнијот фактор при создаајн'ето на нашијот нов литературен јазик. (140); **опшч**: Оно (источното бугарцко наречије) не можит да служит за обшч литературен јазик на Бугарите и Македонците, зашчо не можит дуовно да објединит на једнакви праа сите три припаметени области. (111); Благодарејн'е на приликите сега није си избираме за обшч литературен јазик, централното македонцко, т. е. коприлепцко-битол'цко-охридцкото наречије. (138); **разгоорен**: Трите вида от праопис зависат от по големата или по малата приврзаност кон старото или ноото стајн'е на једен разгоорен или литературен јазик. (145); **србо-хрватцки**: И така централното македонцко наречије јет једнакво далеко и от србо-хрватцкијот и бугарцкијот литературни јазици и можит да се разгледуат, како нешчо оддел'но од ниф. (112); **убав**: Около централното наречије требит да се групираат сите наши научни и литературни сили, за да го очистат и обога-

тат со сокроишча од друзите македонцки наречија и да создадат од него један убав литературен јазик. (139)

Со именките: **јазик** (XI; 71; 111; 112; 138; 140; 141; 143; 145 и др.); **опитуачка** v*обиѹ*ж (143); **произведејн'е** (138); **реч** (138); **сила** (139); **традиција** (143); **центар** (141).

логичен -чни *прил.* (грч. λογικός) – **1**. *што се заснова на* логиката; *логички.* **2**. *што нужно произлегува од врската меѓу нештата;* син: *закономерен, обоснован, правилен; природен, нормален;* Таја смена јет само логично следствије на досегашната работа на македонцките комитети, организации и интелегенција и се барат од обстојател'ствата. (78)

3. *што мисли, расудува правилно;* с и н.: *реален;* Тоа можит да бидит истина, но тој го праит тоа, не зашчо мрзит Бугарите, а зашчо србцките посланици во Стамбул сет логични, знајат арно нивните интереси, и можат да ѝ зашчитуат. (59); Ако сме логични, то требит да признајиме, оти автономијата на Македонија, за која до сега революционерите се бореа имат смисл'а само во тој случај, ако революционерите согледуваа во нашијот народ таквија качества и особини, који се немаат у друзите балканцки народи, а сет само наша характерна црта. (133–134)

Со именката: **посланик**; **следствије**; Вид. кај горните примери.

логично *прил.* (според грч. λογικός) – *на начин како кај логичен, со смисла;* син.: *логички, разумно, паметно, умно; реално;* Прво се питат: дали комитетите, разсудуајки логично, можат да објаат војна на ноото течејн'е? (81)

Со прилогот: **совршено**: И така, сите условија за националното возродуајн'е на Македонија се имаат на лице, па и тоа возродуајн'е и од гледишче на втората историјцка теорија за образуајн'е на Балканцкијот Полуостров на малите етнографцки единици од једна по голема јет совршено логично. (108)

лојален -лни *прид.* (франц. loyal од лат. legalis ‚законски‘) – **1**. *исполнителен, точен во вршењето на своите обврски.* **2**. *што се држи во рамките на законот, прописите; пропишен, правичен, исправен.* **3**. *приврзан, предан, одан, искрен, чесен;* Није сме задолжени да бидиме лојални поданици на Н. Ц. В. Султано. (VII); Јас мисла’м, оти није требит да бидиме лојални ком Турција, но предполагајки, оти турцкото праителство и народ ке разберат нај после, оти интересите на нивната држаа во Европа совпадаат со нашите и зависат нај много од ниф... (VII)

лотарија -ји *ж.* (грч. λοταρία од итал. lotteria) лотарија – **1**. *игра на среќа според однапред продадени билети со број;* Со научни прашајн’а не л’убат да се занимаваат, но за то сет убаи организатори: можат да устројаваат лотарији, да пропагандираат некоја работа, да устројат некоја вечеринка со благотворна цел’а... (65)

2. (прен.) *голема среќа; случајност.*

3. *несигурна работа.*

4. *неочекувана добивка;* Македонија ја признаваат за бугарцка во етнографцки однос, но мисл’ат, да јет излишно да си арчат силите за да научат нешчо за таја страна, за тоа, нишчо не знајат за неја, ни од историјата, ни од географијата и етнографијата нејна, осим да имат тамо чети и востаајн’е, на које требит да се помогнит само со лотарији, и не со сами себе. (65)

Љ/

М

макар *сврзн.* (средногрч. μακάρι) *(допусен) иако;* ...да знајеа тије народи, оти востаајн’ето ке бидит така сил’но... ке објавија војна, па макар та војна да се свршеше со полна поразија нивна. (55)

македонизм -змите *м.* **македонизам** – *збор или каква било јазична конструкција од македонскиот јазик (во друг јазик);* Дали во македонцките наречија по оддел'но преобладаваат македонизмите пред србизмите, или бугаризмите, или наопаку? (109)

максимум *прил.* (според лат. maximum ‚најголемо, најмногу, не повеќе') *најголемиот процент, просек, дел и др. од нешто*; ...по мојето мислејн'е, сегашните, т. е. Мјурштегцките реформи сет максимум, шчо можа да ископчит од Европа револуцијата. (133)

маневр -ври *м.* (франц. manoeuvre) **маневар**, **маневра** – овде: (прен.) **1**. *начин на постапување, вешт потег, вешто и лукаво дејство, работа;* син.: *сплетка;* ...пренесоа центрот негов (на македонцкото движејн'е) во Македонија, и направија ушче једен цел ред фокуси, за да се покажит, оти брканицата јет од натре... Но кого излажаа со тоја маневр? (7); ...неједнаквите уверејн'а... пред Европа за судбата на Македонија по нејното ослободуајн'е состаија полно недоверие кон нашето „дело" от страна на Европејците, мислејки го за итрост, не македонцка, ами бугарцка, и за маневр на бугарцкото праител'ство да се решит македонцкото прашајн'е по скоро. (75–76)

2. *(во мн.) напори;* Бугарија до сегашното востаајн'е немаше политички опит за решејн'ето на македонцкото прашајн'е, ето зашчо, сите маневри да се решит оно излегоа јалови. (34)

Со п р и д а в к а т а: **бугарцки**: Оно (движејн'е) беше и јет работа на екзархистите, кој се величаат „Бугари", а следователно, тоа јет бугарцки маневр, да се решит македонцкото прашајн'е само во бугарцка полза... (9)

марш -еи *м.* (герм. Marsch или од франц. marche) *одење, чекорење (отсечено и рамномерно) под такт; марширање;* Но за тоа Светосавцкото другарство за таја полоина година направи доста шум: во неја осим науките имаше и воена

гимнастика и маршеи на учениците со музика по Белград... (85)

маса *ж.* (лат. massa) *неопределена целина (множество, куп) од голем (огромен) број луѓе; народ;* Од востаајн'ето со нас се церемонат; до него на нас гледаа како на една неопределена маса. (75)

Со придавката: **неопределена**: Вид. го горниот пример.

маска -та *ж.* (герм. Maske, франц. masque од итал. maschera од арап.) овде: (прен.) **1**. *престорен вид; лицемерие.* **2**. *прикриено, неправо, невистинско лице.*

Во изразот: **ке свалит маската** – *ќе го открие правото вистинско лице (без да ги крие своите намери);* Таја борба ке свалит маската и од једните и од другата и ке востаноит симпатијите на европејцкото обшчество и европејцките праител'ства во полза на ноото течејн'е и против лажливците. (83–84)

Со именката: **Бугари**: От самијо зафаток на рево-л'уционата организација Македонците во Бугарија или со бугарцко образуајн'е, работеа под маската Бугари... (72)

Со придавките: **бугарцка**: Мисл'ата за национално обј единејн'е на Македонците, и ако под маската бугарцка, се зафати во 1890 г. (71); **србцка**: Националнијот сепаратизм се должит на србцки воспитаници идеалисти, шчо работаат под србцка маска, а во душата своја се признаваат за Македонци... (93)

материален -лна *прид.* (според материјал) **материјален** – **1**. *што се однесува на* материја *(во филозофијата и науката) реален, неодуховен.* **2**. *што се однесува на* материјал, *на имотната состојба;* ...да се изучат подробно сите прашајн'а врзани со избавуајн'ето на нашијо народ и нашата тат'коина от сегашното големо бедствије, и со процветаајн'ето на нашијо народ во дуовен и материален однос. (20); А тоа прао можит да ни даит голема материална полза. (24)

Со придавките: **голем**: Вид. кај материален 2; **дуовен**: Вид. кај материален 2.

Со именките: **однос** и **полза**: Вид. кај материален 2.

материјал *м.* (герм. Material од клат. materialis ‚граѓа за некоја работа‘) – **1**. (прен.) *предмет, средство;* ...Македонците, на сегашната степен на нивното национално развитје, не сет материјал во раците на малечките балканцки држаици, ами сет силен етнографцко-политичен фактор, от кој шчо поеке зависат судбите на Македонија, отколку од малечките балканцки држаици. (77)

2. *собрани информации, податоци, факти и сл. по некое прашање што служат како предмет на обработка на научни, литературни, стручни и сл. дела;* с и н.: *граѓа, градиво;* На тије два принципа одгоарат: 1, Прилепцко – Битолцкото наречије за литературен јазик, као једнакво далеко и от србцкијот и бугарцкијот јазици, и централно во Македонија. 2, фонетичнијот праопис со употребените во таја книга писмени знакои и со мали отстапки на етимологијата и 3, речничнијот материјал да јет собрајн’е от сите македонцки наречија. (145)

Со придавките: **речничен**: Вид. кај горните примери; **суров**: ...нај после, ке експлуатираат Србите сето речено за изменуајн’ето на националното ни име, за да докажат, да Македонците... не играле никаква самостојна историјцка рол’а, а сет влизале само, као суров материјал во државнијот организм на бугарцката или србцката држаа. (128)

материјален -лна, -лната, -лни, -лно *прид. што се однесува на имотната состојба;* Арнотија ли јет материјалната помок’ на Бугарија за востаајн’ето, кога таја поддржка само нѐ застаи да си расфрлиме народните сили, со кои није бефме силни, а сега сме нишчо? (59)

Со друга придавка: (нај) **мал**: Не једнаш Русија ни имат речено, оти она не ке пролијет, нито једна капка крв, и не ке ни даит, ни нај мала материјална помок’, ако није Ма-

кедонците подигниме востаајн'е. (54); **политичен**: ...ако... се подобрит политичното и материјално состојан'е на Македонците, то, при сите дадени жртви, ке можиме крај другото да бидиме доолни од... востаајн'ето (44)

Со п р и л о г о т: **чисто**: Не ни покажуат ли тоа, оти малите држаи, па и секоја једна страна, со преследуајн'ето обшченародни цели, преследуат... чисто материјални и егоистични... (95)

Со и м е н к и т е: **помок'**; **состојан'е**; **цели**; Вид. кај горните примери.

материјално *прил. како кај* м а т е р и ј а л е н, *во материјална смисла;* ...македонцката интелегенција... откако ке им дајит обек'ајн'е (на заинтересуаните Големи Сили), да прекинит по накашната борба, да ѝ замолит да се помогнит, морално и материјално на пострадано населејн'е... (33)

мегали (според мегало- грч. μεγαλο- ‚голем') овде: „м е г а л и и д е ј а" – *голема идеја;* За да се попраат тије, Грците ке требит да се откажат от својата „мегали идеја" и да признаат праото на сашчествуајн'е и на македонцката народност редом со грцката во Македонија. (36)

меморандум -и *м.* (франц. mémorandum според лат. memorandus) *дипломатски документ во кој се изложени подробности по определено спорно прашање и гледиштето на владата по него;* Тије два мег'ународни актои ни обек'аваат постепено рашируајн'е на реформите во Македонија, и со тоа даат ни прао да се обрак'аме до двете реформаторцки држаи со меморандуми и по друзи патишча... (VII)

метаморфоза *ж.* (лат. metamorphosis според грч. μεταμόρφωσις) овде: (прен.) *суштествена промена на облиците, видоизменување; промена; духовна преобразба на човекот или општеството;* ...во Македонија името Бугарин јет последната метаморфоза во развијајн'ето на нашето национално самосознаајн'е и да јет резултат на тоа политично и

обшчествено положејн'е, во које бефме постаени од завојуајн'ето на Балканцкијо Полуостров... (128)

Со п р и д а в к а т а: **последна**: Вид. го горниот пример.

механически *прил.* **механички** (грч. μηχανικός) – *без учество на волјата, на свеста на човека;* с и н.: *несвесно, махинално, автоматски;* Така станале имијн'ата Србин и Хрватин народни от племени, така се присојединиле до нивните носители механически соседните племијн'а со својите наречија и состаиле со ниф једен народ, постепено асимилируајки се со својите покорители или присојединители. (107)

Со г л а г о л о т: **присојединит се**: Вид. го горниот пример.

механично-политичен *прил.* **механичкополитички** – *што се извршува без учество на политичка волја, спонтано;* Ако образуајн'ето на јужно-словенцките народности јет механично-политичен процес, то истијот не јет нешчо невозможно и во сегашно време. (107)

Со и м е н к а т а: **процес**: Вид. го горниот пример.

милиарда -и *ж.* (франц. milliard) **милијарда** – **1**. *илјада милиони.* **2**. (прен.) *(во мн.) мошне голема сума (пари);* Тоа увлечејн'е им зе около 250,000 души војска и милиарди рубли. (50)

Со и м е н к а т а: **рубла**: Вид. го горниот пример.

милион -и *м.* (преку франц. million од итал. mil(l)ione) **1**. *илјада илјади (1.000.000).* **2**. (прен.) *(обично во мн.) мошне голема сума (пари),* Тије милиони не само сет пропадали до сега без полза, но и имаат поддржуано непријателство мег'у балканцките држаи... (26)

Со и м е н к а т а: **франкои**: Македонија јет нужна за Бугарија, затоа последната прајк'ат во првата катагодина милион франкои и содржат на служба многу Македонци. (126); Малечките балканцки држаици... ке престанат да прајк'аат во Македонија секоја година својите милиони франкои,

от који за ниф никога не јет имало, и не ке имат никаква полза. (25)

Со п р и д а в к и т е: **бугарцки**: За тоа бугарцките милиони за Македонија немаат по големо значејн'е од србцките за тамо. (48); **позајмени**: Но од русофилството она (Бугарија) се восползуа со зајамот, напраен при руско содејство, а друго, и нај главно, не изарчи позајмените милиони на војени нужди, и со тоа остаи полни државните каси. (53)

министер -три, -трите *м.* (франц. ministre според лат. minister) *највисок државен службеник што стои на чело на едно министерство;* ...бугарцкијот кн'аз, ...по кефот си клаат и сфал'ат министрите, и ...можит да клаит за министри, не само луг'е, који шчо имаат малу попул'арност стред бугарцкијот народ, но и таквија, шчо немаат сосим партија и сет „независими"... (82); ...Србите од крал'от и министрите до последнијот србцки амалин... наог'аат за нужно сите да се сплотат во једно, за да достигнат со обшчи сили народните идеали... (66)

Со п р и д а в к и т е: **военен**: От Софија телеграфируат, оти тамошнијо военен министер зел од офицери на разни европејцки и американцки држаи предложејн'е да се зачисл'ат они во бугарцката армија. (2); **тамошен**: Вид. кај в о е н е н.

министер-президент *м.* (герм.) **министер – п р е т с е д а т е л** – *претседател на влада, премиер;* Кентерберијцкијо архијепископ се обрна кон англијцкијо министер-президент Бал'фур со молба од името на англиканцката црква, да се поможит на Македонците. (1)

министерство -то *ср.* (франц. ministère од лат. ministerium) *највисок орган на државната управа; министерски совет; влада, кабинет;* ...во тоа време, кога министерството на Данев предаде надворешната политика на Бугарија во раците на Русија, последната... напраи да се ракоположит Фирмил'ан во Скопје... (52); ...Србите зафатија да работат тио и упорно: пропагандата помина од Патриотцкото другарство

во раците на министерството на надворешните работи. (85); Министерството првно ѝ прајк'аше својите стипендијанти во србцките провинциални градишча..., а после ѝ собираше во Белград во специални или великата сколија. (85)

министерцки *прил.* **министерски** – *што се однесува на* м и н и с т е р и м и н и с т р и; Измег'у таја македонцка интелегентна емиграција имат мнозина, ...који сет претенденти и кандидати на ниф, во тој број и на министерцки портфејл'. (81); ...македонцката емиграција во Бугарија... се јауват со кандидатура на министерцки постои во Бугарија, или си имат друзи згодни... (69)

Со и м е н к и т е: **портфејл'**, **пост**: Вид. ги горните примери.

министр-председник *м. министер-претседател;* А шчо пишит англијцкијо министр-председник на кентерберијцкијо архијепископ за политиката на Големите Сили во нашите работи: „участјето на сите Сили во разрешејн'ето на македонцкото прашајн'е само можит да задржит... неговото разврзуајн'е. (30)

министр-президент *м.* (герм.) **министер-претседател** – *претседател на влада, премиер;* ...најголемо вниманије заслужаат... представуајн'ата от рускијо и австро-унгарскијо посланици до Портата и во Софија и писмото на англјискијо министр-президент Бал'фур до Кентерберијцкијо архијепископ. (4)

минута *ж.* (герм. Minute или франц. minute од лат. pars minuta prima) **1**. (физ.) *единица за време рамна на 60 секунди.* **2**. (прен.) *миг, момент;* До кога имат во Македонија почва за национални пропаганди, ...до тогај секоја минута ке требит да се бојит да не изгубит Македонија... (24)

мисија -та *ж.* (лат. missio) – (полит.) **1**. *државна делегација што се испраќа во странска држава со определена задача.* **2**. *(од поголемо општествено значење) работа, задача, должност доверена некому;* Мисијата на Бугарија јет пре-

красна, само за жалост није тука во Петроград сме далеко од Бугарија, та русофобското семе не можит да ни западнит глабоко во душата и да дајит арни плодои. (61)

мистификација *ж.* (герм. Mystifikation, франц. mystification од грч.-лат.) – **1**. *свесна заблуда преку таинственост (секако, со извесна цел); измама, превара.* **2**. овде: *неточно, ненаучно толкување, објаснување; вештачка конструкција;* Мнозина ке речат, оти мојите утврдуајн'а за некакво ноо течејн'е во развијајн'ето на националното самосознаајн'е стред Македонците јет само мистификација на неколцина Македонци, но да таја мистификација немат под себе земјишче... (68); При сè горереченото за ноото течејн'е во развијајн'ето на националното самосознаајн'е у нас, ми се чинит, оти пак мнозина од вас, ке видат во мојите мнејн'а и зборои само једна мистификација. (79)

митинг -зи, -зите *м.* (англ. meeting, полит) – *јавен масовен собир (обично проследен со говори) посветен на важни општествени и политички прашања што го засегаат и разнебитуваат народот зашто се сврзани со неговиот живот;* На тије митинзи не беше предстаен сијот македонцко-словенцки народ со негоата интелегенција... (19); Не еднаш на митинзите во Софија и друзите градишча се имаат приимано резол'уцији со изложејн'е на нуждите на Македонците. (19)

мода *ж.* (преку грч. μόδα, итал. moda од франц. mode) овде: *променлив начин, стил на однесување во дадена средина во определено време;* с и н.: *обичај, навика;* Сега во Бугарија јет мода да зборуат, да сет нај големи непријатели на балканцките Словени: Русите и Австро-Унгарците... (V)

момент *м.* (герм. Moment, франц. moment од лат. momentum) **1**. *мошне краток отсек од време;* с и н.: *миг, мигновеност.* **2**. *одредено време во развојот на нешто, кога се одлучува за нешто;* Се покажуаше, оти сегашнијо момент јет најнеблагопријатен за востаајн'е. (3); Тој народ, ...со својите глупаи постапоци нè наведе на једна нерамна борба со Тур-

ците, и во нај решител'нијот момент нѐ остаји на произвол на судбата. (53)

Со п р и д а в к и т е: (нај)**неблагопријатен**; (нај) **решител'ен**; **сегашен**: Вид. ги горните примери.

монета *ж.* (лат. Moneta) **1**. *метална пара, метален паричен знак.* **2**. овде: (прен.) фал'шива м о н е т а – *лажна монета, фалсификат*; ...у Македонците името Бугарин јет фал'шива монета, со која они плајк'аат и на Бугарија и нејнијот кн'аз и на нивната таткоина и нивнијот народ. (126–27)

Со п р и д а в к а т а: **фал'шива**: Вид. го горниот пример.

морален -лнијот, -лната, -лно, -лното, -лни *прид.* (според **морал** – лат. mos генетив moris обичај, moralis, герм. од франц. / ‚добрина; поука; дух, храброст'); *непишани правила за животот и однесувањето на поединецот во својата средина незагрозувајќи ги другите.* **1**. *што се однесува или одговара на* м о р а л о т, *на почитувањето на определени норми, правила; што е во духот на моралот;* син.: *етички;* Главното условје за културна работа не јет полната политична слободија, а моралната воспитаност на народот и негоата интелегенција... (40–41); ...наш морален долг беше, да сме и није осветени во европејцките интереси во таткоината ни, особено во интересите на балканцките држаици. (14); Ни требит интелегенција со јасно сознаајн'е на моралнијот долг на чоека пред негоата таткоина и негојот народ. (43)

2. *што е поврзан со интелектот;* с и н.: *интелектуален, умствен; духовен;* ...македонцката интелегенција, ако изучит подробно својите интереси то на прво место требит, да постаит и за себе, и за својо народ: со сите своји морални сили да сочуат целоста на Турција. (24)

Во и з р а з и т е: **во морален однос** – *морално, етички;* Србцките воспитаници играат важна рол'а во македонцкото прашајн'е без да се обрајк'ат внимајн'е на тоа, али они работат под бугарцка, србцка или македонцка фирма, као и без разлика, али сет они во морален однос л'уг'е високи или не.

(93); **морално прао** – *основаност, оправданост;* Само оддел'-ното македонцко национално самосознаајн'е кај нас ни даат морално прао, да се бориме против барајн'ето на малите балканцки држаи, да се разделит нашата таткоина... (134); ...имафме није морално прао да бараме... европејцките држаи во Македонија точно и беспристрасно да осветл'уат своите праителства и европејцкото обшчествено мнејн'е за работите во Македонија... (14); Имат ли Русија морално прао да зашчишчаат нарамно со бугарцките и србцките интереси? (13)

Со д р у г а п р и д а в к а: **интелектуален**: ...није – македонцката интелегенција ке требит... да приложиме сите своји физически, интелектуални и морални сили на нашето национално возродуајн'е. (38); **умствен**: Сегашната наша интелегенција требит да посветит сето својо работејн'е над моралното и умствено усовршуајн'е на својот народ и создаајн'е на једна идеална македонцка интелегенција. (43); **физически**: Вид. кај интелектуален.

Со и м е н к и т е: **воспитаност** (41); **долг** (14; 43); **однос** (93); **прао** (13; 14; 134); **сили** (24; 38); **усовршуајн'е** (43).

морално *прил. од аспект на моралот, во морална смисла;* Во ноата книга се зборуат, ...за сојединуајн'е со тије, со који сме морално задолжени да се сојединиме... (V)

Со д р у г п р и л о г: **материјално**: ...откако ке им дајит обек'ајн'е (Македонците на Големите Сили), да прекинит по накашната борба, да ѝ замолит да се помогнит, морално и материјално на постраданото населејн'е да се попраит... (33); **умствено**: Ни требит интелегенција морално и умствено совршена. (43)

морално-религиозен *прид.* **моралнорелигиозен** – *што се однесува на религиозната свесност, цврстина;* Борбата со трите балканцки држаи не протиоречит на нашите интереси, који се достигаат и со револ'уција и со евол'уција, или постепено развијајн'е на нашијот народ во морално-религиозен праец. (VI)

Со и м е н к а т а: **праец**: Вид. го горниот пример.

морфологичен -чни *прид.* (грч.) **морфолошки** – *што се однесува на* **морфологија** (герм. Morphologie според грч. μορφή) – *дел од лингвистиката што ги изучува зборовите како делови на реченицата, нивните конкретни форми, структури, особености, значења, употреба и воопшто сè што може за нив да се каже од граматичка и зборообразувачка страна;* Таја блискост од једно наречије се прејавуат, од једна страна до сите друзи македонцки наречија во обшчи фонетични или звуковни, морфологични или формени и лексични или речнични особини... (108)

мотив -ите *м.* (франц. motif од срвеклат. motivum) *главен потстрек, причина, основаност, повод, побуда за нешто;* Тије раководци праат сите усилија да покажат мотивите и самото движејн'е, како шчо се сакат ним; ама работата јет, оти не само није, ами и друзите имаат разум и очи да видат и разберат, како јет истината. (14)

музика *ж.* (лат. musica од грч. μουσική (τέχνη)) *исполнување на музичко дело и др.;* овде: **со музика** – *свирејќи;* ...осим науките имаше и воена гимнастика и маршеи на учениците со музика по Белград и негоите околији и патуајн'е на лето-то по Србија... (85)

Н

наивно *прил.* (франц. naif, лат. nativus – *неискусно; лековерно, простодушно, просто;* Некој од нас, можит наивно ке забележит: „Комитетот не сакат да напраит Македонија бугарцка; тој сакат праина за сите Македонци без разлика на вера и народност“: простодушно...

научнолитературен -рно *прид. што се однесува на литературната наука;* во називот: **Петроградцкото македонцко словенцко научнолитературно другарство „Св. Климент“**; Така разбирајки долгот кон таткоината, јас се решиф, прво, да изложам мојето разбирајн'е на народните идеали на

Македонците во један ред расудуајн'а, прочитани во петроградцкото Македонцко словенцко научнолитературно другарство „Св. Климент", а после и да ѝ напечатам во таја книга, каде сет поместени и расудуајн'а, не прочетени во упоменатото другарство. (IV)

научно-литературен -рно *прид.* во називот: **Македон. научно-литературно другарство „Св. Климент"**; Прочетено на 21-и септември таја година во 1-та седница на Петроград. македон. научно-литературно другарство „Св. Климент" (1); Прочетено на II-та седница на Петроградцкото македонцко научно-литературно другарство „Св. Климент" на 28-и септ. 1903 г. (45); Прочитано на III-та седница на Петроградцкото македонцко научно-литературно другарство „Св. Климент" на 19-и Октом. 1903 г. (68)

Со д р у г и п р и д а в к и: **петроградцко** и **македонцко**; Вид. ги горните примери.

Со и м е н к а т а: **другарство**; Вид. ги горните примери.

нација *ж.* (лат. natio) – *народност; народ, општествено множество луѓе здружени во заедница со заеднички идентитет или заеднички идентитети, кои живеат на определена територија и споделуваат заеднички внатрешни чувства од своите предци, нивниот јазик, историја, култура, традиција, обичаи, вера и сл.);* Зар и возможно ли јет сега националното обединуајн'е на Македонците, кога во Македонија имат многу, а не једна националност, и кога немат једна оддел'на македонцка словенцка нација? (46)

Со п р и д а в к и т е: **једна**; **македонцка**; **оддел'на** и **словенцка**; Вид. ги горните примери.

национален -лнијот, -лна, -лната, -лно, -лното, -лни, -лните *прид.* (герм. national по лат. natio, -onis) – *што се однесува или е во врска со определена нација, што е проникнат со народен дух, совест за припадност кон определена нација (народ)*; *народен, народски;* Значит, името Бугарин во Македонија, со које сега експлуатират Бугарите, никак не јет национално, и за тоа никој од Македонците немат прао со него

да експлуатират македонцките интереси во негоа полза. (126)

Со д р у г и п р и д а в к и до себеси: **бугарцки**: Но, ако порамниме србцкијот шовинизм со бугарцкијот национален индиферентизм и ѝ разгледаме од македонцко па и од обшче чоечко гледишче, то ке требит да признајиме, да србцкијот шовинизм, како резултат на основно изучените народни интереси, стојит много по високо и много по горе од бугарцкијот национален индиферентизм, кој јет резултат на отсатствије на секоје разбирајн'е на бугарцките државни интереси. (66); ...имало само једен чекор од тоа положејн'е шчо се држаат Македонците и македонцките комитети во македонцкото прашајн'е кон Бугарија, до полното отцепуајн'е на Македонија и Македонците од бугарцките национални интереси, не јет прао, зашчо, не једен чекор, ами цела пропаст оддел'уат једното од другото... (79); Националната бугарцка целина, во која се односуваа: Бугарија, Тракија и Македонија, не можит да се сочуат, зашчо немат таков етнографцки центр, шчо можит прочно да сојединит тије три страни... (111); После таквоа „јасно" предстауајн'е у народот македонцки за негоата „бугарцка" народност, можит ли да бидит збор за бугарцко национално самосознаајн'е у Македонците? (123); **верцки**: Време јет да отфрлиме од очите наши мрежите, шчо ни ѝ кладоа националните и верцки пропаганди во Македонија. (VI); Великите сили ке поможат на Турција да се оддалечат сите непраини за македонцките народности од националните и верцки пропаганди и да се обезпечит нивното самостојно сашчествуајн'е и развијајн'е. (25); ...Македонците ке си сознајат грешките, шчо беа причина на нестреките од востаајн'ето, ке се откажат от досегашното направуајн'е на националното нивно самосознајн'е, и ке отворат систематична борба на сите национални и верцки пропаганди во Македонија... (68); Националнијот сепаратизм ке се уголемит исто и од лица, шчо сознаваат сета вреда од националните и верцки пропаганди, који под вид да бранат нашите интереси, безбожно експлуатираат со ниф... (99); **грцки**: Ако пак патриар-

хијата продолжит преследуајн'ето на македонцкијот јазик мег'у Македонците, и место него пропагандират грцкијо јазик, со тоа ке натерат Македонците да гледаат на неја, како на орадије на грцката национална пропаганда. (37); (нај) **дробен**: Протестанството и католичеството во Македонија имаат само религиозни цели, оти предстаителите на тија пропаганди со уважејн'е се односуат до сите и нај дробни национални особнини на сите македонцки националности. (22); **економцки**: Друго нешчо, које се барат од нас, јет, да се обрниме до нашите брајк'а, шчо војуваат во таткоината ни, да сложат оражјето, за да се даит возможност на Русија и друзите сили, да земат сите мери, шчо / зависат од ниф, да се удовлетворат сите наши религиозни, национални и економцки интереси. (28–29); **културен**: Но при тоа бараме и ке бараме од Негоото праителство цел ред реформи, који ке ни сочуваат нај главните интереси на нашето национално и културно развијајн'е. (VII); Приликите создаат културна и национална близост мег'у л'уг'ето, и приликите ѝ разрознуваат роднинцките елементи. (106); **македонцки**: И така првото нешчо, које шчо ке требит Македонцката интелегенција да се добиват, тоа јет: ...воспитајн'ето на македонцките Словени во чисто македонцки национален дух; задолжителното изучајн'е на македонцкијо јазик и слоесност во стредно-учебните заведејн'а во градоите со словенцко населејн'е... (28); Да пренебрегуат чоек со положејн'ето, шчо го имат земено Србија во македонцкото прашајн'е и со нејната рол'а во македонцкото национално возродуајн'е јет лесномислено. (84); За одгоор на тоа прашајн'е требит во неколку рески да се одбележит рол'ата на Србија во македонцкото национално возродуајн'е. (84); Мег'у ним имат л'уг'е со висок патриотизм и со здрао разбирајн'е на националните македонцки интереси. (90); И така, македонцкото национално возродуајне јет настапен историјцки процес, шчо имат под себе јака почва и голема биднина. (99); Истите расудуајн'а за нашата таткоина, можит, ке чујиме и од некои од нашите сонародници – македонцки Словени, шчо се викаат Бугари, кога ке се исцрпат сите друзи

стредства за борба со македонцкото национално објединуајн'е. (101); **наш**: До сега нашијот народ се интересуал поеке само со полна политична автономија, а во националните наши интереси допушк'ал башибузукцки да му се набркуат разни неканени гости, како: Бугари, Грци и Срби. (VI); Нашите национални интереси, диктуваат на македонцката интелегенција и на македонцкијо народ, да се поможит на Турција да излезит од затруднител'ното положејн'е... (24); И така, значит, Бугарија ни напраи до сега веке сите арнотији, остааше само и у нас да развијит клас „самостојни националисти", који ке разберат нај после, каде јет коренот на секоје зло во нашето национално развијајн'е, т. е. Бугарија реши, и кај нас да насејет русофобство, та и није да изгубиме секоја вера во праославна Русија. (61); До тоа време нашето национално самосознајн'е беше само разбудено на полоина. (70); Не ке се најдат ли и кај нас л'уг'е, који ке разберат, оти доверјето на малите држаи кон нашата таткоина ке зависит од наши Стамболовци и Свирчовци, но који ке видат опасноста за нашите национални интереси, не во Русија, ами во Бугарија? (96); Није видофме, оти во Македонија името Бугарин јет последната метаморфоза во развијајн'ето на нашето национално самосознаајн'е и да јет резултат на тоа политично и обшчествено положејн'е, во које бефме постаени од завојуајн'ето на Балканцкијо Полуостров от Турците. (128); Самосталното политично развијајн'е на Македонија јет необходност, као нешчо, без које није не ке располагаме со доста стретства да се бориме со пропагандите за сочувуајн'е од ниф нашата национална самобитност. (131); Во четирите горни статији на оваа книга јас сакаф да обрнам погледите на мојите сонародници на нуждата од једно корено изменуајн'е на досегашнијот процес на нашето дуовно развијајн'е, као и на тоа, да мојите возгледи во тој случај не сет нешчо ноо и безосновно, а сет само чекор напред во досегашното развијајн'е на нашето национално самосознајн'е и да сет затоа сосем природни и осноател'ни. (132); ...сега му јет времето да се мислит за јазико наш, нашата национална литература и воспитаајн'е... (133); Со революцијата на пролет ке се користат

само нашите непријатели, кои си имаат само есапи, противни на нашите национални интереси. (133); Једно јет така, то и нашијот праопис и праецот на нашијот литературен јазик ке требит да бидат во полна заисност от та тенденција, која ке нѐ раководит нас при нашето национално возродуајн'е. (145); **нејн**: Она требит да сознаат нејните и наши национални интереси и мошно да ѝ бранит. (61); За ниф чоечеството имат по голем значај од Бугарија, и за тоа поеке ѝ интересуваат ниф Швејцарија, Сојединените С.-Американцки Држаи и нивната историја, отколку Бугарија со нејните национални интереси. (64); **некаков**: Во Византија немаше бугарцки и србцки земји, као шчо немаше и некакво национално самосознаајн'е у јужните Словени. (118); Вид. и кај с л о в е н ц к и; **нивен**: Србите сет шовинисти; они сет отчајани во борбата со својите непријатели за зашчита на нивните национални интереси. (66); ...ке требит да се разгледат: возродуајн'ето на Македонците; ...во какви односи станаа Македонците со нивното национално пробудуајн'е кон балканцките народности, и дали положејн'ето, које земат сега натрешната революциона организација во прашајн'ето за народноста на Македонците Словени јет такво, от које не можит да се идит по тамо...? (69); Но Македонците, на сегашната степен на нивното национално развитје, не сет материјал во раците на малечките балканцки држаици, ами сет силен етнографцко-политичен фактор, от кој шчо поеке зависат судбите на Македонија, отколку од малечките балканцки држаици. (77); **нов**: Прво ке прегледаме прашајн'ето: во каков однос комитетите и македонцката интелегенција ке станат кон једно ноо национално течејн'е стреди Македонците, ...т. е. кон једно течејн'е, шчо прокламират „Македонија за Македонците"...? (80); А тој компромис и јет ноото национално македонцко течејн'е. (98); **обшч**: Но исчезнаа тија историјцки прилики, при који индо-Европејците се разбира по мег'у ниф и настапија друзи историјцки прилики, при који се зафати цепејн'ето на јазико, на обшчото национално самосознаајн'е, со обшчи јазик, веруајн'а, к'уди, предаајн'а и пр. (102); На-

ционалната бугарцка целина, во која се односуваа: Бугарија, Тракија и Македонија, не можит да се сочуат, зашчо немат таков етнографцки центр, шчо можит прочно да сојединит тије три страни, као шчо сет сојединени србцко-хрватцките земји, немат постредин на тије земји једно нај распространено, и једнакво оддалечено от сите нивни крајишча наречије, које да притегл'уат около себе периферичните наречија и да распространуат обшчо национално самосознајн'е мег'у сите, шчо зборуваат на тија наречија. (111); **оддел'ен**: Само оддел'ното македонцко национално самосознаајн'е кај нас ни даат морално прао, да се бориме против барајн'ето на малите балканцки држаи, да се разделит нашата таткоина, и да се бориме против пропагандите, шчо готват почва за дележ. (134); **политичен**: По политичната борба идит значит националната. (VI); Но религијата никак не требит да бидит средство за престапни политични и национални цели, како шчо јет сега во Македонија. (22); Но конкуренцијата со Бугарија од страна на Србија во македонското прашајн'е од политична и национална страна извика на политичната сцена и самите Македонци. (70);...једно ноо национално течејн'е стреди Македонците, ...барат не само политично, ами и национално и религиозно ослободуан'е на Македонија... (80); Историјцките прилики неминуано водеа до изгубуајн'ето на Србија за Бугарија во корист на Неманичите и на србството, прво во политичен, а после и во национален однос; а историјцките прилики, создадени од Берлинцкијот трактат, напраја, Македонија да бидит загубена за Бугарите, прво во политичен однос, а после и во национален. (104); **политически**: Ако разгледаме сега распространените во Македонија религиозни пропаганди, то тамо ке најме религиозните пропаганди во поекето случаји да служат како орадије за национални и политически цели. (22); **разен**: И така првото нешчо, које шчо ке требит Македонцката интелегенција да се добиват, тоа јет: устранејн'ето на недоверјето мег'у интелегенцијата со разно национално и религиозно образуајн'е, објединуајн'ето на таја интелегенција, как во самата Македонија, така и зад нејните гра-

ници... (28); Досегашното наше работејн'е, особено востајн'е-то беше неомислена младенческа работа, но они ни се опростуваат, једно, зашчо до сега није бефме млад народ, кој шчо одвај се проникнуат со својето национално самосознајн'е, а друго, зашчо до сега, не живејки како оддел'на национално-религиозна једеница, се наог'афме под влијајн'ето на разни национални и религиозни пропаганди. (38); **религиозен**: Да имаше мег'у Словените во Македонија национално и религиозно единство, и да имаше сознаајн'е за ниф во жителството, до сега на полоина ке беше решено македонцкото прашајн'е. (13); Македонцката интелегенција секогаш, кога јет надвор от својите официални работи, требит да зборуат мег'у себе на централното македонцко наречје (велешко-при- / лепцко-битолцко-охридцко), које ке требит да се воведит во сите религиозни и национални пропаганди и турцките сколији, како задолжителен предмет. (20–21); Ако религиозните и национални пропаганди не посакаат да воведат нашијо јазик во своите сколији, се разбират, оти само тамо, каде живејат Словени, и ако забрануат на своите учители и попои да другаруат со македонцката интелегенција и обшчество од друзите пропаганди, то тогај македонцката интелегенција и народ, без разлика на пропаганди, требит да му изнајдит пат, со кој шчо ке можит да се накажит таја пропаганда. (21); Ако неколку, или сите пропаганди се воспротиват за тија наши барајн'а и настојаваат, во сколијите и црквите да се изучаваат и поминуваат само јазиците на пропагандите, то да се пријмат обшчи и енергични мери против сите и религиозни и национални пропаганди во Македонија. (21); Тогај сите национални и религиозни пропаганди, који шчо цепија народо на разни групи, непријател'цки една кон друга, ке се отстранат и ке настапит мир за народо, за Македонија, за Турција и за Европа. (23); ...да се поможит на Турција да излезит од затруднител'ното положејн'е во које ја кладеа религиозните и национални пропаганди во Македонија и држаите, заинтересуани во ниф. (24); Националното и религиозно непријател'ствуајн'е требит да станит само једен жалостен спомин. (25); И имаат ли смисл'а тије револ'уцији, кога ни

обезпечит Н. И. В. Султано националното и религиозното сашчествуајн'е и ни гарантират равноправност пред законо и во областната самоупраа со Турците? (27); А поддржката на болшинството Турција ке добијит само, ако се погрижит до воведит во Македонија истинцки реформи, способни дејствител'но да сочуваат националните и религиозните интереси на / поданиците, нивните граг'ански праа и сносно економско сашчествуајн'е. (27–28); Борбата имат, не толку национален, колку религиозен карактер. (32); Једно се установат праилни односи мег'у нас и друзите македонцки: рисјанцки и мусул'манцки народности, једно се признајит нашата народност от праител'ството на Н. Ц. В. Султано, се внесит во нофузите името Македонец, се напраат првите постапоци за нашето национално и религиозно ослободуајн'е от пропагандите и се воведат политичните преобразуајн'а, предвидени од реформаторцките сили, једно се пријимат мери за економцкото попрауајн'е на нашите селцки стопани, па и до воведуајн'ето на сите тије подобруајн'а во нашето национално-религиозно и економцко жиуајн'е, није – македонцката интелегенција ке требит да напраиме ушче једно, а то ке бидит и нај важното: да приложиме сите своји физически, интелектуални и морални сили на нашето национално возродуајн'е. (38); Тије Македонци, шчо покажаа таква способност во својето национално-политично организуајн'е, шчо покажаа таквоа примерно жртвуајн'е со своите интереси во полза на интересите на својата таткоина, не со по малечок успев, ке можат да организират секакви препјатствија на националните и религиозни пропаганди, шчо цепат денеска народот наш на делои враждебни један кон друг. (77); Такви печал'ни резултати, од врзуајн'ето на нашите интереси со туг'ите, доста сет, за да се убедат мнозина, да јет нашето спасејн'е само во националнијот и религиозен сепаратизм. (97); Није видиме сега, оти три национални и религиозни пропаганди во нашата таткоина се борат једна против друга и сите заједно се борат против нас и нашите интереси, сакајки да им нанесат смртен удар и / да си ѝ потчинат под себе, зимајки со таја цел'а религиозното и сколијцко работејн'е кај нас, во своји раци преко црквата и

сколијата за да нанесат смртен удар на нашата народност, ни налагаат на нас нивнијот, наместо нашијот јазик. (138–139); **религјозен**: Македонцкијо народ не толку се нуждаат, барем сега за сега, во официален јазик на болшинството, во генерал-губернатор од народноста со болшинство и во слободна преса, колку: ...во устранејн'ето на враждуајн'ето мег'у привржениците на разните национални и религјозни пропаганди; во устранејн'ето на тоа недоверје и обособеност, која јет сега мег'у македонцката интелегенција, воспитана во разни држаици балканцки и служит на религјозно-националните пропаганди во Македонија; во официално / признаајн'е на македонцката народност и во внесуајн'е во нофузите и друзите офицјални документи на лица от словенцки произлез од Македонија името „Македонец"; се нуждаат во земелен надел, како шчо беа сел'аните наделени со земја при отмената на крепостничеството во Русија, Галиција и др. страни. (19–20); **самостоен**: Нарушаајн'ето на Берлинцкијот догоор и Стамбуловцкијот режим, крстени „самостојна национална" политика на Бугарија, па тоа политично, капризно, несовршенолетно недоносче јет втор удар за политичната слободија на Македонците. (51); Бугарцките политикани не можеа да видат, оти поведејн'ето на Русија јет плод на нивните глупости, шчо се вел'ат „самостојна" и „национална" политика. (52); Кога таја „самостојна" и „национална" политика јет орадије на непријателите на Русија, против интересите на последната на Балканцки Полуостров, можат ли да бараат тије бугарцки политикани од руското праител'ство, да бидит оно совршено безучастно во собитјата на Балканцки Полуостров, кога тоја полуостров јет бил грижата на Русија цело столетје и поеке? (52); Она требит да си сочуат својите интереси тамо, па и ако тоја сочувуајн'е не ке бидит по вкусот на „самостојната" и „национална" политика. (52); Бугарија да беше водела „самостојна" и „национална" политика, она не ке допушчеше првото, и ке решеше македонцкото прашајн'е со по големи реформи. (52); Бугарија и да водеше „самостојна" и „национална" политика т. е. да беше орадије на тројнијот сојуз про-

тив Русија, пак немаше да напраит нишчо, зашчо сега ѝ немат тије натегнати односи мег'у ниф, који беа при Стамболова. (53); Таквија тврдејн'а, не сет нишчо друго, осим једна лож, једна клевета, фрлена на ослободител'ката Русија од једен ослободен робцки народ, кој шчо ушче не јет слободен од негоите робцки инстинкти, со који се ползуат, за да оправдат својата глупаа „самостојна" и „национална" политика. (53); „Далековидната" политика на кн'азот и на негоите „самостојни" и „национални" помок'ници требеше да предвидит сѐ, и да предупредит нестреките. Но они тоа не го напраија. (55); Руското покровител'ство стаат не нужно, кога није имаме „самостојно" и „национално" бугарцко покроител'ство. (60); **свој**: Малечките држаици балканцки без церемонија ке земат во своји раци сите дооди од завоеваните части на Македонија, а Македонците ке се обрнат во просјаци откако си загубат првен својите национални особини. (26); Малу јет тоа, шчо није проливафме крвта на нашијот народ за туг'ите, па и за интересите на нашите непријатели, но со нашата крв и разорејн'е, ке се восползуваат нашите непријатели от слободните држаици за да продолжаваат со својите религиозни и национални пропаганди да нѐ дел'ат на протиоположни и непријател'цки лагери: Срби, Грци и Бугари. (33); Досегашното наше работејн'е, особено востајн'ето беше неомислена младенческа работа, но они ни се опростуваат, једно, зашчо до сега није бефме млад народ, кој шчо одвај се проникнуат со својето национално самосознајн'е, а друго, зашчо до сега, не живејки како оддел'на национално-религиозна једеница, се наог'афме под влијајн'ето на разни национални и религиозни пропаганди. (38); **сегашен**: Со нашето сегашно национално возродуајн'е није се протиостааме на друзите праославни Словени, као шчо се протиостаафме и напред: тогај бефме први во дуовното препородуајн'е, које кај нас беше бавно, а кај ниф скоро, сега наопаку; тогај они нас сакаа да нѐ достигнат и работеа со извесна тенденција и брзина, сега наопаку. (144); **сепаратистичен**: По нивна иницијатива првен се образуа во зафатоко на деветдесетите години једно наци-

онално сепаратистично движејн'е со цел'а да се оддел'ат интересите на Македонците од бугарските со возведуајн'е на једно од македонцките наречија на степен на литературен јазик за сите Македонци. (71); **словенцки**: Значит некакво македонцко словенцко национално возродуајн'е јет просто празна работа на неколку фантазери, који при тоа немаат никакво пон'атије за јужно-словенцката историја. (101); **современ**: Такво сопостауајн'е можит да бидит мег'у првата, т. е. теоријата за заселејн'ето на Балканцкијот Полуостров од јужни Словени, сформируани во две народности, строго разграничени во етнографцки и географцки однос и постепеното изменејн'е на етнографцката карта на Балканцкијот Полуостров од једна страна, и процесот на современото национално обособуајн'е на Македонија од друга. (106); **србцки**: Изучаваат ѝ како стредство за достигајн'е србцки национални цели. (65); **стар**: Туку да остаиме излезот на борбата мег'у старото и ноо македонцко национално течејн'е, да се задржиме / на прашајн'ето за односот на комитетите кон ноото течејн'е. (82–83); **чист**: Црквата кај нас си изгубила својата главна цел'а, за то македонцката интелегенција и народо имаат полно прао да употребат сите своји сили да лишат црквата во Македонија от чисто национални цели и да ѝ поврнат тија цели, који шчо ѝ запоедал нај нејнијот Божествен Основач: да проповедуат евангелието на сите јазици т.е. на сите народи на нивните јазици. (23); Оно јет сега само нај главното средство во раците на разни пропаганди со чисто национални и политични задаки. (22)

Со именките: **антагонизм** (45); **близост** (106), **борба** (VI); **возродуајн'е** (38; 84; 99; 100; 101; 108; 144; 145), **воодушевејн'е** (88); **движејн'е** (71), **дух** (28; 93; 133); **единство** (13); **задака** (22); **идеал** (62; 66), **име** (107; 123; 128; 129), **имијн'а** (123; 128), **индиферентизм** (66; 93), **интерес** (VI; 24; 27; 29; 61; 64; 65; 66; 79; 90; 96; 133); **литература** (133); **непријател'ствуајн'е** (25); **обединуајн'е** (100), **обј**е**динејн'е** (71), **обј**е**динуајн'е** (46; 68; 71; 98; 99; 101), **обособуајн'е** (106), **образуајн'е** (28), **однос** (104; 106), **ослободуајн'е** (38; 80), **особина** (26), **особ-**

нина (22); **покроител'ство** (60), **политика** (51; 52; 53), **помок'ник** (55), **прашајн'е** (46; 64; 132), **пробудуајн'е** (69; 70), **пропаганда** (VI; 19; 21; 23; 24; 25; 33; 37; 38; 68; 77; 98; 99; 138); **работејн'е** (88), **разбудуајн'е** (125), **развијајн'е** (VII; 61), **развитје** (25; 77), **раздвојеност** (33); **самобитност** (131), **самосознаајн'е** (11; 68; 69; 71; 79; 82; 86; 88; 102; 118; 123; 128; 134; 144), **самосознајн'е** (38; 68; 70; 76; 78; 101; 111; 132), **сашчествуајн'е** (27; 36), **сепаратизм** (69; 72; 90; 93; 96; 97; 99; 100; 134), **сепаратист** (93; 99), **слободија** (VI), **смисл'а** (70), **собудуајн'е** (70), **сојединуајн'е** (25), **сооображуајн'е** (23), **страна** (70); **течејн'е** (80; 82; 98); **характер** (32); **цел** (22; 23; 65), **целина** (111), **цело** (98), **целост** (112); **шовинизм** (66).

-ален антагонизм: Со него није сакафме да покажиме на Русите, оти у нас во Македонија немат национален антагонизм и јет возможно задружно работејн'е от сите македонцки народности на културна почва. (45)

-ален дух: Националнијот сепаратизм се должит на србцки воспитаници идеалисти, шчо работаат под србцка маска, а во душата своја се признаваат за Македонци; србцките воспитаници, со својето образуајн'е во Србија, се образуваа во национален дух, наместо во национален индиферентизм во Бугарија, и ако некоји од ниф сецело не престанаа да се вел'ат Бугари, но мег'у ниф и Македонците со чисто бугарцко образуајн'е и самите Бугари се отвори једна голема пропаст: они со својето образуајн'е станаа на средината мег'у Бугарите и Србите, т. е., велејки се по традиција Бугари, они престанаа во душата своја да сет такви: они станаа Македонци. (93)

----

[1]*-ален однос:* И као шчо загубуајн'ето на Србија во политичен однос повлече по себе загубуајн'ето нејно и во национален однос, исто така раздробуајн'ето на С. Стефанцка Бугарија во политичен однос ке повлечит и раздробуајн'ето нејно во етнографцки однос. (106)

-ален сепаратизм: Немајки во Бугарија почва за национален сепаратизм Македонците, шчо пребегаа од Белград во Софија, се зафатија со образуајн'е на револ'уциони организации во Бугарија и Македонија. (72); Мнозина ке се запитаат: за каков национален сепаратизм овде се гоорит? не се мислит ли да се создаат сега ноа македонцка народност? (100)

-ална литература: Значит, истом сега му јет времето да се мислит за јазико наш, нашата национална литература и воспитаајн'е во национален дух. (133)

-ална раздвојеност: При таква национална раздвојеност, и при полното економцко разоруајн'е безсмислени ке станат секакви конференции, набркуајн'а и реформи, оти сите ке водат кон једен дележ на Македонија. (33)

-ална слобода: Револ'уцијата стана и, ако има најужасни последици за нас, пак даде некои благодатни резултати, со кои шчо можат да бидат задоолени нашите борци за национална слободија: тоа сет мјурштегцките реформи, кои ке бидат раширени спроти нуждите, шчо ке се покажат со време. (VI)

-ална смисл'а: Се велефме вистина „Бугари" и „рисјани" во национална смисл'а, но зашчо тоа јет, и али јет на вистина така, није не се запитуафме многу многу. (70)

-алната целост: Нај после за сочувуајн'е на националната целост мег'у Бугарија и Македонија, првата не ке се согласит, за обшч литературен јазик на Македонците и Бугарите да се изберит македонското централно наречие, на место источно-бугарцкото. (112)

-ални идеали: У Бугарите немат национални идеали, кои да бидат обшчо достојајн'е и светијн'а за сите Бугари. (62)

-л'ни идеали: Тоа платоническо и само платоническо и евтино сочувство кон Македонците, тоа неразбирајн'е на националните интереси, тоа отсутство на национал'ни идеали и таја жажда од попул'арност со приврзаност кон социализмот, јет отражејн'е на дуовното состојајн'е на бугарцкијот народ и негоото обшчество. (65)

-ални имијн'а: Ево шчо означаат: Македонците беа крстени со национални имијн'а, со који они се разликуваат од дру- / зите саседни со ниф народности, т. е. од Турците и Грците, па и Власите. (123–124)

-ални прашајн'а: Нашите противници вел'ат, оти сега не му било времето да се подигаат национални прашајн'а во Македонија, кога јет зборот за једно сносно сашчествуајн'е на сите народности. (46); Со национални прашајн'а не се занимаваат и со голема досада слушаат реферати на тема по етнографијата, па и по каква и да бидит друга наука, осим политичната економија. (64)

-ални пропаганди: До кога имат во Македонија почва за национални пропаганди, до кога не се отстранат причините, чуздите држаи да имаат во Македонија поеке влијајн'е от самата Турција, до тогај Турција само ке расходуат на Македонија, а не ке имат од неја никаква полза, до тогај секоја минута ке требит да се бојит да не изгубит Македонија; а ако се признаит официјално, оти во Македонија немат неколку словенцки народности, ами имат само једна оддел'на, ни бугарцка, ни србцка, и ако се одделит Македонија во самостојна архиепископија, наједнаш Турција ке се ослободит од набркуајн'ето во македонцките работи от сите 3 саседни држаи. (24); После, сите од Македонците сет готои да напраат отстапки от своја страна за објединуајн'е во једно национално цело, но ни једен от последуачите на трите национални пропаганди немат да изменит на својата пропаганда, за да капитулират пред друга. (98)

-ални соображајн'а: Религиозните пропаганди можат да имаат нешчо против здружуајн'ето на македонцката интелегенција и народ само по национални соображајн'а. (23)

-алнијот сепаратизм: За да се увериме во тоа, дали мојиве закл'учајн'а за резултатите на востаајн'ево сет праил'ни, или пак возразуајн'ата на мојите противници, ке требит да се разгледаат тија событија од нај ноата историја на Македонија, во који нај силно се појави националното самосознаајн'е, а имено, ке требит да се разгледат: возродуајн'ето на Македонците; событијата, шчо послужија како причина да

се пробудит народнијот дух на Македонците; какви размери и каков праец зе тоа пробудуајн'е? во какви односи станаа Македонците со нивното национално пробудуајн'е кон балканцките народности, и дали положејн'ето, које земат сега натрешната револуциона организација во прашајн'ето за народноста на Македонците Словени јет такво, от које не можит да се идит по тамо, или пак требит од него да се напраит ушче једен рачкор, и Македонците да се јават привржени на националнијот сепаратизм со пријимајн'ето за обшч македонцки литературен јазик, централното македонцко наречје? (69); Националнијот сепаратизм ке се уголемит исто и од лица, шчо сознаваат сета вреда од националните и верцки пропаганди, који под вид да бранат нашите интереси, безбожно експлуатираат со ниф, и који шчо ке се решат на борба за националното објединуајн'е на Македонците со сите тије пропаганди. (99)

-алните идеали: – Туку сѐ тоа јет резултат на политичната зрелост на народот: Србите во течејн'ето на цел век изработуваат националните идеали и изучуваат националните интереси, а пак Бугарите го праат тоа само во ¼ век. (66)

-алните имијн'а: На осноа на сѐ тоа, шчо рекоф јас за историјата на националните имијн'а, који имаат сменуано једно друго, као и за причините на тија сменуајн'а, ке возникнат много злоупотреби. (128)

-алните интереси: Тоа платоническо и само платоническо и евтино сочувство кон Македонците, тоа неразбирајн'е на националните интереси, тоа отсутство на национал'ни идеали и таја жажда од попул'арност со приврзаност кон социализмот, јет отражејн'е на дуовното состојајн'е на бугарцкијот народ и негоото обшчество. (65); Туку сѐ тоа јет резултат на политичната зрелост на народот: Србите во течејн'ето на цел век изработуваат националните идеали и изучуваат националните интереси, а пак Бугарите го праат тоа само во ¼ век. (66)

-алните сепаратисти: Нај после нај долните, нај отчајаните органи на србцката пропаганда, родом Македонци,

пак сет полезни за Македонија: од ниф се образуат клас од недоол'ни со србцката пропаганда за који шчо немат пат кон Бугарите; они ке уголемуваат класот од националните сепаратисти. (93); Као главен извор за уголемуајн'ето на бројот на националните сепаратисти ке служит уголемуајн'ето на конкуренцијата мег'у бугарцката и србцка пропаганди во Македонија и бројот од лица недоол'ни от тије пропаганди. (99)

*-ално обј*е*динуајн'е:* Тије резултати јас ѝ резјумираф во два пунктои: 1, Македонија после востаајн'ето јет загубена за бугарцката народност и 2, Македонците ке си сознајат грешките, шчо беа причина на нестреките од востаајн'ето, ке се откажат от досегашното направуајн'е на националното нивно самосознајн'е, и ке отворат систематична борба на сите национални и верцки пропаганди во Македонија, во тоа натре, и на бугарцката, за да можат, со оддел'уајн'ето на својите интереси од интересите на пропагандите, да достигнат национално обј*е*динуајн'е помег'у себе. (68); Македонците бараат национално обј*е*динуајн'е помег'у ним, но при тоа сакаат тоа обј*е*динуајн'е да станит, не на ноа почва, не да се зафатит од ноо, зашчо такоа обј*е*динуајн'е ке требит многу време, а обј*е*динуајн'ето беше важно, како стредство за достигуајн'е политична слободија. (71); Мисл'ата за национално обј*е*динејн'е на Македонците, и ако под маската бугарцка, се зафати во 1890 г. (71)

*-ално п̄робу*д*уајн'е:* За да се увериме во тоа, дали мојиве закл'учуајн'а за резултатите на востаајн'ево сет праил'ни, или пак возразуајн'ата на мојите противници, ке требит да се разгледаат тија собитија од нај ноата историја на Македонија, во који нај силно се прој*а*ви националното самосознаајн'е, а имено, ке требит да се разгледат: возродуајн'ето на Македонците; собитијата, шчо послужија како причина да се пробудит народнијот дух на Македонците; какви размери и каков праец зе тоа пробудуајн'е? во какви односи станаа Македонците со нивното *национално п̄робу*д*уајн'е* кон балканцките народности, и дали положејн'ето, које земат сега натрешната револуциона организација во прашајн'ето за народ-

носта на Македонците Словени јет такво, от које не можит да се идит по тамо, или пак требит од него да се напраит ушче један рачкор, и Македонците да се јават привржeнци на националнијот сепаратизм со пријимајн'ето за обшч македонцки литературен јазик, централното македонцко наречје? (69); Одот на тоа национално пробудуајн'е, као и резултатите, кон који приведе оно, се предстауваат приближно во тој вид. (70)

-ално самосознаајн'е: Пострeд тој безкрајен спор мег'у двата братцки саседни народи, македонцкото словенцко населејн'е, зарди које / они се караат малце по малце здреет во национално самосознаајн'е, и сакат да се ослободит од опекунството на саседните народи, за да можит само да бидит вршител' на судбите си. (70–71); Тије млади Македонци, воспитани во Србија во народен, т. е. во дух да л'убат нај напред својата таткоина и својот народ, па после човечеството, заминаајки во страната, кај шчо немат национално самосознаајн'е, а на место него полон индеферентизм кон народните интереси, внесоа во неја ноа струја од национално воодушевејн'е и работејн'е за ослободуајн'ето на Македонија. (88)

-ално собуѳуајн'е: Згорен поглед на собитијата, шчо изврвеа пред востаајн'ето ни докажуат, оти нај силнијот толчек кон национално собудуајн'е на Македонците ни послужи зафатокот на србцката пропаганда во Македонија. (70)

-ално цело: После, сите од Македонците сет готои да напраат отстапки от своја страна за објединуајн'е во једно национално цело, но ни један от последуачите... немат да изменит на својата пропаганда, за да капитулират пред друга. (98)

-алнотo возроѳуајн'е: И така, сите условија за националното возродуајн'е на Македонија се имаат на лице, па и тоа возродуајн'е и од гледишче на втората историјцка теорија за образуајн'е на Балканцкијот Полуостров на малите етнографцки јединици од једна по голема јет совршено логично. (108)

-алнотo име: Возлите си имаа, као свој центр носител'от на националното име; со увеличејн'ето или умалејн'ето

на политичното могушчество на носител'от на националното име и последното се рашируат или се умал'аат. (107); За тврдејн'ето на проф. Миловановиц, да Македонија не состауала и не состауат географцка, етнографцка и историјцка целина, за које, можит, некоји ке најдат потврдуајн'е во мојите расудуајн'а за изменејн'ето на националното име кај нас, осем тоа, шчо јет речено, кога одеше зборот за прашајн'ето, али имат во Македонија две словенцки народности, ке речам ушче следното: (129)

-алното наше име: И така дојдофме до националното наше име, шчо го имаат носено нашите татковци, дедовци и нај блиски предедовци. (123)

-алното ни име: Можит нај после, ке експлуатираат Србите сето речено за изменуајн'ето на националното ни име, за да докажат, да Македонците никога немале национално самосознаајн'е и не играле никаква самостојна историјцка рол'а, а сет влизале само, као суров материјал во државнијот организм на бугарцката или србцката држаа. (128)

*-алното обј*е*динуајн'е:* Зар и возможно ли јет сега националното обј*е*динуајн'е на Македонците, кога во Македонија имат многу, а не једна националност, и кога немат једна оддел'на македонцка словенцка нација? (46); Националното обј*е*динуајн'е на Македонците можит да станит само со компромис мег'у ниф, а не со капитулирајн'е на једните пред друзите. (98); Националнијот сепаратизм ке се уголемит исто и од лица, шчо сознаваат сета вреда од националните и верцки пропаганди, који под вид да бранат нашите интереси, безбожно експлуатираат со ниф, и који шчо ке се решат на борба за националното обј*е*динуајн'е на Македонците со сите тије пропаганди. (99); Једно от првите прашајн'а, шчо ке постаат противниците на националното обединуајн'е и возродуајн'е на Македонците ке бидит: каква македонцка словенцка народност? (100)

-алното прашајн'е: Вистина со националното прашајн'е није ке се занимааме 20–30 години, но кривината за тоа лежит во нашите предшественици, који не сознаа сета негоа важност, и не го кладоа да здрејит. (46); За македонцка

народност, македонцка литература и литературен јазик није ке можиме да му мислиме само, кога ке заживејеме једнаш слободен политичен жиот; а до тогај нам ни требит, није да сме сојединени и да остаиме на страна националното прашајн'е. (132)

-алното разбуѓуајн'е: Но, ако при националното разбудуајн'е на Македонците, имафме друг вид на политичната карта на Балканцкијот Полуостров, то Македонците ке работеа сосем инак. (125)

-алното развитје: Во замена на тоа, Турција ке рашири праините на сите македонцки народности пред законо и во административното управуајн'е, и ке покроителствуат на националното развитје на сите македонцки народности. (25)

-алното самосознаајн'е: За да се увериме во тоа, дали мојиве закл'учуајн'а за резултатите на востаајн'ево сет праил'ни, или пак возразуајн'ата на мојите противници, ке требит да се разгледаат тија собитија од нај ноата историја на Македонија, во који нај силно се појави националното самосознаајн'е... (69); При сѐ горереченото за ноото течејн'е во развијајн'ето на националното самосознаајн'е у нас, ми се чинит, оти пак мнозина од вас, ке видат во мојите мнејн'а и зборои само једна мистификација. (79); Једно македонцката интелегентна емиграција / се состојит главно от таквија лица, шчо си имаат сојединено својите интереси со Бугарија и се облизуваат около бугарцкијот кн'аз, кои шчо по кефот си клаат и сфал'ат министрите, и кој шчо можит да клаит за министри, не само луг'е, који шчо имаат малу попул'арност стред бугарцкијот народ, но и таквија, шчо немаат сосим партија и сет „независими" т. е. „и тука го клаваат и тамо го клаваат", – једно имаме луг'е, шчо мисл'ат, оти главното достоинство на чоека јет, не честно да служит на својот народ, ами да итруат т. е. да лажит, и десно, и лево, – то природно јет, оти ноото течејн'е во развијајн'ето на националното самосознаајн'е на Македонците не ке стретит поддржка во нашата емиграција во Бугарија. (81–82); Ако да не се јавеше ноото течејн'е во развитијето на националното самосознаајн'е ме-

г'у Македонците, које ке приравнит загубите на Србија со загубите на Бугарија, то можит положно да се тврдит, оти од востајн'ето бугарцките интереси во Македонија само пострадаа, а србцките само се уголемија. (86); Но, ако во историјата на културното развијајн'е на један народ се имаат два периода, мег'у који се имат један, као треки, но кој шчо јет период од застој и јет као непрелазна стена мег'у ниф, – тогај во новијот период на развијајн'ето на националното самосознајн'е имаме препородуајн'е на народнијот дух, које стаат вистина на стара осноа, но во него влизаат много нои начела, согласно со дуот на времето и со специалните потреби на народнијот жиот и негоите прој*а*уајн'а. (144)

-алнотo (ни) самосознајн'е: Тоа јет отрицател'ната страна на првијот период на националното ни самосознајн'е; тоа јет причината на неуспеот на востаајн'ето ни. (76); Востаајн'ето направи епоха во жиотот и националното самосознајн'е на македонцките Словени. (76); Значит делејн'ето јет искуствено и од борбата со него нај напред ке требит да се зафатит нашата ноа работа во по натамошното развитије на националното ни самосознајн'е. (78)

-алнотo самосознајн'е и возродуајн'е: Колко и да сет осноател'ни сите приведени возразуајн'а на нашите противници против обшноста на македонцките Словени и принадлежноста нивна кон једно самостојно словенцко цело, па ми се чинит, да можат да им се напраат и не по малечки контравозразуајн'а, от који ке се видит, да националното самосознајн'е и возродуајн'е на македонцките Словени јет нешчо многу обично и разбирливо. (101)

-алнотo сашчествуајн'е: Особено јет нужно, патриархијата свето да чуат праото на националното сашчествуајн'е на сета своја паства. (36)

-алнотo сојединуајн'е: И така усилијата на македонцката интелегенција и народо требит да се обрнат на националното сојединуајн'е на македонцките Словени во једно цело и на сојединуајн'ето интересите на сите македонцки народи. (25)

-национален (според лат. natio, -onis) – втор дел од полусложенката: **обшчо национален** -лно *прил.* о п ш т о н а ц и о н а л е н – *што се однесувана на целата нација;* Националната бугарцка целина, во која се односуваа: Бугарија, Тракија и Македонија... немат постредин на тије земји једно нај распространено, и једнакво оддалечено от сите нивни крајишча наречије, које да притегл'уат около себе периферичните наречија и да распространуат обшчо национално самосознајн'е мег'у сите, шчо зборуваат на тија наречија. (111)

национализм -от *м.* (франц. nationalisme по лат. natio, – onis) **национализам** – *општествена појава или движење, идеологија што признава само еден народ, една нација, еден јазик (сè друго се негира и треба да е потчинето на нив, на националистите)*; Како и да јет, но одделејн'ето наше од Бугарите ке ни дајит возможност критично да се односуаме кон / бугарцките работи, а не слепо да ѝ копираме, и да насадуаме во Македонија, на место национализм, социализм, како шчо го праела тоа натрешната македонцка револ'уцијна организација. (66–67); За ниф немат никаков значај национализмот, кој шчо се бројит за нешчо, шчо имат одживејано својот век. (64)

националист -и *м.* (герм. Nationalist) – *приврзаник на националистичка идеологија, член на националистичка партија, човек што ја признава само својата нација, својот народ и својот јазик*; Србите не сет интернационалисти, а сите буквално, без разлика, дали јет некој от Србија, Босна, Ерцегоина, или Црна-Гора, сите сет националисти. (65); Србите сет националисти, со арно сознајани народни идеали и интереси, који шчо, со труд, наука, перо и дипломатија, сите, како један чоек, одат по један обшч за сите пат, и за тоа одржуваат победи над Бугарите на секој рачкор. (66); Во тоа време, кога Србите од крал'от и министрите до последнијот србцки амалин сет националисти и наог'аат за нужно сите да се сплотат во једно, за да достигнат со обшчи сили народните идеали, Бугарите се цепат на социалисти и сакакви друзи –

исти, који нај малу сакаат да оправдаат послоицата, да сојединејн'ето праит силата. (66)

Со п р и д а в к а т а: **самостојен**: И така, значит, Бугарија ни направи до сега веке сите арнотији, остааше само и у нас да развијит клас „самостојни националисти", који ке разберат нај после, каде јет коренот на секоје зло во нашето национално развијајн'е, т. е. Бугарија реши, и кај нас да насејет русофобство, та и није да изгубиме секоја вера во праославна Русија. (61)

национално-политичен -чно, -чни *прид.* (според лат. natio -onis) **национално-политички** – *и национален и политички;* Тије пренесоа центрот на револ'уционата организација заједно со сите национално-политични прашајн'а во Македонија, за да бидат слободни во своите постапоци од бугарцкото праител'ство. (73); Тије Македонци, шчо покажаа таква способност во својето национално-политично организуајн'е, шчо покажаа таквоа примерно жртвуајн'е со своите интереси во полза на интересите на својата таткоина, не со по малечок успев, ке можат да организират секакви препјатствија на националните и религиозни пропаганди, шчо цепат денеска народот наш на делои враждебни једен кон друг. (77)

Со и м е н к и т е: **организуајн'е** и **прашајн'а**; Вид. ги горните примери.

национално-религиозен -зна, -зната, -зно, -зни *прид.* (според лат. natio, -onis) – *што е и национален и религиозен*; ...ако и после тоа населејн'ето не бидит оградено во национално-религиозен и економцки однос, то со тоа ке се восползуваат непријателите на Турцко да напраат во Македонија брканица за да ловат риба во матна вода. (28); И така првото нешчо, које шчо ке требит Македонцката интелегенција да се добиват, тоа јет: ...устрануајн'ето на **национално-религиозната мрзн'а**; воспитајн'ето на македонцките Словени во чисто македонцки национален дух; задолжителното изучуајн'е на македонцкијо јазик и слоесност во стредно-учебните заведејн'а во градоите со словенцко населејн'е; обучејн'ето во селцките сколији со словенцко населејн'е на маке-

донцки јазик. (28); до воведуајн'ето на сите тије подобруајн'а во нашето **национално-религиозно и економцко жиуајн'е**, није – македонцката интелегенција ке требит да напраиме ушче једно, а то ке бидит и нај важното: да приложиме сите своји физически, интелектуални и морални сили на нашето национално возродуајн'е. (38); ...зашчо до сега, не живејки како оддел'на **национално-религиозна једеница**, се наог'афме под влијајн'ето на разни национални и религиозни пропаганди. (38); За мене јет по важно прашајн'ето за нашето **национално-религиозно и економцко возродуајн'е**; а тоа можит да станит само со изучаајн'ето на својот народ, прво како оддел-на јединица, после во врска со друзите македонцки и балканцки народи, и нај после како член на словенцката фамилија народности. (43); За тоа није, требит, да се откажиме от секоја мисл'а за революција на пролет, ушче поеке, шчо реформите ке се воведат, зашчо со ниф јет врзана честа на две Големи Сили, који сет во стајн'е да постаат сѐ на својето, – и да се зафатиме за ноа т. е. културна борба, во која прво место, ке требит да зимат прашајн'ето за нашата народност и нашето **национално-религиозно развијајн'е**. (133); Сега настапуат време за интерес со национално-религиозни прашајн'а. (133)

Со именките: **возродуајн'е** (43); **жиуајн'е** (38); **једеница** (38); **мрзн'а** (28); **однос** (28); **прашајн'е** (133); **развијајн'е** (133).

националност -а, -и *ж.* (според лат. natio, -onis) – *национална припадност, припадност кон определен народ; народност;* Ако се подигнит сега прашајн'ето за националноста на Македонците, то није ке требит да се врниме назад на 30 и поеке години. (46)

Со прилозите: **једна**: Зар и возможно ли јет сега националното објединуајн'е на Македонците, кога во Македонија имат многу, а не једна националност, и кога немат једна оддел'на македонцка словенцка нација? (46); **многу**: Вид. кај једна.

Со придавките: **друга**: Но требаше да имат цел ред докажуачки, оти работата на комитетот не јет врзана со

интересите на саседните држаи и народности, / а протиоречит им и јет во полза не само на господствујуките, но и на сите друзи националности. (6–7); **македонцка**: Протестанството и католичеството во Македонија имаат само религиозни цели, оти предстаителите на тија пропаганди со уважејн'е се односуат до сите и нај дробни национални особнини на сите македонцки националности. (22)

национал'ен -л'ни *прид.* (герм. national по лат. natio, -onis) **национален** – *што е предан на својата нација, земја;* овде: *што се однесува на својот народ, народен;* Тоа платоническо и само платоническо и евтино сочувство кон Македонците, тоа неразбирајн'е на националните интереси, тоа отсутство на национал'ни идеали и таја жажда од попул'арност со приврзаност кон социализмот, јет отражејн'е на дуовното состојајн'е на бугарцкијот народ и негоото обшчество. (65) Со и м е н к а т а: **идеал**.

нацјонален -лна, -лно *прид.* Вид. **национален**; За тоа изучуајн'ето на таја задак'а и исполнуајн'ето нејно бараат участје во неја от сите македонцки Словени, без разлика на верцка или нацјонална боја. (20); Во слободните балканцки држаици, од време на време, македонцката интелегенција без разлика на пропаганди, требит да устројаат своји македонцки собири, на који ке се разгледуваат и решаваат прашајн'а за дуовното и нацјонално процветуајн'е на Македонците. (20)

Со и м е н к и т е: **боја** и **процветуајн'е**; Вид. ги горните примери.

нацјоналност -и *ж.* **националност**, *народност*; И така револ'уционијо комитет беше чисто македонцка организација по произлез и по состаот му, но тоа беше само работа на једна част од једна од македонцките нацјоналности, врзана по име и по црковносколијцките работи со бугарцкијо народ и држаа и нивните интереси. (7)

Со п р и д а в к а т а: **македонцка**; Вид. го горниот пример.

не екзархист *м.* **неегзархист** (грч. егзархист) – *тој што не е егзархист;* Комитето, не можа да докажит ни на надворешнијо свет, ни на самите Македонци не екзархисти, оти он не јет бугарцки. (7); Тоја комитет, во сашност македонцки, за надворешнијо свет и за рисјаните во Македонија не екзархисти, беше комитет *бугарцки.* (7)

нервен *прид.* (според лат. nervus, грч. νεῦρον ‚живец') – (прен.) *напорен, тежок, мачен – усилен;* Подготвувајн'ето за револ'уција јет работа, која, можит, требит нервно работејн'е, но тоа работејн'е не јет толку мачно и толку ценено, колку си мисл'ат револ'ционерите – младата наша интелегенција. (39)

ненормален *прид.* (според лат. normalis) – *што не соодветствува со правилата; лош, неповолен, штетен;* Чоешчината го барат од нас да се искоренит во татковината наша тоа ненормално стајн'е, и да се примират брат со брат, татко и деца. (105)

нетактност *ж.* (според грч. taktikost) **нетактичност** – *нетактично однесување, постапка*; *неумешност, неодмереност;* Значит, од моје гледишче нашето другарство во прашан'ето за нашата народност не напраи никаква нетактност, и само умажа извесна услуга на дуовните интереси на Македонците. (47)

неутрален -лна, -лно *прид.* (преку герм. neutral од клат. neutralis) – *што не се однесува или не е определен за една или друга страна, што не се меша во туѓи спорови, конфликти, проблеми или борба; неопределен, недефиниран, непристрастен, невлијателен*; **колце**: Ке се речит, најдофме једно неутрално колце на веригата од наречија. (112); Сега остаат да се решит, дали тоа неутрално колце стоит осамотено со оддел'на од друзите колца боја, или имат и друзи колца со истата или по блиска до неја, од колко до друзите, боја? (112); **осноа**: Но таја година ни покажа, оти историјцките прилики никој пат не ке дозвол'ат да се сојединит цела Македонија со Бугарија; сега за Македонците и Бугарите, остаат једно од двете:

или делејн'е на Македонија мег'у балканцките држаици и со тоа изгубуајн'е за Бугарите и Македонците 2/3 од Македонија, или полно пресечуајн'е врските со Бугарите и постауајн'е на македонцкото прашајн'е на совршено неутрална, чисто македонцка осноа. (105).

неутралиса се *гл. свр.* **неутрализира (се)** (новолат. neutralisare) – *стори, прави неутрален, стане, станува неутрален;* овде: *доведе се во состојба на непритаѓање на ниедна страна;* Она јет: прво, Македонија да се неутралисат за Бугарија и Србија и да се оддалечит једнакво од двете држаи и друго, она требит да се обединит на јазична осноа. (145)

неутралност -а *ж.* (по клат. neutralis) – *незаземање страна*, *непритаѓање на ниедна страна, немешање во туѓи работи (спорови, конфликти и сл.)*; с и н.: *незаинтересираност, неопределеност, непристрасност;* А се наддел'уат Турцко не од нас и не од Бугарцко, ами или от Голема Сила, или от нас и Бугарско, Србцко и Црна Гора заедно, при неутралноста на друзите држаи. (3)

ноември *м.* (средногрч. Νοέμβρτος од лат. november) – *претпоследниот, единаесетти месец во календарската година;* ...во ноември месец на таја година около 40 души ученици Македонци, једни тајно, друзи јавно и демонстративно, поминаа од Белград во Софија, за тамо да се учат (се разбират со бугарцки пари). (85)

Њ/

О

окупација -та *ж.* (лат. occupatio) – *заземање, освојување*; ...не ке поминат и 10 години од Австријцката окупација, како ке зафатат Македонците без разлика на вера и народност да си оставуат својите катои и да се исел'уат. (27); ...присојединуајн'ето до једна од балканцките држаици, шчо

не јет никој пат возможно, ни делејн'ето, ни окупацијата, не сет возможни без револ'уција од натре. (27)

окупацјонен -онијо, -ционите *прид.* (според лат. occupatio) **окупационен** – *окупациски, што окупира*; Ако јет така, то предполаганијо окупацјонен отред на чије гледишче ке требит да станит? (10)

окупира *свр.,несвр.* (герм. од лат. occupare) – *заземе, освои, освојува*; Да си предстаиме није сега, оти ја каде Митровден идит мег'ународен отред и окупират страната. (9)

окупирајн'е -то *ср. гл. им.* од о к у п и р а – **окупирање**; Возможен јет дележот на Македонија мег'у малите држаици, или окупирајн'ето на Македонија од Австрија. (26)

орган -и, -ите *м.* (рус. орган од лат. organum од грч. ὄργανον) – **1**. (анат.) *дел од организмот, од телото, кој (дел) има определена градба и функција;* ...није милуаме нашата таткоина Македонија и нашијот народ, зашчо катаден и видиме и ѝ изучуаме со својите органи на чувствата. (94); Јазикот јет акустичен резултат от физиолошко работејн'е на органите на чоечката реча... (137); Главните елементи на јазикот или чоечката реча сет: органите на речата, нивното физиолошко работејн'е, слуот, психолошкото воспријимајн'е на физиолошкото работејн'е на органите преко слуот, и присојединуајн'ето кон воспријиманијот резултат на физиолошкото работејн'е на органите на речата или гласот, или зборот, некоје значејн'е. (137)

2. *како главен дел од нешто, основа на нешто;* Таја привилегија на једен диалект, поддиалект и пр. – да бидит орган на литературна реча... се даат ним, не по некакви особени естетични преимушчества, а по чисто практични причини... (138); ...кога у друзите праославни Словени постепено се изработуаше писменијот јазик и праописот, није сѐ поеке се обезличаафме и готоо сосем се откажафме од нашијот јазик, као орган на литературна реча. (143)

3. *средство, оруде.*

4. *како државна или општествена институција или организација или* (овде): *одделно лице со определена функција како претставник на таква институција или организација;* Органите на србцката пропаганда во душата си никој пат не се осек'аа како „Срби" или „србомани", особено првите 10 години и ако имаат они живејано во Србија. (89); ...органите на пропагандата ке сочувствуваат тајно, а не платените Срби ке исповедуваат својата македонцка народност јавно. (98); „Србомани" се чинеа они само со заминуајн'ето во Македонија како србцки чиновници и органи на србцката пропаганда. (89)

5. *периодично печатено издание (весник, списание и сл.);* Орган на тоа сепаратист(ц)ко движејн'е на Македонците во Бугарија беше журналот „Лоза". (71)

Со п р и д а в к а т а: (нај) **отчајан**: Нај после нај долните, нај отчајаните органи на србцката пропаганда, родом Македонци, пак сет полезни за Македонија... (93)

организатор -и, -ите *м.* (рус. организатор, герм. Organisator од франц. organisateur според грч. ὄργανον) – *тој што организира нешто или е задолжен со организација на некоја работа, манифестација и сл.;* ...организаторите на движејн'ето во поекето случаи беа чиновници, екзархијцки. (7); ...организаторите често, мислејки, оти нивнијот жиот јет по важен од жиотот на сел'аните, подстауат на нај мачните работи простите работници, или народот. (39)

Со п р и д а в к а т а: **убав**: Со научни прашајн'а не л'убат да се занимаваат, но за то сет убаи организатори... (65)

организаторцки -ата *прид.* **организаторски** – *што се однесува на* о р г а н и з а т о р (и); Организаторцката работа јет пак работа, но не можит да се речит да јет от тешките. (39); ...организаторцката работа... јет работа за једен чоек, шчо предпочитат времето напрегуајн'е на силите пред постојанијот упорен и мачен труд... (39)

Со и м е н к а т а: **работа**: Вид. ги горните примери.

организација -та, -ји *ж.* (франц. organisatio според грч. ὄργανον) – **1**. *орѓанизирање;* Организација пак на контр – комитет беше и доцкна и безполезна. (4)

2. *ѓрупа луѓе обе9инепи споре9 зае9нички цели и интереси;* Во организацијата требит да бидат сосредоточени најдобрите интелегентни сили во Македонија. (18); Организацијата и Македонците до сега на далеко растојајн'е отдалечија интересите на Македонија от бугарцките. (77)

3. *систем на 9ејности со о9напре9 опре9елена цел*; Таја арнотија... беше причината да се образуваат комитети, организациј, чети, востаајн'а, да имат убијства, грабежи, колејн'а и пр.... (60)

Со п р и д ав к и т е: **македонцка**: ...револ'уционијо комитет беше чисто македонцка организација по произлез и по состаот му... (7); **натрешна**: Таја сила главно се поддржуаше со полната солидарност на „Станишевцкијот врховен комитет“ со „Натрешната организација“. (74); **натрешна македонцка револ'уцијна**: ...одделејн'ето наше од Бугарите ке ни дајит возможност критично да се односуаме кон бугарцките работи, а не... да насадуаме во Македонија, на место национализм, социализм, како шчо го праела тоа натрешната македонцка револ'уцијна организација. (66–67); **политическа**: Како преодни стадији кон полното оддел'ајн'е на македонцките интереси од бугарцките и србцките, ...служат политическите револ'уциони организациј... (99); **револ'уциона**: От самијо зафаток на револ'уционата организација Македонците во Бугарија или со бугарцко образуајн'е, работеа под маската Бугари... (72); ...Македонците, шчо пребегаа од Белград во Софија, се зафатија со образуајн'е на револ'уциони организациј во Бугарија и Македонија. (72); **тајна**: Комитето, како тајна организација, се бојеше да пушчи кај себе равноправни членои од друзи народности... (17); **таква**: Ако се осмелит некој да критикуат дејателноста на таквија лица, се решаат да погинит од организацијата. И таква организација се кажуат идеална! (18)

организационен -оното *прид. – што се однесува на* о р г а н и з а ц и ј а; Шумот од организационото движејн'е отпрво се дигна во самата Бугарија. (7)

Со и м е н к а т а: **движејн'е**: Вид. го горниот пример.

организира *свр.,несвр.* (франц. organiser) – *(из)врши организација; подготви, подготвува, (на)прави, устрои, устројува, уреди, уредува;* овде: (несвр.); (Македонците)... ке можат да организират секакви препјатствија на националните и религиозни пропаганди, шчо цепат денеска народот наш на делои враждебни једен кон друг. (77)

организм *м.* (франц. organisme од срвеклат. organismus) **организам** – **1**. *живо суштество или растение со своите органи.* **2**. овде: (прен.) *систем од органи на една установа со сложена организација;* ...ке експлуатираат Србите сето речено за изменуајн'ето на националното ни име, за да докажат, да Македонците... сет влизале само, као суров материјал во државнијот организм на бугарцката или србцката држаа. (128)

Со п р и д а в к а т а: **државен**: Вид. го горниот пример.

организуа *несвр.* **организира** (герм. organisieren) – *основа, формира (партија и сл.);* Но друзите македонцки народности, заједно со друзите Арнаути, ке позаидуат на усилејн'ето на грцкијо јазик на есап на друзите и ке организуат партија против грцкијо јазик. (11)

организуајн'е -то *ср. гл. им.* **организирање** – *подготвување, устројување, уредување;* ...народот се јавуаше исполнуач на планоите на интелегенцијата, кога последната не праеше нишчо поеке от состауајн'е планои или организуајн'е на револ'уционо движејн'е. (39); Со организуајн'ето си, Македонците станаа главнијот фактор во решејн'ето на македонцкото прашајн'е, как во својите очи, така и во очите на Европа. (75)

Со п р и д а в к и т е: **својето национално-политично**: Тије Македонци, шчо покажаа таква способност во својето

национално-политично организуајн'е... не со по малечок успев, ке можат да организират секакви препјатствија на националните и религиозни пропаганди... (77)

организува се *несвр.* **се организира** (герм. organisieren) – *се сврзува во целина со некаква цел;* с и н.: *се обе9инува; се силоѿува;* Македонците се организуваат со сознаајн'е својите праа на својата таткоина и својот долг пред неја. (75)

орден -и *м.* (рус. орден, герм. Orden според лат. ordo) овде: ц р к о в е н о р д е н – *црковен (калуѓерски) ре9;* Црковните ордени во Франција сет ограничени во сколијцките работи, оти со ниф злоупотребуваат. (22)

оригинален -лно, -лни *при9. – шѿо се о9несува на* о р и г и н а л (герм. Original според лат. originalis); с и н.: *изворен, ѿрвобиѿен, самоѿен, авѿохѿон(ен), коренив; самоpo9ен, соѿствен; ѿрав, виѿински*; ...на место слободија да бараат, сега во Македонија мнозина сет убедени, да ни требит... култивирајн'е на сѐ, шчо јет во Македонија оригинално и своје: јазико, обичајите, историјата, писменоста, народната словесност и пр. (75); Македонцките наречија имаат пак своји оригинални особини, а зашчо се наог'аат во саседство со Србите, се признаваат пак за не чисти от србизми. (110); ...во Македонија... имат само једна народност со своји особини, који, или претстауваат нешчо оригинално, које се немат, ни кај Србите, ни кај Бугарите... (127)

Со д р у г а п р и д а в к а до себе: **многобројен**: Тој задаток би можело да исполнит западно бугарцкото или шопцкото наречије, да не беше мало распространено и со многобројни оригинални особини, који се немаат во друзите наречија во Бугарија, Тракија и Македонија. (111–112)

Со и м е н к и т е: **нешчо** (127); **особини** (110; 112).

оригиналност -а *ж.* – *својсѿво на* о р и г и н а л е н; с и н.: *изворносѿ, авѿохѿоносѿ, коренисѿосѿ, самоpo9носѿ;* Во последното се имат голема разлика од источното наречије, но се признаат во него, осим оригиналноста негоа, србцки уплив. (110)

ориентира се *свр.,несвр.* (герм. orientieren) – овде: (несвр.) *доволно способен да определува, утврдува ориентација на терен;* син.: *се снаоѓа;* Немат сомнуајн'е, да тука не ке бидит така лесно окупационите власти да се ориентираат. (11)

оскандал'и *свр.* о с к а н д а л и (од франц. scandale според грч. σκάνδαλον: с к а н д а л – *неморална постапка што го нарушува општествениот ред и углед; срамота, компромитација*) *подложи на скандал;* с и н.: *осрамоти (се), посрамоти (се), искомпромитира (се);* ...(бугарцките студенти) можат да устројаваат лотарији, ...некоја вечеринка со благотворна цел'а, без да му гледат многу многу, оти со неја ке оскандал'ат и себе и бидното поколејн'е од бугарцки студенти во Петроград. (65)

ост *м.* (герм. Ost ‚исток') Г о т и – *древен источногермански народ кој живеел на Скандинавскиот Полуостров и на бреговите на Балтичкото Море*); овде: о с т Готи – *источни Готи;* Нападејн'ата на: вест-Готите, ост Готите, Хуните, Аварите, Антите, Словените, Србо-Хрватите, Бугарите, на Византија сменуваа једното другото и за таја причина византијцките историци зборуваат за сите тије народи... (116)

ост-Готи *мн.* (герм.: Ost ‚исток') (Г о т и – *древен источногермански народ кој живеел на Скандинавскиот Полуостров и на бреговите на Балтичкото Море*); овде: ост-Готи – *источни Готи;* ...вест-готцките, ост готцките, хунцките полчишча се состојеа не од једни ост-Готи, вест-Готи, Хуни, Словени, но... во ниф господствуаше једната народност, но имаше примеси и од друзите. (116)

ост готцки *прид.* **остготски** – *што се однесува на* о с т Г о т и т е; *источноготски;* ...вест-готцките, ост готцките, хунцките полчишча се состојеа не од једни ост-Готи, вест-Готи, Хуни, Словени, но... во ниф господствуаше једната народност, но имаше примеси и од друзите. (116)

офицер -и *м.* (герм. Offizier од франц. officier, од срвеклат. officiarius) – (*воен*) *старешина од командниот состав на војската и полицијата;* От Софија телеграфируат, оти тамошнијо военен министер зел од офицери на разни европејцки и американцки држаи предложејн'е да се зачисл'ат они во бугарцката армија. (2)

официален -лна, -лнијо, -лно, -лни, -лни-те *прид.* (лат. officialis) **официјален** – **1**. *што е на владата,* с и н.: *владин; што доаѓа од владини државни органи или од високи службени лица; што доаѓа од страна на власта, што е изразен преку власта;* син.: *званичен;* Тоа беше престапно поведејн'е кон македонцките работи, и главен престапник во ниф се јавуат официјална Бугарија и бугарцкијот народ... (55); И за тоа престапно поведејн'е се праит сега крива Русија, и то официјална Русија, која немала нишчо обшчо со нејнијот народ. (55)

2. *признаен од страна на власта, на државата;* с и н.: *легален, озаконет; административен, службен;* ...Словените, ке бараат од окупацјонијо отред, да се признаит за официјален во местијн'ата со Словени мусул'мани – словенцкијо јазик... (10–11); За некоји тоа прашајн'е јет многу лесно: нека се признајат неколку официјални јазици т. е. и турцки, и бугарцки, и србцки, и грцки, и влашки, и албанцки, според населејн'ето на областа. (9); ...да се отстранат пропагандите и востаноит Охридцката архиепископија со црковно-сколијцка автономија... признајн'е на Словените во Македонија за одделна народност: Македонци, и внесуајн'е на тоа име во официјалните книги и пр. (33–34)

3. *што е сврзан со службата, што се однесува на службата; должностен, службен;* Македонцката интелегенција секогаш, кога јет надвор от својите официјални работи, требит да зборуат мег'у себе на централното македонцко наречје... (20–21)

4. *што е во согласност со сите преуслови, правила, процедури и формалности;* син.: *легален, јавен, официјален;* Македонцкијо народ не толку се нуждаат, барем сега за сега,

во официален јазик на болшинството... колку: ...во о ф и ц и а л н о признаајн'е на македонцката народност... (19–20)

Со д р у г а п р и д а в к а до себеси: **руско**: Ушче во време на февруарцкото руско официално известуајн'е беше јасно, оти Европа никој пат не ке удовлетворит во полна степен барајн'ата на комитето. (3); **сколијцки**: Но нај мачно јет прашајн'ето за официалнијо и сколијцкијо јазик во словенцките части на Македонија. (11)

Со и м е н к и т е: **Бугарија** (55); **известуајн'е** (3); **јазик** (11; 19), **јазици** (9); **книги** (34); **признаајн'е** (20); **работи** (20), **Русија** (55).

официално *прил.* **официјално** – *на начин како кај* о ф и ц и ј а л е н; с и н.: *званично; службено;* ...а ако се признаит официално, оти во Македонија немат неколку словенцки народности, ами имат само једна оддел'на... наједнаш Турција ке се ослободит од набркуајн'ето во македонцките работи от сите 3 саседни држаи. (24); ...во XIV век Македонците официално носеа името Срби, које немаше зашчо да го презираат и да се срдат на него. (120)

Со г л а г о л и т е: **носит**; **признаит**; Вид. ги горните примери.

официјален -лни *прид.* (клат. officialis) – **1**. *што е на власта,* с и н.: *власин; званичен;* ...Македонците... станаа важен фактор, који шчо на вид влезе во сојуз со бугарцкијот народ и сите негои официјални предстаители за достижејн'е на вид обшчебугарцки интереси во Македонија... (72)

2. *што е признаен од државата;* с и н.: *службен;* Се питат: кој јазик ке бидит официјален? – Одговараат – јазикот на „болшинството". – На које болшинство? – Тогај ке се видит. (9)

Со и м е н к и т е: **јазик** (9); **предстаител** (72).

официјално *прил. – на начин како кај* о фи ц и ј а л е н; с и н.: *службено; должносно;* овде: *званично; јавно;* Но Русија неколку пати официјално си изми раците пред крвопролијајн'ето. (16)

Со г л а г о л о т: **измие си**: Вид. го горниот пример.

официјален -лни, лнијо *прид.* **официјален** – **1**. *владин; званичен;* Разни праителства праат официјални декларации по нашите работи. (1)

2. *признаен од државата; службен;* Он мег'у другото, ке треби да решит и прашајн'ето за официјалнијо јазик, а пак да остаиме официјалнијо, прашајн'ето за јазико во сколијите. (9); Македонцкијо народ... се нуждаат, барем сега за сега... во внесуајн'е во нофузите и друзите официјални документи на лица от словенцки произлез од Македонија името „Македонец"... (19–20)

Со и м е н к и т е: **декларација**, **документ**; **јазик**; Вид. ги горните примери.

П

панси(ј)он -о *м.* (франц. pension според лат. pensio, -onem) **пансион** – *установа во која живеат и се хранат ученици и студенти бесплатно; завод за воспитување*; ...другарството „Св. Сава" отвори патриотична подписка во Србија за постројуајн'е ноо здајн'е на другарството за пансијон и за своја пропагандцка сколија. (85); Патриотичното пропагандно другарство „Св. Сава" од 1888 година отвори пансион за својите ученици стипендијанти. (85); Во 1889 год. во Белград во пансионо на Св. Савцкото другарство на Космајцка улица имаше около 50–60 души млади Македонци. (88)

параграф *м.* (герм. Paragraph од клат. paragraphus според грч. παράγραφος) – *мал дел од текст во договор и сл., со нов ред на почетокот и самостојна содржина (се означува со посебен знак);* Берлинцкијот догоор вистина јет закопан, но не од Европа, а од Бугарија, која изврши соединуајн'ето со Источна Румелија со насилствен преврат – без согласије на држаите, шчо потписаа берлинцкијот трактат; а со нарушаајн'ето на једен параграф се нарушаат и сет трактат. (VIII)

паралел' *м.* (рус. параллель од франц. parallèle од клат. parallelus според грч. παράλληλος) **паралела** – **1**. *линија напоредна на друга линија.* **2**. *споредба;* Ушче једна паралел' со историјата на Србија: да беше Србија недоол'на от својата судба во држаата на Неманичите, она ке праеше опит да се ослободит... (104)

парализуа *несвр.* **парализира** (герм. paralysieren, франц. paralyser според грч. παραλύω) – (прен.) **а**. *лишува некого или нешто од можност, способност, сили за дејство;* син.: *попречува; оневозможува, не допушта, ослабнува; исклучува;* Тије колца во разни времијн'а беа со разни имишча бојадисани, до кога, во 4 та четвртина на поминатијот XIX век, бојите не зафатија да се клаат једна врз друга и не парализуваа једна друга. (107) **б**. *во пасивна употреба со* с е: ...ако се парализуат работејн'ето на пропагандите и се успеит, тије сосим да се отстранат од Македонија, ..., то, при сите дадени жртви, ке можиме крај другото да бидиме доолни од једно: востаајн'ето ни отвори очите... (44)

парализуајн'е *ср. гл. им.* **парализрање** – (прен.) *попречување; оневозможување, ослабнување;* Македонцкијо народ... се нуждаат... во устрануајн'е или парализуајн'е дејателноста на националните и религјозни пропаганди... (19)

парализува *несвр.* **парализира** – (прен.) *попречува, оневозможува, не допушта (нешто); отстранува;* Сега членоите от тројнијот сојуз имаат оддел'ни соглашејн'а по мег'ународните прашајн'а, работат заједно по ниф и парализуваат сите капризи на малите држаи... (53)

парохија -ии *ж.* (лат. parochia, грч. παρ-οικία) – *најмала црковна управна област (единица) на чело со* п а р о х (**парох**: новолат. parochus ‚свештеник - старешина на една парохија'); ...во грцките епархији и парохии ке се учит во сколијата, и ке се служит, во црквата на грцки јазик; во влашките – на влашки... (23)

партија -ја *ж.* (герм. Partie од франц. partie според лат. pars, partis) – *политичка организација што ги заштитува интересите на својата класа и води бескомпромисна борба со своите противници;* Не јет извинејн'е за бугарцкијот народ и тоа, шчо недостојните дипломати принадлежат кон таја или друга партија, и кн'азот се ползуат со повикуајн'ето на власт, по лични сообразуајн'а, то једна, то друга партија. (62); Но друзите македонцки народности, заједно со друзите Арнаути, ке позаидуат на усилејн'ето на грцкијо јазик на есап на друзите и ке организуат партија против грцкијо јазик. (11)

Со п р и д а в к и т е: **бугарцка**: Ако јет така; ке возразит бугарцката партија од Македонци, то шчо означаат црковното прашајн'е, во које Бугари и Македонци одеа рамо за рамо...? (123); **друга**: Вид. кај значењето; **политична**: ...некоји од политичните партији клеветеа Русија, како непријател'ка на Бугарија, и на сѐ бугарцко, нај многу за поддржката од страна на Русија србцката пропаганда. (51–52)

Со п р и л о г о т: **многу**: Главната нестрек'а за Бугарија и нејните интереси јет, не во тоа, шчо имат многу партији, ...а во тоа, шчо Бугарите малку сет проникнати со народните интереси, особено со надвореш-ните. (62)

пасаж -ите *м.* (франц. passage) – овде: *одломка, пасус од литературно дело;* После јас чуф ушче некоји слуои за г. г. Станчеи од нивнијот жиот во Петроград, подобни на пасажите за ниф во упоменатата книга. (58)

пасивен *прид.* (од лат. passivus) – *што не е активен, претприемчив, што не презема никакви акции, не дејствува, мирува;* с и н.: *неактивен;* ...колку лажовни ке излезат тија уверејн'а и на македонцките комитети и на Бугарија, ако и једните и друзите, от пасивен однос кон једно ноо течејн'е... стапит во борба со него? (83); ...комитетите од ироничен и пасивен однос кон ноото течејн'е ке требит непостредствено да преминат до негоото поддржуајн'е. (84)

Со и м е н к а т а: **однос**: Вид. ги горните примери.

патриархија -та *ж.* (грч. πατριαρχία) **патријаршија** – **1**. *област под црковна (верска) управа на патријарх.* **2**. *седиште, зграда на таквата управа.* **3**. *црковна управа на чело со патријарх;* Особено патриархијата, како установа вселенцка, требит да престанит да постапуат, како установа со грцки карактер. (36); Едни сел'ани со нивните учители и попои признаваат патриархјата и сет под покроителството на србцки или грцки консули... (5); ...патриархијата ке сакат во поголемата част на Македонија со словенцко населејн'е да установит грцкијо јазик за во сколијите и управлејн'ето. (11); Особено јет нужно, патриархијата свето да чуат праото на националното сашчествуајн'е на сета своја паства. (36)

Со придавката: **цариградцка**: Грците со својата цариградцка патриархија имаат наложено грцкијот јазик во сколијите и црквите на много македонцки краишча, кај шчо немат Грци. (15)

патриархијцки *прид.* **патријаршиски** – *што се однесува на* патријарх и патријаршија; Истото затруднејн'е... ке се стретит при решејн'ето прашајн'ето, кој јазик требит да се признаит за во сколијите и обшчественото управуајн'е во патриархијцките рајони. (11)

Со именката: **рајон**: Вид. го горниот пример.

патриархист -и *м.* **патријарх, патријаршист** – *приврзаник, следбеник на црква управувана од патријарх;* ...нај лесно он (окупацјонио отред) ке решит прашајн'ето за јазико во сколија и местна упраа во тије места, кај шчо живејат патриархисти со грцки јазик... (10); А до кога, једни Македонци се кажуат патриархисти, друзи екзархисти... и бараат покроителство у различни балканцки држаи... (13–14); Нам ни требит натрешно објединуајн'е мег'у себе: ...не ни требат патриархисти, екзархисти, оти није сме само праославни рисјани. (77)

Со именките: **Арнаут**, **Влав**; По мачно ке можит да се решит прашајн'ето во тија места, кај шчо имат: 1, патриархисти арнаути, 2, патриархисти Власи, 3, патриархисти

Словени... (10); **Словен**: Патриархистите Словени можеа и да му сочувствуат (на комитетот), но за тоа, шчо нивната интелегенција беше против комитетот, то немат сомнуајн'е, оти и самите сел'ани тро му сочувствуваа... (8–9)

Со б р о ј о т (број. прид.): **једни**: Тука сет: једни патриархисти, друзи екзархисти по вероисповедуајн'е, ако се не гоорит за католиците и мусул'маните. (11)

патриархистки -те *прид.* **патријаршиски** – *што се однесува на* п а т р и ј а р ш и ј а; Значит комитетот во патриархистките села и градои, и части от села и градои, беше не канен гост. (8)

Со и м е н к и т е: **село**; **град**; Вид. го горниот пример.

патрик *м.* (преку средногрч. πατρίκιος од лат. patricius) **патријарх** – *духовно лице со највисок чин, врховен поглавар на Православната црква;* ...Македонците, за својето ослободуајн'е од грцкијот патрик и от Турцко, работеа до последната руско турцка војна заједно со Бугарите под името Бугари... (110)

Со п р и д а в к а т а: **грцки**: Вид. го горниот пример.

патриот -и *м.* (франц. patriote, новолат. patriota, од грч. πατριώτης) – *тој што ја сака својата татковина и народ и е готов да го даде својот живот за нив;* син.: *родољуб(ец);* И вистина, зар ке се решит један искрен патриот Македонец да пожртвуат: Костур, Лерин, Битол'а, Охрид, Ресен, Прилеп, Велес, Тетоо, Скопје и пр. за сојединуајн'ето на Македонија до левијот брег на Вардар со Бугарија? (105)

Со и м е н к а т а: **Македонци**: Кога историјцката необходност категоријцки ни зајавуат: Македонци, или се сојединуајте мег'у себе и отчекнејте се од друзите балканцки народи, или готвејте се за дележ на таткоината ви! – сите искрени патрјоти Македонци ке приимат првото. (105)

Со п р и д а в к и т е: **искрен**: Во трите горе изложени статији јас разгледаф нај важните за мене, па ми се чинит, и за сите искрени патриоти прашајн'а. (100); **србцки**: Друзи

Македонци во Србија се чинат србцки патриоти и работат, на место за Македонија, за србцките интереси. (97)

патриотизм *м.* (франц. patriotisme според грч. πατριώτης) **патриотизам** – *одданост (преданост), љубов кон својата татковина, народ и традиции;* син.: *родољубие.*

Со придавките: **висок**: Можит да бидит, оти и једнијо и другијо (и Татарчев и Матов) сет л'уг'е со висок патриотизм и знајајн'е на положајн'ето во Македонија. (18); Мег'у ним (Македонците) имат л'уг'е со висок патриотизм и со здрао разбирајн'е на националните македонцки интереси. (90); **македонцки**: Нај после мнозина ке забележат, оти нај големата нестрек'а наша се кријет во тоа, шчо немат у нас местен македонцки патриотизм. (97); **местен**: Вид. кај македонцки; **србцки**: Тука они (младите Македонци во Србија) се заинтересуваа со прашајн'ето за нивната народност, ...со србцкијот патриотизм и со крајното негоо изражуајн'е во вид на шовинизм... (89)

патриотичен -чна, -чното, -чни *прид.* (книж.) **патриотски** – *што се однесува на* патриот(и) и патриотизам, *што му е својствен на патриот, проникнат со патриотизам;* От сега није ке требит со нашата патриотична работа да искупиме нашите греои пред нашијо народ. (40); ...другарството „Св. Сава" отвори патриотична подписка во Србија за постројуајн'е ноо здајн'е на другарството за пансијон и за своја пропагандцка сколија. (85)

Со друга придавка до себеси: **наш**: Вид. кај значењето; **некаков**: ...ако и сега во XX в. видиме некоји опитуачки да се пишит на македонцки, то тоа се не праит сознател'но и од некакви патриотични влечејн'а и цели, а само за забаа. (143); **пропаганден**: Патриотичното пропагандно другарство „Св. Сава" од 1888 година отвори пансион за својите ученици стипендијанти. (85)

Со именките: **влечејн'е**; **другарство**; **подписка**; **работа**; **цел**; Вид. ги горните примери.

патриотцки -ко, -кото *прил.* **патриотски** – *што се однесува на* патриот(и) и п а т р и о т и з а м, *што му е својствен на патриот, проникнат со патриотизам;* ...се сврши шумот во Србија, и... пропагандата помина од Патриотцкото другарство во раците на министерството на надворешните работи. (85)

Со д р у г а п р и д а в к а до себеси: **некаков**: Но за да се исполнат нивните егоистични планои за убаа служба, они (множина од македонцката емиграција во Бугарија) сет готои..., со један збор, да лажат, и на десно, и на лево, под вид да исполнуваат некаков патриотцки долг... (81); (нај) **силен**: ...во случај на војна за Македонија со кого и да јет, Србите, како један, сите ке се наврл'ат на непријател'от, – србцката војска со нај силно патриотцко осек'ајн'е ке се бијет за Македонија. (87)

Со и м е н к и т е: **долг**, **другарство**; **осек'ајн'е**; Вид. ги горните примери.

патрјархист -ите *м.* **патријаршист** – *приврзаник, следбеник на црква управувана од патријарх;* Патрјархистите се признаваат от Турците за Грци – „Урум-милет“, а от Србите и Бугарите за Срби и за Бугари. (11)

период -от *м.* (франц. période од лат. periodus според грч. περίοδος) – *временски раздел што опфаќа одделен завршен процес (општествен, научен, културен и сл.) или време кога се случил некој историски настан;* А сега једни од нас... изучуваат бугарцките интереси и бугарцката историја, и често пати тије периоди од неја, шчо немаат никаков однос кон Македонија. (97); За да се убедит чоек во тоа нешчо, доста јет да прегледат историјата на Немајничеата држаа од времето на цар Душана до смртта на Волкашина, особено периодот на распадајн'ето на Душаноата империја. (119–120)

Со п р и д а в к и т е: **долог**: Тије идеали се изработуваат од историјата на народот, но се изработуват во један долог историцки период. (62); **историјцки**: Турцкото господство на Балканцкијо Полуостров беше историјцки период, кога пот-

чинените мисл'ат да сочуваат нивното историјцко наследје. (121); **нов**: ...во новијот период на развијајн'ето на националното самосознаајн'е имаме препородуајн'е на народнијот дух... (144); **првијот**: Тоа јет отрицател'ната страна на првијот период на националното ни самосознајн'е; тоа јет причината на неуспеот на востаајн'ето ни. (76)

Со б р о ј о т: **два**: ...во историјата на културното развијајн'е на једен народ се имаат два периода, мег'у који се имат једен, као треки, но кој шчо јет период од застој и јет као непрелазна стена... (144)

периферија -та *ж.* (клат. peripheria од грч. περιφέρεια) – *крајни, ѓранични ѳелови (области, пoѳрачја) на некоја земја, ѳржава;* От секаде от периферијата на Душаноата империја по негоата смрт отпаг'аат областите једна по једна. (120)

периферијцки -те *прил.* **перифериски** – *што се наоѓа на* п е р и ф е р и ј а; Последните пак налагаат: периферијцките наречија, да отстапат место на централното. (139); ...и во јазиковните или области от сродни наречија требит да се имат једен центр, кој шчо по значејн'ето негоо требит да се односуат кон периферијцките наречија и гоори... (139)

Со д р у г и п р и д а в к и до себеси: **крајен** и **македонцки**: ...да ли особините на крајните или периферијцките македонцки наречија и гоори ни дозвол'уваат да ѝ сочитаме за по блиски до... нај типично македонцко наречије велешко-прилепцко-битолцкото...? (109)

Со и м е н к и т е: **гоор**; **наречије**; Вид. ги горните примери.

периферичен -чните *прил.* (книж.) **периферен** (според грч. περιφερής) – *што се ѳнесува на* п е р и ф е р и ј а; Националната бугарцка целина, во која се односуваа: Бугарија, Тракија и Македонија, не можит да се сочуат, зашчо... немат... једно нај распространено, и једнакво оддалечено от сите нивни крајишча наречије, које да притегл'уат около себе периферичните наречија... (111)

Со и м е н к а т а: **наречије**: Вид. го горниот пример.

персонал -о *м.* (герм. Personal според клат. personalis) – *составот, луѓето на една институција и др.;* За г. Бешков, попрашајте кого сакате во Битол'а, било то от персонало на тамошните консулства... – сите ке ви кажат, кој јет г. Бешков. (57)

пил'ул'а -та *ж.* (франц. pilule од лат. pilula ‚топче') **пилула** – (фарм.) *лекарство во разни форми за голтање;* с и н.: *зрно, ап(че), таблетка;* ...Бугарите је голтнаа пил'ул'ата и касно јет да си испраат грешката. (74)

Во и з р а з о т: **је голтнаа пил'ул'ата** – *си направија проблем;* Вид. го горниот пример.

план -ои, -оите *м.* (франц. plan според лат. planum) – **1**. *систем од определени мерки однапред предвидени за навремено исполнување на поставени задачи, обврски и сл.;* ...интелегенцијата... не праеше нишчо поеке от состауајн'е планои или организуајн'е на револ'уционо движејн'е. (39); До сега можит не јет исполнена, ни полоината, ни четвртината от сет план, изработен от комитето и главнијо му шчаб. (2); Европа и Русија настојаваа да се изработит план за реформи во Македонија... (51); ...во 1882 година, тоја план (за реформи во Македонија) беше веке готов и ке се настојааше да се воведит, как „ноијот политичен фактор на Балканите" кажуат својето вето... (51)

2. *замисла за остварување на некаква цел;* с и н.: *намера;* Тоа бранејн'е ке бидит успешно и ке размрсит сите планои на пропагандите, ако бидит задружно и обшчо. (139)

3. *начин, насока по која се прави, се разгледува нешто.*

Со п р и д а в к и (и зам. прид.): **егоистичен**: Но за да се исполнат нивните егоистични планои за убаа служба, они сет готои да се покажат поеке Бугари од самите Бугари... (81); **наш**: Време јет да се помислит, да јет грешно да се праит опит со туг'и чоешки жиоти за нашите фантастични планои. (40); **сите**: Вид. план 3; **свој**: Но бугарцката благодарност јет само ден до пладне, а после Бугарите ке речат, оти тоа го направи Русија со своји планои да завладит Балканцки Полуос-

тров... (17); **фантастичен**: ...не чоек се жртвуат во полза на обшчеството, на народот свој, или на чоешчината, а со народот праит опити за својите фантастични планои. (39 **патрјархист** 40)

платонически -о *прил.* (рус.) **платонски** – *што му е својствен на Платон, на платонизмот, што не се изразува практично;* (прен.) *заснован врз чисто духовна основа;* с и н.: *идеалистички;* Тоа платоническо и само платоническо и евтино сочувство кон Македонците, тоа неразбирајн'е на националните интереси, ...јет отражејн'е на дуовното состојајн'е на бугарцкијот народ и... обшчество. (65)

Со п р и д а в к а т а: **евтино**: Вид го горниот пример.

Со и м е н к а т а: **сочувство**: Вид го горниот пример.

поддиалект -и *м* .– Вид. **поддијалект**; Историјата, како на нашијот, исто така и на друзите јазици, ни покажуат, оти секој диалект, поддиалект гоор и подгоор, можит да се употребуат во литературни произведејн'а. (138); Таја привилегија на једен диалект, поддиалект и пр. – да бидит орган на литературна реча – по учејн'ето на историјата на јазиците, се даат ним, ...по чисто практични причини, т. е. по стечејн'ето на историко-културните прилики. (138)

поддијалект *м.* (по- + дијалект) – *помала целина во рамките на еден дијалект, ограничена на потесно подрачје со посебни особености во однос на другите подрачја од тој дијалект;* с и н.: *поднаречје, подговор;* Променејн'ата во јазикот на једен народ во време состауваат историјата на јазикот на тој народ, а променејн'ата негои во пространство составуваат негоите современи вариации или дијалекти, поддијалекти, гоори, подгоори и пр. (137); Секој народен јазик имат своја историја и своји современи вариации или дијалекти, поддијалекти и пр. (137)

позиција -и *ж.* (герм. Pozition, франц. position од лат. positio) – *положба на нешто во просторот;* ...ке употребит Грција сите дипломатични патишча, за да се задржит во Маке-

донија на тија позиција, кај шчо се наог'ат от средните векои... (15)

покапризничи *свр.* (од **капризничи** – *ојавува капри-си, каприци*) – овде: *капризничи малку, онекаде, обвреме навреме;* Возродуајн'ето на Стамболовцкијот режим во Бугарија сега не се оправдуат со нишчо и јет једен нов опит на политичното недоносче да покапризничит. (53)

политика *ж.* (грч. πολιτική(τέχνη)) – **1**. *ејност (концепција, искуство, вештина) на партија, општествена група, ржавни органи на управување и сл. да се управува со животот на ржавата или со некоја област од ржавните работи.*

2. *прашања и настани од ржавниот и општествениот живот;* Политиката немат работа со науката. Па и да имат работа, зар јет докажано, како два и два 4, оти сет Македонците Бугари? (5)

3. (прен.) *определен начин на ејствување, однесување, постапување (на некого);* ...јас категорично осудиф бугарцката политика во македонцкото прашајн'е, от које можат да помисл'ат да сум јас бугарофоб и србофил... (128); Ако јет сè тоа така, то со шчо можит да се објаснит политиката на Русија во прашајн'ето за Фирмил'ана, ке запитаат некоји. (57); А шчо пишит англијцкијо министр-председник на кентерберијцкијо архијепископ за политиката на Големите Сили во нашите работи... (30)

4. *политички живот;* Тоја факт (шчо г. Станчев си остаат на истото место од сето време) на вид јет многу утешен, зашчо он како да покажуат постојанство во политиката на Бугарија. (57–58)

Со п р и д а в к и т е: **бугарцка**: ...бугарцката надворешна политика не издржуат никаква критика. (59); Можит, Бугарите и сет праи, кога мисл'ат, оти Русија без Бугарија не можит да сашчествуат, ни политично, ни економцки, но тоа јет бугарцка политика, а јас не сум намерен да политиканствуам бугарцки. (V–VI); **глупаа**: Таквија тврдејн'а, не сет ни-

шчо друго, осим једна лож, једна клевета, ...од једен ослободен робцки народ... за да оправдат својата глупаа „самостојна“ и „национална“ политика. (53); **далековидна**: „Далековидната“ политика на кн’азот и на негоите „самостојни“ и „национални“ помок’ници требеше да предвидит сѐ, и да предупредит нестреките. (55); **искрена**: Вид. кај трајна; **иста**: ...Турција не можит поеке да сочуат Македонија, ако продолжаат истата политика кон нас, шчо је водеше до сега. (27); Бугарија искажуат истата политика во македонцкото прашајн’е. (83); **надворешна**: Бугарите во својата надворешна политика станаа русофили и Русите си изменија малу политиката кон Бугарите. (52); ...министерството на Данев предаде надворешната политика на Бугарија во раците на Русија... (52); **натрешна**: Во неја (во држаата на Неманичите) она (Македонија) као да јет била привилигироана и самостојна во натрешната политика. (130); **национална**: Бугарија да беше водела „самостојна“ и „национална“ политика, она... ке решеше македонцкото прашајн’е со по големи реформи. (52); Бугарцките политикани не можеа да видат, оти поведејн’ето на Русија јет плод на нивните глупости, шчо се вел’ат „самостојна“ и „национална“ политика. (52); **нејна**: ...Бугарија... со нејната „самостојна“ политика нишчо друго не праит, осим одржуат политични победи и облагодетел’ствуат нас, Македонците. (51); **праител’ствена**: Но Македонците во Бугарија... покажаа политиката на праител’ството, на кн’азот..., како егоистична и добија... по голема власт над „генералцкијот комитет“ и над праител’ствената политика во македонското прашајн’е. (74); **руска**: Бугарите беа не задоолени од руската политика во последно време... (52); Није... по арно ке напраифме, да се позамислиме за руската политика на Балканцки Полуостров. (16); **самостојна**: Таја ноа ера во историјата на Бугарија, таја самостојна политика се зафати от присојединуајн’ето на Бугарија со Источна Румелија... (51); Но не поминаа и 5–6 години, како се отрезвија Бугарите од својето увлечејн’е во „самостојната“ политика. (51); Но не само во таја самостојна политика се закл’учаваат нашите нестреки... (63); **своја**: Можит

ли Русија со својата политика да оттолкнит от себе балканцките праославни држаи? (17); **србцка**: ...Македонците... сакаа, не да служат како орадија за србцки цели, но да употребат србцката политика како средство за достижејн'е на чисто македонцки цели. (91); **Стамболовцка**: Сега немат место за Стамболовцка политика. Возродуајн'ето на Стамболовцкијот режим во Бугарија сега не се оправдуат со нишчо... (53); **трајна**: ...и руската политика немаше да се изменит окончателно, једно не се знајеше, до колку јет искрена и трајна бугарцката надворешна политика. (52)

политикан -и *м.* (франц. politicant според грч. πολιτικός) **политикант** – *лице што се занимава со политика без ѓа се разбира многу оѓ неа; непринципиелен политичар;* с и н.: *псевдополитичар, политичар-почетник;* ...можат ли да бараат тије бугарцки политикани од руското праител'ство, да бидит оно совршено безучастно во собитјата на Балканцки Полуостров...? (52)

Со п р и д а в к а т а: **бугарцки**: Бугарцките политикани не можеа да видат, оти поведејн'ето на Русија јет плод на нивните глупости, шчо се вел'ат „самостојна" и „национална" политика. (52)

политиканствуа *несвр.* (книж.) **политиканствува** – *расправа за политика без ѓа се разбира многу оѓ неа;* с и н.: *политизира;* Можит, Бугарите и сет праи, кога мисл'ат, оти Русија без Бугарија не можит да сашчествуат, ни политично, ни економцки, но тоа јет бугарцка политика, а јас не сум намерен да политиканствуам бугарцки. (V–VI)

политичен -чна, -чна, -чната, -чно, -чни, -чните *прил.* **политички** (грч. πολιτικός) – **1**. *што умее ѓа се снајѓе, ѓа се справи со тешки ситуации;* с и н.: *ѓипломатски.* **2**. *што се однесува на политика, сврзан со политика;* Ке речат некоји, оти културната работа јет возможна само кога имат политична слободија; без неја она јет не возможна. (40); ...ке нѐ натерат нас Македонците, да се откажиме от нашијот прв долг, да се бориме за политична слободија... (IV); Но, ако при

националното разбудуајн'е на Македонците, имафме друг вид на политичната карта на Балканцкијот Полуостров, то Македонците ке работеа сосем инак. (125); На патуанјето на Германцкијо император се придаат политично значејн'е, меѓ'у другото и за македонцките работи. (1); ...името Србин погости во Македонија, као политичен термин само малу време. (124)

Во и з р а з и т е: **во политичен однос** – *од гледиште на политиката, според политиката;* Историјцките прилики неминуано водеа до изгубуајн'ето на Србија за Бугарија во корист на Неманичите и на србството, прво во политичен, а после и во национален однос... (104); ...загубуајн'ето на Србија во политичен однос повлече по себе загубуајн'ето нејно и во национален однос... (106); **на политичната сцена** – *во политичките кругови;* Но конкуренцијата со Бугарија од страна на Србија во македонското прашајн'е од политична и национална страна извика на политичната сцена и самите Македонци. (70); **од политична и национална страна** – *од гледиште на политиката и националноста;* Но конкуренцијата со Бугарија од страна на Србија во македонското прашајн'е од политична и национална страна извика на политичната сцена и самите Македонци. (70); **политична економија** – *наука за законите на производството, произведувањето на материјални блага;* Со национални прашајн'а (бугарцката младеж) не се занимаваат и со голема досада слушаат реферати на тема по етнографијата, па и по каква и да бидит друга наука, осим политичната економија. (64); **политично недоносче** – *тој што не умее да води политика, недораснат за водење политика;* Возродуајн'ето на Стамболовцкијот режим... јет једен нов опит на политичното недоносче да покапризничит. (53); ...политичното недоносче – Бугарија не јет во состојајн'е да зашчишчаат не само нашите, но и негоите интереси. (57)

Со д р у г а п р и д а в к а до себеси: **бугарцки**: Во јужно-словенцката јазична верига имат неколку колца надвор от србцкијот и бугарцкијот политични возли: тоа сет македонц-

ките наречија. (107); **глабок**: Јас ке си позвол'ам да не се согласам со такво глабоко политично „далековидејн'е". (V); **дуовен**: Али Македонците во нивната историја пројауале некаква обшча работа политична и дуовна? (100); **економцки**: Секоа држаа се мачит, ако не да праит нои завладуајн'а, политични економцки и културни, то да сочуат тије, шчо сет напраени од по напред. (15); **етнографцки**: А ако се испразднит од Македонија името Србин, то ке останит за Македонците само името Бугарин, које беше политичен и етнографцки термин ушче до турцкото завоевајн'е. (124); **заједничен**: ...високите планини, шчо заобикол'уваат македонцките котлоини, ушче не сет таква опасност за заједнични политичен жиот у нивните жители. (129–130); **изработен**: ...комитетот, на кој шчо, председател'ствуаше Сарафов се придржуаше во македонцкото прашајн'е кон (до, за) једна таква програма, тогај за тогај само политична, изработена ушче от понапред... (73); (не) **једнаков**: ...ако два саседни народи сет во не једнакви политични прилики, ке се речит, једнијот, т. е. по културнијот народ господаруат, а другијот, по некултурнијот народ јет заробен... (142); **капризен**: ...па тоа политично, капризно, несовршенолетно недоносче (Бугарија) јет втор удар за политичната слободија на Македонците. (51); **културен**: Она (Македонија) не јет никак повлијала на судбите на саседните народи, а јет била арена на политична и културна борба мег'у разните балканцки народности. (101); **материјален**: ...ако се установат добри односи кон сите македонцки народности и се подобрит политичното и материјално состојан'е на Македонците, то, при сите дадени жртви, ке можиме крај другото да бидиме доолни од... востаајн'ето... (44); **национален**: Оно (праославијето) јет сега само нај главното средство во раците на разни пропаганди со чисто национални и политични задаки. (22); По политичната борба идит значит националната. (VI); **несовршенолетен**: Вид. кај капризен; **нов**: Европа и Русија настојаваа да се изработит план за реформи во Македонија и во 1882 година, тоја план беше веке готов и ке се настојааше да се воведит, как „ноијот полити-

чен фактор на Балканите“ кажуат својето вето... (51); **общчествен**: ...во Македонија името Бугарин јет последната метаморфоза во развијајн’ето на нашето национално самосознаајн’е и... јет резултат на... политично и обшчествено положејн’е... (128); **полн**: До сега нашијот народ се интересуал поеке само со полна политична автономија, а во националните наши интереси допушк’ал башибузукцки да му се набркуат разни неканени гости... (VI); Полната политична слободија не чинит за нишчо, ако једен чоек не сознаат, оти негоијот чоечки долг, негоијот долг пред својата таткоина и својот народ јет: труд, труд и пак труд. (41); **престапен**: Но религијата никак не требит да бидит средство за престапни политични и национални цели, како шчо јет сега во Македонија. (22); **религиозен**: ...во каков однос комитетите и македонцката интелегенција ке станат кон једно ноо национално течејн’е стреди Македонците, које барат не само политично, ами и национално и религиозно ослободуан’е на Македонија...? (80); **самосталeн**: Самосталното политично развијајн’е на Македонија јет необходност... (131); **самостојен**: ...Македонците имаат обшча таткоина, последната постепено со реформи се одел’уат во самостојна политична целина... (108); ...таја обшча историјцка судба, тије обшчи политични борби и самостојнијот политичен жиот јет удел на једно исто словенцко населејн’е и на једен и исти народ... (130–131); **сегашен**: .. сегашните политични прилики имат, не по малу осноајн’е за загубуајн’е од Бугарите Македонија... (106); **слободен**: За македонцка народност, македонцка литература и литературен јазик није ке можиме да му мислиме само, кога ке заживејеме једнаш слободен политичен жиот... (132); (по)**стеснен**: Да работит и да се трудит можит чоек и при по стеснени политични условија. (41)

Со п р и л о г о т: **чисто**: Причината на претенцијите на Србите и Бугарите сет, се разбират, чисто политични... (114)

Со и м е н к и т е: **автономија** (VI); **борба** (VI;101); **возли** (107); **„далековидејн’е“** (V); **жиот** (131; 132); **завладуајн’е**

(15), **задака** (22), **значејн'е** (1), **зрелост** (66); **карта** (125); **могушчество** (107); **недоносче** (51; 53; 57); **однос** (104; 106; 124), **опит** (35; 39); **ослободуан'е** (80); **партија** (52), **победа** (51), **положејн'е** (18; 128), **преобразуајн'е** (38), **причина** (15), **прилики** (106; 142), **програма** (73); **работа** (100), **равновесје** (53), **развијајн'е** (131); **сцена** (70), **слободија** (IV;40; 41; 43; 63; 71; 130; 142), **сообразуајн'е** (14), **состојан'е** (44), **страна** (70); **термин** (124); **условије** (41); **фактор** (51); **цел** (22), **целина** (108).

-политичен *втор дел на полусложенката:* **етнографцко-политичен** *прид.* **етнографско-политички** – *што е и етнографски и политички;* Но Македонците, на сегашната степен на нивното национално развитје... сет силен етнографцко-политичен фактор, от кој шчо поеке зависат судбите на Македонија, отколку од малечките балканцки држаици. (77)

политически -ијот, -ите *прид.* **политички** – *што се однесува на* п о л и т и к а; Србцките воспитаници, шчо работеа под бугарцка фирма, создадоа и поткрепија македонцката револ'уција; на ниф се должит и политическијот сепаратизм. (93)

Со д р у г а п р и д а в к а до себе: **национален**: ...во Македонија... ке најме религиозните пропаганди во поекето случаји да служат како орадије за национални и политически цели. (22); **револ'уционен**: Како преодни стадији кон полното оддел'ајн'е на македонцките интереси од бугарцките и србцките, ...служат политическите револ'уциони организации и политическијот сепаратизм, пропагандиран од ниф. (99)

Со и м е н к и т е: **организација** (99); **сепаратизм** (93; 99); **цели** (22).

политички *прид.* (грч. πολιτικός) – *што се однесува на* п о л и т и к а; Бугарија до сегашното востаајн'е немаше политички опит за решејн'ето на македонцкото прашајн'е... (34)

Со и м е н к а т а: **опит**: Вид. го горниот пример.

политично *прил. на начин како кај* политичен; *политички;* Можит, Бугарите и сет праи, кога мисл'ат, оти Русија без Бугарија не можит да сашчествуат, ни политично, ни економцки... (V–VI); Осем тоа и политично Србија јет не по малу заинтересуана во судбите на Македонија. (6)

Со друг прилог до себеси: **економцки**: ...Србија ке се најдит мег'у две по силни од неја држаи: Австро-Унгарија и Бугарија; она ке бидит од ниф политично и економцки задушена... (15–16)

политично-механичен *прил.* (механички грч. μηχανικός – *што не се врши, не станува свесно, ами само по себеси како кај работата на машина);* овде: **политичко-механички** – *што се врши, станува независно од политиката;* Тоа име (Македонец) јет обшчо известно на Македонците Словени... Иедно јет така, и једно образуајн'ето на народноста јет политичномеханичен процес, то имаат се сите нужни условија за оддел'уајн'е на Македонија во самостојна етнографцка област: (107–108)

попул'аризиран -о *гл. прил.* од популаризира – *(на)прави популарен;* овде: **популаризиран** – *раширен;* Бугарцкото име мег'у Словените беше попул'аризирано од Грците, и оно, прво, означааше само Бугарите – Монголите, после нивните воени сојузници... (117)

попул'аризират *свр.,несвр.* **популаризира** (лат. popularisare) – *(на)прави популарен, широко познат;* овде: (несвр.) *шири, раширува меѓу народот;* Интелегенцијата на тије народности требит да си подадит једна другиму рака и секоа од ниф да земит да попул'аризират идејата во својо народ. (8)

попул'арност *ж.* (според лат. popularis) **популарност** – *општа достајност до народните маси, голема прочуеност (познатост), широко признание, омиленост меѓу народот;* с и н.: *слава;* Но за да се исполнат нивните егоистични планои за убаа служба, они сет готои... да лажат, и на десно, и на лево, под вид да исполнуваат некаков патриотцки долг, а во

сашчност да добијат служба, власт и попул'арност. (81); ...бугарцкијот кн'аз... по кефот си клаат и сфал'ат министрите, и... можит да клаит за министри, не само луг'е, који шчо имаат малу попул'арност стред бугарцкијот народ, но и таквија, шчо немаат сосим партија и сет „независими"... (81–82); ...таја жажда од попул'арност со приврзаност кон социализмот, јет отражејн'е на дуовното состојајн'е на бугарцкијот народ и негоото обшчество. (65)

Со п р и д а в к а т а: **голема**: У опшче они сет готои да се занимаваат со работи, шчо бараат малу труд, но зато даваат голема попул'арност и самомнејн'е. (65)

порта -та *ж.* (грч. πόρτα од лат. porta) – **1**. *обично, вратата од дворот на куќата.* **2**. овде: **Портата** (истор.) – *владата на Турското царство (со седиште во Истамбул);* Ако земиме ноините... и прегледаме во нив телеграмите от Стамбул, то ке видиме, оти... Портата постојано предстауат на рускијот австроунгарцкијот амбасадери списоци од стражејн'а на турцкијот аскер со четите... (X); После него представуајн'ата от рускијо и австро-унгарскијо посланици до Портата и во Софија и писмото на англјискијо министр-президент Бал'фур до Кентерберијцкијо архијепископ. (4); ...од участјето на сијот „концерт" можит да се очекуат големо неблагозвучје, по малко давлејн'е на Портата... (30); Држаите разно гледаат на прашајн'ето, а тоа разногласје бркат на једнодушно давлејн'е на Портата. (31)

портфејл' *м.* (според рус. портфель и франц. portefeuille) **портфељ** – *работата на еден министер; ресор;* овде: *(работно) место;* Измег'у таја македонцка интелегентна емиграција имат мнозина, или шчо имале, или имаат високи должности, пак и који сет претенденти и кандидати на ниф, во тој број и на министерцки портфејл'. (81)

Со п р и д а в к а т а: **министерцки**: Вид. го горниот пример.

потолерантен *прид.* Вид. кај **толерантен** (лат. tolerans) – *што толерира, трпи, попушта;* с и н.: *попустлив, трпелив (кон луѓето).*

практичен -чно, -чни, -чните *прид.* (герм. од лат.) – **1**. *што се однесува на практиката.* **2**. *згоден за примена во практиката;* син.: *применлив;* Таја привилегија на једен диалект, поддиалект и пр. – да бидит орган на литературна реча – по учејн'ето на историјата на јазиците, се даат ним, не по некакви особени естетични преимушчества, а по чисто практични причини... (138); ...практичните сообразу'ајн'а зимаат врф над естетичните, а друго, зашчо последните сет односител'ни и поеке субјективни. (140); Немаат прао они да протестираат против централното наречије и за тоа, шчо јет оно централно као и зашчо изборот се праит по практични соображејн'а. (140)

Во и з р а з о т: **от практично гледишче** – *од аспект на практиката, според практиката;* ...националнијот сепаратизм ке имат место и у л'уг'е, шчо гледаат от практично гледишче на работите, без да се занимаваат многу со теоријата за народноста ни. (96); Сега да видиме, али избирајн'ето на централното наречије за литературен јазик се оправдаат от практично гледишче? (140)

Со и м е н к и т е: **гледишче** (96; 140); **причини** (138); **соображејн'а** (140).

-президент: министр-президент; министер-президент.

преса -та *ж.* (франц. presse од лат. presso во буг.) – *печат (обично, весници);* Македонцкијо народ не толку се нуждаат, барем сега за сега, во официјален јазик... и во слободна преса... (19); ...на Балканцкијот Полуостров придаваат големо значејн'е на сите статији, шчо се односат до балканцките работи, и мисл'ат, оти праител'ството под влијајн'ето на пресата, ке изменит својата политика. (56)

престиж *м.* (фран. prestige) – *(во политиката) влијание, углед, авторитет;* Но во последната година г. Станчев, кажуваат, се пушчил толку долу, така ниско пушчил бугарц-

кијот престиж во Петроград, как не ке можеше да напраит и нај големијот непријател' на бугарците интереси. (58)

претендент -и *м.* (герм. Prätendent според лат. praetendo) – *тој што изјавува некое барање, право на нешто, што пројавува претензии за нешто;* ...во каков однос комитетите и македонцката интелегенција ке станат... кон једно течејн'е, шчо прокламират „Македонија за Македонците" против сите претенденти на Македонија, во истијо број и против Бугарија и Бугарите? (80); Измег'у таја македонцка интелегентна емиграција имат мнозина, или шчо имале, или имаат високи должности, пак и који сет претенденти и кандидати на ниф, во тој број и на министерцки портфејл'. (81)

претендира *несвр.* (герм. prätendieren според лат. praetendo) – *упорно бара нешто, пројавува претензии за нешто;* Власите и нашијо народ се разликуваат по јазик, носија, карактер, така да никој пат Власите не можат да претендираат на наши села... (37)

претензја -и *ж.* (герм. од лат.) **претензија** – *(претерано) барање, настојување, стремење да се добие или постигне, признае нешто, неоправдано полагање на право на нешто;* Она (Србија) предјавуат етнографцки и историјцки претензји на Македонија. (15)

Со п р и д а в к и т е: **етнографцки** и **историјцки**; Вид. го горниот пример.

претенција -и, -ите *ж.* (герм. Prätention според лат. praetentio) **претензија** – *(претерано) барање, настојување, стремење да се добие или постигне, признае нешто, неоправдано полагање право на нешто;* Со усил'ата на Русија тоа недоносче окрепна малу, но при првото осек'ајн'е на својите сили зајавуат претенцији на самостојна политика – извор на нестреки за Македонците. (63); Претенцијите на Србија и Бугарија, од једна страна, ни покажаа, оти само конкуренцијата на тије две држаи нѐ застауат да робуаме ушче на неопределен срок... (78); Причината на претенцијите на Србите и Бугарите сет, се разбират, чисто политични... (114)

Со п р и д а в к и т е (прид. зам.): **големи**: бугарцките студенти имаат големи претенцији да сет предстаители на нај ноите течејн'а на чоечката мисл'а. (64); **двојни**: И шчо можит да закл'учит чоек од двојните претенцији за Македонија? (114); **нивни** Једните си викаат како свидетели за спраедлиоста на нивните претенцији једни, друзите друзи авторитети. (70); **свои**: После Берлинцкијо догоор истапија со своите претенцији на Македонија Србите. (5); **своји**: На таја осноа Бугарите кладоа својите претенцији на Македонија, и Македонците очекуваа ослободуајн'е од Бугарија. (70); **шовинистични**: Можит, самите Срби на него ке основаат својите шовинистични претенцији на Македонија. (128)

претенција -и *ж.* (лат.) п р е т е н з и ј а – Вид. **претенција**; ...од друга (страна) – тије претенцји (на Србите и Бугарите) ни подтврдија и без тоа известната истина, оти во цела Македонија имат само једна а не неколку словенцки народности. (78)

привилегија -гји *ж.* (од герм. Privilegie, лат. privilegio privilegium) – **а**. *посебно право, предимство, поволност пред другиг(те);* Малечките балканцки држаици... на прво време ке се расрдат на Императорцкото Султанцко праителство за тоа, шчо пресече вековните привилегји... (25) **б**. *воопшто предност, предимство;* Таја привилегија на један диалект, поддиалект и пр. – да бидит орган на литературна реча – по учејн'ето на историјата на јазиците, се даат ним, не по некакви особени естетични преимушчества, а по чисто практични причини, т. е. по стечејн'ето на историко-културните прилики. (138)

Со п р и д а в к а т а: **вековни**: Вид. кај горните примери.

привилигироан -а *гл. прид.* од привилегира; овде: **привилегиран** – *на којшто му се дадени привилегии, што ужива привилегии;* После, цела Македонија, влезе во држаата на Неманичите. Во неја она као да јет била привилигироана и самостојна во натрешната политика. (130)

принцип -а, -и *м.* (лат. principium) – *основно правило, основен поим; подлога, основа, темел,; сознание* итн.; На тије два принципа одгоарат: 1, Прилепцко – Битолцкото наречије за литературен јазик, као једнакво далеко и от србцкијот и бугарцкијот јазици, и централно во Македониа. 2, фонетичнијот праопис со употребените во таја книга писмени знакои и со мали отстапки на етимологијата и 3, речничнијот материјал да јет собрајн'е от сите македонцки наречија. (145); Тије принципи ке ракоодат изработуајн'ето на литературнијот наш јазик; они ке ракоодат и праописот. (145)

провинциален -лни *прид.* (според лат. provincialis) **провинцијален** – *што се наоѓа во* п р о в и н ц и ј а; с и н.: *провинциски;* Министерството првно ѝ прајк'аше својите стипендијанти во србцките провинциални градишча, за да се учат... (85)

Со и м е н к а т а: **градишча**: Вид. го горниот пример.

провинција -и *ж.* (лат. provincia) – *територијално-административна единица во определена држава;* син.: *област;* Турција не можит да сочуат таја своја провинција (Македонија) без содејството на местното жителство. (27); Во таја мера (во оснуајн'ето во Македонија свој дуовен центр) се состојит предотврак'ајн'ето на дележот на Македонија и сочувуајн'ето на таја провинција за Турцко. (35)

Со п р и д а в к и т е: **прекрасна**: За наша стрек'а, тоа пат није се избаифме од дележот... и Турцко от загубуајн'ето на једна от прекрасните своји провинцији. (35); **централна**: Нај тешко (турцкото завојуан'е) се отрази оно на Македонија, као централна провинција... (143)

програма -та *ж.* (грч. πρόγραμμα) – **1**. *план за престојна работа, акција и сл.* **2**. *во документ или поинаку изложен план на суштински принципи, задачи и цели што ги има поставено пред себе општествена организација, народ и сл.;* Идеалите народни требеше да бидат једна програма, кон осашчествуајн'ето на која ке требеше да бидат напраени сите сили на народот. (62)*;* А от тоа одвај ли можит да имат по

големо оправдајн'е на сашчествуајн'ето и програмата на нашето другарство. (67)

Со п р и д а в к и т е: **једна**: Цел'ата на другарството беше, негоите членои да се запознајат и да си изработат једна програма, која ке је осашчествуваат во Македонија тајно от србцката пропаганда. (90); Вид. и кај п р о г р а м а 1; **мирна**: Таква мирна програма на Македонците ке стретит поддржка и одобрејн'е у великите сили... (25); **независна**: ...Македонците се ослободуваат од влијајн'ето на бугарцкото праител'ство, создаваат своја независна програма за работа... (74); **нивна**: Но Македонците во Бугарија убедија бугарцкото населејн'е во праотијата на нивната програма за полно оддел'уајн'е на интересите на Македонија од интересите на Бугарија... (74); **определена**: ...чоек без определена цел'а и програма за работејн'е, се фрл'ат, то во једна, то во друга страна... (63); **своја**: ...Македонците зафатија да одат и во Србија и тамо да излагаат својата програма на праител'ството и на србцкијот народ. (74); **таква**: ...Сарафов се придржуаше во македонцкото прашајн'е кон (до, за) једна таква програма, тогај за тогај само политична, изработена ушче от понапред... (73–74); За да се изработит једна таква програма, Македонците ученици во Белград во 1893/4 уч. г., ...решија да состаат македонцко другарство во Белград. (90)

прогрес *м.* (франц. progrès од лат. progressus) – *напредување во процесот на развојот;* с и н.: *напредок, просперитет;* Таја дружба требит да пушчит глабоки корени мег'у двата братцки народи, за да им даит возможност, рака за рака да врват по тешкијо пат на културнијот прогрес. (37)

проект -о, -от, -ите *м.* (герм. Projekt според лат. proiectus) – *претходен нацрт на текст на некој документ и сл.; план; предлог;* Турција, можит, и не сакат реформи, но сакаат тије, шчо го изработија проектот. (IX); Проектите за реформи на Русија и Австро-Унгарија сет мег'ународни актои, не исполнуајн'ето на који от Турција јет насмешка и оскрбуајн'е за реформаторцките држаи... (VIII)

Со п р и д а в к и т е: **австро-рускиј**: Ја каква услуга није напраифме на Турција, со нашето недоверуајн'е ком австро-рускијот проект од реформи. (XI); **изработен**: ...(македонцката интелегенција) да измислит патот и сите стредства, ...за да се искажит полно доверје кон постапоците на заинтересуаните Големи Сили во полза на Македонците, и откако ке им дајит обек'ајн'е, ...да замолит, да се воведат сите предложени реформи и тија, који шчо ке најдат силите за нужно, како раширејн'е на изработенијо проект... (33); **мјурцштегцки**: Европа... јет задолжена да напраит тоа со два мег'ународни актои: проекто за реформи во Македонија од Февруар и мјурцштегцкијот проект. (VII); **напреден**: Сите тија дополнуајн'а, који шчо ке се придаат до понапреднијо руско-австријцки проект от реформи, но само нѐ чинат 100,000 обездомени души... (2); **руско-австријцки**: За да се предупредат жртвите од једно секадешно востаајн'е, се изработи февруарцкјот руско-австријцки проект за реформи... (IX); **февруарцки**: Вид. кај руско – а в с т р и ј ц к и.

Со б р о ј о т: **два**: Вид кај мјурцштегцкиј.

прокламира *несвр.* (герм. proklamieren од лат. proclamo) – *објавува пред народот, обнародува, прогласува;* ...во каков однос комитетите и македонцката интелегенција ке станат кон једно ноо национално течејн'е... шчо прокламират „Македонија за Македонците“ против сите претенденти на Македонија...? (80)

пропаганда -ата, -и, -ите *ж.* (герм. Propaganda од лат. propaganda) – **1**. *ширење писмено или усно политички, научни, комерцијални и др. идеи за придобивање на јавното мислење;* По свршуајн'ето на учејн'ето, можит да бидит и чиновник на пропагандата, но при тоа тој ѝ мрзит, и проклинат судбата си за тоа, шчо јет орадие на једна пропаганда... (91); Во Костурцко Србите немаат пропаганда, не зашчо не сет костурци Срби, ами, доброволн'но ѝ отстапуат на грцката пропаганда. (113); Во слободните балканцки држаици, од време на време, македонцката интелегенција без разлика на

пропаганди, требит да устројаат своји македонцки собири... (20)

2. *луѓето што ги шират таквите идеи земени наедно; пропагандистите;* Они (Србите) сакаат да ѝ напраат Македонците Срби, забрануајки да се обрајк'ат пропагандата со ниф инак, осем како со „праи" и „чисти" Срби. (87–88); Ако таја пропаганда се восползуат со музавирлуци против нејните непријатели, то интелегенцијата требит, да објаснит на народо недостојнијо образ на работејн'е на таја пропаганда... (21)

3. *во мн.* п р о п а г а н д и т е (истор.) – *акција на балканските држави за освојување позиција во Македонија;* ...во сите недоол'ни от пропагандите Македонци ке бидит првоначално силата на ноото течејн'е. (97); ...зар јет чоечко сегашното стајн'е, во које ја имаат доведено Македонија пропагандите? (105); Спасејн'ето от пропагандите никој пат не ке ни дојдит, зашчо, ако јет денеска једната по силна, утре ке се чинит и другата таква, а првата ке ослабнит. (134); Но борбата со пропагандите во Македонија не јет чекор назад, туку напред, зашчо и тука имаме работа со борба за слободија... (VI); А пошчо во автономна Македонија ке немат место за пропагандите, то Србите ке требит да отстапат местото на Бугарите. (13)

Со п р и д а в к и т е: **безрезултатна**: ...Србите докажуваа со громки... фрази, оти они имаат по големо прао на Македонија... От тоа поминаа пак на громка, но безрезултатна пропаганда во Македонија... (85); **бугарцка**: Важно јет то, шчо, до кога ке имат во Македонија бугарцка пропаганда, ке имат и србцка. (97); **верцки**: Време јет да отфрлиме од очите наши мрежите, шчо ни ѝ кладоа националните и верцки пропаганди во Македонија. (VI); Великите сили ке поможат на Турција да се оддалечат сите непраини за македонцките народности од националните и верцки пропаганди... (25); ...Македонците... ке отворат систематична борба на сите национални и верцки пропаганди во Македонија... (68); **громка**: Вид. кај безрезултатна; **грцка**: Ако пак патриархијата... про-

пагандират грцкијо јазик, со тоа ке натерат Македонците да гледаат на неја, како на орадије на грцката национална пропаганда. (37); **деморализујуки**: ...да се молит турцкото праителство и Големите Сили, да се отдалечат од Македонија деморализујуките пропаганди... (28); **друзи**: „Србомани“ Македонци имаше само за надворешнијот свет и за друзите пропаганди во Македонија. (89); ...религиозните и национални пропаганди... забрануат на своите учители и попои да другаруат со македонцката интелегенција и обшчество од друзите пропаганди... (21); **заинтересуана**: Ако народнијо протест во верцките и сколијцки работи... се покажит од заинтересуаната пропаганда, како бунт со државна боја... то народо и интелегенцијата требит да се обрнат до консулите, како до третејцки судији. (21); **једна**: Никак не, зашчо ни једна пропаганда, колку и да јет она силна, не можит да ни даит тоа, шчо очекуаме није од неја. (134); **национални**: ...ни један от последуачите на трите национални пропаганди немат да изменит на својата пропаганда, за да капитулират пред друга. (98); До кога имат во Македонија почва за национални пропаганди, ...до тогај Турција само ке расходуат на Македонија... (24); **нивна**: Во зафатокот на нивната пропаганда, Србите и не мислеа да ѝ праат Македонците Срби... (86); **разни**: Македонцкијо народ... се нуждаат... во устранејн’ето на враждуајн’ето мег’у привржениците на разните национални и религјозни пропаганди... (19); **религиозни**: Религиозните пропаганди можат да имаат нешчо против здружуајн’ето на македонцката интелегенција и народ само по национални соображуајн’а. (23); ...централното македонцко наречје (велешко-прилепцко-битолцко-охридцко)... ке требит да се воведит во сите религиозни и национални пропаганди... како задолжителен предмет. (20–21); **религјозни**: Вид. кај разни; **религјозно-национални**: ...македонцката интелегенција, воспитана во разни држаици балканцки... служит на религјозно-националните пропаганди во Македонија... (19); **самите**: Закл’учок от тоа јет – да самите пропаганди признаваат, да во Македонија имат само једна словенцка народност... (114); **своја**: ...сега Ср-

бите конкурираат со својите пари и својата пропаганда... (12); **силна**: ...требит ли није равнодушно да гледаме на работајн'е-то на пропагандите... за тоа само, шчо тоа течејн'е ке ослабе-ло нај силната пропаганда? (134); **сите**: Сите пропаганди сет пропаганди само на своји, но никак не и на наши интереси... (134); **србцка**: ...једна србцка пропаганда јет доста да создаит превосходна почва на ноото течејн'е. (98); Но србцката про-паганда осем... побркуајн'ето да се решит македонцкото пра-шајн'е во полза на Бугарите, имат и друзи резултати. (86)

Со б р о е в и т е: **двете**: И двете пропаганди се држат само со бугарцки и србцки пари. (97–98); ...двете пропаганди не спорат само за земјите на с.-з. од Шар планина и тије части от серцкијот санџак, шчо сет крај бугарцката граница. (113); **три**: ...ни једен от последуачите на трите национални пропаганди немат да изменит на својата пропаганда, за да ка-питулират пред друга. (98)

пропаганден -дно *прид.* – **1**. *што служи за пропаганда.* **2**. *што шири пропаганда;* Патриотичното пропагандно дру-гарство „Св. Сава" од 1888 година отвори пансион за својите ученици стипендијанти. (85)

пропагандира *свр.,несвр.* (од пропаганда) – овде: (несвр.) *врши пропаганда, шири некаква идеја, принципи или политичко учење;* с и н.: *пропагира;* ...(бугарцките студенти) можат да устројаваат лотарији, да пропагандираат некоја ра-бота..., без да му гледат многу многу, оти со неја ке оскан-дал'ат и себе и бидното поколејн'е... (65); Во комитетите во Бу-гарија зафатија да пропагандираат полно оддел'уајн'е инте-ресите на Македонија од интересите на Бугарија. (73); ...(Србите) зафатија да пропагандираат истата идеја и стред Србите со помок'та на сколији и книги. (87)

пропагандирајн'е -то *ср. гл. им.* од п р о п а г а н д и ра; **пропагандирање** – *ширење пропаганда;* Који ке бидат теоре-тиците на ноото течејн'е, ...откаде ке се зимаат стредствата за пропагандирајн'ето на идејата, како ке проникнит таја во народот и како ке се поддржуат во него? (79–80)

пропагандиран -о *гл. прид.* од п р о п а г а н д и р а – *ширен, форсиран;* Како преодни стадији кон полното оддел'ајн'е на македонцките интереси од бугарцките и србцките, ...служат политическите револ'уциони организации и политическијот сепаратизм, пропагандиран од ниф. (99); Неуспеот значит главно се должит на името Бугарин, усвоено и пропагандирано од револ'уционерите. (76)

пропагандист -ите *м.* (според пропаганда: герм. Propaganda од лат. propaganda + -ист) – *човек што шири некоја идеја, принцип, учење (политичко и сл.);* Но на таја теорија беше затворен входот во Македонија, како и во сите тије стредини, откаде излизаа пропагандистите. (86–87)

пропагандцки -а, -ите *прид.* **пропаганден** – *што се однесува на пропаганда, што служи за пропаганда;* ...другарството „Св. Сава" отвори патриотична подписка во Србија за постројајн'е ноо здајн'е на другарството за пансијон и за своја пропагандцка сколија. (85); А заједно со изместуајн'ето на пропагандцките јазици и со создаајн'ето наш литературен јазик, се изместуваат од Македонија и интересите на балканцките држаици... (139–140)

Со д р у г а п р и д а в к а до себеси: **Богословцко-учител'цки**: Во 1890 год. се издигна големо трикатно здајн'е, во које од јануари 1891 год. се отвори пропагандцката „Богословцко-учител'цка сколија"... (85)

Со и м е н к и т е: **јазик**; **сколија**; Вид. ги горните примери.

протест *м.* (герм. Protest, итал. protesto според новолат. protesto) – *остар израз на незадоволство, негодување од нешто, истапување против нешто што е за некого неправилно;* Ако народнијо протест во верцките и сколијцки работи, ...се покажит од заинтересуаната пропаганда, како бунт со државна боја... то народо и интелегенцијата требит да се обрнат до консулите, како до третејцки судији. (21)

Со п р и д а в к а т а: **народен**: Вид. го горниот пример.

протестанство -то *ср.* **протестантство** (од протестант – герм. Protestant според црклат. protestans, -antis) – *протестантска вероисповед (во христијанството);* с и н: *протестантизам;* Секој ке имат прао да исповедуат и мусул'манство и рисјанство во трите главни форми: праославије, католичество и протестанство. (22); Протестанството и католичеството во Македонија имаат само религиозни цели, оти предстаителите на тија пропаганди со уважејн'е се односуат до сите... национални особнини на сите македонцки националности (22)

протестира *свр.,несвр.* (преку герм. protestieren, франц. protester според лат. protestor) – *го искаже, го искажува своето незадоволство од нешто;* овде: (несвр.) *остро негодува,* Немаат прао они (један Македонец од источна, или северна, или јужна, или западна Македонија) да протестираат против централното наречије и за тоа, шчо јет оно централно... (140)

протестуат *несвр. – протестира (против);* Имат ли она (Србија) прао да протестуат против бугаризуајн'ето на тетовцко и да барат зашчита на својите интереси тамо против бугарцките посегуајн'а? (13)

проф. – *скратеница* за п р о ф е с о р; *со личните имиња и презимиња:* проф. И. А. Бодуен д е К у р т е н е: Сега веке имат предстаители од науката, како проф. проф. И. А. Бодуен-де Куртене, П. А. Лавров и В. Јагич, који гледаат на македонцките наречија, како на одделен предстаител' на словенцката фамилија од јазици. (87); По мисл'ата на проф. И. А. Бодуен-де-Куртене, Словените сет крстени со тоа име од Римјаните. (115); проф. Јагич: Така учит проф. Јагич, а заједно со него и негоите ученици. (103); проф. Јуришич: Особено тоа недоверије и наплив од Срби во Македонцкото другарство настапи во II година негоо сашчествуајн'е при инспекторот, гимназијцкијот проф. Јуришич. (90); проф. М и л о в а н о в и ч: ...проф. Милованович... докажуал во „Дело" да требит Македонија да се поделит мег'у балканцките држаици,

зашчо не предстауала нито географцка, ни етнографцка, ни историјцка целина. (129)

професор -и *м.* (герм. Professor според лат. professor) – *наставник на високи и средни образовни институции (факултети и училишта);* Они (Србите) се знајат со дипломати, професори, редактори и издатели на ноини. (58)

процент -ите *м.* (герм. Prozent според лат. pro centum) – **1**. *стоти дел од нешто којшто (дел) се зема за мерна единица (се означува со %)*. **2**. овде: *приход добиен на секои 100 парични единици;* син.: *лихва, камата;* А кој ке ѝ плајк'ат тије пари и процентите од ниф? – Пак није. (31)

процес -от, два процеса *м.* (лат. processus) – *последовна смена, тек, пат на развојот на некоја појава; начин на кој нешто бива, се случува; развиток, постапка;* Со замолчуајн'ето на нашето покрстуајн'е се замолчуат и процесот на образуајн'ето на нашата писменост. (142); Такво сопостауајн'е можит да бидит мег'у... постепеното изменејн'е на етнографцката карта на Балканцкијот Полуостров од једна страна, и процесот на современото национално обособуајн'е на Македонија од друга. (106)

Со п р и д а в к и т е: **досегашен**: ...јас сакаф да обрнам погледите на мојите сонародници на нуждата од једно корено изменуајн'е на досегашнијот процес на нашето дуовно развијајн'е... (132); **историјцки**: Вид. и кај обичен; И така, македонцкото национално возродуајне јет настапен историјцки процес, шчо имат под себе јака почва и голема биднина. (99); **механично-политичен**: Ако образуајн'ето на јужно-словенцките народности јет механично-политичен процес, то истијот не јет нешчо невозможно и во сегашно време. (107); **настапен**: Вид. кај историјцки; **обичен**: Сформируајн'ето на Македонците во оддел'на словенцка народност јет нај обичен историјцки процес... (102)

Со б р о ј о т: **два**: Да срамниме тије два процеса. (103)

псиолошки -ото *прид.* **психолошки** – *што се однесува на* п с и х о л о г и ј а; Главните елементи на јазикот или чоечката реча сет: органите на речата, нивното физиолошко работејн'е, слуот, псиолошкото воспријимајн'е на физиолошкото работејн'е на органите преко слуот... (137)

психологија -та *ж.* (новолат. psychologia според психо- + грч. λόγος ‚наука', книж.) – овде: *душа; ментален склоп, начин на размислување, сфаќање и сл., психа;* Со народнијот јазик није освојуаме психологијата на нашите татковци и предедовци и се чиниме нивни дуовни последници, као шчо сме со снагата нивни телесни продолжаачи. (135–136)

публикуајн'е -то *ср. гл. им.* од п у б л и к у в а; **публикување** – *објавување;* Ако земиме ноините од времето на публикуајн'ето на февруарцките реформи..., то ке видиме, оти Портата постојано предстауат на рускијот австроунгарцкијот амбасадери списоци од стражејн'а на турцкијот аскер со четите... (X)

публикуат *свр.,несвр.* п у б л и к у в а (лат. publico) – *објави, објавува;* Русија по македонцкото прашајн'е толку пати јет публикуала праител'ствени сообшчуајн'а, толку пати сет праени предстауајн'а на бугарцкото и турцко праител'ства по нашето прашајн'е. (54)

пункт -ои *м.* (герм. Punkt според лат. punctum ‚точка') – *точка којашто означува раздел од текст;* Тије резултати јас ѝ резјумираф во два пунктои: 1, Македонија после востаајн'ето јет загубена за бугарцката народност и 2, Македонците ке си сознајат грешките, шчо беа причина на нестреките од востаајн'ето... (68)

Со б р о ј о т: **два**: Вид. го горниот пример.

Р

рајон -и *м.* (франц. rayon) **реон** – *крај, предел, област, подрачје и сл. како дел од поголема територија;* Истото за-

труднејн'е и во ушче посилна форма ке се стретит при решејн'ето прашајн'ето, кој јазик требит да се признаит за во сколијите и обшчественото управуајн'е во патриархијцките рајони. (11)

Со п р и д а в к а т а: **патриархијцки**: Вид. го горниот пример.

раса *ж.* (франц. race, шпан. raza, итал. razza, герм, Rasse) – *поголема група луѓе сродни по потекло, род, сличности и некои наследни особености: градба на телото, боја на кожата и сл.;* За сожал'уајн'е; мусул'маните и до последно време не можаа да се ослободат от својо стар предрасудок, да гледаат на рисјаните, како на по долна раса од ниф. (36)

реален -лна *прид.* (герм. real од срвеклат. realis) – *заснован врз сфаќањето на постоечките услови, околности во реалноста (стварноста);* с и н.: *вистински, објективен;* ...писмениот јазик и праописот содржаат во себе много таквија особини, који немаат реална вредност во гласоите на сегашното стајн'е на јазикот. (144)

Со и м е н к а т а: **вредност**; Вид. го горниот пример.

револуција -та *ж.* (франц. révolution според лат. revolutio ‚преврат') – **1**. *насилен преврат во општествено-политичките односи;* За тоа није, требит, да се откажиме от секоја мисл'а за револуција на пролет, ушче поеке, шчо реформите ке се воведат... (133); Револуцијата на пролет ке бидит нај глупаото, шчо можиме није да напраиме. (133); Со револуцијата на пролет ке се користат само нашите непријатели, који си имаат само есапи, противни на нашите национални интереси. (133)

2. (прен.) *коренита преобразба, корените измени во некоја област на животот, сфаќањата;* На тоа јас можам да одгоорам само ово: по мојето мислејн'е, сегашните, т. е. мјурштегцките реформи сет максимум, шчо можа да ископчит од Европа револуцијата. (133)

революционен -она *прид.* (книж.) **революционерен** – *што се однесува на* р е в о л у ц и ј а; ...дали положејн'ето, које земат сега натрешната революциона организација во прашајн'ето за народноста на Македонците Словени јет такво, от које не можит да се идит по тамо... (69)

Со и м е н к а т а: **организација**: Вид. го горниот пример.

революционер -ите *м.* (франц. révolutionnaire) – *човек што учествува во революција или е нејзин приврзаник;* ...автономијата на Македонија, за која до сега революционерите се бореа имат смисл'а само во тој случај, ако революционерите согледуваа во нашијот народ таквија качества и особини, који се немаат у друзите балканцки народи, а сет само наша характерна црта. (133–134)

револ'уција -та, -и *ж.* – Вид. **революција**. **а**. *со предлози пред себеси:* б е з: ...присојединуајн'ето до једна од балканцките држаици, шчо не јет никој пат возможно, ни делејн'е-то, ни окупацијата, не сет возможни без револ'уција од натре. (27); Не покажуат ли оно, оти по широки реформи от тије, шчо ни беа дадени ке можефме да добиеме и без револ'уција, а само со ловки мали народни движејн'а? (4); з а: Подготвувајн'ето за револ'уција јет работа, која, можит, требит нервно работејн'е, но тоа работејн'е не јет толку мачно и толку ценено, колку си мисл'ат револ'уционерите – младата наша интелегенција. (39); с о: ...се односуат Европејците со недоверје кон работата на организацијата, видејки во неја сакајн'е на Бугарија, со револ'уција да нарушит равновесјето на Балканцкијот Полуостров... (76); Културното работејн'е јет по нравствено од револ'уционото, зашчо со првото интелегенцијата се чинит истинцки слуга на својот народ, а со револ'уцијата она се обрнуат во немилосрден експериментатор. (42) **б**. *со глаголите:* готвит с е з а: Шчо сакаше да речит Турција со тије списоци, јет многу јасну: „јас сакам да воведам реформите во Македонија, но наместо реформи сега за сега ке воведам аскер и маки, зашчо страната се готвит за

револ'уција... (X); д и г н и т с е: За да се дигнит револ'уција во полза на сите народности во Македонија, требит комитетот да бидит образуан от предстаители на сите македонцки народности. (6); компромитира: Револ'уцијата не компрометира пред нашето праите'лство и не нѐ исстаи во добра боја пред европејцкијот свет. (38); поткрепи; Вид. кај македонска; с т а н е: Револ'уцијата стана и, ако има најужасни последици за нас, пак даде некоји благодатни резултати, со кои шчо можат да бидат задоолени нашите борци за национална слободија... (VI); требит д а б и д и т: Револ'уцијата требит да бидит работа на сите Македонци, или на болшинството од ниф, за да можит да се наречит обшча. (8) **в**. *со антонимот:* е в о л' у ц и ј а: Борбата со трите балканцки држаи не протиоречит на нашите интереси, који се достигаат и со револ'уција и со евол'уција, или постепено развијајн'е на нашијот народ во морално-религиозен праец. (VI) **г**. *(во мн.)* револ'уции: И имаат ли смисл'а тије револ'уции, кога ни обезпечит Н. И. В. Султано националното и религиозното сашчествуајн'е и ни гарантират равноправност пред законо и во областната самоупраа со Турците? (27)

Со п р и д а в к а т а: **македонцката**: Србцките воспитаници, шчо работеа под бугарцка фирма, создадоа и поткрепија македонцката револ'уција; на ниф се должит и политическијот сепаратизм. (93)

револ'уцијен -јна *прил.* (книж.) **революционен** – *што се однесува на* революција; *революционерен;* ...критично да се односуаме кон бугарцките работи, а не слепо да ѝ копираме, и да насадуаме во Македонија, на место национализм, социализм, како шчо го праела тоа натрешната македонцка револ'уцијна организација. (66–67)

Со и м е н к а т а: **организација**: Вид. го горниот пример.

револ'уционен -онијо, -она, -оната, -оно, -оното, -они, -оните *прил.* **революционерен** – *што се однесува на* р е в о л у ц и ј а; ...интелегенцијата... не праеше нишчо поеке от сос-

тауајн'е планои или организуајн'е на револ'уционо движејн'е. (39); Револ'уционата дејател'ност јет времена и разрушајушча, а не вечна, созидајушча. (42); ...таквоа многогодишно упорно работејн'е јет по полезно, по мачно и по нравствено од револ'уционото. (41); Културното работејн'е јет по мачно од револ'уционото, зашчо првото јет умствено, а второто поеке физическо. (42); ...они (бугарцките студенти) со своето участије во револ'уциони работи идеа во разрез со интересите на екзархијата... (7); ...рвол'уционите комитети, по изражуан'ето на руското праителство, сакаат да создадат „бугарска Македонија"... (4)

Со именките: **движејн'е** (39; 112), **дејател'ност** (42), „**дело**" (75); **комитет** (4; 7); **организација** (72; 73; 90; 99); **работејн'е** (41; 42), **работи** (7).

револ'уционер -и, -ите *м.* (??????) **революционер** – *учесник во революција или нејзин приврзаник;* Подготвујн'ето за револ'уција јет работа, која, можит, требит нервно работејн'е, но тоа работејн'е не јет толку мачно и толку ценено, колку си мисл'ат револ'уционерите – младата наша интелегенција. (39); Неуспеот (на востаајн'ето ни) значит главно се должит на името Бугарин, усвоено и пропагандирано од револ'уционерите. (76)

Со именката: **Македонец**: Видните Македонци револ'уционери сепаратисти, како Дел'чев, беа само ученици на првото поколејн'е Македонци, ученици србцки и бугарцки. (72)

Со придавките: **видни**: Вид. кај Македонец; **доцкнашни**: ...Сарафов и друзите по доцкнашни револ'уционери се јавија само нивни (на првото поколејн'е Македонци) продолжатели и последуатели, но не иниципатори на револ'уционата организација. (72)

редактор -и *м.* (рус. редактор, герм. Redaktor, фрац. rédacteur според лат. redactus ‚доведен во ред') – *човек што редактира текстови;* ...србцките ноини подигнаа шум против издаајн'ето на „Балкански гласник", обвинуајки негоијот ре-

дактор во сочувство на македонцките комитети... (91); Они (србцките дипломати) се знајат со дипломати, професори, редактори и издатели на ноини. (58)

режим *м.* (франц. régime) – **1**. *вид државно уредување.* **2**. *начин на државно владеење, управување;* Возродуајн'ето на Стамболовцкијот режим во Бугарија сега не се оправдуат со нишчо и јет једен нов опит на политичното недоносче да покапризничит. (53)

Со придавката: **Стамбуловцки**: Нарушаајн'ето на Берлинцкијот догоор и Стамбуловцкијот режим, крстени „самостојна национална" политика на Бугарија, па тоа политично, капризно, несовршенолетно не-сче јет втор удар за политичната слободија на Македонците. (51)

резиденција *ж.* (рус. резиденция, пол. rezydencja според клат. residentia) – *постојано или привремено седиште на државен поглавар или влада;* Битол'а се избират за резиденција на Генералнијот Инспектор за Македонија и негоите советници – цивилни агенти. (140)

резјумира *свр.,несвр.* (герм. resümieren, франц. résumer) **резимира** – *(на)прави резиме, кратко изложи, изложува содржина на нешто;* с и н.: *обопишти, обопишува;* овде: (свр.); Тије резултати јас ѝ резјумираф во два пунктои: 1, Македонија после востаајн'ето јет загубена за бугарцката народност и 2, Македонците ке си сознајат грешките, шчо беа причина на нестреките од востаајн'ето... (68)

резол'уција -и, -ите *ж.* (рус. резолюция, пол. rezolucja според лат. resolutio) **резолуција** – *одлука, решение, заклучок донесени на некој собир;* Не еднаш на митинзите во Софија и друзите градишча се имаат приимано резол'уцији со изложејн'е на нуждите на Македонците. (19); На тије митинзи не беше предстаен сијот македонцко-словенцки народ со негоата интелегенција, за тоа резол'уцијите беа и не полни и једнострани. (19)

резултат -от, -и, -ите *м.* (герм. Resultat од лат. resultatum) – *одраз, нешто што останува или се добива на крајот од некакво дејство, појава, развиток и сл. како конечен показател, биланс.* **1**. **а**. *последица;* ...тоја слаб интерес јет резултат на разочаруајн'ето на Русите од „братушките". (56); ...поразијата пак на Бугарите јет резултат на немајн'е бугарцки дипломати, који да разбираат бугарцките интереси и да ги зашчитуат со авторитет и знајајн'е. (59); Народните идеали не одједнаш сите можат да бидат осашчествени, но нивното осашчествуајн'е требит да бидит само резултат на обшчата и самоотвржена народна работа. (62); ...ноото течејн'е стрек'ат и ке стретит арен пријем... во нај арната, нај интелегентната и непродадената македонцка интелегенција, како шчо и јет резултат на умственото и нравствено развијајн'е на последната. (94); Тој коренен преврат не јет опасен само, ако јет резултат на самостојното развијајн'е на народот. (136); Тоа беше резултат на један компромис мег'у првите и вторите, компромис згоден и за једните и за друзите. (119); Бугарцкото име во Македонија, значит, јет резултат на лошото третирајн'е на Македонците от страна на грцкото дуовенство. (125) **б**. *во напоредна употреба со им.* причина: Таков утилитарен, тенденциозен и спекул'ативен однос кон науката не јет за одобруајн'е и јет причина и резултат на национален шовинизм... (66)

2. (прен.) *успех; ефект;* ...Бугарите можеа да кажат јасно на Македонците, на ниф да се не надејат, и можит, неке се добиеа тије резултати. (55); Тој (комитетот) реши 4½ месеци да чекат резултатите од воведуајн'ето на реформите и после објави со „чиста совест" востаајн'ето. (X); ...готоо во сите времијн'а се забележуат силно работејн'е на народнијо дух на културно-историјцка осноа, резултатот на која се јауват образуајн'е на силна македонцка држаа ... (131); За илустрација на одот и на резултатите на борбата мег'у стари и нои течејн'а, доста јет да си припаметиме борбата на рисјанството со јазичеството... (82)

Со п р и д а в к и т е: **акустичен**: Јазикот јет акустичен резултат от физиолошко работејн'е на органите на чоечката реча, на кој шчо му се приписуат извесно значејн'е. (137); **благодатни**: Револ'уцијата стана и, ако има најужасни последици за нас, пак даде некоји благодатни резултати, со кои шчо можат да бидат задоолени нашите борци за национална слободија... (VI); **воспријиман**: Главните елементи на јазикот или чоечката реча сет: органите на речата, нивното физиолошко работејн'е, слуот, психолошкото воспријимајн'е на физиолошкото работејн'е на органите преко слуот, и присојединуајн'ето кон воспријиманијот резултат на физиолошкото работејн'е на органите на речата или гласот, или зборот, некоје значејн'е. (137); **друзи**: Но србцката пропаганда осем ил'узијата за србцка народност во Македонија и побркуајн'ето да се решит македонцкото прашајн'е во полза на Бугарите, имат и друзи резултати. (86); **желани**: ...опитот (Србија) ке беше напраен и ке доведеше до желаните резултати само, ако дозвол'уваа историјцките прилики... (104); **негои**: Тоа согласуајн'е од 1897 год. беше напраено против Бугарија, како мнима подстрекател'ка на Македонците, но негоите резултати беа вредител'ни... (76); Одот на србцкото влијајн'е во развијајн'ето на народното самосознаајн'е у Македонците и негоите резултати се предстауваат во тој вид... (88); **одречни**: Заједно со арнотијите за интересите на Македонија, ...името Бугарин донесе и одречни резултати за револ'уционото „дело". (75); **одрични**: Вид. кај п о л о ж н и; **печал'ни**: Такви печал'ни резултати, од врзуајн'ето на нашите интереси со туг'ите, доста сет, за да се убедат мнозина... (97); **положител'ен**: Востаајн'ето не донесе делејн'ето на Македонија: тоа јет положител'нијот резултат од него. (35); **положни**: Играта, одиграна од ниф, имаше положни и одрични резултати. (72); **противни**: ...Србите пред Македонците се придржуваа до втората од упоменатите две теорији, т. е. да сет Македонците Срби, и токмо со тоа у ниф се добија противни резултати. (91); **сите**: Тије сет сите резултати од досегашното ни самосознаајн'е. (75)

Со п р и л о г о т: **многу**: ...борбата се зафати против требуајн'ето на секо благоразумје. Она даде многу, резултати, само не тије, шчо се очекуваа. (4)

Со п р е д л о з и т е (во двете значења): **без резултати**: Работејн'ето на Србите не остана без резултати при решаајн'ето на македонцкото прашајн'е. (86); **во резултат** – *како резултат;* ...борбата мег'у Бугарија и Србија... во резултат даде развијан'е на сознајн'ето, да судбите на Македонија требит да сет во раците на Македонците. (75); Организацијата со постепеното оддел'уајн'е на македонцките интереси од бугарцките, ...со сегашново востајн'е во резултат достигна тоа, шчо не предполагаше... (75); **за резултатот**: ...мнозина измег'у нас, кје речат, оти ушче јет рано да се судит за резултатот на возстаајн'ето. (2); Но каков беше резултатот от таја војна? (50); **за резултатите**: На првото заседаајн'е на Бугарцкото студентцко другарство во Петроград от таја година јас рекоф неколку зборои за резултатите на сегашното востаајн'е во Македонија. (68); ...да се увериме во тоа, дали мојиве закл'учуајн'а за резултатите на востаајн'ево сет праил'ни...? (69); **како резултат на**: ...србцкијот шовинизм, како резултат на основно изучените народни интереси, стојит... много по горе од бугарцкијот национален индиферентизм... (66); **од резултатите**: Слободијата чинит само за ползуајн'е од резултатите на својот труд, но не толку за самијот труд. (41); ...за да можит чоек да се ползуат од резултатите на својот труд, требит прво да се потрудит. (41); **по резултатите**: По резултатите, који шчо ке се добијат от сегашното востаајн'е, последното ке можит да се наречит једна од најголемите, ако не и најголема нестрекја за нашијо народ. (2)

резултатно *прил.* – овде: б е з **резултатно** – *безрезултатно, без успех;* Ил'узијите на самијот србцки народ пак не јет без резултатно: во случај на војна за Македонија... србцката војска со нај силно патриотцко осек'ајн'е ке се бијет за Македонија. (87)

резул'уција -и *ж.* – Вид. **резол'уција**; ...тије резул'уцији се имаат приимано во Бугарија, под влијајн'ето на бугарцкото обшчество и от македонцката емиграција во Бугарија. (19)

Рејтер *м.* **Рojтерс** – *британска кооперативна информативна агенција (според името на основачот – Рojтер, Паул Јунус, барон фон Рojтер);* Сета своја дипломатија си искажа г. Цоков во разгоорот негов со кореспондентот на Рејтер. (57)

религија -та *ж.* (лат. religio, -onis) р е л и г и ј а – *форма на општествено сознание, сфаќање изградено врз верување во натприродни, божествени сили;* с и н.: *вера, вероисповед;* ...религијата никак не требит да бидит средство за престапни политични и национални цели, како шчо јет сега во Македонија. (22); Борбата имат, не толку национален, колку религиозен карактер. (32)

Со п р и д а в к и т е: (нај) **стара**, (нај) **распространена**, **основна**: Праославијето, нај старата, нај распространената и основната религија на сите македонцки народности, ...сосим изгубило од видот својата главна цел'а да сејит братство мег'у народите, да облагородуат срцата на верните. (22)

религиозен -зно, -зното, -зната, -зни, -зните *прид.* – **1**. *што се однесува на религија, сврзан со религијата;* ...Турците од нас напраија народ „каурцки" и „рајатцки", термини осноани... на религиозната разлика мег'у нас и ниф и на обшчественото наше положејн'е. (122); ...самите Словени мусул'мани, по религиозни сообразуајн'а можат да бараат турцкијо јазик. (10–11); Религиозните потребности и убедејн'а сет за сите неприкосноени. (22); ...религиозните пропаганди во поекето случаји... служат како орадије за национални и политически цели. (22); Да имаше мег'у Словените во Македонија национално и религиозно единство, и да имаше сознаајн'е за ниф во жителството, до сега на полоина ке беше решено македонцкото прашајн'е. (13)

2. *втор дел од полусложенката:* **национално**-р е л и г и о з е н: ...до сега, не живејки како оддел'на национално-религиозна јденица, се наог'афме под влијајн'ето на разни национални и религиозни пропаганди. (38); ...се пријимат мери за економцкото попрауајн'е на нашите селцки стопани, па и до воведуајн'ето на сите тије подобруајн'а во нашето национално-религиозно и економцко жиуајн'е... (38)

Со д р у г а п р и д а в к а до себеси: **економцки**: ...да се даит возможност на Русија и друзите сили, да земат сите мери, шчо зависат од ниф, да се удовлетворат сите наши религиозни, национални и економцки интереси. (28–29); **национален**: Такви печал'ни резултати, од врзуајн'ето на нашите интереси со туг'ите, доста сет, за да се убедат мнозина, да јет нашето спасејн'е само во националнијот и религиозен сепаратизм. (97); ...да се пријмат обшчи и енергични мери против сите и религиозни и национални пропаганди во Македонија. (21); ...централното македонцко наречје... ке требит да се воведит во сите религиозни и национални пропаганди и турцките сколији, како задолжителен предмет. (20–21); **сколијцки**: .. сите (три пропаганди) заједно се борат против нас и нашите интереси, сакајки да им нанесат смртен удар и да си ѝ потчинат под себе, зимајки со таја цел'а религиозното и сколијцко работејн'е кај нас, во своји раци... (138–139)

Со и м е н к и т е: **единство** (13); **жиуајн'е** (38); **интереси** (27; 29); **јденица** (38); **мрзн'а** (28); **непријател'ствуајн'е** (25); **образуајн'е** (28), **ослободуајн'е** (38; 80); **потребност** (22), **пропаганди** (21; 22; 23; 24; 33; 38; 77; 138); **работејн'е** (139), **разлика** (122); **сашчествуајн'е** (27), **сепаратизм** (97), **сообразуајн'а** (11); **требност** (11); **убедејн'е** (22); **цели** (22).

религјозен -зни *прид.* р е л и г и о з е н – *што се однесува на* р е л и г и ј а; Македонцкијо народ... се нуждаат... во устранејн'ето на враждуајн'ето мег'у приврженците на разните национални и религјозни пропаганди... (19)

Со д р у г а п р и д а в к а до себеси: **национален**: Македонцкијо народ... се нуждаат... во устрануајн'е или парали-

зуајн'е дејателноста на националните и религјозни пропаганди... (19)

Со и м е н к а т а: **пропаганди**: Вид. ги горните примери.

религјозно-национален -лни, -лни-те, -лното *прид.* **религиозно-национален** – *што е и религиозен и национален, што е во врска со религиозно-националните околности и прашања;* ...македонцката интелегенција, воспитана во разни држаици балканцки и служит на религјозно-националните пропаганди во Македонија... (19)

Со д р у г а п р и д а в к а до себеси: **економцки**: Тије два мег'ународни актои... даат ни прао да се обрак'аме до двете реформаторцки држаи со меморандуми и по друзи патишча, за да им покажиме на нашите религиозно-национални и економцки нужди... (VII); **културно**: ...се признаваат (тија реформи) от силите европејцки за истинцка требност за успејајн'ето на религиозно-националното и културно развијајн'е на македонцките рисјани. (VII)

Со и м е н к и т е: **нужди** (VII); **пропаганди** (19); **развијајн'е** (VII).

реликва *ж.* (историски / reliquium – К. Мисирков) (лат. relictus ‚нешто останато, остаток') **реликт** – *останка од некое многу старо време (организам, предмет, појава и сл.);* Грците унишчија Охридцката архиепископија за тоа, шчо се упоминуаше името „бугарцка", како историјцки reliquium, но употребуваа името Бугарин за да воплотат во него својето презрејн'е кон сѐ словенцко. (125)

репресалији *мн.* (герм. Repressalie, клат. repressalia) **репресалии** – (прав.) *во меѓународните односи: присилни мерки на една држава преземени кон туѓа држава или нејзини приврзаници како одговор на противправни дејства од страна на таа држава;* Проектите за реформи на Русија и Австро-Унгарија сет мег'ународни актои... и... даат полно прао за репресалији против нарушаачот на мег'ународното прао. (VIII)

реферат -и *м.* (герм. Referat од лат. referat) – *кратко изложена содржина на некој проблем, тема во вид на информативен извештај, соопштение од научна област и сл.;* Со национални прашајн'а не се занимаваат (бугарцките студенти) и со голема досада слушаат реферати на тема по етнографијата, па и по каква и да бидит друга наука, осим политичната економија. (64)

реформа -и, -ите *ж.* (франц. réforme од лат. reformo) – *преобразување, преобразба, преустројување, преустројство, изменување, измена, модернизирање и сл. за да се спроведе (воведе) во некоја област од животот нешто ново или нешто подобро;* Држаите, вел'ат мнозина, само играат дипломатична игра со реформи, за да нѐ склонат нас, да се откажиме от вооражена борба со Турција... (V); Турција, можит, и не сакат реформи, но сакаат тије, шчо го изработија проектот. (IX); ...ако военото положајн'е се продолжит поеке од једна година, реформите ке се состарат по наша вина и ке се закопат. (IX); Ке се постарам да покажам по јасно, како реформите можат да побугарат Македонија. (9); Европа и Русија настојаваа да се изработит план за реформи во Македонија и во 1882 година, тоја план беше веке готов... (51); Вистина четите избегуаа стражејн'ата, но тоа ушче не значит да не бркаа да се воведат реформите. (X)

Со и м е н к а т а: **ред**: Но при тоа бараме и ке бараме... цел ред реформи, који ке ни сочуваат нај главните интереси на нашето национално и културно развијајн'е. (VII)

Со п р и д а в к и т е: **воведени**: И најпосле списоци од воведени реформи. (X); (по) **големи**: Бугарија да беше водела „самостојна" и „национална" политика, она не ке допушчеше првото, и ке решеше македонцкото прашајн'е со по големи реформи. (52); **други**: Тука идит и цел ред други реформи, во који флизаат и тија, шчо беа изработени од рускијо и австро-унгарцки посланици во Стамбул... (20); **европејцки**: Треки ке најдат, оти јас проповедуам некаков надеж на попрауајн'е на Турците спроти нас и на европејцки реформи во таткоината ни... (IV); Знам многу арну, оти мнозина со иро-

нија ке се однесат кон мојите надежи за европејцки реформи. (VIII); **истинцки**: А поддржката на болшинството Турција ке добијит само, ако се погрижит до воведит во Македонија истинцки реформи .. (27); (нај)**мали**: ...ни Турција сакала, сакат и ке сакат реформи во Македонија, ни држаите сет наклонени да је принудат Турција, за да ни дајит некакви, па и нај мали реформи. (IV–V); Задружна работа јет возможна само во најмали реформи. (16); **мјурштегцки**: ...мјурштегцките реформи, ...ке бидат раширени спроти нуждите, шчо ке се покажат со време. (VI); **некои**: ...Турција... ке бидит принудена со сила да воведит некоји реформи... (28); **никакви**: ...ако не сакаме никакви реформи, можиме да ѝ послужиме и за однапред. (IX); **нужни**: ...ке ми позволите, прво, да усмирам страната и да воведам мир, а после ке се воведат нужните реформи“. (X–XI); **обек’ани**: Јас мисл’ам, оти нишчо друго не ни остаат да напраиме, осим да се однесеме со полно доверје ком... двете заинтересуани Сили, и... да ѝ ангажираме, час по скоро да се воведат обек’аните реформи. (XI); **праописна**: ...доста јет да си припаметиме борбата на рисјанството со јазичеството реформирајн’ето на Русија от Петр Велики, возродуајн’ето на Чехите, Литовците, праописната реформа на Вук Караџич и пр. (82); **предложени**: ...наш долг јет да замолиме македонцката интелегенција, ...да ѝ замолит (Големите Сили)... да се воведат сите предложени реформи... (33); **руско-австријцки**: Реформите руско-австријцки, једно сет мег’ународен акт, ке даат прао секога на Македонците да настојаваат пред Големите Сили да се исполнат во полност. (VIII); Сегашните руско-австријцки реформи силно се разликуваат од берлинцкијот трактат... (VIII); **сегашни**: ...по мојето мислејн’е, сегашните, т. е. мјурштегцките реформи сет максимум, шчо можа да ископчит од Европа революцијата. (133); **февруарцки**: Ако земиме ноините од времето на публикуајн’ето на февруарцките реформи... ке видиме, оти Портата постојано предстауат на рускијот австро-унгарцкијот амбасадери списоци од стражејн’а на турцкијот аскер со четите... (X); Таква једна служба није сослужифме на Турција по обја-

вуајн'ето на февруарцките реформи. (IX); **црковна**: ...со барајн'ето црковна реформа, ке се сојединит и барајн'е сколијцка реформа т.е. Архиепископијата ке земит во свои раци сколијцката работа... (23); **широки**: ...по широки реформи от тије, шчо ни беа дадени ке можефме да добиеме и без рево-л'уција... (4)

реформаторцки -ите *прил.* **реформаторски** – **1**. *што се однесува на* р е ф о р м а т о р (и) (според лат. reformator) – *човек што реформира, спроведува реформи;* син.: *преобразувач, преустројувач, обновувач, модернизатор, новатор;* Тије два мег'ународни актои... даат ни прао да се обрак'аме до двете реформаторцки држаи со меморандуми и по друзи патишча... (VII); ...да се напраија некои прегоори со реформаторцките држаи, во који просто можеше да се речит, оти четите, или ке се оттргнат, или ке се предадат... (IX–X); Јас мисл'ам, оти нишчо друго не ни остаат да напраиме, осим да се однесеме со полно доверје ком реформаторцките усил'а на двете заинтересуани Сили... (XI)

2. Р е ф о р м а т о р ц к и С и л и – Р*еформаторски Сили;* Революцијата на пролет само... ке унишчит плодоите, добијени од неја до сега, оти она ке бидит напраена не против Турцко, а против него и Реформаторцките Сили... (133)

Со и м е н к и т е: **држаа** (VII; VIII; IX); **сили** (38), **Сили** (133); **усил'е** (XI).

реформирајн'е -то *ср. гл. им.* од реформира – *(на)прави реформи, преобрази, преобразува, преустрои, преустројува, обнови, обновува, реконструира, модернизира;* р е ф о р м и р а њ е – *спроведување на реформи;* с и н.: *преобразување, обновување, преустројување, реконструирање, модернизирање;* За илустрација на одот и на резултатите на борбата мег'у стари и нои течејн'а, доста јет да си припаметиме борбата на рисјанството со јазичеството реформирајн'ето на Русија от Петр Велики... и пр. (82)

рола -ите *ж.* р о л ј а (герм. Rolle) – Вид. **рол'а**; Беше време, кога ролите на тије две држаи беа обратни т. е. Србија шумеше а Бугарија работеше. (84)

рол' *м.* **ролја** (герм. Rolle) – *улога*; Сите го мрзат Волкашина за негоата рол' и влијајн'е на Уруша, но царот му веруат... (120)

рол'а *ж.* (герм. Rolle) **ролја** – *улога*; *степен на влијание, на учество на некого во општеството;* Они (Македонците во Србија) си дадоа отчет од рол'ата на Србија во македонцкото прашајн'е до сега и за однапред... (90); Да пренебрегуат чоек со положејн'ето, шчо го имат земено Србија во македонцкото прашајн'е и со нејната рол'а во македонцкото национално возродуајн'е јет лесномислено. (84); ...малите држаи се односуваат со таквоа недоверуајн'е кон рол'ата на Бугарија во Македонија, као шчо се односуваа Големите Сили кон рол'ата на Русија во Бугарцкото ослободуајн'е. (96)

Во и з р а з и т е: **да играат от себе рол'а на...** – *да се јавуваат во својство на...;* Но за да се исполнат нивните егоистични планои за убаа служба, они сет готои... да играат от себе рол'а на бугарцки шовинисти... (81); **играат рол'а во нешто** – *земаат учество во нешто, учествуваат во нешто;* ...малите балканцки држаи и ако на вид и да не играат рол'а во решејн'ето на македонцкото прашајн'е... имаат нај голем значај. (16); **играт само рол'ата на**... – *се јавува само во својство на...;* Бугарија во македонцкото востаајн'е играт само рол'ата на Каравлашко во Бугарцкото востаајн'е. (83); **изигра поголема рол'а** – *изврши поголемо влијание;* Даже можит да се речит, Србија да изигра во нај ноата историја на Македонија по голема рол'а од Бугарија. (84); **имаат играно двојна рол'а** – *биле доволични;* ...до сега комитетите имаат играно двојна рол'а: на Бугарите им имаат вел'ано, оти Македонците сет Бугари..., а на Европејците им вел'ат, оти они бараат автономна Македонија само за Македонците... (79)

Со п р и д а в к и т е: **важна**: При возвишаајн'ето на једно наречије на степен на литературен јазик, никога немаат

играно важна рол'а негоите естетични својства. (140); Србцките воспитаници играат важна рол'а во македонцкото прашајн'е... без разлика, али сет они во морален однос л'уг'е високи или не. (93); (нај) **главна**: Во даденијо случај нај арно јет иницијативата и нај главната рол'а да јет во раците на нај заинтересуаните големи држаи, који нај арно знајат нуждите на Македонците". (30); Вид. и кај и с к л' у ч и т е л' н а и кај значењата; (нај) **голема**: Од овде ке се убедит чоек оти центрот и нај големата рол'а во таја империја принадлежеше на Македонија. (120); **двојна**: Вид. кај изразите; **искл'учител'на**: Тије од Македонците, шчо добија образуајн'е во Бугарија... до сега играа, можит да се речит, не само главната, ами и искл'учител'на рол'а. (12); **историјцка**: ...ке експлуатираат Србите сето речено за изменуајн'ето на националното ни име, за да докажат, да Македонците никога... не играле никаква самостојна историјцка рол'а... (128); **једнаква**: ...наместо Европа да остаит Русија и Австрија да решаваат нашето прашајн'е, сите европејцки Големи Сили ке сакаа во него да играат једнаква рол'а. (30); **никаква**: Вид. кај историјцка; **раководна**: Во него (во востаајн'ето) имаат раководна рол'а само македонцките Словени, шчо се викаат Бугари. (17); **самостојна**: Вид. кај историјцка.

русофил -и *м.* (русо- + -фил грч. φίλος ,пријател, љубител, привржаник') – *човек што им е наклонет на Русите и Русија;* Бугарите пак станаа русофили, но тоа го направија, не со чисто срце... (51); Бугарите во својата надворешна политика станаа русофили и Русите си изменија малу политиката кон Бугарите. (52); Ослободените „братушки"... зајауваат, да сет они сите русофили, да милуваат рускијот народ... (55–56)

русофилство -то *ср.* (русо- + -фил- грч. φίλος ,пријател, љубител, привржаник' + суф. -ство) – *наклонетост кон Русите и Русија и кон сè што е руско;* Но од русофилството она (Бугарија) се восползуа со зајамот, направен при руско содејство... (53)

Со п р и д а в к а т а: **бугарцко**: ...бугарцкото русофилство беше со есап, и не беше трајно... (52); **нејно**: ...Бугарија со нејното русофилство не направи никаква услуга, ни на Русија, ни на Македонија. (52–53)

русофобски -ото *прид.* **русофопски** (според русо- + грч. фобија φόβος - ‚страв‘) – *што се однесува на русофоб(и);* ...ниј е тука во Петроград сме далеко од Бугарија, та русофобското семе не можит да ни западнит глабоко во душата и да дајит арни плодои. (61)

Со и м е н к а т а: **семе**: Вид. го горниот пример.

русофобство *ср.* **русофопство** (според русо- + грч. фобија φόβος - ‚страв‘ + суф. -ство) – *мразење на Русите и сè што е руско;* ...Бугарија реши, и кај нас да насејет русофобство, та и ниј е да изгубиме секоја вера во праославна Русија. (61)

С

сепаратизм *м.* (франц. séparatisme според лат. separatus) **сепаратизам** – *стремеж и политичко движење за отцепување од државата или за одделување во самостојна држава;* Немајки во Бугарија почва за национален сепаратизм Македонците, шчо пребегаа од Белград во Софија, се зафатија со образуајн’е на револ’уциони организации во Бугарија и Македонија. (72)

Со п р и д а в к и т е: **национален**: Они си дадоа отчет од рол’ата на Србија во македонцкото прашајн’е до сега и за однапред, затоа и ним принадлежит честта да сет создаачи на националнијот сепаратизм стред Македонците. (90); Србцките воспитаници, шчо работеа под бугарцка фирма, создадоа и поткрепија македонцката револ’уција; на ниф се должит и политическијот сепаратизм. (93); Националнијот сепаратизм се должит на србцки воспитаници идеалисти, шчо работаат под србцка маска, а во душата своја се признаваат за Македонци... (93); ...доста јет једна / силна србцка пропаганда во Македонија, за да земит националнијот сепаратизм нај го-

леми размери. (93–94); После, националнијот сепаратизм ке имат место и у л'уг'е, шчо гледаат от практично гледишче на работите, без да се занимаваат многу со теоријата за народноста ни. (96); Мнозина ке се запитаат: за каков национален сепаратизм овде се гоорит? не се мислит ли да се создаат сега ноа македонцка народност? (100); Пропагандите само нај после можат да достигнат крајната своја цел'а – дележот, које не го сакаат и тије, шчо сет против националнијот сепаратизм. (134); Националнијот сепаратизм ке се уголемит исто и од лица, шчо сознаваат сета вреда од националните и верцки пропаганди... (99); Једно си имат местото националнијот сепаратизм, то требит да се прејавит он во милоста кон сѐ, шчо / јет народно, и на прво место, во милоста кон народнијот јазик. (134–135); **политически**: Како преодни стадији кон полното оддел'ајн'е на македонцките интереси од бугарцките и србцките, т. е. кон националнијот сепаратизм, служат политическите револ'уциони организации и политическијот сепаратизм, пропагандиран од ниф. (99); **религиозен**: Такви печал'ни резултати, од врзуајн'ето на нашите интереси со туг'ите, доста сет, за да се убедат мнозина, да јет нашето спасејн'е само во националнијот и религиозен сепаратизм. (97)

сепаратист -и, -ите *м.* (книж., франц, séparatiste) – *привржаник, следбеник на сепаратизмот;* От тоа време ушче побегна Дамјан Груев, кој шчо беше во бројот на Македонците ученици, шчо поминаа од Белград во Софија и во бројот на сепаратистите. (71–72)

Со и м е н к и т е: **Македонец**: Но тоа дуовно движејн'е на Македонците не се ареса на бугарцкото Стамболовцко праител'ство, које забрани да се издаат „Лоза“ и зафати да гонит Македонците сепаратисти. (71); **револ'уционер**: Видните Македонци револ'уционери сепаратисти, како Дел'чев, беа само ученици на првото поколејн'е Македонци, ученици србцки и бугарцки. (72)

Со п р и д а в к и т е: **крајен**: И тије ке бидат крајните сепаратисти. (96); **национален**: Нај после нај долните, нај отчајаните органи на србцката пропаганда, родом Македонци,

...ке уголемуваат класот од националните сепаратисти. (93); Као главен извор за уголемуајн'ето на бројот на националните сепаратисти ке служит уголемуајн'ето на конкуренцијата мег'у бугарцката и србцка пропаганди во Македонија... (99)

сепаратистичен -чно *прид.* **сепаратистички** – *што се однесува на сепаратизам;* ...првен се образуа во зафатоко на деветдесетите години једно национално сепаратистично движејн'е со цел'а да се оддел'ат интересите на Македонците од бугарцките... (71)

сепаратит(ц)ки -о *прид.* **сепаратистички** – *што се однесува на сепаратизам;* Орган на тоа сепаратит(ц)ко движејн'е на Македонците во Бугарија беше журналот „Лоза". (71)

септ. *скратеница за* с е п т е м в р и – *деветтиот месец во календарската година;* Прочетено на II-та седница на Петроградцкото македонцко научно-литературно другарство „Св. Климент" на 28-и септ. 1903 г. (45)

септем- *скратеница за* с е п т е м в р и – *деветтиот месец во календарската година;* Мег'у сите јавуајн'а, који сопроводуат движејн'ето, најголемо вниманије заслужаат руското „праителствено сообшчуајн'е" от 11 септем- т. г. (4)

септември *м.* (новогрч. σεπτέμβριος од лат. september) – *деветтиот месец во календарската година;* Прочетено на 21-и септември таја година во 1-та седница на Петроград. македон. научно-литературно другарство „Св. Климент" (1)

сериозност -а *ж.* според **сериозен** (франц. sérieux, лат. seriosus, serius) – *што заслужува посебно внимание; сложеност, значајност, важност (во однос на предметот, темата)*; ...јас мисл'ам, оти наш долг јет да замолиме македонцката интелегенција, која имат влијајн'е на сегашното движејн'е, да обрнит својот поглед на сериозноста на положејн'ето... (33)

серјозно *прил.* **сериозно** – *на начин како кај сериозен;* Се прашат: зашчо? Ке одгоорат нашите: зашчо Турција и Европа не сакаат серјозно реформи. Но не јет така. (IX)

сигурен -рно *прид.* (итал. sicuro) – *убеден, уверен;* безбеден итн.; овде: *што се знае каков ќе биде исходот*, *несомнен, оствварлив, точен;* А пошчо такво *обеспе*чејн'е (обезбедување – Д. М.) никој пат не јет сигурно, без да се ангажират једна од големите држаи, или неколку од ниф, со оражије во рака да поткрепат тоа обеспечејн'е, то од *Бугарија* не можеше да се очекуат набркуајн'е во македонцките работи. (55)

симпатија -ии *ж.* (герм. Sympathie од лат. sympathia според грч. συμπάθεια) – **1**. *душевно расположение, наклоност, склоност, љубов кон некого или нешто*; *сочувствување;* Ослободените „братушки" сега не сакаат да се признаат во својите грешки; ето / зашчо зајауваат, да сет они сите русофили, да милуваат рускијот народ, но не милуваат руското праител'ство, које не изражуало народните чувства кон Македонците, и отрицател'но се однесуало кон секоја *искажана* од народот *симпатија* кон ниф. (55–56); Таја борба ке свалит маската и од једните и од другата и ке востаноит сим- / патијите на европејцкото обшчество и европејцките праител'ства во полза на ноото течејн'е и против лажливците. (83–84) **2**. (прен.) *љубовник, љубовница*.

систематичен -чна *прид.* (според франц. systématique) **систематски** – *што се врши по установен ред; доследен, постојан;* Тије резултати јас ѝ резјумираф во два пунктои: 1, Македонија после востаајн'ето јет загубена за бугарцката народност и 2, Македонците ке си сознајат грешките, шчо беа причина на нестреките од востаајн'ето, ке се откажат от досегашното направуајн'е на националното нивно самосознајн'е, и ке отворат систематична борба на сите национални и верцки пропаганди во Македонија, во тоа натре, и на бугарцката, за да можат, со оддел'уајн'ето на својите интереси од интересите на пропагандите, да достигнат национално објединуајн'е помег'у себе. (68)

сколија -та, ји, -јите *ж. арх.* (итал. scuola, грч. σκολειό) **школа**, училиште – *просветна установа во која учат деца и возрасни*; Немат сомнуајн'е, да нај лесно он ке решит прашајн'ето за јазико во сколија и местна упраа во тије места, кај шчо живејат патриархисти со грцки јазик, Арнаути мусулмани и католици и Турци мусул'мани. (10); Трудностите во достижејн'ето на народните идеали служат само како сколија, во која окрепнуат народнијот дух и се готвит за ушче по голема / борба. (62–63); Архиепископијата ке земит во свои раци сколијцката работа, и ке се сообразуат во неја со народноста на својата паства: во грцките епархији и парохии ке се учит во сколијата, и ке се служит, во црквата на грцки јазик; во влашките – на влашки; во словенцките – на македонцки. (23); Со тоа Србите лажеа, не само европејцкото обшчествено мнејн'е и Македонците, но и сами себе: тије зафатија да пропагандираат истата идеја и стред Србите со помок'та на сколији и книги. (87); Она отвори сколији, кладе консулства, ракоположи Фирмил'ана и со сѐ тоа даде нов праец на нашето прашајн'е. (92); Он мег'у другото, ке треби да решит и прашајн'ето за офицјалнијо јазик, а пак да остаиме офицјалнијо, прашајн'ето за јазико во сколијите. (9); Истото затруднејн'е и во ушче посилна форма ке се стретит при решејн'ето прашајн'ето, кој јазик требит да се признаит за во сколијите и обшчественото управуајн'е во патриархијцките рајони. (11); И така, патриархијата ке сакат во поголемата част на Македонија со словенцко населејн'е да установит грцкијо јазик за во сколијите и управлејн'ето. (11); Грците со својата цариградцка патриархија имаат наложено грцкијот јазик во сколијите и црквите на много македонцки краишча, кај шчо немат Грци. (15); Откаде ке се најдат стредства за нои учебници, кој ке ѝ приготвуат, на чији стредста ке се содржуат сколијите со македонцки јазик? (80);

Со придавките: **Богословцко-учител'цка**: Во 1890 год. се издигна големо трикатно здајн'е, во које од јануари 1891 год. се отвори пропагандцката „Богословцко-учител'цка сколија“, за да се затворит по полоина година. (85); **бугарцка**:

Једни села имаат србцки, друзи бугарцки сколији. (5); ...за бугарцките сколији и бугарцкото „покро(в)ител'ство“ на нашите интереси, није немаме никакво сочувство от страна на Русите, не за тоа, шчо тије мрзат Бугарите, а по тије сообразуајн'а, шчо они толку многу напраиле за Бугарите, колку за никој од словенцките и праославни народи; излегуат, оти они и за нас Македонците напраиле многу, и немало зашчо ушче нешчо да очекуаме од ниф. (60); **велика**: Министерството првно ѝ прајк'аше својите стипендијанти во србцките провинциални градишча, за да се учат, а после ѝ собираше во Белград во специални или великата сколија. (85); **грцка**: От тоа поминаа пак на громка, но безрезултатна пропаганда во Македонија: наобек'аа на Македонци, млади ученици, от бугарцки и грцки сколији златни гори за во Србија. (85); Мег'у ниф немаше „старо-Србијанци“, а сите беа само од Македонија и по нивното образуајн'е, до идејн'ето нивно во Србија, во бугарцки или грцки сколији, се делеа на: „бугараши“ и „гркомани“. (88); **градцка**: Вид. кај с е л ц к а; **друга**: Вид кај ј е д н а; **једна**: Тој си припаметуат, како во једната сколија го уверавале, да јет он Грк, во другата – да јет Бугарин, а тука – да јет Србин. (91); **основна**: Ако селцкото населејн'е и сега си зборуат, како шчо си зборуало и по-прег'е, и зборуат одред низ цела Македонија само на једен словенцки јазик, – во градоите, редом со бугарцките машки и женцки гимназији и основни сколији, на секаде ке најме и србцки. (5); **пропагандцка**: Тој неуспеф не обескуражи одважните Срби: Другарството „Св. Сава“ отвори патриотична подписка во Србија за постројуајн'е ноо здајн'е на другарството за пансијон и за своја пропагандцка сколија. (85); **своја**: Ако религиозните и национални пропаганди не посакаат да воведат нашијо јазик во своите сколији, се разбират, оти само тамо, каде живејат Словени, и ако забрануат на своите учители и попои да другаруат со македонцката интелегенција и обшчество од друзите пропаганди, то тогај македонцката интелегенција и народ, без разлика на пропаганди, требит да му изнајдит пат, со кој шчо ке можит да се накажит таја пропаганда. (21); Србите со

своите сколији во Македонија успеа да создадат во европејцкото и руско обшчествено мнејн'е ил'узија, да имат Срби во Македонија. (86); **селцка**: Исто така, во полза на Бугарите, ке се решит и прашајн'ето за јазикот во градцките и селцки сколији. (13); ...првото нешчо, које шчо ке требит Македонцката интелегенција да се добиват, тоа јет: устранејн'ето на недоверјето мег'у интелегенцијата со разно национално и религиозно образуајн'е, обј единуајн'ето на таја интелегенција, как во самата Македонија, така и зад нејните граници; совместното обсудуајн'е обшчите интереси на Македонците; устрануајн'ето на национално-религиозната мрзн'а; воспитајн'ето на македонцките Словени во чисто македонцки национален дух; задолжителното изучуајн'е на македонцкијо јазик и слоесност во стредно-учебните заведејн'а во градоите со словенцко населејн'е; обучејн'ето во селцките сколији со словенцко населејн'е на македонцки јазик. (28); **специална**: Вид. кај в е л и к а; **србцка**: Таков Македонец, обично до постапуајн'ето во србцка сколија, јет бил и во бугарцка, или грцка, или и во једната, и во другата. (91); Така једен богат кожарцки тргоец по име Коста Шуменкович по смртта своја пожртвува за србцките сколији 500,000 франкои. (97); **турцка**: Македонцката интелегенција секогаш, кога јет надвор от својите официални работи, требит да зборуат мег'у себе на централното македонцко наречје (велешко-при- / лепцко-битолцко-охридцко), које ке требит да се воведит во сите религиозни и национални пропаганди и турцките сколији, како задолжителен предмет. (20–21)

сколијцки -а, -о, -ијо, -ите *прид.* ш к о л с к и – *што се однесува на* с к о л и ј а; с и н.: *училиштен;* ...со барајн'ето црковна реформа, ...Архиепископијата ке земит во свои раци сколијцката работа... (23); Црковните ордени во Франција сет ограничени во сколијцките работи, оти со ниф злоупотребуваат. (22)

Со д р у г а п р и д а в к а до себеси: **богат**: На него требит да се создадит једна богата сколијцка, научна и убаа литература, за да можит преко ниф да се раширит низ цела

Македонија во вид на литературен јазик, кој шчо ке изместит од неја пропагандцките јазици. (139); **верцки**: Ако народнијо протест во верцките и сколијцки работи, ...се покажит од заинтересуаната пропаганда, како бунт со државна боја... то народо и интелегенцијата требит да се обрнат до консулите, како до третејцки судији. (21); **научен**: Вид. кај б о г а т; **официјален**: Но нај мачно јет прашајн'ето за официјалнијо и сколијцкијо јазик во словенцките части на Македонија. (11); **религиозен**: ...три национални и религиозни пропаганди во нашата таткоина се борат једна против друга и сите заједно се борат против нас..., зимајки со таја цел'а религиозното и сколијцко работејн'е кај нас... (138–139); **убаа**: Вид. кај б о г а т; **црковен**: ...није ке имаме лице и прао, да се надејаме од нашијо великодушен господар, да добијеме полна автономија во црковното и сколијцко дело... (24–25)

Со и м е н к и т е: **дело** (25); **јазик** (11); **литература** (139); **работа** (-и) (21; 22; 23), **работејн'е** (139), **реформа** (-и) (23), **реформи** (23).

-сколијцки ш к о л с к и – *втор дел од сложена придавка:* **црковносколијцки** – ц р к о в н о-ш к о л с к и – *што се однесува на црквата и школството;* ...тоа беше само работа на једна част од једна од македонцките нацјоналности, врзана по име и по црковносколијцките работи со бугарцкијо народ и држаа и нивните интереси. (7)

словенофил'ство *ср.* (словено- + -фил грч. φίλος ‚пријател, љубител, приврзаник') **словенофилство** – *наклонетост, пристрасност кон* С л о в е н и т е, *и сè што е словенско;* Во тоа време руското обшчество се увличаше со словенофил'ство. (50)

солидарен -рната *прид.* (франц. solidaire според лат. solidus ‚траен, здрав', новолат. solidaris) – *еднодушен*; *сеопшт, силотен, заеднички;* Солидарната работа на македонцките народности требит да се обрнит кон сочувајн'ето на целоста на Турција. (25)

солидарност *ж.* (според франц. solidaire, лат. solidus ‚траен, здрав‘, новолат. solidaris) – *е9инство на интереси, мислења, погле9и, сфаќања за зае9ничка о9говорност, свест за потребата о9 заемност, е9но9ушност, силотеност;* Таја сила главно се поддржуаше со полната солидарност на „Станишевцкијот врховен комитет“ со „Натрешната организација“. (74)

социализм -от м. (франц. socialisme според лат. socialis ‚општествен‘) **социјализам** – економско или политичко учење за изградба на општествен поредок по пат на пролетерска революција; овде: устројство воспоставено врз социјалистички принципи (социјална правда, правична распределба на материјалните и културните добра како основни човекови вредности, итн.); Како и да јет, но одделејн’ето наше од Бугарите ке ни дајит возможност критично да се односуаме кон / бугарцките работи, а не слепо да ѝ копираме, и да насадуаме во Македонија, *на место национализм*, социализм, како шчо го праела тоа натрешната македонцка револ’уцијна организација. (66–67); Тоа платоническо и само платоническо и евтино сочувство кон Македонците, тоа неразбирајн’е на националните интереси, тоа отсутство на национал’ни идеали и таја жажда од попул’арност со *приврзаност кон* социализмот, јет отражејн’е на дуовното состојајн’е на бугарцкијот народ и негоото обшчество. (65)

социалист -и *м.* (герм. Sozialist или франц. socialiste според лат. socialis ‚општествен‘) **социјалист** – *по9ржувач, приврзаник, сле9беник на социјализмот;* Во тоа време, кога Србите од крал’от и министрите до последнијот србцки амалин сет националисти и наог’аат за нужно сите да се сплотат во једно, за да достигнат со обшчи сили народните идеали, Бугарите се цепат на социалисти и сакакви друзи – исти, који нај малу сакаат да оправдаат послоицата, да сојединејн’ето праит силата. (66)

социалистичен -чна *при9.* (според лат. socialis ‚општествен‘) **социјалистички** – *што се о9несува на социјализ-*

мот.... Бугарцката младеж овде употребуат сите своји сили и стредства, да се покажит напредничаа т. е. социалистична: долги и безмислени речи, долги коси, и убао исчешл'ана брада, црвена или сијн'а руска кошул'а и пр. (64)

Со и м е н к а т а: **младеж**; Вид. го горниот пример.

спекул'ативен *при9.* (герм. spekulativ од новолат. speculativus) **шпекулативен** – *што станува по пат на шпекулација (=му9ра користољубива обично трговска работа за брза и лесна заработка /9обивка, печалба по пат на разни махинации/);* овде: *заснован врз апстрактно мислење, о99алечно о9 опитот и практиката; апстрактен;* Таков утилитарен, тенденциозен и спекул'ативен однос кон науката не јет за одобруајн'е и јет причина и резултат на национален шовинизм, но последнијот јет резултат на тија историјцки прилики, во који попадна србството, особено после Берлинцкијот догоор. (66)

Со д р у г и п р и д а в к и до себеси: **утилитарен** и **тенденциозен**; Вид. го горниот пример.

Со и м е н к а т а: **однос**; Вид. го горниот пример.

специјален (лат. specialis) – **1**. *што е наменет точно за некоја цел во 9а9ен случај; опре9елен, точен* **2**. *посебен, особен;*

специален -лно, -лни, -лните *при9.* (герм. spezial од лат. specialis) **специјален** – **1**. *што е наменет точно за некоја цел во 9а9ен случај; опре9елен, точен.* **2**. *посебен, особен.* Но тоа име во очите и устата на Грците имаше ушче специално *значејн'е*: нај ненавистни за ниф варвари, л'уг'е не образоани, груби, који граничат со звероите. (117)

3. *реален, сварен, конкретен;* Но, ако во историјата на културното развијајн'е на једен народ се имаат два периода, мег'у који се имат једен, као треки, но кој шчо јет период од застој и јет као непрелазна стена мег'у ниф, – тогај во новијот период на развијајн'ето на националното самосознаајн'е имаме препородуајн'е на народнијот дух, које стаат вистина на стара осноа, но во него влизаат много нои начела, со-

гласно со дуот на времето и со специалните *потреби* на народнијот жиот и негоите прејауајн'а. (144)

4. *што се однесува на определена специјалност;* с и н. *стручен;* Министерството првно ѝ прајк'аше својите стипендијанти во србцките провинциални градишча, за да се учат, а после ѝ собираше во Белград во специални или великата сколија. (85)

Со и м е н к и т е: **значејн'е**; **потреба** и **сколија**; Вид. ги горните примери.

специално *прил.* **специјално** – **1**. *посебно, конкретно*: Така н. пр. г. Баласчев, ориг'анец родом, на место *да се занимаат* специално со историјата и интересите на Македонија, ми изучуат бугарцките интереси и „вешчествената култура на бугарцкото ханство", нешчо, које имат за Македонија истијо значај, као и историјата на Абисинија до покрстуајн'ето на Абисинците. (97); Специјално со прашајн'ето за нашата народност никој не се занимааше. (70)

2. *со намера, намерно;* Оттука јет јасно, оти, ако ноото течејн'е и не добијет некаква поддржка од многобројната интелегентна македонцка колонија во Бугарија, пак ке се развијат, само ке се развијат веке како течејн'е *направено* специално против бугарцките интереси во Македонија. (98)

србизм -зми, -змите *м.* – *збор или каква било јазична конструкција од српскиот јазик во друг јазик*; Дали во македонцките наречија по оддел'но преобладаваат македонизмите пред србизмите, или бугаризмите, или наопаку? (109); Македонцките наречија имаат пак својо оригинални особини, а зашчо се наог'аат во саседство со Србите, се признаваат пак за не чисти от србизми. (110)

србоман -и *м.* (србо- + -ман според грч. μανία ‚безумие, лудост') – *човек што клонел кон посрбување, голем приврзаник на Србите, српската политика и превласт;* Мег'у ниф „србомани" немаше. (88); „Гркоманите" во Белград од година на година се уголемуваа со нои „гркомани" и „бугаромани", но и једните и друзите натре во Србија мачно се

преобрнуваа во „србомани“. (88–89); „Србомани“ се чинеа они само со заминуајн’ето во Македонија како србцки чиновници и органи на србцката пропаганда. (89); Органите на србцката пропаганда во душата си никој пат не се осек’аа како „Срби“ или „србомани“, особено првите 10 години и ако имаат они живејано во Србија. (89)

Со и м е н к а т а: **Македонец**: „Србомани“ Македонци имаше само за надворешнијот свет и за друзите пропаганди во Македонија. (89)

србоманен -анна *прид.* србо- + -ман според грч. μανία ‚безумие, лудост‘) **србомански** – *што се однесува на* с р б о м а н (и); Комитето, како тајна организација, се бојеше да пушчи кај себе равноправни членои од друзи народности, от Словени србоманни и гркоманни... (17)

србоманствујук’и -ата *гл. прид.* од **србоманствува** (рус.) (србо- + -ман според грч. μανία ‚безумие, лудост‘) –*што клони кон посрбување;* Не само интелегенцијата на сите народности, не и на болшинството од ниф, ами па и интелегенцијата на нај силната македонцка народност – Словените, не сета беше застапена во комитето: србоманствујук’ата и гркоманствујукаата македонцка словенцка интелегенција беше на страна от комитетот па и враждебна. (8)

србофил *м.* (србо + -фил грч. φίλος ‚пријател‘) – *тој што е наклонет кон српството, што ги сака Србите и Србија и сè што е српско;* Можит, мнозина ке ме осудат, као србофил. (128); ...јас категорично осудиф бугарцката политика во македонцкото прашајн’е, от које можат да помисл’ат да сум јас бугарофоб и србофил... (128)

србофилцки -а *прид.* **србофилски** (србо- + -фил- грч. φίλος ‚пријател‘ + -ски) – *што се однесува на* с р б о ф и л (и) и с р б о ф и л с т в о; Ако јет сè тоа така, то со шчо можит да се објаснит политиката на Русија во прашајн’ето за Фирмил’аиа, ке запитаат некоји. Јасно јет, оти она јет србофилцка. (57)

Со и м е н к и т е: **земја**; **јазик**; **наречије**; **народ**; Вид. ги горниот пример.

стадиј -и *м.* (преку рус. стадий од грч. στάδιον) с т а д и у м (книж.) – *степен, период, етапа во развојот на нешто карактеризиран со определени црти, особености, белези, обележја;* Није поминафме во својето историјцко развијајн'е веке важни стадији, кои можат да состаат епоха во историјата на кој и да бидит народ. (39); Како преодни стадији... кон националнијот сепаратизм, служат политическите револ'уциони организации... (99)

Со п р и д а в к и т е: **важен** и **преоден**; Вид. ги горните примери.

стамба *ж.* (итал. stampa ‚печат') – **1**. *целокупност од печатени изданија; сè она што се печати.* **2**. *општ назив за сите дневни весници и списанија; самите дневни весници;* Руското праител'ство секој пат даат полна слободија на руската стамба да стамбосуат статији по сите прашајн'а до тогај, до кога некоје прашајн'е се разгледуат и не јет пријемено никакво решејн'е по него. (56)

Со п р и д а в к а т а: **руска**; Вид. го горниот пример.

стамбосуат *несвр.* (итал. stampare ‚печати, публикува') – **1**. *издава, објавува во печат, публикува.* **2**. *објавува на своите страници (за списание, весник);* Руското праител'ство секој пат даат полна слободија на руската стамба да стамбосуат статији по сите прашајн'а до тогај, до кога некоје прашајн'е се разгледуат и не јет пријемено никакво решејн'е по него. (56)

стандард *м.* (во текстот: Standard – англ. standard) – **1**. С т а н д а р д – *име на весник;* От Стамбул телеграфируат во разни европејцки ноини (Standard), оти англијцката и френцка стредиземни флоти добили повел'а, да се наог'аат блиско до македонцките води. (1–2) **2**. *своевиден образец по размер, форма, мера, мерило, квалитет и др. обично утврден со закон; рамниште, ниво;* (прен.) *шаблон.*

стату квото (во текстот: Statu quoto) **статуквo** (и **статус кво**) – *поранешна состојба;* Не једнаш сме спориле, оти имат разлика мег'у Крит и Македонија, оти имат држаи, који сет заинтересуани во Statu quoto и ке напраат сѐ возможно да немат набркуан'е во наша полза. (3)

стипендијант -и, -ите *м.* (според лат. stipendiatus од стипендија: рус. стипендия, герм. Stipendium според лат. stipendium) – *тој што прима стипендија кога учи, студира и сл*; Министерството првно ѝ прајк'аше својите стипендијанти во србцките провинциални градишча, за да се учат... (85); Во 1889 година бројот на стипендијантите на тоа другарство се уголеми, за да се умалит по неколку месеци... (85)

Со и м е н к а т а: **ученик**: Патриотичното пропагандно другарство „Св. Сава" од 1888 година отвори пансион за својите ученици стипендијанти. (85)

студент -и *м.* (рус. студент, герм. Student од лат. studens, -entis) – *лице што студира на универзитет или виша школа.*

Со и м е н к а т а: **Македонец**: Во крајо на 1889 год. се префрлија во Бугарија 30–40 души ученици и студенти Македонци од Белград во Софија. (71)

Со п р и д а в к и т е: **бугарцки**: бугарцките студенти имаат големи претенцији да сет предстаители на нај ноите течејн'а на чоечката мисл'а. (64); ...можат да устројаваат лотарији... без да му гледат многу многу, оти со неја ке оскандал'ат и себе и бидното поколејн'е од бугарцки студенти во Петроград. (65); **србцки**: Србцките студенти праат совршено друг и протиположен упечаток од бугарцките. (65)

студентство *ср.* (студент + -ство) – *времето на студирање;* Ушче првата година на моето студентство мене ме запитаа, каков чоек јет г. Станчев? (58)

студентцки -о *прид.* **студентски** – *што се однесува на* с т у д е н т (и).

Со п р и д а в к и т е: **Бугарцки**: На првото заседаајн'е на Бугарцкото студентцко другарство во Петроград от таја година јас рекоф неколку зборои за резултатите на сегашно-

то востаајн'е во Македонија. (68); **србцки**: Но се најдоа мег'у ланцките членои лица, кои наог'аат за излишно сашчествуајн'ето на таквоа другарство, зашчо немало оддел'на македонцка народност во Македонија, а имало тамо србцка и бугарцка... (45); **тукашен**: За да бидит по јасна ползата от таквоа оддел'уајн'е наше од друзите народи, доста јет једен критичен поглед на работејн'ето на тукашните студентцки другарства: бугарцкото и србцкото. (64)

Со и м е н к а т а; **другарство**; Вид. ги горните примери.

субјективен -вни *прид.* (герм. subjektiv од лат. subiectivus) – **1**. *што се однесува на субјект;* с и н.: *личен, индивидуален;* (ант.: објективен); При возвишаајн'ето на једно наречије на степен на литературен јазик, никога немаат играно важна рол'а негоите естетични својства. Тоа јет једно, зашчо практичните сообразу'ајн'а зимаат врф над естетичните, а друго, зашчо последните сет односител'ни и поеке субјективни. (140)

2. *што не е објективен;* с и н.: *необјективен, пристрасен, едностран(ен).*

Со п р и л о г о т: **поеке**: Вид. го горниот пример.

суверенитет -от *м.* (герм. Souveränität од франц. souveraineté) – (полит.) **1**. *внатрешна и надворешна независност од секаква туѓа власт.* **2**. овде: *право на највисока власт;* Истото се поддржа от признајн'ето суверенитетот на Душана во Македонија и од рол'ата на нашите големци во негоата држаа. (120)

сфера -и, -ите *ж.* (лат. sphaera од грч. σφαῖρα) – овде: (прен.) *круг на дејствување; средина во која нешто се шири, се појавува, се развива (обично општествена);* Такво разделејн'е на сфери на влијајн'ето неминуемо ке донесит дележ на Македонија... (35); Сегашнијот политичен опит да беше бил у Бугарите по напред, ке се пристапеше, прво до раздел'уајн'ето на сферите на влијајн'ето во Македонија мег'у Срби и Бугари... (35); ...Бугарија можит да закл'учит со Ср-

бија догоор за разделејн'е сферите на влијајн'ето во Македонија. (35)

сформируајн'е -то *гл. им.* (од рус.: сформировать од герм. formieren, франц. former од лат. formo ‚образува') – *формира, организира, составува, создава, образува;* овде: **формирање** – *организирање, образување;* Сформируајн'ето на Македонците во оддел'на словенцка народност јет нај обичен историјцки процес... (102); ...се одгоорит на главните возразуајн'а на нашите противници, со који они се мачат да покажат да немат нужда од оддел'но македонцко другарство, и да јет негоото сформируајн'е не својевремено. (46)

сформируан -и *гл. прид.* (од рус.: сформировать од герм. formieren, франц. former од лат. formo ‚образува') **формиран** – *образуван, создаден;* Такво сопостауајн'е можит да бидит мег'у... теоријата за заселејн'ето на Балканцкијот Полуостров од јужни Словени, сформируани во две народности, строго разграничени во етнографцки и географцки однос... (106)

сцена *ж.* (герм. Szene од лат. scaena, грч. σκηνή) – **1**. *театар, театрска дејност; претстава.* **2**. (прен.) *случка, настан, гледка на општествено место што привлекува внимание.* **3**. (прен.) *поле на дејствување;* с и н.: *поприште;* Но конкуренцијата со Бугарија од страна на Србија во македонското прашајн'е од политична и национална страна извика на политичната сцена и самите Македонци. (70)

Со п р и д а в к а т а: **политична**; Вид. го горниот пример.

Со г л а г о л о т: **извика**; Вид. го горниот пример.

Т

тактика ж. (герм. Taktik од грч. τακτική) – *вешт начин, пат, средство, одмерена постапка, метод на дејствување за да се постигне некоја определена цел, успех и сл.; умешност*; Мег'у другото такви недоразберији можат да се очекуваат, как от тоа, шчо јас категорично осудиф бугарцката политика во македонцкото прашајн'е, от које можат да помисл'ат да сум јас бугарофоб и србофил, исто така и од експлуататорцката тактика на балканцките Словени во македонцкото питајн'е. (128)

театро -то *ср.* (тур. teatro од итал. teatro) **театар** – (прен.) *место каде што се одвива, случува важен настан;* Новините се преполнија со известја от театрото на возстаај-н'ето. (1)

телеграма -ите *ж.* (франц. télégramme од англ. telegram) – *соопштение, известие испратено преку телеграф; потврдата со таквото соопштение;* Ако земиме ноините од времето на публикуајн'ето на февруарцките реформи... и прегледаме во ниф телеграмите от Стамбул, то ке видиме, оти Портата постојано предстауат на рускијот австро-унгарцкијот амбасадери списоци од стражејн'а на турцкијот аскер со четите... (X)

телеграфируа *несвр.* (герм. telegraphieren, франц. télégraphier според грч. теле- τῆλε ‚далеку' + -граф γράφω ‚пишува') **телеграфира** – *доставува, испраќа соопштение, порака по телеграф;* От Стамбул телеграфируат во разни европејцки ноини (Стандард), оти англијцката и френцка стредиземни флоти добили повел'а, да се наог'аат блиско до македонцките води. (1–2); Пак от тамо телеграфируат, оти војната мег'у Бугарцко и Турцко јет неизбежна. (2); От Софија телеграфируат, оти тамошнијо военен министер зел од офицери на разни европејцки и американцки држаи предложејн'е да се зачисл'ат они во бугарцката армија. (2)

тема *ж.* (рус. тема, герм. Thema, лат. thema од грч. θέμα) – *предмет на дискусија, (раз)говор, расправа, дело (усна или писмена) од некоја област;* Со национални прашајн'а не се

занимаваат и со голема досада слушаат реферати на тема по етнографијата, па и по каква и да бидит друга наука, осим политичната економија. (64)

темел' -от *м.* (тур. temel од грч. θεμέλιον) **темел** – долен дел (обично подземен или подводен) на градба (зграда, куќа и др.) што служи за потпора; основа на нешто, фундамент; За да бидит здајн'ето здрао, требит да му бидит темел'от убав. (42)

тенденција *ж.* (рус. тенденция од герм. Tendenz според лат. tendo ‚се стреми') – **1**. *цел, намера;* ...тогај бефме први во дуовното препородуајн'е, које кај нас беше бавно, а кај ниф (кај православните Словени – Д.М.) скоро, сега наопаку; тогај они нас сакаа да нѐ достигнат и работеа со извесна тенденција и брзина, сега наопаку. (144); *со придавката:* и з в е с н а: Кај нас то се извршуат постепено и незабележено, кај ниф брзо и со извесна тенденција. (143)

2. *правец, насока во развојот на нешто;* Једејн'от от трите праописа се усвојуат за један литературен јазик у један народ, шчо се возродуат, главно во зависност от та тенденција, шчо господствуат при народното возродуајн'е. (145); Једно јет така, то и нашијот праопис и праецот на нашијот литературен јазик ке требит да бидат во полна заисност от та тенденција, која ке нѐ раководит нас при нашето национално возродуајн'е. (145); Каква можит да бидит таја тенденција се видит от таја книга. (145)

тенденциозен -зни *прид.* (според лат. tendo ‚се стреми') – *што е со однапред определена тенденција, намера, цел; што е идејно насочен, управен кон нешто;* с и н.: *необјективен, пристрастен, преднамерен, предназначен;* Последните (Србите) беа и сет сите тенденциозни во прашајнјето за народноста на Македонците. (87); Таков утилитарен, тенденциозен и спекул'ативен однос кон науката не јет за одобруајн'е и јет причина и резултат на национален шовинизм... (66)

теоретик -ци, -ците *м.* (франц. théorétique според грч. θεωρία) **теоретичар** – *човек што се занимава со научни прашања во некоја област теоретски, а не практично;* Кои ке бидат теоретиците на ноото течејн'е, каде тије теоретици ке развиваат својата дејност, каде и каква ке бидит нивната аудиторија, откаде ке се зимаат стредствата за пропагандирајн'ето на идејата, како ке проникнит таја во народот и како ке се поддржуат во него? (79–80)

теорија *ж.* (рус. теория од клат. theoria според грч. θεωρία) – **1**. *обопштен систем на погледи, мислења, објаснувања, толкувања на некакво прашање; сфаќање, становиште, гледиште;* Но на таја теорија беше затворен входот во Македонија, како и во сите тије стредини, откаде излизаа пропагандистите. (86–87); Привржениците на таја теорија, пак се подраздел'уат: 1, на кои шчо кажуваат, оти тоа стредно јет једнакво далеко и от Србите и од Бугарите... (5–6); Таја теорија беше опасна за србцките интереси во Македонија, зашчо ке повлечеше по себе согласијето на Србија да се образуат оддел'на македонцка држаа и со тоа Србија не ке добијеше ни једен дел од неја. (87)

2. *вкупност од научни поставки што објаснуваат некои факти, појави, состојби и даваат можност да се откријат и нови факти;* Сè тоа сет факти за дипломатијата, која шчо имат да се бројит со дејствителноста, а не со теоријата за народноста на Македонците. (5); Такво сопостауајн'е можит да бидит мег'у првата, т. е. теоријата за заселејн'ето на Балканцкијот Полуостров од јужни Словени, сформируани во две народности, строго разграничени во етнографцки и географцки однос и постепеното изменејн'е на етнографцката карта на Балканцкијот Полуостров од једна страна, и процесот на современото национално обособуајн'е на Македонија од друга. (106)

Со п р и д а в к и: **втора**: Втората теорија, т. е. сите македонцки Словени сет исто таквије Срби, како и Бошн'ацките, Црногорците и пр., се укорени во Србија. (87); **Јагичјева**: Сега да видиме, дали од гледишче на другата, т. е. Јагичјева-

та теорија за образуајн'е на јужнословенцките народности, можит да се објаснит постаајн'ето, при сегашните политични прилики, на једна ноа македонцка словенцка народност? (106); **једна**: До Руско-турцката војна имаше само једна теорија за народноста ни. Сега сет две. (5); **прва**: Првата теорија имаше по малу последуачи и беше предназначена за пред европејцкото обшчествено мнејн'е. (86); Ако се довериме на првата теорија, т. е. Бугарите и Србо-Хрватите да се преселија на Балканцкијо Полуостров како готои оддел'ни целини, то се питат, до каде се простираа тије народности во време на преселејн'ето... ? (103); **историјцка**: И така, сите условија за националното возродуајн'е на Македонија се имаат на лице, па и тоа возродуајн'е и од гледишче на втората историјцка теорија за образуајн'е на Балканцкијот Полуостров на малите етнографцки јединици од једна по голема јет совршено логично. (108); **упомената**: Во прашајн'ето за народноста на Македонците Србите пред Македонците се придржуваа до втората од упоменатите две теорији, т. е. да сет Македонците Срби, и токмо со тоа у ниф се добија противни резултати. (91)

Со б р о ј о т: **две**: Вид. кај упомената.

теоријцки *прид.* **теориски** – *што се однесува на* т е о р и ј а; *теоретски;* Но сѐ шчо рекоф јас во ниф ке си останит без убав фундамент, ако не се разгледаат некоји теоријцки прашајн'а, от праил'ното постаајн'е на који ке зависит успеот во нашето обшчо работејн'е во полза на нашата таткоина и нашијот народ. (100)

територијален -лната *прид.* (франц. territorial според лат. territorium) **територијален** – *што се однесува на* т е р и т о р и ј а; ...и да имат во Македонија чисто бугарцко и само бугарцко населејн'е, ...она не можит да допушчит во своја пакост нарушејн'ето на територијалната целост на Турција. (14–15)

Со и м е н к а т а: **целост**; Вид. го горниот пример.

термин *м.* (рус. термин според лат. terminus ‚предел, граница‘) *збор или израз што се употребува во некои области на науката, техниката, уметноста и општествениот живот за точно означување на определен поим (предмет, појава, својство, процес или однос);* Тој термин (Бугарин) не беше лош од турцко гледишче, а од грцко тој беше много удобен, зашчо со него нај убао можеше да бидит искажано презрејн'ето и ненависта на Грците кон нас. (124)

Со п р и д а в к и т е: **географцки**: Името Македонец прво се употребуаше од македонцките Словени, како географцки термин за покажуајн'е на својот происход. (107); **етнографцки**: Бугарцкото име мег'у Словените беше популʼаризирано од Грците, и оно, прво, означааше само Бугарите – Монголите, после нивните воени сојузници, после бугарцките поданици и нај после стана етнографцки термин за бугарцките Словени. (117); Исто така, се запознафме со произлезот на името Бугарин во вид на етнографцки термин во Македонија. (128); **каурцки**: Вид кај р а ј а т ц к и; **политичен**: Па и немало зашчо: името Србин погости во Македонија, као политичен термин само малу време. (124); А ако се испразднит од Македонија името Србин, то ке останит за Македонците само името Бугарин, које беше политичен и етнографцки термин ушче до турцкото завоевајн'е. (124); **рајатцки**: Значит Турците од нас напраија народ „каурцки“ и „рајатцки“, термини осноани на нашата принизеност пред Турците, на религиозната разлика мег'у нас и ниф и на обшчественото наше положејн'е. (122)

тип *м.* (рус. тип, франц. type од лат. typus според грч. τύπος ‚отпечаток‘) – *претставник што посредува црти, белези, особини, својствени на една група луѓе, народност и сл.;* Да покажиме и на друг тип Македонец со србцко образуајн'е. Он можит се бројит Бугарин, и по проживуајн'ето во Србија 4–5 год. (92)

типичен -чно, -чни *прид.* (според грч. τύπος) – *што ги посредува во најчист вид белезите, особините на некој тип*

(луѓе, појави); *своеобразен*; Као нај типичен и раширен српски дијалект се јавуат боснијцко-ерцеговинцкото или јужното српско наречије, које шчо јет од времето на Вук Караџич литературен јазик на Србо-Хрватите. (109); *во суперлатив:* нај типичен – *најтипичен;* ...који наречија от српскијо и бугарскијо јазици се признаат за нај типични за тије јазици и који нивни особности се признаваат за нај карактерни за једнијот и другијот јазик (јазици)? (109); Ако источнобугарцкото наречије се признаат за нај типично, то многу јет јасно, оти самата географцка далекост на македонцкијот центр од него јет доста да покажит, оти последнијот не можит да бидит бугарцки. (110)

Со п р и д а в к и т е: **македонцки**: Нај после да ли особините на крајните или периферијцките македонцки наречија и гоори ни дозвол'уваат да ѝ сочитаме за по блиски до стредното и нај типично македонцко наречије велешко-прилепцко-битолцкото...? (109); (**нај**) **чист**: На источнобугарцкото наречије сега се гледат, како на нај типично и нај чисто от туг' уплив, бугарцко наречије. (110)

Со и м е н к а т а: **дијалект**; Вид. ги горните примери.

титула -та, -ите *ж.* (рус. титул, лат. titulus ‚натпис') – *почесно звање (како, на пример, цар и сл.)*; Титулата на цар Душан се објаснуат така: тој признаат на Балканцкијот Полуостров две словенцки држаи: Бугарија и Србија и една не словенцка – Византија... (118); Македонија под српските кралеи... имаше полна самостојност во натрешните работи... Тоа се видит от титулите, шчо ѝ носеа македонцките големци и од влијајн'ето нивно на имперцките работи. (119)

толерантен -тни *прид.* (франц. tolérant) – (книж.) *што толерира некого или нешто, што пројавува толеранција, што не се противставува, противи;* с и н.: *трпелив, попустлив, помирлив, покорен;* овде: *во компаратив:* п о т о л е р а н т е н – *потолерантен*; Бугарите дори излезоа по толерантни: страната зад Шар је признаа за „Стара Србија". (113)

тост -ои *м.* (англ. toast, лат. tostus) – *здравица, наздравување;* Но за тоа Светосавцкото другарство за таја полоина година направи доста шум: во неја осим науките имаше и воена гимнастика и маршеи на учениците со музика по Белград и негоите околији и патуајн'е на летото по Србија, каде се произносуваа громки тостои. (85)

традиција -ји *ж книж.* (рус. традиция, герм. Tradition, франц. tradition од лат. traditio) – *обичаи, верувања, правила на однесување, вкусови и сл. што се негуваат од памнина и се предаваат од колено на колено, од поколение на поколение, од генерација на генерација;* И така Бугарите во ноиот слободен жиот се јавија како народ без традицији, народни идеали, сознајн'е на народните и државни интереси и историјцко наследије. (63)

Во и з р а з о т: **по традиција** – *на начин како кај традиционален, по обичај, по правило;* с и н.: *традиционално, вообичаено;* Обшчноста во судбите наши ни закрепи обшчето име Бугари ушче до ослободуајн'ето на Бугарија, које си остана по традиција во Македонија и по ослободуајн'ето на првата. (70); ...и Македонците со чисто бугарцко образуајн'е и самите Бугари се отвори једна голема пропаст: они со својето образуајн'е станаа на средината мег'у Бугарите и Србите, т. е., велејки се по традиција Бугари, они престанаа во душата своја да сет такви: они станаа Македонци. (93)

Со п р и д а в к и т е: **једнакви**: Значит, во течејн'е на последните 25 години односите мег'у Бугарија и Македонија почиваат, не на почва на једнакви традицији и задаки, а на чисто трговцка осноа, т. е. једејн'от го експлуатират другијот. (126); **историјцки**: И имено тоа воплотејн'е на грцкото презрејн'е кон нас и јет причината да се велиме „Бугари", а не историјцките традицији. (125); **литературни**: ...во тоа време, кога сите праославни Словени постепено си изработија своји литературни јазици, своји богати литератури и постепено изработени праописи, није остааме назад от сите, туку речи, без литературни традицији, не зато, шчо ѝ немаме, а зашчо заборааме својето, изучаајки туг'ето. (143); **некоји**: Тоа

препородуајн'е се одбележуат и во книжнијот јазик и праописот: како једнијот, така и другијот сет горе долу слободни од некоји традиции, кои не сет согласни со современото стајн'е на разгоорниот јазик. (144); **своји**: Но за тоа име, како за наше народно, није нај много знајиме, не по некакви своји традиции или од Романците, ами по византијцките историци. (116); **стари**: Учените, аристократијата, интелегенцијата и вообшче обшчествените класои, кај шчо се имаат лични интереси, стари традиции и предубедејн'а се борат со ноите течејн'а, кај шчо се наог'ат истината и праината. (82)

трактат *м.* (рус. трактат, герм. Traktat според лат. tractatus ‚расудување') – **1**. *ѕоговор, спогоѕба.* **2**. *расправа.* **3**. овде: *меѓунароѕен ѕоговор* (*само со приѕавката:* берлинцкијот): Нека не мисл'ат, оти они можат да бидат закопани, како шчо јет закопан берлинцкијот трактат со негоијот 23 член за Македонија. (VIII); Сегашните руско-австријцки реформи силно се разликуваат од берлинцкијот трактат со тоа, шчо сет они само мег'ународен акт закл'учен мег'у три држаи. (VIII); ...за бугарцките владици, шчо ни ѝ подари Стамболов, није заплатифме со немајн'е автономни праа, предвидени по Берлинцкијот трактат. (60); ...историјцките прилики, создадени од Берлинцкијот трактат, напраја, Македонија да бидит загубена за Бугарите, прво во политичен однос, а после и во национален. (104)

трактуајн'е *ср. гл. им.* од т р а к т у в а *несвр. гл. книж.* (рус. трактоватъ според лат. tracto ‚расудува', третира, обработува нешто, толкува, разгледува – овде: *третирање, толкување, воѕење (преговори, разговори);* Да беше било така лесно и арно созивајн'ето на конференција, и сега ке имафме друг способ трактуајн'е на нашите работи, и наместо Европа да остаит Русија и Австрија да решаваат нашето прашајн'е, сите европејцки Големи Сили ке сакаа во него да играат еднаква рол'а. (30)

третира *несвр.* (франц. traiter) – **I**. (преод.) *разгледува, разработува, толкува која било проблематика на еѕен или*

друг начин; Ако прашајн'ето за народноста на Македонците имат првостепено значејн'е за Бугарите, Србите и Грците, и секоја от тије народности го третират по своему, то зашчо и није тоа прашајн'е да не земиме во својн раци, и да го разгледаме сестрано...? (46–47)

II. **се третира** – *се толкува, се прифаќа, се оценува на еден или друг начин*; Првите три географцки беа многу близо и једнакво се третираа от Турците и Грците. (124–125)

третирајн'е *ср. гл. им.* од т р е т и р а (според франц. traiter ‚се однесува на некаков начин кон нешто'); овде: **третирање** – *толкување, претставување, оценување; прифаќање;* Бугарцкото име во Македонија, значит, јет резултат на лошото третирајн'е на Македонците от страна на грцкото дуовенство. (125)

Со п р и д а в к а т а: **лошо**; Вид. го горниот пример.

трон *м.* (грч. θρόνος) – **1**. *мошне убаво украсен стол на кој седи монарх (или владика) за време на свечени церемонии; владетески стол, престол.* **2**. (прен.) *царска власт.* Тоа се видит и од големата привржаност на Македонците кон царцкијот трон. (119)

Со п р и д а в к а т а: **царцки**: Вид. го горниот пример.

Ќ /

У

утилитарен *прид.* (рус. ултилитарный од англ. utilitarian според лат. utilis ‚корисен', франц. utilitaire) *свртен исклучиво кон практичната корист од нешто;* син.: *практичен, погоден, употреблив*; Таков утилитарен, тенденциозен и спекул'ативен однос кон науката не јет за одобруајн'е и јет причина и резултат на национален шовинизм... (66)

Со д р у г и п р и д а в к и: **тенденциозен** и **спекул'ативен**: Вид. го горниот пример.

Со и м е н к а т а: **однос**: Вид. го горниот пример.

Ф

факт -о, -и, -ои *м.* (лат. factum) – *непобитна (чиста) вистина, доказ, услов, причина; дело, работа, случување;* овде: *аргумент;*Тоја факт на вид јет многу утешен, зашчо он како да покажуат остојанство во политиката на Бугарија. (57–58); Важен јет факто, оти во македонцкото прашајн'е сет заинтересуани етнографцки, редом со Бугарите и Грците, ушче и Србите. (6); Сѐ тоа сет факти за дипломатијата, која шчо имат да се бројит со дејствителноста, а не со теоријата за народноста на Македонците. (5)

Во и з р а з о т: **за факт** – *како факт, фактички, всушност, навистина;* Једно подобна ил'узија поминуат пред праител'ствата на Великите Сили за факт, то јасно јет, оти при решајн'ето на македонцкото прашајн'е требит да се имаат пред очи и барајн'ата на србцкото праител'ство. (86); Она создаде во европејцкото обшчествено мнејн'е и во самата Србија ил'узија да имат Срби во Македонија и таја ил'узија минуат во очите на Европејците за факт. (92)

Со п р и д а в к и т е (зам. прид.): **овие**: Шчо покажуваат сите овије фактои? (2); **пребројени**: От сите пребројени фактои се видит големата вреда за нас Македонците от тоа, шчо није, или барем мнозина од нас, отожествуафме до сега нашите интереси со обшчебугарцките. (61); **сите**: (Турците и Македонците) да отстранат сите фактои, шчо бркаат на нивните пријател'цки односи и обшчи интереси. (35); **таков**: Опустошејн'ата, шчо ѝ правеа нашите предедовци во Византија беа таквија фактои, за који не можеше да се молчит... (116); **утешен**: Но тоја утешен факт, јет утешен само на вид. (58)

фактически *прил.-модал.* **фактички** (лат. factum) – *во суштина, всушност, суштински, на дело, навистина, вистински;* ...нај важни сет тије особини, со који Македонците се одличаваат од друзите словенцки народи: ...по ниф Македонците фактически состауваат оддел'на и самобитна словенцка народност, и ако за неа не се гоорит денеска во науката и во катаденнијот разгоор... (127)

фактор *м.* (рус. фактор, герм. Faktor од лат. factor) – *движечка сила (на процес или појава); чинител, дејствувач; учесник, посредник;* И така, користа, шчо ке ни ја даит нашијот обшч литературен јазик, ни служит за мерило при избирајн'е наречије за таја цел'а, а она јет главнијот фактор при создаајн'ето на нашијот нов литературен јазик. (140); Но Македонците, на сегашната степен на нивното национално развитје, не сет материјал во раците на малечките балканцки држаици, ами сет силен етнографцко-политичен фактор, от кој шчо поеке зависат судбите на Македонија, отколку од малечките балканцки држаици. (77)

Со п р и д а в к и т е: **важен**: А во тије прилики нај важен фактор бефме није. (IX); Науката и литературата сет нај важнијот фактор во развијајн'ето на једен народ, како народ. (40); Мег'у првите требит да се однесат 1, Македонците, со обј единејн'ето си за преследуајн'е интересите на својата татко ина, станаа важен фактор... (72); **главен**: Со организуајн'ето си, Македонците станаа главнијот фактор во решејн'ето на македонцкото прашајн'е, как во својите очи, така и во очите на Европа. (75); **етнографцко-политичен**: Вид. фактор 2; **јединствен**: Се убедија со напредуајн'ето на србцката пропаганда во Македонија, оти они не сет јединственијот фактор во македонцкото прашајн'е, а оти имат, осим ниф, и друзи... (51); **нов**: Вид. кај политичен; **политичен**: Европа и Русија настојаваа да се изработит план за реформи во Македонија и во 1882 година, тоја план беше веке готов и ке се настојааше да се воведит, как „ноијот политичен фактор на Балканите" кажуат својето вето... (51)

фал'ш *м. неизм.* (герм. falsch од лат. falsus) ф а л ш – **1**. *лаѓа, лажност, измама, фалсификат.* **2**. *неискрено, лицемерно поведение;* син.: *лицемерие, лицемерство;* Време јет да се раскријет таја фал'ш, за да се престанит да се експлуатират со неја. (127)

фал'шив -а *прид.* (според герм. falsch од лат. falsus) *(за пари) лажен, фалсификуван;* Значит, у Македонците името Бугарин јет фал'шива монета, со која они плајк'аат и на Бугарија и нејнијот кн'аз и на нивната таткоина и нивнијот народ. (126–127)

фамилен -л'но *прид.* **фамилијарен** (familiaris) – *што се однесува на* ф а м и л и ј а; син.: *семеен; сроден;* (и: *искрен, присен, доверлив*); Такво обј единејн'е јет необходност, а не ни јет нужно фамил'но непријател'ство за некакво обј единејн'е со Бугарија, шчо никој пат не ке бидит допушчено, ни од малите балканцки, ни од големите држаи. (105–106)

Со и м е н к а т а: **непријател'ство**; Вид. го горниот пример.

фамилија -ји *ж.* (рус. фамилия, герм. Familie од лат. familia) фамилија – **1**. *домашната челад, луѓето што имаат исто (заедничко) потекло, своите, родините;* с и н.: *семејство.* **2**. *род; група; семејство;* За мене јет по важно прашајн'ето за нашето национално-религиозно и економцко возродуајн'е; а тоа можит да станит само со изучаајн'ето на својот народ, прво како одделна единица, после во врска со друзите македонцки и балканцки народи, и нај после како член на словенцката фамилија народности. (43)

Со п р и д а в к и т е: **арменцка**: Вид. кај јазична; **балтијцка**: Вид. кај јазична; **германцка**: Вид. кај ј а з и ч н а; **грцка**: Вид. кај ј а з и ч н а; **индијцка**: Вид. кај јазична; **иранцка**: Вид. кај ј а з и ч н а; **италијцка**: Вид. кај ј а з и ч н а; **јазична**: Тије групи со стечејн'ето на по доцните историјцки прилики се подразделија на јазични фамилији, како: индијцката, иранцката или персијцката, арменцката, грцката, трако-илирцката, италијцката, кел'тцката, германцката, словенцката и бал-

тијцката или литовцката. (102); **кел'тцка**: Вид. кај ј а з и ч н а; **литовцка**: Вид. кај јазична; **персијцка**: Вид. кај јазична; **словенцка**: Сега веке имат предстаители од науката, како проф. проф. И. А. Бодуен-де Куртене, П. А. Лавров и В. Јагич, кои гледаат на македонцките наречија, како на одделен предстаител' на словенцката фамилија од јазици. (87); **тракоилирцка**: Вид. кај ј а з и ч н а.

фанариот -и *м.* (истор., грч. φαναριώτης) – **1**. (истор.) *претставник на вишото грчко духовенство во Турската империја;* Значит, нас со Бугарите нѐ врзуаше едно обшчо име, еднаков однос кон нас от страна на Грци и Турци, еднаква жежда за слободен от фанариоти и Турци жиот. (124)

фанариотцки -ото *прид.* **фанариотски** – *што се однесува на* ф а н а р и о т и; Врските наши со Бугарите станаа многу тесни со обшчето положејн'е во Турцко: није бефме брајк'а по судбата си, и бефме во еднакви односи кон праител'ството и фанариотцкото дуовенство. (70)

Со и м е н к а т а: **дуовенство**; Вид. го горниот пример.

фанатизм *м.* (франц. fanatisme од лат. fanaticus) **фанатизам** – *слепа одданост кон личните религиозни, политички, народносни и др. убедувања (од завист кон туѓи позиции);* Но исто така Македонците сознаваат да јет Србија држаа, шчо разполагат со војска, дипломатија, еден народ и една интелегенција, кои шчо ке зашчитуваат србцките интереси во Македонија со примерна преданост и крајен фанатизм. (89)

Со п р и д а в к а т а: **крајен** (екстремен): Вид. го горниот пример.

фантазер -и *м.* (рус. фантазер според грч. φαντασία) – **1**. *човек којшто обично милува да фантазира, да си вообразува;* с и н.: *мечтател.* **2**. овде: (прен.) *тој што не ѓи видува или не сака сериозно да ѓи види нештата – несериозен човек;* Значит некакво македонцко словенцко национално возродујн'е јет просто празна работа на неколку фантазери, кои

при тоа немаат никакво пон'атије за јужно-словенцката историја. (101)

фантазија -јите *ж.* (рус. фантазия, итал. fantasia, лат. phantasia според грч. φαντασία ‚вообразеност') – **1**. *мечтаење, мечта, копнеење;* Очигледно, едно комитетите и македонцката интелегенција во Бугарија зафатат да се противат на ноото течен'е, или, ако не му се противат, просто не го поддржуваат, јасно јет, оти од него немат да останит нишчо: фантазијите на неколцина Македонци ке бидат осмејани и поеке нишчо. (80) **2**. *измислица.*

фантазиран -ата *гл. прид.* од **фантазира** (герм. fantasieren од грч. φαντάζω ‚си вообразува') – *заснован врз фантазија, во мислите посакуван;* Мислит ли комитетот, оти, ако он сакат да игнорират прашајн'ето за јазикот во разни делои на фантазираната, барем сега за сега, автономна Македонија, игнорираат истото прашајн'е и заинтересуаните балканцки народности, особено Србите? (12)

Со д р у г а п р и д а в к а до себеси: **автономна**; Вид. го горниот пример.

Со и м е н к а т а: **Македонија**: Вид. го горниот пример.

фантастичен -чни *прид.* (рус. фантастичный според грч. φανταστικός) – *заснован врз фантазија, што е плод на фантазија;* с и н.: 1. *прекрасен;* 2. *неверојатен;* 3. *нереален;* 4. *неоснован;* 5. *несвојствен; туѓ;* 6. овде: *во мислите посакуван;* ...организаторцката работа од една страна јет работа... шчо предпочитат времето напрегуајн'е на силите..., од друга страна, она јет и безнравствена, зашчо, при неа, не чоек се жртвуат во полза на обшчеството, на народот свој, или на чоешчината, а со народот праит опити за својите фантастични планои. (39–40)

Со и м е н к а т а: **план**: Вид. го горниот пример.

февруар *м.* Вид. **февруари**; Европа ке обрнит возгледите на нашите барајн'а зашчо она јет задолжена да напраит

тоа со два мег'ународни актои: проекто за реформи во Македонија од февруар и мјурцштегцкијот проект. (VII)

февруари *м.* (грч. Φεβρουάριος од лат. februarius) – *второриот месец во календарската година;* „праителственото сообшчуајн'е" зајавуат, оти руското праителство, ке барат за Македонија тија реформи, који сет изработени во месец февруари од Зиновјев и Каличе... (4)

февруарцки, **февруарцкј** -иот, -ото, -јот, -ите *прид.* **февруарски** – *што се однесува на* ф е в р у а р и; Таква једна служба није сослужифме на Турција по објавуајн'ето на февруарцките реформи. (IX); Ако земиме ноините од времето на публикуајн'ето на февруарцките реформи, ...то ке видиме, оти Портата постојано предстауат на рускијот австро-унгарцкијот амбасадери списоци од стражејн'а на турцкијот аскер со четите... (X)

Со д р у г а п р и д а в к а до себеси: **официален**: Вид. кај р у с к и; **праителствен**: Тоа место беше и во февруарцкото праителствено сообшчуајн'е. (4); **руски**: Ушче во време на февруарцкото руско официално известуајн'е беше јасно, оти Европа никој пат не ке удовлетворит во полна степен барајн'ата на комитето. (3); **руско-австријцки**: За да се предупредат жртвите од једно секадешно востаајн'е, се изработи февруарцкјот руско-австријцки проект за реформи, вистина не совршен, но со огоорка, оти тој ке бидит постепено раширен. (IX)

Со и м е н к и т е: **известуајн'е**; **реформи**; **проект**; **сообшчуајн'е**.

физиолошки -о *прид.* (од физиологија – грч. φυσιο-φύσις ‚природа' + -логија λόγος ‚наука') **1**. *што се однесува на* ф и з и о л о г и ј а т а *како наука*. **2**. *што се однесува на природните, органските процеси во живиот организам кај човека;* Јазикот јет акустичен резултат от физиолошко работејн'е на органите на чоечката реча, на кој шчо му се приписуат извесно значејн'е. (137); Главните елементи на јазикот или чоечката реча сет: органите на речата, нивното

физиолошко работејн'е, слуот, псиолошкото воспријимајн'е на физиолошкото работејн'е на органите преко слуот, и присоединуајн'ето кон воспријиманијот резултат на физиолошкото работејн'е на органите на речата или гласот, или зборот, некоје значејн'е. (137)

Со и м е н к а т а: **работејн'е**: Вид ги горните примери.

физиолошко-психолошки -а *прид.* (**физиологија**: грч. физио- φύσις ‚природа' + -логија λόγος ‚наука') **психологија** (грч. психо- ψυχή ‚душа' + -логија λόγος ‚наука'); **физиолошкопсихолошки** – *што се однесува на физиолошката психологија;* Значит, јазикот главно јет физиолошко-психолошка способност на чоека, и као таква зависит от сѐ тоа, шчо праит да се менит чоек... (137)

Со и м е н к а т а: **способност**; Вид. го горниот пример.

физиолошка психологија – психологија што ги изучува душевните, психичките појави што се во врска со физиолошките појави, врз основа на физиолошките појави. (М. Вујаклија)

физически -о *прид.* **физички** (грч. φυσικός) – *што се однесува на телото на човека;* с и н.: *телесен;* Културното работејн'е јет по мачно од револ'уционото, зашчо првото јет умствено, а второто поеке физическо. (42); ...није – македонцката интелегенција ке требит да напраиме ушче једно, а то ке бидит и нај важното: да приложиме сите своји физически, интелектуални и морални сили на нашето национално возродуајн'е. (38)

Со и м е н к и т е: **работејн'е**; **сила**; Вид. ги горните примери.

фијаско *ср.* (итал. fiasco) – *(полн, целосен) неуспех, крах, слом;* Јас од моја страна ке си позвол'ам, со чистосрдечно прискрбије да видам во сегашното движејн'е полно фијаско. (2)

Со п р и д а в к а т а: **полно**; Вид. го горниот пример.

фил- (фил- грч.: filos – наставка со значење: ‚приврзаник, љубител, пријател‘).

фило- (грч. φιλέω ‚сака‘).

филозоф -и *м.* (рус. философ, грч. φιλόσοφος) *учен човек – специјалист по филозофија; мислител;* Једни историци и филозофи тврдат, оти јужните Словени, ушче до дојдуајн'ето нивно на Балканцкијо Полуостров, се разликуале по мег'у себе... (103)

филологијцки *прид.* **филолошки** – *што се однесува на* ф и л о л о г и ј а (наука за јазикот; љубов кон книжевноста и ученоста, според фило- ‚сака‘ и грч. λόγος ‚наука‘), *заснован врз методите на филологијата;* Јавната цел'а на другарство беше изучуајн'ето на Македонија во етнографцки, географцки, филологијцки и историјцки однос. (90); Тука они се заинтересуваа со прашајн'ето за нивната народност, со србцките филологијцки и историјцки аргументи за народноста нивна... (89)

Со и м е н к и т е: **однос**; **аргумент**; Вид. ги горните примери.

фирма *ж.* (итал. firma ‚натпис‘ од лат. firmus ‚зацврстен, прикрепен‘) – **1**. *регистрирано трговско или производствено претпријатие.* **2**. *натпис со називот на претпријатието.* **3**. овде: (прен.) *име, репутација, влијание; превез;* Ако автономијата на Македонија се јавит како резултат на сегашното востаајн'е, то македонцкото прашајн'е ке се решит не во полза на Македонците, а во полза на Бугарите, зашчо комитетот, како шчо видофме по горе, работит под бугарцка фирма. (12)

Со п р и д а в к а (+ *фирма* во 2-то значење): **бугарцка**: Србцките воспитаници, шчо работеа под бугарцка фирма, создадоа и поткрепија македонцката револ'уција; на ниф се должит и политическијот сепаратизм. (93); **македонцка**: Србцките воспитаници играат важна рол'а во македонцкото пра-

шајн'е без да се обрајк'ат внимајн'е на тоа, али они работат под бугарцка, србцка или македонцка фирма... (93)

флота -и *ж.* (рус. флот, франц. flotte од flotter, герм. Flotte ‚плови') – *збир на воени, тргговски и ѕр. броѕови на еѕна ѕржава;* с и н.: *морнарица;* Они (раководците на Комитетот) велеа: „није не сакаме, ни једна држаа да војуаат за нас: они можат просто да отпраат своите флоти во Солун и да принудат Турцко да ни даит реформи. (3)

Со придавките: **англијцка**, **френцка** и **стредиземна**: От Стамбул телеграфируат во разни европејцки ноини (Стандард), оти англијцката и френцка стредиземни флоти добили повел'а, да се наог'аат блиско до македонцките води. (1–2)

фокус -и *м.* (рус. фокус, герм. Fokus од лат. focus ‚огниште, жариште') – (прен.) *главно место на нешто;* с и н.: *центар, среѕиште;* Тоа покажа, кој нај много јет заинтересуан во македонцкото движејн'е, за тоа пренесоа центрот негов во Македонија, и напраија ушче једен цел ред фокуси, за да се покажит, оти брканицата јет од натре и јет самородно јавуајн'е. (7)

фонетичен -чни, -чнијот *приѕ.* **фонетски** – **1**. *што се оѕнесува на* фонетика (рус. фонетика, франц. phonétique од грч. φωνητικός). **2**. *што е заснован врз фонетиката; звуковен;* Во централното македонцко наречије, мег'у другото се имаат таквија фонетични особини: старо-македонцките гласои ъ и ь, во тије места, кај шчо се имаат сочуано, преминуваат во *о* и *е*, напр. *ѕеноѿ*, от старо-македонцкото *ѕьньѿъ*, преко *ѕьнъѿ*; *соноѿ*, от *сънъѿъ*; на место старото *ѿј* и *ѕј* имаме *к'* и *г'* или *јк'* и *јг'*, напр. *врејк'а* и *ѿуг'а*; на место *нј* имаме *јн'* напр, *којн'* на место *конј*, на место ' – *а*, напр. *рака* и др. (110)

Во изразот: **фонетичен праопис** – **фонетски правопис,** *правопис според кој гласовите во јазикот се пишуваат така, како што се изговараат и секој глас се бележи со еѕна буква;* На тије два принципа одгоарат: 1, Прилепцко – Битолцкото наречије за литературен јазик, као једнакво далеко и

от србцкијот и бугарцкијот јазици, и централно во Македонија. 2, фонетичнијот праопис со употребените во таја книга писмени знакои и со мали отстапки на етимологијата и 3, речничнијот материјал да јет собрајн'е от сите македонцки наречија. (145)

Со д р у г а п р и д а в к а до себеси: **звуковен**: Таја блискост од једно наречије се прејавуат, од једна страна до сите друзи македонцки наречија во обшчи фонетични или звуковни, морфологични или формени и лексични или речнични особини... (108)

Со и м е н к и т е: **особина**; Вид. кај фонетичен 2 и кај з в у к о в е н; **праопис**; Вид. кај изразот.

-фонетичен – *како втор ѕел на полусложенките:* **етимологијцко-фонетичен** *прил.* е т и м о л о ш к о – ф о н е т с к и – *што се однесува и на етимологијата и на фонетиката;* И така историјата на културното развијајн'е на народите, согласно со нејнијот ход, содејствуат: или на чисто етимологијцки или историјцки праопис, или на бркан – етимологијцко-фонетичен или историјцко-фонетичен, или нај после на чисто фонетичен праопис. (144–145); **историјцко-фонетичен** *прил.* и с т о р и с к о – ф о н е т с к и – *што се однесува и на историјата и на фонетиката*; Вид. го горниот пример.

форма -и *ж.* (рус. форма, лат. forma) – *наворешен израз; вид, лик, изглед, облик;* Истото затруднејн'е и во ушче посилна форма ке се стретит при решејн'ето прашајн'ето, кој јазик требит да се признаит за во сколијите и обшчественото управуајн'е во патриархијцките рајони. (11)

Со п р и д а в к а т а: **главна**: Секој ке имат прао да исповедуат и мусул'манство и рисјанство во трите главни форми: праославије, католичество и протестанство. (22)

формен -и *прил. – што се однесува на* ф о р м а (според лат. forma); *обличен, морфолошки;* Таја блискост од једно наречије се прејавуат, од једна страна до сите друзи македонцки наречија во обшчи фонетични или звуковни, мор-

фологични или формени и лексични или речнични особини... (108–109)

фраза -и *ж.* (рус. фраза, герм. Phrase, франц. phrase според лат. phrasis од грч. φράσις ,израз, изрека, начин на изразување, зборување‘) – **1**. *израз.* **2**. *вообичаен израз, израз што убаво звучи, но содржината е празни зборови без значење, што не кажуваат ништо;* Најнапред таја борба беше на книга: Србите докажуваа со громки и плитки фрази, оти они имаат по големо прао на Македонија од Бугарите. (85)

Со п р и д а в к и т е: **громки** и **плитки**; Вид. го горниот пример.

франк -ои *м.* (франц. franc) – *француска (швајцарска и сл.) парична единица;* Така једен богат кожарцки тргоец по име Коста Шуменкович по смртта своја пожртвува за србцките сколији 500,000 франкои. (97)

Со и м е н к а т а: **милион**(**и**): Македонија јет нужна за Бугарија, затоа последната прајк’ат во првата катагодина милион франкои и содржат на служба многу Македонци. (126); ...(Императорцкото Султанцко праителство) ке престанат да прајк’аат во Македонија секоја година својите милиони франкои, от који за ниф никога не јет имало, и не ке имат никаква полза. (25)

фундамент *м.* (рус. фундамент, герм. Fundament од лат. fundamentum) – *основа, темел, база; подлога;* Но сè шчо рекоф јас во ниф ке си останит без убав фундамент, ако не се разгледаат некоји теоријцки прашајн’а, от праил’ното постаајн’е на који ке зависит успеот во нашето обшчо работејн’е... (100)

Со п р и д а в к а т а: **убав**: Вид. го горниот пример.

Х

характер -от *м.* (лат. character од грч. χαρακτήρ) карактер – **1**. *збир на моралните разликувачки психички својства*

на човекот, пројавувани во неговото дејствување, постапки сл.; Само согледуајн'ето на тије својеобразни црти во карактерот, нравите, обичајите, жиотот, предајн'ата и јазикот на нашијот народ јет важна причина да сме није против делејн'ето на нашата таткоина... (134); Није видофме колку сет народните интереси тесно врзани со јазикот, а последнијот со карактерот и дуот народен. (138). Власите и нашијо народ се разликуваат по јазик, носија, карактер, така да никој пат Власите не можат да претендираат на наши села, исто така, никој пат није не сме кажуале, оти влашките села сет наши. (37)

2. *изразита карактеристика, обележје, ознака, особеност, особина на нешто по кои се разликува од слични;* Особено патриархијата, како установа вселенцка, требит да престанит да постапуат, како установа со грцки карактер. (36)

Со п р и д а в к и т е: **грцки**: Вид. карактер 2; **македонски**: А до кога, једни Македонци се кажуат патриархисти, друзи екзархисти... до тогај не можит да се мислит за обшо востаајн'е; до тогај ке бидит само частично: со бугарцки, србцки, или грцки, но никак не, со чисто македонцки карактер. (13–14); **религиозен**: Борбата имат, не толку национален, колку религиозен карактер. (32)

карактерен -рна, -рни *прил.* **карактерен** – **1**. *што е со јака волја.* **2**. овде: *карактеристичен – типичен, својствен, одделен, особен, посебен;* ...автономијата на Македонија, за која до сега революционерите се бореа имат смисл'а само во тој случај, ако революционерите согледуваа во нашијот народ таквија качества и особини, који се немаат у друзите балканцки народи, а сет само наша карактерна црта. (133–134); *(во суперлатив)* нај карактерен – *најкарактеристичен;* Дали тије нај карактерни црти се имаат во сите македонцки наречија? (109); ...који наречија от србцкијо и бугарцкијо јазици се признаат за нај типични за тије јазици и који нивни особности се признаваат за нај карактерни за једнијот и другијот јазик (јазици)? (109)

Со д р у г а п р и д а в к а до себеси: **општ**: Дали македонцките наречија имаат своји обшчи карактерни особности, кои се немаат, ни во србцкијот, ни во бугарцкијот јазици? (109)

Со и м е н к и т е: **особеност**, **особина**; **црта**; Вид. ги горните примери.

хондрокефалос *прид.* (грч. хондро χόνδρος ‚рскавица‘+ кефало κεφαλή ‚глава‘) – *тврдоглав, своеглав;* Но тоа име искажуаше презрејн'ето на Грците, а не и достоинства на Бугарите, затоа се сопроводуаше сè зборот тврдоглав или „хондрокефалос“ (122–123).

хуман -ни *прид.* (лат. humanus) – *што негува благородни чувства кон луѓето, ги сака луѓето;* с и н.: *човечен, човекољубив;* Не ни покажуат ли тоа, оти малите држаи, па и секоја једна страна, со преследуајн'ето обшченародни цели, преследуат не хумани цели... (95)

Ц

цел -и *ж.* (герм. Ziel) – *нешто кон што се стреми човек, што сака да постигне; намера, умисла, замисла; стремеж;* Они беа запознајани со Србија и Бугарија, со нивните култури и цели во Македонија. (71)

Со п р и д а в к и т е: **егоистични**: ...тије л'уг'е, за који није знајефме само от книга, и ѝ знајефме како л'уг'е, шчо сакаат да ни поможат, ...не зашчо се грижат за некакви обшченародни интереси, во који флизаат и нашите, не зашчо сакаат да ни поможат и да нѐ избаат нас, а само со чисто егоистични цели... (95); **нивни**: ...није предпочитаме сите да напраиме отстапки от своја страна за обшчемакедонцките интереси, за да не бидиме орадије во раците на пропагандите и на нивните цели: за да не се стремиме кон соединејн'е, ни со Бугарија, ни со Србија, ни со Грција. (45); **не хумани**: Не ни покажуат ли тоа, оти малите држаи, па и секоја једна страна, со преследуајн'ето обшченародни цели, преследуат не

хумани цели... (95); **македонцки**: (Македонците) станаа важен фактор, који шчо на вид влезе во сојуз со бугарцкијот народ..., а во сашност, со тоа напраи бугарцкијот народ и негоите официјални предстаители и учрежденија орадија за свои собствени чисто македонцки цели и интереси... (72); **национални**: Црквата кај нас си изгубила својата главна цел'а, за то македонцката интелегенција и народо имаат полно прао да употребат сите своји сили да лишат црквата во Македонија от чисто национални цели... (23); **обшченародни**: Вид. кај н е х у м а н и; **одделни**: ...Македонците зафатија да гледаат на себе како на Македонци со своји оддел'ни цели, и сакаа, не да служат како орадија за србцки цели... (91); **патриотични**: ...ако и сега во XX в. видиме некоји опитуачки да се пишит на македонцки, то тоа се не праит сознател'но и од некакви патриотични влечејн'а и цели, а само за забаа. (143); **политически**: Ако разгледаме сега распространените во Македонија религиозни пропаганди, то тамо ке најме религиозните пропаганди во поекето случаји да служат како орадије за национални и политически цели. (22); **политични**: Но религијата никак не требит да бидит средство за престапни политични и национални цели, како шчо јет сега во Македонија. (22); **престапни**: Вид. кај политични; **религиозни**: Протестанството и католичеството во Македонија имаат само религиозни цели, оти предстаителите на тија пропаганди со уважејн'е се односуат до сите и нај дробни национални особнини на сите македонцки националности. (22); **свои**, **своји**: Сиромашкото бугарцко праител'ство се најде во небрано лојзе во македонцкото прашајн'е: Македонците го изиграа и го употребуваа како средство во своите цели... (76); По свршуајн'ето на учејн'ето, можит да бидит и чиновник на пропагандата, но при тоа тој ѝ мрзит, и проклинат судбата си за тоа, шчо јет орадие на једна пропаганда, која си имат своји цели... (91); **собствени**: Вид. кај македонцки; **србцки**: Они (Србите) се интересуваат сите главно со културно-историјцките науки и ѝ изучаваат. Изучаваат ѝ како стредство за достигајн'е србцки национални цели. (65)

целесообразност -а *ж. хибр.* (Ziel + -е- + сообразност) – целисходност – *соодветност, адекватност, оправданост, рационалност, корисност, разумност, практичност на поставената цел;* Пред вид на таја критика за нуждата и целесообразноста на нашето овдешно другарство, није сме должни да си дадиме точен отчет за причините, шчо предизвикаа образуајн'ето негоо. (45–46)

цел'а -ата *ж.* (герм. Ziel) **цел 1**. – *(при натпревар во стрелање) место, предмет во кој се стрела, се пука и треба да се погоди.*

2. *насоченост, стремеж кон она што се сака да се постигне;* син.*: намера, умисла, замисла;* Цел'ата да се добијат положител'ни сведејн'а от сите оддели на науката, не само за нас лично, а како членои народни, ке требит да застаит секого од нас да посветит сите своји сили, сето својо слободно време за изучуајн'е на сите тија науки... (42); Цел'ата на другарството беше, негоите членои да се запознајат и да си изработат једна програма, која ке је осашчествуваат во Македонија тајно от србцката пропаганда. (90)

3. *идеал(и);* Значит местните интереси се јауваат главни, а обшченародните второстепени; првите сет цел'а, вторите – стредство. (95)

4. *оправдување; начин.*

5. *пат, правец.*

Во и з р а з и т е: **за да се достигнит таја цел'а** – *за да се успее во тоа што се сака;* За да се достигнит таја цел'а, требит да се состаит оддел'но другарство од лица, за који изучаајн'ето на Македонија во етнографцки, географцки и историјцки однос имат првостепен значај... (64); Ни један србцки воспитаник, особено, ако тој имат живејано во Србија, не само не веруат на Србите, да јет он Србин, но ѝ мрзит за нивнијот шовинизм, и ѝ лажит, за да си достигнит само цел'ата, да добијет образуајн'е. (91); **за таја цел'а** – *од таа причина, поради таа причина, поради тоа, затоа;* ...сакафме тоа име да ни послужит како центр, около кого ке можиме сите да се згрупираме, без да бараме за таја цел'а некој

друг... (61); И така, користа, шчо ке ни ја даит нашијот обшч литературен јазик, ни служит за мерило при избирајн'е наречије за таја цел'а... (140); **имат за цел'а** – *се стреми кон нешто;* И така работејн'ето наше... ке имат за цел'а, интелегенцијата да бидит истинцка служанка на народот, а не на опаку. (43); (**ја**) **достигна крајната своја цел'а** – *успее во својата (зла) намера;* Пропагандите само нај после можат да достигнат крајната своја цел'а – дележот, које не го сакаат и тије, шчо сет против националнијот сепаратизм. (134); **со цел** – *стремејќи се, сакајќи;* Со цел'а да зашчитат србцките интереси пред Русите, они преводат или состауваат на руски книги со историјцко содржајн'е. (65–66); ...првен се образуа во зафатоко на деветдесетите години једно национално сепаратистично движејн'е со цел'а да се оддел'ат интересите на Македонците од бугарцките... (71)

Со п р и д а в к и т е: **јавна**: Јавната цел'а на другарство беше изучуајн'ето на Македонија во етнографцки, географцки, филологијцки и историјцки однос. (90); **благотворна**: ...(они) можат да устројаваат лотарији, да пропагандираат некоја работа, да устројат некоја вечеринка со благотворна цел'а, без да му гледат многу многу, оти со неја ке оскандал'ат и себе и бидното поколејн'е... (65); **главна**: Праославијето... за сожал'уајн'е, сосим изгубило од видот својата главна цел'а да сејит братство мег'у народите, да облагородуат срцата на верните. (22); Црквата кај нас си изгубила својата главна цел'а, за то македонцката интелегенција и народо имаат полно прао да употребат сите своји сили да лишат црквата во Македонија от чисто национални цели (23); **крајна**: Вид. кај изразите; **определена**: ...народот не ценит народните идеали, и како чоек без определена цел'а и програма за работејн'е, се фрл'ат, то во једна, то во друга страна... (63); **својта**: Дали покажуваат, оти движејн'ето достигна својта цел'а? (2)

центр -от, -ои *м.* (рус. центр, герм. Zentrum од лат. centrum според грч. κέντρον) ц е н т а р – *средиште.* **1**. *средина, среден внатрешен дел обично на населено место;* Таков пра-

ец при оддалечуајн'ето од географцкијот центр се објаснуат со тоа, оти тије краишча сет от по големо историјцко значејн'е за Македонија... (141); Во таков случај секој ке сознааше, оти не само Македонците, ами и Бугарите од Бугарија и Тракија праат једнаква со ниф отстапка во полза на центрот. (111); ...и во јазиковните или области от сродни наречија требит да се имат једен центр, кој шчо по значејн'ето негоо требит да се односуат кон периферијцките наречија и гоори, као шчо се односуат центрот и столицата на држаата кон крајните окрази и околији. (139)

2. *важно место каде што е усредсредена, сосредоточена некаква дејност;* ...једен од нај главните долгои на македонцката интелегенција јет... да се оснуат во Македонија свој дуовен центр за Македонците и тоја центр, како и самите Македонци, да немаат никакво зимајн'е даајн'е со соседните балканцки држаи и народи. (35); Со тоа, од једна страна сакафме тоа име да ни послужит како центр, около кого ке можиме сите да се згрупираме, без да бараме за таја цел'а некој друг... (61); Возлите си имаа, као свој центр носител'от на националното име... (107)

3. *врховен раководен орган на организација, управа и сл.;* Тије (Македонците) пренесоа центрот на револ'уционата организација заједно со сите национално-политични прашајн'а во Македонија... (73); От таја борба он ке излезит победник, ушче поеке, шчо реформите во Македонија, ке дадат на неја возможност да се ослободит от туг'ите влијајн'а, и да пренесит центрот на возродуајн'ето натре во неја. (99)

Со придавките (и зам. прид.): **географцки**: От тој центр географцки, није само мало се оддалечуаме, идејки преко Прилеп кон Битол'а и Орид. (141; **држаен**: ...једна држаа... имат држаен центр, кој шчо нај арно јет да се наог'ат во средината на држаата, и кон кој шчо се собираат сите конци од државнијот жиот... (139); **дуовен**: Вид. кај центр 2; **етнографцки**: Националната бугарцка целина, во која се односуваа: Бугарија, Тракија и Македонија, не можит да се сочуат, зашчо немат таков етнографцки центр, шчо можит

прочно да сојединит тије три страни (111); **јазиков**: ...тије краишча... сет по оддалечени и от србцкијот и бугарцкијот јазикои центрои, состауајки от себе македонцки јазиков центр. (141); **један**: Вид. кај ц е н т р 1; **културен**: И така: стремејн'е-то на Македонците да создадат свој културен центр; тоа, шчо сега Битол'а се чинит престолнина на Македонија; шчо Битол'а, Орид, Прилеп сет историјцки места за Македонците...; **литературен**: Создаајн'ето литературен јазик јет дуовна потребност кај нас... со која требит да се создаит свој литературен и научен центр, за да се немат нужда од Белград и Софија. (141); **македонцки**: Ако источно-бугарцкото наречије се признаат за нај типично, то многу јет јасно, оти самата географцка далекост на македонцкијот центр од него јет доста да покажит, оти последнијот не можит да бидит бугарцки. (110); **научен**: Вид. кај литературен; **негов**: Шумот од организационото движејн'е отпрво се дигна во самата Бугарија. Тоа покажа, кој нај много јет заинтересуан во македонцкото движејн'е, за тоа пренесоа центрот негов во Македонија, и напраија ушче један цел ред фокуси, за да се покажит, оти брканицата јет од натре и јет самородно јавуајн'е. (7); **таков**: Вид. кај етнографцки.

централен -лна, -лно, -ијо, -ите *прил.* (од клат. centralis ‚средишен') – **1**. *што е расположен, се протега во центарот на нешто; средиштен;* Централен град во Македонија ни јет Велес. (141); Нај тешко се отрази оно на Македонија, као централна провинција, па затоа во тоа време... није сѐ поеке се обезличаафме и готоо сосем се откажафме од нашијот јазик, као орган на литературна реча. (143); Последните пак налагаат: периферијцките наречија, да отстапат место на централното. (139); Около централното наречије требит да се групираат сите наши научни и литературни сили, за да го очистат и обогатат со сокроишча од друзите македонцки наречија и да создадат од него један убав литературен јазик. (139)

2. *што зазема важно место;* Последните (т. е. историјцките праа) се основаваат и на негоото централно положејн'е,

које јет, како во географцки, така и во етнографцки однос. (140–141)

Со д р у г и п р и д а в к и до себеси: **велешко-прилепцко-битол'цко-охридцки**: Благодарејн'е на приликите сега није си избираме за обшч литературен јазик, централното македонцко, т. е. велешко-прилепцко-битол'цко-охридцкото наречије. (138); **велешко-прилепцко македонцки**: Централното или велешко-прилепцкото македонцко наречије никој пат не можит да бидит по својите особини однесено кон србцкијот јазик... (109); **југо-источен**: ...ако по нашите сегашни етнографцки пон'атја на Балканцкијо Полуостров, особено на централнијо и југо-источен негов дел, т. е. во денешна Србија, Бугарија, Тракија и Македонија имало и имат само две словенцки етнографцки јединици: србцки и бугарцки народ, то тоа ушче не значит да немат, немало и не можит да бидит друга словенцка јединица... (127); **македонцки**: Како последуач на идејата за самостојно културно-национално развијајн'е, јас и је написаф (мојата книга) на централното македонцко наречје, које за мене от сега на тамо имат да бидит литературен македонцки јазик. (XI); Нерамностите, шчо ке се окажат во јазикот на мојата книга, сет сосим природни и ке можеа да се отстранат само при једно по глабоко знајајн'е на централното македонцко наречје, со шчо не можам да се пофал'ам. (XI); **србцко-хрватцки**: ...мег'у него (Централното или велешко-прилепцкото македонцко наречије) и централното србцко-хрватцко наречије... имат исто таква разлика, како и мег'у чешкијот и пол'цкијот јазици, ке се речит, во средината на Македонија Срби немат. (109)

Со и м е н к и т е: **дел** (127); **наречије** (20; 79; 109; 110; 111; 112; 113; 138; 140; 141 и др.); **положејн'е** (140).

централно *прил. – во центарот; средишно;* На тије два принципа одгоарат: 1, Прилепцко – Битолцкото наречије за литературен јазик, као једнакво далеко и от србцкијот и бугарцкијот јазици, и централно во Македонија. (145)

цермонит се *несвр.* ц е р е м о н и с е – **1**. *пројавува излишна учтивост, љубезност (со многу формалности),е крајно внимателен.* **2**. овде: *(не) се стеснува, (не) се жанира;* Ако пак тије мисл'ат со нас да не се церемонат, и да лажат Европа и нас со реформи, који не ји исполнуат, то не ке се удивит Турција... (VII); Од востаајн'ето со нас се цермонат; до него на нас гледаа како на једна неопределена маса. (75)

церемонија *ж.* (рус. церемония од лат. caeremonia) ц е р е м о н и ј а – *свеченост според однапред утврден ред; пројава на внимание;* Малечките држаици балканцки без церемонија ке земат во своји раци сите дооди од завоеваните части на Македонија, а Македонците ке се обрнат во просјаци откако си загубат првен својите национални особини. (26)

цивилен -лни *прид.* (лат. civilis ‚граѓански') – *граѓански;* Битол'а се избират за резиденција на Генералнијот Инспектор за Македонија и негоите советници – цивилни агенти. (140)

Со и м е н к а т а: **агент**: Вид. го горниот пример.

циркул'ар -и *м.* (герм. Zirkular според лат. circularis) ц и р к у л а р – *званично писмо со директива до потчинети организациони единици и поединци;* с и н.: *окружница;* За докажуајн'е на последното (да руското праител'ство не изражуало .. чувства кон Македонците) покажуваат на „тајни" циркул'ари од праител'ството, да се не печатат поеке статији за македонцките работи. (56); Откако прашајн'ето бидит исцрпено, и по него јет пријемено некакво решејн'е, се прајк'аат циркул'ари, да јет прашајн'ето исцрпено. (56)

црква -та, -и, -ите *ж.* (герм. Chiriche од грч. kyriakon ‚господов дом'; храм) – **1**. *сите црковни лица заедно;* (Народот) ке се ослободит и од интригантите од разни народности, и ке се откажит од разни поддупуајн'а, који шчо го одвлекуваат од негоите мирни работи: црквата ке примирит безосновната вражда мег'у разните народности. (23–24); Црквата кај нас си изгубила својата главна цел'а, за то македонцката интелегенција и народо имаат полно прао да упо-

требат сите своји сили да лишат црквата во Македонија от чисто национални цели... (23); Грците со црквата нѐ експлоатираа нас и сакаа да извршат под турцкото владичество тоа, шчо не можаа до него. (122)

2. *зграда во која се врши богослужење, богомолење;* Во Бирмингем ворстерцкијо владика направи во црквата молебен за спасејн'ето на македонцките рисјани. (1); Архиепископијата ке земит во свои раци сколијцката работа, и ке се сообразуат во неја со народноста на својата паства: во грцките епархији и парохии ке се учит во сколијата, и ке се служит, во црквата на грцки јазик; во влашките – на влашки; во словенцките – на македонцки. (23); Во словенцките села во црквата словенцко богослужејн'е. (28); Грците со својата цариградцка патриархија имаат наложено грцкијот јазик во сколијите и црквите на много македонцки краишча, кај шчо немат Грци. (15)

3. *верска заедница;* Ако религиозните пропаганди се постарајат да побркаат на здружуајн'ето на македонцката интелегенција и македонцкијо народ мег'у себе, то прво нешчо, које ке се потребат, тоа јет, да се образуат во Македонија: Едина, Соборна и Апостолцка црква... (23)

Со п р и д а в к и т е: **англиканцка**: Кентерберијцкијо архијепископ се обрна кон англијцкијо министер-президент Бал'фур со молба од името на англиканцката црква, да се поможит на Македонците. (1); **Апостолцка**: Вид. кај ц р к в а 3; **бугарца**: : Вид. кај п р а в о с л а в н а; **грцка**: Вид. кај православна; **Едина**: Да. Црквата требит да бидит името Едина и Соборна, а не србска, грцка и бугарцка. (23); **праославна**: Праославијето во Македонија сега јет до толку искажено, шчо и не можит да бидит реч, за една праославна црква, – сега тамо имат 3 цркви, но не православни, а: грцка, бугарцка и србцка. Зашчо тоа да бидит така? (22); **Соборна**: Зар црквата не требит да бидит: Едина, Соборна, Вселенцка и Апостолцка? (22); **србцка**: Вид. кај православна.

црковен -вното *прид. што се однесува на* ц р к в а т а – ...ке возразит бугарцката партија од Македонци, то шчо оз-

начаат црковното прашајн'е, во које Бугари и Македонци одеа рамо за рамо... (123); ...со барајн'ето црковна реформа, ке се сојединит и барајн'е сколијцка реформа т.е. Архиепископијата... (23); Црковните ордени во Франција сет ограничени во сколијцките работи, оти со ниф злоупотребуваат. (22)

Со д р у г а п р и д а в к а до себеси: **сколијцки**: ...није ке имаме лице и прао, да се надејаме од нашијо великодушен господар, да добијеме полна автономија во црковното и сколијцко дело... (24–25)

Со и м е н к и т е: **одред**; **прашајн'е** (78); **работа**; **реформа**; Вид. ги горните примери.

црковно-обшчинцки -ката *прид.* црковно – о п ш т и н с к и – *што се однесува на црквата и општината;* Преко владиците Бугарите сакаа да истребат сè, шчо не им јет пријатно, а нај многу црковно-обшчинцката самоупраија. (48–49)

црковносколијцки и **црковно-сколијцки** -ка, -кото, -ките *прид.* **црковно-школски** – *што се однесува на црквата и училиштето;* ...(да се) востаноит Охридцката архиепископија со црковно-сколијцка автономија, амнастија на емигрантите и сите четници, признајн'е на Словените во Македонија за одделна народност (33–34); ...да се молит турцкото праителство и Големите Сили, ...да се востаноит Охридцката Архиепископија, во раците на која да преминит црковно-сколијцкото дело за сите рисјанцки народности во Македонија. (28); И така револ'уционијо комитет беше чисто македонцка организација по произлез и... беше... једна част од једна од македонцките нацјоналности, врзана по име и по црковносколијцките работи со бугарцкијо народ и држаа и нивните интереси. (7)

Со и м е н к и т е: **автономија**; **дело**; **работа**; Вид. ги горните примери.

Ч/

Ц/

Ш

шовинизм -змот *м.* (франц. chauvinisme според N. Chauvin + -изам) **шовинизам** – *форма на претеран, безобзирен (буржоаски) национализам, проследен со омраза и презир кон други народи и нации; („Слепо предпочитување на својето пред чуздото“ – Мисирков);* Србите можиме да ѝ обвинуваме во шовинизм; но они не сет по големи шовинисти од Бугарите. (66); Ни еден српски воспитаник, особено, ако тој имат живејано во Србија, не само не веруат на Србите, да јет он Србин, но ѝ мрзит за нивнијот шовинизм... (91); ...они (младите Македонци во Србија) се заинтересуваа со прашајн'ето за нивната народност, ...со српскијот патриотизм и со крајното негоо изражуајн'е во вид на шовинизм или слепо предпочитуајн'е на својето пред чуздото... (89) [Според сопствено име.]

Со п р и д а в к и т е: **национален**: Таков утилитарен, тенденциозен и спекул'ативен однос кон науката не јет за одобруајн'е и јет причина и резултат на национален шовинизм... (66); **српски**: ...ако порамниме српскијот шовинизм со бугарскијот национален индиферентизм... то ке требит да признајиме, да српскијот шовинизм, ...стојит много по високо и много по горе од бугарскијот национален индиферентизм... (66)

шовинист -и *м.* (франц. chauviniste) – *тој што пројавува шовинизам, надахнат со шовинизам, приврзаник на шовинизмот;* Србите сет шовинисти; они сет отчајани во борбата со својите непријатели за зашчита на нивните национални интереси. (66); Србите можиме да ѝ обвинуаме во шовинизм; но они не сет по големи шовинисти од Бугарите. (66)

Со п р и д а в к и т е: **бугарски**: Ако не бидиме бугарски шовинисти и пристрастно не гледаме на работите, не мо-

жиме да не констатираме, оти во Македонија Бугарите не направија за нас Македонците, нишчо поеке од тоа, шчо направија Србите. (48); ...за да се исполнат нивните (на тије господиновци) егоистични планои за убаа служба, они сет готои... да играат от себе рол'а на бугарцки шовинисти... (81); **србцки**: Издаајн'ето на таја ноина не можеше да се аресит на србцките шовинисти, за тоа србцките ноини подигнаа шум против издаајн'ето на „Балкански гласник"... (91)

шовинистичен -чна *прил.* **шовинистички** – *карактеристичен за шовинизмот;* ...не јет ли шовинистична заслепеност да ни се наврзуат сега нам на сите Македонци, па и само на северните наши сонародници, наместо бугарцкото име? (129); Можит, самите Срби на него (на тоа политично и обшествено положејн'е) ке основаат својите шовинистични претенцији на Македонија. (128)

Со и м е н к и т е: **заслепеност** и **претенција**; Вид. ги горните примери.

шосе -тата *ср.* (тур. şose од франц. chaussée) *широк пат, друм;* ...на Византија поможуваа да држит Македонците во послушајн'е и шосетата или друмишчата, шчо сет направени за воени требности ушче од Римјаните... (119)

шчаб *м.* (герм. Stab) **штаб** – **1**. (воен) *колективен орган што управува со сите родови на вооружените сили.* **2**. овде: *врховен орган на определена организација*; До сега можит не јет исполнена, ни полоината, ни четвртината от сет план, изработен от комитето и главнијо му шчаб. (2)

ОД ДРУГИ ЛЕКСИЧКИ СЛОЕВИ

[1]**арен** -рна -рни, -рните *прил.* (новогрч. χαρίς) **добар** – **1**. *среќен, раносен, благопријатен;* Во Петроград они имаат обширни познанства и се ползуваат со многу арен дочек од горните слоеи на руското обшчество и имаат големо влијајн'е на него. (58); Но ноото течејн'е стрек'ат и ке стретит арен пријем ушче во зафатокот негов... (94)

2. *ѓобар, убав; корисен, полезен; успешен;* Мисијата на Бугарија јет прекрасна, само за жалост није тука во Петроград сме далеко од Бугарија, та русофобското семе не можит да ни западнит глабоко во душата и да дајит арни плодои. (61); Значит, последнијот не јет неуместен во сегашните прилики, и можит да ни даит само арни плодои, но не и да ни напакостит. (134)

3. *(многу) способен, опитен, вешт; надарен, талентиран;* Не јет кн'азот крив во тоа, да речиме, шчо немаат Бугарите арни дипломати. (62); *во суперлатив:* н а ј а р е н: ...ноото течејн'е стрек'ат и ке стретит арен пријем... во нај арната, нај интелегентната и непродадената македонцка интелегенција... (94)

4. *коректен, пријателски;* Она ке требит од нас установајн'е арни односи кон сите народности, шчо насел'аваат Македонија. (36); ...Канада можит да се срдит на Англија за тоа, шчо последната, за да си бидит во арни односи со Сев.-Американцките Сојединени Држаи, пожртвуала ним интересите на Канада... (96); *(во суперлатив)* н а ј а р е н: ...ако мусул'маните гледаа на рисјаните, како на л'уг'е рамни ним, то немат сомнејн'е, оти... ке бидеа нај арни односите мег'у рисјани и мусул'мани... (36); Нај арни можат и требит да ни бидат односите со Власите. (37)

5. *поволен, позитивен;* Живејн'ето на млади Македонци во Србија секој пат имаше многу арно влијајн'е на интересите на Македонија. (89)

6. *(со негација)* н е а р е н – *лош;* Колку и да се покажуат оно (течејн'ето) не арно и опасно за Србија, сѐ оно не протиоречит на србцките интереси. (98).

Со д р у г и п р и д а в к и: **географичен**: Турција јет страната, шчо се наог'ат во нај арно географично положејн'е. (24); **интелегентен**, **македонцки** и **непродаден**; Вид. а р е н 3.

Со и м е н к и т е: **влијајн'е**; **дипломат**, **дочек**; **интелегенција**; **нешчо** (24); **однос**; **плод**, **положејн'е**, **прием**; Вид. ги горните примери. **ареса се** *свр.* (новогрч. ἀρέζω) а р е с а м у

с е – *ѕопаѕне му се;* Но тоа дуовно движејн'е на Македонците не се ареса на бугарцкото Стамболовцко праител'ство, које забрани да се издаат „Лоза“ и зафати да гонит Македонците сепаратисти. (71); Но ако се осветат тије како шчо сет, то не ке се аресат на комитето. (14); Издаајн'ето на таја ноина не можеше да се аресит на србцките шовинисти, за тоа србцките ноини подигнаа шум против издаајн'ето на „Балкански гласник“... (91); *во формата:* а р е с и т с е: Јас рекоф тогај, оти таква јет дејствител'носта, која не ке се аресит на мнозина, но јас не можам да зборуам, шчо ке се аресит на некого, а тоа, шчо јет свршена работа... (68)

[2]**ареса се** *свр.* (новогрч. ἀρέζω) а р е с а м у с е – *ѕопаѕне му се*; во формата: а р е с и т с е; Но ако се осветат тије како шчо сет, то не ке се аресат на комитето. (14); Но тоа дуовно движејн'е на Македонците не се ареса на бугарцкото Стамболовцко праител'ство, које забрани да се издаат „Лоза“ и зафати да гонит Македонците сепаратисти. (71)

[3]**аресуат му се** *несвр.* од а р е с а м у с е; **аресува му се** – *ѕопаѕне му се, свиѕи му се, бенѕиса му се; му се ѕопаѓа;* Но они требит да гледаат во биднината дејствителноста, а не то, шчо им се аресуат. (18)

[4]**арно** (грч.) *прил. на арен начин, ѕобро, убаво;* И вистина, одвај ли имат нешчо по арно од вакво свршуајн'е на македонцката криза: за народот то јет а р н о, оти ке се ослободит и од интригантите од разни народности... (23–24); *(во компаратив)* п о а р н о – *поѕобро;* Многу по арно ке бидит, да се довериме на нај многу заинтересуаните во нашите работи држаи, особено на праославна Русија, која знајит убао нашите нужди, а не да се надејаме во сами себе и во некакви конференцији. (30); *(во суперлатив)* н а ј а р н о – *најарно;* Во даденијо случај нај арно јет иницијативата и нај главната рол'а да јет во раците на нај заинтересуаните големи држаи, који нај арно знајат нуждите на Македонците“. (30); Како шчо во једна држаа се имат држаен центр, кој шчо нај арно јет да се наог'ат во средината на држаата, ...исто така и во

јазиковните или области от сродни наречија требит да се имат један центр... (139)

Во и з р а з и т е: **арно ама** – *меѓутоа;* Арно ама не било така, како шчо мислефме није. (17)

Со г л а г о л и т е: **бидит**: Вид. кај значењето; **замаже**: Арно ни замажаа очите. (51); **знае**: Главната нестрек'а за Бугарија и нејните интереси јет, не во тоа, шчо имат многу партији, и не сите знајале арно народните интереси, а во тоа, шчо Бугарите малку сет проникнати со народните интереси, особено со надворешните. (62); (н а ј а р н о); Тоа можит да бидит истина, но тој го праит тоа, не зашчо мрзит Бугарите, а зашчо србцките посланици во Стамбул сет логични, знајат арно нивните интереси, и можат да ѝ зашчитуат. (59); **има**: Вид. кај значењето; **напраи** (п о а р н о): Није, на место да се л'утиме на руските предстаители: И. А. Зиновьев, А. А. Ростковцки и Машков, по арно ке напраифме, да се позамислиме за руската политика на Балканцки Полуостров. (16); **позамисли се**: Мнозина, можит, ке речат, оти вистина арно јет чоек да се позамислит над прашајн'ата, задирнати во таја книга, но сега ушче не му јет времето. (132); **разбере** (п о а р н о): Исто така, можит, руските консули зашчитуваат србцките интереси во Македонија, не за атар, а једно, зашчо и Србите, како и Бугарите сет Словени, а друго, зашчо Србите по арно имаат разбрано и знајат да бранат нивните интереси. (59); **разбира**: (Канада)... сега сакат да се ослободит од Англија и сама да си бранит својите државни интереси, зашчо по арно си ѝ разбирала... (96); **утврди се**: Но Словените арно се утврдија на целијот полуостров, а особено во Македонија, / кај шчо образуваа ушче во VI столетје силна држаа, против к ја Византијците отпраија силна војска. (116–117)

Со п р и л о з и т е: **лесно**, **така**: Да беше било така лесно и арно созивајн'ето на конференција, и сега ке имафме друг способ трактуајн'е на нашите работи... (30)

[5]**арно** *ср. арнотија;* Да видиме, шчо арно сме виделе није до сега од Бугарите? (48)

[6]**арно сознајан** *прид.* **арносознаен** – *што е добро сознаен, сфатен, разбран;* От тука јет јасно, оти арно сознајаните интереси на Турците и Македонците им диктуваат, не да трошат нивните сили во мег'уусобна борба во полза на обшчите нивни непријатели, ами да си подадат једен на друг рака, и да отстранат сите фактои, шчо бркаат на нивните пријател'цки односи и обшчи интереси. (35); Србите сет националисти, со арно сознајани народни идеали и интереси, који шчо, со труд, наука, перо и дипломатија, сите, како једен чоек, одат по једен обшч за сите пат, и за тоа одржуваат победи над Бугарите на секој рачкор. (66)

Со и м е н к и т е: **идеал**, **интерес**.

[7]**арнотворка** *ж. таа што прави (чини) добро, добри дела; добротворка, доброчинка;* ...оддел'уајн'ето на нашите интереси од бугарцките, ...ке не избајит от положејн'ето, како мајмуни да копираме бугарцките неомислени постапоци, и на вера да пријимаме бугарцките уверејн'а, да јет Бугарија нашата арнотворка... (67)

[8]**арнотија** -ји, -јите *ж. – голема добрина, големо добро; добро дело* (спрот.: *зло*), *убавина; помош, услуга;* Но видофме да сме горко излажани во нашите надежи и да на место арнотији, није видофме само лошотији. (61); Заједно со арнотијите за интересите на Македонија, изброејни по горе, името Бугарин донесе и одречни резултати за револ'уционото „дело". (75); Арнотија ли јет материјалната помок' на Бугарија за востаајн'ето, кога таја поддржка само нѐ застаи да си расфрлиме народните сили, со кои није бефме силни, а сега сме нишчо? (59); Арнотија ли јет тоа, шчо (Бугарја) пријимат она на своја служба Македонци, кога последните со службата, или зарди неја, забрауваат својата таткоина, и нејните интереси жртвуваат на бугарцките? (59)

Со п р и д а в к и, з а м е н к и (прид. заменки): **бугарцки**: От сѐ гореречено се видит, оти бугарцките арнотији за нас Македонците ни нај малу не се разликуваат од србцките... (60); **некакви**: За тоа не можит и да се зборуат за некакви арнотији од Бугарија за Македонија. (59); **општа**: Памету-

ајн'ето на тоа родство, тоја произлез и тије интереси, заставуат секој член од некој народ, да се одречит од некоји своји праа и интереси за да посветит част от своите сили на обшчата арнотија. (III); **секоја**: ...секоја арнотија од Бугарија за Македонците не јет нишчо, осим једна конпенсација за глупостите, шчо ѝ имат напраено Бугарија во нашето прашајн'е. (49); **сите**: И така, значит, Бугарија ни напраи до сега веке сите арнотији, остааше само и у нас да развијит клас „самостојни националисти", који ке разберат нај после, каде јет коренот на секоје зло во нашето национално развијајн'е... (61); **таја**: Сега да видиме, со шчо заплатифме није за таја арнотија, или колку ни костуат она? (49)

Со п р и л о г о т: **многу**: Се питат само, али тоа узаконуајн'е јет во наша полза, зашчо кажуваат, оти Бугарија ни напраила многу арнотији, и ке ни напраела ушче. (48)

[9]**арну** *прил.* **арно** – *добро;* Знам многу арну, оти мнозина со иронија ке се однесат кон мојите надежи за европејцки реформи. (VIII)

Со п р и л о г о т: **многу**: Знаеме није многу арну, шчо сакаат они"! (8)

[10]**арчи** *несвр.* (тур. harcamak) *прави расходи, троши;* овде: (прен.) *губи залудно;* Македонија ја признаваат за бугарцка во етнографцки однос, но мисл'ат, да јет излишно да си арчат силите за да научат нешчо за таја страна, за тоа, нишчо не знајат за неја, ни од историјата, ни од географијата... (65)

[11]**евтин** *прид.* (грч. (εὐ)θηνός) **1**. *што не е скап.* **2**. овде: (прен.) *површен, празен; безначаен;* Тоа платоническо и само платоническо и евтино сочувство кон Македонците, тоа неразбирајн'е на националните интереси, тоа отсутство на национал'ни идеали и таја жажда од попул'арност со приврзаност кон социализмот, јет отражејн'е на дуовното состојајн'е на бугарцкијот народ и негоото обшчество. (65)

[12]**кат** -ои *м.* (тур. kat) овде: *родно огниште;* ...не ке поминат и 10 години од Австријцката окупација, како ке зафа-

тат Македонците без разлика на вера и народност да си оставуат својите катои и да се исел'уат. (27)

[13]**Лондон** *м. најголем град во Англија;* За подтврдуајн'е на тоа, доста јет да се потсетит на тројица: г. г., Бешков, секретар и герант на Трговското Агентство во Битол'а, Цоков, дипломатически агент во Лондон и Станчев таков во Петроград. (57)

[14]**мајмун** -и *м.* (тур. maymun) – **1**. (зоол.) *цицач од родот* Simiae, *што е анатомски и умствено најблизок до човекот*. **2**. (прен.) *човек што подражава други;* ...оддел'уајн'ето на нашите интереси од бугарцките, покрај другото, ке не избајит от положајн'ето, како мајмуни да копираме бугарцките неомислени постапоци... (67) **3**. (прен.) *мошне грозен човек*.

[15]**мировозрејн'е** -то *ср.* (рус.: мировоззрение) **мироглед** – *поглед на светот;* син.: *светоглед;* Тој (Македонец со србцко образуајн'е) за време на поминатите негои години во Србија се наог'ал под влијајн'е на цел ред прилики, шчо отсатствуваат во Бугарија, и за тоа негоото мировозрејн'е се разликуат од мировозрејн'ето на тије, шчо се образуваа само во Бугарија... (92) ----------

[16]**мјурштегцки** -јот *прид.* **мирцштегски, мирцштешки** – *што се однесува на* Мирцштег (Mürzteg) – *гратче во Австрија;* Европа ке обрнит возгледите на нашите барајн'а зашчо она јет задолжена да напраит тоа со два мег'ународни актои: проекто за реформи во Македонија од Февруар и мјурцштегцкијот проект. (VII); Револ'уцијата стана и, ако има најужасни последици за нас, пак даде некоји благодатни резултати...: тоа сет мјурштегцките реформи, кои ке бидат раширени спроти нуждите, шчо ке се покажат со време. (VI); ...по мојето мислејн'е, сегашните, т. е. мјурштегцките реформи сет максимум, шчо можа да ископчит од Европа револуцијата. (133)

Со и м е н к и т е: **проект**; **реформи**: Вид. ги горните примери.

[17]**надел** *м.* овде во синтагмата: з е м е л е н н а д е л – *(во руското село во Октомврискатa революција) парче земја дадено на селско семејство за користење*; Македонцкијо народ... се нуждаат во земелен надел, како шчо беа сел'аните наделени со земја при отмената на крепостничеството во Русија, Галиција и др. страни. (19–20)

[18]**особност** -и *ж.* (книж.) **особеност** – *одликувачка црта, признак на нешто;* с и н.: *посебност, засебност, издвоеност;* ...који наречија от србцкијо и бугарцкијо јазици се признаат за нај типични за тије јазици и који нивни особности се признаваат за нај карактерни за једнијот и другијот јазик (јазици)? (109)

Со п р и д а в к и т е: **своји**, **обшчи**, **карактерни**: Дали Македонцките наречија имаат своји обшчи карактерни особности, који се немаат, ни во србцкијот, ни во бугарцкијот јазици? (109)

[19]**падишах** -от *м.* (тур. padişah од перс.) **Падишах(от)** – *титула на турските султани;* овде: *врховен господар;* ...населен'ето... имат оражје и се готвит за востаајн'е, војската имат постојани столкнуајн'а со четите, четите убиваат мирните жители, шчо не ѝ слушаат и сет верни слуги на Падишаот. (X)

[20]**пакост** -и *ж.* – **1**. *злоба.* **2**. *непријателски однос, непријателска постапка спрема некого од злоба.* **3**. *штета;* Та и да имат набркуајн'е, имат ли се осноа да се мислит, оти тоа набркуајн'е ке бидит во наша имено полза, а не на наша пакост? (3); ...и да имат во Македонија чисто бугарцко и само бугарцко населејн'е, ...она не можит да допушчит во своја пакост нарушејн'ето на територијалната целост на Турција. (14–15)

Со п р и д а в к и т е (прид. зам.): **друзи**: Вид. кај с е к а к в и; **никаква**: Власите никој пат не сет имале никаква власт над нас, и никој пат не ни се сториле никаква пакост. (37); **секакви**: Не знаеме ли није, оти сето време, до кога ке се продолжаат борбата со четите, турцкијо аскер ке грабит, ке

насилуат и ке праит секакви друзи пакости на населејн'ето? (31)

[21]**парче** -ијн'а *ср.* (тур. parça од перс.) – *мал дел од нешто;* Тамо нашите каурцки царои извадиле голема војска да се бијат со Турчинот, но како рекол Господ да загубиме царшчината, от сите парчијн'а, на који бивале раздробени Турците, никнале нои Турци. (123)

[22]**печати** *несвр. – издава книга или др. дело, објавува во печатот;* с и н.: *публикува;* ...ако не ке можиме да печатиме много работи на нашијот јазик; то зато нашата интелегенција ке можит да послужит, како жива народна енциклопедија, во која ке се имаат точни и проверени сведејн'а по сите одделі на науката и литературата. (41); Редом со известјата за борбата мег'у четите и Турците, во ноините се печатаат и известја за турцките зверства над мирни жители. (1); За докажуајн'е на последното покажуваат на „тајни" циркул'ари од праител'ството, да се не печатат поеке статији за македонцките работи. (56)

[23]**питајн'е** *ср.* (срп.) *прашање*; Мег'у другото такви недоразберији можат да се очекуваат, как от тоа, шчо јас категорично осудиф бугарцката политика во македонцкото прашајн'е, от које можат да помисл'ат да сум јас бугарофоб и србофил, исто така и од експлуататорцката тактика на балканцките Словени во македонцкото питајн'е. (128)

[24]**поразија** -та *ж.* **пораз** – **1**. *целосен неуспех во војна, востание и сл.; гибелен крај;* с и н.: *пропаст, катастрофа;* ...да знајеа тије народи, оти востаајн'ето ке бидит така сил'но, ...ке објавија војна, па макар та војна да се свршеше со полна поразија нивна. (55)

2. *целосен неуспех во идејна борба;* ...поразијата пак на Бугарите јет резултат на немајн'е бугарцки дипломати, који да разбираат бугарцките интереси и да ги зашчитуат со авторитет и знајајн'е. (59); ...при современата поставка на македонцкото прашајн'е, није очекуафме за наш атар Русија со своји нео(б)мислени постапоци, да се откажит од нејните ин-

тереси на Далекијот Исток, и заједно со тоа да потрпит поразија на Блискијот Исток. (17)

Со п р и д а в к и т е: **нивна**: Вид. кај поразија 1; **полна**: Вид. кај поразија 1; **сливничка**: ...ако једна Бугарија со Источна Румелија можат да покажат на Србија једна сливничка поразија, то сојединената Бугарија, заједно со присојединената до неја Македонија во бидно време можит и сосем да победит и поробит Србија. (84–85)

[25]**статија** -и, -ите *ж.* (рус. статья) с т а т и ј а – *релативно краток научен и др. текст на некаква тема, објавен во списание, зборник, весник, книга и др.;* Кого мисл'ат они да излажат со статијите во „Право" и друзите ноини, оти Македонците сакаат Македонија за Македонците? (8); Во таја статија јас ке се постарам да одгоорам на тија и много друзи подобни прашајн'а, и со тоа по мојата сила да разјаснам научните оснои на националнијот сепаратизм... (100); ...на Балканцкијот Полуостров придаваат големо значејн'е на сите статији, шчо се односат до балканцките работи... (56)

Со п р и д а в к и т е: **горна**: Во четирите горни статији на оваа книга јас сакаф да обрнам погледите на мојите сонародници на нуждата од једно корено изменуајн'е на досегашнијот процес на нашето дуовно развијајн'е... (132); **изложена**: Во трите горе изложени статији јас разгледаф нај важните за мене, па ми се чинит, и за сите искрени патриоти прашајн'а. (100)

Со б р о ј о т: **три**: Вид. кај и з л о ж е н а; **четири**: Вид. кај г о р н а.

Со г л а г о л и т е: **печатит**: За докажуајн'е на последното покажуваат на „тајни" циркул'ари од праител'ството, да се не печатат поеке статији за македонцките работи. (56); **стамбосуат**: Руското праител'ство секој пат даат полна слободија на руската стамба да стамбосуат статији по сите прашајн'а до тогај, до кога некоје прашајн'е се разгледуат и не јет пријемено никакво решејн'е по него. (56)

[26]**столица** -та *ж.* (срп., буг.) **престолнина** – *главен град на монархиска држава;* ...и во јазиковните или области от

сродни наречија требит да се имат једен центр, кој шчо по значејн'ето негоо требит да се односуат кон периферијцките наречија и гоори, као шчо се односуат центрот и столицата на држаата кон крајните окрази и околији. (139)

[27]**столкнуајн'е** -а *ср.* (од рус. гл. столкнуть) **судир** – *судирање на завојувани (спротивставени) страни;* ...Турците кажуваа да имат чети, населен'ето да имат оражје и се готвит за востаајн'е, војската имат постојани столкнуајн'а со четите... (X)

[28]**столкуват се** *несвр.* (рус.: столковаться) **се судира** – *започнува судир, влегува во борба;* ...Македонците зедоа сами да решаваат судбите на Македонија, и оти они во својата дејност сет готои да се столкуваат и да согласат интересите на својата таткоина, не само со Бугарија, но и со друзите балканцки држаици... (74–75)

[29]**строго** *прил.* (рус.) – *без остатоки;* с и н.: *точно, прецизно (определен);* Такво сопостауајн'е можит да бидит мег'у првата, т. е. теоријата за заселејн'ето на Балканцкијот Полуостров од јужни Словени, сформируани во две народности, строго разграничени во етнографцки и географцки однос... (106)

[30]**стечејн'е** -то *ср. гл. им.* од с т е ч е (се) *свр. гл.* (рус.-буг.: стечение.); с т е к – овде: *едновремено случување на повеќе работи;* Тије групи со стечејн'ето на по доцните историјцки прилики се подразделија на јазични фамилији, како: индијцката, иранцката или персијцката, арменцката, грцката, трако-илирцката, италијцката, кел'тцката, германцката, словенцката и балтијцката или литовцката. (102); Таја привилегија на једен диалект, поддиалект и пр. – да бидит орган на литературна реча – по учејн'ето на историјата на јазиците, се даат ним,... по стечејн'ето на историко-културните прилики. (138)

[31]**Урум-милет** *м.* (тур.: Urum – Грк; арап.-тур.: millet – народ, нација) *друго име за грчкиот народ;* Патрјархистите

се признаваат от Турците за Грци – „Урум-милет“, а от Србите и Бугарите за Срби и за Бугари. (11)

[32]**част** -и *ж.* (книж., рус.) – *составӣен ѳел на некоја целина;* Паметуајн'ето на тоа родство, тоја произлез и тије интереси, заставуат секој член од некој народ, да се одречит од некоји своји праа и интереси за да посветит част от своите сили на обшчата арнотија. (III); *во мн.* ч а с т и – *ѳелови*: Значит комитетот во патриархистките села и градои, и части от села и градои, беше не канен гост. (8); Значит, двете пропаганди не спорат само за земјите на с.-з. од Шар планина и тије части от серцкијот санџак, шчо сет крај бугарцката граница. (113)

Со п р и д а в к и т е: **громадна**: Комитетот можеше да работит и од името и во полза на једна громадна част на Македонци... (6); **завоевана**: Малечките држаици балканцки без церемонија ке земат во своји раци сите дооди од завоеваните части на Македонија, а Македонците ке се обрнат во просјаци... (26); **поголема**: И така, патриархијата ке сакат во поголемата част на Македонија со словенцко населејн'е да установит грцкијо јазик за во сколијите и управлејн'ето. (11); **словенцка**: Но нај мачно јет прашајн'ето за официјалнијо и сколијцкијо јазик во словенцките части на Македонија. (11)

Со б р о ј о т: **једна**: И така револ'уционијо комитет беше чисто македонцка организација по произлез и по состаот му, но тоа беше само работа на једна част од једна од македонцките нацјоналности... (7)

[33]**част... част** *сврзн. разѳелен* ч а с... ч а с (срп.-хрв.) *ѳе... ѳе; тӣ... тӣ;* Привржениците на таја теорија, пак се подраздел'уат: 1, на који шчо кажуваат, оти тоа стредно јет једнакво далеко и от Србите и од Бугарите; 2, оти оно јет по блиско до Србите; 3, оти јет по блиско до Бугарите; 4, оти част јет по блиска до Србите, част – до Бугарите. (5–6)

[34]**частен** -тно, -тни *прӣѳ.* (книж., рус.) **1**. *по̄сеѳен, по̄еѳинечен, изолиран, еѳинстӣвен, случаен.* **2**. *прӣва̄тӣен, неслужѳен, неофицијален;* Јас сум једнаш уверен, оти во постапоко

ми немат нишчо предателцко: 1, оти мислите, не само на частни лица, како мене, но и на сите Македонци од бојното поле... (29); Но нај интересен јет г. Станчев, једно, како частно лице, друго, како дипломат и трек'о, како дипломат на нај важното за Бугарија от сите дипломатцки места. (57)

[35]**частичен** -чно *прил.* (книж., рус.) **делумен** – *што опфаќа само еден дел;* син.: *неполн, нецелосен;* ...до кога, једни Македонци се кажуат патриархисти, друзи екзархисти; ...до тогај ке бидит само частично: со бугарцки, србцки, или грцки, но никак не, со чисто македонцки карактер. (13–14)

Со именката: **востаајн'е**; Вид го горниот пример.

[36]**частично** *прил.* (книж., рус.) *делумно, неполно, нецелосно;* Није можеме да го велиме како сакаме (движејн'ето), но во дејствителност оно беше само частично. (9); Таја смена частично веке јет настапила и не јет далеко тоја време, кога таја ке торжествуат. (78); То от самијо зафаток јет постаено на лоша осноа: на јет обшче македонцко, но јет частично, и имат бугарцка боја. (17)

[37]**частичност** -а *ж. делумност, неполност, нецелосност;* По горе, кога зборуаф јас за неуспео на востаајн'ето, јас рекоф, оти неуспео се должит на частичноста негоа. (26)

[38]**чистосрдечен** -чно *прил.* (книж.: црксл., рус.) *простосрдечен, простодушен; искрен, отворен;* Јас од моја страна ке си позвол'ам, со чистосрдечно прискрбије да видам во сегашното движејн'е полно фијаско. (2)

Со именката: **прискрбије**: Вид. го горниот пример.

К. П. Мисирков.

За македонцките работи

София 1903.

РЕГИСТАР
НА ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗМИТЕ ВО ДЕЛОТО НА К. МИСИРКОВ – „ЗА МАКЕДОНЦКИТЕ РАБОТИ“

(Според потеклото и значењето)

А

авантура ж. (франц. aventure) смела постапка, необмислена работа, дејство, сврзано со големи ризици и опасности.

автокефален -нијот прид. (авто- според грч. αὐτο- од αὐτός ‚сам, лично, од самиот себе си‘ + грч. κεφαλή ‚глава‘) (во црковен поглед) независен, самостоен.

автономен -мна *прид. што се однесува на* а в т о н о м и ј а (грч. αὐτο- од αὐτός ‚сам, лично, од самиот себе си‘ + грч. νομος); *самоуправен, самостоен, независен (политички), слободен.*

автономија ж. (рус. автономия од франц. autonomie според грч. αὐτονομία ‚независност‘) – **1**. (полит.) политичка или административно-територијална самоуправа на дел од државата, изделена врз национална, етнографска или верска основа.

2. (прав.) право на самостојно управување, организирање; самоуправа, самоуправност; воопшто независност, слобода, самостојност.

3. „А в т о н о м и ј а“.

авторитет -от, -и м. (рус. авторитет, герм. Autorität, лат. auctoritas ‚власт, значење, важност, волја‘) **1**. влијание што произлегува од угледот.

2. прен. а в т о р и т е т – угледна, влијателна личност во извесна средина.

агент -и м. (рус. агент, герм. Agent, лат. agens, -entis) – **1**. посредник при трговски зделки воопшто.

2. тој што работи за остварување на нечии интереси.

3. полномошник на некоја држава во странство.

4. помошник на некоја служба; овластен доставувач.

агентство -а ср. (според лат. agens, -entis) – **1**. живот и служба на а г е н т 1.

2. претставништво, филијала на централна управа или установа.

3. установа што ги заштитува, брани интересите на некое трговско друштво.

4. Т р г о в с к о а г е н т с т в о – име на претпријатие.

агитација -та ж. (рус. агитация, герм. Agitation, од лат. agitatio) (полит.) – агитирање, убедување на народните маси за прифаќање на некоја идеја; пропаганда.

административен -вното прид. (рус. административный, герм. administrativ, според лат. administro) што се однесува на а д м и н и с т р а ц и ј а.

акт -ои м. (преку франц. acte од лат. actum) документ, закон, со државно, правно и сл. значење.

акустичен прид. (рус. акустика од герм. Akustik според грч. ἀκουστικός) – звучен; слушен.

амбасадер -и м. (франц. ambassadeur) **амбасадор** – **1**. највисок дипломатски чин.

2. шеф на амбасада.

3. овде: највисок дипломатски претставник на една држава испратен во друга за да ги претставува нејзините интереси; пратеник, посредник.

амнастија ж. (преку рус. амнистия од пол. amnistja според грч. ἀμνηστία) **амнестија** – законска одлука, акт за целосно или делумно помилување на осудени лица.

ангажира(т) свр.,несвр. (овде: свр.) (герм. engagieren, франц. engager) – **I**. задолжи, обврзе.

II. **ангажира се** – прифаќа ангажман (задолжение, обврска); задолжи се, обврзе се.

антагонизм м. (рус. антагонизм, франц. antagonisme според грч. ἀνταγώνισμα) **антагонизам** – заемна непомирлива противречност, спротивност на идеи; син.: непријателство, соперништво; нетрпеливост.

апетит м. (рус. аппетит од франц. appétit според лат. apetitus) **1**. силна желба за јадење.

2. овде: (прен.) силна желба, страст за постигање на нешто.

апостолцки прид. (според апостол, грч. ἀπόστολος) **апостолски** – што се однесува на а п о с т о л (црков., грч.); овде: **Апостолцка црква**.

апсурд м. (рус. абсурд, герм. Absurd од франц. absurde според лат. absurdus ‚глупав‘) она што е противно на здравиот разум; син.: бесмислица, бесмисленост, глупост, заблуда, нелогичност и сл.

аргумент -и м. (рус. аргумент од герм. Argument, лат. argumentum) доказ, основаност, причина, факт како оправдување на некое тврдење или поткрепа на дадена теза.

аргументација -ји ж. (рус. аргументация, герм. Argumentatio од лат. argumentatio) – **1**. приведување аргументи (докази); аргументирање.

2. овде: збир од аргументи, докази, докажувања, факти во корист на нешто.

арена ж. (рус. арена, герм. Arena според лат. (h)arena) овде: (прен.) поле на дејствување, поприште.

аријцки прид. **ариевски** – што се однесува на А р и е ц (санскрт. arya), А р и ј ц и (истор.) – припадник на некој од индоевропските народи воопшто; индоевропеец.

аристократија -та ж. (ром. aristocraţie, франц. aristocratie од грч. ἀριστοκρατία) (истор.) – привилигиран сталеж врз ос-

нова на потеклото или имотот; син.: родовско благородништво, племство.

армија ж. (рус. армия од франц. armée според лат. armo) – сите воодружени сили на една држава; с и н.: војска.

архиепископ м. (грч. ἀρχιεπίσκοπος, црков.) – епископ што управува и стои на чело на архиепископија, што управува црковна област од неколку епископии.

архиепископија ж. (средногрч. ἀρχιεπισκοπή, црков.) – црковна област составена од неколку епископии или епархии, управувана од архиепископ. – А р х и е п и с к о п и ј а т а; О х р и д ц к а А р х и е п и с к о п и ј а – Охридска архиепископија.

архијепископ м. Вид. **архиепископ**.

асимилируа се несвр. (герм. assimilieren од франц. assimiler според новолат. assimilo) **асимилира се** – претопува се (во друг народ, примајќи ги неговите а губејќи ги своите одлики, белези и сл.); овде: **асимилируајки се** – изедначувајќи се (со друг народ).

аудиторија ж. (рус. аудитория од лат. auditorium) – **1**. сала во која се држат предавања; с и н.: слушална.
2. слушатели; публика.

Б

банда -и м. (преку рус. банда, итал. banda од герм. Bande – чета, одред) – (вооружена) разбојничка и пљачкашка дружина.

безрезултатен -тна прид. (без- + новолат. resultatus) – што нема резултат(и), исход; с и н.: безуспешен, неуспешен.

без резултатно прил. (без- + новолат. resultatus) **безрезултатно** – без резултат; с и н.: безуспешно, неуспешно.

бјуџет -от м. (преку рус. бюджет, франц. budget од англ. budget) **буџет** – парична сметка на државните, институционалните и сл. приходи и расходи, балансирана, планирана за определено време (година, тримесечје, месец).

бугаризм -змите м. – збор или каква било јазична конструкција од бугарскиот јазик (во друг јазик).

бугароман -и *м.* (според Бугаро- + -ман според грч. μανία ‚безумие, лудост‘) – **1**. Македонец што се стремел кон побугарување, бугаризирање.

2. (полит.) приврзаник на бугарската кауза, голем пријател на Бугарите.

бугарофоб *м.* (според Бугаро- + грч. фобија φόβος - ‚страв‘) – лице што ги мрази Бугарите, бугарската политика, јазик, култура и сè што е бугарско.

Бури -ите мн. Б у р и – племенски народ што живее во областа Трансилванија; с и н.: **Трансилванци**; според Вујаклија: Бури (холанд. boer „селани“ од холандско потекло жители на Јужна Африка.

В

варварин -ри м. (грч. βάρβαρος) – **1**. истор. (за старите Грци и Римјани) (подбивно име за секој) странец, туѓинец).

2. (прен.) човек што безогледно уништува, урива културни и материјални вредности.

3. (прен.) груб, жесток, некултурен човек; с и н.: дивјак.

варварцки прид. **варварски** – што се однесува на варвари.

вариација -ји ж. (рус. вариация од лат. variatio) **варијација** – варијанта; разновидност.

вест-Готи -ите мн. (герм.: West – запад) (Г о т и – древен источногермански народ кој живеел на Скандинавскиот Полуостров и на бреговите на Балтичкото Море); овде: в е с т Г о т и – западни Готи.

вест-готцки -те прид. в е с т г о т с к и – што се однесува на в е с т Г о т и – западни Готи.

вето ср. (во текстот: veto) – (лат. veto) забрана.

Г

гарант *м.* (во кн. gerant, франц. garant, итал. guarento ‚жирант‘) – потписник на меница; оној што дава гаранција за друг дека сигурно, без отстапки, ќе ги извршува обрските кон трети лица.

гарантија -ји ж. (франц. garantie) Вид. **гаранција**.

гарантират свр.,несвр. (франц. garantir) **гарантира** – **1**. (прав., финан.) даде, дава гаранција; прими, прима одговорност, одговара за некого.

2. обезбеди, обезбедува, осигури, осигурува.

гаранција -ји ж. (преку ром. garanţie од франц. garantie) г а р а н ц и ј а – **1**. подлога за извршување на обврската; с и н.: сигурност.

2. (прен.) уверение (за остварување на нешто); овде: **да даде секаква гаранција** – со сè да гарантира.

гарнизон -и м. (рус. гарнизон од франц. garnison) воено место со изградена инфраструктура (згради, полигони, амбуланта и сл.) за сместување, заштита и обучување на војниците.

ген. г е н. – скратеница за г е н е р а л (рус. генерал од герм. General според лат. generalis) – (воен) висок офицерски чин; лице со таков чин.

генерал-губернатор м. (рус. генерал, новолат. generalis; рус. губернатор, лат. gubernator) – (воен) **1**. шеф на губернија во некои земји со административна и др. власт. **2**. во царска и сегашна Русија губернатор на една или повеќе губернии со поголема воена и административна власт.

генерален -лни, -лнијот прид. (од лат. generalis ‚општ‘) **1**. главен, врховен (основен, најважен).

2. во назив на институција.

3. општ, сеопшт.

генералцки -јот прид. **генералски** – што се однесува на генерал(и).

географија -та ж. (рус. география, пол. geografia од лат. geographia, грч. γεωγραφία ‚земјопис‘) **географија** – комплексна наука која се занимава со опишувањето на Земјината топка, со нејзината структура, природните нејзини богатства, условите, населението и др.

географичен -чно прид. **географски** – што се однесува на географија.

географцки -кијот, -ка, -ката, -ко, -ки, -ките прид. **географски** – што се однесува на г е о г р а ф и ј а. Во и з р а з о т: **во географцки однос** – од гледиште на географијата, според географијата.

географцки прил. **географски** – како кај г е о г р а ф и ј а.

герој -ои м. (рус. герой од франц. héros, лат. heros од грч. ἥρως) **херој** – тој што се одликува со ретко (исклучително) голема храброст, смелот; с и н.: храбрец, јунак.

гимназија -ји ж. (рус. гимназия од герм. Gymnasium, лат. gymnasium според грч. γυμνάσιον) – образовна институција во која се стекнува средно образование.

гимназијцки -јот прид. **гимназиски** – што се однесува на г и м н а з и ј а.

гимнастика ж. (преку рус. гимнастика од герм. Gymnastik или франц. gymnastique, лат. gymnastica, грч. γυμναστική) спортска дисциплина којашто вклучува различни видови вежби.

гладиатор -и м. (рус. гладиатор од лат. gladiator) **гладијатор** – (истор.) борец (обично роб) којшто во римскиот циркус се борел со друг борец или со сверови; воопшто борец во арена.

гркоман -и, -ни м. Македонец што клонел кон погрчување, голем приврзаник на Грците, грчката политика и превласт.

гркоманен -анни прид. (грч.) **гркомански** – што се однесува на гркоман.

гркоманствујуки -ата (рус.) прид. од г р к о м а н с т - в у в а; што клони кон погрчување.

група -и ж. (рус. группа од герм. Gruppe, франц. groupe, итал. gruppo) **а**. куп, множество **б**. куп, збир на луѓе на некоја работа. **в**. овде: збир на луѓе, предмети и сл. поврзани со некоја сродност. Во и з р а з о т: **по мали групи** – во мали групи, групно.

групира свр.,несвр. (герм. gruppieren од франц. grouper) **групира** – **I**. стави, става во групи, подели, дели, разделува на групи.

II. **се групира** – (овде: несвр.) создава од повеќе нив група; влегува во група заедно со повеќемина.

грцизм м. **грцизам** – збор или каква било јазична конструкција од грчкиот јазик (во друг јазик).

Д

девиз м. (франц. devise, новолат., шпан.: devisa) **девиза** – лозинка, начело, гесло; парола.

декларација -ји ж. (франц. déclaration од лат. declaratio) **декларација** – изјава, повелба, проглас; објавување, (службен) извештај и сл.

демон м. (рус. демон, франц. démon од грч. δαίμων) – натприридно суштество; зол дух, зла коб; враг, сотона, непријател.

демонстративно прил. (герм. Demonstrativ според лат. demonstrativus) со негодување, јавно, сите да разберат, очигледно, очевидно, отворено, слободно протестирајќи; овде: со глаголите: **помине**; **замине**.

деморализујуки гл. прид. од деморализира (франц. démoraliser) **деморализирачки** – обесхрабрувачки; (прен.) неморален.

дервент -ите м. (преку грч. δερβένι од тур. dervent и derbent од перс.) – планински теснец, премин, проод, клисура низ која поминува главен пат.

диалект -от, -ите м. Вид. **дијалект**; во напоредна употреба со синонимот: **говор**; **диалектот велешко-прилепцко-битол'цко-оридцки**.

дијалект -и м. (рус. диалект, герм. Dialekt, франц. dialecte од лат. dialectus според грч. διάλεκτος) – **дијале́кт** м. (лингв.) **1**. местен говор, некнижевен говор, нелитературна реч.

2. збир на народни говори што имаат некои заеднички особености; група говори на еден јазик со еднакви или мошне слични фонетски, лексички и др. особености; наречје, говор.

диктуан -и гл. прид. **диктиран** – наметнуван.

диктува гл. несвр. (лат. dicto) **диктира** – налага, наложува, наметнува некому своја волја.

дипломат -и, -ите м. (рус. дипломат, франц. diplomate според лат. diplomatus) – висок чиновник во надворешната политика на определена држава; (прен.) тактичен човек.

дипломатија -та ж. (рус. дипломация, франц. diplomatie според грч. δίπλωμα) – наука за меѓународните односи; чиновници или службеници што се занимаваат со дипломатски работи; надворешната политика на една држава и нејзиното раководење; методи, средства, правни форми и др. преку коишто една дежава ги уредува своите односи со друга држава; (прен.) вештина, умеење да се придобие некого за нешто; во членска форма: д и п л о м а т и ј а т а.

дипломатически прид. (преку рус. дипломатический од франц. diplomatique според грч. δίπλωμα) **дипломатски** – што се однесува на дипломат(ијата).

дипломатичен -чна, -чни прид. (франц. diplomatique според грч. δίπλωμα) **дипломатски** – што се однесува или е во врска со дипломатија.

дипломатцки -јо, -а прид. **дипломатски** – што се *однесува* или е во врска со дипломати и дипломатија.

дипломација ж. (рус. дипломация, франц. diplomatie според грч. δίπλωμα) Вид. **дипломатија**.

директор -от м. (рус. директор, герм. Direktor од лат. director) – управител, управник (што стои на чело на организација, институција, фирма и сл.).

документ -и м. (рус. документ, герм. Dokument од лат. documentum ‚доказ‘) – писмена потврда како доказ (обично издадена од официјален орган).

друм -ишчата м. (од грч. δρόμος) – главен пат; џаде.

дуовно-национален -лно прид. **духовно-национален** – што се однесува на духовните и националните околности, прилики.

Ѓ/

Е

евангелие -то ср. (грч. εὐαγγέλιον) – првите четири книги на Новиот завет од Библијата во кои се изнесени животот и учењето на Исус Христос.

евол'уција ж. (франц. évolution според лат. evolutio ‚развивање, развој') **еволуција** – постепен внатрешен развој на нешто, постепен преод од една состојба во друга; постепена промена на општеството; (спрот.: революција).

евол'уцијен -јна, -јно *прид.* (лат. evolutio) **еволуционен** – што се однесува на еволуција (развој), што се развива постепено; с и н.: еволутивен, еволуциски, развоен; е в о л' у ц и ј н о прил. постепено, еволутивно, еволуциски.

егоистичен -чна, -чно, -чни прид. (франц. égoïste) што се однесува на е г о и с т (себичник, саможивец, самољубец), што е како кај егоист; с и н.: егоистички, саможив, самољубив, себичен.

екзарх м. (грч. ἔξαρχος ‚предводник, старешина') **егзарх** – поглавар на самостојна црква; епископ, духовен управител на некоја поголема област, покраина, подрачје, округ.

екзархија -та ж. (црков., средногрч. ἐξαρχία) **егзархија** – **1**. самостојна црква управувана од егзарх

2. (збирно) сите егзарси заедно.

екзархијцки прид. **егзархиски** – што се однесува на е г з а р х и ј а.

екзархист -и, -ите м. (според средногрч. ἔξαρχος ‚екзарх' + -ист) **1**. **егзархист** – приврзаник на бугарската егзархија во Македонија.

2. не екзархист м. **неегзархист** – тој што не е егзархист.

економија ж. (грч. οἰκονομία) – наука за стопанските појави и законитости. Во и з р а з о т: **политична економија** – наука за законите на производството, произведувањето на материјални блага.

економски -о прид. што се однесува на е к о н о м и- ј а т а; с и н.: материјален, стопански, финансиски.

економцки -о прид. Вид. **економски**.

економцки прил. е к о н о м с к и – во поглед на е к о- н о м и ј а т а; с и н.: материјално, стопански, финансиски.

експериментатор м. (герм. Experimentator според лат. experimentum ‚опит‘) тој што изведува експерименти со цел да открие нешто ново за да биде воведено во практиката или науката.

експлоа(а)тира свр.,несвр. (герм. exploitieren од франц. exploiter) **експлоатира** – **1**. (прен.) искористи, искористува некого; употреби, употребува.
2. (прен.) манипулира.

експлуататорцки -ата прид. **експлоататорски** – што му е својствен на е к с п л о а т а т о р; искористувачки.

експлуатација -та ж. (герм. Exploitation од франц. exploitation) **експлоатација** – експлоатирање. **1**. крајно искористување на туѓ труд, на туѓа земја, на туѓ народ и сл.
2. (прен.) злоупотребување, манипулирање.

експлуатира свр.,несвр. (герм. exploitieren од франц. exploiter) **експлоатира** – **1**. искористи, искористува туѓ труд.
2. (прен.) злоупотреби, злоупотребува.
3. (прен.) **а**. свесно наметнува некому свои идеи (со цел и интерес); манипулира. **б**. (во пасивна употреба со с е).

експлуатирајн'е ср. гл. им. **експлоатирање** – манипулирање, злоупотреба.

елемент -и м. (герм. Element од лат. elementum) **1**. составен дел на некој систем.

2. претставник на една општествена средина, заедница, група обично меѓу друга (средина, заедница, група).

3. луѓе, народ, население.

емигрант -ите м. (герм. Emigrant од лат. emigrans, -antis) – лице што се иселило, преселило во туѓа земја од разни причини (економски, политички, религиозни и др.); с и н.: иселеник.

емиграција ж. (герм. Emigration според лат. emigratio) – **1**. иселување на лице или група лица од својата земја во друга, туѓа земја од разни причини (политички, економски, религиозни и сл.).

2. овде: (како збирна им.) сите емигранти што живеат во други земји; с и н.: иселништво.

енергичен -чна, -чната, -чни прид. (грч. ἔργον) – **1**. неколеблив, решителен, одлучен, силен.

2. строг, остар, жесток, безмилосен.

3. (прен.) истраен, упорен

енциклопедија ж. (новолат. encyclopaedia од грч. ἐγκύκλιος παιδεία) **енциклопедија** – лексикографско дело што обработува поими од областа на животот, науката и уметноста. Во и з р а з о т: **жива народна енциклопедија** – луѓе што имаат извонредни познавања од разни области на науката, животот и сл.

епархија -ји ж. (грч. ἐπαρχία) – област под управа на епископ или архиепископ; с и н.: епископија.

епоха ж. (герм. Epoche, лат. epocha од грч. ἐποχή) – долг период којшто по историските настани прави посебна целина; с и н.: ера, век. Во и з р а з о т: **направи епоха во жиотот** – се здоби со големо историско значење, изделувајќи се од редица други настани и современици.

ера ж. (герм. Ära од клат. aera) епоха, век. Во и з р а з о т: **ноа ера** – период од раѓањето на Христа до денеска; овде: период.

естетичен -чни, -чните прид. (франц. esthétique според грч. αἰσθητικός) – **естетски** – што се однесува на естетската страна, што одговара на барањата на естетиката; с и н.: убав.

естетичност ж. естетска страна; убавина.

етимологија -та ж. (герм. Etymologie, лат. etymologia од грч. ἐτυμολογία) – овде: потекло на збор.

етимологијцки прид. **етимолошки** – што се однесува на етимологијата, на потеклото на зборот.

етимологијцко-фонетичен прид. **етимолошко-фонетски** – што се однесува на етимологијата и фонетиката.

етнографија -та ж. (герм. Ethnographie од лат. ethnographia, грч. ἐθνογραφία) – наука што го опишува животот и обичаите на народите, нивната култура, потекло, раселување и развој; с и н.: етнологија.

етнографцки -а, -о, -и прид. **етнографски** – што се однесува на етнографијата, т.е. на животот и обичаите на народите, нивната култура, потекло, раселување и развој. Во и з р а з и т е: **во етнографцки**, **географцки и историјцки однос** – од гледна точка на етнографијата, географијата и историјата; **во етнографцки и географцки однос** – од гледна точка на етнографијата и географијата; **во етнографцки однос** – од гледна точка на етнографијата; **како во географцки**, **така и во етнографцки однос** – од гледна точка како на географијата така и на етнографијата.

етнографцки прил. **етнографски** – како кај е т н о г р а ф и ј а, во врска со етнографијата.

етнографцко-политичен прид. **етнографско-политички** – што е и етнографски и политички, што се однесува на е т н о г р а ф и ј а т а и политиката.

Ж

журнал -от м. (франц. journal) – списание.

журналист -и м. (франц. journaliste) – лице што се занимава професионално со журналистика; новинар.

журналистика ж. (рус. журналистика по франц. journaliste) – дејност на журналист; новинарство.

З

заинтересуан -а, -ата, -и, -ите гл. прид. од **се заинтересува** (за- + лат. interesse) – (свр.) се заинтересира, покаже, покажува интерес за нешто, почне, почнува да се интересира; овде: **1**. з а и н т е р е с у а н – заинтересиран, што прејавува интерес.

2. во суперлатив: н а ј з а и н т е р е с у а н – најзаинтересиран.

заинтересуват се свр. **заинтересира се** – овде: (свр.) почне да се интересира, да покажува интерес.

згрупират се свр. **групира се** (фран. grouper) – собере се во извесна целина, организра се во група.

S/

И

игнорира свр.,несвр. (герм. ignorieren од лат. ignoro) – **I**. свесно не обрати, не обраќа внимание на нешто; с и н.: омаловажи, омаловажува, исклучи, исклучува, не се сообрази, не се сообразува (со нешто), не сака да знае, не земе, не зема предвид; пренебрегне, пренебрегнува; негира; во пасивна употреба со с е.

игнорирајн'е -то ср. гл. им. од и г н о р и р а; **игнорирање** – неземање предвид; с и н.: омаловажување, пренебрегнување; исклучување; несообразување.

идеа -и ж. (герм. Idee според лат. idea од грч. ἰδέα ‚изглед, облик') **идеја** – мисла, замисла, помисла, поим, претстава, намера, план.

идеал -и, -ите м. (франц. idéal од герм. Ideal според средновек. лат. idealis ‚совршен, извонреден' од грч. ἰδέα) највисока цел кон која се стреми човек; совршенство; во мн.: и д е а л и (т е).

идеализира свр.,несвр. (франц. idéaliser, герм. idealisieren) – замисли, замислува, претстави, претставува нешто во подобра (идеална) светлина отколку што е во реалноста.

идеален -лна прид. (според франц. idéal) возвишен; овде: беспрекорен, совршен; примерен.

идеалист -и м. (франц. idéaliste) – **1**. човек којшто несебично ѝ служи на некоја идеја од која нема корист, којшто се жртвува за општеството.

2. човек којшто ја идеализира реалноста и работи за идеали; непрактичен човек; с и н.: мечтател, занесеник.

идеја -та, -јите ж. (герм. Idee според лат. idea од грч. ἰδέα ‚изглед, форма') – мисла, замисла, помисла, претстава; намера, план; во мн.: и д е ј и.

илустрација ж. (франц. illustration од лат. illustratio) – **1**. илустрирање.

2. цртеж или фотографија што објаснува или дополнува текст.

3. овде: (прен.) пример (што служи како дообјаснување на искажани мисли).

ил'адо ср. (новогрч. χιλιάδα од грч. χιλιάς) **илјада** – основен број сто пати поголем од десет (се белижи со цифрата 1000); овде: и л ј а д о п а т и – **илјада пати** – безброј многу пати.

ил'адогодишнина ж. **илјадогодишнина** – поминати илјада години од некој настан (од раѓање, смрт и др.; овде: од воскреснувањето на Исус Христос).

ил'узија -та, -јите ж. **илузија** (франц. illusion според лат. illusio) – сетивна (сетилна, чувствена) изопаченост на стварноста; (прен.) измама; пуста мечта, надеж, копнеж, нешто неостварливо, нереално.

ил'устрација ж. **илустрација** (фран. illustration од лат. illustratio) – Вид. **илустрација**.

император м. (лат. imperator) – **1**. највисока титула на монарх.

2. монарх со таква титула; с и н.: цар.

императорцки -ото прид. **императорски** – што се однесува на император(и); царски.

империја ж. (лат. imperium ‚власт') – **1**. монархистичка држава на чело со император; царство.

2. држава-метропола со своите зависни од неа територии и народи; власта, управата на таквата држава.

имперцки -те прид. **империски** – империјален, царски.

индеферентизм м. (франц. indifférentisme од лат. indifferens, -entis, книж.) **индиферентизам** – индиферентност, рамнодушност, безразличност, незаинтересираност, неутралност.

Со п р и д а в к а т а: **полон** – полн.

индиферентизм м. (франц. indifférentisme од лат. indifferens, -entis, книж.) **индиферентизам** – индиферентност, рамнодушност, безразличност, незаинтересираност, неутралност.

иницијатива -ата ж. (герм. Initiative од лат. initium) **иницијатива** – **1**. преземена работа, дело; потфат; идеја, предлог, поттик за некаква дејност.

2. раководење на некаква активност.

иницијатор -и м. (герм. Initiator од клат. initiator) **иницијатор** – **1**. тој што прејавува иницијатива.

2. подбудител; поттикнувач, потстрекнувач.

иницијатива -та ж. (герм. Initiative од лат. initium) **иницијатива** – **1**. преземена работа, дело; потфат; идеја, поттик за некаква дејност.

2. раководење на некаква активност.

инспектор -от м. (герм. Inspektor од лат. inspector) – службено лице назначено да врши инспекција.

инспекторство -то ср. должност на инспектор.

инстинкт -и м. (герм. Instinkt според лат. instinctus ‚поттик, импулс') – **1**. (псих.) вродена способност кај човека и животните несвесно, без учество на волјата и разумот, да вршат целесообразни дејства.

2. (биол.) несвесно внатрешно чувство; с и н.: нагон; (прен.) претчувство.

интелегентен -тна, -тни прид. (лат. intelligens, -entis) **интелигентен** – **1**. што ѝ припаѓа на интелигенцијата; с и н.: образован, школуван; културен.

2. што е умствено развиен. **а**. паметен, бистар, умен, разумен. **б**. во суперлатив: н а ј е н т е л е г е н т е н – најинтелигентен.

интелегенција ж. (лат. intelligentia ‚проникливост') **интелигенција** – **1**. вродена способност на умот за сфаќање, разбирање на работите, појавите за животот и светот; памет, разум, ум.

2. луѓето (како општествен слој) на коишто основно занимање и извор за егзистенција им е умствениот (творечкиот) труд; (збир. мн.) сите такви луѓе наедно; учени луѓе; во форма за обраќање: и н т е л е г е н ц и ј о!

интелектуален -лни прид. (герм. intellektual според лат. intellectualis ‚сфаќање, разбирање') – што се однесува на интелектот; с и н.: мисловен, умствен.

интелигентен -тни прид. (лат. intelligens, -entis ’што сфаќа’) – **1**. кој е умствено развиен; с и н.: умен, паметен, разумен, бистар.

2. што ѝ припаѓа на интелегенцијата; с и н.: школуван, образован, учен, културен.

интерес -от, -и, -ите м. (герм. Interesse од лат. interest) – **1**. внимание насочено кон дознавање, разбирање, научување, запознавање на нешто, со нешто; интересирање.

2. и м а и н т е р е с – е заинтересиран.

3. корист, полза; добивка.

4. камата.

5. важност, значење.

6. (обично во мн.) и н т е р е с и – потреби, барања, права; стремежи; во синонимен спрег со п р а в а.

интересен прид. (франц. intéressant) што предизвикува (побудува) интерес; с и н.: привлечен, занимлив, забавен; овде: во супрелатив: н а ј и н т е р е с е н – најинтересен.

интересуа се несвр. (според франц. intéressant + -ува) **интересува се** – има интерес кон нешто, се занимава со нешто; се интересира.

интересува несвр. **интересира** – **I**. **а**. прејавува интерес за (кон) нешто. **б**. привлекува.

II. **интересува се** – **1**. прејавува интерес, се интересира.

2. се занимава со нешто.

интернационалист -и м. полит. (франц. internationaliste) – човек што го чувствува светот како своја татковина; с и н.: космополит.)

интригант -ите м. (герм. Intrigant од франц. intrigant, ром. intrigant) – човек што прави (предизвикува) интриги; што е склон кон интриги; с и н.: сплеткар.

иронизируајн’е ср. гл. им. од иронизиру(в)а **иронизира** (новолат. ironisare) се исмева, се потсмева на коректен, фин начин – овде: иронизирање, потсмевање.

иронија ж. (герм. Irinnie, франц. ironie од лат. ironia, грч. εἰρωνεία) реторичка употреба на збор со значење спротивно на вистинското, на правото; прикриен потсмев; овде: **со иронија** – иронично.

ироничен прид. (франц. ironique според лат. ironicus, грч. εἰρωνικός) – во кој има иронија; подбивен, шеговит, пејоративен.

иронја -и ж. (франц. ironie од лат. ironia, грч. εἰρωνεία) Вид. **иронија** – спротивна смисла на зборот.

историја -та ж. (герм. Historie од лат. historia, грч. ἱστορία) – **1**. наука за развојот на народите, на човечкото општество, на општествениот и друг живот; приказ на тој живот и развој.

2. наука што го изучува минатото на некој дел од науката или културата.

3. случај; инцидент, несреќа.

4. воопшто развој, развоен пат.

5. воопшто тек, ток; минато.

историјицки прид. **историски** – што се однесува на и с т о р и ј а т а.

историјцки -а прид. -ка, -ата, -и, -ите **историски** – што се однесува на и с т о р и ј а т а.

историјцко-културен -и прид. **историско-културен** – што се однесува на историските и културните околности, прилики.

историјцко-фонетичен прид. **историско-фонетски** – што се однесува на историјата и фонетиката.

историк -ци м. (рус. историк, пол. hystorik од лат. historicus) – тој што се занимава со историја, стручњак по историја.

историко-културен -рните прид. **историско-културен** – што се однесува на историските и културните околности, прилики.

историцки прид. **историски** – што се однесува на и с т о р и ј а.

историјицки -те прид. **историски** – што се однесува на и с т о р и ј а.

J

јануари м. (средногрч. ἰανουάρις) ј а н у а р и – првиот месец во календарската година (има 31 ден); зимски месец.

језуит -ите м. (црковлат. Jesuita според Jesus ‚Исус‘) – припадник на језуитскиот ред; (прен.) дволичен човек, лицемер.

јота ж. (грч. ἰῶτα, книж.) – име на грчката буква ј. Во и з р а з о т: **ни на једна јота** – ни во најмала мера, ни најмалку, никако.

јули, Јули м. (лат. Julius, Julii) – седмиот месец во годината кога жетвата е во ек.

K

кандидат -и м. (лат. candidatus) – лице што се пријавува (конкурира, аплицира) за да биде избрано или назначено на определено место (работа, служба и сл.).

кандидатура ж. (лат. candidatus) изјавена желба за некоја функција, работно место преку избор, натпревар; апликација; статус на кандидат.

кандитат -и м. Вид. **кандидат**.

капитал м. (герм. Kapital, франц. capital од лат. capitalis ‚главен‘) – богатство, имот, сопственост, голема сума пари; овде: готови пари.

капитулирајн'е ср. гл. им. од капитулира; **капитулирање** – капитулација, признавање на победа, предавство и сл.

капитулира свр.,несвр. (герм. kapitulieren, франц. capituler од срвеклат. capitulo) – (воен) **1**. прекрати, прекратува воени дејства и се предаде, предава на непријателот под определени услови што тој ги поставува.

2. овде: признае своја слабост, немоќ (пред некого).

каприз -и м. (франц. caprice, итал. capriccio, од лат. capra) **каприц** – одлука, сакање, посак, посакување, барање без основа, без мотив; с и н.: самоволие, самоглавост, тврдоглавост.

капризен -зна прид. (според франц. caprice, итал. capriccio) **каприциозен** – ќудлив, самоволен, своеглав, тврдоглав.

карта ж. (герм. Karte од итал. carta, лат. charta, од грч. χάρτης) – цртеж со намален размер на дел од Земјината површина на кој со условни знаци се дадени географски, етнографски, јазични и др. особености (т.е. општи или специјално избрани податоци).

каса и ж. (итал. cassa според лат. capsa) **1**. метален шкаф за чување пари и др. скапоцености.

2. парична сметка на државните приходи и расходи; благајна; готови приходи.

категорија -ји ж. (франц. catégorie од лат. categoria, грч. κατηγορία) – овде: група, вид, тип на луѓе.

категоријцки прил. **категориски** – на начин како кај к а т е г о р и ч е н. **1**. точно определено; с и н.: потврдно, дефинитивно, безусловно, беспоговорно, одлучно, смело, решително.

2. овде: (прен.) мошне јасно, очигледно, очевидно.

категорично прил. како кај **категоричен** – точно определено (кажано и сл.), с и н.: потврдно; безусловно, беспоговорно; дефинитивно; одлучно, смело, решително; во

суперлатив: н а ј категорично – најкатегорично, најодлучно, најрешително и сл.

католик -ци, -ците м. (франц. catholique, црклат. catholicus според грч. καθολικός) лице од католичка вероисповед.

католичество -то ср. **католицизам** (рус. католицизм, герм. Katolizismus според лат. catholicus од грч. καθολικός) – (религ.) вероисповед на Западната христијанска црква, чијшто поглавар е папата.

клас -от, -ои м. (рус. класс, франц. classe според лат. classis) к л а с а – овде: (полит.) група луѓе со определен статус, положба и заеднички интерес во општеството.

класически -те прид. (рус. классически според лат. classicus) **класичен** – што се однесува или е сврзан со антиката; с и н.: антички, стар; (а н т.: нов).

клиент -и м. (герм. Klient од лат. cliens, -entis) – **1**. редовен купувач, посетител, корисник на разни услуги.

2. овде: (прен.) приврзаник, следбеник, поддржувач.

колонија ж. (герм. Kolonie од лат. colonia) – група луѓе (иселеници) од иста националност.

коментар -и м. (рус. комментарий од лат. commentarii – буквално: ‚книги’) овде: **коментари** – објасненија кон некој текст, белешки за нешто.

комитет -о, -от, -и, -ите м. (франц. comité) – **1**. изборен или назначен орган кој раководи некаква дејност.

2. (истор.) (пред Ослободувањето) револуционерна тајна организација).

3. (истор.) раководство на револуционерно движење за борба против Османското господство.

4. во состав на сложенката: **контр - комитет** – контракомитет.

комитетцки -те прид. **комитетски** – што се однесува на к о м и т е т (и).

компрометира свр.,несвр. (рус. компрометировать од франц. compromettre) **компромитира** – **1**. претстави, претставува нешто (или некого) во лоша светлина.

2. изложи, излага на ризик од неуспех.

компромис м. (герм. Kompromiss од лат. compromissum) – заедничко решение како резултат на извесни отстапки; договор, согласност, нагодба. Во и з р а з о т: **со компромис** – компромисно, согласно, со договор.

компромитира свр.,несвр. (книж., франц. compromettre) – претстави, претставува некого или нешто во лоша светлина, наруши, нарушува достоинство, углед на некого; с и н.: осрамоти, осрамотува, посрами, посрамотува; лаже, излаже; (овде: несвр.).

конкуренција -та ж. (герм. Konkurenz од срвеклат. concurentia по лат. concurro) – **1**. овде: борба меѓу соперници за постигање на определена (обично политичка) цел; с и н.: сопериштво.

2. (прен.) конкурент(и).

конкурира свр.,несвр. (герм. konkurieren, според лат. concurro) – **1**. (овде: несвр.) земе, зема учество на конкурс.

2. влегува во конкуренција; с и н.: претендира.

конпенсација ж. (лат. compenso) **компензација** – обесштетување, оштета, надомест за нешто одземено, изгубено, отстапено; овде: (прен.) награда.

констатира свр.,несвр. (герм. konstatieren, франц. constater од лат. constat) – прави, направи констатација, установи, установува, утврди, утврдува (овде: несвр.).

консул -и, -ите м. (франц. consul од лат.: consul) (и) **конзул** – дипломатски претставник во некој град на странска земја за да ги претставува и штити интересите на својата држава и нејзините граѓани.

консулство -а ср. (според франц. consul од лат.: consul + -ство) **конзулство** – **1**. конзулска служба.

2. овде: конзулско претставништво.

контр- (лат. contra) прв составен дел на сложени зборови со значење ‚против, напротив, наспроти, противно, спротивно‘); овде: во состав на зборовите: **контркомитет** и **контравозразуајн'е**.

контра-возразуајн'е -а ср. гл. им. (од рус. гл. возразить: [лат.: kontra] возражение) **противприговор** – приговор со кој се побива порано изнесениот приговор.

контр-комитет м. **контракомитет** – противник на комитетот.

конференција -та, -ји ж. (рус. конференция, герм. од средновеклат. conferentia) – заседание, собир на кој се разгледуваат, расправаат, договараат и решаваат одделни прашања; јавно предавање обично со дискусија, советување, договор.

конфликт -от м. (герм. Konflikt од лат. conflictus) – судир на спротивставени интереси, погледи, мислења, сфаќања, стремежи и др.

концерт м. (герм. Konzert, франц. concert од итал. concerto) – **1**. (муз.) изведба на музичко дело пред публика. **2**. овде: (прен.) „сите инволвирани“.

копира свр.,несвр. (герм. kopieren според лат. copia) к о п и р а – **1**. прави, направи копија, препише, препишува.
2. (прен.) подражава, имитира.

кореспондент -от м. (герм. Korrespondent од срвеклат. correspondeo) – лице што како соработник на некој орган преку радио, весник и сл. праќа допис(к)и; с и н.: дописник.

кореспонденција -та ж. (срвеклат. correspondentia) – статии, белешки во весник или списание во кои се изнесуваат соопштенија за настаните; с и н.: дописка, преписка; размена на писма.

костуат несвр. (герм. kosten преку српс-хрв.) **кошта** – чини, вреди.

криза -ва ж. (преку франц. crise од клат. crisis според грч. κρίσις) – тешка неочекувана состојба, положба во одот (развојот) на нешто.

критика -та ж. (франц. critique од лат. critica според грч. κριτική) – истакнување, посочување, разликување на она што е неповолно и негативно, лошо и слабо (слабости, грешки, недостатоци) од она што е добро или вредно и сл.; приказ, оценка; воопштп позитивен или негативен суд за нешто или некого. Во и з р а з и т е: **не издржуа критика** – не трпи критика; **не подлежит на критика** – не може да се критикува.

критикуа несвр. (герм. kritisieren) **критикува** – **I**. дава критика за нешто, зазема негативен или позитивен однос кон некого; во пасивна употреба со „се“.

II. **се критикува** – (обично во мн.) даваат, упатуваат критики еден на друг, заемно се напаѓааат.

критикуајки гл. прил. од к р и т и к у в а; **критикувајќи** – упатувајќи критика.

критичен прид. (грч. kritikos) к р и т и ч к и – што во себе содржи или изразува критика.

критично прил. к р и т и ч к и – со критика (реално, отворено).

култивирајн'е гл. им. ср. од **култивира** – овде: (несвр.: kultivieren) **1**. одгледува, негува билки.

2. развива, негува, одржува (односи и сл.); **култивирање** – овде: развивање, негување, одржување (односи и сл.).

култура -и ж. (герм. Kultur, франц. culture според лат. cultura) – **1**. збир на духовни и материјални вредности (добра), создавани од човештвото во разни историски периоди.

2. образованост, просветеност.

културен -нијот, -и(те) прид. (лат. cultura) – **1**. што достигнал висок степен на култура; с и н.: образован, просветен, начитан; совршен, усовршен (а н т.: некултурен, непросветен, примитивен); (во компаратив) п о к у л т у р е н.

2. што се однесува на областа култура (духовниот и материјалниот живот), што е во врска со културата. **а**. што создава и шири култура. **б**. на кој, во кој, со кој се создава и шири културата.

културно прил. (според лат. cultura) на културен план, во областа на културата.

културно-историјцки -ка, -ките прид. к у л т у р н о и с т о р и с к и – што се однесува на културните и историските околности, прилики.

културно-национален -лно прид. што се однесува на културните и националните околности, прилики.

Л

лагер -и м. (герм. Lager) (прен.) општествена група од луѓе, партии, држави што имаат исти (општи) интереси, сфаќања и сл.

легален -лно прид. (франц. légal од лат. legalis) што одговара на законот; с и н.: законит; дозволен; јавен/

лексичен -чни прид. (грч. λεξικός) л е к с и ч к и – што се однесува на л е к с и к а т а, на речникот (зборовите на еден јазик).

лингвист -и, -ите м. (франц. linguiste од лат. lingua) – стручњак, специјалист по л и н г в и с т и к а (наука за јазикот, која опфаќа повеќе релативно самостојни дисциплини).

литература -та ж. (герм. Literatur од лат. litteratura) **1**. целокупност од писмени дела на еден народ; с и н.: писменост, книжнина, книжевност.

2. пишани дела што се однесуваат на една област (уметничка, лингвистичка и сл.).

литературен -рни, -рнијот прид. **1**. што се однесува на л и т е р а т у р а т а, што е во врска со литературата.

2. што одговара на установените (кодифицираните) норми на еден јазик; с и н.: книжевен.

3. што се однесува на п и с а т ел; с и н.: писателски.

логичен -чни прид. (грч. λογικός) – **1**. што се заснова на л о г и к а т а; логички.

2. што нужно произлегува од врската меѓу нештата; син: закономерен, обоснован, правилен; природен, нормален.

3. што мисли, расудува правилно; с и н.: реален.

логично прил. (според грч. λογικός) – на начин како кај логичен, со смисла; син.: логички, разумно, паметно, умно; реално.

лојален -лни *прид.* (франц. loyal од лат. legalis ‚законски‘) – **1**. исполнителен, точен во вршењето на своите обврски. **2**. што се држи во рамките на законот, прописите; прописен; правичен, исправен. **3**. приврзан, предан, оддан, искрен, чесен.

лотарија -ји ж. (грч. λοταρία од итал. lotteria) лотарија – **1**. игра на среќа според однапред продадени билети со број.

2. (прен.) голема среќа; случајност.

3. несигурна работа.

4. неочекувана добивка.

Љ/

М

макар сврзн. (средногрч. μακάρι) (допусен) иако.

македонизм -змите м. **македонизам** – збор или каква било јазична конструкција од македонскиот јазик (во друг јазик).

максимум прил. (според лат. maximum ‚најголемо, најмногу, не повеќе‘) најголемиот процент, просек, дел и др. од нешто.

маневр -ври м. (франц. manoeuvre) **маневар**, **маневра** – овде: (прен.) **1**. начин на постапување, вешт потег, вешто и лукаво дејство, работа; с и н.: сплетка.

2. (во мн.) напори.

марш -еи м. (герм. Marsch или од франц. marche) одење, чекорење (отсечено и рамномерно) под такт; маршираше.

маса ж. (лат. massa) неопределена целина (множество, куп) од голем (огромен) број луѓе; народ.

маска -та ж. (герм. Maske, франц. masque од итал. maschera од арап.) овде: (прен.) **1**. престорен вид; лицемерие.

2. прикриено, неправо, невистинско лице.

Во и з р а з о т: **ке свалит маската** – ќе го открие правото вистинско лице (без да ги крие своите намери).

материален -лна прид. (според материјал) **материјален** – **1**. што се однесува на м а т е р и ј а (во филозофијата и науката) реален, недуховен.

2. што се однесува на м а т е р и ј а л, на имотната состојба.

материјал м. (герм. Material од клат. materialis ‚граѓа за некоја работа‘) – **1**. (прен.) предмет, средство.

2. собрани информации, податоци, факти и сл. по некое прашање што служат како предмет на обработка на научни, литературни, стручни и сл. дела; с и н.: граѓа, градиво.

материјален -лна, -лната, -лни, -лно прид. што се однесува на имотната состојба.

материјално прил. како кај м а т е р и ј а л е н, во материјална смисла.

мегали (според мегало- грч. μεγαλο- ‚голем‘) овде: „м е г а л и и д е ј а“ – голема идеја.

меморандум -и м. (франц. mémorandum според лат. memorandus) дипломатски документ во кој се изложени подробности по определено спорно прашање и гледиштето на владата по него.

метаморфоза ж. (лат. metamorphosis според грч. μεταμόρφωσις) овде: (прен.) суштествена промена на облиците, видоизменување; промена; духовна преобразба на човекот или општеството.

механически прил. **механички** грч. μηχανικός – без учество на волјата, на свеста на човека; с и н.: несвесно, махинално, автоматски.

механично-политичен прид. **механичкополитички** – што се извршува без учество на политичка волја, спонтано.

милиарда -и ж. (франц. milliard) **милијарда** – **1**. илјада милиони.
2. (прен.) (во мн.) мошне голема сума (пари).

милион -и м. (преку франц. million од итал. mil(l)ione) **1**. илјада илјади (1.000.000).
2. (прен.) (обично во мн.) мошне голема сума (пари).

министер -три, -трите м. (франц. ministre според лат. minister) највисок државен службеник што стои на чело на едно министерство.

министер-президент м. (герм.) **министер – п р е т с е д а т е л** – претседател на влада, премиер.

министерство -то ср. (франц. ministère од лат. ministerium) највисок орган на државната управа; министерски совет; влада, кабинет.

министерцки прид. **министерски** – што се однесува на м и н и с т р и.

министр-председник м. министер-претседател.

министр-президент м. (герм.) **министер-претседател** – претседател на влада, премиер.

минута ж. (герм. Minute или франц. minute од лат. pars minuta prima) **1**. (физ.) единица за време рамна на 60 секунди.

2. (прен.) миг, момент.

мисија -та ж. (лат. missio) – (полит.) **1**. државна делегација што се испраќа во странска држава со определена задача.

2. (од поголемо општествено значење) работа, задача, должност доверена некому.

мистификација ж. (герм. Mystifikation, франц. mystification од грч.-лат.) – **1**. свесно доведување во заблуда по пат на таинственост (секако, со извесна цел); измама, превара.

2. овде: неточно, ненаучно толкување, објаснување; вештачка конструкција.

митинг -зи, -зите м. (англ. meeting, полит) – јавен масовен собир (обично проследен со говори) посветен на важни општествени и политички прашања што го засегаат и разнебитуваат народот зашто се сврзани со неговиот живот.

мода ж. (преку грч. μόδα, итал. moda од франц. mode) овде: променлив начин, стил на однесување во дадена средина во определено време; с и н.: обичај, навика.

момент м. (герм. Moment, франц. moment од лат. momentum) **1**. мошне краток отсек од време; с и н.: миг, мигновеност.

2. одредено време во развојот на нешто, кога се одлучува за нешто.

монета ж. (лат. Moneta) **1**. метална пара, метален паричен знак. **2**. овде: (прен.) фал'шива м о н е т а – лажна монета, фалсификат.

морален -лнијот, -лната, -лно, -лното, -лни прид. (според **морал** – лат. mos генетив moris обичај, moralis, герм. од франц. / ‚добрина; поука; дух, храброст'); непишани правила за животот и однесувањето на поединецот во својата средина незагрозувајќи ги другите. **1**. што се однесува или одговара на м о р а л о т, на почитувањето на определени норми, правила; што е во духот на моралот; с и н.: етички.

2. што е поврзан со интелектот; с и н.: интелектуален, умствен; духовен.

Во и з р а з и т е: **во морален однос** – морално, етички; **морално прао** – основаност, оправданост.

морално прил. од аспект на моралот, во морална смисла.

морално-религиозен прид. **моралнорелигиозен** – што се однесува на религиозната свесност, цврстина.

морфологичен -чни прид. (буг. форма.) **морфолошки** – што се однесува на **морфологија** (герм. Morphologie според грч. μορφή) – дел од лингвистиката што ги изучува зборовите како делови на реченицата, нивните конкретни форми, структури, особености, значења, употреба и воопшто сѐ што може за нив да се каже од граматичка и зборообразувачка страна.

мотив -ите м. (франц. motif од срвеклат. motivum) главен потстрек, причина, основаност, повод, побуда за нешто.

музика ж. (лат. musica од грч. μουσική (τέχνη)) исполнување на музичко дело и др.; овде: **со музика** – свирејќи.

Н

наивно прил. (франц. naif, лат. nativus – неискусно; лековерно, простодушно, просто.

научнолитературен -рно прид. што се однесува на литературната наука; во називот: **Петроградцкото македонцко словенцко научнолитературно другарство „Св. Климент“**.

научно-литературен -рно прид. во називот: **Македон. научно-литературно другарство „Св. Климент“**.

нација ж. (лат. natio) – народност; народ, општествено множество луѓе здружени во заедница со заеднички идентитет или заеднички идентитети, кои живеат на определена територија и споделуваат заеднички внатрешни чувства од своите предци, нивниот јазик, историја, култура, традиција, обичаи, вера и сл.).

национален -лнијот, -лна, -лната, -лно, -лното, -лни, -лните прид. (герм. national по лат. natio, -onis) – што се однесува или е во врска со опрерделена нација, што е проникнат со народен дух, совест за припадност кон определена нација (народ); народен, народски.

-национален (според лат. natio, -onis) – втор дел од полусложенката: **обшчо национален** -лно прид. о п ш т о н а - ц и о н а л е н – што се однесувана на целата нација.

национализм -от м. (франц. nationalisme по лат. natio, – onis) **национализам** – општествена појава или движење, идеологија што признава само еден народ, една нација, еден јазик (сѐ друго се негира и треба да е потчинето на нив, на националистите).

националист -и м. (герм. Nationalist) – приврзаник на националистичка идеологија, член на националистичка партија, човек што ја признава само својата нација, својот народ и својот јазик.

национално-политичен -чно, -чни прид. (според лат. natio -onis) **национално-политички** – и национален и политички.

национално-религиозен -зна, -зната, -зно, -зни прид. (според лат. natio, -onis) – што е и национален и религиозен.

националност -а, -и ж. (според лат. natio, -onis) – национална припадност, припадност кон определен народ; народност.

национал'ен -л'ни прид. (герм. national по лат. natio, -onis) **национален** – што е предан на својата нација, земја; овде: што се однесува на својот народ, народен.

нацјонален -лна, -лно прид. **национален**.

нацјоналност -и ж. **националност**.

не екзархист м. **неегзархист** (грч. егзархист) – тој што не е егзархист.

ненормален прид. (според лат. normalis) – што не соодветствува со правилата; лош, неповолен, штетен.

нервен *прид.* (според лат. nervus, грч. nervos ‚живец') – (прен.) напорен, тежок, мачен – усилен.

нетактност ж. (според грч. taktikost) **нетактичност** – нетактично однесување, постапка; неумешност, неодмереност.

неутралиса се гл. свр. **неутрализира (се)** (новолат. neutralisare) – стори, прави неутрален, стане, станува неутрален; овде: доведе се во состојба на неприпаѓање на ниедна страна.

неутрален -лна, -лно прид. (преку герм. neutral од клат. neutralis) – што не се однесува или не е определен за една или друга страна, што не се меша во туѓи спорови, конфликти, проблеми или борба; неопределен, недефиниран, непристрастен, невлијателен.

неутралност -а ж. (по клат. neutralis) – незаземање страна, неприпаѓање на ниедна страна, немешање во туѓи работи (спорови, конфликти и сл.); с и н.: незаинтересираност, неопределеност, непристрасност.

ноември м. (средногрч. Νοέμβρτος од лат. november) – претпоследниот, единаесетти месец во календарската година.

Њ/

О

окупација -та ж. (лат. occupatio) – заземање, освојување.

окупацјонен -онијо, -ционите прид. (според лат. occupatio) **окупационен** – окупациски, што окупира.

окупирајн'е -то ср. гл. им. од о к у п и р а – **окупирање**.

окупира свр.,несвр. (герм. од лат. occupare) **окупира** – заземе, освои, освојува.

орган -и, -ите м. (рус. орган од лат. organum од грч. ὄργανον) – **1**. (анат.) дел од организмот, од телото, кој (дел) има определена градба и функција.

2. како главен дел од нешто, основа на нешто.

3. средство, орудие.

4. како државна или општествена институција или организација или (овде): одделно лице со определена функција како претставник на таква институција или организација.

5. периодично печатено издание (весник, списание и сл.).

организатор -и, -ите м. (рус. организатор, герм. Organisator од франц. organisateur според грч. ὄργανον) – тој што организира нешто или е задолжен со организација на некоја работа, манифестација и сл.

организаторцки -ата прид. **организаторски** – што се однесува на о р г а н и з а т о р (и).

организација -та, -ји ж. (франц. organisatio според грч. ὄργανον) – **1**. организирање.

2. група луѓе обединети според заеднички цели и интереси.

3. систем на дејности со однапред определена цел.

организационен -оното прид. – што се однесува на о р г а н и з а ц и ј а.

организира свр.,несвр. (франц. organiser) – (из)врши организација; подготви, подготвува, (на)прави, устрои, устројува, уреди, уредува; овде: (несвр.).

организм м. (франц. organisme од срвеклат. organismus) **организам** – **1**. живо суштество или растение со своите органи.

2. овде: (прен.) систем од органи на една установа со сложена организација.

организуајн'е -то ср. гл. им. **организирање** – подготвување, устројување, уредување.

организуа несвр. **организира** (герм. organisieren) – основа, формира (партија и сл.).

организува се несвр. **се организира** (герм. organisieren) – се сврзува во целина со некаква цел; с и н.: се обединува; се сплотува.

орден -и м. (рус. орден, герм. Orden според лат. ordo) овде: ц р к о в е н о р д е н – црковен (калуѓерски) ред.

оригинален -лно, -лни прид. – што се однесува на о р и г и н а л (герм. Original според лат. originalis); с и н.: изворен, првобитен, самотен, автохтон(ен), коренит; самороден, сопствен; прав, вистински.

оригиналност -а ж. – својство на о р и г и н а л е н; с и н.: изворност, автохтоност, коренитост, самородност.

ориентира се свр.,несвр. (герм. orientieren) – овде: (несвр.) доволно способен да определува, утврдува ориентација на терен; син.: се снаоѓа.

оскандал'и свр. о с к а н д а л и (од франц. scandale според грч. σκάνδαλον: с к а н д а л – неморална постапка што го нарушува општествениот ред и углед; срамота, компромитација) подложи на скандал; с и н.: осрамоти (се), посрамоти (се), искомпромитира (се).

ост м. (герм. Ost ‚исток') Г о т и – древен источногермански народ кој живеел на Скандинавскиот Полуостров и на бреговите на Балтичкото Море); овде: о с т Готи – источни Готи.

ост-Готи мн. (герм.: Ost ‚исток') (Г о т и – древен источногермански народ кој живеел на Скандинавскиот Полуостров и на бреговите на Балтичкото Море); овде: ост-Готи – источни Готи.

ост готцки прид. **остготски** – што се однесува на о с т Г о т и т е; источноготски.

офицер -и м. (герм. Offizier од франц. officier, од срвеклат. officiarius) – (воен) старешина од командниот состав на војската и полицијата.

официален -лна, -лнијо, -лно, -лни, -лни-те прид. (лат. officialis) **официјален** – **1**. што е на владата, с и н.: владин; што доаѓа од владини државни органи или од високи службени лица; што доаѓа од страна на власта, што е изразен преку власта; син.: званичен.

2. признаен од страна на власта, на државата; с и н.: легален, озаконет; административен, службен.

3. што е сврзан со службата, што се однесува на службата; должностен, службен.

4. што е во согласност со сите предуслови, правила, процедури и формалности; с и н.: легален, јавен, официјален.

официално прил. **официјално** – на начин како кај о ф и ц и ј а л е н; с и н.: званично; службено.

официјален -лни прид. (клат. officialis) – **1**. што е на владата, с и н.: владин; званичен.

2. што е признаен од државата; с и н.: службен.

официјално прил. – на начин како кај о фи ц и ј а л е н; с и н.: службено; должносно; овде: званично; јавно.

офицјален -лни, лнијо прид. **официјален** – **1**. владин; званичен.

2. признаен од државата; службен.

П

панси(ј)он -о *м.* (франц. pension според лат. pensio, -onem) **пансион** – установа во која живеат и се хранат ученици и студенти бесплатно; завод за воспитување.

параграф м. (герм. Paragraph од клат. paragraphus според грч. παράγραφος) – мал дел од текст во договор и сл., со нов ред на почетокот и самостојна содржина (се означува со посебен знак).

паралел' м. (рус. параллель од франц. parallèle од клат. parallelus според грч. παράλληλος) **паралела** – **1**. линија напоредна на друга линија.

2. споредба.

парализуајн'е ср. гл. им. **парализрање** – (прен.) попречување; оневозможување, ослабнување.

парализуа несвр. **парализира** (герм. paralysieren, франц. paralyser според грч. παραλύω) – (прен.) **а**. лишува некого или нешто од можност, способност, сили за дејство; с и н.: попречува; оневозможува, не допушта, ослабнува; исклучува. **б**. во пасивна употреба со се.

парализува несвр. **парализира** – (прен.) попречува, оневозможува, не допушта (нешто); отстранува.

парохија -ии ж. (грч. παρ-οικία) – најмала црковна управна единица на чело со парох.

партија -ји ж. (герм. Partie од франц. partie според лат. pars, partis) – политичка организација што ги заштитува интересите на својата класа и води бескомпромисна борба со своите противници.

пасаж -ите м. (франц. passage) – овде: одломка, пасус од литературно дело.

пасивен прид. (од лат. passivus) – што не е активен, претприемчив, што не презема никакви акции, не дејствува, мирува; с и н.: неактивен.

патриархија -та ж. (грч. πατριαρχία) **патријаршија** – **1**. област под црковна (верска) управа на патријарх.
2. седиште, зграда на таквата управа.
3. црковна управа на чело со патријарх.

патриархијцки прид. **патријаршиски** – што се однесува на патријарх и патријаршија.

патриархист -и м. **патријаршист** – приврзаник, следбеник на црква управувана од патријарх.

патриархистки -те прид. **патријаршиски** – што се однесува на п а т р и ј а р ш и ј а.

патрик м. (преку средногрч. πατρίκιος од лат. patricius) **патријарх** – духовно лице со највисок чин, т.е. врховен поглавар на Православната црква.

патриот -и м. (франц. patriote, клат. patriota, од грч. πατριώτης) – тој што ја сака својата татковина и народ и е готов да го даде својот живот за нив; с и н.: родољуб(ец).

патриотизм м. (франц. patriotisme според грч. πατριώτης) **патриотизам** – голема одданост (преданост) и љубов кон својата татковина, народ и традиции; с и н.: родољубие.

патриотичен -чна, -чното, -чни прид. (книж.) **патриотски** – што се однесува на п а т р и о т (и) и п а т р и о т и- з а м, што му е својствен на патриот, проникнат со патриотизам.

патриотцки -ко, -кото прид. **патриотски** – што се однесува на патриот(и) и п а т р и о т и з а м, што му е својствен на патриот, проникнат со патриотизам.

патрјархист -ите м. **патријаршист** – приврзаник, следбеник на црква управувана од патријарх.

период -от м. (франц. période од лат. periodus според грч. περίοδος) – временски раздел што опфаќа одделен завршен процес (општествен, научен, културен и сл.) или време кога се случил некој историски настан.

периферија -та ж. (клат. peripheria од грч. περιφέρεια) – крајни, гранични делови (области, подрачја) на некоја земја, држава.

периферијцки -те прид. **периферски** – што се наоѓа на п е р и ф е р и ј а.

периферичен -чните прид. (книж.) **периферен** (според грч. περιφερής) – што се однесува на периферија.

персонал -о м. (герм. Personal според клат. personalis) – составот, луѓето на некоја институција и др.

пил'ул'а -та ж. (франц. pilule од лат. pilula ‚топче') **пилула** – (фарм.) лекарство во разни форми за голтање; с и н.: зрно, ап(че), таблетка. Во и з р а з о т: **је голтнаа пил'ул'ата** – си направија проблем.

план -ои, -оите м. (франц. plan според лат. planus) – **1**. систем од определени мерки однапред предвидени за навремено исполнување на поставени задачи, обврски и сл.

2. замисла за остварување на некаква цел; с и н.: намера.

3. начин, насока по која се прави, се разгледува нешто.

платонически -о прид. (рус.) **платонски** – што му е својствен на Платон, на платонизмот, што не се изразува практично; (прен.) заснован врз чисто духовна основа; с и н.: идеалистички.

поддиалект -и м .– Вид. **поддијалект**.

поддијалект м. (по- + дијалект) – помала целина во рамките на еден дијалект, ограничена на потесно подрачје со посебни особености во однос на другите подрачја од тој дијалект; с и н.: поднаречје, подговор.

позиција -и ж. (герм. Pozition, франц. position од лат. positio) – положба на нешто во просторот.

покапризничи свр. (од **капризничи** – прејавува каприси, каприци) – овде: капризничи малку, донекаде, одвреме навреме.

политика ж. (грч. πολιτική(τέχνη)) – **1**. дејност (концепција, искуство, вештина) на партија, општествена група, државни органи на управување и сл. да се управува со животот на државата или со некоја област од државните работи.

2. прашања и настани од државниот и општествениот живот.

3. (прен.) определен начин на дејствување, однесување, постапување (на некого).

4. политички живот.

политикан -и м. (франц. politicant според грч. πολιτικός) **политикант** – лице што се занимава со политика без да се разбира многу од неа; непринципиелен политичар; с и н.: псевдополитичар.

политиканствуа несвр. (книж.) **политиканствува** – расправа за политика без да се разбира многу од неа; с и н.: политизира.

политичен -чна, -чна, -чната, -чно, -чни, -чните прид. **политички** (грч. πολιτικός) – **1**. што умее да се снајде, да се справи со тешки ситуации; с и н.: дипломатски.

2. што се однесува на политика, сврзан со политика.

Во и з р а з и т е: **во политичен однос** – од гледиште на политиката, според политиката; **на политичната сцена** – во политичките кругови; **од политична и национална страна** – од гледиште на политиката и националноста; **политична економија** – наука за законите на производството, произведувањето на материјални блага; **политично недоносче** – тој што не умее да води политика, недораснат за водење политика.

-политичен втор дел на полусложенката: **етнограф-цко-политичен** прид. етнографско – п о л и т и ч к и – што е и етнографски и политички.

политически -ијот, -ите прид. **политички** – што се однесува на п о л и т и к а.

политички прид. (грч. πολιτικός) – што се однесува на политика.

политично прил. на начин како кај политичен; политички.

политично-механичен прид. (механички грч. μηχανικός – што не се врши, не станува свесно, ами само по себеси како кај работата на машина); овде: **политичко-механички** – што се врши, станува независно од политиката.

попул'аризиран -о гл. прид. од популаризира – (на)-прави популарен; овде: **популаризиран** – раширен.

попул'аризират свр.,несвр. **популаризира** – (на)прави популарен, широко познат; овде: (несвр.) шири, раширува меѓу народот.

попул'арност ж. (според лат. popularis) **популарност** – општа достапност до народните маси, голема прочуеност (познатост), широко признание, омиленост меѓу народот; с и н.: слава.

порта -та ж. (грч. πόρτα од лат. porta) – **1**. обично, вратата од дворот на куќата.

2. овде: Портата (истор.) – владата на Турското царство (со седиште во Истамбул).

портфејл' м. (според рус. портфель и франц. portefeuille) **портфељ** – работата на еден министер; ресор; овде: (работно) место.

потолерантен прид. Вид. кај **толерантен** (лат. tolerans) – што толерира, трпи, попушта; с и н.: попустлив, трпелив (кон луѓето).

практичен -чно, -чни, -чните прид. (герм. од лат.) – **1**. што се однесува на практиката.

2. згоден за примена во практиката; с и н.: применлив.

Во и з р а з о т: **от практично гледишче** – од аспект на практиката, според практиката.

-президент: министр-президент; министер-президент.

преса -та ж. (франц. presse од лат. presso во буг.) – печат (обично, весници).

престиж м. (фран. prestige) – (во политиката) влијание, углед, авторитет.

претендент -и м. (герм. Prätendent според лат. praetendo) – тој што изјавува некое барање, право на нешто, што пројавува претензии за нешто.

претендира несвр. (герм. prätendieren според лат. praetendo) – упорно бара нешто, пројавува претензии за нешто.

претензја -и ж. (герм. од лат.) **претензија** – (претерано) барање, настојување, стремење да се добие или постигне, признае нешто, неоправдано полагање на право на нешто.

претенција -и, -ите ж. (герм. Prätention според лат. praetentio) **претензија** – (претерано) барање, настојување, стремење да се добие или постигне, признае нешто, неоправдано полагање право на нешто.

претенција -и ж. (лат.) п р е т е н з и ј а – Вид. **претенција**.

привилегија -гји ж. (од герм. Privilegie, лат. privilegio privilegium) – **а**. посебно право, предимство, поволност пред други(те). **б**. воопшто предност, предимство.

привилигироан -а гл. прид. од привилегира; овде: **привилегиран** – на којшто му се дадени привилегии, што ужива привилегии.

принцип -а, -и м. (лат. principium) – основно правило, основен поим; подлога, основа, темел,; сознание итн.

провинциален -лни прид. (според лат. provincialis) **провинцијален** – што се наоѓа во п р о в и н ц и ј а; с и н.: провинциски.

провинција -и ж. (лат. provincia) – територијално-административна единица во определена држава; с и н.: област.

програма -та ж. (грч. πρόγραμμα) – **1**. план за престојна работа, акција и сл.

2. во документ или поинаку изложен план на суштински принципи, задачи и цели што ги има поставено пред себе општествена организација, народ и сл.

прогрес м. (франц. progrès од лат. progressus) – напредување во процесот на развојот; с и н.: напредок, просперитет.

проект -о, -от, -ите м. (герм. Projekt според лат. proiectus) – претходен нацрт на текст на некој документ и сл.; план; предлог.

прокламира несвр. (герм. proklamieren од лат. proclamo) – објавува пред народот, обнародува, прогласува.

пропаганда -ата, -и, -ите ж. (герм. Propaganda од лат. propaganda) – **1**. ширење писмено или усно политички, научни, комерцијални и др. идеи за придобивање на јавното мислење.

2. луѓето што ги шират таквите идеи земени наедно; пропагандистите.

3. во мн. п р о п а г а н д и т е (истор.) – акција на балканските држави за освојување позиција во Македонија.

пропаганден -дно прид. – **1**. што служи за пропаганда.
2. што шири пропаганда.

пропагандира свр.,несвр. (од пропаганда) – овде: (несвр.) врши пропаганда, шири некаква идеја, принципи или политичко учење; с и н.: пропагира.

пропагандирајн'е -то ср. гл. им. од пропагандира; **пропагандирање** – ширење пропаганда.

пропагандиран -о гл. прид. од пропагандира – ширен, форсиран.

пропагандист -ите м. (според пропаганда (герм. Propaganda од лат. propaganda) + -ист) – човек што шири некоја идеја, принцип, учење (политичко и сл.).

пропагандцки -а, -ите прид. **пропагандски** – што се однесува на пропаганда, што служи за пропаганда; с и н.: пропаганден.

протест м. (герм. Protest, итал. protesto според новолат. protesto) – остар израз на незадоволство, негодување од нешто, истапување против нешто што е за некого неправилно.

протестанство -то ср. протестантство (од протестант – герм. Protestant според црклат. protestans, -antis) – протестантска вероисповед (во христијанството); с и н: протестантизам.

протестира свр.,несвр. (преку герм. protestieren, франц. protester според лат. protestor) – го искаже, го искажува своето незадоволство од нешто; овде: (несвр.) остро негодува.

протестуат несвр. – протестира (против).

проф. – скратеница за п р о ф е с о р; со личните имиња и презимиња: проф. И. А. Бодуен д е К у р т е н е; проф. Јагич; проф. Јуришич; проф. М и л о в а н о в и ч.

професор -и м. (герм. Professor според лат. professor) – наставник на високи и средни образовни институции (факултети и училишта).

процент -ите м. (герм. Prozent според лат. pro centum) – **1**. стоти дел од нешто којшто (дел) се зема за мерна единица (се означува со %).

2. овде: приход добиен на секои 100 парични единици; син.: лихва, камата.

процес -от, два процеса м. (лат. processus) – последовна смена, тек на развојот на нешто, на некоја состојба, појава.

психолошки -ото прид. п с и х о л о ш к и – што се однесува на п с и х о л о г и ј а.

психологија -та ж. (новолат. psychologia според психо- + грч. λόγος ‚наука‘, книж.) – овде: душа; ментален склоп, начин на размислување, сфаќање и сл., психа.

публикуајн'е -то ср. гл. им. од публикува; **публикување** – објавување.

публикуат свр.,несвр. п у б л и к у в а (лат. publico) – објави, објавува.

пункт -ои м. (герм. Punkt според лат. punctum ‚точка‘) – точка којашто означува раздел од текст.

Р

рајон -и м. (франц. rayon) **реон** – крај, предел, област, подрачје о сл. како дел од поголема територија.

раса ж. (франц. race, шпан. raza, итал. razza, герм, Rasse) – поголема група луѓе сродни по потекло, род, сличности и некои наследни особености: градба на телото, боја на кожата и сл.

реален -лна прид. (герм. real од срвеклат. realis) – заснован врз сфаќањето на постоечките услови, околности во реалноста (стварноста); с и н.: вистински, објективен.

революција -та ж. (франц. révolution според лат. revolutio ‚преврат‘) – **1**. насилен преврат во општествено-политичките односи.

2. (прен.) коренита преобразба, коренити измени во некоја област на животот, сфаќањата.

революционен -она прид. (книж.) **революционерен** – што се однесува на р е в о л у ц и ј а.

революционер -ите м. (франц. révolutionnaire) – човек што учествува во революција или е нејзин приврзаник.

револ’уција -та, -и ж. – Вид. **революција**. **а**. со предлози пред себеси: б е з; з а; с о. **б**. со глаголите: готвит с е з а; д и г н и т с е; поткрепи; с т а н е; требит д а б и д и т. **в**. со антонимот: р е в о л’ у ц и ј а. **г**. (во мн.) револ’уции.

револ’уцијен -јна прид. (книж.) **революционен** – што се однесува на революција; революционерен.

револ’уционен -онијо, -она, -оната, -оно, -оното, -они, -оните прид. **революционерен** – што се однесува на р е в о л у ц и ј а.

револ’уционер -и, -ите м. (??????) **революционер** – учесник во революција или нејзин приврзаник.

редактор -и м. (рус. редактор, герм. Redaktor, франц. rédacteur според лат. redactus ‚доведен во ред‘) – човек што редактира текстови.

режим м. (франц. régime) – **1**. вид државно уредување.

2. начин на државно владеење, управување.

резиденција ж. (рус. резиденция, пол. rezydencja според клат. residentia) – постојано или привремено седиште на државен поглавар или влада.

резјумира свр.,несвр. (герм. resümieren, франц. résumer) **резимира** – (на)прави резиме, кратко изложи, изложува содржина на нешто; с и н.: обопшти, обопштува; овде: (свр.).

резол'уција -и, -ите ж. (рус. резолюция, пол. rezolucja според лат. resolutio) **резолуција** – одлука, решение, заклучок донесени на некој собир.

резултат -от, -и, -ите м. (герм. Resultat од лат. resultatum) – одраз, нешто што останува или се добива на крајот од некакво дејство, појава, развиток и сл. како конечен показател, биланс. **1**. **а**. последица. **б**. во напоредна употреба со им. причина.

2. (прен.) успех; ефект.

резултатно прил. – овде: б е з резултатно – безрезултатно, без успех.

резул'уција -и ж. – Вид. **резол'уција**.

Рејтер м. **Рojтерс** – британска кооперативна информативна агенција (според името на основачот – Рojтер, Паул Јунус, барон фон Рojтер).

религија -та ж. (лат. religio, -onis) р е л и г и ј а – форма на општествено сознание, сфаќање изградено врз верување во натприродни, божествени сили; с и н.: вера, вероисповед.

религиозен -зно, -зното, -зната, -зни, -зните прид. – **1**. што се однесува на религија, сврзан со религијата.

2. втор дел од полусложенката: национално-р е л и- г и о з е н.

религјозен -зни прид. р е л и г и о з е н – што се однесува на р е л и г и ј а.

религјозно-национален -лни, -лни-те, -лното прид. **религиозно-национален** – што е и религиозен и национален, што се однесува на религијата и нацијата.

реликва *ж.* (историски / reliquium – К. Мисирков) (лат. relictus ‚нешто останато, остаток‘) **реликт** – останка од некое многу старо време (организам, предмет, појава и сл.).

репресалији мн. (герм. Repressalie, клат. repressalia) – (прав.) во меѓународните односи – присилни мерки на една држава преземени кон туѓа држава или нејзини привржаници како одговор на противправни дејства од страна на таа држава.

реферат -и м. (герм. Referat од лат. referat) кратко изложена содржина на некој проблем, тема во вид на информативен извештај; кратко соопштение од научна област.

реформа -и, -ите ж. (франц. réforme од лат. reformo) – преобразување, преобразба, преустројување, преустројство, изменување, измена, модернизирање и сл. за да се спроведе (воведе) во некоја област од животот нешто ново или нешто подобро.

реформаторцки -ите прид. **реформаторски** – **1**. што се однесува на реформатор(и) (герм. од лат.) – човек што реформира, спроведува реформи; с и н.: преобразувач, преустројувач, обновувач, модернизатор, новатор.

2. Р е ф о р м а т о р ц к и С и л и – Реформаторски Сили.

реформирајн'е -то ср. гл. им. од реформира – (на)прави реформи, преобрази, преобразува, преустрои, преустројува, обнови, обновува, реконструира, модернизира; р е ф о р м и р а њ е – спроведување на реформи; с и н.: преобразување, обновување, преустројување, реконструирање, модернизирање.

рола -ите ж. р о л ј а (герм. Rolle) – Вид. **рол'а**.

рол' м. р о л ј а (герм. Rolle) – улога.

рол'а ж. (герм. Rolle) **ролја** – улога; степен на влијание, на учество на некого во општеството.

русофил -и *м.* (русо- + -фил грч. φίλος ‚пријател, љубител, приврзаник‘) – човек што им е наклонет на Русите и Русија, што ги сака Русите.

русофилство -то ср. (според русо- + -фил- грч. φίλος ‚пријател, љубител, приврзаник‘ + суф. -ство) – наклонетост кон Русите и Русија и кон сѐ што е руско.

русофобски -ото прид. **русофопски** (според русо- + грч. фобија φόβος - ‚страв‘) – што се однесува на русофоб(и).

русофобство ср. **русофопство** (според русо- + грч. фобија φόβος - ‚страв‘ + суф. -ство) – мразење на Русите и сѐ што е руско.

С

сепаратизм м. (франц. séparatisme според лат. separatus) **сепаратизам** – стремеж и политичко движење за отцепување од државата или за одделување во самостојна држава.

сепаратист -и, -ите м. (книж., франц, séparatiste) – приврзаник, следбеник на сепаратизмот.

сепаратистичен -чно прид. **сепаратистички** – што се однесува на сепаратизам.

сепаратит(ц)ки -о прид. **сепаратистички** – што се однесува на сепаратизам.

септ. скратеница за с е п т е м в р и – деветтиот месец во календарската година.

септем- скратеница за с е п т е м в р и – деветтиот месец во календарската година.

септември м. (новогрч. σεπτέμβριος од лат. september) – деветтиот месец во календарската година.

сериозност -а ж. според сериозен (франц. sérieux, лат. seriosus, serius) што заслужува посебно внимание – сложеност, значајност, важност (во однос на предметот, темата).

серјозно прил. **сериозно** – на начин како кај сериозен.

сигурен -рно прид. (итал. sicuro) – верен: несомнен: уверен, убеден, безбеден итн.; овде: остварлив, точен.

симпатија -ии ж. (герм. Sympathie од лат. sympathia според грч. συμπάθεια) **симпатија** – **1**. душевно расположение, наклоност (наклонетост), љубов кон некого или нешто.

2. (прен.) љубовник, љубовница.

систематичен -чна прид. (според франц. systématique) **систематски** – што се врши според установен ред, што почитува систем; доследен.

сколија -та, ји, -јите ж. арх. (итал. scuola, грч. σκολειό) **школа**, училиште – просветна установа во која учат деца и возрасни.

сколијцки -а, -о, -ијо, -ите прид. ш к о л с к и – што се однесува на с к о л и ј а; с и н.: училиштен.

-сколијцки ш к о л с к и – втор дел од сложена придавка: **црковносколијцки** – ц р к о в н о-ш к о л с к и – што се однесува на црквата и школството.

словенофил'ство ср. (словено- -фил- грч. φίλος ‚пријател, љубител, приврзаник' + -ство) **словенофилство** – наклонетост, пристрасност кон С л о в е н и т е, и сѐ што е словенско.

солидарен -рната прид. (франц. solidaire според лат. solidus ‚траен, здрав', новолат. solidaris) – еднодушен; сеопшт, сплотен, заеднички.

солидарност ж. (според франц. solidaire, лат. solidus ‚траен, здрав', новолат. solidaris) – единство на интереси, мислења, погледи, сфаќања за заедничка одговорност, свест за потребата од заемност, еднодушност, сплотеност;

социализм -от м. (франц. socialisme според лат. socialis ‚општествен') **социјализам** – економско или политичко учење за изградба на општествен поредок по пат на пролетерска

революција; овде: устројство воспоставено врз социјалистички принципи (социјална правда, правична распределба на материјалните и културните добра како основни човекови вредности, итн.).

социалист -и м. (герм. Sozialist или франц. socialiste според лат. socialis ‚општествен‘) **социјалист** – поддржувач, приврзаник, следбеник на социјализмот.

социалистичен -чна прид. (според лат. socialis ‚општествен‘) **социјалистички** – што се однесува на социјализмот.

спекул'ативен прид. (герм. spekulativ од новолат. speculativus) **шпекулативен** – што станува по пат на шпекулација (= мудра користољубива обично трговска работа за брза и лесна заработка /добивка, печалба по пат на разни махинации/); овде: заснован врз апстрактно мислење, оддалечно од опитот и практиката; апстрактен.

специален -лно, -лни, -лните (герм. spezial од лат. specialis) прид. **специјален** – **1**. што е наменет за точно определена цел во даден случај.

2. посебен, особен.

3. реален, стварен, конкретен.

4. што се однесува на определена специјалност; стручен.

специално прил. **специјално** – **1**. посебно, конкретно.

2. со намера, намерно; Оттука јет јасно, оти, ако ноото течејн'е и не добијет некаква поддржка од многобројната интелегентна македонцка колонија во Бугарија, пак ке се развијат, само ке се развијат веке како течејн'е напраено специално против бугарцките интереси во Македонија. (98)

србизм -зми, -змите м. – збор или каква било јазична конструкција од српскиот јазик во друг јазик.

србоман -и м. (според Србо- + -ман според грч. μανία ‚безумие, лудост‘) – човек што клонел кон посрбување, голем приврзаник на Србите, српската политика и превласт.

србоманен -анна прид. (рус. форма) (според Србо- + -ман- грч. μανία ‚безумие, лудост‘) — што се однесува на с р б о м а н (и).

србоманствујук'и -ата гл. прид. од **србоманствува** (рус.) (според Србо- + -ман- грч. μανία ‚безумие, лудост‘ + -ствува) – што клони кон посрбување.

србофил м. (србо + -фил грч. φίλος ‚пријател‘) тој што е наклонет кон српството, што ги сака Србите и Србија и сè што е српско.

србофилцки -а *прид.* **србофилски** (србо- + -фил- грч. φίλος ‚пријател‘ + -ски) – што се однесува на с р б о ф и л (и) и с р б о ф и л с т в о.

стадиј -и м. (преку рус. стадий од грч. στάδιον) **стадиум** (книж.) – степен, период, етапа во развојот на нешто карактеризиран со определени црти, особености, белези, обележја.

стамба ж. (итал. stampa ‚печат‘) – **1**. целокупност од печатени изданија; сè она што се печати.

2. општ назив за сите дневни весници и списанија; самите дневни весници.

стамбосуат несвр. (итал. stampare ‚печати, публикува‘) – **1**. издава, објавува во печат, публикува.

2. објавува на своите страници (за списание, весник).

стандард м. (во текстот: Standard – англ. standard) – **1**. С т а н д а р д – име на весник.

2. своевиден образец по размер, форма, мера, мерило, квалитет и др. обично утврден со закон; рамниште, ниво; (прен.) шаблон.

стату квото (во текстот: Statu quoto) **статускво** (и статус кво) – поранешна состојба.

стипендијант -и, -ите м. (според лат. stipendiatus од стипендија: рус. стипендия, герм. Stipendium според лат. stipendium) – тој што прима стипендија кога учи, студира и сл.

студент -и м. (рус. студент, герм. Student од лат. studens, -entis) – лице што студира на универзитет или виша школа.

студентство ср. (студент + -ство) – времето на студирање, живот и работа на студент.

студентцки -о прид. студентски – што се однесува на с т у д е н т (и).

субјективен -вни прид. (герм. subjektiv од лат. subiectivus) – **1**. што се однесува на субјект; с и н.: личен, индивидуален; (ант.: објективен).

2. што не е објективен; с и н.: необјективен, пристрасен, едностран(ен).

суверенитет -от м. (герм. Souveränität од франц. souveraineté) – (полит.) **1**. внатрешна и надворешна независност од секаква туѓа власт.

2. овде: право на највисока власт.

сфера -и, -ите ж. (лат. sphaera од грч. σφαῖρα) – овде: (прен.) круг на дејствување; област во која нешто се шири, се појавува, се развива.

сформируајн'е -то гл. им. (од рус.: сформировать од герм. formieren, франц. former од лат. formo ‚образува') – формира, организира, составува, создава, образува; овде: **формирање** – организирање, образување.

сформируан -и гл. прид. (од рус.: сформировать од герм. formieren, франц. former од лат. formo ‚образува') **формиран** – образуван, создаден.

сцена ж. (герм. Szene од лат. scaena, грч. σκηνή) – **1**. театар, театрска дејност; претстава.

2. (прен.) случка, настан, глетка на општествено место што привлекува внимание.

3. (прен.) поле на дејствување; с и н.: поприште.

Т

тактика ж. (герм. Taktik од грч. τακτική) – вешт начин, пат, средство, одмерена постапка, метод на дејствување за да се постигне некоја определена цел, успех и сл.; умешност.

театро -то ср. (тур. teatro од итал. teatro) **театар** – (прен.) место каде што се одвива, случува важен настан.

телеграма -ите ж. (франц. télégramme од англ. telegram) – соопштение, известие испратено преку телеграф; потврдата со таквото соопштение.

телеграфируа несвр. (герм. telegraphieren, франц. télégraphier според грч. теле- τῆλε ‚далеку‘ + -граф γράφω ‚пишува‘) **телеграфира** – доставува, испраќа соопштение, порака по телеграф.

тема ж. (рус. тема, герм. Thema, лат. thema од грч. θέμα) – предмет на дискусија, разговор, расправа (усна или писмена) од некоја област.

темел’ -от м. (тур. temel од грч. θεμέλιον) **темел** – долен дел (обично подземен или подводен) на градба (зграда, куќа и др.) што служи за потпора; с и н.: основа, фундамент.

тенденција ж. (рус. тенденция од герм. Tendenz според лат. tendo ‚се стреми‘) – **1**. цел, намера; со придавката: и з в е с н а.

2. правец, насока во развојот на нешто.

тенденциозен -зни прид. (според лат. tendo ‚се стреми‘) – што е со однапред определена тенденција, намера, цел; што е идејно насочен, управен кон нешто; с и н.: необјективен, пристрастен, преднамерен, предназначен

теоретик -ци, -ците м. (франц. théorétique според грч. θεωρία) **теоретичар** – човек што се занимава со научни прашања во некоја област теоретски, а не практично.

теорија ж. (рус. теория од клат. theoria според грч. θεωρία) – **1**. обопштен систем на погледи, мислења, објаснува-

ња, толкувања на некакво прашање; сфаќање, становиште, гледиште.

2. вкупност од научни поставки што објаснуваат некои факти, појави, состојби и даваат можност да се откријат и нови факти.

теоријцки прид. **теориски** – што се однесува на т е о р и ј а; теоретски.

територијален -лната прид. (франц. territorial според лат. territorium) **територијален** – што се однесува на т е р и- т о р и ј а.

термин м. (рус. термин според лат. terminus ‚предел, граница‘) збор или израз што се употребува во некои области на науката, техниката, уметноста и општествениот живот за точно означување на определен поим (предмет, појава, својство, процес или однос).

тип м. (рус. тип, франц. type од лат. typus според грч. τύπος ‚отпечаток‘) – претставник што поседува црти, белези, особини, својствени на една група луѓе, народност и сл.

типичен -чно, -чни прид. (според грч. τύπος) – што ги поседува во најчист вид белезите, особините на некој тип (луѓе, појави); своеобразен; во суперлатив: нај типичен – најтипичен.

титула -та, -ите ж. (рус. титул, лат. titulus ‚натпис‘) – почесно звање (како, на пример, цар и сл.).

толерантен -тни прид. (франц. tolérant) – (книж.) што толерира некого или нешто, што пројавува толеранција, што не се противставува, противи; с и н.: трпелив, попустлив, помирлив, покорен; овде: во компаратив: п о т о л е- р а н т е н – потолерантен.

тост -ои м. (англ. toast, лат. tostus) – здравица, наздравување.

традиција -ји ж книж. (рус. традиция, герм. Tradition, франц. tradition од лат. traditio) – обичаи, верувања, правила на однесување, вкусови и сл. што се негуваат од дамнина и се предаваат од колено на колено, од поколение на поколение, од генерација на генерација. Во и з р а з о т: **по традиција** – на начин како кај традиционален, по обичај, по правило; с и н.: традиционално, вообичаено.

трактат м. (рус. трактат, герм. Traktat според лат. tractatus ‚расудување‘) – **1**. договор, спогодба.

2. расправа.

3. овде: меѓународен договор (само со придавката: берлинцкијот).

трактуајн'е ср. гл. им. од т р а к т у в а несвр. гл. книж. (рус. трактоватъ според лат. tracto ‚расудува‘, третира, обработува нешто, толкува, разгледува – овде: третирање, толкување, водење (преговори, разговори).

третирајн'е ср. гл. им. од т р е т и р а (според франц. traiter ‚се однесува на некаков начин кон нешто‘); овде: **третирање** – толкување, претставување, оценување; прифаќање.

третира несвр. (франц. traiter) – **I**. (преод.) разгледува, разработува, толкува која било проблематика на еден или друг начин.

II. **се третира** – се толкува, се прифаќа, се оценува на еден или друг начин.

трон м. (грч. θρόνος) – **1**. мошне убаво украсен стол на кој седи монарх (или владика) за време на свечени церемонии; владетески стол, престол.

2. (прен.) царска власт.

Ќ /

У

утилитарен прид. (рус.ултилитарный од англ. utilitarian според лат. utilis ‚корисен‘, франц. utilitaire) свртен исклучиво кон практичната корист од нешто; с и н.: практичен, погоден, употреблив.

Ф

факт -о, -и, -ои м. (лат. factum) – непобитна (чиста) вистина, доказ, услов, причина; дело, работа, случување; овде: аргумент. Во и з р а з о т: **за факт** – како факт, фактички, всушност, навистина.

фактически прил.-модал. **фактички** (лат. factum) – во суштина, всушност, суштински, на дело, навистина, вистински.

фактор м. (рус. фактор, герм. Faktor од лат. factor) – движечка сила (на процес или појава); чинител, дејствувач; учесник, посредник.

фал'ш м. неизм. (герм. falsch од лат. falsus) ф а л ш – **1**. лага, лажност, измама, фалсификат.

2. неискрено, лицемерно поведение; с и н.: лицемерие, лицемерство.

фал'шив -а прид. (според герм. falsch од лат. falsus) (за пари) лажен, фалсификуван.

фамилен -л'но прид. **фамилијарен** (familiaris) – што се однесува на ф а м и л и ј а; с и н.: семеен; сроден; (и: искрен, присен, доверлив).

фамилија -ји ж. (рус. фамилия, герм. Familie од лат. familia) фамилија – **1**. домашната челад, луѓето што имаат исто (заедничко) потекло, своите, родните; с и н.: семејство.

2. род; група; семејство

фанариот -и м. (истор., грч. φαναριώτης) – **1**. (истор.) претставник на вишото грчко духовенство во Турската империја.

фанариотцки -ото прид. **фанариотски** – што се однесува на ф а н а р и о т и.

фанатизм м. (франц. fanatisme од лат. fanaticus) **фанатизам** – слепа одданост кон личните религиозни, политички, народносни и др. убедувања (од завист кон туѓи позиции).

фантазер -и м. (рус. фантазер според грч. φαντασία) – **1**. човек којшто обично милува да фантазира, да си вообразува; с и н.: мечтател.

2. овде: (прен.) тој што не ги видува или не сака сериозно да ги види нештата – несериозен човек.

фантазија -јите ж. (рус. фантазия, итал. fantasia, лат. phantasia според грч. φαντασία ‚вообразеност‘) – **1**. мечтаење, мечта, копнеење.

2. измислица.

фантазиран -ата гл. прид. од **фантазира** (герм. fantasieren од грч. φαντάζω ‚си вообразува‘) – заснован врз фантазија, во мислите посакуван.

фантастичен -чни прид. (рус. фантастичный според грч. φανταστικός) – заснован врз фантазија, што е плод на фантазија; с и н.: 1. прекрасен; 2. неверојатен; 3. нереален; 4. неоснован; 5. несвојствен; туѓ; 6. овде: во мислите посакуван.

февруар м. Вид. **февруари**.

февруари м. (грч. Φεβρουάριος од лат. februarius) – вториот месец во календарската година.

февруарцки, **февруарцкј** -иот, -ото, -јот, -ите прид. **февруарски** – што се однесува на ф е в р у а р и.

физиолошки -о прид. (од физиологија – грч. физиофύσις ‚природа‘ + -логија λόγος ‚наука‘) **1**. што се однесува на ф и з и о л о г и ј а т а како наука.

2. што се однесува на природните, органските процеси во живиот организам кај човека.

физиолошко-психолошки -а прид. (**физиологија**: грч. физио- φύσις ‚природа‘ + -логија λόγος ‚наука‘) **психологија** (грч. психо- ψυχή ‚душа‘ + -логија λόγος ‚наука‘); **физиолошкопсихолошки** – што се однесува на физиолошката психологијата.

физиолошка психологија – психологија што ги изучува душевните, психичките појави што се во врска со физиолошките појави, врз основа на физиолошките појави. (М. Вујаклија)

физически -о прид. **физички** (грч. φυσικός) – што се однесува на телото на човека; с и н.: телесен.

фијаско ср. (итал. fiasco) – (полн, целосен) неуспех, крах, слом.

филозоф -и м. (рус. философ, грч. φιλόσοφος ‚учен човек‘) – специјалист по филозофија; мислител.

фил- (фил- грч.: filos – наставка со значење: ‚приврзаник, љубител, пријател‘).

фило- грч. φιλέω ‚сака‘.

филологијцки прид. **филолошки** – што се однесува на ф и л о л о г и ј а (наука за јазикот; љубов кон книжевноста и ученоста, според фило- ‚сака‘ и грч. λόγος ‚наука‘), заснован врз методите на филологијата.

фирма ж. (итал. firma ‚натпис‘ од лат. firmus ‚зацврстен, прикрепен‘) – **1**. регистрирано трговско или производствено претпријатие.

2. натпис со називот на претпријатието.

3. овде: (прен.) име, репутација, влијание; превез.

флота -и ж. (рус. флот, франц. flotte од flotter, герм. Flotte ‚плови‘) – целокупност од воени, трговски и др. бродови на една држава; с и н.: морнарица.

фокус -и м. (рус. фокус, герм. Fokus од лат. focus ‚огниште, жариште‘) – (прен.) главно место на нешто; с и н.: центар, средиште.

фонетичен -чни, -чнијот прид. **фонетски** – **1**. што се однесува на фонетика (рус. фонетика, франц. phonétique од грч. φωνητικός).

2. што е заснован врз фонетиката; звуковен.

Во и з р а з о т: **фонетичен праопис** – **фонетски правопис,** правопис според кој гласовите во јазикот се пишуваат така, како што се изговараат и секој глас се бележи со една буква.

-фонетичен – како втор дел на полусложенките: **етимологијцко-фонетичен** прид. е т и м о л о ш к о – ф о н е т с к и – што се однесува и на етимологијата и на фонетиката; **историјцко-фонетичен** прид. и с т о р и с к о – фо н е т с к и – што се однесува и на историјата и на фонетиката.

форма -и ж. (рус. форма, лат. forma) – надворешен израз; вид, лик, изглед, облик.

формен -и прид. – што се однесува на ф о р м а (според лат. forma); обличен, морфолошки.

фраза -и ж. (рус. фраза, герм. Phrase, франц. phrase според лат. phrasis од грч. φράσις ‚израз, изрека, начин на изразување, зборување‘) – **1**. израз.

2. вообичаен израз, израз што убаво звучи, но содржината е празни зборови без значење, што не кажуваат ништо.

франк -ои м. (франц. franc) – француска (швајцарска и сл.) парична единица.

фундамент м. (рус. фундамент, герм. Fundament од лат. fundamentum) – основа, темел, база; подлога.

Х

характер -от м. (лат. character од грч. χαρακτήρ) карактер – **1**. збир на моралните разликувачки психички својства на човекот, појавувани во неговото дејствување, постапки сл.

2. изразита карактеристика, обележје, ознака, особеност, особина на нешто по кои се разликува од слични.

характерен -рна, -рни прид. **карактерен** – **1**. што е со јака волја.

2. овде: карактеристичен – типичен, својствен, одделен, особен, посебен; (во суперлатив) нај характерен – најкарактеристичен.

хондрокефалос прид. (грч. хондро χόνδρος ‚рскавица‘+ кефало κεφαλή ‚глава‘) – тврдоглав, своеглав.

хуман -ни прид. (лат. humanus) – што негува благородни чувства кон луѓето, ги сака луѓето; с и н.: човечен, човекољубив.

Ц

цел -и ж. (герм. Ziel) – нешто кон што се стреми човек, што сака да постигне; намера, умисла, замисла; стремеж.

целесообразност -а ж. хибр. (Ziel + -е- + сообразност) – целисходност – соодветност, адекватност, оправданост, рационалност, корисност, разумност, практичност на поставената цел.

цел'а -ата ж. (герм. Ziel) **цел 1**. – (при натпревар во стрелање) место, предмет во кој се стрела, се пука и треба да се погоди.

2. насоченост, стремеж кон она што се сака да се постигне; син.: намера, умисла, замисла.

3. идеал(и).

4. оправдување; начин.

5. пат, правец.

Во и з р а з и т е: **за да се достигнит таја цел'а** – за да се успее во тоа што се сака; **за таја цел'а** – од таа причина, поради таа причина, поради тоа, затоа; **имат за цел'а** – се стреми кон нешто; (**ја**) **достигна крајната своја цел'а** – успее во својата (зла) намера; **со цел** – стремејќи се, сакајќи.

центр -от, -ои м. (рус. центр, герм. Zentrum од лат. centrum според грч. κέντρον) ц е н т а р – средиште. **1**. средина, среден внатрешен дел обично на населено место.

2. важно место каде што е усредсредена, сосредоточена некаква дејност.

3. врховен раководен орган на организација, управа и сл.

централен -лна, -лно, -ијо, -ите прид. (од клат. centralis ‚средишен') – **1**. што е расположен, се протега во центарот на нешто; средиштен.

2. што зазема важно место.

централно прил. – во центарот; средишно.

церемонит се несвр. ц е р е м о н и с е – **1**. прејавува излишна учтивост, љубезност (со многу формалности),е крајно внимателен.

2. овде: (не) се стеснува, (не) се жанира.

церемонија ж. (рус. церемония од лат. caeremonia) ц е р е м о н и ј а – свеченост според однапред утврден ред; прејава на внимание.

цивилен -лни прид. (лат. civilis ‚граѓански') – граѓански.

циркул'ар -и м. (герм. Zirkular според лат. circularis) ц и р к у л а р – званично писмо со директива до потчинети организациони единици и поединци; с и н.: окружница.

црква -та, -и, -ите ж. (герм. Chiriche од грч. kyriakon ‚господов дом'; храм) – **1**. сите црковни лица заедно.

2. зграда во која се врши богослужење, богомолење.

3. верска заедница.

црковен -вното прид. што се однесува на ц р к в а т а.

црковно-обшчинцки -ката прид. црковно – о п ш т и н с к и – што се однесува на црквата и општината.

црковносколијцки и **црковно-сколијцки** -ка, -кото, -ките прид. **црковно-школски** – што се однесува на црквата и училиштето.

Ч/

Џ/

Ш

шовинизм -змот м. (франц. chauvinisme според N. Chauvin + -изам) **шовинизам** – форма на претеран, безобзирен (буржоаски) национализам, проследен со омраза и презир кон други народи и нации; („Слепо предпочитајн'е на своје-то пред чуздото" – Мисирков).

шовинист -и м. (франц. chauviniste) – тој што прејавува шовинизам, надахнат со шовинизам, приврзаник на шовинизмот.

шовинистичен -чна прид. **шовинистички** – карактеристичен за шовинизмот.

шосе -тата ср. (тур. şose од франц. chaussée) широк пат, друм.

шчаб м. (герм. Stab) **штаб** – **1**. (воен) колективен орган што управува со сите родови на вооружените сили.

2. овде: врховен орган на определена организација.

ОД ДРУГИ ЛЕКСИЧКИ СЛОЕВИ

[1]**арен** -рна -рни, -рните прид. (новогрч. χαρίς) **добар** – **1**. срдечен, радосен, благопријатен.

2. добар, убав; корисен, полезен; успешен.

3. (многу) способен, опитен, вешт; надарен, талентиран; во суперлатив: н а ј а р е н.

4. коректен, пријателски; (во суперлатив) н а ј а р е н.

5. поволен, позитивен.

6. (со негација) н е а р е н – лош.

[2]**ареса се** свр. (новогрч. ἀρέζω) а р е с а м у с е – допадне му се; во формата: а р е с и т с е.

[3]**аресуат му се** несвр. од а р е с а м у с е; **аресува му се** – допадне му се, свиди му се, бендиса му се; му се допаѓа.

[4]**арно** (грч.) прил. на арен начин, добро, убаво; (во компаратив) п о а р н о – подобро; (во суперлатив) н а ј а р н о – најарно.

Во и з р а з и т е: **арно ама** – меѓутоа.

[5]**арно** ср. арнотија.

[6]**арно сознајан** прид. **арносознаен** – што е добро сознаен, сфатен, разбран.

[7]**арнотворка** ж. таа што прави (чини) добро, добри дела; добротворка, доброчинка.

[8]**арнотија** -ји, -јите ж. – голема добрина, големо добро; добро дело (спрот.: зло), убавина; помош, услуга.

[9]**арну** прил. **арно** – добро.

[10]**арчи** несвр. (тур. harcamak) прави расходи, троши; овде: (прен.) губи залудно.

[11]**евтин** прид. (грч. (εὐ)θηνός) **1**. што не е скап.

2. овде: (прен.) површен, празен; безначаен.

[12]**кат** -ои м. (тур. kat) овде: родно огниште.

[13]**Лондон** м. најголем град во Англија.

[14]**мајмун** -и м. (тур. maymun) – **1**. (зоол.) цицач од родот Simiae, што е анатомски и умствено најблизок до човекот.

2. (прен.) човек што подражава други.)

3. (прен.) мошне грозен човек.

[15]**мировозрејн'е** -то ср. (рус.: мировоззрение) **мироглед** – поглед на светот; с и н.: светоглед. ----------

[16]**мјурштегцки** -јот прид. **мирцштегски, мирцштешки** – што се однесува на Мирцштег (Mürzteg) – гратче во Австрија.

[17]**надел** м. овде во синтагмата: з е м е л е н н а д е л – (во руското село до Октомвриската револуција) парче земја дадено на селско семејство за користење.

[18]**орда** ж. (рус. орда од тјурк.) – (прен.-презр.) разбојничка група што врши злосторнички и др. недозволени општествени дејства (грабежи, напади и сл.); с и н.: банда.

[19]**особност** -и ж. (книж.) **особеност** – одликувачка црта, признак на нешто; с и н.: посебност, засебност, издвоеност.

[20]**падишах** -от м. (тур. padişah од перс.) **Падишах(от)** – титула на турските султани; овде: врховен господар.

[21]**пакост** -и ж. – **1**. злоба.

2. непријателски однос, непријателска постапка спрема некого од злоба.

3. штета.

[22]**парче** -ијн'а *ср.* (тур. parça од перс.) – мал дел од нешто.

[23]**печати** несвр. – издава книга или др. дело, објавува во печатот; с и н.: публикува.

[24]**питајн'е** ср. (срп.) прашање.

[25]**поразија** -та *ж.* **пораз** – **1**. *целосен неуспех во војна, востание и сл.; гибелен крај;* с и н.: *пропаст, катастрофа.*

2. *целосен неуспех во идејна борба.*

[26]**статија** -и, -ите ж. (рус. статья) с т а т и ј а – релативно краток научен и др. текст на некаква тема, објавен во списание, зборник, весник, книга и др.

[27]**столица** -та ж. (срп., буг.) **престолнина** – главен град на монархиска држава.

[28]**столкнуајн'е** -а ср. (од рус. гл. столкнуть) **судир** – судирање на завојувани (спротивставени) страни.

[29]**столкуват се** несвр. (рус.: столковаться) **се судира** – започнува судир, влегува во борба.

[30]**строго** прил. (рус.) – без отстапки; с и н.: точно, прецизно (определен).

[31]**стечејн'е** -то ср. гл. им. од с т е ч е (се) свр. гл. (рус.-буг.: стечение.); с т е к – овде: едновремено случување на повеќе работи.

[32]**Урум-милет** *м.* (тур.: Urum – Грк; арап.-тур.: millet – народ, нација) *ѓуго име за грчкиот народ.*

[33]**част** -и ж. (книж., рус.) – составен дел на некоја целина; во мн. ч а с т и – делови.

[34]**част... част** сврзн. разделен ч а с... ч а с (срп.-хрв.) де... де; ту... ту.

[35]**частен** -тно, -тни прид. (книж., рус.) **1**. посебен, поединечен, изолиран, единствен, случаен.
2. приватен, неслужбен, неофицијален.

[36]**частичен** -чно прид. (книж., рус.) **делумен** – што опфаќа само еден дел; син.: неполн, нецелосен.

[37]**частично** прил. (книж., рус.) делумно, неполно, нецелосно.

[38]**частичност** -а ж. делумност, неполност, нецелосност.

[39]**чистосрдечен** -чно прид. (книж.: црксл., рус.) простосрдечен, простодушен; искрен, отворен.

Чоешчината барат од нас да се искоренит во татковината наша тоа ненормално стајн'е, и да се примират брат со брат, татко и деца.

К. П. Мисирков

За македонцките работи

РЕЦЕНЗИЈА ОД Д-Р ВЕРА СТОЈЧЕВСКА АНТИЌ – ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗМИТЕ ВО ДЕЛОТО НА К П. МИСИРКОВ „ЗА МАКЕДОНЦКИТЕ РАБОТИ“ ОД Д-Р ДИМКА МИТЕВА

Во последниве десетина години д-р Димка Митева студиозно се занимава со изучувањето на јазикот на Мисирков од повеќе аспекти: од аспект на лексиката, фразеологијата и сл. Таа има напишано и Толковен речник за лексичкиот фонд во делото „За македонцките работи“ (необјавен).

Во предложениов труд авторката се занимава со изучувањето на интернационалната лексика во делото „За македонцките работи“ и дошла до заклучок дека нивниот број е релативно голем.

Трудот е работен според современите принципи во лексикологијата и заслужува да биде електронски објавен. Тој изнесува над 300 страници неформатирани. Проследен е со краток Предговор.

Со оглед на фактот дека се работи за сериозно изработен труд го предлагам за електронско претставување на Веб-страницата на авторката (dimkamiteva.mk).

Скопје, октомври, 2019 Рецензент,
проф. д-р Вера Стојчевска Антиќ

З а б е л е ш к а на авторката. Интернационализмите се обработени лексикографски. Во продлжение се презентирани речниците: Речник-индекс на инетрнационализмите, Прав, Обратен и Фреквентен речник на зборовниот фонд во делото „За македонцките работи“ и текстот на тоа дело.

Авторот

РЕЧНИК–ИНДЕКС НА ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗМИТЕ ВО ДЕЛОТО НА К. МИСИРКОВ „ЗА МАКЕДОНЦКИТЕ РАБОТИ“

А

авантура *ж.* (франц.)
автокефален -нијот *прид.* (грч.)
автономен -мна, -мното, -мни *прид.*
автономија -та *ж.* (франц. од грч.) (полит., прав.)
авторитет -от, -и (герм., лат.)
агент -и *м.* (герм., лат.)
агентство -а *ср.*
агитација -та *ж.* (герм. од лат.) (полит.)
административен -вното *прид.* (герм. од лат.)
акт -ои *м.* (франц. од лат.)
акустичен *прид.* (герм. според грч.)
амбасадер -и *м.* (франц.)
амнастија *ж.* (новолат. од грч.)
ангажират (се) *свр.,(несвр.)* (герм., франц.)
антагонизм *м.* (франц.-грч.)
апетит *м.* (франц. од лат.)
апостол/цки *прид.* грч.
апсурд *м.* (герм.-франц. од лат.)
аргумент -и *м.* (герм., лат.)
аргументација -ји *ж.* (герм., лат.)
арена *ж.* (герм. од лат.)
аријцки *прид.* санскрт.
аристократија -та *ж.* (ром., франц. од грч.)
армија *ж.* (франц. од лат.)
арнаутин -ти, -ите *м.* (тур. од грч.)
Архиепископ *м.* (грч., црков.)
Архиепископија -та *ж.* (средногрч., црков.)
архиепископија -та *ж.* (средногрч., црков.)
архијепископ *м.*
асимилируајки *гл. прил.* (герм. од франц.)
аудиторија *ж.* (лат.)

Б

банда -и *м.* (итал. од герм.)
безрезултатен -тна *прид.*
без резултатно *прил.*
бјуџет -от *м.* (франц. од англ.)

бугаризм *м.*
бугароман -и *м.*
бугарофоб *м.*

В

варвар -и *м. истор., прен.* / грч.
варварцки *прид.*
вариација -ији *ж.* (лат., рус. ф.)
вест-Готи -ите *мн.* (герм.)
вест-готцки -те *прид.* (герм.)

Г

гарант *м.* (во текстот: gerant) (франц.-итал.)
гарантират *свр.,несвр.* (герм.)
гаранција -ји *ж.* (франц.)
гарнизон -и *м.* (франц.)
ген. *скрат.* (герм. од лат.)
генерал-губернатор *м.* (ново)лат.
генерален -лни, лнијот *прид.* (герм.)
генералцки *прид.*
географија -та *ж.* (лат., грч.)
географичен -чно *прид.*
географцки -кијот, -ка, -ката, -ко, -ките *прид.*
географцки *прил.*
герој -ои *м.* (грч.)
гимназија -ји *ж.* (герм.,грч., лат.)
гимназијцки -јот *прид.*
гимнастика *ж.* (лат.-герм.)
гладиатор *м.* (лат.)
Готи старогерм. народ
Готи -те *мн.* (ост Готи - старогерм.
-Готи: вест-Готи
гоцки- од Гори
гркоман -и, -ите, -ии *м.* (грч.)
гркоманен -анни *прид.* (грч.)
гркоманствујуки -аата *гл. прид.* (рус. форма)
група -и *ж.* (франц.)
групират (се) *свр.,несвр.*
грцизм -змот *м.* (лат.)
-губернатор: генерал-губернатор (лат.)

Д

девиз *м.* (франц.-шпан.)
декларација -ји *ж.* (франц. од лат.)
демон *м.* (франц. од грч.)
демонстративно *прил.* (герм.-лат.)
деморализујуки -те *гл. прид.* (франц.-рус. форма)
диалект -от, -ите *м.*
дијалект -и *м.* (герм.)
диктуан -и *гл. прид.* (лат.)
диктуват *несвр.* (рус. од герм.)
дипломат -и, -ите *м.* (франц. од лат.)
дипломатија -та *ж.* (франц. од грч.

дипломатичен -чна, -чни *прид.* (франц. според грч.)
дипломатически *прид.* (рус. од франц.)
дипломатцки -а, -ијо *прид.*
дипломација *ж.* (рус. од франц.-грч.)
директор -от *м.* (герм.)
документ -и *м.* (герм.)
друм -ишчата *м.* (грч.)
дуовно-национален -лно *прид.* (мак.- герм. од лат.)

Г’/

Е

евангелие -то *ср.* (грч.)
евол’уција *ж.* (лат.)
евол’уцијен -јна, -јно *прид.*
егоистичен -чна, -чно, -чни *прид.* (франц.)
екзарх *м.* (грч.)
екзархија -та *ж.* (црков., средногрч.)
екзархијцки *прид.*
екзархист -и, -ите *м.* (грч.)
економија *ж.* (грч.)
економски -о *прид.*
економцки -о, -ото *прид.*
економцки *прил.*
експериментатор *м.* (герм. од лат.)
експлоа(а)тира *свр.,несвр.* (герм. од франц.)
експлуататорцки -ата *прид.*
експлуатација -та *ж.* (герм. од франц.)
експлуатира *свр.,несвр.* (герм. од франц.)
експлуатират *свр.,несвр.*
експлуатирајн’е -то *ср. гл. им.*
експлуататорцки -ата *прид.*
елемент -и *м.* (герм. од лат.)
емигрант -ите *м.* (герм. од лат.)
емиграција *ж.* (герм. од лат.)
енергичен -чна, -чната, -чни *прид.* (грч.)
енциклопедија *ж.* (новолат. од грч.)
епархија -јi *ж.*
епоха *ж.* (герм. од лат.-грч.)
ера *ж.* (герм.)
естетичен -чни, -чните *прид.* (франц. според грч.)
естетичност *ж.*
етимологија -та *ж.* (герм. од лат.)
етимологијцки *прид.*
етимологијцко-фонетичен *прид.*
етнографија -та *ж.* (герм. од лат.)
етнографцки -а, -о, -ата *прид.*
етнографцки *прил.*
етнографцко-политичен *прид.*

Ж

журнал -от *м.* (франц.)
журналист -и *м.* (франц.)
журналистика *ж.* (рус. според франц.)

З

заинтересуан -а, -ата, -и, -ите *гл. прид.* (за- + лат.)
заинтересуват се *свр.*.
згрупират се *свр.* (з- + франц.)

И

игнорирајн'е -то *ср. гл. им.*
игнорират *свр.,несвр.* (герм. според лат.)
идеа -и *ж.* (лат. од грч.)
идеал -и, -ите *м.* (франц.)
идеален -лна *прид.* (франц.)
идеализират *свр.,несвр.* (франц., герм.)
идеалист -и *м.* (франц.)
идеја -та, -јите *ж.* (лат. од грч.)
илустрација *ж.* (франц. од лат.)
ил'адо *ср.* новогрч.: hiliada
ил'адогодишнина *ж.*
ил'узија -та, -јите *ж.* (франц. од лат.)
ил'устрација *ж.* (франц. од лат.)
император *м.* (лат.)
императорцки -ото *прид.*
империја *ж.* (лат.)
имперцки *прид.*
индеферентизм *м.* (франц. од лат., книж.)
индиферентизм *м.* (франц. од лат., книж.)
Индоевропејец -јци, -јците *м.*
индоевропејцки *прид.*
индоиранцки -а *прид.*
иницијатива -ата *ж.* (герм. од лат.)
иниципатор -и *м.* (герм.)
иницијатива -та *ж.* (герм. од лат.)
инспектор -от *м.* (герм. од лат.)
инспекторство -то *ср.*
инстинкт -и *м.* (герм. според лат.)
интелегентен -тна, -тната, -тни *прид.* (лат.)
интелегенција -та *ж.* (лат.)
интелектуален -лни *прид.* (герм. од лат.)
интелигентен -тни *прид.* (лат.)
интерес -от, -и, -ите *м.* (герм. од лат.)
интересен -сни *прид.* (франц.)
интересуат се *несвр.* (рус. форма)
интересуват (се) *несвр.* (рус. форма); интерес герм. од лат.
интернационалист -и *м.* (франц.)
интригант -ите *м.* (герм. од франц.)

иронизируајн'е *ср. гл. им.* (рус. ф. од франц.)
иронија *ж.* (франц. од лат.-грч.)
ироничен *прид.* (франц. според лат.)
иронја -и *ж.* (франц. од лат.-грч.)
историја -та *ж.* (герм. од лат., грч.)
историјицки *прид.*
историјцки -а, -ата, -о, -ите *прид.*
-историјцки: културно-историјцки
историјцко-културен -и *прид.*
историјцко-фонетичен *прид.*
историк -ци *м.*
историко-културен -рните *прид.*
историцки *прид.*
историјицки -те *прид.*

J

јануари *м.* (средногрч.)
језуит -ите *м.* (лат.)
јота *ж.* (грч., книж.)
Јули *м.* (средногрч. од лат.)

K

кандидат -и *м.* (лат.)
кандидатура *ж.* (лат.)
кандитат -и *м.*
капитал *м.* (герм. од лат.)
капитулирајн'е *ср. гл. им.*
капитулират *свр.,несвр.* (герм. од лат.)
каприз -и *м.* (франц. од итал.)
капризен -зно *прид.*
карта *ж.* (герм. од итал. по лат.)
каса -и *ж.* (итал. според лат.)
категорија -ји *ж.* (франц. од лат.-грч.)
категоријцки *прил.*
категорично *прил.*
католик -ци, -ците *м.* (франц-грч.)
католичество -то *ср.*
клас -от, -ои *м.* (герм. од лат.)
класически -те *прид.* (лат.)
клиент -и *м.* (герм. од лат.)
колонија *ж.* (герм. од лат.)
коментар -и *м.* (лат.)
коментарији *мн.* (рус. од лат.)
комитет -о, -от, -и, -ите *м.* (франц.)
-комитет: контр-комитет
комитетцки -те *прид.*
компрометират *свр.,несвр.* (лат., рус.-буг. форма)
компромис *м.* (герм.-франц.)
компромитират *свр.,несвр.* (франц. од лат.)
конкуренција -та *ж.* (герм. по лат.)
конкурират *свр.,несвр.* (герм. по лат.)

конпенсација *ж.* (лат.)
констатират *свр.,несвр.* (герм.-франц.)
консул -и, -ите *м.* (франц. од лат.)
консулство -а *ср.*
контр- (лат.)
контр-комитет *м.*
контра-возразуајн'е -а *ср. гл. им.* (лат.-рус.)
конференција ји, -та *ж.* (герм. од лат.)
конференција *ж.* (герм. од лат.)
конфликт -от *м.* (герм. од лат.)
концерт *м.* (герм., франц. од итал.)
копират *свр.,несвр.* (герм.)
кореспондент -от *м.* (герм. од лат.)
кореспонденција -та *ж.* (лат.)
косту(в)ат (герм. kosten) *несвр.*
криза -ва *ж.* (франц. според грч.)
критика -та *ж.* (франц. од лат. според грч.)
критикуајки *гл. прил.*
критикуат *несвр.* (герм.)
критичен *прид.* (грч. kritikos)
критично *прил.* (според грч.)
култивирајн'е *ср. гл. им.* (герм. од франц.)
култура -и *ж.* (герм., франц., лат.)
културен -нијот, -и(те) *прид.* (лат.)
-културен
културно *прил.* (според лат.)
културно-историјцки -ка, -ките *прид.*
културно-национален -лно *прид.*

Л

лагер -и *м.* (герм.)
лексичен -чни *прид.* (грч.)
легален -лно *прид.* (франц. од лат.)
лингвист -и, -ите *м.* (франц. од лат.)
литература -та, -и *ж.* (герм. од лат.)
литературен -рна(та), -рни(те), -рнијот *прид.*
-литературен: научно-литературен
логичен -чни *прид.* (грч.)
логично *прил.*
лојален -лни *прид.* (франц. од лат.)
лотарија -ји *ж.* (грч. од итал.)

Л' (= Љ) /

М

макар *сврзн.* новогрч. makari
максимум *прил.* (лат.)
македонизм -змите *м.*
маневр -ври *м.* (франц.)
марш -еи *м.* (франц.)
маса *ж.* (лат.)
маска -та *ж.* (франц., итал. од арап.)
материален -лна *прил.*
материјал *м.* (герм.)
материјален -лна, -лната, -лни, -лно *прил.*
материјално *прил.*
мегали (грч.)
меморандум -и *м.* (франц. од лат.)
метаморфоза *ж.* (лат. од грч.)
-механичен: политично-механичен (герм. Mechanik, грч.)
-механичен
механически *прил.*
механично-политичен *прил.*
милиарда -и *ж.* (франц.)
милион -и *м.* (франц. од итал.)
министер -три, -трите *м.* (франц. од лат.)
министер-президент *м.* (герм.)
министерство -то *ср.* (франц. од лат.)
министерцки *прил.*
министр-председник *м.* (срп.)
министр-президент *м.* (герм.)
минута *ж.* (герм.-франц. од лат.)
мисија -та *ж.* (лат.)
мистификација *ж.* (франц.)
митинг -зи, -зите *м.* (англ.)
мода *ж.* (франц. од лат.)
момент *м.* (герм., франц. од лат)
монета *ж.* (лат.)
морален -лнијот, -лната, -лно, -лното, -лни *прил.* (морал - герм. од лат.)
морално-религиозен *прил.*
морфологичен -чни *прил.* (грч.)
мотив -ите *м.* (франц.)
музика *ж.* (лат. од грч.)

Н

наивно *прил.*
нација *ж.* (лат.: natio)
научно-литературен -рно, -рни *прил.* (мак.-лат.)
национален -лнијот, -лна, -лната, -лно, -лното, -лни, -л'ни, -лните *прил.* (герм. од лат.)
национален -лнијот, -лна, -лната, -лно, -лното, -лни, -л'ни, -лните *прил.* (герм. од лат.)
национален: обшчо национален
-национален: дуовно-национален; културно-национален; религиозно-

национален -лнијот, -лна, -лната, -лно, -лното, -лни, -л'ни, -лните *прид.* (герм. од лат.)
-национален: дуовно-национален; културно
национален: обшчо национален
национален: религиозно-национален
национализм -змот *м.* (герм. од франц.)
националист -и *м.* (герм.)
национално македонцки -о *прид.* (герм.-мак.)
национално сепаратистичен -чно *прид.* (герм.-лат.)
национално-политичен -чно, -чни *прид.* (герм.-грч.)
национално-религиозен -зна, -зно, -зната, -зни *прид.* (герм.-лат.)
националност -а, -и *ж.* (герм.-мак.)
нацјонален -лна, -лно *прид.* (герм. од лат.)
нацјоналност -и *ж.* (герм.-мак.)
национал'ен -л'ни *прид.* (герм. од лат.)
не екзархист -и *м.* (мак.-грч.)
некултурен -рнијот, -рните (не културен -рни, -рните) *прид.* (мак.-лат.)
ненормален -лно *прид.* (мак.-лат.)
нервен -вно *прид.* (преку рус. од лат.)
нетактност *ж.*. (грч.-мак.)
неутрален -лна, -лно *прид.* (герм.)
неутралисат се *свр.* (герм.)
неутралност -а *ж.*
не хуман -ни *прид.* (мак.-лат.)
ноември *м.* (средногрч. од лат.)

О

окупација -та *ж.* лат. occupatio
окупацјонен -онијо, -ционите *прид.*
окупирајн'е -то *ср. гл. им.*
окупират *свр.,несвр.* (герм. од лат.)
орган -и, -ите *м.* герм. од грч.
организатор -и, -ите *м.* новолат.
организаторцки -ата *прид.* новолат.
организација -та, -ји *ж.* новолат.
организационен -оното *прид.*
организират *свр.,несвр.* франц.
организм *м.* грч.
организуајн'е -то *ср. гл. им.*
организуајн'е -то *ср. гл. им.*
организуат *несвр.*
организуват се *несвр.*
орден -и *м.* лат.

оригинален -лно, -лни *прид.* лат.
оригиналност -а *ж.* новолат.
ориентират се *свр.,несвр.* (герм.)
ост *м.* (герм.)
ост готцки -те *прид.*
ост-Готи *мн.* (герм.)
офицер -и *м.* (герм. од франц.)
официален -лна, -лнијо, -лно, -лни, -лните *прид.* (лат.)
официално *прил.*
официјален -лни *прид.* лат.-франц.
официјално *прил.*
офицјален -лни, лнијо *прид.*

П

пансијон -ионо *м.* (франц. од лат.)
панси(ј)он -о *м.* (франц. според лат.)
параграф *м.* (герм.-франц.)
паралел' *м.* (рус. од франц.-грч.)
парализуајн'е *ср. гл. им.*
парализуат *несвр.*
парализуват *несвр.*
парохиа -ии *ж.* (грч.)
партија -ји *ж.* (герм-франц.)
пасаж -ите *м.* (франц.)
пасивен *прид.* (франц.)
патриархија -та, хјата *ж.* (грч.)
патриархијцки -те *прид.*
пакост грч. (?)
патриархист -и, -ите *м.*
патриархистки -те *прид.*
патрик *м.* (средногрч. од лат.)
патриот -и, рјоти *м.* (новолат., франц. од грч.)
патриотизм *м.* (новолат., франц. од грч.)
патриотичен -чна, -чното, -чни *прид.*
патриотцки -ко, -кото *прид.*
патрјархист -ите *м.* според грч.
период -а, -и, от *м.* грч.
периферија -та *ж.* (герм. од грч.)
периферијцки -те *прид.*
периферичен -чните *прид.*
персонал -о *м.* (герм.од лат.)
пил'ул'а -та *ж.* (франц. од лат.)
план -ои, -оите *м.* (франц. од лат.)
платонически -о *прид.* (рус.)
поддиалект *м.* (мак.-грч.)
поддијалект -и *м.* (мак.-грч.)
позиција -и *ж.* (герм. од лат.)
покапризничит *свр.* (од фран.-итал.-лат. каприс)
политика *ж.* (грч.)
политикан -и *м.* (франц. според. грч.)
политиканствуа *несвр.*
политичен -чна, -чна, -чната, -чно, -чни, -чните *прид.*
-политичен
политически -ијот, -ите *прид.*
политички *прид.* (грч.)

политично *прил.*
политично-механичен *прил.*
поп -ои *м.* (грч.)
популʼарност *ж.* (лат.)
популʼаризиран -о *гл. прил.*
популʼаризират *свр.,несвр.*
популʼарност *ж.* (лат.)
Порта -та *ж.* (грч. од лат.)
портфејлʼ *м.* (франц.)
практичен -чно, -чни, -чните *прил.* (герм. од лат.)
-председник: министр-председник
преса -та *ж.* (франц. од лат. во буг.)
престиж *м.* (франц. од лат.)
претендент -и *м.* (герм. од лат.)
претендират *несвр.* (герм. од лат.)
претензја -и *ж.* (герм. од лат.)
претенција -и, -ите *ж.* (герм. од лат.)
претенција -и *ж.* (лат.)
привилегија *ж.* -гји (лат.)
привилигироан -а *гл. прил.*
принцип -а, -и *м.* (лат.)
провинциален -лни *прил.* (лат.)
провинција -и *ж.* (лат.)
програма -та *ж.* (грч.)
прогрес *м.* (франц. од лат.)
проект -о, -от, -ите *м.* (герм. од лат.)
прокламират *несвр.* (герм. од лат.)
пропаганда -ата, -и, -ите *ж.* (герм. од лат.)
пропаганден -дно *прил.*
пропагандирајнʼе -то *ср. гл. им.*
пропагандиран -о *гл. прил.*
пропагандират *свр.,несвр.*
пропагандист -ите *м.*
пропагандцки -а, -ите *прил.*
протест *м.* (герм. од лат.)
протестанство -то *ср.* (герм.)
протестира *свр.,несвр.* (герм., франц. од лат.)
протестуат *несвр.*
проф. *скрат.*
професор -и *м.* (герм. од лат.)
процент -ите *м.* (герм. од лат.)
процес -от, два процеса *м.* (лат.)
психолошки *прил.*
психологија -та *ж.* (новолат.)
-психолошки: физиолошко-психолошки
публикуат *свр.,несвр.* (лат.)
пункт -ои *м.* (герм. од лат.)

Р

рајон -и *м.* (франц.)
раса *ж.* (франц., шпан., герм.)
реален -лна *прил.* (лат.-новолат.)
революција -та *ж.* новолат.
революционен -она *прил.*
революционер -ите *м.* франц.
револ'уција -та, -ји *ж.*
револ'уцијен -јна *прил.*

револ'уционен -онијо, -оната, -оно, -оното, -они *прид.*
револ'уционер -и, -ите *м.* франц.
редактор -и *м.* (рус., герм., фрац. според лат.)
режим *м.* (франц. r*e*gime, лат. regimen)
резиденција *ж.* (герм. од лат.)
резјумира *свр.,несвр.* (герм., лат.)
резол'уција -и, -ите *ж.* (герм. од лат.)
резултат -от, -и, -ите *м.* (герм. од лат.)
резултатно *прил.*
резул'уција -и *ж.* (герм. од лат.)
религија -та *ж.* (лат.)
религиозен -зно, -зното, -зна, -зната, -зни, -зните *прид.*
-религиозен: морално-религиозен; национално-религиозен
религиозно-национален -лни, -лното *прид.*
религјозен -зни *прид.*
религјозно-национален -лните *прид.*
реликва *ж.* (во текстот: reliquium) лат.
репресалији *мн.* (герм.)
реферат -и *м.* (новолат. referatus)
реформа -и, -ите *ж.* (новолат,: reforma)
реформаторцки -ите *прид.* (лат.: reformator)
реформирајн'е -то *ср. гл. им.* (лат. reformare)
рола -ите *ж.* герм. Rolle
рол' *м.*
рол'а -та *ж.*
русофил -и *м.*
русофилство -то *ср.*
русофобски -ото *прид.*
русофобство *ср.*

С

секретар *м.* новолат. secretarius
сепаратизм *м.* франц.: séparatisme
сепаратист -и, -ите *м.* франц.
сепаратистичен -чно *прид.* (национално сепаратистичен)
сепаратист(ц)ки -о *прид.* франц.
септ. *скрат.*
септември *м.* (новогрч. од лат.)
сериозност -а *ж.*
серјозно *прил.* од франц.-лат.
сигурен -рно *прид.* (итал.)
симпатија -јите *ж.* (герм. од лат.)
систематичен -чна *прид.* (франц.)
сколија -та, -ји, -јите *ж.* (грч.)

сколијцки -а, -ата, -о, -ото, -ијо, -ите *прид.*
-сколијцки: црковно-сколијцки
словенофил'ство грч.: -фил
солидарен -рната *прид.* (новол.: slidaris)
солидарност *ж.*
социализм -от *м.* (франц. според лат.)
социалист -и *м.* (герм., франц. според лат.)
социалистичен -чна *прид.* (лат.)
спекул'ативен *прид.* (герм.)
специален -лно, -лни, -лните *прид.* (лат.)
специално *прил.*
специјално *прил.*
србизм -зми, -змите *м.*
србоман -и *м.*
србоманен -анни *прид.* (рус. форма)
србоманствујук'и -ата *гл. прид.* (рус. форма)
србофил *м.*
србофилцки -а *прид.*
стадиј -и *м.* (грч.)
стамба *ж.* (итал.)
стамбосуат *несвр.*
статија -и, -ите *ж.* слов.
стипендијант -и, -ите *м.* (лат.)
студент -и *м.* (герм. од лат.)
студентство *ср.*
студентцки -о *прид.*
субјективен -вни *прид.* (герм. од лат.)
суверенитет -от *м.* (герм. од франц.) (полит.)
сфера -и, -ите *ж.* (лат. од грч.)
сформируајн'е -то *гл. им.* (рус. од герм.)
сформируан -и *гл. прид.*
сцена *ж.* (герм. од лат.)

Т

тактика *ж.* (герм. од грч.)
театро -то *ср.* (франц. од грч.)
телеграма -ите *ж.* (франц. од англ.)
телеграфируат *несвр.* (герм. од франц.)
тема *ж.* (герм., лат. од грч.)
темел' -от *м.* (тур. од грч.)
тенденција *ж.* (герм. од итал.)
тенденциозен -зни *прид.*
теоретик -ци, -ците *м.* (франц. од грч.)
теорија -та, ји *ж.* (герм. од грч.)
теоријцки *прид.*
територијален -лната *прид.* (франц. од лат.)
термин -и *м.* (лат.)
тип *м.* (франц. од лат.-грч.)
типичен -чно, -чни *прид.*
титула -та, -ите *ж.* (лат.)
толерантен -тни *прид.* (франц.)
тост -ои *м.* / англ. toast од лат.
традиција -ји *ж.* (герм., франц. од лат.)

трактат *м.* (кат.: tractatus)
трактуајн'е *ср. гл. им.*
третирајн'е *ср. гл. им.*
третират (се) *несвр.* (франц. traiter)
трон *м.* (грч.)

К' /

У /

утилитарен *прид.* (рус. од франц.: utilitaire, англ., од лат. utilis)

Ф

факт -о, -и, -ои *м.* (лат.)
фактически *прил.*
фактор *м.* (герм. од лат.)
фал'ш *м. неизм.* (герм. од лат.)
фал'шив -а *прид.*
фамилен -л'но *прид.*
фамилија -ји *ж.* (герм. од лат.)
фанариот -и *м.* (истор., грч.)
фанариотцки -ото *прид.*
фанатизм *м.* (герм од лат.)
фантазер -и *м.* (франц.-грч.)
фантазија -јите *ж.* (итал. од лат-грч.)
фантазиран -ата *гл. прид.* (герм. од грч.)
фантастичен -чни *прид.* (грч.)
Февруар *м.*
Февруари *м.* (лат., новогрч.)
февруарцки -ото, -јот, -ите *прид.*
физиолошки -о, -ото *прид.*
физиолошко-психолошки -а *прид.*
физически -о *прид.*
фијаско *ср.* (итал.)
филозоф -и *м.* (грч.)
филологијцки *прид.*
фирма *ж.* (итал. од лат.)
флота -и *ж.* (франц.)
фокус -и *м.* (герм. од лат.)
фонетичен -чни, -чнијот *прид.* (од фонетика - франц.)
-фонетичен: етимологијцко-фонетичен; историјцко-фонетичен
форма -и *ж.* (лат.)
формен -и *прид.*
фраза -и *ж.* (рус. од грч.)
франк -ои *м.* (франц.)
фундамент *м.* (герм. од лат.)

Х

характер -от *м.* (лат. од грч.)
карактерен -рна, -рни *прид.*
хондрокефалос *прид.* (грч.)
хуман -ни *прид.* (лат.)

Ц

центр -от, -ои *м.* (рус., герм. од лат. според грч.)
централен -лна, -лно, -ијо, -ите *прид.* (од клат.)
централно *прил.*
церемонија *ж.* (рус. од лат.)
церемонит се *несвр.* (лат.-франц.)
цивилен -лни *прид.* (лат.)
циркул'ар -и *м.* (герм. од лат.)
црква -та, -и, -ите, (герм.-грч.)
црковен -вна, -вното, -вните *прид.*
црковно-обшчинцки -ката *прид.*
црковносколијцки -ка, -кото, -ките, *прид.*
црковно-сколијцки -ка, -кото, -ките, *прид.*

Ч /

Ш

шовинизм -змот *м.* (франц.)
шовинист -и *м.* (франц.)
шовинистичен -чна, -чни *прид.*
шосе -тата *ср.* (тур. од франц.)
шчаб *м.* (герм.)

ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗМИТЕ ВО ПРАВИОТ РЕЧНИК НА ДЕЛОТО НА К. МИСИРКОВ „ЗА МАКЕДОНЦКИТЕ РАБОТИ“

А

а *сврзн.*
а *чест.*
А. А. *скрат.*
Абисинија *ж.*
Абисинец -ците *м.*
абре (а бре) *изв.*
авантура *ж.* (франц.)
Авари -те *мн.*
Австрија *ж.*
австријцки -ата *прид.*
-австријцки: руско-австријцки
австрјицки -ото *прид.*
австро-руски -от *прид.*
Австро-Унгарец -ци *м.*
Австро Унгарија *ж.* (истор.)
Австро-Унгарија *ж.* (истор.)
австро-унгарски -јо *прид.*
австро-унгарцки -јот *прид.*
автокефален -нијот *прид.* (грч.)
автономен -мна, -мното, -мни *прид.*
автономија -та *ж.* (франц. од грч.) (полит., прав.)
авторитет -от, -и (герм., лат.)
ага -та *м.* (тур.)
Агач: (Деде Агач)
агент -и *м.* (герм., лат.)
агентство -а *ср.*
агитација -та *ж.* (герм. од лат.) (полит.)
административен -вното *прид.* (герм. од лат.)
азбука -та, -ите *ж.*
ај *чест.*
ако *сврзн.*
акт -ои *м.* (франц. од лат.)
акустичен *прид.* (герм. според грч.)
албанцки *прид.*
Александр *м.*
али *чест.* и *сврзн.*
ама *сврзн.* (тур. од арап.)
амалин *м.* (тур.)
амбасадер -и *м.* (франц.)
американцки *прид.*
-Американцки: С.-Американцки; Сев.-Американцки
Американцки -ите *прид.*
ами *сврзн.*
ами *чест.*

амнастија *ж.* (новолат. од грч.)
ангажират (се) *свр.,(несвр.)* (герм., франц.)
Англија *ж.*
англијцки -ио, -ата *прид.*
Англичанец -аните *м.*
англјиски -јо *прид.*
антагонизм *м.* (франц.-грч.)
Анти -те *мн. етнол.*
апетит *м.* (франц. од лат.)
апостол/цки *прид. грч.*
апсурд *м.* (герм.-франц. од лат.)
аргумент -и *м.* (герм., лат.)
аргументација -ји *ж.* (герм., лат.)
арен -рна(ата), -рни, -рните *прид.* (новогрч.)
арена *ж.* (герм. од лат.)
аресат (му) се *свр.* (новогрч.)
аресит се *свр.*
аресуат му се *несвр.*
аријцки -а *прид.* (санскрт.)
аристократија -та *ж.* (ром., франц. од грч.)
арменцки -ата *прид.*
армија *ж.* (франц. од лат.)
арнаутин -ти, -ите *м.* (тур. од грч.)
арно *прил.*
арно *ср.*
арно сознајан -ите *прид.*
арнотворка *ж.*
арнотија -ји, јите *ж.*
арну *прил.*
Архиепископ *м.* (грч., црков.)
Архиепископија -та *ж.* (средногрч., црков.)
архиепископија -та *ж.* (средногрч., црков.)
архијепископ *м.*
арчит *несвр.* (тур.)
Асановци *мн.*
Асеновци *мн.*
асимилируајки *гл. прил.* (герм. од франц.)
аскер *м.* (тур. од арап.)
Аспарухо(в) -ата *прид. присв.*
атар -от *м.* (тур. од арап.)
аудиторија *ж.* (лат.)

Б

бавен -вно *прид.*
Баласчев *през.*
Балкан. – *скрат.*
Балканите *мн.*
балкански -те *прид.*
Балкански гласник *м.*
балканцки -јо, -јот, -те *прид.*
Балканцки Полуостров *м.*
балтијцки -ката *прид.*
Бал'фур *м.*
бан -ои *м.* (тјур., монгл. и сл.)
банда -и *м.* (итал. од герм.)
барајн'е -то, -а, -ата *гл. им.* и *ср.*
барат *несвр.*
барем *прил.* (тур.)
башибузукцки *прил.* (тур.)
беа *гл.*

бедствије *ср.* (книж., рус.)
без *пре9л.*
безбожно *прил.*
безкрајен *при9.*
безмислен -и *при9.*
безнакажан -о *при9.* (рус.)
безнравствен -ена *при9.* (рус.)
безосновен -вната *при9.*
безосновно *прил.*
безполезен -зна, -зната *при9.*
безпристрастно *прил.*
безрезултатен -тна *при9.*
без резултатно *прил.*
безсилије *ср.*
безсмислен -и *при9.*
безучастно *при9. ср. ро9* (црков.-рус.)
беим *м.* (тур.)
беја *гл. форма*
бел -ијот *при9.*
Белград *м.*
Белото Море *с.р.*
Берат -ите *м.* (тур. од арап.)
Берлин *м.*
берлинцки -јот *при9.*
Берлинцки -јо, -јот *при9.*
бесполезен -зна, -зно, -зни *при9.*
беспристрасно *прил.*
бессмислен -и *при9.*
беф *гл. форма*
бефме *гл. форма*
беше *гл. форма*
Бешков *през.*
би *чест.*
биват *несвр.*
бидејки *сврзн.*
биден -дно, -дното *при9.*
бидено *гл. при9. ср. ро9*
бидит *свр.,несвр.*
биднина -та *ж.*
бијет (се) *несвр.*
бил -а, -о, -е, -и *гл. форма*
било ... било *сврзн.*
Бирмингем *м.*
-битолцки: велешко-прилепцко-битолцки; велешко-прилепцко-битолцко-охридски; прилепцко-битолцки
Битолцко -то *ср.*
Битол'а *ж.*
-Битол'а: Прилеп-Битол'а
-битол'цки: велешко-прилепцко-битол'цко-оридски; велешко-прилепцко-битол'цко-охридски
бјуџет -от *м.* (франц. од англ.)
благо *ср.*
благодарејн'е *ср. гл. им.*
благодарит се *свр., несвр.*
благодарност -а *ж.*
благодатен -тна, -тно, -тни *при9.*
благодејајн'е *ср.* (црков., рус.)
благопријатен *при9.*
благоразумје -то *ср.* (рус.)
благороден -дни *при9.*
благосостојајн'е *ср.* (рус.)
благотворен -рна *при9.*
близо *прил.*

близок -ска, -ско, -ски, -скијот *прид.*
близост *ж.*
близу *прил.*
Блискијот Исток *м.*
блиско *прил.*
блискост *ж.*
богат -а -и *прид.*
богатство *ср.*
Богословцко-учител'цки *прид.*
богослужејн'е *ср.* (книж.)
Бодуен *м.*
Боже *ср. хид.*
Божествен *прид.*
боит се *несвр.*
боја -ите *ж.*
бојадисан -и *гл. прид.*
бојен -јното *прид.*
бојит се *несвр.*
болит *несвр.*
болшинство -то *ср.* (рус.)
бол'шинство -то *ср.* (рус.)
борба -ата, -и *ж.*
борец -рци *м.*
Борислав *м.*
борит се *несвр.*
Босна *ж.*
Боснијец -јци *м.*
боснијцко-ерцеговинцки -ото *прид.*
Бошн'ак -ците *м.*
брада *ж.*
брајк'а *мн.*
бранејн'е *ср. гл. им.*
бранит (се) *несвр.*
Браничео *ср.*
брат -е *м.*
братство *ср.*
братушка -и, -ите *м.* (рус.)
братцки *прид.*
бре *изв.*
брег *м.*
брзина *ж.*
брзо *прил.*
бркан *гл. прид.*
брканица -ата *ж.*
бркат[1] *несвр.*
бркат[2] *несвр.*
број -от *м.*
бројејки *гл. прил.*
бројт *несвр.*
бугараш -и *м.*
бугаризм -змите *м.*
бугаризуајн'е -то *ср. гл. им.*
Бугарија *ж.*
Бугарија: Јужна Бугарија
Бугарин -ри -рите *м.*
бугароман -и *м.*
бугарофоб *м.*
бугарски -а *прид.*
Бугарско *ср.*
бугарцки -а, -ата, -о, -ото, -јо, -јот, -ите *прид.*
бугарцки *прил.*
-бугарцки: западно-бугарцки; источно-бугарцки; српцко-бугарцки
Бугарцко *ср.*
бугарцко-србцки -о *прид.*
будала -и *м.* (тур. од арап.)
буквално *прил.*
бунт *м.*

бунтовник -иците *м.*
Бури -ите *мн.*

В

в. *скрат.*
в. в. *скрат.*
важен -жнијот, -жна, -жно, жното, -жни, -жните *прид.*
важно *прил.*
важност *ж.*
ваков -кво *зам. какв.*
вамо *прил.*
варвар -и *м. истор.* (грч.)
варварски *прид.* (според грч.)
Вардар *м.*
вариација -ији *ж.* (рус. од лат.)
вас *зам.*
век -а, -ои (неколку века) *м.*
веке *прил.*
вековен -вните *прид.*
-вековен: стредно-вековен
велејки *гл. прил.*
велејн'е *ср. гл. им.*
Велес *м.*
велешко-прилепцки -ото *прид.*
велешко-прилепцко-битолцки -ото *прид.*
велешко-прилепцко-битолцко-охридцки -о *прид.*
велешко-прилепцко-битол'-цко-о(х)-ридцки -ото *прид.*
велик -ата, -ите *прид.*
Велика *ж.*
Велики -ите *прид., епит.*
великодушен -шна *прид.*
великодушие *ср.*
великодушије -то *ср.*
великодушно *прил.*
велит (се) *несвр.*
величит се *несвр.*
вел'ано *гл. прид. ср. р.*
вел'ит (се) *несвр.*
Венцеслав *м.*
вера -ата *ж.*
верен -рна, -рни, -рните *прид.*
верига -ата *ж.*
верно *прил.*
вероисповедуајн'е *ср. гл. им.*
веруајн'е -а *ср. гл. им.*
веруат *несвр.*
веруват *несвр.*
верцки -а, -ите *прид.*
вест-Готи -ите *мн.* (герм.)
вест-готцки -те *прид.* (герм.)
ветар *м.*
вечен -чна, -чни *прид.*
вечеринка *ж.*
вешчествен -ата *прид.* (рус.)
взаимен -мно *прид.*
ви *зам.*
вид -а, -от *м.*
видејки *гл. прил.*
виден -дните *прид.*
видит (се) *свр.*
вие *зам. лич.*
Византија *ж.*
Византијец -јците *м.*
византијцки -а, -ите *прид.*

вије *зам. лич.*
викат (се) *несвр.*
викне *свр.*
вина -та *ж.*
висок -и, -ите *прид.*
високо *прил.*
вистина -та *ж.*
вистина *прил.* и *модал.*
вкус -от *м.*
владејет *несвр.*
владика -ци, -ците *м.*
владичество *ср.*
власт -а, -та, -и *ж.*
Влаф -си, -сите *м.*
влашки -ото, -те *прид.*
влашки *прил.*
-Влашки: Кара-Влашки
Влашко *ср.*
Влашко: Кара Влашко
-Влашко: Кара-Влашко
влегуат *несвр.*
влезе *свр.*
влечејн'е -а *ср. гл. им.*
влизат *несвр.* (буг.)
влијајн'е -то, -а *ср.*
влијан'е *ср.*
внесит (се) *свр.*
внесуајн'е *ср. гл. им.*
внимајн'е *ср. гл. им.*
вниманије *ср. гл. им.*
во *предл.*
воведен -и *гл. прид.*
воведит *свр.*
воведуајн'е -то *ср. гл. им.*
вода -и *ж.*
водач -и *м.*
воден -а *гл. прид.*
водит *несвр.*
воен -а, -о, -то, -и *прид.*
военен -ени *прид.*
возведуајн'е *ср. гл. им.* (книж.)
возвишаајн'е -то *гл. им.* (книж.)
возглед -и, -ите *м.* (буг.)
возел -зли, -злите *м.* (буг.)
возможен -жна, -жно, -жни, -жните *прид.* (книж.)
возможно -то *ср.*
возможно *прил.*
возможност *ж.*
возникнит *свр.* (рус.-буг.)
возразит *свр.* (рус.)
возразуајн'е -то, -а, -ата *ср. гл. им.*
-возразуајн'е: контра-возразуајн'е
возродуајне *ср. гл. им.* (книж.)
возродуајн'е -то *ср. гл. им.* (книж.)
возродуат се *несвр.* (рус.)
возстаајн'е -то *ср.* (книж.)
возстаноит се *свр.* (рус.)
воинственост *ж.* (книж.)
војен -и *прид.*
војна -та, -и, -ите *ж.*
војска -ата, -и, -ите *ж.*
војуат *несвр.*
војуват *несвр.*
Волкашин -а *м.*
вол'а -та *ж.*
вообшче *прил., модал.*
воодушевејн'е *ср. гл. им.*

вооражен -а *гл. прид.*
вооражит (се) *свр.*
воплотејн'е *ср. гл.*
воплотит *свр.*
ворстерцки -јо *прид.*
во сашност *прил.*
воспита *свр.*
воспитаајн'е *ср. гл. им.*
воспитајн'е -то *ср. гл. им.*
воспитан -а, -и *гл. прид.*
воспитаник -ци *м.*
воспитаност *ж.*
воспитач -и *м.*
восползуат се *несвр.* (книж.)
восползуват се *несвр.* (книж.)
воспоминајн'е -а *ср.* (книж.)
воспријимајн'е *ср. гл. им.* (книж.)
воспријиман -ијот *гл. прид.* (книж.)
воспротивит се *свр.* (книж.)
востаајн'е -во, -то, -а *ср.*
востаач -ите *м.*
востајн'е -то *ср.* (книж.)
востанит *свр.* (книж.)
востаноит *свр.* (рус.)
востаноуват *несвр.* (книж.)
восторжествуат *несвр.* (рус.)
восторжествуват *несвр.* (рус.)
впечатлејн'е *ср.* (рус.)
вражда *ж.* (рус.)
враждебен -бна, -бни *прид.* (рус.)
враждуајн'е -то *ср. гл. им.* (книж.)
врајк'ат (се) *несвр.*
врвејки *гл. прил.*
врвит *несвр.*
врдзан -о *гл. прид.*
вреда -та *ж.* (буг.)
вредител'ен -л'на, -л'ни *прид.* (рус.-буг.)
вредност *ж.*
врејк'а *ж.*
време -то, -ијн'а *ср.*
времен -а, -ото *прид.*
врз *предл.*
врзан -а, -и *гл. прид.*
врзит *свр.*
врзуајн'е -то *ср. гл. им.*
врзуат *несвр.*
врнит се *свр.*
врска -и, -ите *ж.*
врф *м.*
врховен -внијот *прид.*
вршит *несвр.*
вршител -ите *м.*
вршител' *м.*
все -ја *зам. прид.* (црксло в.-рус.)
вселенцки -а *прид.*
втор -ата, -о, -ото, -ите *бр. ред.*
второстепен -о, -и *прид.*
Вук *м.*
вход -от *м.* (рус.-буг.)

Г

г[1]. *скраћ.*
г[2]. *скраћ.*
Галиција *ж.*

гарант *м.* (во текстот: gerant) (франц.-итал.)
гарантија -ји *ж.*
гарантират *свр.,несвр.* (герм.)
гаранција -ји *ж.* (франц.)
гарнизон -и *м.* (франц.)
ген. *скрат.* (герм. од лат.)
генерал-губернатор *м.* (рус., новолат.)
генерален -лни, лнијот *прид.* (новолат.)
генералски -јот *прид.*
географија -та *ж.* (лат., грч.)
географичен -чно *прид.*
географски -кијот, -ка, -ката, -ко, -ките *прид.*
географски *прил.*
Германец *м.*
германски -ијо, -ата *прид.*
германско-словенско-литовски *прид.*
герој -ои *м.* (грч.)
ги *зам.*
гимназија -ји *ж.* (герм.,грч., лат.)
гимназијски -јот *прид.*
гимнастика *ж.* (лат.-герм.)
глаа -та, -аи *ж.*
глабок -и *прид.*
глабоко *прил.*
главен -вна, -вната, -внијо, -внијот, -вното, -вни, -вните *прид.*
главно *прил.*
гладен -дната *прид.*
гладиатор -и *м.* (лат.) (истор.)
глас -от, -ои, -оите *м.*
гласник *м.*
гласовен -вни *прид.*
гледајки *гл. прил.*
гледајн'е *ср. гл. им.*
гледат *несвр.*
гледен -дна *прид.*
гледишче -а *ср.*
глупав -аа, -аи, -аото *прид., ср.*
глупост -и, -ите *ж.*
го *зам.*
год. – *скрат.*
година -и *ж.*
голем -ијот, -иот, -а, -ата, -о, -ото, -и, -ите *прид.*
големец -мци *м.* (истор.)
голтнат -и *гл. прид.*
голтне *свр.*
гонит *несвр.*
гоор -и, -ите *м.*
гоорит *несвр.*
Гора: Црна Гора
гора -и *ж.*
гордост *ж.*
горе *прил.*
горе-долу *прил.*
горен -рна, -рни, -рните *прид.*
гореречен -о, -ото *прид.*
гореч *ж.* (рус.)
горко *прил.*
Господ *м.* (црков.)
господар -и, -ите *м.*
господаруат *несвр.*
господиновци *мн.*
господство *ср.*
господствуајн'е *ср. гл. им.*

господствуат *несвр.*
господствујуки -те *гл. прил.* (рус.)
господствујушчи -ата *гл. прил.*
госпотство *ср.*
госпотствуат *несвр.*
гост -и, гостин *м.*
гостепријимство *ср.*
готвит (се) *несвр.*
Готи -те *мн.* (ост Готи - герм.)
-Готи: вест-Готи (герм.)
готов -ои *прил.*
готовност *ж.*
готоо *прил.* и *модал.*
-готцки: вест-готцки
грабеж -и *м.*
грабит *несвр.*
град -от, -ои, -оите, -ишча *м.*
градцки -те *прил.*
граг'анин -ани, -аните *м.*
граг'ански *прил.*
граг'анство *ср.*
граница -ата, -и, -ите *ж.*
граничит *несвр.*
грб *м.*
греф -еои *м.* (религ.)
грешен -шнијот *прил.*
грешка -та, -и, -ите *ж.*
грешно *прил.*
грижа -та *ж.*
грижит се *несвр.*
Грк *м.*, Грци -ите *мн.*
гркоман -и, -ите, -ни *м.*
гркоманен -анни *прил.* (грч.)
гркоманствујуки -аата *гл. прил.* (рус. форма)
грмаден *прил.*
гроб -от *м.*
грозит *несвр.*
громаден -дна *прил.*
громок -мка, -мки *прил.*
груб -о, -и *прил.*
Груев *през.*
Грујич *през.*
група -и *ж.* (франц.)
групират (се) *свр.,несвр.*
грцизм -змот *м.* (лат.)
Грција *ж.*
грцки -а, -ата, -о, -ото, -ијо, -ијот, -ите *прил.*
грцки *прил.*
-губернатор (лат.): генерал-губернатор (новолат.-лат.)
губит *несвр.*

Д

да *сврзн.*
да *чест.*
даајн'е *ср. гл. им.*
даан'е -то *ср. гл. им.*
даат (се) *несвр.*
давајки *гл. прил.*
давлејн'е *ср. гл. им.*
даде *свр.*
даден -ијо, -о, -и, ите *гл. прил.*
дадит *свр.*
даже *чест.*
даит *свр.*
дајит *свр.*

далек -о *прил.*
Далекијот Исток *м.*
далеко *прил.*
далековидејн'е *ср.*
далековиден -дната *прил.*
далекост *ж.*
далеку *прил.*
дали (да ли) *чест. праш.* и *чест.*
Дамјан *м.*
Данев *през.*
два -та *бр.*
двајица *бр.*
две -те *бр. ж.* и *ср.*
две-три *бр. прибл.*
движејн'е -ето, -а *ср.*
двоен -јна, -јните *прил.*
де *чест., член*
дебранцки -јот *прил.*
деветдесети -те *бр.*
девиз *м.* (франц.-шпан.)
Деде Агач *м.* (гратче)
дедо -овци, -ои *м.*
дејателност -а *ж.* (рус.)
дејател'ност *ж.* (рус.)
дејност *ж.*
дејствителен -лно *прил.* (книж., рус.)
дејствителност -а *ж.* (рус.)
дејствител'но *прил.*
дејствител'ност -а *ж.* (рус.)
декларација -ји *ж.* (франц. од лат.)
дел -ои *м.*
дележ -от *м.*
делејн'е -то *ср. гл. им.*
делит се *несвр.*
дело[1] *ср.*
дело[2] *ср.* (назив)
дел'ит (се) *несвр.*
Дел'чев *през.*
демон *м.* (франц. од грч.)
демонстративно *прил.* (герм.-лат.)
деморализујуки -те *гл. прил.* (франц.-рус. форма)
ден -от, дни *м.*
-ден: Митров-ден
денеска *прил.*
денешен -шнијот, -шна, -шната, -шното *прил.*
дервент -ите *м.* (тур.)
десен -сна, -сно *прил.*
десно *прил.*
детинство *ср.*
деца *мн.*
дзрдзала *мн.*
диалект -от, -ите *м.*
дигат (се) *несвр.*
дигне се *свр.*
дигнит се *свр.*
дијалект -и *м.* (герм.)
диктуан -и *гл. прил.* (герм.)
диктуват *несвр.* (рус. од герм.)
Димица *м.*
дипломат -и, -ите *м.* (франц. од лат.)
дипломатија -та *ж.* (франц. од грч.)
дипломатичен -чна, -чни *прил.* (франц. според грч.)

дипломатически *прид.* (рус. од франц.)
дипломатцки -а, -ијо *прид.*
дипломација *ж.* (рус. од франц.-грч.)
директор -от *м.* (герм.)
дневен *прид.*
днешен -шнијот *прид.*
до *предл.*
добав(ка) -ите *м.* (рус.)
добар -ра, -ри, -рите *прид.*
добиват *несвр.*
добиет (се) *свр.*
добијајн'е -то *ср. гл. им.*
добијат (се) *несвр.*
добијен -а, -и *гл. прид.*
добијет (се) *свр.*
добијит *свр.*
добит *м.* (срп.)
добрина -и, -ите *ж.*
добровол'но *прил.*
Добруджа *ж.* (град)
доведе *свр.*
доведен -о *гл. прид.*
довери(т) се *свр.*
доверје -то *ср.*
доверува *несвр.*
доволство -то *ср.* (рус.)
довршит се *свр.*
догоор *м.*
додир *м.* (срп.-хрв.)
дозволен -и *гл. прид.*
дозволит *свр.*
дозвол'уат *несвр.*
дозрејан -о *гл. прид.*
дозрел -и *прид.*
дојде *свр.*
дојден -и *гл. прид.*
дојдит *свр.*
дојдуајн'е -то *ср. гл. им.*
докажано *прил.*
докажит *свр.*
докажуајн'е *ср. гл. им.*
докажуат *несвр.*
докажуачка -и *ж.*
докажуват *несвр.*
до колку *прил.*
документ -и *м.* (герм.)
долг -о, -от, -ои *м.*
долг -о, -ото, -и *прид.*
долго *прил.*
долгоприготвуан -ото *прид.*
долен -лна, -лно, -лните *прид.*
должен -жни *прид.*
должит се *несвр.*
должност -и *ж.*
долог *прид.*
долу *прил.*
дома *прил.*
домашен -шните *прид.*
донесе *свр.*
донесит *свр.*
доод -и *м.*
доолен -лни *прид.*
дополнејн'е -а *ср. гл. им.*
дополнуајн'е -а *ср. гл. им.*
допушк'ат *несвр.*
допушчајн'е -то *ср. гл. им.*
допушчат *несвр.*
допушчен -о *гл. прид.*
допушчит (се) *свр.*
дори *чест.*

досада *ж.*
досега (до сега) *прил.*
досегашен -шната, -шно,
-шното, -шнијот *прид.*
досели се *свр.*
доста *прил.*
достигајн'е *ср. гл. им.*
достигат се *несвр.*
достигнит (се) *свр.*
достигуајн'е *ср. гл. им.*
достижејн'е -то *ср. гл. им.*
достоинство -а *ср.*
достојајн'е *ср.*
достојинство -а *ср.*
дотеруат се *несвр.*
до тогај *прил.*
до толку *прил.*
дотука (до тука) *прил.*
доцен -цните *прид.*
доцкан *прил.*
доцкен -цкна *прид.*
доцкнашен -шни *прид.*
дочек *м.*
др. *скрат.*
Драмцко *ср.*
држаа -та, -аи, -аите, -аји *ж.*
државен -вна, -вни, -внијот,
-вните *прид.*
држаен *прид.*
држаица -и *ж.*
држајн'е -то *ср. гл. им.*
држит (се) *несвр.*
дробен -бни *прид.*
друг -гијо(т), друга -ата, друго,
други, друзи, друзите
прид.
другар -и *м.*
другарство -то, -а *ср.*
(книж.,арх.)
другаруат *несвр.*
другиму
друго -ото *ср.*
друго -ото *прил.*
друг' -г'от *прид.*
дружба *ж.*
друм -ишчата *м.* (грч.)
дујет *несвр.*
Дунав -аот *м.*
дуовен -вна, -вно, -вното, -вни,
-вните *прид.*
дуовенство *ср.*
дуовно *прил.*
дуовно-национален -лно *прид.*
(мак.- герм. од лат.)
дух, дуот *м.*
духовен -вно *прид.*
душа -та, -и, -ите *ж.*
Душан -а *м.*
Душанов -оата *прид.*
душевен *прид.*

Г'

г'аур -и *м.* (тур.)
-г'аур: Срб-г'аур
г'оа *чест.* (тур.)
Г'уро *м.*

Е

е *гл.*
е *изв.*
евангелие -то *ср.* (грч.)
ево *чест.*
евол'уција *ж.* (лат.)
евол'уцијен -јна, -јно *прид.*
Европа *ж.*
европејец -јци, -јците *м.*
-европејец: индо-европејец
европејцки -а, -о, -ото, -јот, -ите *прид.*
-европејцки: западно-европејцки; индо-европејцки
евтин -о *прид.* (грч.)
Егејцко море *ср.*
егоистичен -чна, -чно, -чни *прид.* (франц.)
еден (една, едно, едни) *бр., зам. прид., прид.*
един -а *прид.*
единствено *прил.*
единство *ср.*
еднаш *прил.*
екзарх *м.* (грч.)
екзархија -та *ж.* (црков., средногрч.)
екзархијцки *прид.*
екзархист -и, -ите *м.* (грч.)
економија *ж.* (грч.)
економски -о *прид.*
економцки -о, -ото *прид.*
економцки *прил.*
ексик *прил.* (тур.)
експериментатор *м.* (герм. од лат.)
експлоа(а)тира *свр.,несвр.* (герм. од франц.)
експлуататорцки -ата *прид.*
експлуатација -та *ж.* (герм. од франц.)
експлуатира *свр.,несвр.* (герм. од франц.)
експлуатирајн'е -то *ср. гл. им.*
елемент -и *м.* (герм. од лат.)
емигрант -ите *м.* (герм. од лат.)
емиграција *ж.* (герм. од лат.)
енергичен -чна, -чната, -чни *прид.* (грч.)
енциклопедија *ж.* (новолат. од грч.)
епархија -ји *ж.*
епоха *ж.* (герм. од лат.-грч.)
ера *ж.* (герм.)
Ерменија *ж.*
Ерцеговина *ж.*
ерцеговинец -нци *м.*
-ерцеговинцки: босниј цко-ерцеговинцки
Ерцегоина *ж.*
есап -и, -ите *м.* (тур.)
есапчија -ји *м.* (тур.)
естетичен -чни, -чните *прид.* (франц. според грч.)
естетичност *ж.*
етимологија -та *ж.* (герм. од лат.)
етимологијцки *прид.*
етимологијцко-фонетичен *прид.*
етнографија -та *ж.* (герм. од лат.)

етнографцки -а, -о, -ата *прид.*
етнографцки *прил.*
етнографцко-политичен *прид.*
ето *чест.*

Ж

жажда *ж.* (рус.)
жалост *ж.*
жалостен *прид.*
жежда *ж.* (рус.)
желајн'е -то *ср.* (рус.)
желан -ите *прид.* (рус.)
желател'ен -л'но, -л'ните *прид.* (рус.)
жена -и *ж.*
женцки *прид.*
жив -а, -и, -ијот, -ите *прид.*
живејано *гл. прид. ср. род*
живеје *несвр.*
живејки *гл. прил.*
живејн'е -то *ср. гл. им.*
живено *гл. прид. ср. род.*
живит *несвр.*
живот -та, -то *м.* и *ж.*
животен -тните *прид.*
живуат *несвр.*
жиот -от, -и *м.*
жител -и *м.*
жителство -то *ср.*
жител'ство *ср.*
жиујн'е *ср. гл. им.*
жртва -и, -ите *ж.*
жртвујн'е *ср. гл. им.*
жртвува *свр.,несвр.*
жупан *м.* (истор.)
журнал -от *м.* (франц.)
журналист -и *м.* (франц.)
журналистика *ж.* (рус. по франц.)

З

за *прегл.* и *сврзн.*
забаа *ж.*
забележит *свр.*
забележујн'е *ср. гл. им.*
забележуат се *несвр.*
забелешка -и *ж.*
заблагорасудит му се *свр.* (рус.)
забораат *несвр.*
забораит *свр.*
забранит *свр.*
забрануајки *гл. прил.*
забрануат *несвр.*
забрауват *несвр.*
забркан -и *гл. прид.*
заведејн'е -а *ср.* (рус.)
завет *м.*
завијен -а *гл. прид.*
зависит *несвр.*
зависност *ж.*
завладит *свр.*
завладујн'е -то, -а *ср. гл. им.*
завоевајн'е -то *ср. гл. им.* (рус.)
завоеван -ите *гл. прид.* (рус.)
завојујн'е -то *ср. гл. им.*
завојувајн'е *ср. гл. им.*
завојуват *свр.*

загуба -и, -ите *ж.*
загубен -а *гл. прид.*
загубит *свр.*
загубуајн'е -то *ср. гл. им.*
зад *пред.л.*
задака -и *ж.*
задаток *м.* (срп.-хрв.)
задак'а -та *ж.*
задирнат -и, -ите *гл. прид.*
задобијет *свр.*
задолбочуват се *несвр.*
задолжејн'е -јн'а *ср. гл. им.*
задолжен -а, -и *гл. прид.*
задолжителен -лното *прид.*
задолжуат *несвр.*
задоолен -и *гл. прид.*
задоцнит *свр.*
задржит (се) *свр.*
задружен -жна, -жно *прид.* (буг.)
задружно *прил.*
задушен -а *гл. прид.*
заедно *прил.*
заживејит *свр.*
заживит *свр.*
заинтересуан -а, -ата, -и, -ите *гл. прид.*
заинтересуват се *свр.,несвр.*
заисит *несвр.*
заисност *ж.*
зајавуајн'е *ср. гл. им.*
зајавуат *несвр.*
зајам -от *м.*
зајауват *несвр.*
заједничен -чното, -чни *прид.*
заједно *прил.*
зајувајн'е -а *ср. гл. им.*
заклнат се *свр.*
закл'учават *несвр.*
закл'учен *гл. прид.*
закл'учит *свр.*
закл'учок *м.*
закл'учуајн'е -н'а *ср. гл. им.*
закл'учуат *несвр.*
закл'учуват се *несвр.*
закон -о *м.*
закопан -о, -и *гл. прид.*
закопат се *свр.*
закрепит *свр.*
замажит *свр.*
замена *ж.*
заменен -о *гл. прид.*
заменит *свр.*
замиже *свр.*
заминаајки *гл. прил.*
заминит *свр.*
заминуајн'е -то *ср. гл. им.*
замолит *свр.*
замолчуајн'е -то *ср. гл. им.*
замолчуат *несвр.*
занимаат се *несвр.*
заобикол'уват *несвр.*
запад *м.*
западен -дна, -днијот, -дно, -дните *прид.*
-западен: јужно-западен
западнит *свр.*
западно-бугарцки -ото *прид.*
западно европејцки *прид.*
западно-европејцки *прид.*
западно-словенцки -а *прид.*
запитат (се) *свр.*

запитуат се *несвр.*
запитуват се *несвр.*
заплатит *свр.*
запоедат *свр.*
запознае се *свр.*
запознајан -и *гл. прид.*
запознаје се *свр.*
запустен -а *гл. прид.*
запустуајн'е -то *ср. гл. им.*
зар *чест.* и *сврзн.*
заради *предл.*
зарди *предл.*
заробен *гл. прид.*
заробит *свр.*
за сега *прил.*
заседаајн'е *ср. гл. им.*
заседаат *несвр.*
заселејн'е -то *ср. гл. им.*
заселен -и *гл. прид.*
заслепен -ите *гл. прид.*
заслепеност *ж.*
заслужаат *несвр.*
заслужит *свр.*
заставуат *несвр.*
застаит *свр.*
застапен -а, -и *гл. прид.*
застапит (се) *свр.*
застауат *несвр.*
застауват *несвр.*
застој *м.*
затварат *несвр.*
затворен *гл. прид.*
затворит *свр.*
затемнуајн'е *ср. гл. им.*
зато (за то) *прил.* и *сврзн.*
затоа (за тоа) *прил.* и *сврзн.*
затрубит *свр.*
затруднејн'е *ср. гл. им.*
затруднител'ен -л'ното *прид.* (рус.)
затруднуват *несвр.* (рус.)
зафајкат *несвр.*
зафатен -о, -и *гл. прид.*
зафатит (се) *свр.*
зафаток -о, -от *м.*
зачисл'ит се *свр.* (рус.)
зашчита *ж.*
зашчитит *свр.*
зашчитуат *несвр.*
зашчишчат *несвр.*
зашчо *сврзн.* и *прил.*
збор -от, -ои, -оите *м.*
зборит *несвр.*
зборуајн'е *ср. гл. им.*
зборуат *несвр.*
збркуат *несвр.*
звер -оите *м.*
зверство -а *ср.*
звуковен -вни *прид.*
звучен *прид.*
згода -и *ж.*
згоден -дни *прид.*
згорен *прид.*
згрупират се *свр.*
здајн'е -то *ср.*
здрав -(р)ао, -ијот *прид.*
здравост -а *ж.*
здреет *несвр.*
здрејит *несвр.*
здружуајн'е -то *ср. гл. им.*
земајн'е -то *ср. гл. им.*
земат *несвр.*

земелен *прид.* (рус.)
земен -о *гл. прид.*
земит *свр.*
земја -јата, -ји, -јите *ж.*
земјак -ци *м.* (рус.)
земјишче -то *ср.*
зид *м.*
зимајки *гл. прил.*
зимајн'е *ср. гл. им.*
зимат *несвр.*
Зиновјев *през.*
Зиновьев *през.*
златен -тни *прид.*
злина -и *ж.*
зло *ср.*
злоупотреба -и, -ите *ж.*
злоупотребуват *несвр.*
знае *несвр.*
знаит (се) *несвр.*
знајајн'е *ср. гл. им.*
знајет (се) *несвр.*
знајит (се) *несвр.*
знак -ои *м.*
значај *м.*
значејн'е -то *ср.*
значит *несвр.*
значит *сврз.* и *модал., чест.*
зол *прид.*
зор *м.* (тур. од перс.)
зрелост *ж.*

И

ѝ[1] *зам.* (од таа, она)
ѝ[2] *зам.* г и
и *сврзн. состав.*
и *чест.*
и ... и *сврзн.*
И. А. *скрат.*
И. Хр. *скрат.*
Иван *м.*
игнорирајн'е -то *ср. гл. им.*
игнорират *свр.,несвр.* (герм. според лат.)
игра -та *ж.*
играно *гл. прид. ср. род*
играт *несвр.*
иде *несвр.*
идеа -и *ж.* (лат. од грч.)
идеал -и, -ите *м.* (франц.)
идеален -лна *прид.* (франц.)
идеализират *свр.,несвр.* (франц., герм.)
идеалист -и *м.* (франц.)
идеја -та, -јите *ж.* (лат. од грч.)
идејки *гл. прил.*
идејн'е -то *ср. гл. им.*
идено *гл. прид. ср. род*
идит *несвр.*
изарчит *свр.* (мак-тур.)
избавуајн'е -то *ср. гл. им.* (црквслов.)
избаит (се) *свр.* (црквслов.)
избајит *свр.* (црквслов.)
избеган -и, -ите *гл. прид.*
избегнат -о *гл. прид.*
избегнит *свр.*
избегуајн'е -то *ср. гл. им.*
избегуат *несвр.*
избегуват *несвр.*
изберит *свр.*

избије *свр.*
избира *несвр.*
избирајки *гл. прил.*
избирајн'е -то *ср. гл. им.*
избор -от *м.*
избран -о *гл. прид.*
изброејн -и *гл. прид.*
избројен -ите *гл. прид.*
извадит *свр.*
извесен -сна, -сно, -сни *прид.*
известен -тна, -тно, -тната *прид.*
-известен: обшчо известен
известје -а, -ата *ср.* (рус.)
известуајн'е *ср. гл. им.*
извика *свр.*
извинејн'е *ср. гл. им.* (рус.)
извинуа се *несвр.*
извлекуват *несвр.*
извлечит *свр.*
извојуан -а *гл. прид.*
извојува *свр.*
извор *м.*
изврвит *свр.*
извршит *свр.*
извршуајн'е *ср. гл. им.*
извршуат се *несвр.*
изгооруа се *несвр.*
изгубено -то *ср.*
изгубит *свр.*
изгубуајн'е -то *ср. гл. им.*
издаајн'е -то *ср. гл. им.*
издаат *несвр.*
издател -и *м.* (рус., книж.)
издигне *свр.*
издржуат *несвр.*
изиграет *свр.*
изиграт *свр.*
изјавуајн'е *ср. гл. им.*
изкажуат *несвр.*
излагат[1] *несвр.*
излагат[2] се *свр.*
излажан -и *гл. прид.*
излаже (се) *свр.*
излегуат *несвр.*
излегуват *несвр.*
излез -от *м.*
излезе *свр.*
излезит *свр.*
излизат *несвр.*
излишен -шни *прид.*
излишно *прил.*
изложејн'е *ср. гл. им.* (книж.)
изложен -и *гл. прид.*
изложит *свр.*
изл'упен -и *гл. прид.*
измег'у *предл.*
измена *ж.*
изменејн'е -то, -а *ср. гл. им.* (книж.)
изменит[1] (се) *свр.*
изменит[2] *свр.*
изменуајн'е -то *ср. гл. им.*
изменуат (се) *несвр.*
измерит *свр.*
изместит *свр.*
изместуајн'е -то *ср. гл. им.*
изместува се *несвр.*
измие *свр.*
измислит *свр.*
измисл'уат *несвр.*
изнајдит *свр.*

изопачува *несвр.*
изработен -ијо, -а, -о, -и *гл. прид.*
изработит *свр.*
изработуајн'е -то *ср. гл. им.*
изработуат *несвр.*
изработуват (се) *несвр.*
изражуајн'е *ср. гл. им.*
изражуан'е -то *гл. им., ср.*
изражуат *несвр.*
изражуват се *несвр.*
израз *м.*
израмнит се *свр.*
изслужит *свр.*
изучаајки *гл. прил.*
изучаајн'е -то *ср. гл. им.*
изучават (се) *несвр.*
изучен -ите *гл. прид.*
изучит *свр.*
изучуајн'е -то *ср. гл. им.*
изучуат *несвр.*
изучуват *несвр.*
или *сврзн.*
-илирцки: трако-илирцки
илустрација *ж.* (франц. од лат.)
ил'адо *ср.* новогрч.: hiliada
ил'адогодишнина *ж.*
ил'узија -та, -јите *ж.* (франц. од лат.)
ил'устрација *ж.* (франц. од лат.)
им *зам.*
имајки *гл. прил.*
имајн'е *ср. гл. им.*
имат (се) *несвр.*
име -то, -ијн'а, -ијн'ата, -ишча *ср.*
имено *прил.* и *модал.*
именуват се *несвр.*
имишча *мн.*
император *м.* (лат.)
императорцки -ото *прид.*
империја *ж.* (лат.)
имперцки -те *прид.*
инак *прил.* и *модал.*
инаков -кво, -кви *прид.*
индеферентизм *м.* (франц. од лат., книж.)
индијцки -ата *прид.*
индиферентизм *м.* (франц. од лат., книж.)
Ииндоевропејец -јци, -јците *м.*
индо-европејцки *прид.*
индо-иранцки -а *прид.*
иницијатива -ата *ж.* (герм. од лат.)
иницијатор -и *м.* (герм.)
иницијатива -та *ж.* (герм. од лат.)
инспектор -от *м.* (герм. од лат.)
инспекторство -то *ср.*
инстинкт -и *м.* (герм. според лат.)
интелегентен -тна, -тната, -тни *прид.* (лат.)
интелегенција -та *ж.* (лат.)
интелектуален -лни *прид.* (герм. од лат.)
интелигентен -тни *прид.* (лат.)
интерес -от, -и, -ите *м.* (герм. од лат.)

интересен -сни *прид.* (франц.)
интересуат се *несвр.* (рус. форма)
интересуват (се) *несвр.* (рус. форма)
интернационалист -и *м.* (франц.)
интригант -ите *м.* (герм. од франц.)
иранцки -а, -ата *прид.*
-иранцки: индо-иранцки
иронизируајн'е *ср. гл. им.* (рус. од франц.)
иронија *ж.* (франц. од лат.-грч.)
ироничен *прид.* (франц. според лат.)
иронја -и *ж.* (франц. од лат.-грч.)
исел'уат се *несвр.*
искажан -а, -и, -о *гл. прид.*
искаже (се) *свр.*
искажен -о *гл. прид.*
искажит се *свр.*
искажуајн'е -то *ср. гл. им.*
искажуа(т) *несвр.*
искл'учејн'е -а *ср.* (црков.-рус.)
искл'учи се *свр.*
искл'учител'ен -л'на *прид.*
искл'учител'но *прил.*
ископат *свр.*
ископчит *свр.*
искоренит (се) *свр.*
искрен -а, -ото, -и *прид.*
искрено *прил.*
искупит *свр.*
искусен -сна *прид.*
искуствен -о *прид.* (рус.)
искуствено *прил.* (рус.)
искуственост -а *ж.* (рус.)
испита *свр.*
испливе *свр*
испливит *свр.*
исповедуат *несвр.*
исполне *свр.*
исполнен -а, -о *гл. прид.*
исполнит (се) *свр.*
исполнуајн'е -то *ср. гл. им.*
исполнуат (се) *несвр.*
исполнуач *м.*
исполнуват *несвр.*
испразднит се *свр.*
испраит *свр.*
испрати *свр.*
исстаи *свр.*
ист -а, -ата, -о, -ото, -и, -ите, *прид.*
истапит *свр.*
истаит се *свр.*
истеран -и *гл. прид.*
истеруајн'е -то *ср. гл. им.*
исти -ијо -ијот *прид.*
истина -ата *ж.*
истинцки -јот, -а *прид.*
исто -то *ср.*
исто *прил.*
исток *м.*
Истокот *м.*
истом *прил.*
историја -та *ж.* (герм. од лат., грч.)
историјицки *прид.*

историјцки -а, -ата, -о, -ите *прид.*
-историјцки: културно-историјцки
историјцко-културен -и *прид.*
историјцко-фонетичен *прид.*
историк -ци *м.*
историко-културен -рните *прид.*
историцки *прид.*
историјицки -те *прид.*
источен -чна, -чнијот, -чното *прид.*
Источна Румелија *ж.*
источна Македонија *ж.*
источно-бугарцки -кото, -те *прид.*
источно-словенцки *прид.*
истребит (се) *свр.*
исход -от *м.*
исцрпен -о *гл. прид.*
исцрпит *свр.*
исчезне *свр.*
исчезнит *свр.*
исчешл'ан -а *гл. прид.*
исчистит *свр.*
италијцки -ата *прид.*
итрост -и *ж.*
итруат *несвр.*

J

ја *зам.*
ја *чест.*
јава *ж.*
јавен -вна, -вната, -вни *прид.*
јавит се *свр.*
јавно *прил.*
јавуајн'е -а *гл. им. ср.*
јавуат се *несвр.*
Јагич *през.*
Јагичјев -ата *прид.*
јазик -а, -о, -от, -ци, -ците *м.*
јазиков -ои *прид.* (рус.)
јазиковен -вните *прид.* (рус.)
јазикознајец -јци *м.* (рус.)
јазичен -чна, -чни *прид.*
јазичество -то *ср.*
јак -а, -и *прид.*
јако *прил.*
јалов -и *прид.*
јаничар -и *м.*
Јанков *през.*
јануари *м.* (средногрч.)
јас *зам.*
јасен -сна, -сни *прид.*
јасно *прил.*
јасну *прил.*
јатка -та *ж.*
јаува се *несвр.*
је *зам.*
једејн' -от *прид., бр. ред.*
један -днијо(т), -дна(та), -дно(то), -дни(те) *бр., прид., зам. прид., бр. ред., им.*
јединејн'е *ср.* (рус.)
јединица -и *ж.*
јединствен -ијот *прид.*
јединствено *прил.*
једнакво *прил.*

једнаков -ква, -кви *прид.*
једнаш *прил.*
једно *ср. неизм.*
једно *прил.*
једно *сврзн.*
једно во друго *прил.*
једно до друго *прил.*
једно друго *ср. неизм.*
једно по друго *прил.*
једногласије *ср.*
једногласно *прил.*
једнодушен -шно *прид.*
једностран -и *прид.*
језуит -ите *м.* (лат.)
јет *гл.*
ји *зам.*
јоби -те *мн.*
јота *ж.* (грч., книж.)
југ *м.*
југо-источен *прид.*
јужен -жна, -жното, -жни, -жните *прид.*
Јужна Бугарија *ж.*
јужна Македонија *ж.*
јужно-западен -дна *прид.*
јужноСловен -ите *м.*
јужно-словенцки -ка, -ката, -ките *прид.*
Јули *м.* (средногрч. од лат.)
јунашчина *ж.*
Јуришич *през.*

К

ка *предл.*
Кавала *ж.*
каде *прил.* и *сврзн.*
каде *предл.*
кажит *свр.*
кажуајн'е -то *ср. гл. им.*
кажуат (се) *несвр.*
кажуват *несвр.*
кај *прил.*
кај *предл., сврзн.* и *прил.*
каје се *несвр.*
как *прил.* и *сврзн.*
како *прил.* и *сврзн.*
каков -ква, -кво, -кви *прид. зам. (зам. прид.)*
Каличе *м. през.*
Канада *ж.*
кандидат -и *м.* (лат.)
кандидатура *ж.* (лат.)
кандитат -и *м.*
канен *гл. прид.*
као *прил.* и *сврзн.*
капитал *м.* (герм. од лат.)
капитулирајн'е *ср. гл. им.*
капитулират *свр.,несвр.* (герм. од лат.)
капка *ж.*
каприз -и *м.* (франц. од итал.)
капризен -зно *прид.*
Кара Влашко *ср.*
Кара-Влашки -те *прид.*
Кара-Влашко *ср.*
Каравлашко *ср.*
Караџич *през.*
карајн'е -то *ср. гл. им.*
Карајовов *през.*
карат се *несвр.*

карта *ж.* (герм. од итал. по лат.)
кас -о *прид.*
каса -и *ж.* (итал. според лат.)
касно *прил.*
кат -ои *м.*
катагодина *ж.*
катаден *м.*
катаденен -деннијот *прид.*
категорија -ји *ж.* (франц. од лат.-грч.)
категоријцки *прил.*
категорично *прил.*
като *сврзн.*
католик -ци, -ците *м.* (франц-грч.)
католичество -то *ср.* (рус.)
каур, каурин -ри, -рите *м.* (тур. од арап.)
каурцки -а *прид.*
качество -а *ср.* (рус.)
ке *чест.*
кел'тцки -ата *прид.*
кентерберијцки -јо *прид.*
кеф -от *м.* (тур. од арап.)
кје *чест.*
клаат *несвр.*
клават *несвр.*
кладит *свр.*
клаит *свр.*
клајн'е -то *ср. гл. им.*
клас -от, -ои *м.* (герм. од лат.)
класически -те *прид.* (лат.-рус.
клевета *ж.*
клеветит *несвр.*
клиент -и *м.* (герм. од лат.)
Климент *м.*
кнез *м.*
книга -та, -и, -ите *ж.*
книжен -жнијот *прид.*
книжка -и *ж.*
кн'аз -от *м.*
кога *прил.* и *сврзн.*
кого *зам.*
кожарцки *прид.*
кој, која, које, кои, који *зам.*
којн' *м. зоол.*
колејн'е -то, -н'а *ср. гл. им.*
колено *ср.* (анат.)
колко *прил.* и *сврзн.*
колку *прил.* и *сврзн.*
колонија *ж.* (герм. од лат.)
колце -ца, -цата *ср.*
ком *предл.*
коментарији *мн.* (рус. од лат.)
комитет -о, -от, -и, -ите *м.* (франц.)
-комитет: контр-комитет
комитетцки -те *прид.*
компрометират *свр.,несвр.* (рус.-буг. форма)
компромис *м.* (герм. од франц.)
компромитират *свр.,несвр.* (франц. од лат.)
кому *зам.*
кон *предл.*
конец -нци *м.*
конј *м. зоол.*
конкуренција -та *ж.* (герм. по лат.)

конкурират *свр.,несвр.* (герм. по лат.)
конпенсација *ж.* (лат.)
Константин *м.*
констатират *свр.,несвр.* (герм.-франц.)
консул -и, -ите *м.* (франц. од лат.)
консулство -а *ср.*
контака *прил.*
контр- лат.
контр-комитет *м.*
контра-возразуајн'е -а *ср. гл. им.* (лат.-рус.)
конференција ји, -та *ж.* герм. од лат.
конференција *ж.* герм. од лат.
конфликт -от *м.* (герм. од лат.)
концерт *м.* (герм., франц. од итал.)
копират *свр.,несвр.* (герм.)
Копитар *през.*
корен -о, -от, -и *м.*
коренен *прид.*
кореспондент -от *м.* (герм. од лат.)
кореспонденција -та *ж.* (лат.)
корист -а *м.*
користит се *несвр.*
коса -и *ж.*
косвено *прил.* (рус.)
Космајцки -а (улица) *прид.*
Косоо *ср.*
Коста *м.*
костуат *несвр.*
костуват *несвр.*
Костур *м.* (град)
костурец -рци *м.*
костурцки -о, -јот *прид.*
Костурцко *ср.*
котловина -и *ж.* (геогр.)
котлоина -и *ж.* (геогр.)
кошул'а *ж.*
краг -ои *м.*
краина -и *ж.*
краишче -а, -ата *ср.*
крај -о, -от *м.*
крај *предл.*
крајен -јнијот, -јната, -јното, -јни, -јните *прид.*
крајина -и, -ата *ж.*
крајишче -а *ср.*
крал -еи *м.*
кралеина *ж.*
Крали (Марко) *м.*
крал' -от *м.*
крал'ство *ср.*
крв -та *ж.*
крвен -вно *прид.*
крвопролијајн'е -то *ср.*
крева *несвр.*
крепит *несвр.*
крепостничество -то *ср.* (рус.)
крив -а, -и *прид.*
кривина -та *ж.*
криза -ва *ж.* (франц. според грч.)
кријет се *несвр.*
Крит *м.*
критика -та *ж.* (франц.-лат. според грч.)
критикуајки *гл. прил.*

критикуат *несвр.*
критичен *прид.*
критично *прил.*
крст *м.*
крстејн'е *ср. гл. им.*
крстен -и *гл. прид.*
крсти(т) (се) *свр.,несвр.*
крстоносец -сците *м.*
крстуајн'е -то *ср.*
култивирајн'е *ср. гл. им.* (герм. од франц.)
култура -и *ж.* (герм., франц., лат.)
културен -нијот, -рната, -рно(то), -рни(те) *прид.*
-културен: историјцко-културен; историко-културен
културно *прил.*
културно-историјцки -ка, -ките *прид.*
културно-национален -лно *прид.*
кум *м.*
кумче -то *ср. дем.,хип.*
Куртене *през.*
кук'а -ата *ж.*
Кучео *ср.*

Л

Лавров *през.*
лагер -и *м.* (герм.)
лажит *несвр.*
лажливец -вците *м.*
лажовен -вни *прид.*
Лазар *м.*
ланцки -те *прид.*
лев -ијот *прид.*
лево *прил.*
легален -лно *прид.* (франц. од лат.)
лежит *несвр.*
лексичен -чни *прид.* (грч.)
Лерин *м.*
лесен -сните *прид.*
лесно *прил.*
лесно -то *ср.*
лесномислено *прил.*
лето -то *ср.*
ли *чест.*
лингвист -и, -ите *м.* (франц. од лат.)
литература -та, -и *ж.* (герм. од лат.)
литературен -рна(та), -рни(те), -рнијот *прид.*
-литературен: научно-литературен
Литовец -вците *м.*
литовцки -а, -ата *прид.*
-литовцки: германцко-словенцко-литовцки
лице -ца *ср.*
личен -чни *прид.*
лично *прил.*
лишит *свр.*
ловит *несвр.*
ловок -вки *м.* (рус.)
логичен -чни *прид.* (грч.)
логично *прил.*
лож *ж.* (рус.)
ложен -жни *прид.* (рус.)

Лоза *ж.*
лојален -лни *прид.* (франц. од лат.)
лојзе *ср.*
Лондон *м.*
лотарија -ји *ж.* (грч. од итал.)
лош -а, -ијот *прид.*
лошо *прил.*
лошотија -ји *ж.*
луг'е *мн.*
лужичко-србцки -јот *прид.*

Л' (= Љ)

л'уби *несвр.*
л'убимец *м.*
л'уг'е -то *мн.*
л'ути се *несвр.*

М

мавне *свр.*
маж -и *м.*
мајка -и *ж.*
мајмун -и *м.* (тур.)
мака -и *ж.*
макар *сврзн.* новогрч. makari
Македон. *скрат.*
Македонец -от, -нци, -нците *м.*
македонизм -змите *м.*
Македонија *ж.*
македонски -ото *прид.*
македонцки -јо, -јот, -а(та), -о(то), -ите *прид.*
македонцки: обшче македонцки
-македонцки: национално-македонцки; старо-македонцки
македонцки *прил.*
македонцко-словенцки *прид.*
максимум *прил.* (лат.)
мал -а(та), -и, -ите *прид.*
малечок -чки, -чките *прид.*
малко *прил.*
малку *прил.*
мало *прил.*
малу *прил.*
малце *прил.*
мана *ж.* (тур. од перс.)
маневр -ври *м.* (франц.)
Манчжурија *ж.* (истор.)
Марица *ж.*
Марко *м.*
марш -еи *м.* (франц.)
маса *ж.* (лат.)
маска -та *ж.* (герм., франц., итал. од арап.)
матен -тна *прид.*
материален -лна *прид.*
материјал *м.* (герм.)
материјален -лна, -лната, -лни, -лно *прид.*
материјално *прил.*
Матов *през.*
мачен -чна, -чно, -чни, -чните *прид.*
мачит (се) *несвр.*
мачно *прил.*
машки *прид.*

Машков *през.*
ме *зам.*
мегали (грч.)
мег'у *предл.*
мег'ународен -дното, -дни, -дните *прид.*
мег'уусобен -бна *прид.*
меморандум -и *м.* (франц. од лат.)
мене *зам.*
менит се *свр.,несвр.*
меншество -то *ср.* (рус.)
мера -и *ж.*
мерило *ср.*
мерит се *несвр.*
месец -и *м.*
местен -стна, -стната, -стното, -стни, -стните *прид.*
местијн'а -та *мн.*
место -ото, -а, -ата *ср.*
место *предл.*
метаморфоза *ж.* (лат. од грч.)
-механичен: политично-механичен (герм. Mechanik, грч.)
механически *прил.*
механично-политичен *прид.*
ми *зам.*
Миклошич *през.*
-милет: Урум-милет
милиарда -и *ж.* (франц.)
Милијашевич *през.*
милион -и *м.* (франц. од итал.)
мило *прил.*
Милованович *през.*
милост -а *ж.*
милуат *несвр.*
милуват *несвр.*
министер -три, -трите *м.* (франц. од лат.)
министер-президент *м.* (герм.)
министерство -то *ср.*
министерцки *прид.*
министр-председник *м.* (срп.)
министр-президент *м.* (герм.)
минуат *несвр.*
минута *ж.* (герм.-франц. од лат.)
мир *м.*
мирен -рна, -рно, -рното, -рни, -рните *прид.*
мирно *прил.*
мировозрејн'е -то *ср.*
мисија -та *ж.* (лат.)
мисла -и, -ите *ж.*
мислејки *гл. прил.*
мислејн'е *ср.*
мислим -о *прид.* (буг.)
мислит *несвр.*
мислјит *несвр.*
мисл'а -та *ж.*
мисл'ит (се) *несвр.*
мистификација *ж.* (франц.)
митинг -зи, -зите *м.* (англ.)
Митров-ден *м.*
Михајловски *през.*
-Михајловцки: Цончев-Михајловцки
мјасат *несвр.*
мјурцштегцки -јот *прид.*
млад -ата -и, -ите *прид.*
младеж *ж.*

младенчески -а *прид.* (рус., буг.)
мнејн'е -а *ср.*
мним -а *прид.* (рус.)
много *прил.*
много- *прид.*
многобројен -јната, -јни *прид.*
многогодишен -шно *прид.*
многоочекуан -ото *прид.*
многочислен -о *прид.* (рус.-буг.)
многу *прил.*
мнозина *прил.* и *им.*
мнозинство *прил.* и *им (ср.)*
могушчество *ср.* (рус.; буг.)
мода *ж.* (франц. од лат.)
мое -то *зам. прид.*
можит *несвр. лич.,безл.*
можит *модал.*
мој -от, -а, ата -е, -ето, -и, -иве, -ите *зам.*
молба *ж.*
молебен *м.*
молит *несвр.*
молчит *несвр.*
мома -и *ж.*
момент *м.* (герм., франц. од лат)
Монголец -ли, -лите, -лците *м.*
монголцки -о *прид.*
монета *ж.* (лат.)
Мораа *ж.*
морален -лнијот, -лната, -лно, -лното, -лни *прид.* (морал – герм. од лат.)
морално *прил.*
морално-религиозен *прид.*
море *ср.* (геогр.)
морфологичен -чни *прид.* (грч.)
москов *м.*
мотив -ите *м.* (франц.)
мошно *прил.* (рус., буг.)
мрак *м.*
мрачен -чните *прид.*
мрежа -ите *ж.*
мрзит *несвр.*
мрзн'а *ж.* (срп.)
му *зам.*
музавирлук -ци *м.* (тур.)
музика *ж.* (лат. од грч.)
мусулман -ани *м.*
мусул'ман -ани, -аните *м.*
мусул'манство -то *ср.*
мусул'манцки *прид.*

Н

Н. И. В. *скрат.*
н. пр. *скрат.*
Н. Ц. В. *скрат.*
на *предл.*
набл'удател'ност *ж.* (рус.)
на брзо *прил.*
набркат се *свр.*
набркуајн'е -то, *-а ср. гл. им.*
набркуват се *несвр.*
наведе *свр.*
на вид *прил.*
на вистина *прил.,модал.*

навлезе *свр.*
на време *прил.*
наврзан -о *гл. прил.*
наврзит *свр.*
наврзуат *несвр.*
наврл'ит се *свр.*
нагледно *прил.*
на големо *прил.*
на горе *прил.*
награда *ж.*
над *предл.*
надвор *прил.*
надворешен -шна, -шната,
-шнијо, -шнијот, -шно,
-шното, -шните *прил.*
надделит *свр.* (рус.)
наддел'уајн'е *гл. им.* (рус.)
наддел'уат *несвр.*
надеж -и, -ите *м.*
надеје се *несвр.*
надел *м.* (рус.)
наделит *свр.* (рус.)
на десно *прил.*
назад *прил.*
наивно *прил.*
наит се *свр.*
нај *чест.*
нај- *преф.*
на јава *прил.*
најаде се *свр.*
најдит (се) *свр.*
најден -о *гл. прил.*
наједнаш *прил.*
нај малу *прил.*
нај много *прил.*
нај многу *прил.*
нај напкон *прил.*
нај напред *прил.*
најог'ат се *несвр.*
нај поеке *прил.*
најпосле (нај после) *прил.*
нај прво *прил.*
нај често *прил.*
накажит *свр.*
наказајн'е *ср.*
накашен -шната, -шното *прил.*
наклонен -и *гл. прил.*
налагат *несвр.*
на лево *прил.*
наложен -о *гл. прил.*
нам *зам.*
намерејн'е -а *ср.*
намерен -и *прил.*
наместо (на место) *предл.*
нанесит *свр.*
наносит *несвр.*
наобек'а *свр.* (книж.)
наог'ат (се) *несвр.*
наопаку (на опаку) *прил.*
напад -и *м.*
нападат *несвр.*
нападач -от *м.*
нападејн'е -ата *ср.* (рус.)
нападне *свр.*
нападнат -а *гл. прил.*
напаг'ат *несвр.*
напакостит *свр.*
напечатит *свр.*
напије се *свр.*
напише *свр.*
напишит *свр.*
напкон *прил.*

наплив *м.*
наполно *прил.*
напомене *свр.*
напомнит *свр.*
напоследок *прил.*
напр, на пр. *скрат.*
направуајн'е *ср. гл. им.* (рус.)
направуат *несвр.* (рус.)
напраен[1] -и *гл. прид.* извршен.
напраен[2] -а, -о, -и *гл. прид.* насочен.
напразно *прил.*
напраит[1] (се) *свр.* изврши (се) и сл.
напраит[2] *свр.* насочи. (76)
напрао *прил.*
напрегуајн'е *ср. гл. им.*
напред *прил.*
напредничав -аа *прид.*
напредуајн'е -то *ср. гл. им.*
на пролет *прил.*
напротив *прил., модал.*
нарамно *прил.*
наредуат *несвр.*
нарече (се) *свр.*
наречен -а, -и *гл. прид.*
наречие *ср.*
наречије -то, -ја, -јата *ср.*
наречит се *свр.*
наречје -ја *ср.*
наричат се *несвр.*
народ -о, -от, -а, -и, -ите *м.*
народен -днијо, -днијот, -дна, -дната, -дно, -дното, -дни, -дните *прид.*
народност -а, -и *ж.*
нарушаајн'е -то *ср. гл. им.*
нарушаат се *несвр.*
нарушаач -от *м.*
нарушејн'е -то *ср. гл. им.*
нарушит (се) *свр.*
нас *зам.*
насадит *свр.*
насадуат (се) *несвр.*
насејет *свр.*
насекаде (на секаде) *прил.*
на секога
населејн'е -то *ср.*
насел'ават *несвр.*
насилствен *прид.*
насилуат *несвр.*
насил'е *ср.*
насил'нически -о *прид.* (рус.)
наследије *ср.* (рус.)
наследит *свр.*
наследје *ср.* (рус.)
наследство *ср.*
наслетство *ср.*
наслов *м.*
насмешка *ж.* (рус.)
настапен *прид.*
настапит *свр.*
настапуат *несвр.*
настојаат *несвр.*
настојават *несвр.*
натамо (на тамо) *прил.*
натамошен -шното *прид.*
натегнат -и *м.*
натерат *свр.*
натиск -от *м.* (рус.-буг.)
натре *прил.*

натрешен -шната, -шно, -шни, -шните *прид.*
наука -та, -и, -ите *ж.*
научит *свр.*
научен -чна, -чно, -чното, -чни, -чните *прид.*
научнолитературен -рно *прид.* (мак.-лат.)
научно-литературен -рно, -рни *прид.* (мак.-лат.)
нација *ж.* (лат.: natio)
национален -лнијот, -лна, -лната, -лно, -лното, -лни, -л'ни, -лните *прид.* (герм. од лат.)
национален: обшчо национален
-национален: дуовно-национален; културно-национален; религиозно-национален
национализм -змот *м.* (герм. од франц.)
националист -и *м.* (герм.)
национално македонцки -о *прид.* (герм.-мак.)
национално сепаратистичен -чно *прид.* (герм.-лат.)
национално-политичен -чно, -чни *прид.* (герм.-грч.)
национално-религиозен -зна, -зно, -зната, -зни *прид.* (герм.-лат.)
националност -а, -и *ж.* (герм.-мак.)
нацјонален -лна, -лно *прид.* (герм. од лат.)
нацјоналност -и *ж.* (герм.-мак.)
национал'ен -л'ни *прид.* (герм. од лат.)
началник -ци *м.*
Начеич -а *през.* (срп.)
начело -а *ср.*
Начович *през.* (срп.)
наш -ијо, - ијот; -а, -ата; -е, -ето; -и, -ите *зам. присв., зам. прид. присв.*
не *зам.*
не- *преф.*
не *чест.*
нѐ *зам.*
неа *зам. лич.*
не арнаутин *м.*
не арно *прил.* (мак.-грч.)
неблагодарност *ж.*
неблагозвучје *ср.*
неблагопријатен -тни *прид.*
небран -о *негир. гл. прид.*
неверник -ци *м.*
не влаф *м.*
невозможен -жно (не возможен -жна) *прид.*
него *зам.*
негов -гоијот, -гојот, -гоа, -гоата, -гово-то, -гоо, -гоото, -гои, -гоите *прид.*
негодуајн'е *ср. гл. им.*
не Грк *м.* (мак.-грч.)
не грцки *прид.*
недоверие *ср.* (рус.)
недоверије *ср.* (рус.)

недоверје -то *ср.* (рус.)
недоверуајн'е *ср. гл. им.*
недозволен -и (не дозволен) *прид.*
не-сче -то *ср.*
недоол'ен -л'на, -л'ни, -л'ните *прид.* (рус.-буг.)
недоразберије -ја, -ји *ср.* (книж.)
недостаток -оци *м.*
недостојен -јнијо, -јните *прид.*
не екзархист -и *м.* (мак.-грч.)
нежел'ен -о *прид.*
незабележено *прил.*
независим -и *прид.* (рус.-буг.)
независен -сна *прид.*
не задоолен -и *прид.*
нездрел -а *прид.*
незнајит *несвр.*
незначител'ен -л'но *прид.*
неизбежен -жна, -жно *прид.*
неискрен -а *прид.*
неискреност *ж.*
неисполнуајн'е -то (не исполнуајн'е) *ср.*
нај *зам.*
неја *зам*
нејасен -сни *прид.*
не једнакво *прил.*
неједнаков -квите (не једнаков -кви, -кво) *прид.*
нејн -ијот, -а, -ата, -о, -ото, -и, -ите *прид.*
нека *чест., прел.,модал.*
некаде *прил.*
некаков -ква, -кво, -кви
неканен -и, (не канен) *негир. гл. прид.*
неке (не ке)
некоаш *прил.*
некога *прил.*
некогашен -шните *прид.*
некого *зам.*
некој -а, -е, -и, -ои *зам.*
неколко *прил.*
неколку *прил.*
неколцина *прил.*
некоп *печ. греша:* некои.
некултурен -рнијот, -рните (не културен -рни, -рните) *прид.* (мак.-лат.)
нелепост *ж.* (рус.)
не ли *чест праш.*
немат *несвр. лич., безл.*
немајки *гл. прил.*
Немајничев -еата *прид.*
Немајн'а *през.*
немајн'е -то *ср. гл. им.*
Неманичев -еата *прид.*
Неманичи -те *мн.*
немилосрден *прид.*
неминуан -а *прид.* (книж.)
неминуано *прил.*
неминуемо *прил.* (рус.)
немирен -рното *прид.*
нему *зам.*
немцки -а *прид.*
ненавист -а *ж.* (рус.-буг.)
ненавистен -стни *прид.* (мак.-рус.)
ненормален -лно *прид.* (мак.-лат.)

не нужен -жно *прид.*
не образоан -и *прид.*
необходим -о *прид.* (рус.)
необходност -а *ж.*
неоддамна *прил.*
неомислен -а, -и *прид.*
неопитност *ж.*
неопределен -а, -о *прид.*
неопровргнат -а *прид.* (рус.)
неосветено *прил.*
неосетно *прил.*
неотложен -жна *прид.*
не платен -ите *прид.*
не полн -и *прид.*
непосил'ен -л'на *прид.* (рус.-буг.)
непосредствен -и *прид.*
непостојанство -то *ср.* (рус.-буг.)
непостредствено *прил.*
не праедно *прил.*
непраилен *прид.*
непраилно *прил.*
непраилност -а *ж.*
непраил'ен *прид.*
непраина -и *ж.*
не прао *прил.*
не праославен -вни *прид.*
непрелазен -зна *прид.* (мак.-срп.)
непријател -и, -ите *м.*
непријателство *ср.*
непријател' -от *м.*
непријател'ка *ж.*
непријател'ство *ср.*
непријател'ствуајн'е *ср. гл. им.*
непријател'цки *прид.*
непријатен -тната *прид.*
непријатно *прил.*
непријатност -и *ж.*
неприкосноен -и *прид.* (рус.)
непричастен -стна *прид.* (рус.)
непрјател -и *м.*
непродаден -ата *прид.*
не прочетен -и *прид.*
неразбирајн'е *ср. гл. им.*
неразбирлив -и *прид.*
неразумно *прил.*
нерамен -мна *прид.*
нерамност -ите *ж.*
нервен -вно *прид.* (преку рус. од лат.)
не ретко *прил.*
не својевремен -о *прид.*
не својевремено *прил.*
несловенцки -те (не словенцки -а) *прид.*
не совршен *негир. прид.*
несовршенолетен -тно *прид.* (рус.)
несостојател'ност *ж.* (рус.)
нестрека -и, -ите *ж.*
нестрекја *ж.*
нестрек'а *ж.*
нестрек'ен -к'на, -к'ното *прид.*
нетактност *ж.*. (грч.-мак.)
неувереност *ж.*
неудачен *прид.* (рус.)
неуместен *прид.*
неуместно *прил.*
неуспеф *м.*
неуспех -хо, -ео, -еот *м.*

неуспешно *прил.*
неутралисат се *свр.* (герм.)
неутрален -лна, -лно *прил.* (герм.)
неутралност -а *ж.*
не хуман -ни *прил.* (мак.-лат.)
не чист -и *прил.*
нешчо *зам.*
нешчо *ср.*
нешчо *прил.*
ни *зам.*
ни *чест.*
ни ... ни *сврз.*
нивен -внијот, -вна, -вната, -вно, -вното, -вни, -вните *прил.*
низ *предл.*
није *зам.*
никаде *прил.*
никак *прил.*
никаков -ква, -кво, -кви *прил.*
никне *свр.*
никоаш *прил.*
никога *прил.*
никого *зам.* (од никој).
никој *зам.* (само м. род)
никој пат *прил.*
ним *зам.*
ниско *прил.*
нито *чест.*
ниф *зам.*
нишчо *зам.*
нишчо *ср.*
нишчо *прил.*
но *сврзн. спрот.*
но *чест.*
нов -ијот, -оа, -оата, -оо, -оото, -ои, -оијот, -оиот, -оите, *прил.*
Новакович *през.* (срп.)
новина -ите *ж.*
новост *ж.*
ноември *м.* (средногрч.)
ноина -ата, -и, -ите *ж.* (срп.)
ноинарцки -те *прил.*
ноо *ср.*
ноопристигнат -ите *прил.*
носејн'е -то *ср. гл. им.*
носен -о *гл. прил.*
носија *ж.*
носит *несвр.*
носител -и, -ите *м.*
носител' -от *м.*
нос -от *м.*
нофуз -ите *м.* (тур. од арап.)
нрав -ите *м.* (рус.)
нравствен -о *прил.* (рус.-буг.)
нужда -ата, -и, -ите *ж.* (црксловн.)
нуждаат се *несвр.* (рус.)
нужен -жна, -жно, -жното, -жни, -жните *прил.* (рус.)
нужно *прил.* (рус.)
нунко -овците *м.*

О

обвинуајки *гл. прил.*
обвинуат *несвр.*
обвинуват *несвр.*
обединуајн'е *ср.гл. им.*

обездомен -и *гл. прид.*
обезличаат се *несвр.*
обезпечит *свр.* (рус.)
обескуражит *свр.*
обескуражуајн'е *ср. гл. им.*
обеспечејн'е *ср. гл. им.* (рус.)
обеспечен -о *гл. прид.*
обеспечит *свр.* (рус.)
обек'ава *несвр.*
обек'ајн'е *ср. гл. им.*
обек'ан -ите *гл. прид.*
обешчајн'е -н'ата *ср. гл. им.* (рус.)
обиск -ите *м.* (рус.)
обичај -ји, -јите *м.*
обичен -чната *прид.*
обично *прил.*
објавит *свр.*
објавуајн'е -то *ср. гл. им.*
објаит (се) *свр.*
објаснит *свр.*
објаснуат се *несвр.*
објаун'е -то *ср. гл. им.*
обединејн'е -то *ср. гл. им.*
обединит (се) *свр.*
обединуајн'е -то *ср. гл. им.*
обединуват се *несвр.*
облагодетел'ствуа *несвр.* (рус-буг.)
облагородуат *несвр.*
област -а, -и, -ите, *ж.*
областен -стната *прид.*
облече се *свр.*
облизува се *несвр.*
обогатит *свр.*
обособеност -а *ж.*
обособуајн'е *ср. гл. им.*
образ *м.* (рус.)
образоан -и *прид.*
образуајне[1] -то *ср. гл. им.*
образуајне[2] *ср.*
образуан[1] *гл. прид.*
образуан[2] -и *гл. прид.*
образуат[1] (се) *свр.,несвр.*
образуат[2] се *свр.,несвр.*
образуач -и *м.*
образуват[1] (се) *свр.,несвр.*
образуват[2] се *свр.,несвр.*
обрајк'ат се *несвр.*
обрат *м.*
обратен -тни *прид.*
обратно *прил.*
обрнит (се) *свр.*
обрнуат (се) *несвр.*
обстојател'ство -а, -ата *ср.* (рус.)
обсудуајн'е *ср. гл. им.* (рус.)
обучејн'е -то *ср. гл. им.*
обш -о *прид.*
обширен -рни *прид.*
обшност -а *ж.* (рус.)
обшч -а, -ата, -е, -ето, -ото, -и, -ите *прид.*
обшче македонцки *прид.*
обшче чоечки *прид.*
обшчебугарцки -те *прид.*
обшчегрцки -те *прид.*
обшчемакедонцки -те *прид.*
обшченароден -дна *прид.*
обшчесрбцки -те *прид.*
обшчествен -а. -о, -ото, -ите *прид.*

обшчество -то *ср.*
обшчина -ите *ж.*
-обшчинцки: црковно-обшчинцки
обшчност -а *ж.*
обшчо известен -стно *прил.*
обшчо национален -лно *прил.*
оваа *зам. показ.*
овде *прил.*
овдешен -шно *прил.*
овенча се *свр.*
овије *зам. показ.*
ово *зам показ.*
овчарство *ср.*
оган, огнои *м.*
огоорка *ж.*
ограбит *свр.*
ограден -о *гл. прил.*
ограничејн'е -н'а *ср. гл. им.*
ограничен -и *гл. прил.*
ограниченије -јата *ср.*
ограничит се *свр.*
од -от *м.*
од *предл.*
одбележит *свр.*
одбележуат *несвр.*
одбележуват *несвр.*
одбиет *свр.*
одблеск *м.*
одважен -жните *прил.*
одвај *прил.*
одвлекуват *несвр.*
од време *прил.*
одврнуват се *несвр.*
одвртит се *свр.*
одгоарат *несвр.*
одгоор -от *м.*
одгоорит *свр.*
одгоорност -а *ж.*
оддалечен -о, -и, -ите *гл. прил.*
оддалечит се *свр.*
оддалечуајн'е -то *ср. гл. им.*
оддалечуат се *несвр.*
оддел -и *м.*
одделејн'е -то *ср. гл. им.*
одделен -лна, -лни *гл. прил.*
одделит (се) *свр.*
оддел'ајн'е -то *ср. гл. им.*
оддел'ат *несвр.*
оддел'ен -л'на, -л'но, -л'ното, -л'ни *прил.*
оддел'но *прил.*
оддел'уајн'е -то *ср. гл. им.*
оддел'уат *несвр.*
одживејан -о *гл. прил.*
одзоува се *несвр.*
одзрнит се *свр.*
одигран -а *гл. прил.*
одит *несвр.*
одједнаш *прил.*
од колко *прил.*
одличават се *несвр.* (буг.)
од надвор *прил.*
однапред *прил.*
од натре *прил.*
од некаде *прил.*
однесен -о *гл. прил.*
однесит (се) *свр.* (рус.)
однесуајки се *гл. прил.*
однесуа(т) се *несвр.*
однесуват се *несвр.*
одноо (од ноо) *прил.*

однос -от, -и, -ите *м.*
односит се *свр.*
односител'ен -л'ни *прид.* (рус.)
односуа се *несвр.*
односуајки *гл. прил.*
одобрејн'е *ср. гл. им.* (рус.)
одобруајн'е *ср. гл. им.*
одоздолу *прил.*
одолжит се *свр.*
одрастит *свр.*
одред *прил.*
одречен -чни *прид.*
одречит се *свр.*
одржит се *свр.*
одржуат *несвр.*
одржуват *несвр.*
одричајн'е -то *ср. гл. им.* (буг.)
одричен -чни *прид.*
од тогај *прил.*
означаат *несвр.* (буг.)
означават *несвр.*
означауат *несвр.*
означен -а *гл. прид.*
означит *свр.*
означуат *несвр.*
означуват *несвр.*
ојде *свр. аор.*
окажан -ата *гл. прид.*
окажит (се) *свр.*
окажуат *несвр.*
око, очи -те *м.*
околија -ји *ж.*
около *предл.*
окончателно *прил.* (рус.)
окраг -зи *м.* (буг.)
окрепнит *свр.*
окрепнуат *несвр.*
Октом. - *скрат.*
окупација -та *ж.* лат. occupatio
окупацјонен -онијо, -ционите *прид.*
окупирајн'е -то *ср. гл. им.*
окупират *свр.,несвр.* (герм. од лат.)
олеснит *свр.*
олеснуајн'е *ср. гл. им.*
олеснуват *несвр.*
омразија -та *ж.*
омрачуат *несвр.*
он *зам. лич.*
она *зам. лич.*
онамо *прил.*
онде *прил.*
они *зам. лич.*
оно *модал.*
опаг'ајн'е *гл. им.*
опаг'ат *несвр.*
опаку *прил.*
опасен -сна, -сно, -сните *прид.*
опасност -та *ж.*
опека *ж.* (рус.)
опекунство -то *ср.*
опит -от, -и *м.*
опитност *ж.*
опитуачка -и *ж.*
оплот *м.* (рус.)
ополчит се *свр.* (рус.)
оправдаат *несвр.* (буг.)
оправдајн'е *ср. гл. им.*
оправдат (се) *свр.*
оправдуат се *несвр.*
определен -а, -о *гл. прид*

определ’ит (се) *свр.*
опростит *свр.*
опростуват *несвр.*
опустошејн’е -н’ата *ср. гл. им.*
опустошител’ен -л’на *прид.* (рус.)
опустошуат *несвр.*
опустошуач -ите *м.*
општче *прил.* (рус.)
орадие *ср.* (буг.)
орадије -ја *ср.*
оражије *ср.* (буг.)
оражје -то *ср.*
орган -и, -ите *м.* герм. од грч.
организатор -и, -ите *м.* новолат.
организаторцки -ата *прид.* новолат.
организација -та, -ји *ж.* новолат.
организационен -оното *прид.*
организират *свр.,несвр.* франц.
организм *м.* грч.
организуајн’е -то *ср. гл. им.*
организуат *несвр.*
организуват се *несвр.*
орда *ж.* (рус. од тјурк.)
орден -и *м.* лат.
оригинален -лно, -лни *прид.* лат.
оригиналност -а *ж.* новолат.
Орид *м.*
оридцки *прид.*
-оридцки: велешко-прилепцко-битол’цко-оридцки
ориг’анец *м.*
ориентират се *свр.,несвр.*
осамотено *прил.*
осашчествен -и *гл. прид.* (рус.)
осашчествуајн’е -то *ср. гл. им.*
осашчествуват *несвр.*
осветен -и *гл. прид.*
осветит *свр.*
осветл’уат *несвр.*
осветуат *несвр.*
освободителка *ж.* (рус.)
освојуат *несвр.*
осем *предл.* и *сврзн.*
осетит *свр.*
осек’ајн’е -а *ср.*
осек’ат (се) *несвр.*
осек’ат се *несвр.*
осешчествуват се *несвр.*
осим *предл.* и *сврзн.*
оскандал’ит *свр.*
оскрбен -бно *прид.*
оскрбит *свр.* (буг., рус.)
оскрбуајн’е *ср. гл. им.*
ослабит *свр.*
ослабнит *свр.*
ослободејн’е -то *ср. гл. им.*
ослободен -и, -ите *гл. прид.*
ослободит (се) *свр.*
ослободител’ен -л’ната *прид.*
ослободител’ка -ата *ж.*
ослободуајн’е -то *ср. гл. им.*
ослободуан’е *ср. гл. им.*
ослободуват се *несвр.*
осмејан -и *гл. прид.*
осмејуват *несвр.*
осмелит се *свр.*
осмисл’уат се *несвр.*

осноа -та, -ои *ж.*
осноават се *несвр.*
осноајн'е -то, -а, -ата *ср.* (рус.)
осноан -и, -о *гл. прил.*
осноател'ен -л'ни *прил.* (рус.)
Осноач *м.*
основат *несвр.*
основен -вната, -вни *прил.*
основно *прил.*
осное *свр.*
оснуат *несвр.*
особен -и *прил.*
особено *прил.*
особина -и, -ите *ж.*
особито *прил.* (срп.)
особнина -и *ж.*
особност -и *ж.*
оспоруајки *гл. прил.*
оспоруват *несвр.*
ост *м.* (герм.)
ост готцки -те *прил.*
остаајн'е *ср. гл. им.*
остаат *несвр.* (буг.)
оставит *свр.*
оставуат *несвр.*
остаит *свр.*
остајит *свр.*
останит *свр.*
остануат *несвр.*
остануват *несвр.*
остарит *свр.*
ост-Готи *мн.* (герм.)
осудит *свр.*
от *предл.*
отворен *прил.*
отворено *прил.*
отворит *свр.*
отдалечит *свр.*
отдел'ајн'е *ср. гл. им.*
отдел'ит се *свр.*
оти *прил.* и *сврзн.*
откаде *прил.*
откажит се *свр.*
откажуат се *несвр.*
откако (от како) *прил., сврзн.*
откачит *свр.*
отколку (от колку) *прил., сврзн.*
отмена -та *ж.* (рус.)
отожествуат *несвр.* (рус.)
отпаг'ат *несвр.*
отпечатан -и *гл. прил.*
отплатит *свр.*
отпор *м.*
отпраит *свр.* (рус.)
отпрво *прил.*
отражејн'е *ср. гл. им.* (рус.)
отразит се *свр.* (рус.)
отред *м.*
отрезвит се *свр.* (рус.)
отрицател'ен -л'ната *прил.* (рус.)
отрицател'но *прил.* (рус.)
отсатствије *ср.* (буг.)
отсатствуват *несвр.* (буг.)
от сега *прил.*
от секаде *прил.*
отстапит *свр.*
отстапка -и *ж.*
отстапуат *несвр.*
отстранит *свр.*
отсутство *ср.*

от тамо *прил.*
оттегл'ит се *свр.*
оттолкнит *свр.* (рус.)
оттргнит се *свр.*
оттука (от тука) *прил.*
отфрлит *свр.*
отцепејн'е *ср. гл. им.*
отцепен -и *гл. прил.*
отцепуајн'е *ср. гл. им.*
отчајан -а, -о, -и, -ите *гл. прил.*
отчасти *прил.* (буг.)
отчекнит се *свр.*
отчет *м.*
офицер -и *м.* (герм. од франц.)
официален -лна, -лнијо, -лно, -лни, -лните *прил.* (лат.)
официално *прил.*
официјален -лни *прил.* лат.-франц.
официјално *прил.*
офицјален -лни, лнијо *прил.*
охотник -ци *м.* (рус.)
Охрид *м.*
охридцки -а, -ата, -о, -ото *прил.*
-охридцки: велешко-прилеп-цко-битол'цко-охридцки
оценуајн'е *ср. гл. им.*
очекуа *несвр.*
очекуајн'е *ср. гл. им.*
очекува *несвр.*
очигледен -дно *прил.*
очигледно *прил.* и *модал.*
очисти *свр.*

П

П. А. – *скрат.*
па *прил., сврзн., чест.*
пагубно *прил.*
Падишах -от *м.* (тур. од перс.)
падне *свр.*
паг'ајн'е -то *ср. гл. им.*
паг'ат *несвр.*
пак *прил., сврзн., чест.*
пакост -и *ж.* (грч.)
памети *несвр.*
паметуајн'е -то *ср. гл. им.*
пансијон -ионо *м.* (франц. од лат.)
параграф *м.* (герм.-франц.)
паралел' *м.* (рус. од франц.-грч.)
парализуајн'е *ср. гл. им.*
парализуат *несвр.*
парализуват *несвр.*
пари *мн.* (пара – тур. од перс.)
парохиа -ии *ж.* (грч.)
партија -ји *ж.* (герм-франц.)
парче -ијн'а *ср.* (тур. од перс.)
пасаж -ите *м.* (франц.)
пасивен *прил.* (франц.)
паства *ж.* (црков.)
пат[1] -от, -ишча *м.*
пат[2], пати *м.*
пати: три пати
патен -а, -о *прил.*
патриархија -та, хјата *ж.* (грч.)
патриархијцки -те *прил.*
патриархист -и, -ите *м.*
патриархистки -те *прил.*
патрик *м.* (средногрч. од lat.)

патриот -и, рјоти *м.* (новолат., франц. од грч.)
патриотизм *м.* (новолат., франц. од грч.)
патриотичен -чна, -чното, -чни *прид.*
патриотцки -ко, -кото *прид.*
патрјархист -ите *м.* според грч.
патуајн'е -то *ср. гл. им.*
Пашич *през.*
педесет *бр.*
период -а, -и, от *м.* грч.
периферија -та *ж.* (герм. од грч.)
периферијцки -те *прид.*
периферичен -чните *прид.*
перо *ср.*
Персија *ж.*
персијцки -ата *прид.*
персонал -о *м.* (герм.од лат.)
песна -и *ж.*
Петр *м.*
Петричко *ср.*
Петроград *м.*
петроградцки -ото *прид.*
печал'ен -л'ни *прид.* (рус.)
печати *несвр.*
пил'ул'а -та *ж.* (франц. од лат.)
писач -и *м.*
писмен -и, -иот, -ијот *прид.*
писменост -а *ж.*
писмо -то *ср.*
пита (се) *свр.,несвр.*
питајн'е -а *ср.*
пишит *несвр.*
пладне *ср.*
плајка -и *ж.*
плајк'а *несвр.*
плака *несвр. аор.*
план -ои, -оите *м.* (франц. од лат.)
планина -и, -те *ж.*
планина: Шар планина
платен -ите *прид.*
платит *свр.*
платонически -о *прид.* (грч.,рус. форма)
плачевно *прил.*
племе -јн'а, -јн'ата *ср.*
племен -и *прид.* (буг.)
племенен -ни *прид.* (буг.)
плиток -тки *прид.*
плод -ои, -оите *м.*
плодоитост -а *ж.* (рус.)
по *предл.*
по *чест.*
побегнит *свр.*
победа -и *ж.*
победит *свр.*
победник *м.*
победоносен -сна *прид.*
побркан -о *гл. прид.*
побркат *свр.*
побркуајн'е -то *ср. гл. им.*
побугарит (се) *свр.*
побуди *свр.*
поведејн'е -то *ср.*
поведит *свр.*
повел'а *ж.* (рус.)
поверуа *свр*
повикат *свр.*
повикуајн'е -то *ср. гл. им.*

повлечит *свр.*
повлијајет *свр.*
поврнит *свр.*
поврхнина -та *ж.* (буг.)
повторит (се) *свр.*
повторуат се *несвр.*
погинит *свр.*
поглавно *прил.* (рус.)
поглед -ите *м.*
погледа(т) (се) *свр.*
поголем -ата *прид. комп.*
погоорка *ж.*
погости *свр.*
погрешен *прид.*
погрешит *свр.*
погрижит се *свр.*
погубен -бна *прид.*
погубуајн'е *ср. гл. им.*
под *предл.*
подаден -ите *гл. прид.*
подадит *свр.*
подаит *свр.*
подајник -ци *м.*
поданик -ци, -ците *м.*
подарит *свр.*
подвизаат се *несвр.* (буг.)
подгоор -и *м.*
подготвит *свр.*
подготвуајн'е -то *ср. гл. им.*
подготвуан -а *гл. прид.*
подготвувајн'е -то *ср. гл. им.*
подданство *ср.*
поддиалект *м.* (мак.-грч.)
поддијалект -и *м.* (мак.-грч.)
поддржават *несвр.*
поддржан *гл. прид.*
поддржит *свр.*
поддржка -та *ж.*
поддржуајн'е *ср. гл. им.*
поддржуан -о *гл. прид.*
поддржуат *несвр.*
поддржуват *несвр.*
поддупуајн'е -а *ср. гл. им.*
поддупуват *несвр.*
поделит *свр.*
подигат *несвр.*
подигнит *свр.*
подлежит *несвр.*
подобен -бна, -бно, -бни *прид.*
подобрит се *свр.*
подобруајн'е -а *ср. гл. им.*
по доцкан *прил.*
подписка *ж.*
подразделит се *свр.*
подраздел'уат се *несвр.*
подробен -бни *прид.*
подробно *прил.*
подстауат *несвр.* (рус.)
подстрекател'ка *ж.* (рус.)
подтврдит *свр.*
подтврдуајн'е *ср. гл. им.*
подчинит се *свр.*
поеке -то *прил.*
пожелан'е -а *ср.* (рус.)
поживејит *свр.*
пожртвуајн'е -а *ср. гл. им.*
пожртвуат (се) *свр.*
пожртвува *свр.*
позаидуат *несвр.*
позајмен -а, -ите *гл. прид.*
позајмит *свр.*
позајмуајн'е -ата *ср. гл. им.*

позајмуат *несвр.*
позајмуач -от, -ите *м.*
позамислит се *свр.*
позволит *свр.* (буг.)
позвол'ит *свр.* (буг.)
поздно *прил.*
поздраит се *свр.*
позиција -и *ж.* (герм. од лат.)
познаат *несвр.*
познанство -а *ср.*
појавен -о *гл. прид.*
појавуајн'е -то *ср. гл. им.*
појаит се *свр.*
појаснит *свр.*
појауајн'е -то *ср. гл. им.*
покажит (се) *свр.*
покажуајн'е *ср. гл. им.*
покажуат (се) *несвр.*
покапризничит *свр.* (од фран.-итал.-лат. каприс)
покојен -јнијо, -јнијот *прид.*
поколејн'е -а *ср.*
покорен -ите *гл. прид.*
покорит *свр.*
покорител -и, -ите *м.*
покорител'ка -та *ж.*
покрај *предл.*
покро(в)ител'ство *ср.*
покровител'ство *ср.*
покроител -и *м.*
покроителство -то *ср.*
покроителствуат *несвр.*
покроител' *м.*
покроител'ка -и *ж.*
покроител'ство *ср.*
покрстуајн'е -то *ср. гл. им.*
покушејн'е -а *ср.* (рус.)
поле -то *ср.*
полезен -зно, -зни *прид.*
полза -та *ж.*
ползуајн'е *ср. гл. им.*
ползуат се *несвр.*
политика -та *ж.* (грч.)
политикан -и *м.* (франц. според. грч.)
политиканствуат *несвр.*
политичен -чна, -чната, -чно, -чното, -чни, -чните *прид.*
-политичен: етнографцко-политичен; механично-политичен; национално-политичен
политически -ијот, -ите *прид.*
политички *прид.*
политично *прил.*
политично-механичен *прид.*
полн -а, -ата, -о, -ото, -и *прид.*
полномок'ност *ж.*
полност *ж.*
положај *м.*
положејн'е -то *ср.* (црков.-рус.)
положен -жни *прид.*
положител'ен -л'нијот, -л'ни, *прид.* (рус.)
положно *прил.*
полоина -та *ж.*
полон *прид.*
полумесец *м.*
полуостров *м.* (геогр.)
полусамостојен -јна *прид.*
полусознател'но *прил.* (рус.)

полчишче -ишча, ишчата *ср.* (рус.)
пол'зуат се *несвр.*
пол'цки -јот *прил.*
помагат *несвр.*
по малу *прил.*
помег'у (по мег'у) *предл.*
поместен -и *гл. прил.*
поминат -ијот, -ите *гл. прил.*
поминит *свр.*
поминуат *несвр.*
поминуват *несвр.*
помислит *свр.*
помогнит *свр.*
поможит *свр.*
поможуват *несвр.*
помок -и, -ите *ж.*
помолит се *свр.*
помок' -та, -ите *ж.*
помок'ник -ци *м.*
понака *прил.*
по накашен -шната, -шното *прил.*
понапред (по напред) *прил.*
понапреден -днијо, -дните *прил. комп.*
по натамо *прил. комп.*
по натамошен -шното *прил. комп.*
понишчуајн'е *ср. гл. им.*
пон'атије *ср.* (рус.)
пон'атје -тјето, -тја, -тјата *ср.*
по оддел'но *прил.*
пооструајн'е *ср. гл. им.*
поп -ои *м.* (грч.)
попаднит (му се) *свр.*
попитат се *свр.*
попраит (се) *свр.*
попрауајн'е *ср. гл. им.*
попрашат *свр.*
по-прег'е *прил. комп.*
попул'аризиран -о *гл. прил.*
попул'аризират *свр.,несвр.*
попул'арност *ж.* (лат.)
поразија -та *ж.*
порамнит *свр.*
порамнуајн'е -то *ср. гл. им.*
по рано *прил.*
поробен -ите *гл. прил.*
поробит *свр.*
Порта -та *ж.* (грч. од лат.)
портфејл' *м.* (франц.)
Порфирородни *през.*
посакат *свр.*
посветит *свр.*
посегуајн'е -а *ср. гл. им.*
по-силен -лна *прил. комп.*
по скоро *прил.*
посланик -ци *м.*
после *прил.*
после *предл.*
последен -дната, -дни, -дните, -днијот, -дно, -дното *прил.*
последица -и *ж.*
последник -ци *м.*
последовател'но *прил.*
последуат *несвр.* (рус.)
последуател -и *м.*
последуач -и, -ите *м.*
последуват *свр.* (рус.)
послоица -та *ж.*
послужит[2] *свр.*

послушајн'е *ср. гл. им.*
послушен -шно *прид.*
посрбен -и *гл. прид.*
посрбит се *свр.*
пост -ои *м.* (рус.)
постаајн'е -то *ср. гл. им.*
постаат (се) *несвр.*
поставка *ж.*
постаен -а, -о, -и *гл. прид.*
постаит (се) *свр.*
постапит *свр.*
постапок -о, -ци, -ците *м.*
постапуајки *гл. прил.*
постапуајн'е -то *ср. гл. им.*
постапуат *несвр.*
постара се *свр.*
постауајн'е *ср. гл. им.*
постауат *несвр.*
постепен -о, -ото *прид.*
постепено *прил.*
постепеност *ж.*
постојан -ијот, -ата, -о, -и *прид.*
постојано *прил.*
постојанство *ср.*
пострадан -ото *гл. прид.*
пострадат *свр.*
постред *предл.*
постредин *прил.*
постројуајн'е *ср. гл. им.*
по тамо *прил. комп.*
по тамошен -шно *прид. комп.*
потврдуајн'е *ср. гл. им.*
потврдуат *несвр.*
поткрепит *свр.*
потомство *ср.*
потпадне *свр.*
потписа *свр.*
потреба -и *ж.*
потребат *свр.*
потребен -бните *прид.*
потребност -и *ж.*
потресе (се) *свр.*
потрпит *свр.*
потрудит се *свр.*
потсетит (се) *свр.*
потсетуајн'е *ср. гл. им.*
потурчуват *несвр.*
потчинен -ите *гл. прид.*
потчинит (се) *свр.*
по-умерен -и *прид. комп.*
поучит се *свр.*
поучно *прил.*
пофалит се *свр.*
поцрпуат *несвр.*
почва *ж.*
по често *прил. комп.*
почиват *несвр.*
пошчо *прил.* и *сврзн.*
пр. – *скрат.*
прав -аа, -аијот, -аи *прид.*
правит *несвр.*
правителство *ср.* (рус.)
право -а, -ата *ср.*
православен -вни *прид.*
праедно *прил.*
праедност -а, -и *ж.*
праејки *гл. прил.*
праен -о, -и *гл. прид.*
праец -от *м.*
празен -здна, -зна, -здни *прид.*
праилен -лна, -лни *прид.*
праилно *прил.*

праил'ен -л'но, -л'ното *прид.*
праина -ата, -ите *ж.*
праит *несвр.*
праител -ли *м.* (рус.)
праителствен -о, -ото (рус.)
праителство -то, -а *ср.* (рус.)
праител'ствен -а, -ата, -и *прид.* (рус.)
праител'ство -то, -а, -ата *ср.* (рус.)
прајк'ат *несвр.*
практичен -чно, -чни, -чните *прид.* (герм. од лат.)
прао -то, -аа, -аата *ср.*
прао *прил.*
праоверен -рните *прид.*
праопис -от, -а, -и *м.*
праописен -сната *прид.*
праославен -вна, -вни, -вните *прид.*
праославије -то *ср.*
праотија -та *ж.*
прародител'цки *прид.*
прашајне *ср.*
прашајње -то *ср.*
прашајн'е -то, -а, -ата *гл. им.* и *ср.*
прашан'е -то *гл. им.* и *ср.*
прашат се *свр.,несвр.*
прв -а, -ата, -ијот, -о, -ото, -и, -ите *прид. ред.*
првен -вни *прид.*
првен *прил.*
првно *прил.*
прво *прил.* и *бр. ред*
првоначално *прил.*
првостепен -о *прид.*
пребегат *свр.*
пребројен -и *гл. прид.*
преводат *несвр.*
превосходен -дна *прид.* (рус.)
преврат *м.*
прегешен -шнијот *прид.*
прегледат *свр.*
прегледуајн'е *ср. гл. им.*
прегоарат *несвр.*
прегоори *мн.*
преграда *ж.*
пред *предл.*
предаајн'е -а *ср.*
предаат (се) *несвр.*
предаит (се) *свр.*
предајн'е[1] -а, -ата *ср.*
предајн'е[2] -то *ср. гл. им.*
преданост *ж.*
предателцки -о *прид.*
предател'ство *ср.* (рус.-буг.)
пред вид *прил.*
предвиден -и *гл. прид.*
предвидит *свр.*
предвидуат *несвр.*
предвременост -а *ж.*
предедо -овци, -ои *м.*
предел -ите *м.*
предземен -и *гл. прид.*
предизвикан -о *гл. прид.*
предизвикат *свр.*
предјавуат *несвр.*
предложејн'е -ата *ср.* (рус.)
предложен -ата, -и *гл. прид.*
предложит *свр.*
предмет *м.*

предназначен -а *гл. прид.*
предостаат *несвр.* (рус.)
предостаит *свр.* (рус.)
предотврак'ајн'е -то *ср. гл. им.* (рус.)
предполагајки *гл. прил.*
предполагајн'е -а *ср. гл. им.*
предполаган -ијо *гл. прид.*
предполагат *несвр.*
предположит *свр.*
предпочетат *несвр.*
предпочитават *несвр.*
предпочитат *несвр.*
предпочитуајн'е *ср. гл. им.*
предпочтен -о *гл. прид.*
предпријатије -а *ср.* (рус.)
предпријимачка *ж.*
предрасудок -оци *м.*
предречит *свр.*
председател'ствуат *несвр.* (книж.)
председател'ствуван -и *гл. прид.*
председник *м.* (срп.)
-председник: министр-председник
председничество -то *ср.*
представуајн'е -ата *ср. гл. им.*
предстаен *гл. прид.*
предстаит *свр.*
предстаител -и, -ите *м.* (книж.)
предстаител' *м.*
предстаител'ка -и *ж.*
предстајтел -ите *м.*
предстауајн'е -а *гл. им.* и *ср.*
предстауат (му се) *несвр.*
предстауват се *несвр.*
предубедејн'е -а *ср. гл. им.*
предупредит *свр.*
предшественик -ци *м.*
прег'ешен -шната, -шно *прид.*
преживуат *несвр.*
преземит *свр.*
-президент: министр-президент; министер-президент
презират *несвр.*
презрејн'е -то *ср. гл. им.*
презрен -ото *прид.*
презрител'ен -л'но *прид.* (рус.)
преимушчество -а *ср.* (рус.)
прекинит *свр.*
преко *пред.*
прекор *м.*
прекрасен -сна, -сните *прид.*
прекратејн'е -то *ср. гл. им.*
прекратуајн'е *ср. гл. им.*
прекрстен -и *гл. прид.*
прекрстит (се) *свр.*
прекрстуајн'е *ср. гл. им.*
прекрстуват *несвр.*
премена *ж.*
преминават *несвр.* (буг.)
преминит *свр.*
преминуват *несвр.*
пренебрегуат *несвр.*
пренесит *свр.*
преобладават *несвр.* (рус.)
преобразуајн'е -а *ср. гл. им.*
преобрнуват се *несвр.*
преоден -дна, -дни *прид.*
препјатствије -а *ср.* (рус.)

преполнит се *свр.*
преполоуват *несвр.*
препородуајн'е *ср. гл. им.*
препраит *свр.*
преработен -а *гл. прид.*
преработуат *несвр.*
преранит *свр.*
преса -та *ж.* (франц. од лат. во буг.)
преселејн'е -то *ср. гл. им.*
преселит се *свр.*
пресел'уајн'е *ср. гл. им.*
пресече *свр.*
пресечуајн'е *ср. гл. им.*
пресечуват *несвр.*
преследуајн'е -то *ср. гл. им.*
преследуан -а *гл. прид.*
преследуат (се) *несвр.*
Преспа *ж.*
престанит *свр.*
престапен -пно, -пното, -пни *прид.*
престапник *м.*
престапуајн'е -то *ср. гл. им.*
престиж *м.* (франц. од лат.)
престол *м.*
престолнина *ж.*
престрек'аат се *несвр.*
претендент -и *м.* (герм. од лат.)
претендират *несвр.* (герм. од лат.)
претензја -и *ж.* (герм. од лат.)
претенција -и, -ите *ж.* (герм. од лат.)
претенција -и *ж.* (лат.)
претеран *гл. прид.*
претечит се *свр.*
претопит *свр.*
претположејн'е -то *ср. гл. им.*
претпочитат *несвр.*
претстаител -ите *м.*
претстауват *несвр.*
преуспеват *несвр.*
префрлит се *свр.*
при *предл.*
прибавуат *несвр.*
приближно *прил.*
приведе *свр.*
приведен -и *гл. прид.*
привилегија *ж.* -гји (лат.)
привилигироан -а *гл. прид.*
привржeнец -нци, -нците *м.*
приврзаност *ж.*
приготвен -и *гл. прид.*
приготвит се *свр.*
приготвуат *несвр.*
придаат (му се) *несвр.*
придават *несвр.*
придржуат се *несвр.*
приемат *несвр.*
приемен -и *гл. прид.*
призвајн'е *ср.* (рус.-буг.)
призван -и *гл. прид.*
признаајн'е *ср. гл. им.*
признаан -а *гл. прид.*
признаат (се) *несвр.*
признават (се) *несвр.*
признае *свр.*
признаен -а *гл. прид.*
признаит (се) *свр.*
признајит *свр.*
признајн'е -то *ср. гл. им.*

приимaн -о *гл. прид.*
приимат *несвр.*
пријател -и *м.*
пријател'ство *ср.*
пријател'цки *прид.*
пријатен -тна, -тно *прид.*
пријем *м.*
пријемен -о *гл. прид.*
пријимајн'е -то *ср. гл. им.*
пријимат *несвр.*
пријимит *свр.*
прикажуајн'е -то *ср. гл. им.*
прикажуат се *несвр.*
прилагајн'е -то *ср. гл. им.*
Прилеп *м.*
Прилеп-Битол'а *ж.*
-Прилепцки: велешко-прилепцки; велешко-прилепцко-битолцки; велешко-прилепцко-битолцко-охридцки; велешко-прилепцко-битол'цко-оридцки; велешко-прилепцко-битол'цко-охридцки
прилепцко-битолцки *прид.*
прилики -ите *мн.*
приложејн'е -а *ср. гл. им.*
приложит *свр.*
применуат (се) *несвр.*
примерен -рна, -рно *прид.*
примеса -и *ж.*
примирит (се) *свр.*
примируајн'е -то *ср. гл. им.*
принадлежит *несвр.* (рус., буг.)
принадлежност -а *ж.*
принесен -ите *гл. прид.*
принесит *свр.*
принизен -и *гл. прид.*
принизеност *ж.*
принуден -а *гл. прид.*
принудит *свр.*
принцип -а, -и *м.* (лат. prtincipium)
припаметен -и *гл. прид.*
припаметит *свр.*
припаметуат *несвр.*
приписуат му се *несвр.*
припишит *свр.*
приравнит *свр.*
природен -дната, -дно, -дни *прид.*
природно *прил.*
присвојен -о *гл. прид.*
присвојит *свр.*
прискрбије *ср.* (рус.)
присоединит се *свр.*
присојединен -ата *гл. прид.*
присојединит (се) *свр.*
присојединител -и *м.* (книж.)
присојединуајн'е -то *ср. гл. им.*
присојединуат се *несвр.*
присојединуват *несвр.*
пристапит *свр.*
присторуват му се *несвр.*
пристрастно *прил.*
притегл'уат *несвр.*
при тоа *прил.*
прихожанин -ани, -аните *м.* (рус.)
причина -та, -и, -ите *ж.*
причинит *свр.*

причинуат *несвр.*
пробудит се *свр.*
пробудуајн'е *ср. гл. им.*
проверен -и *гл. прид.*
провинциален -лни *прид.* (лат.)
провинција -и *ж.* (лат.)
програма -та *ж.* (грч.)
прогрес *м.* (франц. од лат.)
продолжаат *несвр.*
продолжаач -и *м.*
продолжават *несвр.*
продолжател -и *м.* (книж.)
продолжејн'е *ср. гл. им.*
продолжит *свр.*
проект -о, -от, -ите *м.* (герм. од лат.)
проживуајн'е -то *ср. гл. им.*
произведе *свр.* (рус.)
произведејн'е -а *ср. гл. им.* (рус.)
произвол *м.* (рус.-буг.)
произлез -от *м.*
произлезе *свр.*
произносуват се *несвр.*
происход *м.* (буг.-рус.)
пројавит се *свр.*
пројавуајн'е *ср. гл. им.*
пројавуат *несвр.*
пројауајн'е -а *ср. гл. им.*
прокламират *несвр.* (герм. од лат.)
проклинат *несвр.*
пролет -та *ж.*
проливат (се) *несвр.*
пролиен -а, -ата *гл. прид.*
пролијен -а, -ата *гл. прид.*
пролијет *свр.*
променејн'е -ата *ср. гл. им.*
проникнат -и *гл. прид.*
проникнит *свр.*
проникнуат се *несвр.*
пропаганда -ата, -и, -ите *ж.* (герм. од лат.)
пропаганден -дно *прид.*
пропагандирајн'е -то *ср. гл. им.*
пропагандиран -о *гл. прид.*
пропагандират *свр.,несвр.*
пропагандист -ите *м.*
пропагандцки -а, -ата, -те *прид.*
пропада *несвр.*
пропаднит *свр.*
пропаст *ж.*
проповедуат *несвр.*
пропушк'ат *несвр.*
просветејн'е -то *ср. гл. им.*
просветен *гл. прид.*
просветит *свр.*
просветуајн'е -то *ср. гл. им.*
просветуат се *несвр.*
просјак -ци *м.*
проследит *свр.*
прост -а, -ите *прид.*
простират се *несвр.*
просто *прил.*
пространство *ср.*
протежејн'е -то *ср. гл. им.*
протест *м.* (герм. од лат.)
протестанство -то *ср.* (герм.)
протестира *свр.,несвр.* (герм., франц. од лат.)
протестуат *несвр.*
против *предл.*

против *прил.*
противен -вно, -и *прил.*
противи(т) се *свр.*
противник -ци, -ците *м.*
противно -то *ср.*
противоречит *несвр.*
протиодејство *ср.*
протиположен -жна, -жни, -жните *прил.*
протиоречит *свр.*
протиоречје *ср.*
протиостаа се *несвр.* (рус.)
протиостојит *свр.*
проф. *скрат.*
професор -и *м.* (герм. од лат.)
процветаајн'е -то *ср. гл. им.*
процветуајн'е *ср. гл. им.*
процент -ите *м.* (герм. од лат.)
процес -от, два процеса *м.* (лат.)
прочее *прил.* (буг.)
прочетен -о, -и *гл. прил.*
прочита *свр.*
прочитан -о, -и *гл. прил.*
прочно *прил.* (рус.)
прошчаа *несвр.*
психолошки -ото *прил.*
психологија -та *ж.* (новолат.)
-психолошки: физиолошко-психолошки
публикуајн'е -то *ср. гл. им.*
публикуат *свр.,несвр.* (лат.)
пункт -ои *м.* (герм. од лат.)
пушка -и *ж.*
пушчи(т) (се) *свр.*

Р

Р. Хр.
работа -та, -ите *ж.*
работајн'е -то *ср. гл. им.*
работејн'е -то *ср. гл. им.*
работит (се) *несвр.*
работник -ци *м.*
равновесје -то *ср.* (рус.)
равнодушно *прил.* (рус.)
равноправен -вни *прил.* (рус.)
равноправност -а *ж.*
Радев *през.*
радост *ж.*
радуат се *несвр.*
радуват се *несвр.*
разберит (се) *свр.*
разбирајки *гл. прил.*
разбирајн'е -то *ср. гл. им.*
разбират (се) *несвр.*
разбирит *свр.*
разбирлив -о *прил.*
разбојник *м.*
разбран -ите *гл. прил.*
разбуден -о *гл. прил.*
разбудуајн'е *ср. гл. им.*
развивајн'е *ср. гл. им.*
развиват (се) *несвр.*
развијајн'е -то *ср. гл. им.*
развијан -о *гл. прил.*
развијан'е *ср. гл. им.*
развије се *свр.*
развијен -о, -и *гл. прил.*
развијет (се) *свр.*
развитије -то *ср.* (рус.)

развитје *ср.*
разврзуајн'е *ср. гл. им.*
разгледат *свр.*
разгледит *свр.*
разгледуајн'е -то, -а *ср. гл. им.*
разгледуат *несвр.*
разгоарано *гл. прил. ср.*
разгоор -от *м.*
разгоорен -рниот *прил.*
разграничен -и *гл. прил.*
раздвојеност *ж.*
разделејн'е *ср. гл. им.*
разделит (се) *свр.*
раздел'уајн'е -то *ср. гл. им.*
раздел'уат се *несвр.*
раздор *м.*
раздробен -и *гл. прил.*
раздробуајн'е -то *ср. гл. им.*
раздробуат *несвр.*
разен -зно, -зни, -зните *прил.*
разјаснит (се) *свр.*
разјаснуат *несвр.*
разјединуајн'е *ср. гл. им.*
разлика -та *ж.*
разлику(в)ат (се) *несвр.*
различен -чни *прил.*
различит (се) *свр.*
различно *прил.*
разл'ика *ж.*
размер -и *м.*
разместен -о *гл. прил.*
разместуајн'е *ср. гл. им.*
размрсит *свр.*
разно *прил.*
разногласје *ср.*
разорејн'е *ср. гл. им.*
разорит *свр.*
разоруајн'е *ср. гл. им.*
разочаруајн'е -то *ср. гл. им.*
разочарува се *несвр.*
разполагат *несвр.*
разработит *свр.*
разрез *м.*
разрешејн'е -то *ср. гл. им.*
разрешуајн'е -то *ср. гл. им.*
разрознуват *несвр.*
разрушајушч -а *гл. прил.* (рус.)
разрушит *свр.*
разсудуајки *гл. прил.*
разум *м.*
разумен -мно, -мни *прил.*
разумност *ж.*
раја *ж.* (тур.)
рајатин -ти *м.* (тур.)
рајатцки -а *прил.*
рајон -и *м.* (франц., итал., лат.)
рака, раци -ите *ж.*
раководен -дна *прил.*
раководец -дци, -дците *м.*
раководит *несвр.*
ракоодит *несвр.*
ракополагајн'е -то *ср. гл. им.*
ракоположит (се) *свр.*
рамен -мни *прил.*
рамновесје -т *ср.* (рус.)
рамносил'но *прил.* (рус.)
рамо *ср.*
ранејн'е -то *ср. гл. им.*
ранит *несвр.*
рано *прил.*
раса *ж.*
расипит *свр.*

раскајајн'е *ср. гл. им.*
раскријет се
распадајн'е -то *ср. гл. им.*
располагат *несвр.*
распоредба *ж.*
распределајн'е -то *ср. гл. им.*
распределен -о, -и *гл. прид.*
распространен -о, -ата, -и, -ите *гл. прид.*
распространу(в)ат (се) *несвр.*
расрдит се *свр.*
растит *несвр.*
растојајн'е *ср.*
растуруајн'е -то *ср. гл. им.*
расудуајн'е -а, -ата *ср. гл. им.*
расудуат *несвр.*
расфрлит *свр.*
расходуат *несвр.*
расцепејн'е -то *ср. гл. им.*
расцепуајне -јн'ето *ср. гл. им.*
расчет -то, -ите *м.* (рус.)
ратуват *несвр.* (рус., арх.)
рачкор *м.*
раширејн'е -то *ср. гл. им.*
раширен -а, -и *гл. прид.*
раширит (се) *свр.*
рашируајн'е *ср. гл. им.*
рашируат се *несвр.*
реален -лна *прид.* лат.-новолат.)
революција -та *ж.* новолат.
революционен -она *прид.*
революционер -ите *м.* франц.
револ'уција -та, -ји *ж.*
револ'уцијен -јна *прид.*
револ'уционен -онијо, -оната, -оно, -оното, -они *прид.*
револ'уционер -и, -ите *м.* франц.
ред *м.*
редактор -и *м.*
редом *прил.* и *предл.*
режим *м.* (франц. r*e*gime, лат. regimen)
режка -и *ж.*
резиденција *ж.* (герм. од лат.)
резјумира *свр.,несвр.* (герм., лат.)
резол'уција -и, -ите *ж.* (герм. од лат.)
резултат -от, -и, -ите *м.* (герм. од лат.)
резултатно *прил.*
резул'уција -и *ж.* (герм. од лат.)
Рејтер *м.*
религија -та *ж.* (лат.)
религиозен -зно, -зното, -зна, -зната, -зни, -зните *прид.*
-религиозен: морално-религиозен; национално-религиозен
религиозно-национален -лни, -лното *прид.*
религјозен -зни *прид.*
религјозно-национален -лните *прид.*
реликва *ж.* (во текстот: reliquium) *лат.*
репресалији *мн.* (герм.)
Ресен *м.*

реска -и *ж.*
ретко *прил.*
реферат -и *м.* (новолат. referatus)
реформа -и, -ите *ж.* (новолат,: reforma)
реформаторцки -ите *прил.* (лат.: reformator)
реформирајн'е -то *ср. гл. им.* (лат. reformare)
реч *ж.*
реча -та, -и *ж.*
речен -о *гл. прил.*
речено -то *ср.*
речи: туку речи
речит *свр.*
речничен -чни, -чнијот *прил.*
решаајн'е -то *ср. гл. им.*
решаат (се) *несвр.*
решават *несвр.*
решејн'е -то, -ата *ср. гл. им.*
решен -о *гл. прил.*
решит (се) *свр.*
решител'ен -л'нијот, -л'но *прил.*
риба *ж.*
Римјанин -аните *м.*
рисијанин -аните *м.*
рисјанин -ани, -аните *м.*
рисјанство -то *ср.*
рисјанцки *прил.*
Ристич *през.*
роб -ои *м.*
робуват *несвр.*
робцки *прил.*
родејн'е -то *ср. гл. им.*
родит *свр.*
родител -и *м.*
роднинцки -те *прил.*
родом *прил.*
родство *ср.*
рог'ат *несвр.*
рока *ж.*
рола -ите *ж.* герм. Rolle
рол' *м.*
рол'а -та *ж.*
Романец -нците *м.*
романцки *прил.*
рони *несвр.*
ронка *ж.*
Ростковцки *през.*
рубла -и *ж.* (рус.)
рука *ж.*
Румелија *ж.* (Источна Румелија)
Русија *ж.*
Русин, Руси -ите *м.*
руски -јо, -јот, -а, -ата, -о, -ото, -ите *прил.*
руски *прил.*
- руски: австро-руски
руско-австријцки *прил.*
Руско-турцки -ата, -ите *прил.*
русофил -и *м.*
русофилство -то *ср.*
русофобски -ото *прил.*
русофобство *ср.*
рушит (се) *несвр.*
Рушчуклија *м.*
ръка *ж.*

С

Сава *м.*
Савцки -кото *прид.*
сакајки *гл. прил.*
сакајн'е -то, -н'а, -н'ата *гл. им.* и *ср.*
сакаков -кви *зам., прид. зам.*
сакат (му се) *несвр.*
сам -а, -ата, -о, -ото, -ијо, -ијот, -и, -ите *зам.* и *прид.*
С.-Американцки *прид.*
само *прил., сврзн.* и *чест.*
самобитен -тна *прид.*
самобитно *ср.*
самобитност *ж.*
самозванец -нци *м.*
самомнејн'е *ср.*
самоотвржен -а *прид.* (рус.-буг.)
самороден -дно *прид.*
самосознаајн'е *ср. гл. им.*
самосознајн'е *ср. гл. им.*
самостален -лното *прид.* (срп.)
самостојен -јна, -јната, -јнијот, -јно, -јното, -јни *прид.*
самостојно *прил.*
самостојност *ж.*
самоупраа *ж.*
самоупраија *ж.*
Самуил *м.*
Самуилов -оото *прид.*
санџак *м.* (тур., истор.)
Сарафов *през.*
сасед *м.* (буг.)
саседен -днијот, -дно, -дни, -дните *прид.*
саседство *ср.*
сашност *ж.* (буг.)
сашчествуајн'е -то *ср. гл. им.*
сашчествуат *несвр.*
сашчествујушч -ијо *гл. прид.* (рус.)
сашчност *ж.* (буг.)
Св. – *скрат.*
свад'ат *несвр.*
свалит *свр.*
сведејн'е -а *ср. гл. им.* (рус.)
свесен *прид.*
свет -ов *м.*
свет -о, -и *прид.*
светијн'а *ж.*
Светислав *м.*
свето *ср.*
свето *прил.*
Светосавцки -ото *прид.*
свешчен -о *прид.* (црксл.)
свидетел -и *м.* (рус.)
свие *свр.*
Свирчо *м.* (ирон.)
Свирчовци *мн.* (ирон.)
своему *зам. присв.* (од с в о ј)
свој свое, своето, своје, својето, својо, својот, своја, својата, својта, своему, свои, своијте, своите, свој, својите *зам. присв. (прид. зам.)*
своје -то *ср.*
својевремено *прил.*
својевременост -а *ж.*

својеобразен -зни *прид.*
својеобразно *ср.*
својствен -и *прид.*
својство -а, -ата *ср.*
свршен -а *гл. прид.*
свршит (се) *свр.*
свршуајн'е -то *ср. гл. им.*
свршуват се *несвр.*
се *зам.*
сѐ *зам.* (од с и о т)
сѐ *прил.*
себе *зам.*
Сев.-Американцки -те *прид.*
север *м.*
северен -рна, -рнијот, -рните *прид.*
северо-исток *прид.*
сега *прил.*
сегашен -шна, -шната, -шно, -шново,
сегашно -то *ср.*
седалишче -то *ср.*
седит *несвр.*
седница *ж.*
сејит *несвр.*
секаде *прил.*
секадешен -шно *прид.* (книж.)
секаков -кви *зам., зам. прид.*
секо *зам., зам. прид. ср. р.*
секоа *зам., зам. прид. ж. р.*.
секоаш *прил.*
секога *прил.*
секогаш *прил.*
секого *зам.*
секој секоја, секоје *зам., зам. прид.*
секој пат *прил.*
секретар *м.* новолат. secretarius
село -а, -ата *ср.*
селцки -ото, -ите *прид.*
сел'анин, сел'анец -ани, -аните *м.*
семе *ср.*
сепаратизм *м.* франц.: séparatisme
сепаратист -и, -ите *м.* франц.
сепаратистичен -чно *прид.* (национално сепаратистичен)
сепаратист(ц)ки -о *прид.* франц.
септ. *скрат.*
септем- *скрат.*
септември *м.*
Сереско *ср.*
сериозност -ста
-шното, -шни, -шните, -шнијо, -шнијот *п*
серјозно *прил.* од франц.-лат.
серце *ср.* (рус.)
серцки -јот *прид.*
сесилен *прид.*
сестрано *прил.*
сет -а, -о *зам.*
сет *гл.*
сецело *прил.*
с.-з. – *скрат.*
си *зам.*
си *чест.*
сигурен -рно *прид.*
сијет *несвр.* (срп.)
сијн' -а, -ото *прид.*
Сијн'о -то (Море) *ср.*
сијот сет, сета, сето, сите *зам.*

сила -та, -и, -ите *ж.*
силен -лнијот, -лна, -лната, -лно, -лни *прид.*
силно *прил.*
сил'ен -л'но *прид.*
Симеон -а *м.*
симпатија -јите *ж.* (герм. од лат.)
син -ои *м.*
сиромашки -ото *прид.*
систематичен -чна *прид.* (франц.)
сите *зам. мн.*
сити вид. сите.
С-је *скрат.*
скап -и *прид.*
склонит (се) *свр.*
скок -ои, -оите *м.*
сколија -та, -ји, -јите *ж.* (грч.)
сколијцки -а, -ата, -о, -ото, -ијо, -ите *прид.*
-сколијцки: црковно-сколијцки
Скопје *ср.*
скопцки -јот *прид.*
скоро *прил.*
скрепја *свр.* (буг.)
скут -оите *м.*
слаб *прид.*
слав *м.*
-слав *суф.*
славно *прил.*
следен -дните, -дното *прид.*
следит *несвр.*
следно -то *ср.*
следователно *прил.* (рус.)
следствено *прил.* и *модал.*
следствије *ср.* (рус.)
следуат *несвр.*
слеп -и *прид.*
слепо *прил.*
сливат се *несвр.*
Сливница *ж.*
сливнички *прид.*
слиен -и *гл. прид.*
слободен -дна, -дно, -дни, -дните *прид.*
слободија -та *ж.*
слободно *прил.*
словачки -јот *прид.*
- словачки: чешко-словачки
Словен -и, -ите *м.*
Словенин -ени *м.*
словенофил'ство *ср.*
словенство -то *ср.*
словенцки -јо, -јот, -а, -ата, -о, -ото, -и, -ите *прид.*
-словенцки: германцко-словенцко-литовцки; западно-словенцки; источно--словенцки; јужно (јужно)-словенцки; македонцко-словенцки
словесност *ж.* (рус.)
Словинец -нци *м.*
словинцки -а, -ата *прид.*
слоесност *ж.* (рус.)
сложен -жно *прид.*
сложит *свр.*
слој -еи *м.*
слуга -и *м.*
служанка *ж.*
служба -ата *ж.*

служит *несвр.*
служител -и *м.*
слух -уот, -уои *м.*
случај -от, -аи, -аји *м.*
случајен -јната *прид.*
случајно *прил.*
случајност *ж.*
слуша *несвр.*
сме *гл. форма* од с у м
смеје се *несвр.*
смело *прил.*
смена *ж.*
сменуајн'е -а *ср. гл. им.*
сменуан *гл. прид.*
сменуват *несвр.*
смисл *м.* (буг. форма)
смисл'а *ж.*
смрт -та *ж.*
смртен *прид.*
снага -та *ж.*
сносен -сно *прид.* (рус., буг.)
сносуајн'е *ср. гл. им.* (книж.)
со *предл.*
собеседник *м.*
собир -и *м.*
собират се *несвр.*
событије -ја, -јата, -тјата *ср.* (буг.)
Соборен -рна *прид.*
собрајн'е *ср.*
собствен -и, -ите *прид.*
собудуајн'е *ср. гл. им.*
совест -а *ж.*
совет -ите *м.*
советник -ци *м.*
совместно -то *ср.*
совпада *свр.* (буг.)
со време *прил.*
современ -ата, -ото, -и *прид.*
совршен -а -и *прид.*
совршен -и *гл. прид.*
совршено *прил.*
совршенолетен -тна *прид.*
совршит *свр.*
согласен -сни *прид.*
согласије -то *ср.*
согласит (се) *свр.*
согласи(т) се *свр.*
согласје *ср.*
согласно *прил.*
согласуајн'е -то *ср. гл. им.*
согласуат се *несвр.*
соглашејн'е -а *ср.* (рус.)
согледуајн'е -то *ср.*
согледува *несвр.*
содејство -то *ср.*
содејствуат *несвр.*
содржајн'е -то *ср.*
содржит *несвр.*
содржуајн'е *ср. гл. им.*
содржуат се *несвр.*
соединејн'е -то *ср.*
соединуајн'е -то *ср. гл. им.*
сожалит се *свр.*
сожал'уајн'е *ср. гл. им.*
создаајн'е -то *ср. гл. им.*
создаат *несвр.*
создаач -и *м.*
создават *несвр.*
создаде *свр.*
создаден -а, -о, -и, -ите *гл. прид.*

создадит *свр.*
создаит *свр.*
созивајн'е -то *ср. гл. им.* (рус.)
созидајушч -а *гл. прил.* (рус.)
созидат *свр.* (книж.)
сознаајки *гл. прил.*
сознаајн'е *ср. гл. им.*
сознаат *несвр.*
сознава (се) *несвр.*
сознае *свр.*
сознаит (се) *свр.*
сознајан -о, -и, -ите *гл. прил.*
сознаје *свр.*
сознајн'е -то *ср. гл. им.* (рус.)
сознател'но *прил.* (рус.)
сојединејн'е -то *ср. гл. им.* (рус.)
сојединен -ата, -о, -и, -ите *гл. прил.*
сојединит (се) *свр.*
сојединајн'е -то *ср. гл. им.*
сојединуат (се) *несвр.*
сојединуват *несвр.*
сојуз[1] *м.*
сојуз[2] *м.*
сојузен[1] -и *гл. прил.*
сојузен[2] -зните *прил.*
сојузник -ци *м.*
сок -оји *м.*
сокроишче -а *ср.* (рус.)
солидарен -рната *прил.* (новол.: slidaris)
солидарност *ж.*
Солун *м.*
солунцки -јот *прил.*
сомнејн'е *ср.*
сомнуајн'е *ср. гл. им.*
сон -от *м.*
сонародник -ци *м.*
сооображејн'е -а *ср.* (книж.)
сооображуајн'е -а *ср. гл. им.* (книж.)
сообразно *прил.*
сообразуајки се *гл. прил.* (книж.)
сообразуајн'е -а *ср. гл. им.*
сообразуат се *несвр.*
сообшчуајн'е -а *ср. гл. им.*
сопостауајн'е *ср. гл. им.* (рус.,книж.)
сопроводуат *несвр.* (рус.,книж.)
сопротивуајн'е -то *ср. гл. им.* (рус.,книж.)
соседен -дните *прил.*
сосем *прил.*
со сила *прил.*
сосим *прил.*
сослужит *свр.* (рус.)
сосредоточен -и *гл. прил.* (рус.,книж.)
состав -от *м.*
составуат *несвр.*
составуват *несвр.*
состаен -а *гл. прил.*
состаит (се) *свр.*
состарит се *свр.* (рус.,книж.)
состауајки *гл. прил.*
состауајн'е *ср. гл. им.*
состауат *несвр.*
состауват *несвр.*
состоит се *несвр.*

состојајн'е *ср.* (рус.,книж.)
состојан'е *ср.* (рус.,книж.)
состојит се *несвр.*
состредоточуат се *несвр.* (рус.,книж.)
Софија *ж.*
социализм -от *м.* (франц. според лат.)
социалист -и *м.* (герм., франц. според лат.)
социалистичен -чна *прид.* (лат.)
сочитат *несвр.* (рус.)
сочуано *гл. прид. ср. р.*
сочуат (се) *свр.*
сочуват (се) *свр.*
сочувство *ср.* (книж.)
сочувствуат *несвр.* (книж.)
сочувствуват *несвр.* (книж.)
сочувајн'е -то *ср. гл. им.*
спасават *несвр.* (буг.)
спасејн'е -то *ср.* (рус.)
спекул'ативен *прид.* (герм.)
специален -лно, -лни, -лните *прид.* (лат.)
специално *прил.*
специјално *прил.*
список -оци *м.*
сплетен -и *гл. прид.*
сплотит се *свр.*
сплошен -шно *прид.*
спокојно *прил.*
сполај *изр.*
спомин *м.*
спор *м.*
според *предл.*
спорит *несвр.*
способ *м.* (рус.)
способен -бни *прид.*
способност -и *ж.*
справедлиост -а *ж.*
спраедлив -о *прид.*
спраедлио *прил.*
спраедлиост -а *ж.*
спроти *предл.*
сравнител'но *прил.* (рус.)
срамнит (се) *свр.*
срамнуајн'е *ср. гл. им.*
Срб-г'аур -и *м.*
србизм -зми, -змите *м.*
Србија *ж.*
Србијанец -нци *м.*
-Србијанец: старо-Србијанец
Србин, Срби -ите *м.*
Србо Хрват -ите *м.*
србоман -и *м.*
србоманен -анни *прид.* (рус. форма)
србоманствујук'и -ата *гл. прид.* (рус. форма)
србофил *м.*
србофилцки -а *прид.*
Србо-Хрват -и, -ите *м.*
србо-хрватцки -јот *прид.*
србски -а *прид.*
србство -то *ср.*
србцки -јо, -јот, -а, -ата, -о, -ото, -и, -ите *прид.*
-србцки: бугарцко-србцки; лужичко-србцки; турцко-србцки
србцко -то *ср.*

српско-хрватски -јот, о, -ите *прид.*
срдечен -чна *прид.*
срдит се *несвр.*
среден -дните *прид.*
средство -а *ср.*
сроден -дни *прид.*
срок *ср.*
српско-бугарски -ата *прид.*
срце -ата *ср.*
С-Стефански -а *прид.*
С. Стефански -а *прид.*
стаат[1] *несвр.*
стаат[2] *несвр.* (буг.)
стадиј -и *м.* (грч.)
стаит *свр.*
стајн'е *ср.* (срп.-хрв.)
стамба *ж.* (итал.)
Стамболов -а *през.*
Стамболовци *мн.*
стамболовски -јот, -а, *прид.*
стамболовски -о, *прид.*
стамбосуат *несвр.*
Стамбул *м.*
Стамбуловци *мн.*
Стамбуловски -јот *прид.*
стамбуловски *прил.*
стане[1] *свр.*
стане[2] *свр.*
станит *свр.*
Станишев *през.*
Станишевски -јот *прид.*
Станчев *през.*
Станчеи *мн.*
стапит *свр.*
стапка *ж.*
стар -а, -ата, -ото, -и, -ите *прид.*
старина *ж.*
старомакедонски *прид.*
старо-македонски -ото, -те *прид.*
старо-Србијанец -нци *м.*
старост *ж.*
статија -и, -ите *ж.* слов.
стена *ж.*
степен -та *ж.*
стеснен -и *гл. прид.*
Стефански: С. Стефански
-Стефански: С-Стефански
стечејн'е -то *ср. гл. им.*
стечен'е *ср. гл. им.* (рус.-буг.)
стига *прил.*
стипендијант -и, -ите *м.* (лат.)
сто *бр.*
стојит *несвр.*
стокмит *свр.*
столетије *ср.*
столетје *ср.*
столица -та *ж.* (срп., буг.)
столкнуајн'е -а *ср.* (рус.)
столкуват се *несвр.* (рус.)
стопан -и *м.*
сторит (се) *свр.*
страдал'ец -л'ци *м.*
стражејн'е -а, -ата *ср.* (книж.)
страна -ата, -и *ж.*
странство *ср.*
страф *м.*
страшен -шно *прид.*
стред *предл.*
среден -дните, -дното *прид.*
среди *предл.*

стредиземен -мни *прид.*
средина[1] -ата *ж.*
средина[2] -и *ж.*
средно -то *ср.*
средно-вековен -вните *прид.*
средно-учебен -бните *прид.*
средство -а, -ата *ср.*
средсто -а *ср.*
стремеж -и, -ите *м.*
стремејн'е -то *ср. гл. им.*
стремит се *несвр.*
стретит (се) *свр.*
стретство -а *ср.*
стрек'а -ата *ж.*
стрек'ат *несвр.*
стрек'но *прил.*
строго *прил.*
строден -дни *прид.*
струја *ж.* слов.
студент -и *м.* (герм. од лат.)
студентство *ср.*
студентцки -о *прид.*
субјективен -вни *прид.* (герм. од лат.)
суверенитет -от *м.* (герм. од франц.) (полит.)
судба -ата, -и, -ите *ж.*
судбина -ите *ж.*
судија -та, -ји *м.*
судит *несвр.*
Султан -о *м.* (тур. од арап.)
Султанцки -о *прид.*
сум *гл. пом.*
суров *прид.*
сусед -и *м.* (срп.)
сфал'ат *несвр.*
сфера -и, -ите *ж.* (лат. од грч.)
сформируајн'е -то *гл. им.* (рус. од герм.)
сформируан -и *гл. прид.*
сцена *ж.* (герм. од лат.)
считат *несвр.* (рус.)

Т

т. г. – *скрат.*
т. е. – *скрат.*
та *зам. показ.*
та *сврзн.*
та *чест.*
-та
таја[1] *зам. лич.*
таја[2] *зам. показ.*
тајен -јна, јни *прид.*
тајна -и *ж.*
тајно *прил.*
така *прил., сврзн.*
таков -ква, -кво, -квоа, -коа, -кви, -квија, -квије *зам. показ., прид. зам.*
тактика *ж.* (герм. од грч.)
там *прил.*
тамо *прил.*
тамошен -шнијо, шно, -шните *прид.*
Татарчев *през.*
татко -ото, -овци *м.*
татковина -та *ж.*
таткоина -та *ж.*
твој *зам. прид.*
тврдејн'е -то, -а *ср. гл. им.*

тврдит *несвр.*
тврдоглав -аи *прид.*
тврдоглавец -вци *м.*
театро -то *ср.* (франц. од грч.)
тежок -шка, -шкијо, -шките *прид.*
телеграма -ите *ж.* (франц. од англ.)
телеграфируат *несвр.* (герм. од франц.)
телесен -сни *прид.*
тема *ж.* (герм., лат. од грч.)
темел' -от *м.* (тур. од грч.)
тенденција *ж.* (герм. од итал.)
тенденциозен -зни *прид.*
теоретик -ци, -ците *м.* (франц. од грч.)
теорија -та, јн *ж.* (герм. од грч.)
теоријцки *прид.*
територијален -лната *прид.* (франц. од лат.)
термин -и *м.* (лат.)
тесен -сно, -сни *прид.*
тесно *ср.*
тесно *прил.*
тетовцки -јот *прид.*
тетовцко *ср.*
Тетоо *ср.*
течејн'е -то, -а *ср.*
течен'е *ср.*
тешко *прил.*
тешкотија -јн *ж.*
тие *зам. показ.*
тија[1] *зам. лич.*
тија[2] *зам. показ.*
тије[1] *зам. лич.*
тије[2] *зам. показ.*
тио *прил.*
тип *м.* (франц. од лат.-грч.)
типичен -чно, -чни *прид.*
тискат *несвр.*
титула -та, -ите *ж.* (лат.)
тих -а *прид.*
то *зам. показ.*
то *прил.*
то *сврзн.*
тоа *зам.*
тогај *прил.*
тој[1] *зам. лич.*
тој[2] *зам. показ.*
тоја[1] *зам. показ.*
тоја[2] *зам. показ.*
токмо *чест.*
токму *прил.*
толерантен -тни *прид.* (франц.)
толко *прил.*
толку *прил., сврз.*
толкува *несвр.*
толпа -та *ж.* (рус., слов.)
толчек *м.* (рус.)
торжествуат *несвр.* (рус.)
Тоска -и -те *ж.*
тост -ои *м.* (англ. од лат.)
точен -чно, -чни *прид.*
точка *ж.*
точно *прил.*
традиција -јн *ж.* (герм., франц. од лат.)
трајен -јна, -јно *прид.*
трајит *несвр.*
Тракија *ж.*

трако-илирцки -ата *прид.*
трактат *м.* (кат.: tractatus)
трактуајн'е *ср. гл. им.*
Трансваал'ец -л'ците *м.*
трговец -вци *м.*
трговски -ото *прид.*
трговцки -а *прид.*
тргоец *м.*
требат *несвр.* (рус.)
требит[1] *несвр.* (рус.)
требит[2] *несвр.*
требност -и *ж.* (книж.)
требуајн'е -то *ср. гл. им.*
требуат[1] *несвр.*
требуат[2] *несвр.*
трек(и) -и *бр. ред., бр. прид.*
третејцки *прид.* (рус.)
третирајн'е *ср. гл. им.*
третират (се) *несвр.* (франц. traiter)
трек' -а *бр. ред.*
трек'о -то *ср.*
три -те *бр.*
три пати *прил.*
трикатен -тно *прид.*
тро *прил.*
тројен -јнијот *прид.*
тројица *бр. им.*
трон *м.* (грч.)
троши *несвр.*
трпејн'е *ср. ср. гл. им.*
трпит *несвр.*
труд -от *м.*
трудит се *несвр.*
трудност -ите *ж.* (рус.)
туг' -а, -ата, -о, -и, -ите *прид.*
туг'е -то *ср.*
туг'о *ср.*
тука *прил.*
тукашен -шните *прид.*
туку *сврзн., прил. чест.*
туку речи *прил.*
турит *свр.*
Турција *ж.*
турцки -ијо, -ијот, -а, -ата, -о, -ото, -ите *прид.*
-турцки: Руско-турцки
Турцко *ср.*
турцко-србцки -те *прид.*
Турчин -от *м.*, Турци -рците *мн.*

К'

к'ја *ж.* (тур. од арап.)
к'уд -и *м.* (тур.)

У

у *предл.*
убав -аа, -ао, -аи *прид.*
убао *прил.*
убедејн'е -а *ср. гл. им.* (рус.)
убеден -и *гл. прид.*
убеденост *ж.*
убедит (се) *свр.*
убедител'ен -л'но *прид.* (рус.)
убедител'но *прил.* (рус.)
убива *несвр.*
убијство -а *ср.*

убит -и, -ите *гл. прид.* (рус.)
уважаат *несвр.* (рус.)
уважејн'е *ср.* (рус.)
увеличаајн'е -то *ср. гл. им.* (рус.)
увеличејн'е -то *ср. гл. им.* (рус.)
увенчат се *свр.*
уверава *несвр.*
уверејн'е -а *ср.* (рус.)
уверен *гл. прид.*
уверит се *свр.*
уверуајн'е -а *ср. гл. им.*
уверуват *несвр.*
уви *чест.* (книж.)
увлечејн'е -то, -а, -ата *ср.* (рус.)
увлечит се *свр.* (рус.)
увличат се *несвр.* (буг.)
уголемит (се) *свр.*
уголемуајн'е -то *ср. гл. им.*
уголему(в)ат (се) *несвр.*
угрожаат *несвр.* (рус.)
угрожават *несвр.*
удар *м.*
удел *м.* (рус.)
удивен -и *гл. прид.* (рус.)
удивит се *свр.* (рус.)
удивуајн'е *ср.*
удобен *прид.*
удовлетворит *свр.* (рус.)
удовлетворуат (се) *несвр.* (рус.)
удрит *свр.*
ужасије -а *ср.*
ужасит се *свр.*
узаконуа *несвр.* (рус.)
узаконуајн'е *ср. гл. им.*
узнаје *свр.*
укажајн'е *ср. гл. прид.* (рус.)
укоренит се *свр.* (рус.)
укоренува се *несвр.*
украси се *свр.*
улица *ж.*
ум -оите *м.*
умаже *свр.*
умалејн'е -то *ср.* (рус.)
умалит се *свр.* (рус.)
умал'аат се *несвр.* (рус.)
умал'ува *несвр.*
умен *прид.*
умерен -и, -ите *прид.*
умереност -а *ж.*
уместно *прил.*
умира *несвр.*
умно *прил.*
умножит *свр.*
умре *свр.*
умрит *свр.*
умствен -о, -ото -и *прид.*
умствено *прил.*
Унгарец -рците *м.*
-Унгарец: Австро-Унгарец
Унгарија *ж.* (Австро Унгарија)
-Унгарија: Австро-Унгарија
унгарски -јо *прид.*
- унгарски: австро-унгарски
унгарцки -јот *прид.*
- унгарцки: австро-унгарцки
унишчит *свр.*
унишчожаајн'е *ср. гл. им.* (рус.)
уопшче (у опшче) *прил.* (срп.)

упечаток *м.* (срп., арх.)
уплив *м.* (срп.)
упоменат -ата, -тото, -и, -ите *гл. прид.* (рус.)
упоменит *свр.* (рус.)
упоминуа (се) *несвр.*
упорен -рна *прид.*
упорно *прил.*
упорство -то *ср.* (рус.)
употребен -ите *гл. прид.*
употребит *свр.*
употребуајн'е -то *ср. гл. им.*
употребуат *несвр.*
упраа *ж.*
управија *ж.*
управлејн'е -то *ср.* (рус.)
управуајн'е *ср. гл. им.*
упразднит *свр.* (рус.)
упразднуан'е -то *ср. гл. им.*
упушчејн'е -а *ср.* (рус.)
уредит *свр.*
урок *м.* (рус.)
Урош -а *м.*
Урум-милет *м.* (арап.-тур.)
Уруш -а *м.*
Урушев -еијот *прид. присв.*
усвоен -о *гл. прид.*
усвојен -и *гл. прид.*
усвојит *свр.*
усвојуат *несвр.*
усилејн'е -то *ср. гл. им.*
усилено *прил.*
усилије -ја, -јата *ср.* (рус.)
усилит *свр.*
усил'е -а, -ата *ср.* (рус.)
ускорит *свр.* (рус.)
условије -ја *ср.* (црксл.-рус.)
условје *ср.* (црксл.-рус.)
услуга *ж.*
услужливо *прил.*
усмирит *свр.* (рус.)
усовршуајн'е *ср. гл. им.*
успе *свр.* (рус.)
успев -еот *м.*
успеит *свр.*
успејајн'е -то *ср. гл. им.*
успеф *м.*
успешен -шно *прид.*
успокоејн'е -то *ср. гл. им.* (рус.)
успокоит (се) *свр.*
успокојит се *свр.*
успокојува *несвр.*
уста -та *ж.*
установа *ж.*
установит се *свр.*
установен -а *гл. прид.*
установит *свр.*
установуајн'е *ср. гл. им.*
устно *прил.*
устоит *свр.* (рус.)
устранејн'е -то *ср. гл. им.* (рус.)
устрануајн'е -то *ср. гл. им.* (рус.)
устројаат *несвр.* (рус.)
устројават *несвр.* (рус.)
устројит *свр.* (рус.)
утврдит се *свр.*
утврдуајн'е -то, -а *ср. гл. им.*
утешават се *несвр.* (буг.)
утешен *прид.*

утилитарен *прид.* (рус. од франц.: utilitaire, англ., од лат. utilis)
утре *прил.*
уч. *скрат.*
участије *ср.* (рус.)
участје -то *ср.* (рус.)
- учебен: стредно-учебен
учебник -ци *м.*
учејн'е -то *ср. гл. им.*
учен -и, -ите *прид.* и *м.*
ученик -ци, -ците *м.*
учит (се) *несвр.*
учител -и *м.*
учител'цки -а *прид.*
- учител'цки: Богословцко-учител'цки
учреждеције -а *ср.* (рус.)
ушче *прил.*

Ф

факт -о, -и, -ои *м.* (лат.)
фактически *прил.*
фактор *м.* (герм. од лат.)
фал'ш *м. неизм.* (герм. од лат.)
фал'шив -а *прид.*
фамилен -л'но *прид.*
фамилија -ји *ж.* (герм. од лат.)
фанариот -и *м.* (истор., грч.)
фанариотцки -ото *прид.*
фанатизм *м.* (герм. од лат.)
фантазер -и *м.* (франц.-грч.)
фантазија -јите *ж.* (итал. од лат-грч.)
фантазиран -ата *гл. прид.* (герм. од грч.)
фантастичен -чни *прид.* (грч.)
фатит *свр.*
Февруар *м.*
Февруари *м.* (лат., новогрч.)
февруарцки -ото, -јот, -ите *прид.*
физиолошки -о, -ото *прид.*
физиолошко-психолошки -а *прид.*
физически -о *прид.*
фијаско *ср.* (итал.)
филозоф -и *м.* (грч.)
филологијцки *прид.*
фирма *ж.* (итал. од лат.)
Фирмил'ан -а *м.*
флиза *несвр.*
флота -и *ж.* (франц.)
фокус -и *м.* (герм. од лат.)
фонетичен -чни, -чнијот *прид.* (од фонетика – франц.)
-фонетичен: етимологијцко-фонетичен; историјцко-фонетичен
форма -и *ж.* (лат.)
формен -и *прид.*
фраза -и *ж.* (рус. од грч.)
франк -ои *м.* (франц.)
Франција *ж.*
френцки -а *прид.*
фрлен -а *гл. прид.*
фрли *свр.*
фрл'ат се *несвр.*
фундамент *м.* (герм. од лат.)

Х

ханство *ср.* (истор.)
характер -от *м.* (лат. од грч.)
карактерен -рна, -рни *прид.*
ход *м.*
хондрокефалос *прид.* (грч.)
Хр.: И. Хр.
храна *ж.*
-Хрват: Србо-Хрват
Хрватин -ти, -тите *м.*
хрватцки -а, -ата, -јот, -те *прид.*
-хрватцки: србо-хрватцки; срб-цко-хрватцки
хуман -ни *прид.* (лат.)
Хуни -те *мн.*
хунцки -те *прид.*

Ц

цар -от, -ои, -оите *м.*
цариградцки -а *прид.*
царство -то *ср.*
царујн'е -то *ср. гл. им.*
царцки -јот *прид.*
царшчина -та *ж.*
цел -и *ж.*
цел -и, -о, -ијо, -ијот, -а *прид.*
целесообразност -а *ж.*
целина -та, -и *ж.*
цело *ср.*
целост -а *ж.*
цел'а -ата *ж.*
цена -та *ж.*
ценен -о *прид.*
ценит *несвр.*
ценост *ж.*
центр -от, -ои *м.* (лат.)
централен -лна, -лно, -лното, -лнијо, -лните *прид.*
централно *прил.*
цепејн'е -то *ср. гл. им.*
цепит *несвр.*
церемонија *ж.* (лат., франц.)
церемонит се *несвр.* (лат., франц.)
цивилен -лни *прид.* (лат.)
Циганче -ијн'ата *ср. дем.,хип.*
циркул'ар -и *м.* (герм. од лат.)
Цоков *през.*
Цончев *през.*
Цончев-Михајловцки *през.*
црвен -а *прид.*
црква -та, -и, -ите, (герм.-грч.)
црковен -вна, -вното, -вните *прид.*
црковно-обшчинцки -ката *прид.*
црковносколијцки -ка, -кото, -ките, *прид.*
црковно-сколијцки -ка, -кото, -ките, *прид.*
Црна Гора *ж.*
Црногорец -рци, -рците *м.*
црта -и *ж.*

Ч

час -ои *м.*

част -и *ж.* (рус.)
част ... част *сврзн.*
частен -тно, -тни *прид.* (рус.)
частичен -чно *прид.* (рус.)
частично *прил.* (рус.)
частичност -а *ж.*
чекат *несвр.*
чекор *м.*
чест -а, -та *ж.*
честно *прил.*
често *прил.*
често пати *прил.*
чета -и, -ите *ж.*
четвртина -та *ж.*
четири -те *бр.*
четник -ци *м.*
Чех -ите *м.*
чешки -јот *прид.*
чешко-словачки -јот *прид.*
чиј чија, чије, чији *зам.*
чинит *свр.,несвр.*
чиновник -ци *м.*
чист -а, -о, -и *прид.*
чисто *прил.*
чистосрдечен -чно *прид.* (црк-слов., рус.)
читач -от, -и *м.*
член -от, -ои, -оите *м.*
човечество -то *ср.* (рус.)
чоек -а *м.*
чоечество -то *ср.* (рус.)
чоечки -ко, -ката *прид.*
чоечки: обшче чоечки
чоешки *прид.*
чоешчина -та *ж.*
чуат *несвр.*
чуват *несвр.*
чувство -а, -ата *ср.*
чувствуат се *несвр.*
чудит се *несвр.*
чует *свр.*
чуено *гл. прид. ср. род.*
чузд -о, -ото, -и, -ите *прид.*
чуздо -то *ср.* (рус.)
чуму *зам.*

Ш

Шар *м.*
Шар планина *ж.*
Шафарик *през.*
Швејцарија *ж.*
широк -и *прид.*
широко *прил.*
шовинизм -змот *м.* (франц.)
шовинист -и *м.* (франц.)
шовинистичен -чна, -чни *прид.*
шопцки -ото *прид.*
шосе -тата *ср.* (тур. од франц.)
шум -от *м.*
Шуменкович *през.*
шуми *несвр.*
шчаб *м.* (герм.)
шчо *зам., сврзн.*

ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗМИТЕ ВО ОБРАТНИОТ РЕЧНИК НА ДЕЛОТО НА К. МИСИРКОВ „ЗА МАКЕДОНЦКИТЕ РАБОТИ“

сврзн.,чест. а
скрат. А. А.
ж. забаа
зам. показ. оваа
ж. држаа
ж. глаа
ж. Мораа
ж. упраа
ж. самоупраа
несвр. се протиостаа
несвр. прошчаа
ж. распоредба
ж. судба
ж. потреба
ж. злоупотреба
ж. служба
ж. дружба
ж. риба
ж. молба
ж. стамба
ж. борба
ж. загуба
ж. јава
прил. на јава
несвр. (се) сознава
несвр. уверава
м. Сава
несвр. обек’ава
бр. два
несвр. крева
несвр. убива
ж. иницијатива
ж. иницијатива
ж. реликва
ж. црква
ж. жртва
ж. паства
несвр. се јаува
свр.,несвр. жртвува
свр. пожртвува
несвр. согледува
несвр. се облизува
свр. извојува
несвр. успокојува
несвр. очекува
несвр. толкува
несвр. умал’ува
несвр. се укоренува
несвр. се одзоува

несвр. се разочарува
несвр. доверува
несвр. се изместува
несвр. изопачува
ж. почва
м. ага
ж. снага
прил. сега
прил. за сега
прил. (до сега) досега
прил. от сега
ж. книга
ж. верига
прил. стига
прил.,сврзн. кога
прил. некога
прил. секога
прил. на секога
прил. никога
м. слуга
ж. услуга
сврзн. да
чест. да
ж. Канада
свр. совпада
несвр. пропада
ж. брада
ж. награда
ж. преграда
ж. досада
ж. победа
свр. (се) погледа
ж. вреда
ж. жажда
ж. вражда
ж. жежда
ж. нужда

м. банда
ж. пропаганда
ж. вода
ж. згода
ж. мода
ж. милиарда
ж. орда
гл. беа
ж. идеа
зам. лич. неа
ж. Добруджа
ж. мрежа
ж. грижа
предл.,сврзн. за
ж. фраза
несвр. флиза
ж. криза
ж. полза
ж. Лоза
ж. метаморфоза
скрат. И. А.
ж. парохиа
зам. ја
чест. ја
ж. раја
зам. лич. таја[1]
зам. показ. таја[2]
гл. форма беја
ж. идеја
зам. неја
ж. претензја
ж. самоупраија
ж. Србија
ж. управија
ж. привилегија
ж. религија

ж. етимологија
ж. психологија
ж. енциклопедија
ж. слободија
м. судија
ж. гимназија
ж. омразија
ж. поразија
ж. фантазија
ж. ил'узија
ж. Тракија
ж. Англија
ж. Румелија
ж. Источна Румелија
ж. фамилија
м. Рушчуклија
ж. околија
ж. сколија
ж. економија
ж. автономија
ж. армија
ж. Ерменија
ж. Абисинија
ж. Македонија
ж. јужна Македонија
ж. источна Македонија
ж. колонија
ж. церемонија
ж. иронија
ж. Архиепископија
ж. архиепископија
ж. Унгарија
-Унгарија
ж. Австро Унгарија
ж. Австро-Унгарија
ж. Бугарија
ж. Јужна Бугарија
ж. лотарија
ж. Швејцарија
ж. империја
ж. периферија
ж. категорија
ж. теорија
ж. аудиторија
ж. историја
ж. Австрија
ж. Манчжурија
ж. мисија
ж. носија
ж. Персија
ж. Русија
зам. лич. тија[1]
зам. показ. тија[2]
ж. дипломатија
ж. симпатија
ж. аристократија
ж. статија
ж. Византија
ж. гарантија
ж. праотија
ж. тешкотија
ж. арнотија
ж. лошотија
ж. партија
ж. амнастија
ж. географија
ж. етнографија
ж. Софија
ж. екзархија
ж. патриархија
ж. епархија
ж. организација

ж. вариација
ж. мистификација
ж. дипломација
ж. нација
ж. окупација
ж. емиграција
ж. илустрација
ж. ил'устрација
ж. конпенсација
ж. експлуатација
ж. агитација
ж. аргументација
ж. традиција
ж. позиција
ж. Галиција
ж. гаранција
ж. Франција
ж. интелегенција
ж. резиденција
ж. тенденција
ж. кореспонденција
ж. конференција
ж. конкуренција
ж. претенција
ж. провинција
ж. Грција
ж. Турција
ж. револуција
ж. евол'уција
ж. револ'уција
ж. резол'уција
ж. резул'уција
м. есапчија
ж. к'ја
ж. нестрекја
ж. земја

ж. иронја
ж. боја
зам. показ. тоја[1]
зам. показ. тоја[2]
свр. скрепја
ж. струја
ж. декларација
ж. конференција
ж. претенција
предл. ка
ж. задака
несвр. аор. плака
ж. мака
прил. понака
ж. рака
прил., сврзн. така
прил. контака
м. добавка
ж. поставка
чест., прел.,модал. нека
ж. опека
ж. нестрека
ж. режка
ж. книжка
ж. поддржка
свр. извика
м. владика
ж. музика
ж. Велика
ж. разлика
ж. разл'ика
ж. политика
ж. критика
ж. тактика
ж. гимнастика
ж. журналистика

ж. плајка
ж. мајка
ж. освободителка
ж. непријател'ка
ж. подстрекател'ка
ж. предстаител'ка
ж. ослободител'ка
ж. покроител'ка
ж. покорител'ка
ж. служанка
ж. вечеринка
ж. ронка
ж. рока
ж. капка
ж. стапка
ж. отстапка
ж. арнотворка
ж. огоорка
ж. погоорка
ж. маска
прил. денеска
ж. реска
ж. подписка
ж. војска
ж. тоска
ж. врска
ж. јатка
ж. наука
ж. азбука
ж. рука
прил. тука
прил. (до тука) дотука
прил. (от тука) оттука
ж. предпријимачка
ж. докажуачка
ж. опитуачка

ж. точка
ж. забелешка
ж. насмешка
ж. грешка
ж. ръка
ж. пушка
м. братушка
ж. Кавала
м. будала
мн. дзрдзала
ж. рубла
ж. сила
прил. со сила
ж. рола
ж. мисла
ж. титула
ж. повел'а
ж. цел'а
ж. вол'а
ж. рол'а
ж. Битол'а
-Битол'а
ж. Прилеп-Битол'а
ж. мисл'а
ж. смисл'а
ж. пил'ул'а
ж. кошул'а
сврзн. ама
ж. телеграма
ж. програма
ж. тема
прил. дома
ж. мома
ж. фирма
ж. форма
ж. реформа

прео̑л. на
ж. мана
ж. страна
ж. храна
ж. жена
ж. замена
ж. премена
ж. измена
ж. смена
ж. отмена
ж. арена
ж. стена
ж. цена
ж. сцена
ж. краина
ж. праина
ж. непраина
ж. судбина
ж. особина
ж. вина
ж. кривина
ж. Ерцеговина
ж. татковина
ж. котловина
ж. новина
ж. стредина[1]
ж. стредина[2]
ж. година
ж. катагодина
ж. кралеина
прил.,им. мнозина
ж. брзина
ж. крајина
ж. целина
ж. злина
ж. планина
ж. Шар планина
ж. особнина
ж. биднина
ж. престолнина
ж. поврхнина
ж. ил'адогодишнина
ж. Ерцегоина
ж. таткоина
ж. полоина
ж. котлоина
ж. ноина
ж. старина
ж. добрина
ж. четвртина
ж. истина
ж. вистина
прил.,моо̑ал. вистина
прил.,моо̑ал. на вистина
прил. неколцина
ж. причина
ж. јунашчина
ж. обшчина
ж. чоешчина
ж. царшчина
ж. тајна
ж. војна
прил. неоддамна
зам. лич. она
ж. песна
ж. Босна
ж. мрзн'а
през. Немајн'а
ж. светијн'а
мн. местијн'а
чест. г'оа
зам., зам. при̑о. ж. р. секоа
ж. установа

ж. осноа
зам. тоа
прил.,сврзн. (за тоа) затоа
прил. при тоа
прил., сврзн., чест. па
скрат. П. А.
ж. толпа
ж. Европа
ж. Преспа
ж. група
свр. се постара
ж. игра
ж. ера
ж. вера
ж. мера
ж. сфера
несвр. избира
несвр. умира
свр., несвр. резјумира
свр.,несвр. експлоаатира
свр.,несвр. експлоатира
свр.,несвр. експлуатира
свр., несвр. протестира
ж. гора
ж. Црна Гора
ж. кандидатура
ж. литература
ж. култура
ж. авантура
ж. каса
ж. маса
ж. раса
ж. примеса
ж. преса
свр. потписа
ж. коса
зам. показ. та
сврзн. та
чест. та
ж. клевета
ж. монета
ж. чета
свр., несвр. (се) пита
свр. испита
свр. воспита
свр. прочита
ж. зашчита
ж. работа
ж. јота
ж. флота
ж. карта
ж. Порта
ж. црта
прил. доста
м. Коста
ж. уста
ж. минута
ж. задак'а
свр. наобек'а
ж. стрек'а
ж. нестрек'а
несвр. плајк'а
мн. брајк'а
ж. врејк'а
ж. кук'а
несвр. облагодетел'ствуа
несвр. искажуа
несвр. очекуа
несвр. се извинуа
несвр. (се) упоминуа
несвр. узаконуа
свр. поверуа
несвр. се изгооруа

несвр. се однесуа
несвр. се односуа
ж. епоха
мн. деца
ж. држаица
ж. последица
бр. двајица
бр. им. тројица
ж. столица
ж. улица
м. Димица
ж. брканица
ж. граница
ж. Сливница
ж. седница
ж. јединица
ж. послоица
ж. Марица
ж. реча
свр. се овенча
мн. имишча
ж. душа
несвр. слуша
прид. слаб
м. шчаб
м. роб
м. гроб
м. способ
м. бугарофоб
м. грб
прид. груб
скрат. в.
м. добав
прид. убав
прид. тврдоглав
м. слав

м. Венцеслав
м. Борислав
м. Светислав
м. Дунав
прид., ср. глупав
прид. здрав
м. нрав
прид. прав
м. состав
прид. напредничав
скрат. в. в.
през. Радев
през. Зиновјев
прид. Јагичјев
прид. лев
през. Данев
м. успев
през. Груев
прид. Неманичев
прид. Немајничев
през. Дел'чев
през. Станчев
през. Цончев
през. Татарчев
през. Баласчев
през. Станишев
прид. присв. Урушев
прид. жив
прид. спраедлив
м. наплив
м. уплив
прид. разбирлив
прид. неразбирлив
скрат. Н. И. В.
прид. крив
м. мотив

предл. против
прил. против
прил., модал. напротив
прид. фал'шив
през. Зиновьев
през. Карајовов
прид. негов
зам. какв. ваков
прид. зам. (зам. прид.) каков
зам., прид. зам. сакаков
прид. некаков
зам., зам. прид. секаков
прид. никаков
прид. једнаков
прид. (не једнаков)
неједнаков
прид. инаков
зам. показ., прид. зам. таков
прид. јазиков
през. Јанков
през. Цоков
м. москов
през. Машков
през. Бешков
прид. јалов
прид. Самуилов
през. Стамболов
м. наслов
прид. нов
прид. Душанов
през. Лавров
м. полуостров
м. Балканцки Полуостров
прид. суров
през. Матов
прид. готов

през. Сарафов
прид. присв. Аспарухов
ж. крв
прид. ред. прв
скрат. Св.
скрат. Н. Ц. В.
скрат. г[1].
скрат. г[2].
м. краг
м. окраг
м. брег
м. долг
прид. долг
м. митинг
прид. долог
скрат. т. г.
м. југ
прид. друг
предл. зад
прил. назад
прид. млад
предл. над
м. запад
м. напад
м. град
м. Белград
м. Петроград
м. возглед
м. поглед
м. ред
прил. одред
предл. според
предл. пред
прил. напред
прил. однапред
прил. нај напред
прил. (по напред) понапред

м. отред
прео̑л. стред
прео̑л. постред
м. сасед
м. сусед
прио̑. чузд
м. вид
прил. на вид
прил. пред вид
м. зид
м. Орид
м. Охрид
м. од
прео̑л. од
скрат. год.
м. период
м. плод
м. доод
прео̑л. под
м. Господ
м. народ
м. ход
м. вход
м. исход
м. происход
м. апсурд
м. труд
м. к'уд
прио̑. друг'
прио̑. туг'
гл. е
изв. е
несвр. знае
свр. признае
свр. се запознае
свр. сознае

зам. себе
бр. ж.,ср. две
свр. испливе
чест., член де
свр. даде
свр. создаде
свр. се најаде
прео̑л. каде
прил.,сврзн. каде
прил. некаде
прил. од некаде
прил. секаде
прил. (на секаде) насекаде
прил. от секаде
прил. никаде
прил. откаде
прил. овде
свр. наведе
свр. произведе
свр. приведе
свр. доведе
несвр. иде
свр. аор. ојде
свр. дојде
прил. онде
прил. комп. по-прег'е
мн. луг'е
мн. л'уг'е
ср. туг'е
прил. прочее
чест. даже
свр. (се) искаже
свр. (се) излаже
свр. умаже
свр. замиже
ср. хип. Боже

свр. влезе
свр. навлезе
свр. излезе
свр. произлезе
ср. лојзе
зам. лич. вие
свр. свие
ср. орадие
ср. евангелие
свр. измие
ср. недоверие
зам. показ. тие
ср. наречие
ср. великодушие
зам. је
несвр. се каје
свр. се запознаје
свр. сознаје
свр. узнаје
ср. условје
ср. наследје
несвр. живеје
несвр. се надеје
несвр. се смеје
ср. оражје
свр. избије
ср. прискрбије
зам. лич. вије
ср. праославије
свр. се развије
зам. показ. овије
ср. условије
ср. бедствије
ср. следствије
ср. препјатствије
ср. отсатствије

ср. орадије
ср. наследије
ср. оражије
ср. безсилије
ср. усилије
зам. није
ср. гл. им. вниманије
ср. учрежденије
ср. ограниченије
свр. се напије
ср. недоразберије
ср. недоверије
ср. ужасије
ср. једногласије
ср. согласије
зам. лич. тије[1]
зам. показ. тије[2]
ср. предпријатије
ср. пон'атије
ср. столетије
ср. собитије
ср. развитије
ср. участије
ср. наречије
ср. великодушије
чест. кје
ср. благоразумје
ср. прашајње
ср. своје
ср. Скопје
ср. доверје
ср. недоверје
скрат. С-је
ср. разногласје
ср. согласје
ср. равновесје

ср. рамновесје
ср. пон'атје
ср. столетје
ср. развитје
ср. участје
ср. известје
ср. наречје
ср. протиоречје
ср. неблагозвучје
чест. ке
прил. веке
(не ке) неке
прил. поеке
прил. нај поеке
ср. поле
предл. после
прил. после
прил. (нај после) најпосле
ср. насил'е
ср. усил'е
зам. ме
ср. племе
ср. време
прил. на време
прил. од време
прил. со време
ср. семе
ср. име
гл. форма сме
гл. форма бефме
чест. не
зам. нѐ
свр. стане[1]
свр. стане[2]
свр. мавне
свр. се дигне
свр. издигне
ср. пладне
свр. падне
свр. нападне
свр. потпадне
зам. мене
свр. напомене
през. Куртене
свр. исчезне
ср. гл. им. возродуајне
ср. гл. им. образуајне[1]
ср. образуајне[2]
ср. гл. им. расцепуајне
ср. прашајне
свр. викне
свр. никне
свр. исполне
свр. голтне
ср. гл. им. даан'е
ср. гл. им. развијан'е
ср. влијан'е
ср. состојан'е
ср. пожелан'е
ср. гл. им. ослободуан'е
гл. им., ср. изражуан'е
ср. гл. им. упразднуан'е
гл. им.,ср. прашан'е
ср. течен'е
ср. гл. им. стечен'е
ср. гл. им. даајн'е
ср. предаајн'е
ср. гл. им. заседаајн'е
ср. гл. им. издаајн'е
ср. гл. им. создаајн'е
ср. гл. им. унишчожаајн'е
ср. гл. им. признаајн'е

ср. гл. им. сознаајн'е
ср. гл. им. самосознаајн'е
ср. гл. им. процветаајн'е
ср. гл. им. воспитаајн'е
ср. возстаајн'е
ср. гл. им. остаајн'е
ср. востаајн'е
ср. гл. им. постаајн'е
ср. гл. им. увеличаајн'е
ср. гл. им. изучаајн'е
ср. гл. им. решаајн'е
гл. им. возвишаајн'е
ср. гл. им. нарушаајн'е
ср. гл. им. завоевајн'е
ср. призвајн'е
ср. гл. им. развивајн'е
ср. гл. им. созивајн'е
ср. гл. им. подготвувајн'е
ср. гл. им. зајувајн'е
ср. гл. им. завојувајн'е
ср. гл. им. прилагајн'е
ср. гл. им. предполагајн'е
ср. гл. им. ракополагајн'е
ср. гл. им. достигајн'е
ср. гл. им. распадајн'е
ср. гл. им. оправдајн'е
ср. гл. им. гледајн'е
ср. предајн'е[1]
ср. гл. им. предајн'е[2]
ср. здајн'е
ср. гл. им. паг'ајн'е
гл. им. опаг'ајн'е
ср. гл. прид. укажајн'е
ср. гл. им. држајн'е
ср. содржајн'е
ср. наказајн'е

ср. крвопролијајн'е
ср. гл. им. раскајајн'е
ср. гл. им. знајајн'е
ср. благодејајн'е
ср. гл. им. успејајн'е
ср. гл. им. добијајн'е
ср. гл. им. развијајн'е
ср. влијајн'е
ср. растојајн'е
ср. достојајн'е
ср. состојајн'е
ср. благосостојајн'е
гл. им.,ср. сакајн'е
ср. желајн'е
ср. гл. им. клајн'е
ср. гл. им. оддел'ајн'е
ср. гл. им. отдел'ајн'е
ср. гл. им. земајн'е
ср. гл. им. немајн'е
ср. гл. им. имајн'е
ср. гл. им. зимајн'е
ср. гл. им. пријимајн'е
ср. гл. им. воспријимајн'е
ср. гл. им. внимајн'е
ср. гл. им. признајн'е
ср. гл. им. сознајн'е
ср. гл. им. самосознајн'е
ср. воспоминајн'е
ср. осноајн'е
гл. им.,ср. барајн'е
ср. гл. им. карајн'е
ср. собрајн'е
ср. гл. им. разбирајн'е
ср. гл. им. неразбирајн'е
ср. гл. им. избирајн'е
ср. гл. им. култивирајн'е

ср. гл. им. пропагандирајн'е
ср. гл. им. капитулирајн'е
ср. гл. им. реформирајн'е
ср. гл. им. окупирајн'е
ср. гл. им. игнорирајн'е
ср. гл. им. експлуатирајн'е
ср. гл. им. третирајн'е
ср. питајн'е
ср. гл. им. воспитајн'е
ср. гл. им. работајн'е
ср. стајн'е
ср. востајн'е
ср. гл. им. предотврак'ајн'е
ср. гл. им. обек'ајн'е
ср. осек'ајн'е
ср. гл. им. појауајн'е
ср. гл. им. појауајн'е
ср. гл. им. попрауајн'е
гл. им.,ср. предстауајн'е
ср. гл. им. постауајн'е
ср. гл. им. сопостауајн'е
ср. гл. им. состауајн'е
ср. гл. им. требуајн'е
ср. гл. им. употребуајн'е
ср. гл. им. раздробуајн'е
ср. гл. им. обособуајн'е
ср. гл. им. оскрбуајн'е
ср. гл. им. загубуајн'е
ср. гл. им. изгубуајн'е
ср. гл. им. погубуајн'е
ср. гл. им. избавуајн'е
гл. им. ср. јавуајн'е
ср. гл. им. зајавуајн'е
ср. гл. им. објавуајн'е
ср. гл. им. изјавуајн'е
ср. гл. им. појавуајн'е

ср. гл. им. појавуајн'е
ср. гл. им. направуајн'е
ср. гл. им. управуајн'е
ср. гл. им. представуајн'е
ср. удивуајн'е
ср. гл. им. проживуајн'е
ср. гл. им. сопротивуајн'е
ср. гл. им. подготвуајн'е
ср. гл. им. жртвуајн'е
ср. гл. им. пожртвуајн'е
ср. гл. им. господствуајн'е
ср. гл. им. сашчествуајн'е
ср. гл. им. осашчествуајн'е
ср. гл. им.
непријател'ствуајн'е
ср. гл. им. сочувуајн'е
ср. гл. им. избегуајн'е
ср. гл. им. напрегуајн'е
ср. гл. им. посегуајн'е
ср. гл. им. достигуајн'е
ср. гл. им. завладуајн'е
ср. гл. им. возведуајн'е
ср. гл. им. воведуајн'е
ср. гл. им. вероисповедуајн'е
ср. гл. им. прегледуајн'е
ср. гл. им. разгледуајн'е
ср. согледуајн'е
ср. гл. им. преследуајн'е
ср. гл. им. напредуајн'е
ср. гл. им. враждуајн'е
ср. гл. им. дојдуајн'е
ср. гл. им. ослободуајн'е
ср. гл. им. негодуајн'е
ср. гл. им. возродуајн'е
ср. гл. им. препородуајн'е
ср. гл. им. подтврдуајн'е

ср. гл. им. потврдуајн'е
ср. гл. им. утврдуајн'е
ср. гл. им. разбудуајн'е
ср. гл. им. пробудуајн'е
ср. гл. им. собудуајн'е
ср. гл. им. расудуајн'е
ср. гл. им. обсудуајн'е
ср. гл. им. кажуајн'е
ср. гл. им. прикажуајн'е
ср. гл. им. докажуајн'е
ср. гл. им. покажуајн'е
ср. гл. им. искажуајн'е
ср. гл. им. сооображуајн'е
ср. гл. им. изражуајн'е
ср. гл. им. обескуражуајн'е
ср. гл. им. забележуајн'е
ср. гл. им. поддржуајн'е
ср. гл. им. содржуајн'е
ср. гл. им. здружуајн'е
ср. гл. им. преобразуајн'е
ср. гл. им. сообразуајн'е
ср. гл. им. возразуајн'е
-возразуајн'е
ср. гл. им. контра-возразуајн'е
ср. гл. им. парализуајн'е
ср. гл. им. организуајн'е
ср. гл. им. бугаризуајн'е
ср. гл. им. ползуајн'е
ср. гл. им. врзуајн'е
ср. гл. им. разврзуајн'е
ср. гл. им. жиуајн'е
ср. гл. им. завојуајн'е
ср. гл. им. постројуајн'е
ср. гл. им. очекуајн'е
ср. гл. им. повикуајн'е

ср. гл. им. публикуајн'е
ср. гл. им. набркуајн'е
ср. гл. им. побркуајн'е
ср. гл. им. сожал'уајн'е
гл. им. наддел'уајн'е
ср. гл. им. оддел'уајн'е
ср. гл. им. раздел'уајн'е
ср. гл. им. пресел'уајн'е
ср. гл. им. уголемуајн'е
ср. гл. им. позајмуајн'е
ср. гл. им. устрануајн'е
ср. гл. им. изменуајн'е
ср. гл. им. сменуајн'е
ср. гл. им. оценуајн'е
ср.гл. им. обединуајн'е
ср. гл. им. објединуајн'е
ср. гл. им. разјединуајн'е
ср. гл. им. сојединуајн'е
ср. гл. им. присојединуајн'е
ср. гл. им. соединуајн'е
ср. гл. им. заминуајн'е
ср. столкнуајн'е
ср. гл. им. дополнуајн'е
ср. гл. им. исполнуајн'е
ср. (не исполнуајн'е)
неисполнуајн'е
ср. гл. им. порамнуајн'е
ср. гл. им. срамнуајн'е
ср. гл. им. затемнуајн'е
ср. гл. им. сомнуајн'е
ср. гл. им. узаконуајн'е
ср. гл. им. олеснуајн'е
ср. гл. им. установуајн'е
ср. гл. им. престапуајн'е
ср. гл. им. постапуајн'е
ср. гл. им. отцепуајн'е

ср. гл. им. поддупуајн'е
ср. гл. им. царуајн'е
ср. гл. им. разочаруајн'е
ср. гл. им. одобруајн'е
ср. гл. им. подобруајн'е
ср. гл. им. веруајн'е
ср. гл. им. недоверуајн'е
ср. гл. им. уверуајн'е
ср. гл. им. истеруајн'е
ср. гл. им. иронизируајн'е
ср. гл. им. примируајн'е
гл. им. сформируајн'е
ср. гл. им. рашируајн'е
ср. гл. им. зборуајн'е
ср. гл. им. разоруајн'е
ср. гл. им. пооструајн'е
ср. гл. им. растуруајн'е
ср. гл. им. согласуајн'е
ср. гл. им. внесуајн'е
ср. гл. им. сносуајн'е
ср. гл. им. патуајн'е
ср. гл. им. прекратуајн'е
ср. гл. им. просветуајн'е
ср. гл. им. процветуајн'е
ср. гл. им. паметуајн'е
ср. гл. им. потсетуајн'е
ср. гл. им. предпочитуајн'е
ср. гл. им. трактуајн'е
ср. гл. им. изработуајн'е
ср. гл. им. известуајн'е
ср. гл. им. разместуајн'е
ср. гл. им. изместуајн'е
ср. крстуајн'е
ср. гл. им. прекрстуајн'е
ср. гл. им. покрстуајн'е
ср. гл. им. запустуајн'е

ср. гл. им. оддалечуајн'е
ср. гл. им. пресечуајн'е
ср. гл. им. замолчуајн'е
ср. гл. им. изучуајн'е
ср. гл. им. закл'учуајн'е
ср. гл. им. сообшчуајн'е
ср. гл. им. понишчуајн'е
ср. гл. им. разрешуајн'е
ср. гл. им. извршуајн'е
ср. гл. им. усовршуајн'е
ср. гл. им. свршуајн'е
ср. гл. им. одричајн'е
ср. гл. им. обешчајн'е
ср. гл. им. допушчајн'е
гл. им.,ср. прашајн'е
ср. гл. им. послушајн'е
ср. гл. им. воодушевејн'е
ср. гл. им. живејн'е
ср. нападејн'е
ср. гл. им. убедејн'е
ср. гл. им. предубедејн'е
ср. заведејн'е
ср. гл. им. произведејн'е
ср. поведејн'е
ср. гл. им. сведејн'е
ср. гл. им. идејн'е
ср. далековидејн'е
ср. гл. им. ослободејн'е
ср. гл. им. родејн'е
ср. гл. им. тврдејн'е
ср. уважејн'е
ср. сооображејн'е
ср. гл. им. отражејн'е
ср. стражејн'е
ср. гл. им. протежејн'е
ср. движејн'е

ср. гл. им. достижејн'е
ср. гл. им. задолжејн'е
ср. предложејн'е
ср. гл. им. изложејн'е
ср. гл. им. приложејн'е
ср. положејн'е
ср. гл. им. претположејн'е
ср. богослужејн'е
ср. умалејн'е
ср. гл. им. давлејн'е
ср. управлејн'е
ср. гл. им. велејн'е
ср. гл. им. делејн'е
ср. гл. им. одделејн'е
ср. гл. им. распределејн'е
ср. гл. им. разделејн'е
ср. гл. им. заселејн'е
ср. населејн'е
ср. гл. им. преселејн'е
ср. гл. им. усилејн'е
ср. гл. им. колејн'е
ср. поколејн'е
ср. мислејн'е
ср. впечатлејн'е
ср. гл. им. продолжејн'е
ср. гл. им. стремејн'е
ср. гл. им. ранејн'е
ср. гл. им. бранејн'е
ср. гл. им. устранејн'е
ср. гл. им. затруднејн'е
ср. гл. им. изменејн'е
ср. гл. им. променејн'е
ср. гл. им. извинејн'е
ср. јединејн'е
ср. гл. им. објединејн'е
ср. гл. им. сојединејн'е
ср. соединејн'е
ср. гл. им. дополнејн'е
ср. мнејн'е
ср. самомнејн'е
ср. сомнејн'е
ср. гл. им. успокоејн'е
ср. гл. им. цепејн'е
ср. гл. им. расцепејн'е
ср. гл. им. отцепејн'е
ср., ср. гл. им. трпејн'е
ср. гл. им. благодарејн'е
ср. гл. им. одобрејн'е
ср. уверејн'е
ср. намерејн'е
ср. гл. им. презрејн'е
ср. мировозрејн'е
ср. гл. им. раширејн'е
ср. гл. им. разорејн'е
ср. спасејн'е
ср. гл. им. носејн'е
ср. гл. им. прекратејн'е
ср. гл. им. просветејн'е
ср. гл. им. работејн'е
ср. гл. воплотејн'е
ср. гл. им. крстејн'е
ср. значејн'е
ср. гл. им. влечејн'е
ср. увлечејн'е
ср. гл. им. обеспечејн'е
ср. течејн'е
ср. гл. им. стечејн'е
ср. гл. им. увеличејн'е
ср. гл. им. ограничејн'е
ср. гл. им. учејн'е
ср. гл. им. обучејн'е
ср. искл'учејн'е

ср. упушчејн'е
ср. соглашејн'е
ср. гл. им. решејн'е
ср. гл. им. разрешејн'е
ср. гл. им. опустошејн'е
ср. покушејн'е
ср. гл. им. нарушејн'е
ср. гл. им. објаун'е
зам. прид. мое
свр. осное
свр. успе
изв. бре
изв. (а бре) абре
свр. умре
прил. горе
прил. на горе
ср. море
ср. Егејцко море
с.р. Бело море
прил. натре
прил. од натре
прил. утре
зам. се
зам. сѐ
прил. сѐ
зам. прид. все
свр. донесе
свр. (се) потресе
ср. шосе
скрат. т. е.
мн. Балканите
зам. мн. сите
ср. лице
прил. малце
ср. колце
ср. серце
ср. срце
свр. се облече
свр. (се) нарече
свр. пресече
м. през. Каличе
ср. дем.,хип. кумче
ср. дем.,хип. Циганче
ср. парче
ср. недоносче
прил., модал. вообшче
ср. краишче
ср. гледишче
ср. крајишче
ср. земјишче
ср. седалишче
ср. сокроишче
ср. полчишче
прил. опшче
прил. (у опшче) уопшче
прил. ушче
гл. форма беше
свр. напише
м. маж
м. пасаж
м. грабеж
ж. младеж
м. надеж
м. дележ
м. стремеж
м. престиж
ж. лож
м. кн'аз
м. образ
м. израз
предл. без
м. излез

м. произлез
м. кнез
м. разрез
м. девиз
пре9л. низ
м. каприз
пре9л. врз
скрат. с.-з.
м. сојуз
м. сојуз
м. нофуз
сврзн. состав. и
чест. и
зам. ѝ[1]
зам. ѝ[2]
свр. исстаи
чест. би
мн. јоби
несвр. л'уби
зам. ви
свр. се противи
чест. уви
зам. ги
пре9л. заради
пре9л. стреди
пре9л. зарди
свр. побуди
мн. Станчеи
зам. ји
мн. репресалији
мн. коментарији
бр. ре9., бр. при9. треки
при9., епит. Велики
мн. прилики
гл. прил. сознаајки
гл. прил. заминаајки
гл. прил. изучаајки
гл. прил. давајки
гл. прил. предполагајки
гл. прил. гледајки
гл. прил. сакајки
гл. прил. немајки
гл. прил. имајки
гл. прил. зимајки
гл. прил. разбирајки
гл. прил. избирајки
гл. прил. состауајки
гл. прил. разсудуајки
гл. прил. се сообразуајки
гл. прил. критикуајки
гл. прил. забрануајки
гл. прил. обвинуајки
гл. прил. постапуајки
гл. прил. асимилируајки
гл. прил. оспоруајки
гл. прил. се однесуајки
гл. прил. односуајки
гл. прил. праејки
гл. прил. живејки
гл. прил. врвејки
гл. прил. идејки
сврзн. бидејки
гл. прил. видејки
гл. прил. бројејки
гл. прил. велејки
гл. прил. мислејки
при9. русофобски
при9. српски
при9. трговски
през. Михајловски
при9. физически
прил. механически

прид. насил'нически
прид. платонически
прид. класически
прид. дипломатически
прид. политически
прил. фактически
прид. младенчески
прид. англјиски
прид. економски
прид. граг'ански
прид. балкански
прид. македонски
прид. унгарски
-унгарски
прид. австро-унгарски
прид. бугарски
прид. руски
прил. руски
-руски
прид. австро-руски
прид. сепаратистки
прид. патриархистки
гл. прид. господствујуки
гл. прид. гркоманствујуки
прид. робцки
прид. србцки
-србцки
прид. обшчесрбцки
прид. бугарцко-србцки
прид. турцко-србцки
прид. лужичко-србцки
прид. Савцки
прид. Светосавцки
прид. Станишевцки
прид. трговцки
през. Ростковцки
-Михајловцки
през. Цончев-Михајловцки
прид. Стамболовцки
прид. стамболовцки
прид. Стамбуловцки
прил. стамбуловцки
прид. тетовцки
прид. литовцки
-литовцки
прид. германцко-словенцко-литовцки
прид. мјурцштегцки
прид. градцки
прид. цариградцки
прид. петроградцки
прид. оридцки
-оридцки
прид. велешко-прилепцко-битол'цко-оридцки
прид. охридцки
-охридцки
прид. велешко-прилепцко-битолцко-охридцки
прид. велешко-прилепцко-битол'цко-охридцки
прид. пропагандцки
прид. историјицки
прид. исторјицки
прид. австрјицки
прид. историцки
прид. космајцки
прид. европејцки
-европејцки
прид. индо-европејцки
прид. западно европејцки
прид. западно-европејцки

прид. третејцки
прид. филологијцки
прид. етимологијцки
прид. индијцки
прид. гимназијцки
прид. италијцки
прид. англијцки
прид. сколијцки
-сколијцки
прид. црковносколијцки
прид. црковно-сколијцки
прид. аријцки
прид. кентерберијцки
прид. периферијцки
прил. категоријцки
прид. теоријцки
прид. историјцки
-историјцки
прид. културно-историјцки
прид. австријцки
-австријцки
прид. руско-австријцки
прид. персијцки
прид. балтијцки
прид. византијцки
прид. екзархијцки
прид. патриархијцки
прил. башибузукцки
прид. генералцки
прид. селцки
прид. предателцки
прид. србофилцки
прид. монголцки
-битолцки
прид. прилепцко-битолцки
прид. велешко-прилепцко-битолцки
прид. апостолцки
прид. пријател'цки
прид. непријател'цки
прид. прародител'цки
прид. учител'цки
-учител'цки
прид. Богословцко-учител'цки
прид. пол'цки
-Битол'цки
прид. немцки
прид. економцки
прил. економцки
прид. албанцки
прид. рисјанцки
прид. американцки
прид. Американцки
-Американцки
прид. Сев.-Американцки
прид. С.-Американцки
прид. балканцки
прид. ланцки
прид. мусул'манцки
прид. романцки
прид. германцки
прид. дебранцки
прид. иранцки
-иранцки
прид. индо-иранцки
прид. Султанцки
-Стефанцки
прид. С. Стефанцки
прид. С-Стефанцки
прид. словенцки

-словенцки
прид. (не словенцки)
несловенцки
прид. македонцко-словенцки
прид. западно-словенцки
прид. јужно-словенцки
прид. јужно-словенцки
прид. источно-словенцки
прид. женцки
прид. вселенцки
прид. арменцки
прид. френцки
-ерцеговинцки
прид. боснијцко-
ерцеговинцки
прид. словинцки
прид. берлинцки
прид. Берлинцки
прид. роднинцки
прид. истинцки
-обшчинцки
прид. црковно-обшчинцки
прид. македонцки
прил. македонцки
-македонцки
прид. (обшче македонцки)
обшчемакедонцки
прид. национално
македонцки
прид. старомакедонцки
прид. старо-македонцки
прид. солунцки
прид. хунцки
-прилепцки
прид. велешко-прилепцки
прид. скопцки
прид. шопцки

прид. варварцки
прид. унгарцки
-унгарцки
прид. австро-унгарцки
прид. бугарцки
прил. бугарцки
-бугарцки
прид. обшчебугарцки
прид. српцко-бугарцки
прид. западно-бугарцки
прид. источно-бугарцки
прид. кожарцки
прид. ноинарцки
прид. февруарцки
прид. царцки
прид. грцки
прил. грцки
прид. не грцки
прид. обшчегрцки
прид. верцки
прид. имперцки
прид. серцки
прид. министерцки
прид. ворстерцки
-илирцки
прид. трако-илирцки
прид. организаторцки
прид. реформаторцки
прид. императорцки
прид. експлуататорцки
прид. каурцки
прид. турцки
-турцки
прид. Руско-турцки
прид. костурцки
прид. хрватцки
-хрватцки

прид. србо-хрватцки
прид. србцко-хрватцки
прид. рајатцки
прид. дипломатцки
прид. братцки
прид. комитетцки
прид. кел'тцки
прид. студентцки
-готцки
прид. вест-готцки
прид. ост готцки
прид. фанариотцки
прид. патриотцки
прид. сепаратистцки
прид. географцки
прил. географцки
прид. етнографцки
прил. етнографцки
прид. словачки
-словачки
прид. чешко-словачки
прид. чоечки
прид. обшче чоечки
прид. сливнички
прид. политички
прид. влашки
прил. влашки
-Влашки
прид. Кара-Влашки
прид. машки
прид. сиромашки
прид. чоешки
прид. чешки
прид. физиолошки
прид. псиолошки
-психолошки

прид. физиолошко-психолошки
чест. ли
чест.,сврзн. али
прид. мегали
чест. праш.,чест. (да ли)
дали
м. Крали
чест праш. не ли
свр. се досели
сврзн. или
свр. фрли
м. Јули
зам. ми
сврзн.,чест. ами
несвр. шуми
зам. ни
чест. ни
мн. дни
през. Порфирородни
зам. лич. они
несвр. рони
мн. Хуни
мн. Авари
мн. пари
м. јануари
м. Февруари
м. ноември
м. септември
свр. се довери
бр. четири
чест. дори
мн. прегоори
предл. при
бр. три
бр. прибл. две-три
мн. Бури

зам. си
чест. си
свр. се согласи
свр. се украси
пати
прил. три пати
прил. често пати
свр. испрати
несвр. печати
несвр. памети
бр. деветдесети
зам. мн. сити
мн. Анти
прил.,сврзн. оти
мн. Готи
-Готи
мн. вест-Готи
мн. ост-Готи
предл. спроти
прил. отчасти
прид. исти
свр. очисти
свр. погости
свр., несвр. (се) крсти
несвр. се л'ути
гл. прид. србоманствујук'и
мн. Стамболовци
мн. Стамбуловци
мн. Асановци
мн. Асеновци
мн. господиновци
мн. Свирчовци
мн. Грци
мн. Турци
речи
прил. туку речи
мн. Неманичи

свр. се искл'учи
гл. прид. господствујушчи
свр. (се) пушчи
несвр. троши
чест. ај
прил. одвај
прил. тогај
прил. од тогај
прил. до тогај
м. положај
предл., сврзн.,прил. кај
прил. кај
изр. сполај
чест. нај
м. крај
предл. крај
предл. покрај
м. значај
м. обичај
м. случај
зам. нај
м. стадиј
зам. чиј
м. конј
зам. присв. (прид. зам.) свој
зам. прид. твој
зам. кој
зам. некој
зам., зам. прид. секој
зам. никој
м. слој
зам. мој
м. број
м. герој
зам. лич. тој[1]
зам. показ. тој[2]

м. застој
м. санџак
прид. јак
м. земјак
м. просјак
прил.,сврзн. как
прил. никак
м. знак
прил.,модал. инак
м. Бошн'ак
прил., сврзн., чест. пак
м. мрак
м. век
прид. далек
м. чоек
бр. ред., бр. прид. трек
м. толчек
м. дочек
м. јазик
прид. велик
м. католик
м. поданик
м. посланик
м. воспитаник
м. учебник
м. противник
м. чиновник
м. бунтовник
м. победник
м. последник
м. председник
-председник
м. министр-председник
м. собеседник
м. сонародник
м. предшественик

м. ученик
м. сојузник
м. подајник
м. разбојник
м. началник
м. престапник
м. неверник
м. гласник
м. Балкански гласник
м. советник
м. четник
м. работник
м. охотник
м. помок'ник
през. Шафарик
м. историк
м. патрик
прил. ексик
м. теоретик
м. франк
прид. глабок
м. ловок
прил. напоследок
м. предрасудок
прид. тежок
прид. близок
м. скок
ж. помок
прид. громок
м. постапок
прид. широк
ср. срок
м. урок
м. сок
прид. висок
м. список

м. задаток
м. недостаток
м. зафаток
м. упечаток
прид. плиток
м. исток
прид. северо-исток
м. Далекијот Исток
м. Блискијот Исток
прид. малечок
м. закл'учок
м. Грк
м. не Грк
м. одблеск
м. обиск
м. натиск
м. Вук
гл. прид. деморализујук
м. музавирлук
м. идеал
м. материјал
прид. мал
м. персонал
м. журнал
м. крал
м. капитал
прид. бел
м. дел
м. надел
м. оддел
м. предел
м. удел
м. возел
прид. нездрел
прид. дозрел
м. издател

м. пријател
м. непријател
м. непрјател
м. продолжател
м. последуател
м. свидетел
м. праител
м. предстаител
м. претстаител
м. родител
м. жител
м. служител
м. присојединител
м. покроител
м. покорител
м. носител
м. учител
м. вршител
м. предстајтел
ж. цел
прид. цел
гл. форма бил
м. Самуил
м. србофил
м. русофил
м. произвол
прид. зол
м. престол
м. смисл
м. Стамбул
м. консул
м. крал'
м. паралел'
м. темел'
м. непријател'
м. предстаител'

м. покроител’
м. носител’
м. вршител’
м. портфејл’
м. рол’
м. зајам
зам. нам
зам.,прил. сам
прил. там
м. Бирмингем
м. пријем
прил. голем
прил. комп. поголем
прил. барем
предл.,сврзн. осем
прил. сосем
скрат. септем-
м. србизм
м. социализм
м. национализм
м. организм
м. шовинизм
м. антагонизм
м. македонизм
м. бугаризм
м. фанатизм
м. сепаратизм
м. индеферентизм
м. индиферентизм
м. патриотизм
м. грцизм
зам. им
прил. необходим
м. беим
м. режим
прил. мислим

зам. ним
прил. мним
прил. независим
предл.,сврзн. осим
прил. сосим
прил.,предл. редом
прил. родом
предл. ком
скрат. Октом.
прил. истом
м. ум
м. меморандум
м. разум
м. кум
прил. максимум
м. друм
гл. пом. сум
м. шум
гл. прил. признаан
м. бан
гл. прил. завоеван
гл. прил. призван
м. Иван
гл. прил.
председател’ствуван
гл. прил. предполаган
гл. прил. избеган
м. оган
м. орган
гл. прил. пострадан
прил. безнакажан
гл. прил. окажан
гл. прил. искажан
гл. прил. излажан
гл. прил. поддржан
гл. прил. врдзан
гл. прил. врзан

гл. прил. наврзан
гл. прил. запознајан
гл. прил. сознајан
прил. арно сознајан
гл. прил. отчајан
гл. прил. одживејан
гл. прил. осмејан
гл. прил. дозрејан
гл. прил. развијан
м. Дамјан
прил. постојан
гл. прил. предизвикан
м. политикан
скрат. Балкан.
гл. прил. бркан
гл. прил. забркан
гл. прил. побркан
прил. доцкан
прил. по доцкан
прил. желан
м. план
м. Фирмил'ан
гл. прил. исчешл'ан
гл. прил. приимaн
гл. прил. воспријиман
м. мусулман
м. мусул'ман
м. србоман
м. гркоман
м. бугароман
прил. хуман
прил. не хуман
прил. образоан
прил. не образоан
гл. прил. осноан
гл. прил. привилигироан

гл. прил. закопан
м. стопан
м. жупан
негир. гл. прил. небран
гл. прил. разбран
гл. прил. избран
гл. прил. одигран
гл. прил. претеран
гл. прил. истеран
гл. прил. пропагандиран
гл. прил. фантазиран
гл. прил. попул'аризиран
прил. једностран
гл. прил. бојадисан
гл. прил. отпечатан
гл. прил. воспитан
гл. прил. прочитан
м. Султан
гл. прил. обек'ан
гл. прил. подготвуан
прил. долгоприготвуан
гл. прил. преследуан
гл. прил. поддржуан
гл. прил. образуан[1]
гл. прил. образуан[2]
гл. прил. извојуан
прил. многоочекуан
гл. прил. сменуан
прил. неминуан
гл. прил. сформируан
гл. прил. заинтересуан
гл. прил. диктуан
м. Душан
прил. држаен
гл. прил. признаен
гл. прил. праен

гл. прид. напраен[1]
гл. прид. напраен[2]
гл. прид. предстаен
гл. прид. постаен
гл. прид. состаен
прид. враждебен
м. молебен
прид. потребен
гл. прид. употребен
-учебен
прид. стредно-учебен
прид. подобен
прид. удобен
гл. прид. заробен
прид. дробен
гл. прид. раздробен
прид. подробен
гл. прид. поробен
прид. особен
прид. способен
прид. мег'уусобен
прид. оскрбен
гл. прид. посрбен
гл. прид. загубен
прид. погубен
прид. бавен
прид. државен
прид. јавен
гл. прид. појавен
прид. главен
прид. праославен
прид. не праославен
прид. православен
прид. равноправен
прид. дневен
прид. душевен

гл. прид. удивен
прид. нивен
прид. пасивен
прид. спекул'ативен
прид. административен
прид. субјективен
прид. противен
прид. лажовен
прид. вековен
-вековен
прид. стредно-вековен
прид. јазиковен
прид. црковен
прид. звуковен
м. Словен
м. јужноСловен
прид. основен
прид. безосновен
прид. гласовен
прид. дуовен
прид. врховен
прид. духовен
прид. нервен
прид. крвен
прид. првен
прил. првен
прид. црвен
гл. прид. приготвен
прид. собствен
прид. нравствен
прид. безнравствен
прид. непосредствен
прид. Божествен
гл. прид. осашчествен
прид. обшчествен
прид. вешчествен

прид. својствен
прид. праителствен
прид. насилствен
прид. праител'ствен
прид. умствен
прид. јединствен
прид. искуствен
скрат. ген.
м. ден
-ден
гл. прид. даден
гл. прид. создаден
гл. прид. подаден
прид. непродаден
прид. гладен
прид. громаден
прид. грмаден
прид. западен
-западен
прид. јужно-западен
гл. прид. оградeн
м. катаден
м. Митров-ден
бр., зам. прид., прид. еден
гл. прид. убеден
гл. прид. приведен
гл. прид. воведен
гл. прид. доведен
бр., прид., зам. прид., бр. ред., им. једен
прид. гледен
прид. очигледен
прид. следен
прид. последен
прид. комп. понапреден
прид. среден
прид. стреден

прид. саседен
прид. соседен
прид. биден
прид. виден
гл. прид. предвиден
прид. далековиден
гл. прид. најден
гл. прид. дојден
прид. пропаганден
прид. слободен
гл. прид. ослободен
гл. прид. воден
прид. раководен
прид. згоден
прид. преоден
прид. народен
прид. обшченароден
прид. мег'ународен
прид. природен
прид. благороден
прид. самороден
прид. сроден
прид. строден
прид. превосходен
м. орден
прид. немилосрден
гл. прид. разбуден
гл. прид. принуден
прид. важен
прид. одважен
гл. прид. искажен
гл. прид. воображен
прид. неизбежен
прид. книжен
прид. должен
гл. прид. задолжен

прид. ложен
гл. прид. наложен
гл. прид. предложен
гл. прид. изложен
прид. положен
прид. протиоположен
прид. сложен
прид. неотложен
прид. возможен
прид. (не возможен)
невозможен
прид. самоотвржен
прид. нужен
прид. не нужен
прид. задружен
прид. јужен
прид. непрелазен
прид. разен
прид. својеобразен
прид. празен
прид. полезен
прид. безполезен
прид. бесполезен
гл. прид. принизен
прид. капризен
прид. религиозен
-религиозен
прид. национално-
религиозен
прид. морално-религиозен
прид. тенденциозен
прид. религјозен
гл. прид. сојузен[1]
прид. сојузен[2]
гл. прид. пролиен
гл. прид. слиен

прид. крајен
прид. безкрајен
прид. трајен
прид. тајен
прид. случајен
гл. прид. добијен
гл. прид. завијен
гл. прид. развијен
гл. прид. пролијен
прид. евол'уцијен
прид. револ'уцијен
прид. бојен
прид. војен
гл. прид. присвојен
гл. прид. усвојен
прид. покојен
гл. прид. пребројен
гл. прид. избројен
прид. многобројен
прид. тројен
прид. недостојен
прид. самостојен
прид. полусамостојен
прид. доцкен
прид. легален
прид. идеален
прид. реален
прид. материален
прид. специален
прид. официален
прид. провинциален
прид. материјален
прид. територијален
прид. официјален
прид. лојален
прид. офицјален

прид. ненормален
прид. оригинален
прид. национален
-национален
прид. дуовно-национален
прид. религиозно-национален
прид. религјозно-национален
прид. културно-национален
прид. общчо национален
прид. нацјонален
прид. генерален
прид. морален
прид. централен
прид. неутрален
прид. самостален
прид. интелектуален
прид. автокефален
гл. прид. одделен
гл. прид определен
прид. неопределен
гл. прид. распределен
прид. земелен
гл. прид. заселен
прид. дејствителен
прид. задолжителен
прид. праилен
прид. непраилен
прид. цивилен
прид. фамилен
прид. силен
прид. сесилен
прид. комп. по-силен
гл. прид. дозволен
прид. (не дозволен) недозволен

прид. долен
прид. доолен
гл. прид. задоолен
прид. не задоолен
гл. прид. фрлен
прид. безмислен
прид. неомислен
прид. безсмислен
прид. бессмислен
прид. многочислен
м. член
прид. национал'ен
прид. печал'ен
прид. оддел'ен
прид. нежел'ен
прид. желател'ен
прид. осноател'ен
прид. отрицател'ен
прид. убедител'ен
прид. вредител'ен
прид. ослободител'ен
прид. положител'ен
прид. затруднител'ен
прид. презрител'ен
прид. односител'ен
прид. незначител'ен
прид. искл'учител'ен
прид. решител'ен
прид. опустошител'ен
прид. праил'ен
прид. непраил'ен
прид. сил'ен
прид. непосил'ен
прид. недоол'ен
прид. рамен
прид. нерамен

гл. прид. земен
гл. прид. предземен
прид. стредиземен
гл. прид. приемен
гл. прид. пријемен
прид. племен
прид. времен
прид. не својевремен
прид. современ
прид. взаимен
гл. прид. позајмен
гл. прид. обездомен
прид. автономен
прид. формен
прид. писмен
прид. умен
прид. разумен
гл. прид. канен
негир. гл. прид. (не канен) неканен
прид. србоманен
прид. гркоманен
гл. прид. распространен
прид. катаденен
гл. прид. заменен
прид. племенен
прид. военен
прид. коренен
прид. ценен
гл. прид. сојединен
гл. прид. присојединен
гл. прид. потчинен
гл. прид. исполнен
прид. организационен
прид. револуционен
прид. револ'уционен

прид. окупацјонен
гл. прид. наклонен
гл. прид. стеснен
прид. воен
прид. двоен
гл. прид. усвоен
гл. прид. установен
прид. неприкосноен
гл. прид. застапен
прид. настапен
прид. престапен
гл. прид. заслепен
ж. степен
прид. првостепен
прид. постепен
прид. второстепен
гл. прид. отцепен
гл. прид. исцрпен
гл. прид. изл'упен
прид. арен
прид. солидарен
прид. утилитарен
прид. верен
прид. северен
прид. праоверен
гл. прид. проверен
гл. прид. уверен
прид. намерен
прид. примерен
прид. умерен
прид. комп. по-умерен
прид. карактерен
прид. презрен
прид. мирен
прид. немирен
гл. прид. раширен
прид. обширен

прид. искрен
прид. неискрен
прид. Соборен
гл. прид. затворен
прид. отворен
прид. благотворен
прид. горен
прид. згорен
м. корен
гл. прид. покорен
прид. разгоорен
прид. упорен
прид. сигурен
прид. литературен
-литературен
прид. научнолитературен
прид. научно-литературен
прид. културен
-културен
прид. (не културен)
некултурен
прид. историко-културен
прид. историјцко-културен
прид. јасен
прид. нејасен
прид. согласен
прид. опасен
прид. прекрасен
прид. извесен
прид. свесен
прид. десен
прид. лесен
прид. телесен
гл. прид. однесен
гл. прид. принесен
м. Ресен

прид. интересен
прид. тесен
прид. независен
прид. праописен
гл. прид. носен
прид. победоносен
прид. сносен
прид. искусен
прид. благодатен
прид. пријатен
прид. непријатен
прид. благопријатен
прид. неблагопријатен
прид. трикатен
прид. златен
прид. платен
прид. не платен
прид. матен
прид. патен
прид. обратен
прид. безрезултатен
гл. прид. зафатен
гл. прид. осветен
гл. прид. просветен
прид. совршенолетен
прид. несовршенолетен
гл. прид. сплетен
гл. прид. припаметен
гл. прид. прочетен
прид. не прочетен
прид. самобитен
прид. толерантен
прид. интелегентен
прид. интелигентен
гл. прид. преработен
гл. прид. изработен

прид. животен
прид. смртен
прид. областен
прид. частен
прид. непричастен
прид. известен
-известен
прид. обшчо известен
прид. местен
гл. прид. разместен
гл. прид. поместен
прид. неуместен
прид. ненавистен
прид. жалостен
гл. прид. крстен
гл. прид. прекрстен
гл. прид. запустен
гл. прид. предпочтен
прид. нестрек'ен
м. Бодуен
прид. доцен
прид. неудачен
прид. мачен
гл. прид. предназначен
гл. прид. означен
прид. мрачен
прид. вечен
прид. срдечен
прид. чистосрдечен
гл. прид. оддалечен
гл. прид. обеспечен
гл. прид. речен
гл. прид. наречен
прид. одречен
прид. гореречен
прид. обичен
прид. логичен
прид. морфологичен
прид. енергичен
прид. јазичен
прид. личен
прид. различен
гл. прид. разграничен
гл. прид. ограничен
-механичен
прид. политично-механичен
прид. заједничен
прид. ироничен
прид. речничен
прид. типичен
прид. одричен
прид. периферичен
прид. лексичен
прид. систематичен
прид. дипломатичен
прид. фонетичен
-фонетичен
прид. етимологијцко-фонетичен
прид. историјцко-фонетичен
прид. естетичен
прид. политичен
-политичен
прид. етнографцко-политичен
прид. национално-политичен
прид. механично-политичен
прид. критичен
прид. практичен
прид. патриотичен
прид. фантастичен
прид. частичен
прид. социалистичен

прид. шовинистичен
прид. егоистичен
прид. сепаратистичен
прид. национално сепаратистичен
прид. акустичен
прид. географичен
прид. точен
гл. прид. сосредоточен
прид. источен
прид. југо-источен
прид.,м. учен
прид. научен
прид. звучен
гл. прид. изучен
гл. прид. закл'учен
прид. свешчен
гл. прид. допушчен
прид. сегашен
прид. досегашен
прид. некогашен
прид. накашен
прид. по накашен
прид. тукашен
прид. домашен
прид. доцкнашен
прид. страшен
прид. прегешен
прид. секадешен
прид. овдешен
прид. прег'ешен
прид. днешен
прид. денешен
прид. успешен
гл. прид. решен
прид. грешен
прид. погрешен
прид. надворешен
прид. натрешен
прид. утешен
прид. многогодишен
прид. излишен
прид. сплошен
прид. тамошен
прид. натамошен
прид. комп. по натамошен
прид. комп. по тамошен
гл. прид. совршен
прид. совршен
негир. прид. не совршен
гл. прид. свршен
гл. прид. задушен
прид. великодушен
прид. једнодушен
прид. послушен
м. Србин
прид. един
прил. пострединн
м. амалин
м. Берлин
м. спомин
м. термин
м. граг'анин
м. прихожанин
м. рисјанин
м. Римјанин
м. рисјанин
м. сел'анин
м. Словенин
м. Бугарин
м. Лерин
м. каурин

м. син
м. Русин
м. Хрватин
м. рајатин
прид. евтин
м. Константин
м. гостин
м. арнаутин
м. не арнаутин
м. Турчин
м. Волкашин
прид. нејн
гл. прид. изброејн
прид. полн
прид. не полн
зам. лич. он
скрат. Македон.
м. Лондон
м. Симеон
м. гарнизон
м. милион
м. рајон
м. пансијон
предл. кон
м. закон
прил. напкон
прил. нај напкон
прид. полон
м. демон
м. трон
м. сон
м. Солун
м. мајмун
прид., бр. ред. једејн'
прид. сијн'
м. којн'

прил. убао
прил.,сврзн. као
ср. прао
прил. прао
прил. напрао
прил. не прао
предл. во
ср. право
чест. ево
прил. лево
прил. на лево
прил. услужливо
прил. једнакво
прил. не једнакво
зам показ. ово
прил.,бр. ред. прво
прил. нај прво
прил. отпрво
ср. русофобство
ср. србство
ср. чувство
ср. сочувство
ср. наследство
ср. средство
ср. стредство
ср. саседство
ср. господство
ср. родство
ср. качество
ср. човечество
ср. чоечество
ср. владичество
ср. јазичество
ср. католичество
ср. председничество
ср. крепостничество

ср. обшчество
ср. могушчество
ср. преимушчество
ср. меншество
ср. протиодејство
ср. содејство
ср. убијство
ср. својство
ср. непријателство
ср. праителство
ср. правителство
ср. жителство
ср. покроителство
ср. русофилство
ср. доволство
ср. консулство
ср. крал'ство
ср. предател'ство
ср. пријател'ство
ср. непријател'ство
ср. обстојател'ство
ср. праител'ство
ср. покровител'ство
ср. жител'ство
ср. покроител'ство
ср. словенофил'ство
ср. гостепријимство
ср. потомство
ср. подданство
ср. граг'анство
ср. постојанство
ср. непостојанство
ср. рисјанство
ср. мусул'манство
ср. познанство
ср. странство

ср. пространство
ср. протестанство
ср. ханство
ср. словенство
ср. дуовенство
ср. единство
прил.,им (ср.) мнозинство
ср. достојинство
ср. достоинство
ср. детинство
ср. болшинство
ср. бол'шинство
ср. опекунство
ср. другарство
ср. царство
ср. овчарство
ср. зверство
ср. министерство
ср. упорство
ср. инспекторство
ср. богатство
ср. братство
ср. наслетство
ср. стретство
ср. агентство
ср. студентство
ср. госпотство
ср. отсутство
зам. го
ср. благо
зам. него
прил. долго
зам. кого
зам. некого
зам. секого
зам. никого
прил. много

прил. нај много
прил. строго
ср. друго
прил. друго
прил. једно во друго
прил. једно до друго
ср. неизм. једно друго
прил. једно по друго
предл. до
ср. ил'адо
м. дедо
м. предедо
ср. чуздо
ср. туг'о
ср. Браничео
ср. Кучео
прил. близо
прил. брзо
прил. на брзо
прил. спраедлио
прил. тио
сврзн. ако
прил. јако
прил.,сврзн. како
прил., сврзн. (от како)
откако
прил. далеко
предл. преко
зам., зам. прид. ср. р. секо
прил. малко
прил.,сврзн. колко
прил. од колко
прил. неколко
прил. толко
м. нунко
м. око

прил. глабоко
прил. широко
прил. високо
м. Марко
прил. горко
ср. фијаско
ср. Сереско
прил. блиско
прил. ниско
ср. Бугарско
м. татко
прил. ретко
прил. не ретко
ср. србцко
ср. тетовцко
ср. Битолцко
ср. Драмцко
ср. Бугарцко
ср. Турцко
ср. Костурцко
ср. Петричко
ср. Влашко
-Влашко
ср. Кара Влашко
ср. Каравлашко
ср. Кара-Влашко
прил. тешко
прил. мало
ср. дело[1]
ср. дело[2]
прил. смело
ср. село
ср. цело
прил. сецело
ср. начело
ср. зло
прил. мило

ср. мерило
прег. около
прил. вамо
прил. онамо
ср. рамо
прил., сврзн.,чест. само
прил. тамо
прил. (на тамо) натамо
прил. комп. по натамо
прил. комп. по тамо
прил. от тамо
прил. на големо
прил. неминуемо
чест. токмо
ср. писмо
сврзн. спрот. но
чест. но
прил. докажано
гл. прид. ср. род живејано
прил. постојано
гл. прид. ср. р. вел'ано
прил. рано
гл. прид. ср. разгоарано
гл. прид. ср. род играно
прил. по рано
прил. сестрано
прил. неминуано
гл. прид. ср. р. сочуано
прил. подробно
прил. пагубно
прил. јавно
прил. главно
прил. поглавно
прил. славно
прил. плачевно
прил. наивно

прил. демонстративно
ср. противно
прил. основно
прил. безосновно
прил. дуовно
прил. првно
прил. заедно
прил. праедно
прил. не праедно
ср. неизм. једно
прил. једно
сврзн. једно
прил. заједно
прил. нагледно
прил.,модал. очигледно
ср. следно
ср. стредно
прил. поздно
прил. слободно
прил. природно
прил. особено
ср. изгубено
гл. прид. ср. род. живено
прил. косвено
прил.,модал. следствено
прил. непостредствено
прил. умствено
прил. единствено
прил. јединствено
прил. искуствено
гл. прид. ср. род идено
гл. прид. ср. род бидено
прил. незабележено
прил. усилено
ср. колено
прил. лесномислено

прил. својевремено
прил. не својевремено
прил.,модал. имено
прил. постепено
прил. искрено
прил. отворено
прил. неосветено
прил. осамотено
гл. прид. ср. род. чуено
ср. речено
прил. совршено
прил. важно
прил. приближно
прил. безбожно
прил. положно
ср. возможно
прил. возможно
прил. нужно
прил. задружно
прил. разно
ср. својеобразно
прил. сообразно
прил. напразно
прил. серјозно
прил. тајно
прил. случајно
прил. спокојно
прил. самостојно
прил. буквално
прил. специално
прил. официално
прил. материјално
прил. специјално
прил. официјално
прил. морално
прил. централно

прил. првоначално
прил. следователно
прил. окончателно
прил. праилно
прил. непраилно
прил. силно
прил. наполно
прил. оддел'но
прил. по оддел'но
прил. последовател'но
прил. сознател'но
прил. полусознател'но
прил. отрицател'но
прил. дејствител'но
прил. убедител'но
прил. сравнител'но
прил. искл'учител'но
прил. рамносил'но
прил. добровол'но
прил. нарамно
прил. умно
прил. неразумно
модал. оно
ср.,прил. арно
прил. не арно
прил. верно
прил. мирно
прил. упорно
прил. културно
прил. јасно
прил. касно
прил. једногласно
прил. согласно
прил. беспристрасно
прил. десно
прил. на десно

ср. лесно
прил. лесно
ср. тесно
прил. тесно
прил. непријатно
прил. обратно
прил. резултатно
прил. без резултатно
прил. неосетно
ср. самобитно
прил. пристрастно
прил. безпристрастно
при9. ср. ро9 безучастно
ср. совместно
прил. уместно
прил. неуместно
прил. честно
прил. устно
прил. стрек'но
прил. мачно
прил. обично
прил. логично
прил. лично
прил. различно
прил. категорично
прил. политично
прил. критично
прил. частично
прил. прочно
прил. точно
прил. поучно
ср. сегашно
прил. неуспешно
прил. грешно
прил. излишно
прил. мошно
прил. великодушно
прил. равнодушно
ср. Сијн'о
ср. ноо
прил. (од ноо) одноо
ср. Косоо
ср. Тетоо
прил.,мо9ал. готоо
пре9л. по
чест. по
прил. слепо
ср. перо
прил. скоро
прил. по скоро
прил. тро
ср. театро
м. Г'уро
пре9л. со
зам. показ. то
прил. то
сврзн. то
прил.,сврзн. (за то) зато
сврзн. като
чест. ето
ср. свето
прил. свето
ср. лето
прил. особито
чест. нито
бр. сто
ср. стредсто
ср. место
пре9л. место
пре9л. (на место) наместо
прил. често
прил. нај често
прил. комп. по често

ср. исто
прил. исто
прил. чисто
прил. просто
ср. трек'о
м. Свирчо
зам., сврзн. шчо
сврзн.,прил. зашчо
ср. нешчо
зам. нешчо
прил. нешчо
ср. нишчо
зам. нишчо
прил. нишчо
прил.,сврзн. пошчо
прил. лошо
прил. скап
м. есап
м. Прилеп
прил. слеп
м. тип
м. принцип
м. Архиепископ
м. архијепископ
м. поп
прил. добар
м. варвар
м. другар
м. господар
м. Вардар
м. удар
чест.,сврзн. зар
м. Лазар
сврзн. макар
м. циркул'ар
м. атар

м. ветар
м. секретар
през. Копитар
прил. стар
м. фебруар
м. цар
м. јаничар
м. Шар
м. маневр
скрат. др.
м. Александр
м. север
м. звер
м. лагер
м. амбасадер
м. фантазер
м. аскер
м. размер
м. револуционер
м. револ'уционер
м. Рејтер
м. карактер
м. министер
м. офицер
м. собир
м. додир
м. мир
м. збор
м. избор
прил. надвор
прил. од надвор
м. извор
м. раздор
м. зор
м. прекор
м. чекор

м. рачкор
м. гоор
м. одгоор
м. подгоор
м. разгоор
м. догоор
м. спор
м. отпор
м. професор
м. организатор
м. гладиатор
м. иницијатор
-губернатор
м. генерал-губернатор
м. император
м. експериментатор
бр. ред. втор
м. редактор
м. фактор
м. инспектор
м. директор
скрат. пр.
скрат. (на пр.) напр.
скрат. н. пр.
м. Петр
м. центр
м. г'аур
-г'аур
м. Срб-г'аур
м. каур
м. Костур
м. Бал'фур
скрат. Хр.
скрат. И. Хр.
скрат. Р. Хр.
зам. вас

зам. јас
прид. кас
м. глас
м. клас
зам. нас
м. час
м. Велес
м. прогрес
м. интерес
м. процес
м. компромис
м. праопис
прид. хондрокефалос
м. нос
м. однос
м. вкус
м. фокус
несвр. (се) даат
несвр. оправдаат
несвр. (се) предаат
несвр. заседаат
несвр. се нуждаат
несвр. издаат
несвр. создаат
несвр. (му се) придаат
несвр. уважаат
несвр. угрожаат
несвр. заслужаат
несвр. се подвизаат
несвр. устројаат
несвр. настојаат
несвр. клаат
несвр. се умал'аат
несвр. продолжаат
несвр. се занимаат
несвр. (се) признаат

несвр. познаат
несвр. сознаат
несвр. забораат
несвр. стаат[1]
несвр. стаат[2]
несвр. остаат
несвр. предостаат
несвр. (се) постаат
несвр. се престрек'аат
несвр. означаат
несвр. се обезличаат
несвр. (се) решаат
несвр. се нарушаат
несвр. требат
свр. потребат
несвр. преобладават
несвр. создават
несвр. придават
несвр. угрожават
несвр. поддржават
несвр. устројават
несвр. настојават
несвр. клават
несвр. насел'ават
несвр. продолжават
несвр. (се) признават
несвр. преминават
несвр. се основат
несвр. спасават
несвр. предпочитават
несвр. означават
несвр. се одличават
несвр. (се) изучават
несвр. закл'учават
несвр. решават
несвр. се утешават

несвр. преуспеват
несвр. биват
несвр. добиват
несвр. (се) развиват
несвр. (се) проливат
несвр. се сливат
несвр. почиват
несвр. основат
-Хрват
м. Србо Хрват
м. Србо-Хрват
несвр. зајауват
несвр. забрауват
несвр. застауват
несвр. се предстауват
несвр. состауват
несвр. претстауват
несвр. злоупотребуват
несвр. робуват
несвр. составуват
несвр. сочувствуват
несвр. восторжествуват
несвр. осашчествуват
несвр. се осешчествуват
несвр. отсатствуват
несвр. избегуват
несвр. излегуват
несвр. се радуват
свр. последуват
несвр. се ослободуват
несвр. кажуват
несвр. докажуват
несвр. се изражуват
несвр. одбележуват
несвр. поможуват
несвр. поддржуват
несвр. одржуват

свр., несвр. (се) образуват[1]
свр., несвр. се образуват[2]
несвр. парализуват
несвр. се организуват
несвр. се восползуват
несвр. осмејуват
несвр. војуват
свр. завојуват
несвр. одвлекуват
несвр. извлекуват
несвр. (се) разликуват
несвр. се столкуват
несвр. се набркуват
несвр. милуват
несвр. заобикол'уват
несвр. (се) уголемуват
несвр. (се) распространуват
несвр. остануват
несвр. затруднуват
несвр. се именуват
несвр. сменуват
несвр. разрознуват
несвр. обвинуват
несвр. се објединуват
несвр. сојединуват
несвр. присојединуват
несвр. преминуват
несвр. поминуват
несвр. исполнуват
несвр. се преобрнуват
несвр. се одврнуват
несвр. олеснуват
несвр. преполоуват
несвр. востаноуват
несвр. поддупуват
несвр. веруват
несвр. уверуват
несвр. оспоруват
несвр. му се присторуват
несвр. се однесуват
несвр. (се) интересуват
свр.,несвр. се заинтересуват
несвр. се произносуват
несвр. ратуват
несвр. се запитуват
несвр. диктуват
несвр. (се) изработуват
несвр. костуват
несвр. опростуват
несвр. прекрстуват
несвр. чуват
несвр. означуват
несвр. пресечуват
несвр. се задолбочуват
свр. (се) сочуват
несвр. потурчуват
несвр. изучуват
несвр. се закл'учуват
несвр. се свршуват
несвр. налагат
несвр. излагат[1]
свр. се излагат[2]
несвр. предполагат
несвр. разполагат
несвр. располагат
несвр. помагат
свр. пребегат
несвр. (се) дигат
несвр. подигат
несвр. се достигат
прил. богат
несвр. нападат
свр. пострадат

свр. (се) оправдат
несвр. гледат
свр. прегледат
свр. разгледат
свр. (се) погледат
свр. запоедат
м. кандидат
свр. созидат
несвр. преводат
несвр. свад'ат
несвр. паг'ат
несвр. напаг'ат
несвр. опаг'ат
несвр. отпаг'ат
несвр. (се) наог'ат
несвр. се најог'ат
несвр. рог'ат
несвр. влизат
несвр. излизат
несвр. (се) добијат
м. кат
несвр. (му се) сакат
свр. посакат
несвр. чекат
несвр. (се) викат
свр. предизвикат
свр. повикат
несвр. зафајкат
несвр. бркат[1]
несвр. бркат[2]
свр. се набркат
свр. побркат
несвр. тискат
несвр. сфал'ат
несвр. оддел'ат
несвр. се фрл'ат

несвр. земат
несвр. приемат
несвр. лич., безл. немат
несвр. (се) имат
несвр. зимат
несвр. приимат
несвр. пријимат
м. дипломат
гл. прид. избегнат
м. натегнат
прид. ноопристигнат
прид. неопровргнат
гл. прид. нападнат
гл. прид. упоменат
несвр. проклинат
гл. прид. поминат
гл. прид. проникнат
свр. се заклнат
гл. прид. задирнат
гл. прид. голтнат
м. пат[1]
м. (пати) пат[2]
прил. секој пат
прил. никој пат
свр. се закопат
свр. ископат
несвр. барат
несвр. затварат
несвр. се карат
несвр. одгоарат
несвр. прегоарат
м. брат
м. обрат
м. преврат
несвр. играт
свр. изиграт

м. Берат
свр. натерат
м. реферат
несвр. (се) разбират
несвр. се собират
свр., несвр. пропагандират
несвр. претендират
свр.,(несвр.) (се) ангажират
свр., несвр. идеализират
свр., несвр. организират
свр., несвр. популʼаризират
свр., несвр. капитулират
несвр. прокламират
свр., несвр. копират
свр., несвр. окупират
свр.,несвр. (се) групират
свр. се згрупират
свр., несвр. игнорират
свр., несвр. конкурират
свр., несвр. констатират
свр., несвр. компрометират
несвр. (се) третират
свр., несвр. компромитират
свр.,несвр. гарантират
свр., несвр. се ориентират
несвр. се простират
несвр. мјасат
свр. (му) се аресат
свр. се неутралисат
несвр. предпочетат
м. кандитат
свр. (се) запитат
свр. се попитат
несвр. предпочитат
несвр. претпочитат
несвр. сочитат
несвр. считат

м. трактат
м. резултат
несвр. стрекʼат
несвр. (се) осекʼат
несвр. се обрајкʼат
несвр. (се) врајкʼат
несвр. прајкʼат
несвр. допушкʼат
несвр. пропушкʼат
несвр. застауат
несвр. (му се) предстауат
несвр. подстауат
несвр. постауат
несвр. состауат
несвр. означауат
несвр. требуат[1]
несвр. требуат[2]
несвр. употребуат
несвр. раздробуат
несвр. прибавуат
несвр. се јавуат
несвр. зајавуат
несвр. предјавуат
несвр. пројавуат
несвр. направуат
несвр. заставуат
несвр. оставуат
несвр. составуат
несвр. живуат
несвр. преживуат
несвр. приготвуат
свр. (се) пожртвуат
несвр. се чувствуат
несвр. сочувствуат
несвр. господствуат
несвр. отожествуат

несвр. торжествуат
несвр. восторжествуат
несвр. сашчествуат
несвр. содејствуат
несвр. покроителствуат
несвр. председател'ствуат
несвр. политиканствуат
несвр. госпотствуат
несвр. избегуат
несвр. влегуат
несвр. излегуат
несвр. пренебрегуат
несвр. се радуат
несвр. (се) насадуат
несвр. се оправдуат
несвр. проповедуат
несвр. исповедуат
несвр. разгледуат
несвр. следуат
несвр. (се) преследуат
несвр. последуат
несвр. наредуат
несвр. позаидуат
несвр. предвидуат
несвр. сопроводуат
несвр. се возродуат
несвр. облагородуат
несвр. расходуат
несвр. потврдуат
несвр. расудуат
несвр. (се) кажуат
несвр. изкажуат
несвр. се прикажуат
несвр. окажуат
несвр. докажуат
несвр. (се) покажуат
несвр. искажуат

несвр. се откажуат
несвр. изражуат
несвр. се забележуат
несвр. одбележуат
несвр. задолжуат
несвр. поддржуат
несвр. издржуат
несвр. се придржуат
несвр. одржуат
несвр. се содржуат
свр., несвр. (се) образуат[1]
свр., несвр. се образуат[2]
несвр. се сообразуат
несвр. парализуат
несвр. организуат
несвр. се ползуат
несвр. се восползуат
несвр. се пол'зуат
несвр. врзуат
несвр. наврзуат
несвр. војуат
несвр. освојуат
несвр. усвојуат
свр., несвр. публикуат
несвр. (се) разликуат
несвр. критикуат
несвр. збркуат
несвр. милуат
несвр. насилуат
несвр. притегл'уат
несвр. наддел'уат
несвр. оддел'уат
несвр. се раздел'уат
несвр. се подраздел'уат
несвр. се исел'уат
несвр. дозвол'уат

несвр. измисл’уат
несвр. се осмисл’уат
несвр. осветл’уат
несвр. (се) уголемуат
несвр. позајмуат
несвр. забрануат
несвр. (се) распространуат
несвр. останyат
несвр. (се) изменуат
несвр. (се) применуат
несвр. обвинуат
несвр. (се) сојединуат
несвр. се присојединуат
несвр. минуат
несвр. поминуат
несвр. причинуат
несвр. се проникнуат
несвр. (се) исполнуат
несвр. окрепнуат
несвр. (се) обрнуат
несвр. се објаснуат
несвр. разјаснуат
несвр. оснуат
несвр. настапуат
несвр. постапуат
несвр. отстапуат
несвр. поцрпуат
несвр. другаруат
несвр. господаруат
несвр. веруат
несвр. се дотеруат
несвр. телеграфируат
несвр. се рашируат
несвр. зборуат
несвр. (се) удовлетворуат
несвр. се повторуат

несвр. итруат
несвр. се согласуат
несвр. се однесуат
несвр. му се аресуат
несвр. се интересуат
несвр. му се приписуат
несвр. стамбосуат
несвр. осветуат
несвр. се просветуат
несвр. припаметуат
несвр. се запитуат
несвр. зашчитуат
несвр. преработуат
несвр. изработуат
несвр. протестуат
несвр. костуат
несвр. чуат
несвр. означуат
несвр. омрачуат
несвр. се оддалечуат
несвр. замолчуат
свр. (се) сочуат
несвр. се сосредоточуат
несвр. изучуат
несвр. закл’учуат
несвр. опустошуат
несвр. се извршуат
несвр. се увличат
несвр. се наричат
свр. се увенчат
несвр. зашчишчат
несвр. допушчат
свр., несвр. се прашат
свр. попрашат
свр. изиграет
м. завет
м. совет

м. свет
прид. свет
несвр. здреет
м. бјуџет
свр. одбиет
свр. (се) добиет
гл. јет
свр. повлијајет
несвр. (се) знајет
несвр. владејет
свр. насејет
несвр. (се) бијет
свр. (се) добијет
свр. задобијет
свр. (се) развијет
свр. пролијет
несвр. се кријет
свр. се раскријет
несвр. сијет
несвр. дујет
-милет
м. Урум-милет
ж. пролет
прил. на пролет
м. предмет
гл. сет
зам. сет
бр. педесет
м. комитет
- комитет
м. контр - комитет
м. суверенитет
м. авторитет
свр. чует
м. расчет
м. отчет

свр. (се) избаит
свр. даит
свр. (се) предаит
свр. создаит
свр. подаит
свр. (се) објаит
свр. се појаит
свр. клаит
свр. се наит
несвр. (се) знаит
свр. (се) признаит
свр. (се) сознаит
свр. се поздраит
свр. заборaит
несвр. праит
свр. (се) напраит[1]
свр. напраит[2]
свр. препраит
свр. (се) попраит
свр. испраит
свр. отпраит
свр. стаит
свр. застаит
свр. предстаит
свр. се истаит
свр. остаит
свр. предостаит
свр. (се) постаит
свр. (се) состаит
свр. ослабит
несвр. грабит
свр. ограбит
несвр. требит[1]
несвр. требит[2]
свр. употребит
свр. (се) истребит
м. добит

свр. заробит
свр. поробит
свр. оскрбит
свр. се посрбит
гл. прид. убит
несвр. губит
свр. загубит
свр. изгубит
свр. затрубит
свр. се јавит
свр. објавит
свр. се пројавит
несвр. правит
свр. оставит
свр. се отрезвит
свр. се удивит
несвр. живит
свр. заживит
свр. испливит
свр. се противит
свр. се воспротивит
несвр. ловит
свр. се установит
несвр. врвит
свр. изврвит
несвр. (се) готвит
свр. подготвит
свр. се приготвит
свр. извадит
свр. дадит
свр. создадит
свр. подадит
свр. завладит
свр. кладит
свр. насадит
свр. победит

свр. (се) убедит
свр. воведит
свр. поведит
свр. разгледит
несвр. следит
свр. наследит
свр. проследит
свр. предупредит
свр. уредит
несвр. седит
несвр. идит
свр.,несвр. бидит
свр. (се) видит
свр. предвидит
свр. (се) најдит
свр. изнајдит
свр. дојдит
несвр. одит
свр. (се) ослободит
несвр. водит
несвр. раководит
несвр. ракоодит
свр. родит
несвр. тврдит
свр. подтврдит
свр. се утврдит
несвр. се срдит
свр. се расрдит
свр. се пробудит
свр. принудит
несвр. се трудит
свр. се потрудит
несвр. судит
свр. му се заблагорасудит
свр. осудит
несвр. се чудит

свр. успеит
свр. кажит
свр. накажит
свр. (се) окажит
свр. докажит
свр. (се) покажит
свр. се искажит
свр. се откажит
несвр. лажит
свр. замажит
свр. (се) вооражит
свр. обескуражит
несвр. лежит
несвр. принадлежит
несвр. подлежит
свр. забележит
свр. одбележит
несвр. се грижит
свр. се погрижит
несвр. се должит
свр. се одолжит
свр. предложит
свр. изложит
свр. приложит
свр. предположит
свр. (се) ракоположит
свр. сложит
несвр. лич.,безл. можит
модал. можит
свр. поможит
свр. умножит
несвр. (се) држит
свр. (се) задржит
свр. поддржит
свр. се одржит
несвр. содржит
несвр. служит

свр. заслужит
свр. изслужит
свр. послужит
свр. сослужит
свр. возразит
свр. се отразит
свр. излезит
несвр. грозит
свр. врзит
свр. наврзит
несвр. мрзит
свр. избајит
свр. дајит
несвр. (се) знајит
несвр. незнајит
свр. признајит
несвр. трајит
свр. остајит
свр. заживејит
свр. поживејит
несвр. здрејит
несвр. сејит
свр. добијит
несвр. мислјит
несвр. се бојит
свр. присвојит
свр. усвојит
свр. се успокојит
свр. устројит
несвр. стојит
свр. протиостојит
несвр. се состојит
свр. свалит
свр. се сожалит
свр. се умалит
свр. се пофалит

несвр. (се) велит
несвр. се делит
свр. наделит
свр. надделит
свр. (се) одделит
свр. (се) разделит
свр. се подразделит
свр. поделит
свр. се осмелит
свр. се преселит
свр. усилит
несвр. болит
свр. дозволит
свр. позволит
несвр. молит
свр. замолит
свр. се помолит
свр. се префрлит
свр. расфрлит
свр. отфрлит
несвр. мислит
свр. се позамислит
свр. измислит
свр. помислит
свр. оскандал'ит
свр. се оттегл'ит
несвр. (се) вел'ит
несвр. (се) дел'ит
свр. (се) определ'ит
свр. се отдел'ит
свр. позвол'ит
свр. продолжит
свр. се наврл'ит
несвр. (се) мисл'ит
свр. се зачисл'ит
свр. земит

свр. преземит
свр. (се) уголемит
несвр. се стремит
свр. пријимит
свр. позајмит
свр. стокмит
несвр. ранит
несвр. (се) бранит
свр. забранит
свр. преранит
свр. отстранит
свр. станит
свр. престанит
свр. останит
свр. востанит
свр. ослабнит
свр. приравнит
свр. избегнит
свр. побегнит
свр. се дигнит
свр. подигнит
свр. (се) достигнит
свр. помогнит
свр. се оттргнит
свр. западнит
свр. (му се) попаднит
свр. пропаднит
свр. се испразднит
свр. упразднит
свр., несвр. се менит
свр. заменит
свр. (се) изменит[1]
свр. изменит[2]
свр. упоменит
свр. (се) искоренит
свр. се укоренит
несвр. ценит

свр. исчезнит
свр. погинит
свр. (се) обј**е**динит
свр. (се) сој**е**динит
свр. (се) присој**е**динит
свр. се присоединит
свр. прекинит
свр. заминит
свр. преминит
свр. поминит
свр., *несвр.* чинит
свр. се подчинит
свр. причинит
свр. (се) потчинит
свр. се отчекнит
свр. возникнит
свр. проникнит
свр. оттолкнит
свр. се преполнит
свр. (се) исполнит
свр. се израмнит
свр. порамнит
свр. (се) срамнит
свр. напомнит
несвр. гонит
свр. (се) склонит
несвр. се церемонит
свр. окрепнит
свр. (се) обрнит
свр. се врнит
свр. поврнит
свр. се одзрнит
свр. објаснит
свр. (се) разјаснит
свр. појаснит
свр. олеснит

свр. задоцнит
се несвр. боит
свр. (се) успокоит
свр. се возстаноит
свр. востаноит
свр. установит
несвр. се состоит
свр. устоит
свр. стапит
свр. (се) застапит
свр. настапит
свр. истапит
свр. пристапит
свр. постапит
свр. отстапит
несвр. крепит
свр. закрепит
свр. поткрепит
несвр. цепит
свр. расипит
м. опит
свр. претопит
несвр. трпит
свр. потрпит
свр. исцрпит
свр. искупит
свр. (се) побугарит
свр., *несвр.* се благодарит
свр. подарит
свр. остарит
свр. се состарит
свр. се подобрит
свр. удрит
свр. (се) разберит
свр. изберит
свр. се доверит
свр. се уверит

несвр. се мерит
свр. измерит
свр. разбирит
свр. (се) примирит
свр. усмирит
свр. (се) раширит
м. Крит
свр. умрит
несвр. се борит
несвр. зборит
свр. затворит
свр. удовлетворит
свр. отворит
свр. разорит
свр. покорит
свр. ускорит
несвр. гоорит
свр. одгоорит
несвр. спорит
свр. (се) повторит
свр. (се) сторит
свр. турит
свр. се ужасит
свр. (се) согласит
свр. нанесит
свр. (се) внесит
свр. (се) однесит
свр. пренесит
свр. принесит
свр. донесит
свр. се аресит
несвр. заисит
несвр. зависит
несвр. носит
несвр. наносит
свр. се односит
свр. размрсит

свр. обогатит
свр. платит
свр. заплатит
свр. отплатит
свр. фатит
свр. (се) зафатит
свр. напечатит
несвр. клеветит
свр. осветит
свр. посветит
свр. просветит
свр. припаметит
м. апетит
свр. (се) стретит
свр. осетит
свр. (се) потсетит
свр. зашчитит
несвр. (се) работит
свр. разработит
свр. изработит
свр. воплотит
свр. се сплотит
свр. се одвртит
несвр. растит
свр. одрастит
свр. изместит
несвр. се користит
свр. исчистит
свр. напакостит
свр. опростит
свр., несвр. (се) крстит
свр. (се) прекрстит
м. језуит
свр. откачит
несвр. (се) мачит
несвр. значит
сврз.,модал., чест. значит

свр. означит
свр. се оддалечит
свр. отдалечит
свр. извлечит
свр. повлечит
свр. се увлечит
свр. обезпечит
свр. обеспечит
свр. речит
свр. се наречит
свр. предречит
свр. се одречит
несвр. противоречит
свр. протиоречит
свр. се претечит
несвр. се величит
свр. (се) различит
несвр. граничит
свр. се ограничит
свр. покапризничит
несвр. молчит
свр. се ополчит
свр. ископчит
несвр. арчит
свр. изарчит
несвр. (се) учит
свр. научит
свр. изучит
свр. закл'учит
свр. се поучит
свр. унишчит
свр. (се) пушчит
свр. (се) допушчит
свр. (се) решит
свр. погрешит
свр. лишит
несвр. пишит

свр. напишит
свр. припишит
несвр. вршит
свр. извршит
свр. се довршит
свр. совршит
свр. (се) свршит
несвр. (се) рушит
свр. (се) нарушит
свр. разрушит
несвр. бројт
м. акт
м. факт
м. диалект
м. поддиалект
м. дијалект
м. поддијалект
м. проект
м. конфликт
м. инстинкт
м. пункт
м. интригант
м. стипендијант
м. гарант
м. емигрант
м. дервент
м. агент
-президент
м. министер-президент
м. министр-президент
м. претендент
м. кореспондент
м. студент
м. клиент
м. фундамент
м. елемент

м. Климент
м. момент
м. аргумент
м. документ
м. процент
м. бунт
предл. от
м.,ж. живот
м. жиот
м. фанариот
м. патриот
зам. сијот
м. Истокот
м. оплот
скрат. септ.
м. концерт
ж. смрт
ж. област
ж. власт
ж. пропаст
ж. част
ж. совест
м. протест
ж. чест
прид. ист
ж. ненавист
м. лингвист
м. пропагандист
м. идеалист
м. социалист
м. националист
м. интернационалист
м. журналист
м. шовинист
м. корист
м. сепаратист
м. екзархист

м. не екзархист
м. патриархист
м. патрјархист
прид. чист
прид. не чист
м. ост
ж. здравост
ж. новост
м. гост
ж. радост
ж. гордост
ж. близост
ж. спраедлиост
ж. справедлиост
ж. пакост
ж. далекост
ж. блискост
ж. жалост
ж. зрелост
ж. целост
ж. милост
ж. преданост
ж. приврзаност
ж. воспитаност
ж. требност
ж. потребност
ж. особност
ж. способност
ж. равноправност
ж. готовност
ж. праедност
ж. вредност
ж. народност
ж. необходност
ж. трудност
ж. обособеност
ж. воинственост

ж. искуственост
ж. убеденост
ж. принизеност
ж. раздвојеност
ж. предвременост
ж. својевременост
ж. писменост
ж. заслепеност
ж. постепеност
ж. неувереност
ж. умереност
ж. неискреност
ж. ценост
ж. важност
ж. принадлежност
ж. должност
ж. возможност
ж. целесообразност
ж. сериозност
ж. случајност
ж. дејност
ж. самостојност
ж. оригиналност
ж. националност
ж. нацјоналност
ж. неутралност
ж. дејателност
ж. дејствителност
ж. непраилност
ж. полност
ж. набл'удател'ност
ж. дејател'ност
ж. несостојател'ност
ж. дејствител'ност
ж. нерамност
ж. разумност

ж. солидарност
ж. благодарност
ж. неблагодарност
ж. попул'арност
ж. одгоорност
ж. опасност
ж. словесност
ж. слоесност
ж. заисност
ж. зависност
ж. непријатност
ж. самобитност
ж. опитност
ж. неопитност
ж. . нетактност
ж. полномок'ност
ж. естетичност
ж. частичност
ж. сашчност
ж. обшчност
ж. сашност
прил. во сашност
ж. обшност
м. пост
ж. нелепост
ж. глупост
ж. старост
прил. прост
ж. итрост
м. тост
ж. плодоитост
м. крст
м. скут
бр. рел. трек'
ж. помок'
прел. у

прил. многу
прил. најмногу
предл. мег'у
предл. измег'у
предл. (по мег'у) помег'у
прил. близу
прил. опаку
прил. (на опаку) наопаку
прил. далеку
прил. малку
прил.,сврзн. колку
прил. неколку
прил. до колку
прил., сврзн. (от колку) отколку
прил., сврзн. толку
прил. до толку
сврзн., прил. чест. туку
прил. малу
прил. најмалу
прил. по малу
прил. долу
прил. горе-долу
прил. одоздолу
зам. му
зам. нему
зам. присв. своему другиму
прил. токму
зам. кому
зам. чуму
прил. арну
прил. јасну
м. влаф
м. не влаф
м. параграф

м. страф
гл. форма беф
м. кеф
м. успеф
м. неуспеф
м. греф
зам. ниф
м. филозоф
скрат. проф.
м. врф
м. Падишах
м. неуспех
м. Чех
прид. тих
м. екзарх
м. дух
м. слух
м. праец
м. тврдоглавец
м. лажливец
м. трговец
м. Литовец
м. раководец
м. јазикознајец
м. Европејец
-европејец
м. индо-европејец
м. Боснијец
м. Византијец
м. Монголец
м. Трансваал'ец
м. страдал'ец
м. големец
м. л'убимец
м. самозванец
м. ориг'анец

м. Србијанец
-Србијанец
м. старо-Србијанец
м. сел'анец
м. Романец
м. Германец
м. Англичанец
м. привржeнец
м. ерцеговинец
м. Словинец
м. Абисинец
м. Македонец
м. конец
м. тргоец
м. Унгарец
-Унгарец
м. Австро-Унгарец
м. борец
м. Црногорец
м. костурец
м. месец
м. полумесец
м. крстоносец
м. создаач
м. продолжаач
м. востаач
м. нарушаач
Агач
м. Деде Агач
м. нападач
м. водач
м. Осноач
м. писач
м. воспитач
м. читач
м. последуач

м. образуач
м. позајмуач
м. исполнуач
м. опустошуач
ж. реч
ж. гореч
през. Милијашевич
през. Новакович
през. Шуменкович
през. Милованович
през. Начович
през. Јагич
през. Начеич
през. Караджич
през. Грујич
през. Ристич
през. Пашич
през. Јуришич
през. Миклошич
скрат. уч.
прид. обшч
гл. прид. созидајушч
гл. прид. разрушајушч
гл. прид. сашчествујушч
прил. секогаш
зам. присв., зам. прид. присв. наш
прил. еднаш
прил. једнаш
прил. наједнаш
прил. одједнаш
прил. некоаш
прил. секоаш
прил. никоаш
м. бугараш
прид. обш

м. неизм. фал’ш	*м.* марш
прил. лош	*м.* Уруш
м. Урош	

индо-европеец, индо-Европеец – Правилно Индоевропеец.

ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗМИТЕ ВО ФРЕКВЕНТНИОТ РЕЧНИК НА ДЕЛОТО НА К. МИСИРКОВ „ЗА МАКЕДОНЦКИТЕ РАБОТИ“

а – IV (3)*, V (3), VI (4), VII, VIII (3), IX (4), X, XI (2), 2, 3 (3), 4 (2), 5 (2), 7, 8 (5), 9 (4), 11 (3), 12 (2), 13 (5), 14, 15 (4), 16, 17, 18 (2), 22, 23, 24 (3), 26 (2), 27 (3), 30 (3), 31 (4), 32, 34 (2), 35, 36 (2), 37, 38 (3), 39 (2), 40 (2), 41 (6), 42 (7), 43 (3), 45 (2), 46 (3), 47, 48 (2), 49 (3), 50, 51 (2), 53 (2), 54, 55 (2), 56 (4), 57 (2), 58, 59 (5), 60, 61 (3), 62 (2), 63 (2), 64 (2), 65 (2), 66, 67 (3), 68, 69 (2), 71, 72 (3), 73 (2), 74 (3), 76 (2), 77, 78, 79 (3), 80 (2), 81, 83 (4), 84 (3), 85, 86 (4), 88 (3), 91, 92, 93 (2), 94, 95 (5), 96, 97 (2), 98 (4), 99, 101, 102, 103 (5), 104 (4), 105, 107, 109, 110 (3), 111, 112, 113 (2), 115 (2), 116 (3), 118 (2), 119 (4), 122, 123, 124 (2), 125 (6), 126, 127 (2), 128, 129, 131 (2), 132 (2), 133 (3), 134 (3), 135, 136 (2), 137 (2), 138 (4), 139 (3), 140 (2), 141 (2), 142, 143 (4), 144

Абисинија – 9

абисинците – 97

абре – 122

авантура – 19

Аварите – 116

Австрија – 26, 30

Австријцката – 27

австријцки – VIII (2), IX, 2

австрјицкото – 10

Австро – VIII

Австро- – V, VI, VIII (2), 16, 27, 76

австро- – V, X, XI, 4, 20

Австро Унгарија – VIII

австро-рускијот – XI

Австро-Унгарија – V, VI, VIII (2), 16, 27, 76

австро-унгарскијо – 4

Австро-Унгарците – V

австро-унгарцки – 20

австро-унгарцкијот – X

автокефалнијот – 140

Автономија – 8

автономија – VI, 25, 33, 51, 53, 72-73, 73, 134 (2)

автономијата – 12, 14, 133

автономна – 12, 13, 14, 15, 79
автономни – 12, 60
автономното – 12
авторитет – 59
авторитети – 70
авторитетот – 58
агата – 121 (2)
Агач – 6
агент – 5, 57
агенти – 14, 140
агентства – 48, 49 (2)
Агентство – 57
агитација – 32
агитацијата – 76
административното – 25
азбука – IV, 142 (4)
азбуката – 142 (2)
азбуките – 142
ај – 121
ако – V, VI, VII (2), VIII, IX (2), X, 2, 4, 5 (3), 6, 9, 10, 11 (4), 12 (7), 14 (2), 15 (2), 16 (3), 18 (2), 19, 21 (5), 22, 23 (2), 24 (5), 27 (3), 28 (3), 29, 31 (3), 32, 36, 37, 39, 41 (4), 42, 44 (4), 46 (4), 48, 49 (2), 50, 52 (2), 54 (4), 55 (4), 56, 57, 62, 63 (2), 64, 66, 67, 69, 71 (2), 79 (2), 80 (5), 83, 84 (2), 86, 89, 91, 93 (2), 94, 95 (2), 96, 98 (2), 100, 102 (2), 103, 104 (2), 107, 108, 110, 111 (2), 112 (4), 113, 114 (2), 115 (2), 121, 123, 124, 125 (3), 126 (3), 127 (2), 129 (2), 130, 131, 133 (2), 134 (3), 135, 136 (4), 139 (2), 141, 142 (3), 143, 144 (2)
акт – VIII (2)
актои – VII (2), VIII
акустичен – 137
албанцки – 9
Александр – 50
али – 43 (2), 48 (4), 49, 62, 70, 81, 83, 93 (2), 95, 100, 108 (2), 128, 129, 140
ама – 10, 14, 17, 59, 108, 122
амалин – 66
амбасадери – X
американцки – 2
Американцките – 96
ами – VI, 2, 3 (2), 8 (2), 12, 14, 17, 24, 34, 35, 36, 37 (2), 76, 77, 79, 80, 81, 82, 83, 92, 96 (2), 100, 101, 111, 112, 113, 114, 115 (4), 116, 122, 123
амнастија – 33
ангажираме – XI
ангажират се – 55
Англија – 17 (2), 51, 96 (2)
англијцката – 2
англијцкијо – 1, 3
англиканцката – 1
Англичаните – 54
англјискијо – 4
антагонизм – 45
Антите – 116 (2)
апетит – 113
Апостолцка – 22, 23

апсурд – 82
аргументацији – 92
аргументи – 89, 91-92, 133
арен – 58, 94
арена – 101
ареса се – 71
аресат се – 14
аресит се – 68 (2), 91
аресуат се – 18
аријцка – 102
аристократијата – 82
арменцката – 102
армија – 2
арната – 94
арнаути – 10 (3), 11 (2), 30
арнаутин – 120
арнаутите – 118
арни – 36 (2), 37, 61, 62, 96, 134
арните – 5
арно – 16, 17, 23 (2), 24 (2), 30 (4), 48, 51, 59 (2), 62, 66, 89, 96, 98, 116, 132, 139
арно сознајаните – 35
арнотворка – 67
арнотија – III, 49 (3), 59 (3), 60
арнотији – 48, 59, 60, 61 (2)
арнотијите – 48, 75
арну – VIII, 8
Архиепископ – 140
Архиепископија – 23 (2), 24, 33
архиепископија – 28, 125, 131
Архиепископијата – 23
архијепископ – 1, 4, 30
арчат – 65
Асановци – 118 (2)
Асеновци – 118
асимилируајки – 107
аскер – X (2), 31
Аспарухоата – 117
атар – 16, 17, 59, 126
атарот – 4
аудиторија – 80
бавно – 144
Баласчев – 97
Балкан. – 129
Балкан. полуостров – 129
Балканите – 51, 118, 119
Балкански – 91 (2)
Балкански гласник – 91 (2)
Балканските – 20
балканцки – 16, 17, 25, 50, 52 (2), 11
балканцки – VI (2), 12, 13, 15, 16 (2), 19, 20 (2), 26, 34 (2), 35, 43, 48, 50, 64 (2), 73, 75 (2), 77 (2), 95, 100, 101, 105, 106, 124, 125, 133, 134 (2)
Балканцки Полуостров – 16, 17, 50, 52 (2), 117
Балканцкијо – 103 (3), 109, 116, 121, 127, 128
Балканцкијо Полуостров – 103 (3), 109, 116, 121, 127, 128
Балканцкијот – 15 (2), 56, 60, 76, 77, 103, 106 (2), 108, 118 (2), 124, 125, 143

Балканцкијот Полуостров – 15 (2), 56, 60, 76, 77, 103, 106 (2), 108, 118 (2), 124, 125, 143
балканцките – XI, 26, 55, 105
балканцките – IV (2), V (4), 14, 15, 17 (2), 26, 27, 56, 64, 69 (2), 76, 77 (2), 78, 128, 129, 140
балтијцката – 102
Бал'фур – 1, 4
банди – 8
банои – 120 (2)
бараа – X, 90
бараат – V, 10, 11 (2), 13, 20, 31, 36, 52, 65, 71, 75, 79, 126
бараат се – VIII, IX (2)
барајн'а – VII, 21, 28, 43, 101, 113
барајн'ата – 3, 11, 29, 72, 86
барајн'е–23, 43
барајн'ето – 11, 23, 134
барам – 62
бараме – VII (3), 14, 30, 61, 126
барат – 4, 11 (2), 13, 14 (2), 20, 60, 80, 83, 105
барат се – VII, 19 (2), 21, 28, 37, 78
бараше се – X, 130
барем – IX, 5, 12, 19, 61 (2), 94, 95
башибузукцки – VI
беа – 4, 7 (2), 19, 20 (3), 33, 46, 49, 52, 53, 68, 71, 72, 76 (2), 84, 87, 88, 98, 104 (2), 107, 110, 116 (2), 117 (2), 119 (3), 120 (2), 123, 125 (3)
бедствије – 20
без – IV, V, VIII, 2, 4, 6, 11, 18 (2), 20 (2), 21, 26 (2), 27 (3), 30, 34, 39 (2), 40 (2), 43, 44 (2), 47, 49 (2), 55, 57, 61, 63 (3), 65 (2), 69, 74, 78, 82, 84, 86, 90, 93 (2), 95, 96, 100 (2), 112, 113 (2), 115, 124, 125, 131, 132, 136, 143
без да – IV, 18, 30, 43, 49, 55, 61, 65, 90, 93, 95, 96, 125
без резултатно – 87
безбожно – 99
безкрајен – 70
безмислени – 64
безнакажано – VIII
безнравствена – 39
безосновната – 24
безосновно – 132
безполезна – 3, 4
безполезната – 68
безпристрастно – 18
безрезултатна – 85
безсилије – 34
безсмислени – 33
безучастно – 52
беим – 121
беја – 50
бел – 7, 17, 30
Белград – 34 (2), 71, 72 (2), 85 (3), 88 (2), 90 (3), 141

белијот – 69
Белото – 119 (2)
Белото море – 119 (2)
Бератите – 51
Берлин – 55, 96
Берлинцкијо – 5
Берлинцкијот – VIII (2), 51 (2), 60, 66, 104, 130
берлинцкијот – VIII (2)
бесполезни – 32, 111
бесполезно – 33
беспристрасно – 14
бессмислени – 32
беф – 3
бефме – IX, 38, 59, 70 (2), 117, 121, 122, 128, 144
беше – 1, 3 (5), 4 (2), 7 (3), 8 (3), 9 (5), 13, 14 (2), 17 (2), 19, 30, 35, 38, 39, 45, 50 (2), 51, 52 (3), 53, 55 (3), 60, 70, 71 (3), 72, 76 (2), 78, 84, 85, 86 (2), 87, 89, 90 (2), 91, 97, 102, 104 (3), 112, 116 (2), 117 (3), 118 (2), 119 (2), 121 (3), 124 (3), 125 (2), 130 (2), 144
Бешков – 57 (4), 62
би – 13, 111, 125, 132, 143
биваат – 142
бивале – 123
бивало – 82
бидат – IV (2), VI (2), VIII, 4, 8, 14, 18 (2), 29, 31, 37, 40, 62 (5), 73, 79, 80 (2), 83, 96, 98, 110, 114, 118, 119, 121, 145
биде – 104
бидеа – 36
бидејки – 107
бидено – 104, 116
бидеше – 35
бидиме – VII (2), 29, 44, 45, 48, 84, 133
бидит – III, IV, IX, XI (2), 2 (2), 3, 6, 8 (2), 9, 11, 12 (2), 13, 15, 16, 18 (2), 20, 21 (3), 22 (5), 23 (2), 25, 26, 27, 28 (3), 29 (4), 30, 31 (3), 32 (2), 34, 37, 38, 39, 42 (2), 43 (4), 49, 51 (2), 52 (2), 55 (2), 56, 59, 62, 63, 64 (2), 71 (2), 73 (2), 77, 79 (4), 82, 83, 84, 91, 93, 96, 97 (2), 98 (3), 99, 100, 104 (3), 105 (3), 106 (2), 108 (3), 109, 110, 112 (2), 114, 115, 116, 123, 124, 125, 127, 131, 132, 133 (3), 138, 139 (3), 140, 141, 142, 144, 145
биднина – 80, 99
биднината – 3, 18
бидно – 35, 84, 89
бидното – 65
бидоа – 104
бијат се – 123
бијет – 57
бијет се – 87
бил – 35, 52, 91
била – 47, 61, 70, 101, 130
биле 103, 106, 115, 125

били – 122
било – III, IV, VIII (3), 17, 22, 30, 46 (2), 57 (4), 74, 124
Бирмингем – 1
Битолцко – X
Битолцко- – 21
Битолцкото – 109, 145
Битол'а – 57 (3), 105, 140, 141 (4)
Битол'цко- – 138, 141
бјуџет – 89
бјуџетот – 48
благо – 43
благодарејн'е – 138 (2)
благодарит се – 12
благодарност – 17
благодарноста – 17
благодатна – 43
благодатни – VI
благодатно – 93
благодејајн'е – 49
благопријатен – 49
благоразумје – 4, 60
благоразумјето – 60
благородни – 22
благосостојајн'е – 27
благотворна – 65
близо – 125
близок – 13
близост – 26, 105, 106
близу – 115
блиска – 6, 112
блиски – 4, 101, 104, 107 (2), 108, 109, 113, 123
блискијот – 17
блискијот исток – 17
блиско – 2, 6 (20), 99, 108 (2), 114
блискост – 108
богат – 97
богата – 131, 139
богати – 143
богатство – 135
Богословцко- – 85
Богословцко-учител'цка – 85
богослужејн'е – 28
Бодуен- – 87, 115
Бодуен-де Куртене И. А. – 87
одуен-де-Куртене И. А. – 115
Боже – 44 (2)
Божествен – 23
боит се – 53
боја – VI, 17, 19, 20, 21, 38, 107 (2), 112 (2)
бојадисани – 107
бојеа се – 96
бојела се – 54
бојеше се – 17
бојит се – 24
бојите – 107 (2)
бојното – 29, 33
болит – 53 (2)
болшинство – 9, 19
болшинството – 8 (2), 9 (2), 19, 27
бол'шинството – 12
борат се – 74, 81, 82 (2), 138 (2)
борба – V (3), VI (4), 4, 32 (4), 33, 35, 37, 53, 56, 63, 68 (2), 83 (4), 84, 85 (2), 86, 89, 99 (2), 101 (2), 110,

117, 119, 121 (2), 130, 133 (3)
борбата – VI (2), 1 (2), 4, 31, 32, 33 (2), 40, 56, 66, 75, 78, 82 (3), 89, 99, 121
борби – 130
бореа се – 134
бореше се – 130
бориме се – IV, 33, 48, 124, 131, 134 (3)
Борислав – 115
борци – VI
Босна – 27, 65, 78, 124
Боснијци – 90
боснијцко- – 109
боснијцко-ерцеговинцкото – 109
Бошн'аците – 87
брада – 64
брајк'а – 28, 30, 54, 70, 94, 118
бранат – 59, 65, 74, 96, 99, 126 (2)
бранат се – 15
бранејн'е – 139
браниме – 136, 137, 139
браниме се – 37
бранит – 21, 61, 96 (2), 119, 135
Браничео – 10
брат – 105 (2), 141
брате – 122
братство – 22
братушки – 50, 55
братушките – 50, 56
братцки – 37, 70
бре – 121
брег – 84, 105
брзина – 144 (2)
брзо – 143 (2)
бркаа – X
бркаат – 35
бркаат се – 13, 126
бркал – X
бркаме – 48
бркан – 145
брканица – 28, 54
брканицата – 7 (2)
бркат – 31
број – 80, 81, 88
бројам – 47
бројат – 11, 30
бројат се – 11, 68
бројеја се – 117
бројејки – 104
бројефме се – 123
бројеше се – 34
бројит се – 5, 64, 92
бројот – 72 (2), 85, 97, 98, 99 (2)
бугараши 88 (2)
Бугари – IV, VI, 5 (2), 8 (2), 9, 10 (2), 11 (2), 13, 15, 16, 17, 30, 33, 35, 48, 54, 61 (2), 62, 64, 70 (2), 71, 72, 77, 79, 81 (4), 82, 86, 88, 93 (3), 95 (2), 97, 98, 100, 101 (2), 102 (3), 103, 107, 109 (2), 110 (3), 111, 112 (2), 113, 114 (3), 117 (4), 120 (2), 121 (3), 122 (3), 123 (2), 124, 125 (2), 126 (4), 127, 129

бугаризмите – 109
бугаризуајн'ето – 13
Бугарија – V (2), VI (2), VIII, IX, 1, 5, 6 (2), 7 (4), 8, 9, 10, 12, 14 (3), 15 (3), 16 (3), 17, 18, 19 (2), 24, 26, 29, 34 (5), 35, 45 (2), 46 (2), 47 (2), 48 (5), 49 (3), 50 (6), 51 (6), 52 (3), 53 (5), 54 (5), 55 (2), 56, 57 (4), 58, 59 (4), 60 (3), 61 (7), 62 (3), 63 (2), 64 (2), 67, 69 (2), 70 (3), 71 (3), 72 (3), 73 (7), 74 (6), 75 (3), 76 (5), 78 (3), 79 (5), 80 (2), 81 (2), 82 (3), 83 (8), 84 (7), 85, 86 (2), 88 (2), 89, 92 (4), 93 (2), 94, 96 (6), 98 (2), 99, 104 (2), 105 (3), 106 (2), 110, 111 (3), 112 (3), 113 (3), 117, 118 (3), 119, 124, 125, 126 (4), 127, 129 (2), 130 (2), 131, 145
Бугарин – 30, 57, 61, 74, 75 (3), 76 (3), 78, 91, 92, 95, 98, 114, 123, 124, 125 (3), 126 (2), 128 (2)
Бугарите – IV, V (2), 4, 5, 6 (4), 8 (2), 11, 11-12, 12 (2), 12-13, 13 (2), 17 (2), 19 (2), 35, 47 (2), 48 (6), 49 (6), 50 (3), 51 (2), 52 (4), 54, 55 (2), 56, 58, 59 (3), 60 (2), 61 (2), 62 (3), 63 (3), 65, 66 (5), 70 (3), 72 (2), 73 (3), 74, 76 (2), 78 (2), 79, 80, 83 (2), 84, 85, 86 (2), 87, 93 (3), 94, 99, 103, 104 (3), 105 (3), 106, 110 (3), 111 (3), 112 (4), 113 (3), 114, 116 (2), 117 (5), 118 (5), 119, 123, 124 (2), 125 (2), 126 (4), 127 (4)
бугаромани – 88
бугарофоб – 128
Бугарска – 4
Бугарско – 3
Бугарцка – 6, 9, 10, 16
бугарцка – VI (2), 6, 9 (2), 10 (3), 12, 17, 22, 23, 24, 45, 54, 63 (2), 65, 71, 73, 76, 87, 91, 92, 93 (2), 97, 98, 102, 106, 108, 111, 112 (2), 113 (3), 123, 125 (2), 127, 131
бугарцката – 2, 17, 18, 19, 35, 49, 50, 52, 59 (2), 64, 68 (2), 72, 76, 83, 84, 97, 98, 99, 106, 113 (2), 117, 123, 128 (2), 130
бугарцки – VI, 5, 7 (4), 8, 9 (2), 13, 14 (2), 29, 34, 48 (2), 51, 52, 59, 62, 65, 72, 81 (3), 83, 85 (2), 88 (2), 95, 98, 102, 103, 104, 109 (2), 110 (3), 111, 112, 117, 118 (3), 126, 127
бугарцкијо – 5 (2), 7, 10, 12 (2),, 49, 62, 72, 109

бугарцкијот – 13 (3), 50, 55, 58 (2), 62, 65, 66 (2), 72 (2), 74 (2), 79, 81 (2), 82 (2), 101, 102 (2), 103, 104, 107, 109, 112, 126, 138, 141, 145
бугарцките – 5, 7, 12 (2), 13 (3), 32, 33, 34, 35 (2), 45, 48 (2), 49 (3), 52, 57, 58 (2), 59 (2), 60 (4), 63, 64, 65, 66, 67 (4), 69, 71, 74, 75, 76, 77, 79, 81, 86 (2), 97 (3), 98, 99, 101, 102, 107, 111, 117 (2), 118, 126
Бугарцко – 2, 3
бугарцко – 10, 14 (2), 44, 45, 47, 52, 60, 72, 76 (2), 79, 93, 110 (3), 111, 113, 114, 117 (2), 123
бугарцко- – 90
бугарцко-србцко – 90
Бугарцкото – 68
бугарцкото – 7, 19, 29, 47, 52, 54, 60 (3), 64, 71, 72, 73 (3), 74 (2), 76, 79 (2), 83, 96, 97, 110 (4), 111-112, 112, 113 (2), 117, 118, 125, 129
будали – 8
буквално – 65
бунт – 21
бунтовниците – 21
Бурите – 56 (2)
в. 104 (2), 119, 143
важен – VIII, IX, 6, 39, 72
важна – 24, 93, 134, 140
важни – 39, 43, 89, 127
важнијот – 40
важните – 13, 43, 48, 100
важно – 4, 5, 6, 43, 63, 71, 94, 97, 98, 115, 116 (2)
важност – 46 (2)
важното – 38, 57, 63
вакво – 23
вамо – 136
варвари – 116 (2), 117
варварцки – 116
Вардар – 105, 119
вариација – 138
вариации – 137 (4)
вас – 79
век – 64, 66 (2), 107, 117, 118, 119, 120, 123, 143 (2)
века – 130
веке – V, 39, 47, 51, 53, 61, 77, 78, 87, 94, 98, 125, 130
вековните – 25, 104
векои – 15, 37, 104, 106, 118, 136, 142
велеа – 3, 5, 120, 122, 124
велеа се – 71, 118, 120, 123
велејки – 93, 126
велејн'е – 61
велеле – 102
велеле се – IV, 100, 103 (3), 106, 114, 124, 126 (3)
велеме се – 114
Велес – 105, 141
велефме се – 61, 70, 121 (2)
велеше се – 54, 120
велешко- – 20, 109 (2), 138, 141

велешко-прилепцко-битолцко-охридцко – 20-21
велешко-прилепцко-битолцкото – 109
велешко-прилепцко-битол'цко-оридцки – 141
велешко-прилепцко-битол'цко-охридцкото – 138
велешко-прилепцкото – 109
Велика – 115
великата – 17, 55, 85
Велики – 82
Великите – 86
великите – 20, 25 (2)
Великите Сили – 86
великодушен – 25
великодушие – 113
великодушијето – 113
великодушна – 113
великодушно – 113
велиме – 9
велиме се – 95, 114 (2), 121 (2), 125
велит – IX, 104, 106, 115 (2)
велит се – III, 114, 115, 136 (2)
величаат се – 9
вел'ам – 69
вел'ано – 79
вел'ат – V, 46 (2), 52, 53, 70, 79, 83, 91, 108, 122
вел'ат се – 52, 93, 98, 112, 124 (2)
Венцеслав – 115
вера – 6, 27, 40, 61, 67, 136 (2)
верата – 60, 114, 123, 136
верен – 135
верига – 103, 106 (2), 107 (2), 108, 109 (2)
веригата – 103, 112
верна – 104
верни – X, 135
верните – 22
верно – III
вероисповедуајн'е – 11
веруајн'а – 102
веруајн'е – 96
веруаме – 126
веруат – 91, 120
веруваа – 83
веруваат – 12, 120
верцка – 20
верцки – VI, 25, 68, 99, 122
верцките – 21
вест- – 116 (3)
вест-Готи – 116
вест-Готите – 116
вест-готцките – 116
ветар – 94
вечеринка – 65
вечна – 42
вечни – 25
вешчествената – 97
взаимно – 76
взаимно – 111
ви – 48, 54, 56, 57, 83, 105
вид – 16, 41, 45, 57, 58, 63, 70, 72 (2), 80, 81, 88, 89, 99, 115, 125, 128, 129, 130 (2), 139

вида – 145
видам – 2
видам се – 58
видат – 3, 14, 52, 79, 96
виде се – 99
видеа – 3, 63, 124
видејки – 76
виделе – 48, 123
видефме – 48, 122, 135
видиме – X, 8, 29, 31, 48, 49 (2), 54, 57, 63, 94, 106, 113, 114, 128, 138, 140, 143
видит – 27 (2), 63
видит се – III, 1, 9, 10, 13, 18, 31, 34 (2), 41, 56, 57, 60, 61, 65, 80, 101, 104, 119 (2), 123, 127, 130, 145
видите – 10, 73
видните – 11, 62, 72
видоа – 96, 121
видот – 22
видофме – 12, 61 (2), 123, 128, 138
вие – 73
Византија – 116 (3), 117 (4) 118 (6), 119 (3), 130 (4)
Византијците – 116 (4), 117 (4), 119 (2), 120 (2)
византијцка – 119, 130 (2)
византијцки – 118 (2)
византијцките – 104, 116 (2), 118
виј – 10 (2)
викаа се – 8
викаат – 70
викаат се – 8, 10, 17, 101
викале се – 44, 107, 129 (2)
викаше се – 72
викнат – 115
вина – IX, 54
вината – IX
висок – 18, 90
високи – 81, 93, 119, 129
високите – 129
високо – 66
вистина – V, VIII, IX, X, 9, 13, 23, 26, 40, 46, 58, 60, 61 (2), 70 (2), 87, 88, 105, 107, 110, 114 (2), 116, 122, 132, 141, 144
вистината – 3
вкусот – 52
владејат – 40
владика – 1
владици – 48 (3), 49, 51 (2), 60
владиците – 48
владичество – 122, 130
Власи – 10 (2), 16, 30
Власите – 11, 37 (9), 124
власт – 37, 62, 74, 81
власта – 27, 78
власти – 11 (3), 50
властта – 10
Влаф – 120
влашки – 9, 11, 23
влашките – 15
влашките – 23, 37 (2), 57
Влашко – 14 (3), 15, 16 (2), 83, 110
влашкото – 10, 11 (3)
влегло – 50

влегуат се – 90
влезе – 72, 130 (2)
влезоа – 115
влечејн'а – 143
влизаат – 103, 144
влизале – 128
влијајн'а – 99
влијајн'е – 1, 12, 24, 33, 47, 54 (2), 58, 69, 74, 88, 89, 92, 93, 120, 136
влијајн'ето – 19, 35 (3), 38, 55, 56, 74, 119
влијан'е – 75
внесит – 43
внесит се – 38
внесоа – 88
внесуајн'е – 20, 34
внимајн'е – 93
вниманије – 4
во – III, IV (6), V (7), VI (4), VII (6), VIII (2), IX (4), X (7), XI, 1 (5), 2 (4), 3 (10), 4 (5), 5 (8), 6 (8), 7 (9), 8 (10), 9 (7), 10 (11), 11 (7), 12 (8), 13 (12), 14 (8), 15 (11), 16 (8), 17 (7), 18 (6), 19 (14), 20 (11), 21 (6), 22 (11), 23 (9), 24 (11), 25 (9), 26 (5), 27 (5), 28 (14), 29 (5), 30 (10), 31 (6), 32 (8), 33 (4), 34 (8), 35 (9), 36 (6), 37 (5), 38 (7), 39 (4), 40 (4), 41, 42, 43 (3), 45 (7), 46 (5), 47 (4), 48 (11), 49 (5), 50 (4), 51 (9), 52 (6), 53 (4), 54 (8), 55 (7), 56 (4), 57 (9), 58 (12), 59 (4), 60 (3), 61 (7), 62 (8), 63 (11), 64, 65 (4), 66 (7), 67 (2), 68 (6), 69 (9), 70 (8), 71 (9), 72 (12), 73 (8), 74 (9), 75 (11), 76 (8), 77 (6), 78 (8), 79 (5), 80 (8), 81 (6), 82 (7), 83 (8), 84 (11), 85 (14), 86 (12), 87 (8), 88 (19), 89 (14), 90 (15), 91 (11), 92 (19), 93 (15), 94 (7), 95 (6), 96 (6), 97 (11), 98 (3), 99 (4), 100 (7), 101 (2), 102, 103 (6), 104 (11), 105 (3), 106 (8), 107 (5), 108 (11), 109 (7), 110 (9), 111 (6), 112 (3), 113 (6), 114 (2), 115 (2), 116 (3), 117 (7), 118 (7), 119 (7), 120 (8), 121 (3), 122 (7), 123, 124 (2), 125 (8), 126 (9), 127 (10), 128 (10), 129 (7), 130 (13), 131 (4), 132 (5), 133 (3), 134 (5), 135 (4), 136 (3), 137 (4), 138 (5), 139 (5), 140 (2), 141 (3), 142 (7), 143 (8), 144 (9), 145 (4)
во сашност – 7, 72
воведам – X (2), XI (2)
воведат – IX, X, 21
воведат се – VII, VIII, X (2), XI (2), 33, 38, 133
воведени – X
воведит – 27, 28

воведит се – 21, 51
воведуајн'ето – X, 38
вода – 28, 84
водат – 33
водачи – 74
водеа – 104
водела – 52
водена – 84
водеше – 27, 53
води – 2
воена – 85, 120
военен – 2
воени – 117, 119
военo – IX
военото – IX
возведуајн'е – 71
возвишаајн'ето – 140
возглед – 47
возгледи – VII, 1, 2, 132
возгледите – VII
возли – 106 (2), 107 (2)
возможен – 26
возможна – 16, 40 (2)
возможни – 27
возможните – 34
возможно – V, 3, 26, 27, 45, 46, 69
возможност – XI, 28, 32, 33, 34, 37, 66, 92, 99
возможното – 127
возникнат – 128
возразит – 123
возразуајн'а – V, 46, 100, 101 (3)
возразуајн'ата – 69
возразуајн'е – 47
возразуајн'ето – 47
возродуајне – 99
возродуајн'е – 38, 43, 69, 84 (2), 100, 101 (2), 108 (2), 143, 144, 145 (2)
возродуајн'ето – 53, 69, 82, 99
возродуат се – 145
возстаајн'е – 1
возстаајн'ето – 1, 2
возстаноит се – 23
воинственост – 121
војени – 53
војна – 5, 31, 32, 49 (2), 50 (2), 55 (3), 81 (2), 84, 87, 110
војната – 2, 55
војни – 116, 124, 130
војните – 117
војска – 27, 31, 32, 50 (2), 87, 89 (2), 117, 119, 120 (3), 123
војската – X, 9, 120
војски – 35
војските – X
војуаат – 3
војуат – 119
војуваа – 50
војуваат – 28
војуваме – 53
војуват – 55
војуват се – 3
Волкашин – 120, 13
Волкашина – 120 (2)
вол'ата – VIII, IX, 96
вообшче – 58, 82
воодушевејн'е – 88
вооражат се – 71

воображена – V
воплотат – 125
воплотејн'е – 125
ворстерцкијо – 1
воспита – 93
воспитаајн'е – 45, 133
воспитајн'е – 136
воспитајн'ето – 28
воспитана – 19
воспитани – 88
воспитаник – 91
воспитаници – 91, 93 (5)
воспитаност – 41
воспитачи – 122
восползуа се – 53
восползуат се – V, 21
восползуваат се – 28, 33
воспоминајн'а – 124
воспријимајн'е – 137
воспријиманијот – 137
воспротиват се – 21
востаајн'а – 60, 118, 130 (2)
востаајн'е – IX, X, 2 (2), 3, 4, 12, 13, 14, 26 (2), 27, 29, 34, 36, 38 (2), 39, 43, 44, 52, 54 (2), 65, 68, 78, 83 (3), 133
востаајн'ево – 69
востаајн'ето – X (3), 3, 12 (2), 16, 17, 26, 29 (3), 34 (2), 35 (3), 36, 44 (2), 48, 55 (3), 59, 60, 68 (2), 70, 75, 76 (2), 77 (2), 83
востаачите – 119
востајн'е – 14, 54, 75
востајн'ето – 3, 34, 38, 49 (2), 86, 98 (2)
востанат – 118
востанит – 60
востаноит – 33, 83
востаноит се – 28
востаноуваат – 102
восторжествуат – 12
восторжествуваат – IV
впечатлејн'е – 8
вражда – 24
враждебна – 8
враждебни – 77
враждуајн'ето – 19
врајк'аме – 136
врајк'аме се – 46
врват – 37
врвејки – 57
врвифме – 44 (2)
врдзан – III
врдзано – III
вреда – 10, 33, 36, 61, 83, 99
вредата – 34
вредител'на – 68
вредител'ни – 76
вредност – 144
врејк'а – 110
време – VI (2), VIII, X (2), 3, 20 (2), 25 (2), 31, 32, 33 (2), 35 (2), 36, 40, 42, 43, 50 (2), 52 (2), 57, 58, 60, 62, 64, 66, 70, 71 (2), 78 (2), 84 (2), 86, 89, 90, 92, 103 (2), 107, 118, 122 (2), 124, 125 (2), 127, 129, 130

(2), 133, 136 (2), 137 (2), 138 (2), 143 (4)
времена – 42
времето – 39
времето – X, 15, 46 (3), 109, 114, 117, 118 (2), 120, 132, 133, 144
времијн'а – 25, 97, 107, 131
врз – 107
врзаа – 121
врзана – 6, 7 (3), 133
врзани – 20, 43, 49, 60, 109, 138
врзуајн'ето – 97
врзуаше – 124
врниме се – 46
врска – 43, 131
врски – 143
врските – 70, 75, 105
врф – 12, 140
врховен – 74
Врховнијот – 73, 74
вршит – 32
вршителите – 18
вршител' – 71
всеја – 23
Вселенцка – 22
вселенцка – 36
втор – 51
втората – V, 87, 91, 98, 108, 118
вторите – 95, 119, 125
второ – 127, 138
второстепени – 95
второстепено – 18
второто – 42, 105
Вук – 82, 109, 113
Вук Караџич – 82, 109, 113
входот – 86
г. – 45, 57 (9), 58 (7), 59, 62, 68, 71, 84, 90 (2), 97
Галиција – 20
гарант – 57
гарантији – 79
гарантират – 27
гаранцији – 83
гарнизони – 118, 119
ген. – 74
генерал- – 19, 51
генерал-губернатор – 19, 51
генерални – 49 (2)
генералнијот – 140
генералнијот инспектор – 140
генералцкијот – 74 (2)
географијата – 65
географично – 24
географцка – 26, 110, 129 (2), 131
географцката – 107
географцки – 64, 90, 106, 107, 119, 125, 141 (3)
географцкијот – 141
географцките – 118, 14
географцко – 101, 107
Германец – 116
германцката – 102
Германцкијо – 1
германцко- – 102
германцко-словенцко-литовцка – 102
герои – 13

ги – 59
гимназија – 90
гимназији – 5
гимназијцкијот – 90
гимнастика – 85
глаа – 121
глаата – 53
глабоки – 37
глабоко – V, XI, 50, 59, 61
главен – 55, 99
главна – 22, 23
главната – 2, 12, 19, 30, 62, 116, 120
главни – 22, 95
главнијо – 2, 27
главнијот – 59, 75, 120, 140
главните – V, VII, 18, 35, 46, 90, 137
главно – 40, 53, 65, 74, 76, 82, 86, 99, 110, 137, 145
главното – 22, 40, 43, 82, 110
гладиатори – 115 (2)
гладната – 32
глаи – 122
гласник – 91 (2)
гласовни – 135 (2)
гласои – 110, 135, 142 (2)
гласоите – 135 (2), 142, 144
гласот – 3, 137
гледаа – 3, 36, 75, 122
гледаат – 14, 18 (2), 31, 36, 37, 49, 87, 91, 96, 97
гледајки – 55
гледајн'е – 136
гледале – 102
гледаме – 39, 41, 48, 125, 134
гледат – VI, 14, 55, 65, 103, 136
гледат се – 14, 95, 110
гледаф – 3
гледишча – 10
гледишче – 10 (2), 47 (5), 48, 52, 66, 80, 87, 96, 106, 108, 109, 124 (2), 139, 140
гледна – 18
глупаа – 53
глупаи – 53
глупаото – 133
глупости – 49 (2), 50, 52
глупостите – 49
го – IX, 3, 9, 17, 21, 23, 29, 31, 36, 46 (3), 47 (3), 49 (5), 51, 54, 55, 58 (2), 59, 60 (4), 61, 66, 67, 69, 73, 76 (4), 80, 81, 82 (2), 84 (2), 87, 91, 92 (2), 94, 98, 102, 105 (3), 113 (2), 114, 115 (8), 120 (3), 121 (2), 122 (2), 123 (3), 125, 126, 129, 134, 135, 139, 140, 144
год. – 5, 71, 76, 85 (2), 88, 91, 92
година – IX, XI, 1, 25, 51, 58 (2), 68, 85 (5), 88 (3), 89, 90, 105
години – 5 (2), 10, 27, 39, 46, (2), 47, 51, 57, 58 (3), 71, 73, 89, 92, 123, 125 (2), 126 (2), 129 (2), 130
голем – 16, 26, 35, 62, 64, 67, 72, 84, 86, 94, 95, 117 (2)
Голема – 3, 133

голема – 14, 24, 26, 31, 53, 54 (2), 56, 61, 62, 63, 64, 65, 74, 84, 93, 99, 102 (2), 105, 108, 110, 111, 116, 117, 123, 132, 138
Голема Сила – 3, 13
големата – 35, 61, 97, 119 (2), 120, 145
големец – 120
Големи – 30, 33, 133
големи – V, 7, 15, 20, 30, 32, 46, 52, 64, 66, 94, 102, 103, 111, 122, 124
Големи Сили – 30, 33, 133
големијот – 58, 83, 90
големина – 130
големиот – 81
Големите – VIII, IX, 28, 29, 30, 77, 96
големите – 15, 16 (3), 34 (2), 48, 55, 73, 106
Големите Сили – VIII, IX, 28, 29, 30, 77, 96
големо – III, XI, 4, 6, 10, 20, 30, 31, 48, 49, 56, 58, 60, 67, 69, 85 (2), 123, 141
големото – 98
големци – 119 (2), 120 (2)
голтнаа – 74
голтнати – 50
гонит – 71
гоор – 13 (3), 138
гоори – 109, 137, 139, 140
гоорит се – 11, 100, 127
гоорите – 140
Гора – 3, 16, 65
гордост – 116
горе – 12, 26 (2), 40 (2), 48, 66, 75, 79, 81, 83, 94, 100, 142, 144
горе- – 130 (2)
горе-долу – 130 (2)
гореречено – 60
горереченото – 79, 114
гореч – 72
гори – 85, 129
горко – 61
горна – 118
горни – 18, 132
горните – 58
Господ – 67, 81, 105, 116, 123 (4)
господар – 25
господари – 72, 122 (2)
господарите – 122
господаруат – 142
господиновци – 81
господство – 27, 121
господствуајн'е – 19
господствуаше – 116
господствуваа – 138
господствуваат – 138
господствујуките –
господствујушчата – 116
госпотство – 143
госпотствуат – 145
гост – 8
гостепријимство – 83
гости – VI, 94
готват – 134
готвејте се – 10
готвеше се – 83

готвит се – 62, X (2)
Готи – 116 (2)
Готите – 116 (2)
готов – 51
готовност – 1
готои – 54, 65, 74, 79, 81, 82, 83, 94, 98, 103 (2), 119
готоо – 50, 104, 117, 131, 140, 143
готцките – 116 (2)
грабежи – 60
грабит – 31
град – 141
градишча – 19, 85
градои – 8 (2)
градоите – 5, 28, 37
градот – 57
градцките – 13
граг'ани – 4
граг'аните – 57
граг'ански – 28
граг'анство – 24
граница – 113
границата – 30
граници – 14, 28
границите – 94, 103
граничат – 117
грб – 29
греои – 40
греф – 49, 50
грешката – 74
грешки – IX, XI, 40, 43, 55
грешките – 27, 50, 64, 68
грешнијот – 44
грешно – 40, 83
грижат се – 95
грижата – 52
Грк – 30, 78, 91, 95, 120
гркомани – 88 (3)
гркоманите – 88
гркоманни – 17
гркоманствујукаата – 8
грмаден – 92
гробот – 83
грозит – 35
громадна – 6, 34
громка – 85
громки – 85 (2)
груби – 117
грубо – 117
Груев – 71
Грујич – 58
група – 89, 102 (2), 127, 138
групи – 23, 90, 102 (2), 103
групираат се – 139
Грци – VI, 10 (3), 11, 13, 15 (2), 16, 30, 33, 77, 95 (2), 124
грцизмот – 121
Грција – VI, 14, 15 (4), 16 (2), 24, 26, 45 (2), 48, 94, 97, 125
Грците – 6, 10, 15, 32, 36 (3), 37 (2), 47, 94, 98, 117 (4), 118, 122 (7), 124 (3), 125 (6)
грцка – VI, 22, 23, 55, 91
грцката – 36, 37, 102, 113
грцки – 5, 9, 10, 11 (2), 14, 23, 32, 36 (2), 37, 85, 88 (2), 95, 116
грцкијо – 11 (3), 12, 37

грцкијот – 15, 110
грцките – 15, 23, 33, 97
грцко – 17, 44, 47, 98, 124
грцкото – 10, 47, 125 (2)
губат – 34
губернатор – 19, 51
губи – 104
да – III (4), IV (10), V (12), VI (6), VII (13), VIII (10), IX (13), X (12), XI (13), 1 (8), 2 (10), 3 (13), 4 (5), 5 (9), 6 (9), 7 (4), 8 (10), 9 (11), 10 (10), 11 (6), 12 (10), 13 (13), 14 (12), 15 (8), 16 (10), 17 (11), 18 (10), 19 (4), 20 (9), 21 (14), 22 (10), 23 (10), 24 (9), 25 (8), 26 (5), 27 (12), 28 (11), 29 (13), 30 (15), 31 (6), 32 (12), 33 (16), 34 (5), 35 (8), 36 (13), 37 (8), 38 (2), 39 (9), 40 (14), 41 (12), 42 (16), 43 (7), 44 (5), 45 (9), 46 (15), 47 (14), 48 (7), 49 (6), 50 (5), 51 (6), 52 (8), 53 (9), 54 (9), 55 (19), 56 (11), 57 (6), 58 (6), 59 (10), 60 (6), 61 (16), 62 (11), 63 (2), 64 (7), 65 (13), 66 (8), 67 (8), 68 (6), 69 (8), 70 (2), 71 (10), 72 (4), 73 (6), 74 (6), 75 (6), 76 (8), 77 (7), 78 (5), 79 (7), 80 (10), 81 (13), 82 (9), 83 (5), 84 (11), 85 (4), 86 (11), 87 (9), 88 (7), 89, 90 (8), 91 (16), 92 (14), 93 (2), 94 (7), 95 (13), 96 (8), 97 (6), 98 (9), 99 (6), 100 (7), 101 (7), 103 (3), 104 (11), 105 (6), 106 (7), 107 (4), 108 (6), 109 (5), 110 (5), 111 (17), 112 (6), 113, 114 (15), 115 (7), 116 (8), 117, 118 (9), 119 (7), 120 (6), 121 (12), 122 (4), 123 (10), 124 (7), 125 (9), 126 (11), 127 (9), 128 (11), 129 (7), 130 (4), 131 (10), 132 (11), 133 (13), 134 (13), 135 (13), 136 (8), 137 (5), 138 (8), 139 (12), 140 (6), 141 (6), 142 (5), 143 (4), 144 (5), 145 (7)
да ли – 57, 109
дааји’е – 35
дааме – 48, 95
даан’ето – 14
даат – VII, VIII (2), IX, XI, 24, 30, 56, 73, 83, 92, 120, 134, 137
даат се – 138
дааше – 38
даваат – 31, 32, 48, 65, 92
давајки – 13
давлеји’е – 30, 31
дадат – 15, 58, 79, 83, 94, 99
дадат се – 75
даде – VI, 4, 75, 92
дадени – 4, 44
даденијо – 2, 30

дадените – 40, 41
дадено – 126
дадиме – 45
дадоа – 58 (2), 90 (2)
дадоа се – 51
даже – 84
даит – 3, 24, 32, 37, 54, 134 (2), 140
даит се – 28
дај – 44 (2)
дајит – V, 33 50, 53, 61, 66
дајте – 10
дал – 6
далекијот – 17
далекијот исток – 17
далеко – 6, 61, 77, 78, 112, 145
далековидејн'е – V
далековидната – 55
далекост – 110
далеку – 76, 140
дали – V, 2 (3), 32, 65, 69 (3), 80, 81, 103 (2), 106, 109 (4), 110, 112, 114
Дамјан – 71
Дамјан Груев – 71
Данев – 52
два – VII (2), 5 (2), 9, 68, 103 (2), 104, 118, 142, 144, 14
двајица – 123
двата – 37, 70, 118, 142 (2)
две- – 73
две – 5, 15, 71, 78, 84, 91, 101, 102, 106, 108, 113 (2), 118, 125 (2), 127 (2), 129, 133
двете – VII, VIII, XI, 31 (3), 97, 105, 107, 113, 145
две-три – 73
движејн'а – 4
движејн'е – 2, 7 (2), 8, 9, 14, 33, 39, 71 (3), 75, 112
движејн'ето – 2 (2), 4, 7 (3), 19, 32
двојна – 73, 79
двојните – 114
де- – 115
де – 87
дебранцкијот – 141
деветдесетите – 71
девиз – 74
Деде – 6 (2)
дедо – 126
дедовци – 114, 123, 126 (2)
дедои – 100
дејателност – 18
дејателноста – 18, 19
дејател'ност – 42
дејност – 74, 79
дејствително – 32
дејствителност – 8, 9, 16
дејствителноста – 5, 18
дејствител'но – 27
дејствител'ност – 46
дејствител'носта – 68, 127, 131
декларации – 1
дел – IV, 40 (2), 47, 62, 69, 72, 81, 83, 86, 87, 90, 94, 95, 103 (2), 104, 108, 117, 118, 119, 122, 127 (2), 130
делеа се – 88
дележ – 33, 35, 44, 71, 105, 134

дележот – 26, 35 (2), 71, 134 (2)
делејн'е – 35, 102, 105
делејн'ето – 27, 34, 35 (2), 77, 78, 134
Дело – 129
дело – 25, 28, 74, 75, 76
делои – 12, 77, 102, 129, 130 (2), 136 (2)
дел'ат – 33, 77
дел'ат се – 40
Дел'чев – 72
демон – 60, 62
демонстративно – 85, 88
деморализујуките – 28
ден – 7, 9, 17 (2), 30, 79, 100, 112
денеска – III, VIII, 77, 127, 134, 138
денешна – 104, 106, 127, 130 (2)
денешната – 104, 130
денешнијот – 130
денешното – 109, 121
денот – 110
дервентите – 118
десна – 120
десно – 81, 82
детинство – 94
деца – 105, 115, 121
дзрдзала – VI
диалект – 138 (3)
диалектите – 140
диалектот – 141
дигаа се – 130
дигаат се – 130
дигаме се – XI
дигна се – 7, 34
дигниме се – 133
дигнит се – 6
дијалект – 109
дијалекти – 103, 137 (2)
диктуани – 18
диктуваат – 24, 29, 35
Димица – 97
дипломат – 57 (2)
дипломати – 24, 30, 34 (2), 35, 49, 50, 57, 58 (2), 59 (2), 61, 62 (2)
дипломатија – 57, 59, 66, 89 (2)
дипломатијата – 5
дипломатите – 5, – 6
дипломатически – 57
дипломатична – V
дипломатични – 15
дипломатцка – 133
дипломатцки – 57
дипломатцкијо – 8
дипломација – 61
директорот – 90
дневен – 112
днешнијот – 129
дни – 97
до – III, IV (3), V, VI, VII, VIII, IX (2), X, 1, 2 (3), 4 (2), 5 (2), 6 (4), 11, 12, 13 (4), 15, 17, 21 (2), 22 (2), 24 (8), 26 (2), 27 (3), 28, 29, 31, 32 (3), 34 (4), 35, 36 (2), 38 (3), 39 (2), 43 (2), 44 (2), 48, 49 (2), 50

(2), 52, 54, 56 (3), 61 (2), 65, 66, 70 (2), 71, 73 (2), 75, 77 (2), 78, 79 (2), 80, 83 (2), 84 (4), 88 (2), 89, 90, 91 (2), 97 (3), 98, 99, 100, 101, 102, 103 (2), 104 (3), 105 (2), 106, 107 (3), 108 (5), 109 (2), 110, 112 (2), 113 (2), 114 (2), 117, 119, 120, 121 (2), 122, 123 (4), 124 (3), 128, 129 (2), 130, 131, 132, 133 (2), 136 (2), 140, 142
до тука – 127
добаите – 59
доби – 8, 73, 117
добиват се – 28
добиеа се – 55
добиеме – 4
добија – 12, 63, 74
добија се – 91, 137
добијаат – 74
добијаат се – 41
добијајн'ето – 12
добијат – III, 17, 60, 63, 81 (2), 86, 92, 126
добијат се – 2, 42
добијаше – 116
добијеа се – 2
добијеме – 25
добијена – 59
добијени – 133
добијет – 63, 91, 9
добијет се – 56, 72, 134
добијеше – 87
добијит – 27
добили – 2
добит – 86
добифме – 49, 135
добра – 38
добри – IX, 27, 40, 44
добрини – 48, 60, 61
добрините – 48
добрите – 36
добровол'но – 113
Добруджа – 14
доведено – 105
доведеше – 104
довериме се – 30, 103
доверје – XI, 33
доверјето – 96
доверуваа – 90
доволството – 27
довршит – 3
догоор – VIII, 5, 35, 51 (2), 66, 118 (2), 119, 130
додир – 142
дозволени – 131 (2), 137 (2)
дозволија – 104
дозволит – 13 (2)
дозвол'ам – 145
дозвол'ат – IX, 105
дозвол'уат – VI
дозвол'уваа – 104
дозвол'уваат – 109
дозрејано – 11
дозрели – 43
дојде – 50
дојдени – 103 (2)
дојдеше – 121
дојдит – 55, 134
дојдит се – 1, 15

дојдоа – 88, 121
дојдофме – 123
дојдуајн'е – 129
дојдуајн'ето – 103
докажано – IV, 5
докажат – VII, 7, 128
докажиме – VII, 45
докажит – 6, 7
докажуајн'е – 56
докажуал – 129
докажуат – 70
докажуат се – 6
докажуачка – 129
докажуачки – 6
докажуваа – 85
документи – 20
долг – III, IV (2), 14, 33, 37, 41 (3), 42, 43, 44, 64, 75, 81, 135
долги – 64 (2)
долго – 29, 62, 11
долгои – 35
долгоприготвуаното – 1
долгот – III (6), IV, 41, 136
долгото – 31
должит се – 26, 62, 76, 93 (2), 99
должни – 44, 45, 135
должности – 81
долна – 36, 118
долните – 17, 82, 93
долно – 116
долог – 62
долу – 58, 80, 98, 130 (2), 144
дома – 19, 58
домашните – 3
донесат – IV
донесе – 35, 75, 87
донеси – 121
донесит – 35, 75
дооди – 26, 69
доолни – 44
дополнејн'а – 142
дополнуајн'а – 2
допушк'ал – VI
допушчаат – 102
допушчајн'ето – 103
допушчам – 27, 47
допушчат – 16, 48, 102
допушчено – 15, 106
допушчеше – 52
допушчиме – 32, 92, 111, 126
допушчит – 14 (2), 15 (2)
допушчит – 15
допушчит се – 29, 79, 81, 104
дори – 113
досада – 64
досега 102, 103
досегашната 78
досегашнијот 132
досегашно VI
досегашното VI, 38, 68, 75, 132
доселија се – 103
доста III, 18, 27 (2), 42, 48, 57, 64, 82, 85, 93, 97, 98, 110, 118, 120, 131
достигаат се – VI
достигајн'е – 65
достигаше се – 86
достигна – 2, 75, 86
достигнаа – 7, 88 (2)

достигнат – 66, 68, 134, 144
достигниме – V
достигнит – 91
достигнит се – 44, 64 (2), 141
достигуајн'е – 71
достижејн'е – 72, 91
достижејн'ето – 62
достоинства – 123
достоинство – 82
достојајн'е – 17, 18, 62
достојинства – 42
дотеруат се – 14
дотука – 75
доцкан – 101
доцкна – 4
доцкнашни – 72
доцните – 102
дочек – 58
др. – 8, 20, 62, 110, 115
Драмцко – 113
држаа – VII (2), X (2), 3, 7, 15, 16, 34, 55, 57, 61, 63, 83, 87, 89 (2), 94, 103 (2), 106 (2), 116, 117 (3), 118, 120 (2), 122, 128, 130 (3), 131, 139
држаат се – 79
држаата – 83, 104, 130 (2), 139 (2)
државен – 89
државна – 21, 34, 69, 81, 129
државни – 21, 61, 63, 66, 96
државнијот – 128, 139
државните – 16, 53
држаен – 139
Држаи – 64, 96
држаи – VI (2), VII, VIII (3), IX, 2, 3 (2), 6, 10, 13, 14, 15, 16 (6), 17 (3), 20 (2), 24 (2), 26 (2), 30 (3), 31 (2), 34 (2), 35, 45, 46, 48, 53, 55, 71, 73, 78, 84, 95 (2), 96 (4), 103, 106 (3), 118, 123, 129, 130, 133, 134, 142, 145
држаите – V (2), VIII (2), X, 24, 29, 31
држаици – 14, 15, 17, 19, 20, 25, 26 (4), 27, 31, 33, 34, 50, 73, 75 (2), 77 (4), 78, 95, 105, 129, 140
држаји – 133
држајн'ето – 3
држат – 119
држат се – 98
држеше се – 107
држит – 119
дробни – 22, 103
друг – III (2), 30, 35, 55, 60, 61, 65, 70, 77, 92, 94, 97, 115 (2), 117, 119, 125
друга – IV, 23, 26, 32, 38, 39 (2), 47, 54, 56, 61, 62 (2), 63, 64, 77, 78, 98, 103, 105, 106, 107 (2), 108 (2), 113 (3), 115, 119, 127, 138, 141
другари – 53, – 45 (2), 64, 67
Другарство – IV, 1, 45, 68 (2), 88
другарство – III (2), IV, 45 (3), 46, 47, 63, 64, 67, 85 (4), 90 (4)

другарството – 85 (2), 90(2)
другаруат – 21
другата – 16, 83, 91 (2), 92, 106, 107, 113 (2), 134, 144
другијо – 18
другијот – 109, 126, 142, 144
другиму – 8
друго – III, XI, 3, 10, 28, 31, 38, 51, 52, 53 (2), 57, 59, 63, 67, 72, 83, 86, 103, 104, 108 (2), 109, 112, 114(3), 116, 128, 132, 135, 138, 140, 145
другото – 1, 3, 9, 31, 44, 54, 58, 67, 77, 79, 84, 103, 110, 116, 124, 128
друг'– 4
друг'от – 105
дружба – 37 (2)
друзи – IV, VII, XI, 3, 5 (2), 7, 8, 9, 10 (3), 11, 13 (2), 14, 17, 18, 20, 31 (2), 47 (2), 48, 51, 54, 59, 64, 66, 69, 70, 73, 74, 79, 85, 86 (2), 88, 89, 95, 97 (2), 100, 101 (2), 102, 103, 104, 108 (2), 112 (2), 115 (3), 116 (2), 118 (3), 121, 124, 125 (2), 128, 129, 130, 136 (2), 143
друзите – V, VI, XI, 3, 4, 7, 8, 10 (3), 11 (3), 14, 15, 16, 17 (3), 19, 20 (3), 21, 26, 28, 34 (2), 36 (2), 38, 42, 43, 64 (3), 70 (2), 72, 75, 83, 87, 88, 89, 98, 100, 105, 111, 112 (3), 113, 114, 115 (2), 116 (2), 119, 123-124, 127, 130, 131, 134, 136, 138, 139, 143 (4), 144
друмишчата – 119
дујет – 94
Дунаот – 119
дуовен – 20, 35
дуовенство – 70, 125
дуовна – 100, 135, 141
дуовни – 61, 122, 135, 137
дуовните – 47
дуовно – 19, 71, 111, 132, 135, 136, 143
дуовно- – 143
дуовно-национално – 143
дуовното – 19, 20, 65, 144
дуот – 135 (2), 138, 144
дух – 28, 62, 69, 88, 93, 131, 133, 134, 135, 144
духовно – 135
душа – IV
Душан – 118 (2)
Душана 119 (2), 120 (2)
Душаноата 120 (2)
душата – IV, 61, 71, 72, 89, 93 (2), 136
душевен – 136
души – 2, 8 (2), 50, 71, 81, 85, 88 (2), 90, 120
душите – 50
г'аур – 121, 124 (2)
г'аури – 122, 124
г'оа – 113
Г'уро – 90
Г'уро Милијашевич – 90
е – 122, 123

евангелието – 23
ево – VIII, 123, 129
еволʼуција – VI
еволʼуцијна – VI
еволʼуцијно – 43
Европа – VII (4), VIII, IX (2), 3, 7, 8, 22, 23, 24 (2), 29, 30, 31, 32 (3), 51, 73, 75 (2), 76, 79 (2), 84, 133
Европејци – 102
Европејците – 1, 29, 32 (2), 76 (3), 79, 83, 92, 102
европејцка – VII, 29 (2)
европејцки – IV, VII, VIII, 1 (2), 2, 10, 17, 21, 30, 48, 102
европејцкијот – 38
европејцките – 8, 14 (4), 84
европејцко – 32
европејцкото – 1, 5, 14, 81, 84, 86 (2), 87 (2), 92
евтино – 65
Егејцкото – 6
Егејцкото Море – 6
егоистична – 74
егоистични – 81 (2), 95 (2)
егоистично – 54
еден – 105
Едина – 22, 23
единствено – 18
единство – 13
една – 22, 23, 26, 118, 119
еднаш – 19
едни – 5, 9, 13
едно – 9
екзарх – 5
екзархија – 72
екзархијата – 7, 48, 54, 60, 78, 92
екзархијцки – 7
екзархисти – 7 (2), 10, 11, 13, 77
екзархистите – 9, 11
економија – 64
економско – 28
економцки – VI, VII, 15, 16, 28, 29, 31 (2)
економцко – 26, 31, 33, 38, 43
економцкото – 38
ексик – 31
експериментатор – 42
експлоаатираат – 81
експлоатираа – 122
експлуататорцката – 128
експлуатацијата – 21
експлуатираа – 21-22
експлуатираат – 94, 95 (2), 99, 126, 128
експлуатирајнʼето – 127
експлуатирам – 126
експлуатират – 96, 126 (3)
експлуатират се – 127
елемент – 10, 15
елементи – 88, 106, 137
емигрантите – 33
емиграција – 19, 69, 81 (3), 82, 84
енергична – VI
енергичната – 73
енергични – 21
енциклопедија – 41
епархији – 23

епоха – 39 (2), 76
ера – 51
Ерменија – 54
Ерцеговинци – 90
ерцеговинцкото – 109
Ерцеговина – 27
Ерцегоина – 65, 78, 124
есап – 11, 31, 49, 52
есапи – 32, 131, 133 (2)
есапите – 133
есапчији – 54
естетични – 138, 139, 140
естетичните – 140
естетичност – 140
етимологијата – 145
етимологијцки – 145
етимологијцко- – 145
етимологијцко-фонетичен – 145
етнографијата – 64, 65
етнографцка – 78, 100, 102, 107, 108, 111, 114 (2), 128, 129 (3), 131
етнографцката – 106
етнографцки – 6, 15, 64, 65, 78, 90, 102, 106 (2), 108, 111, 117, 124, 127 (3), 128, 141
етнографцко – 101, 122
етнографцко- – 77
етнографцко-политичен – 77
ето – V, 22, 24, 29, 31, 34, 35, 43, 47, 50, 54, 55, 56, 60, 83, 84, 112, 113, 124, 38
жажда – 65
жалост – 61, 94, 143
жалостен – 25
жежда – 124
желајн'ето – 11
желаните – 104
желател'ните – 36
желател'но – 48
жени – 115
женцки – 5
жива – 41
живејано – 89, 91, 129
живејат – 10, 21, 37 (2), 54, 67, 113, 125
живејеме – 40, 126
живејки – 38
живејн'ето – 89
живено – 135
живи – 39
живијот – 96
живиме – 47
живит – 130, 135
живите – 44
животните – 21
живото – 4
животта – 94
живуаме – 40
жиот – 39, 47, 50, 58, 63 (4), 124, 126, 129 (2), 130 (2), 131 (2), 132, 139, 144
жиоти – 40
жиотот – 39, 76, 134
жители – X, 1, 12, 121, 130 (2)
жителство – 1, 27
жителството – 2, 4, 13
жител'ство – 117, 118
жиуајн'е – 38
жртва – 32

жртви – 2 (3), 38, 40, 41, 44, 46, 47, 63, 111 (3)
жртвите – IX
жртвуајн'е – 77
жртвуаме се – 40
жртвуат се – 39
жртвуваат – 5
жупан – 118
журналисти – 58
журналистика – 69
журналот – 71
за – III (4), IV (4), V (7), VI (5), VII (7), VIII (6), IX (4), X (3), XI (10), 1 (9), 2 (3), 3 (7), 4 (2), 5 (4), 6 (5), 7 (3), 8 (6), 9 (3), 10 (3), 11 (10), 12 (6), 13 (6), 14 (4), 15 (3), 16 (3), 17 (3), 18 (4), 19 (3), 20 (6), 21, 22 (5), 23 (6), 24 (6), 25 (3), 26 (5), 27 (5), 28 (3), 29 (2), 30 (2), 31 (3), 32 (7), 33 (5), 34 (9), 35 (4), 36 (2), 37 (5), 38 (2), 39 (4), 40 (8), 41 (12), 42 (10), 43 (7), 44 (5), 45 (7), 46 (7), 47 (8), 48 (3), 49 (11), 50 (6), 51 (6), 52 (4), 53 (3), 54 (3), 55 (4), 56 (6), 57 (6), 58 (4), 59 (5), 60 (10), 61 (7), 62 (6), 63 (4), 64 (9), 65 (6), 66 (5), 68 (7), 69 (4), 70 (3), 71 (6), 72 (5), 73 (4), 74 (4), 75 (5), 76 (6), 77, 78 (5), 79 (5), 80 (5), 81 (3), 82 (3), 83 (8), 84 (2), 85 (12), 86 (4), 87 (6), 88 (3), 89 (8), 90 (3), 91 (6), 92 (3), 93 (4), 94 (6), 95 (6), 96 (5), 97 (7), 98 (6), 99 (5), 100 (3), 101 (3), 103, 104 (8), 105 (6), 106 (5), 107 (3), 108 (7), 109 (5), 110 (6), 111 (4), 112 (6), 113 (4), 114 (5), 115 (4), 116 (16), 117 (6), 118, 119 (6), 120 (3), 121 (2), 122 (3), 123 (6), 124 (4), 125 (4), 126 (5), 127 (3), 128 (5), 129 (7), 130 (2), 131 (3), 132 (9), 133 (6), 134 (3), 135 (2), 136 (4), 137 (2), 138 (2), 139 (6), 140 (8), 141 (4), 142 (5), 143 (2), 145 (3)
за да – III, IV, V (2), VII (2), 1, 3 (2), 6, 7, 8, 15, 19, 28 (2), 29, 31, 32, 33 (2), 36, 37, 41 (2), 42 (3), 43 (2), 45, 49, 51, 53, 54, 55, 56, 64 (2), 65, 66, 68 (2), 71 (2), 73, 77, 81, 85 (3), 91, 94 (3), 95, 96 (2), 97, 98, 116, 118, 125, 126, 127, 128, 132, 137, 138, 139 (4), 141
за тоа – IX, X, 7, 9, 11, 12, 17, 19, 20 (2), 21, 25, 39 (2), 42 (2), 48, 56, 57, 59, 60, 63, 64, 65, 66, 68, 71, 72, 77, 80, 91 (2), 92 (2), 96 (2), 115, 123, 125 (2), 126, 132, 133, 134, 135, 140 (2)

забаа – 143
забележат – 96, 97
забележит – 6, 95
забележит се – 108
забележуајн'е – 101
забележуат се – 131
забелешка – 40
забелешки – 142
заблагорасудит се – 136
заборааме – 143
забораат се – 7, 8, 10, 109, 116
забораи се – 124
забрани – 71
забрануајки – 87
забрануат – 21
забрауваат – 59
забркани – 16, 39
заведејн'а – 28
завет – 44
завијена – 17
зависат – VII, 29, 36, 77, 145
зависела – 129
зависеше – 36
зависит – III, IV, 82, 96, 100, 137
зависност – 144, 145
завладит – 17
завладуајн'а – 15
завладуајн'е – 15
завладуајн'ето – 95
завоевајн'е – 124
завоевајн'ето – 118, 124
завоеваните – 26
завојуајн'е – 143
завојуајн'ето – 128
завојувајн'е – 97
завојуват – V
загуба – 17, 104, 121
загубат – 26, 123
загубена – 68, 104 (2)
загуби – 86
загубиме – 123 (2)
загубит – 55
загубите – 86 (2)
загубуајн'е – 104, 106
загубуајн'ето – 34, 35, 104 (2), 106 (3)
зад – 28, 113, 140
задаки – 22 (2), 124, 126
задаток – 111
задак'а – 20 (2), 141
задак'ата – 20
задирнати – 132 (3)
задирнатите – 132
задобијат – 143
задолбочуваат се – 88
задолжејн'а – IX, VIII (2), 75
задолжена – VII
задолжени – V, VII (2)
задолжителен – 21
задолжителното – 28
задолжуат – 137
задоолени – VI, 52
задоцнел – 133
задржа – 60
задржиме се – 82
задржит – 30
задржит се – 15
Задружна – 16
задружно – 39, 45, 139
задушена – 16
заедно – 3, 74

заживејеме – 132
заживиме – 50
заинтересуан – 7
заинтересуана – 6, 15 (2)
заинтересуаната – 21
заинтересуани – XI, 3, 6, 24, 25 (2), 26, 31 (2)
заинтересуаните – 12, 30 (2), 33
заинтересуваа се – 89
заисел – 36
заисност – 145
зајавуајн'е – 6, 18
зајавуат – 4, 16, 63, 105
зајамот – 53
зајауваа – 73
зајауваат – 56, 72
заједнични – 20, 129
заједничното – 26
заједно – 11, 12, 13, 17, 53, 73 (2), 75, 76, 79, 83, 84, 88, 94, 103, 110, 116, 124, 125 (3), 126, 129, 138, 139, 141
зајувајн'а – 73
заклнат се – 44
закл'учаваат се – 63
закл'учен – VIII
закл'учија – 118
закл'учит – 35, 114
закл'учок – 29, 83, 88, 114
закл'учуајн'а – 69
закл'учуајн'е – 26
закл'учуат – 130
закл'учуваат се – 135
законо – 25 (2), 27
закопаат се – 81
закопан – VIII (2)
закопани – VIII
закопано – 54
закопат се – IX
закрепи – 70
замажаа – 51
замена – 24, 25, 63
заменено – 116
заменит – 78
замижеа – 3
заминаа – 88
заминаајки – 88
заминуајн'ето – 89
замолиме – 33
замолит – 33 (2)
замолиф – 58
замолчуајн'ето – 142
замолчуат се – 142
занимааме се – 46 (2)
занимаат се – 69, 97
занимааше се – 70
занимаваат се – 37, 64, 65 (2), 96
занчит – 125
заобикол'уваат – 129
запад – 110, 119, 141
западен – 108
Западна – 118
западна – 24, 105, 110, 140, 141
Западна Бугарија – 118
западнијот – 108, 118
западнит – 61
западните – 96
западно – 10, 111
западно- – 17, 102 (2), 110
западно-бугарцкото – 110

западно-европејцки – 17
западно-словенцка – 102
западно-словенцката – 102
запитаа – 58
запитаат – 57
запитаат се – 79, 94, 100
запитаме се – 43
запитуафме се – 70
запитуваат се – 9
заплатифме – 49, 60
запоедал – 23
запознајани – 71
запознајат се – 90
запознаф се – 58
запознафме се – 128 (2)
запустена – 55
запустуајн'ето – 55
зар – 5, 6, 12, 22, 30, 46, 54, 59, 105 (3)
заради – 32, 52, 126, 143
зарди – 59, 70, 124, 143
заробат – 95
заробен – 142
заседаајн'е – 68
заседаат – 30, 83
заседаваат – 83
заселејн'ето – 106
заселени – 104 (2), 117
заслепените – 51
заслепеност – 129
заслужаат – 4
заслужат – VII
заставуат – III
застаи – 59, 92
застаит – 42, 55 (2)
застапат – 140
застапена – 8
застапени – 8, 110
застапит се – 55
застауат – 78
застауаше – 76
застауваат – 138
застој – 144
затвараме – 46
затворен – 86
затворит се – 85
затемнуајн'е – 127
зато – 30, 41, 65, 95, 140, 143
затоа – VII, 47, 56, 58, 89, 90, 115, 123, 126, 132, 143 (2)
затрубат – 129
затруднејн'е – 11
затруднител'ното – 24
затруднуваат – 119
зафајкат – 1
зафатат – 27, 39, 80, 84
зафатени – 112
зафатено – 71, 142
зафатеше се – 4
зафати – 50, 71, 107, 120
зафати се – 3 (2), 4, 51, 71, 73, 102, 121
зафатија – 1, 50, 70 (2), 72 (2), 73, 74, 85, 87, 88, 90 (2), 91, 107 (3), 117, 121, 125
зафатија се – 72
зафатил – 115
зафатиме – IV
зафатиме се – 41, 133
зафатит – 36, 85
зафатит се – V, 29 (2), 71, 78
зафатифме – 121

зафаток – 17, 72, 80
зафатоко – 2, 71, 97
зафатокот – 4, 70, 86, 94
зачисл'ат се – 2
зашчита – III, 13, 66, 82
зашчитат – 65
зашчитиме – 139
зашчитуаме – 95
зашчитуат – 59 (2)
зашчитуваат – 59, 89
зашчишчаат – 13, 57
зашчо – III, IV (2), V, VI, VII, VIII, IX (2), X, XI, 5, 10 (3), 12 (2), 14 (2), 22 (2), 24, 29, 31 (2), 34 (2), 35, 38 (2), 39, 42 (3), 45, 46 (2), 47 (3), 48 (2), 49, 51, 53, 54 (4), 56 (3), 58, 59 (4), 60 (2), 63 (2), 70, 71, 73 (2), 75, 76, 79, 81, 83 (2), 87, 90, 91, 94, 95 (3), 96 (4), 102, 104 (2), 109, 110, 111 (2), 112 (2), 113, 114, 116, 118, 119, 120, 121 (2), 124 (5), 125, 126, 129 (2), 132, 133, 134 (3), 135 (2), 136 (2), 140 (3), 141, 143
збор – 81, 115, 122, 123
борит се – 82, 140
зборои – XI (2), 5, 6, 10 (2), 14, 48, 54, 56, 68, 73, 74, 79 (2), 104, 121, 128, 132 (3), 135 (2), 143
збороите – 124 (2), 135
зборот – 34, 46, 115, 123, 129, 137
зборуајн'е – 19
зборуале – 103
зборуало – 5
зборуам – 26, 58, 68
зборуаме – 81
зборуат – V, 5 (2), 6, 12, 20, 125
зборуат се – V, 59, 111, 142
зборуаф – 26 (2), 40
зборуваа – 116
зборуваат – 9, 36, 37, 58-59, 111, 113, 116 (3), 125
збркуаме – 77
звероите – 117
зверства – 1
звуковни – 108
звучен – XI
згоден –119
згоди – 111
згодни – 69
згорен – 70, 130, 131
згрупираме се – 61
здајн'е – 85 (2)
здајн'ето – 42
здравијот – 133
здравоста – IV (2)
здрао – 42, 90
здреет – 71
здрејит – 46
здружуајн'ето – 23 (2)
зе – 50, 69
зедоа – 12, 74, 96, 117, 121
зедофме – 60, 138
зел – 2

земаат – 121
земајн'ето – 75
земало се – 115
земам – 43
земат – 12, 26, 28, 54, 69, 115, 118, 121, 136
земат се – 30
земелен – 20
земено – 84, 143
земете – 42
земиме – X – 47
земит – 8, 23, 94, 118
земја – 20, 60, 108, 122 (2), 130
земјата – 121
земјаци – 1, 19
земји – IV, 21, 65 (2), 111 (2), 117, 118 (4), 123, 124, 125, 130 (2)
земјите – 113
земјишче – 68
земјишчето – 68
зид – 119
зимаат – 140
зимаат се – 80
зимајки – 139
зимајн'е – 35
зимаме – 42
зимат – 84, 133
Зиновјев – 4, 59
Зиновьев И. А. – 16
златни – 85
злини – 61
зло – 35, 61
злоупотреби – 128
злоупотребите – 141
злоупотребуваат – 22
знаеа – 58
знаеме – 8, 14, 19, 31
знаете – 31
знаеше – 3
знаит – 3, 105
знаит се – 94
знајајн'е – XI, 18, 40, 59 (2)
знајале – 62
знајам – 57
знајат – 13 (2), 18, 30, 58, 59 (2), 65 (3), 12
знајат се – 58
знајеа – 55, 63
знајеф – 58
знајефме – 95 (2), 122, 123
знајеше – 34
знајеше се – 52
знајиме – 30, 61, 81, 116
знајит – 30, 65, 81, 116, 136
знајит се – 68, 81
знакои – 135 (2), 145
знам – VIII, 79
значај – 16, 56, 64 (3), 97, 127, 143
значејн'е – 1, 6, 47, 48, 56, 60, 93, 97, 116, 117, 122, 123, 137 (2), 141
значејн'ето – 10, 57, 59, 114, 139
значит – VI, X, 8, 16 (2), 17, 32 (2), 41, 46 (2), 47 (2), 48 (2), 52, 54, 56, 59, 61, 63, 67, 76, 78, 93, 95, 101, 106, 110 (2), 113 (2), 114, 115 (3), 116, 117, 120, 122 (2), 124, 125, 126 (6), 127 (2),

133, 134, 135 (2), 136, 137, 140 (2)
зол – 62
зор – 121
зрелост – 66
и – III (10), IV (11), V (18), VI (12), VII (16), VIII (12), IX (9), X (9), XI (8), 1 (11), 2 (12), 3 (15), 4 (15), 5 (17), 6 (13), 7 (15), 8 (15), 9 (15), 10 (14), 11 (13), 12 (12), 13 (13), 14 (14), 15 (5), 16 (15), 17 (14), 18 (13), 19 (15), 20 (21), 21 (20), 22 (15), 23 (17), 24 (9), 25 (17), 26 (7), 27 (14), 28 (10), 29 (17), 30 (9), 31 (6), 32 (11), 33 (18), 34 (21), 35 (11), 36 (13), 37 (14), 38 (13), 39 (10), 40 (11), 41 (13), 42 (11), 43 (10), 44 (9), 45 (8), 46 (9), 47 (22), 48 (9), 49 (6), 50 (13), 51 (15), 52 (13), 53 (12), 54 (12), 55 (12), 56 (10), 57 (9), 58 (9), 59 (15), 60 (13), 61 (12), 62 (10), 63 (11), 64 (18), 65 (16), 66 (14), 67 (4), 68 (8), 69 (10), 70 (13), 71 (8), 72 (14), 73 (5), 74 (14), 75 (13), 76 (11), 77 (7), 78 (15), 79 (11), 80 (12), 81 (17), 82 (23), 83 (14), 84 (7), 85 (11), 86 (12), 87 (15), 88 (13), 89 (12), 90 (13), 91 (10), 92 (20), 93 (10), 94 (22), 95 (14), 96 (12), 97 (18), 98 (9), 99 (13), 100 (12), 101 (11), 102 (13), 103 (17), 104 (16), 105 (18), 106 (13), 107 (16), 108 (12), 109 (13), 110 (12), 111 (14), 112 (15), 113 (9), 114 (10), 115 (8), 116 (13), 117 (9), 118 (16), 119 (13), 120 (17), 121 (24), 122 (21), 123 (14), 124 (15), 125 (13), 126 (14), 127 (20), 128 (8), 129 (13), 130 (11), 131 (13), 132 (10), 133 (9), 134 (13), 135 (18), 136 (22), 137 (22), 138 (13), 139 (16), 140 (12), 141 (14), 142 (14), 143 (15), 144 (18), 145 (11)
ѝ – IV, VI (2), IX, X, XI (2), 11, 23 (2), 31, 32, 33, 44, 48 (2), 49, 53, 59, 60 (2), 61, 64 (2), 65 (2), 66 (2), 67, 68, 73, 78, 80, 85 (2), 86, 87, 91 (3), 94, 95 (4), 96, 99, 106 (2), 107 (2), 109, 113, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 124, 126, 128, 135, 139 (2), 140 (2), 143
и ако – 15, 16, 21, 52, 71, 89, 93, 108, 113, 129

И. Хр. – 102
Иван – 115
игнорираат – 12, 46
игнорирајн'е – 127
игнорирајн'ето – 46
игнорираме – 46
игнорират – 12
игнорират се – 12, 80
игра – V, VIII, 73
играа – 12
играат – V, 16, 30, 81, 93
играле – 128
играно – 79, 140
играт – 83
играта – 72
идеа – 7, 78, 142
идеал – III (5)
идеали – III (2), IV (4), 40 (3), 62 (6), 63 (4), 65, 66 (3), 125
идеализираме – 40
идеалисти – 93
идеалите – III, IV, 62
идеална – 18, 43
идеи – 82
идеја – 36, 87
идејата – XI, 8, 45, 80
идејите – V, VI
идејки – 141
идејн'ето – 88, 117, 121
идено – 142
идит – VI, 9, 20, 136, 142
идит се – 69
изарчи – 53
избаат – 95
избавуајн'ето – 20
избаит – VI, 56
избаифме се – 35
избајит – 67
избегани – 48
избеганите – 59, 61
избегнато – 35
избегнит се – 36, 68
избегуаа – X (2)
избегуајн'ето – 89
избегуваа – 90, 122
изберат – 39
избериме – 138
изберит се – 112, 139, 141
избијат се – 118
избирајки – 42
избирајн'е – 140
избирајн'ето – 140
избираме – 138 (2)
избират се – 140
избор – 139
изборот – 140
избрано – 140
изброејни – 75
избројените – 48
извадиле – 123
извесен – III
извесна – 47, 143, 144
извесни – III
извесно – 137
известен – 122
известја – 1 (3)
известјата – 1
известна – 122
известната – 78
известно – 107
известуајн'е – 3

извика – 70
извинејн'е – 62
извинуам се – XI
извинуаме се – 41
извлекуваат – 34
извлечит – 30
извојуана – 17
извојуваат – 71
извор – 59, 63, 99
изврвеа – 70
извршат – 122
изврши – VIII
извршуајн'е – 15
извршуат се – 143
изгооруаме се – 42
изгубат – 12
изгубеното – 74
изгуби – 54, 78
изгубил – 104, 136 (2)
изгубила – 23
изгубиле – 123
изгубило – 22
изгубиме – 61
изгубит – 24
изгубуајн'е – 105
изгубуајн'ето – 104, 122
издаајн'е – 126
издаајн'ето – 19, 90, 91 (2)
издаат се – 71
издатели – 58
издигна се – 85
издигнал – 111
издржуат – 59
изигра – 84
изиграа – 76
изиграет – 31
изјавуајн'е – 86
изкажуат – 5
излагаат – 74
излагафме се – 75
излажа се – 34
излажаа – 7
излажани – 61, 96
излажат – 8
излегоа – 34
излегуат – 60
излегуваат – IX
излезат – 83
излезе – IX, 1, 90, 105
излезит – VIII, 6, 24, 99
излезоа – 13, 113
излезот – 35, 82
излизаа – 87
излишни – 32
излишно – 45, 65
изложам – IV
изложејн'е – 19
изложени – 100
изложит – 142
изл'упени – 94
измег'у – 2, 68, 81
измена – 34, 136
изменат – 29 (2), 53, 84
изменејн'а – 142
изменејн'е – 106
изменејн'ето – 129
измени – 4
изменија – 52
изменија се – 90
изменит – 56, 98
изменит се – 52
изменуајн'е – III, 132

изменуајн'ето – 128, 136
изменуат – 136 (2)
изменуат се – 142
измерат – 18
изместит – 139
изместуајн'ето – 139
изместуваат се – 139
изми – 16, 54
измислит – 33
измисл'уат – 115
изнајдит – 21
изопачуваа – 59
изработам – 47
изработат – 90
изработен – 2
изработена – 73
изработени – 4, 20, 62, 63, 143
изработенијо – 33
изработено – 63
изработи се – IX
изработија – IX, 143
изработиме – 47 (2)
изработит се – 51, 90
изработуајн'ето – 142, 143, 145
изработуат – 144
изработуаше се – 143
изработуваат – 66
изработуваат се – 62, 142
изработуват се – 62
изражуајн'е – 89
изражуало – 56
изражуан'ето – 4
изражуваа се – 8
израз – 90
израмнит се – 98
изслужија – 78
изучаајки – 143
изучаајн'е – 43
изучаајн'ето – 42, 43, 64 (2)
изучаваат – 65 (2)
изучаваат се – 21
изучат – 135
изучат се – 20
изучените – 66
изучиме – 47, 95
изучит – 24, 42, 142
изучит се – 137
изучуајн'е – 28, 42
изучуајн'ето – 20, 90
изучуаме – 94
изучуат – 97
изучуваат – 66, 97 (4)
или – III (4), IV, VI, IX (5), 3 (2), 5 (2), 8 (2), 14, 16 (2), 17 (3), 18, 19 (4), 20, 21, 26 (4), 32, 33, 39 (5), 42 (2), 43, 45 (2), 47 (3), 48 (2), 49 (2), 54, 55 (2), 57, 58 (7), 59 (2), 61, 62, 63 (4), 64, 65, 66, 68, 69 (5), 72, 74, 80 (2), 81 (3), 83, 85, 86 (3), 88, 89 (2), 91 (2), 92, 93 (2), 94 (5), 95 (3), 102 (6), 103 (2), 104, 105 (6), 107 (3), 108 (4), 109 (7), 110, 112 (4), 113, 114, 115, 116, 118, 119, 121 (2), 122, 123, 127 (4), 128, 129 (2), 130, 135 (2), 136, 137 (5), 138, 139, 140

(4), 141 (2), 142 (2), 144 (2), 145 (7)
илирцката –102
илустрација – 82
ил'адо – 50
ил'адогодишнина – 143
ил'узија – 86 (2), 92 (2)
ил'узијата – 86
ил'узијите – 87 (2)
ил'устрација – 42
им – IV, VII, VIII, 3, 7, 13, 18, 33, 35, 37, 49, 50, 54, 55, 59, 63, 64, 79 (2), 83 (3), 84, 91, 92, 101 (2), 104, 107, 121, 122, 124, 138, 140
има – VI
имаа – 93, 106, 107
имаат – 5, 8, 14 (2), 15, 16 (2), 17, 22, 23 (2), 24, 26 (2), 27, 29 (2), 30, 31, 36, 53, 57, 58 (4), 59 (2), 64, 73, 79 (2), 81 (2), 82 (2), 85, 89, 91, 92, 93 (2), 105, 107, 108, 109, 110, 111 (2), 119, 123, 128, 130, 133, 135, 142, 143
имаат се – X, 13 (2), 19 (2), 27, 41, 55, 82, 86, 101, 108 (3), 109, 110 (2), 124, 135, 142 (2), 144
имајки – 80, 108
имајн'е – 50, 109
имајте – 48
имале – 37, 81, 123
имало – 2, 10, 25, 37, 45 (2), 79, 101, 111, 113, 123, 127, 129, 138
имам – 126
имаме – VI, 25, 33, 42, 60, 82, 110 (2), 112, 119, 123, 131, 135 (2), 136, 143, 144
имат – III, X (3), XI, 3 (3), 4, 5 (3), 6 (2), 10 (4), 12, 13 (2), 14, 15, 17, 18 (3), 21, 22 (2), 23, 24 (3), 25, 26, 27 (2), 30, 31 (2), 32 (3), 33, 40 (2), 41, 42, 43, 45 (2), 46, 47, 49, 51, 54 (2), 55, 56, 57, 60, 62 (2), 63, 64 (4), 65, 67, 68, 69 (3), 73 (2), 78 (2), 80, 81 (5), 84, 86 (2), 87, 88, 90, 91 (2), 92 (3), 93, 94, 95, 96, 97 (4), 99, 101 (2), 104, 105, 106, 107, 108 (4), 109, 110 (2), 112, 113, 114 (2), 116, 123, 126 (2), 127 (2), 129 (2), 131, 134 (2), 135, 137 (2), 139, 140 (2), 141, 142 (2)
имат се – 3, 26, 32, 34, 57, 68-69, 110, 127 (2), 139 (2), 144 (2)
имаф – 58
имафме – 14, 30, 61, 125
имаше – 3, 5, 10, 13 (2), 72, 85, 86, 88, 89 (2), 116, 117 (2), 119, 120 (3), 130
име – 7 (2), 16, 34, 60 (2), 61, 70, 78, 79 (2), 97, 103, 106,

107 (5), 112, 114 (3), 115 (9), 116 (3), 117 (3), 120 (4), 122 (3), 123, 124, 125 (3), 126, 128, 129 (3)
имено – 3, 23, 32, 64, 69 (2), 125, 138
именуваат се – 107 (2)
името – 1, 6 (2), 20, 26, 38, 57, 61, 75 (3), 76 (3), 78, 79, 98, 102, 107, 110, 114 (2), 115 (3), 116, 117 (2), 120 (2), 121 (2), 122, 123 (2), 124 (4), 125 (6), 126 (2), 127, 128 (2), 129
имијн'а – 95 (2), 106, 107, 115, 122, 123 (2), 128
имијн'ата – 78, 95, 103, 107, 123
имишча – 107
император – 1
Императорцкото – 25, 27
империја – 119, 120 (3)
имперцките – 119
инак – 5 (3), 6, 16, 31, 55, 63, 87, 125 (2), 142
инакви – 119, 125
инакво – 86
инаков – 143 (2)
индеферентизм – 88
индијцката – 102
индиферентизм – 66 (2), 93
индо- – 102 (4)
Индоевропејци – 102
Индоевропејците – 102
индо-европејцки – 102
индо-иранцка – 102
иницијатива – 71
иницијативата – 12, 55
иницијатори – 72
иницијативата – 30
Инспектор – 140
инспекторот – 90
инспекторството – 90
инстинкти – 53
интелегентна – 81 (2), 93, 98
интелегентната – 94
интелегентни – 18, 94
интелегенција – 8, 9, 19 (3), 20 (4), 21 (2), 23 (3), 24 (2), 25, 26, 28 (2), 33, 35, 36 (2), 38, 39, 40 (2), 41 (3), 43 (6), 44, 50, 69, 73, 77 (2), 78, 79, 80 (2), 84, 89, 94
интелегенцијата – 8 (3), 17, 20, 21 (2), 28, 39 (2), 42, 43 (2), 82
интелегенцијо – 40
интелектуални – 38
интелигентни – 108
интерес – 18, 31, 56, 73, 95, 133 (2)
интересен – 57
интереси – III (5), VI (3), VII (2), XI, 4, 7, 12 (2), 13 (3), 14, 15 (2), 16 (3), 17, 21, 24 (2), 26, 27 (2), 28, 29, 32, 33, 34, 35 (2), 37, 40, 45 (2), 46, 47 (2), 48 (2), 49 (4), 51, 52, 57, 58, 59 (5), 60, 61 (2), 62 (3), 63 (2), 64 (3), 65 (2), 66 (6),

67, 68, 69, 72 (2), 74, 75, 76, 77 (2), 79, 81 (2), 82 (2), 86 (2), 87 (2), 88 (3), 89 (3), 90, 91, 94, 95 (6), 96 (4), 97 (6), 98 (2), 99 (2), 111, 126 (3), 133, 134, 136 (2), 137 (4), 138 (2), 139 (2), 140, 141
интересите – VI, VII, XI, 1, 4, 6, 7, 14, 15, 16, 20 (2), 25, 33, 34, 48, 52, 60, 68, 71, 72, 73 (2), 74 (2), 75 (2), 76, 77 (2), 81 (3), 89 (2), 91, 92 (2), 94 (3), 96, 97, 111, 126 (2), 139-140
интересни – 89
интересот – 56
интересуал се – VI
интересуат се – 65
интересуваа се – 56
интересуваат – 64
интересуваат се – 56, 65, 70
интернационалисти – 64, 65
интригантите – 23
иранцка – 102
иранцката – 102
иронизируајн'е – 83
иронија – VIII
ироничен – 84
иронји – VIII
исел'уат се – 27
искажа – 57
искажам се – 29
искажана – 56
искажани – IV
искажано – 124
искажено – 22
искажит се – 33
искажуајн'ето – IV, 108
искажуат – 83
искажуаше – 122
искл'учат се – 113
искл'учејн'а – 131
искл'учител'на – 12
искл'учител'но – 34
ископат – 83
ископчит – 133
искоренат – 36, 131
искоренит – 134
искоренит се – 105
искорнит се – 80
искрен – 105
искрена – 52
искрени – 100, 105
искрено – 41
искреното – VII
искупиме – 40
искупит – 40
искусна – 61
искуствено – 77, 78, 100 (2), 125
искуственоста – 89
испитаа – 34
испливели – 18
испливит – 78
исповедуат – 22
исповедуваат – 98
исполнат се – VII, VIII, 3, 81
исполнена – 2
исполнено – 27
исполнит – 3, 111
исполнит се – 63

исполнуајн'е – 17, 40
исполнуајн'ето – V, VIII, 20
исполнуам – IV
исполнуат – VII
исполнуат се – 41
исполнуач – 39
исполнуваат – 72, 81
испраат – 74
испразднит се – 124
испрати – 60
исстаи – 38
иста – 130
истаат – 86
истапи – 121
истапија – 5
истапифме – 43, 120
истата – 18, 27, 83, 87, 112, 122
истерани – 21
истеруајн'ето – 26
исти – 38 (2), 62, 66, 125, 131
истијо – 80, 97
истијот – 107
истина – VIII, 40, 46, 59, 78, 92, 94
истината – VI, 6, 14, 82, 91
истинцка – VII, 43
истинцки – 27, 42
истинцкијот – III
истите – 101, 130
исто – IX, 13 (2), 27, 37 (2), 59, 61, 69, 72, 81, 87, 89, 96 (2), 99, 104, 106 (2), 109, 111, 115, 122 (3), 125, 128 (2), 129, 131 (2), 135 (2), 136, 137, 138 (2), 139
исток – 17 (2), 94, 107, 113, 119, 141
истокот – 113
истом – 133
историја – 60, 63 (2), 64, 65, 69, 84, 93, 97 (2), 100, 101, 131 (2), 137 (3), 144
историјата – 27, 39, 51, 62, 65 (2), 73, 75, 97 (4), 104, 120, 128, 131, 137, 138 (2), 142, 144 (2)
историјицки – 124
историјцка – 37, 102, 104, 108, 128, 129 (2), 130 (2), 131 (2)
историјцката – 105
историјцки – III, 15, 64, 66, 86, 89, 90, 99, 101, 102 (5), 114, 121, 125, 130, 131, 140, 141, 143 (2), 145
историјцките – III, 65, 104 (3), 105, 111, 125, 130
историјцко – 39, 63 (2), 66, 101, 121, 141
историјцко- – 138, 145
историјцко-културни – 138
историјцко-фонетичен – 145
историко- – 138 (2)
историко-културните – 138 (2)
историци – 103 (2), 104, 116 (2)
историцки – 62
исторјицките – III
истото – 7, 11, 12 (2), 49, 57, 83, 105, 113, 120

источен – 127
Источна – VIII, 9, 10 (2), 51, 73, 84
источна – 105 (2), 140, 141
Источна Румелија – VIII, 9, 10 (2), 51, 73, 84
источнијот – 108 (2), 118, 141
источно- – 102, 110 (3), 111, 112, 113
источно-бугарцките – 111
источно-бугарцкото – 110 (3), 112, 113
источно-словенцка – 102
источното – 110 (2), 111
истребат – 48-49
истребат се – 4
исход – 24
исходот – 49
исцрпат се – 101
исцрпено – 56 (2)
исчезнаа – 102
исчезнит – 69, 80
исчешл'ана – 64
исчистат – 137
италијцката – 102
итрост – 76
итрости – 76
итруат – 82
ја – XI, 9, 24, 49, 50, 60, 65, 79, 82, 96 (2), 105, 119, 121 (2), 140, 144
јава – 1, 78
јават се – 69
јавеше се – 86
јави се – 63
јавија се – 63, 72
јавит се – 12
јавна – 89
јавната – 90
јавни – 97
јавно – 85, 88, 98
јавуајн'а – 4
јавуајн'е – 7, 76
јавуаме се – VIII
јавуат се – 55, 109
јавуаше се – 39
Јагич – 103, 106
Јагич В. – 87
Јагичјевата – 106
јединица – 100
јазик – XI (2), 5, 9 (2), 10 (2), 11 (9), 12 (3), 13 (3), 15, 19 (2), 21 (2), 23, 28 (2), 36, 37 (4), 41, 69, 71, 79 (2), 80, 81, 101 (3), 102 (2), 103, 109 (5), 110 (2), 111 (2), 112 (5), 113, 117, 132 (3), 135 (9), 136 (7), 137 (7), 138 (5), 139 (6), 140 (5), 141 (4), 142 (4), 143 (2), 144 (5), 145 (5)
јазика – 142
јазико – XI, 9, 10, 13 (2), 75, 102, 114, 133
јазиков – 14
јазиковните – 139
јазикознајци – 103
јазикои – 141
јазикот – XI, 9, 12 (2), 13 (2), 134, 135 (4), 136, 137 (5), 138, 140 (2), 142 (2), 144

јазици – 9, 13, 23 (2), 42 (2), 87, 102, 103, 106, 109 (5), 112, 137, 138 (3), 139 (2), 143, 145
јазиците – 21, 138
јазичен – 141
јазичеството – 82
јазична – 107, 108, 145
јазични – 102
јака – 99
јаки – 106
јако – 107
јалови – 34
јаничари – 121
Јанков – 74
јануари – 85
јас – IV (2), V, VI (2), VII (2), VIII, X, XI (3), 2, 3, 26 (5), 27, 29, 33, 40 (2), 47, 58 (5), 62, 68 (4), 79 (3), 83, 96, 100 (4), 115, 126 (2), 128 (3), 132, 133, 145
јасен – 17
јасна – 64, 89, 129
јасни – 84
јасно – IV, IX, 3, 7, 9 (2), 10 (2), 12, 13, 14, 27 (2), 29, 30, 31, 32, 34, 35, 43, 55, 57 (3), 62, 65, 68, 74 (2), 75, 80, 86, 98, 104, 105, 110, 119, 123, 125, 131, 132
јасну – X
јатката – 141
јауваат се – 16, 95, 115
јауват се – 69, 131
је – V, XI, 27, 51, 55 (2), 58 (3), 63 (2), 74, 90, 101, 102, 104, 106, 108, 111, 113 (2), 123,
једејн'от – 105, 126, 145
једен – III (2), IV (2), VIII, 5, 7, 18, 25, 33, 35 (2), 38 (2), 39 (2), 40 (4), 41, 42 (2), 44, 53 (2), 55, 58 (4), 62 (2), 63 (2), 64 (2), 66 (2), 69, 70, 77, 78, 79 (3), 81, 87 (2), 89, 91, 92 (2), 94 (2), 97, 98, 102 (2), 103, 104 (2), 105 (4), 107, 112, 114, 115 (5), 116, 117 (2), 119 (2), 122, 131, 135 (3), 136 (8), 137 (4), 138, 139 (2), 140, 142 (5), 144 (4), 145 (3)
једеница – 38
јединејн'е – 19
јединица – 43, 114, 127, 128 (2)
јединици – 108, 127
јединственијот – 51
јединствено – 117
једна – III, IV, V, IX (3), XI, 2, 3, 4, 5, 6, 7 (2), 8, 9, 14, 15 (2), 24, 26, 27 (2), 35, 38 (2), 39, 43, 44, 45, 46 (3), 47, 49, 50 (2), 53 (4), 54 (2), 55, 56, 58, 61, 62 (2), 63 (2), 64, 73, 75, 78 (2), 79, 83, 84 (2), 85, 89 (2), 90 (2), 91, 92, 93 (2), 95, 96 (2), 98, 103, 104, 105 (2), 106 (2), 107 (2), 108

(3), 109, 113, 114 (2), 115, 117, 120 (2), 127, 130 (2), 132 (2), 134, 138 (2), 139 (2), 143, 144
еднаква – 30, 111, 124
еднакви – 26, 70, 111 (3), 126, 142
еднакво – 6, 39, 99, 111 (2), 112, 124, 125, 145 (2)
еднаков – 124
едната – 16, 91 (2), 92, 107, 113, 116, 134, 144
еднаш – XI, 3, 8, 29, 31, 35, 54, 57, 98, 118, 121, 132
едни – 5, 6, 11, 13, 36, 62, 70, 85, 88, 97, 103, 111, 116, 125, 136 (3)
еднијо – 18
еднијот – 109, 142, 144
едните – V, 34, 70 (2), 83 (2), 88, 98, 119
едно – III, V, VII, VIII, IX, XI, 1, 4, 13, 18, 25, 26, 31 (2), 38 (5), 39, 44, 46, 47, 52, 54, 57, 59, 66, 71 (2), 72, 77, 78, 80 (3), 81 (2), 82, 83 (2), 84, 86 (2), 94 (2), 98, 100, 101 (2), 103 (2), 104, 105, 106, 107 (2), 108 (2), 109, 111, 112 (2), 114 (5), 115, 120, 123, 124, 125, 128, 129, 131, 132 (2), 134 (2), 135, 136, 138 (2), 139, 140 (2), 145
едногласије – 31
едногласно – 82, 113 (2)
еднодушно – 31
едностранi – 19
едното – 3, 31, 54, 58, 77, 79, 103, 116
језуитите – 21
јет – III (5), IV, V (3), VI (3), VII, VIII (4), IX (2), X (2), 1, 2 (6), 3 (2), 4, 5 (3), 6 (11), 7 (11), 9 (6), 10 (4), 11, 12, 13 (3), 14 (3), 15 (4), 16 (6), 17 (7), 18 (2), 19 (5), 20 (2), 21 (2), 22 (4), 23 (4), 24 (3), 25 (2), 26 (2), 27 (6), 28 (2), 29 (3), 30 (4), 31 (3), 32 (4), 33 (3), 34 (4), 35 (4), 36 (2), 37, 38, 39 (8), 40 (4), 41 (4), 42 (5), 43 (3), 45 (2), 46 (7), 47 (4), 48 (3), 49 (4), 50 (2), 51, 52 (4), 53 (4), 54 (5), 55, 56 (5), 57 (12), 58 (2), 59 (8), 60 (2), 61 (5), 62 (7), 63, 64, 65 (3), 66 (6), 67 (2), 68 (5), 69 (2), 70 (2), 74 (3), 75 (2), 76 (2), 77 (2), 78 (7), 79, 80 (5), 82 (5), 83 (3), 84 (2), 86, 87 (4), 89 (2), 91 (8), 92 (3), 93, 94 (5), 96, 97 (2), 98 (4), 99 (2), 100, 101 (5), 102, 104 (2), 105 (6), 107 (4), 108 (4), 109 (2), 110 (3), 111, 112 (2), 113 (6), 114 (6), 115 (2), 116 (3), 117, 118, 119, 120 (3), 122, 123,

124 (3), 125 (4), 126 (4), 127 (3), 128 (2), 129 (7), 130 (4), 131 (5), 132 (4), 133 (3), 134 (6), 135 (6), 136 (6), 137 (2), 139, 140 (5), 141 (4), 142, 144 (2), 145 (3)
ји – VII
јобите – 98, 107
јота – 4, 84
југ – 94, 113, 119, 141
југо- – 127
југо-источен – 127
Јужна – 9
јужна – 105, 140, 141
Јужна Бугарија – 9
јужни – 103 (2), 106 (2), 113
јужните – 68 (2), 103, 118
јужно- – 101
јужно- – 102, 103 (3), 106 (3), 107 (3), 108, 110, 127, 130, 138
јужно-западна – 110
јужно-Словените – 102
јужно-словенцка – 102, 138
јужно-словенцката – 101
јужно-словенцката – 107 (2), 108
јужно-словенцки – 103 (2), 106, 127, 130
јужно-словенцките – 103, 106 (2), 107
јужното – 109
Јули – X
јунашчина – 1
Јуришич – 90
ка – 29
Кавала – 6
каде – III, IV, IX, 6, 9, 10 (2), 12 (3), 21, 30, 44, 47, 61, 79 (2), 84, 85, 91, 92, 103, 114
кажам – 40
кажат – 55, 57, 78
кажат се – 56
кажеа – 122
кажит се – 56, 132 (2)
кажуајн'ето – VIII
кажуале – 37
кажуат – 51
кажуат се – 13, 18, 108
кажуате – 83
кажуаф – 79
кажуафме се – 121
кажуаше – X, 8, 83
кажуваа – X, 8, 10, 83, 122
кажуваат – 6, 31, 32, 48, 58
кај – 10 (2), 15 (2), 17, 21 (2), 22, 23, 51, 54, 55, 56, 61 (2), 67, 82 (3), 88, 96, 97, 110, 113, 117, 118 (2), 121, 126, 127 (7), 128, 129 (3), 130, 134, 136 (2), 139, 141, 142, 143 (3), 144 (2)
кајеа се – 50
как – 3, 8, 28, 51, 58, 75, 128
каква – XI, 26, 27, 57, 64, 79, 100 (2), 119, 121, 145
какви – 69 (2)
какво – 29, 43, 104
како – III, VI, VII (2), VIII (3), IX, X, XI, 1 (2), 5 (2),

6, 7, 8, 9 (4), 12 (2), 14 (5), 15, 16 (3), 17 (3), 18 (2), 20, 21 (3), 22 (2), 26, 27 (3), 29 (2), 30, 32, 33 (3), 34, 35 (2), 36 (4), 37, 38 (2), 39, 40 (3), 41, 42 (2), 43 (2), 44 (3), 48, 49, 50 (3), 51, 52, 53, 54, 57 (4), 58, 59, 61 (2), 62, 63 (3), 64 (2), 65, 66 (3), 67 (2), 68, 69 (2), 70, 71, 72, 73 (2), 74, 75, 76 (3), 79, 80 (2), 83, 86 (3), 87 (5), 89 (2), 90, 91 (5), 95, 97, 98, 99, 100, 102 (4), 103 (4), 104, 107, 108, 109 (2), 110, 112, 113, 114 (2), 116 (2), 120 (2), 121, 123 (2), 125, 136, 137, 138, 139, 141, 144 (2)
каков – 50, 58, 69, 73, 80, 84, 100, 143
Каличе – 4
Канада – 96 (2)
кандидат – 92
кандидати – 81 (2)
кандидатура – 69
кандитати – 59
канен – 8
као – 59, 70, 90, 93, 96 (2), 97 (2), 99, 100 (3), 102, 103, 104, 106 (2), 107, 109 (3), 111, 114, 115, 116, 118, 119, 121, 122 (3), 124, 125, 126 (2), 127 (2), 128 (3), 130 (3), 131 (2), 132 (2), 135 (4), 136 (2), 137, 139, 140, 141 (2), 142 (2), 143 (3), 144 (3), 145
капитал – 126
капитулирајн'е – 98
капитулират – 98
капка – 2, 54
капризи – 53 (3)
капризно – 51
Кара- – 14 (3), 15 (2), 16 (2)
Кара Влашко – 16 (2)
караат се – 71
Кара-Влашките – 15
Каравлашко – 83
Кара-Влашко – 14 (3), 15
Караџич – 82, 109, 113
карајн'ето – 120
Карајовов – 18
карта – 106, 125
каси – 53 ??
касно – 74 (2)
касо – 136
катагодина – 126
катаден – 94
катаденнијот – 127
категорија – 18, 55
категорији – 93
категоријцки – 105
категорично – 54, 128
като – 10
катои – 27
католици – 10
католиците – 11
католичество – 22
католичеството – 22
каури – 121 (3), 123

каурин – 122, 123
каурите – 123
каурцка – 122, 123
каурцки – 122, 123 (2)
качества – 134
ке – III, IV (7), V (11), VI (3), VII (6), VIII (6), IX (11), X (5), XI (6), 2 (6), 3 (4), 4 (4), 5 (2), 6 (2), 7, 9 (6), 10 (11), 11 (13), 12 (11), 13 (7), 14 (4), 15 (7), 16 (4), 17 (3), 18 (2), 20 (3), 21 (3), 22 (2), 23 (11), 24 (6), 25 (12), 26 (8), 27 (6), 28 (4), 29 (9), 30 (9), 31 (14), 32 (10), 33 (7), 34 (4), 35 (5), 36 (9), 37 (3), 38 (2), 39, 40 (6), 41 (6), 42 (3), 43 (5), 44 (3), 46 (3), 47 (3), 48 (2), 49 (4), 50 (3), 51 (3), 52 (4), 53, 54 (2), 55 (4), 56 (3), 57 (4), 58, 59, 61 (2), 62, 64, 65 (2), 66 (2), 67 (2), 68 (8), 69 (3), 71, 73 (4), 74, 75, 77 (3), 78 (6), 79 (10), 80 (15), 81 (7), 82 (4), 83 (7), 84 (2), 86, 87 (4), 89, 90 (2), 92 (4), 93 (3), 94 (6), 95 (2), 96 (10), 97 (8), 98 (7), 99 (7), 100 (9), 101 (5), 104 (4), 105 (7), 106 (3), 107 (4), 108 (2), 109 (2), 111, 112 (7), 113, 114 (4), 115 (4), 117, 118, 119, 120, 121 (6), 122 (4), 123, 124, 125 (2), 126 (4), 128 (5), 129 (3), 131 (2), 132 (5), 133 (12), 134 (6), 136 (2), 139 (4), 140 (2), 141 (3), 142 (4), 144 (2), 145 (5)
кел’тцката – 102
Кентерберијцкијо – 1, 4
кентерберијцкијо – 30
кефот – 82
кје – 2
клаат – 82
клаат се – 107
клаваат – 82 (2), 115
кладат – 50
кладе – 53, 92, 120
кладе се – 74
кладеа – 24
кладоа – VI, 46, 48 (2), 70
клаит – 82
клаит се – 141
клајн’ето – 53
клал – 114, 115
клале – 115
клас – 61, 93
класическите – 42
класои – 82 (2)
класот – 93
клевета – 53
клеветеа – 52
клиенти – 12, 55
Климент – IV, 1, 45, 67, 68
кнез – 120, 121
книга – IV (3), V (2), XI (2), 58 (2), 85, 95, 132 (5), 145 (2)

книгата – 132 (2)
книги – 34, 66, 87
книгите – 108
книжки – 19
книжнијот – 144
кн'аз – 81, 82, 126, 127
кн'азот – 55, 62 (3), 73, 74 (2)
кога – IV (2), V, X, 9, 13, 16, 20, 24 (2), 26 (4), 27, 31, 32, 39, 40 (2), 41, 46 (5), 52 (3), 54, 56, 58, 59 (3), 60, 63 (3), 66, 73, 78, 83, 84 (2), 96, 97, 100, 101, 103, 104, 105 (3), 106, 107 (2), 114 (3), 115 (3), 121 (2), 122, 123 (2), 125, 129, 130 (2), 132, 143 (2)
кого – 7, 8 (2), 11, 16, 30, 54, 57, 61, 87
кожарцки – 97
кои – VI, 44, 59, 81, 82
кој – III (2), 4, 6, 7, 9, 11, 12, 15 (2), 17, 21, 26, 29, 30 (2), 31, 38 (2), 39, 44 (2), 50, 51, 53 (2), 54, 55, 57, 61, 62, 64, 66, 71, 73, 77, 80, 82, 88 (2), 94, 114, 115, 117, 118, 119, 120, 129, 131, 136 (5), 137, 138, 139 (4), 142, 144
која – V (2), VIII, 4, 5, 14, 19, 23, 28, 30, 33, 39 (3), 41, 43, 55 (2), 62 (2), 68 (2), 73, 74, 86, 90, 91, 92, 107, 109, 111, 117, 126, 130, 131, 133 (3), 137, 138, 141 (2), 144, 145
које – XI, 9 (2), 12, 16, 19, 21, 23, 24, 26, 27, 28 (2), 56, 60, 65, 68, 69 (2), 70 (2), 71, 76, 80, 85, 86, 89, 90 (2), 91, 97, 105, 109, 110, 111 (2), 112 (2), 115, 120, 123, 124 (2), 126, 127 (3), 128 (2), 129, 131, 132, 134, 135 (2), 138, 140, 141, 144 (2)
који – III, IV, V (5), VI (2), VII (2), VIII, IX (2), X, XI, 2 (2), 3 (2), 4 (3), 6, 9, 15, 18 (2), 19, 20 (3), 21, 23 (3), 25 (2), 27, 29 (2), 30 (4), 31, 32, 33, 34 (3), 38, 39, 44, 45, 46 (2), 49, 50, 53 (3), 57 (2), 58, 59 (2), 60, 61, 62, 64, 66 (3), 69, 70, 72 (2), 76, 77, 78 (2), 79, 81, 82 (2), 87, 89 (2), 93 (2), 94, 95 (2), 96 (2), 99 (2), 100 (3), 101 (2), 102 (2), 103, 108, 109 (5), 110, 112, 114, 116 (2), 117 (3), 118 (2), 119, 123 (3), 124, 126 (2), 127 (2), 128, 130, 133 (3), 134, 135 (2), 136, 137, 138 (2), 142 (2), 144 (3)
којн' – 110
колејн'а – 60
колејн'ето – 1
колено – 142 (2)

колко – IX, 101, 112, 136
колку – 6, 10, 19, 24, 30, 32, 33, 34, 36, 39, 43, 49, 52, 60, 65, 80, 83 (2), 86, 92 (2), 98, 111, 115, 116, 120, 134, 138
колонија – 69, 93, 98
колца – 106, 107 (5), 108 (2), 109, 112 (2)
колцата – 103, 107, 109
колце – 103, 112 (2)
ком – VII (2), XI (2)
коментарији – 100
комитет – 4 (2), 6, 7 (3), 8, 73, 74 (4)
комитети – 4, 60, 78, 79, 83 (3), 91
комитетите – IX, X, 4, 60, 73 (2), 74, 76 (2), 79 (5), 80 (3), 81 (4), 83 (5), 84 (4), 93
комитето – X, 2 (2), 3 (2), 4, 6 (2), 7, 8 (3), 9 (2), 10, 14 (4), 17 (2), 32, 54
комитетот – X (3), XI, 3 (2), 6 (5), 8 (2), 9, 12 (2), 19, 42, 73, 74, 83
комитетцките – 9, 18
компрометира – 38
компрометират – 83
компромис – 98 (2), 119 (2)
компромитираат – 100
кому – IX
кон – III (10), IV (3), VII, VIII, 1, 5, 9, 14, 17, 23, 25, 26, 27, 29 (2), 33 (2), 36 (2), 38, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 50 (2), 52, 55, 56 (3), 59, 60, 62 (2), 65 (2), 66 (2), 67, 68, 69, 70 (3), 73, 76 (2), 77, 79, 80 (3), 83 (2), 84 (2), 88, 90, 93, 94, 96 (3), 97, 99 (2), 100, 101, 109, 112, 113, 115, 116 (3), 118 (2), 119 (5), 122 (4), 124 (2), 125 (3), 130, 134, 135 (3), 136 (2), 137, 139 (3), 141, 145
коњ – 110
конкуренцијата – 51, 70, 78, 99 (2), 107
конкурираат – 12
конпенсација – 49
Константин – 104
Константин Порфирородни – 104
констатираме – 48
консули – 5, 51, 59
консулите – 14, 21, 57
консулства – 49 (3), 57, 92
контака – 72, 88
контр – 4
контра- – 101
контра-возразуајн'а – 101
конференција – 29 (4), 30 (2), 31 (3)
конференцијата – 29, 30 (2), 31 (3)
конференцији – 30, 33
конференција – 30
конфликт – 90
конфликтот – 36

концерт – 30
конци – 139
копираме – 67 (2)
Копитар – 103
коренен – III, 136 (3)
корени – 37
корено – III, 132
коренот – 61
кореспондентот – 57
кореспонденцијата – 42
корист – 104 (3)
користа – 140
користат се – 133
косвено – 109
коси – 64
Космајцка – 88
Косоо – 123 (3)
Косоо поле – 123
Косоо поле – 123
Коста – 97
Коста Шуменкович – 97
костуат – 49
костуваат – 60
Костур – 105
костурци – 113
костурцкијот – 141
Костурцко – 113 (2)
котловини – 119
котлоини – 129 (2), 130
кошул'а – 64
крагои – 3
краини – 12
краишча – 15, 141
краишчата – 112, 127
крај – 44, 55, 113, 119, 141
крајен – 89
крајини – 113
крајишча – 111
крајната – 111, 134
крајни – 18
крајнијот – 88, 110, 113 (2)
крајните – 96, 109, 139
крајното – 89
крајо – 2, 71
крајот – 12
крал – 50
кралеи – 118 (2), 119 (2), 120 (2)
кралеина – 104
Крали – 130
Крали Марко – 130
крал' – 120 (2), 130
крал'от – 66
крал'ство – 121
крв – 2, 17, 30, 32, 33 (2), 44 (2), 50, 54, 96, 126
крвно – III
крвопролиајн'ето – 16
крвта – 33, 55
креваше – 3
крепит – 120
крепостничеството – 20
крив – 54, 62 (2)
крива – 53, 55
криви – IX, XI, 38, 49
кривината – 46
криза – 23
кризава – 24
крије се – 97, 127
Крит – 3 (2)
критика – 4, 18, 45, 59
критиката – IV, 3

критикуајки – 47
критикуат – 4, 18, 65
критикуваат – 3
критикуваат се – 3
критичен – 64, 67
критично – 64, 66
крст – 50, 87, 121
крстат – 113, 115
крстејн'е – 115
крстени – 51, 115 (2), 123
крстија – 107, 117
крстил – 114
крстиле – 125
крстит се – 115
крстоносците – 118
крстуајн'ето – 114
куките – 59
култивирајн'е – 75
култура – 40, 97
културен – 141, 142
култури – 71
културна – 32, 33, 36, 40, 41 (2), 44, 45, 101, 106, 133
културната – 40
културни – 15, 26, 40 (2), 138, 142
културнијот – 37, 42, 142
културните – 40 (2), 115, 138 (2), 142
културно – VII (2), 33, 39, 40, 41, 142
културно- – XI, 131
културно-историјцка – 13
културно-национално – XI
културното – 42 (2), 43, 144 (2)
кул'турно- – 65
кул'турно-историјцките – 65
кум – 115
кумчето – 115
Куртене – 87, 115
кук'а – 105
кук'ата – 121
Кучео – 104
Лавров П. А. – 87
лагери – 33
лажам се – 5
лажат – VII, 79, 81
лажат се – 24
лажеа – 87
лажиме се – 93
лажит – 82, 91
лажит се – 12
лажливците – 84
лажовни – 83
Лазар – 115, 120-121, 121
ланцките – 45
левијот – 105
лево – 81, 82
легално – 43
лежит – 46
лексични – 108
Лерин – 105
лесните – 42
лесно – VIII, 9, 10, 11, 12, 18, 30, 108
лесномислено – 84
лесното – 42
летото – 85
ли – XI, 3, 4, 5 (3), 7 (2), 8, 9, 10, 12 (3), 13 (5), 16 (2), 17, 18, 23, 26, 27, 29 (4),

31 (4), 32, 45, 46, 52, 54, 58, 59 (3), 67, 74, 80, 92, 95, 96, 100 (2), 112, 123, 129, 134
лингвисти – 103
лингвистите – 102
литература – 131, 132, 133, 138, 139, 144
литературата – 40 (2), 41
литературен – XI, 13, 21, 69, 71, 109, 110 (2), 111 (2), 112 (5), 132 (3), 138 (4), 139 (4), 140 (5), 141 (4), 142, 144, 145 (4)
литератури – 143
литературна – 138, 143
литературната – 108
литературни – 45, 112, 138 (2), 139, 143 (2)
литературнијот – 145
литературните – 143
литературно – 1, 45, 68
Литовците – 82
литовцка – 102
литовцката – 102
лица – III, 18, 20, 29 (2), 45, 64 (2), 81, 82, 99 (2)
лице – 25, 57, 108
лични – III, 62, 81, 82
лично – 42
лишат – 23
лишат се – 56
ловат – 28
ловки – 4
логични – 59, 133
логично – 78, 81, 108
лож – 53
ложни – 92
Лоза – 71 (2)
лојални – VII (2)
лојзе – 76
Лондон – 57
лотарији – 65 (2)
лош – 124
лоша – 17
лошијот – 60
лошо – IV, 58, 120
лошотији – 61, 62 (2), 124
лошото – 125
луг'е – 18 (2), 19 (2), 64, 82 (2)
лужичко- – 102
лужичко-србцкијот – 102
л'убат – 65, 88
л'убимец – 74
л'уг'е – 18, 29, 36, 38, 63, 65, 90, 93, 95 (2), 96 (3), 108, 115 (2), 117, 122, 126
л'уг'ето – 82, 97, 106
л'утиме се – 16, 54
мавнат се – 29
мажи – 61
мајки – 135
мајмуни – 67
макар – 55
Македон. – 1
Македонец – VI, 20, 38, 78, 79, 91, 92 (2), 105 (3), 107, 120, 140
Македонецот – 92, 141 (2)
македонизмите – 109
Македонија – V (2), VI (3), VII (2), VIII (2), X (3), 2,

3 (2), 4 (3), 5 (4), 6 (4), 7 (2), 8 (3), 9 (3), 10 (4), 11 (2), 12 (4), 13 (2), 14 (7), 15 (9), 16 (2), 18 (5), 19 (3), 20, 21, 22 (5), 23 (3), 24 (7), 25 (2), 26 (6), 27 (5), 28 (4), 33, 34 (3), 35 (8), 36 (3), 44 (2), 45 (3), 46 (2), 48 (7), 49 (3), 51 (5), 52, 53 (2), 54 (5), 56, 59 (3), 60, 64, 65, 67, 68 (3), 69, 70 (5), 71 (4), 72 (3), 73 (8), 74 (4), 75 (7), 77 (4), 78 (8), 79 (6), 80 (4), 81 (3), 83 (4), 84 (5), 85 (3), 86 (6), 87 (3), 88 (3), 89 (6), 90 (3), 91 (2), 92 (3), 93 (3), 94 (4), 95 (4), 96 (4), 97 (9), 98 (2), 99 (2), 100, 101 (3), 104 (2), 105 (9), 106 (2), 108 (5), 109 (2), 111 (3), 112 (3), 112-113, 113 (6), 114 (3), 116, 117, 118, 119 (3), 120 (4), 124 (3), 125 (7), 126 (3), 127 (3), 128 (4), 129 (4), 130 (8), 131 (5), 133, 137, 139 (2), 140 (3), 141 (6), 143, 145 (2)

Македонији – 23

македонското – 6, 70, 74, 112

Македонци – 6 (3), 7, 8 (2), 13, 18, 20, 29, 34, 35, 47, 48 (3), 49, 51, 59 (2), 60, 61, 67, 68, 70, 71 (2), 72 (2), 74, 77, 80, 81 (2), 82, 85 (2), 86, 88 (2), 89 (3), 90 (3), 91, 92, 93 (4), 94, 95, 97 (2), 98, 105 (2), 112, 114, 119, 123 (2), 126, 127, 129

Македонците – 5

Македонците – IV (2), VIII (2), XI, 1, 5 (4), 8 (3), 10, 12 (3), 14, 18 (2), 19 (3), 20 (2), 21, 24, 25, 26 (2), 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 35 (2), 36 (2), 37 (2), 44 (2), 46 (3), 47 (2), 48, 49 (2), 50 (3), 51 (3), 53, 54, 55 (2), 56 (2), 57, 59, 60 (2), 61, 62, 63 (2), 64, 65, 68 (3), 69 (5), 70 (3), 71 (8), 72 (8), 73 (3), 74 (5), 75 (3), 76 (3), 77 (3), 78 (2), 79 (4), 80 (2), 81, 82 (2), 83 (3), 86 (2), 87 (5), 88 (2), 89 (3), 90 (4), 91 (5), 92, 93, 94, 98 (2), 99 (2), 100 (2), 102 (2), 105 (3), 107, 108, 110 (2), 111 (3), 112 (4), 114, 117, 118, 119 (5), 120, 123 (2), 124 (2), 125 (5), 126 (5), 127 (4), 128 (2), 129 (2), 131, 141 (2), 142

македонцка – 7, 8 (2), 40, 43, 45, 46, 67, 76 (2), 77, 79, 81, 82, 87, 93 (2), 94, 98 (2), 100 (4), 101, 102, 105, 106, 108, 112, 114 (2), 131, 132 (2)

македонцката – 28
македонцката – 19 (3), 20 (5), 21 (2), 23 (4), 24 (2), 25, 26, 33, 35, 36, 38, 43, 69 (2), 73, 77, 80 (2), 81 (2), 84 (2), 93 (2), 127
македонцки – XI, 6, 7 (2), 8 (2), 10, 11, 13, 14 (2), 15, 17 (2), 19 (2), 20 (2), 22 (2), 23, 25 (3), 26, 27, 28 (2), 36, 37 (2), 38, 40, 43, 44, 45 (2), 49 (2), 55, 67, 69, 72, 78, 80, 83 (2), 86, 87, 88, 90, 91, 95 (2), 97, 98, 101, 107, 108, 109 (2), 112, 113, 123, 130, 138, 139 (2), 140, 141 (3), 143 (2), 145
македонцкијо – 19, 23, 24, 28, 29
македонцкијот – 37, 110, 120, 132, 141 (2)
македонцките – IV, VII, XI, 1 (3), 2, 7, 12, 13 (3), 15, 16, 17, 18, 24, 25 (4), 28, 30 (2), 32, 45, 55 (2), 56, 71, 74, 75, 76 (2), 78, 79, 83 (3), 86, 87, 91, 92, 94, 96, 99, 101 (3), 107 (3), 109 (2), 110 (2), 114, 119 (2), 120, 126 (2), 127, 129, 143
македонцко – IV, 45, 68
македонцко – V, XI (2), 1, 7, 17, 20, 45, 46, 47 (2), 48, 52, 63, 66, 69 (2), 79, 82, 83, 90, 98, 101, 109 (2), 110, 112, 113 (2), 131, 134, 138, 140, 141
македонцко- – 19
македонцко-словенцки – 19
македонцкото 6, 7, 13, 49
македонцкото – V, 1, 8, 9, 10, 12, 13, 15, 16 (2), 17, 30, 34 (4), 51, 52 (2), 54 (2), 56, 70, 72, 73, 74, 75 (2), 76 (2), 79, 83 (2), 84 (4), 86 (4), 87, 89, 90 (3), 92, 93, 99 (2), 101, 105, 110, 111, 113, 118, 128 (2), 143
маки – X
максимум – 133
мала – 34, 54, 94, 132
малата – 145
малечки – 101, 102, 103
малечките – 25, 26, 77 (2)
малечок – 77
мали – V, 4, 46, 63, 90, 102, 131, 133, 145
малите – 16 (2), 26, 31, 34 (2), 48, 53, 95 (3), 96 (3), 106, 108, 134
малко – 30
малку – 62
мало – III, 58, 63, 112, 141
малу – 6, 15, 29, 31, 33, 38 (2), 48, 52, 56, 57, 60, 63, 65, 66, 76, 81 (2), 82, 86, 87, 92, 106, 107 (2), 113, 118 (2), 120 (3), 124, 126, 129, 133, 142
малце – 71 (2)
мана – 125

маневр – 7, 9, 76
маневри – 34
Манчжурија – 55
Марица – 120
Марко – 120, 121, 130
маршеи – 85
маса – 75
маска – 93
маската – 71, 72, 83
материален – 20
материална – 24
материјал – 77, 128, 145
материјална – 54
материјалната – 59
материјални – 95
материјално – 33, 44
матна – 28
Матов – 18
мачат се – 46
мачен – 39
мачит се – X, 15
мачна – 39
мачни – 42
мачните – 39, 42
мачно – 10, 11, 39, 41, 42, 88
машки – 5
Машков – 16
ме – 58, 128
мегали – 36
мег'у – V, VIII, 1 (3), 2, 3, 4 (2), 5, 9 (2), 13, 14, 15, 19 (2), 20 (2), 22, 23, 24, 25, 26 (2), 28, 30, 34 (4), 35 (2), 36 (5), 37 (6), 38, 44, 45 (2), 53, 56, 59, 63, 69, 70, 71, 72, 75, 77, 81, 82 (2), 86 (2), 88 (2), 90, 91, 93 (2), 98, 99 (2), 101 (2), 102, 103, 104, 105 (3), 106 (3), 107, 109 (2), 110, 111 (3), 112 (2), 117, 118, 119 (2), 120, 121 (5), 122, 124, 126 (2), 128, 129, 132, 133 (2), 142, 144 (3)
мег'ународен – VIII (2), 9
мег'ународни – VII (2), VIII, 49
мег'ународните – 53
мег'ународното – VIII (2)
мег'уусобна – 4, 35
меморандуми – VII
менат се – 58
мене – XI, 29 (2), 43, 47, 54, 58, 62, 100
менит се – 137 (3)
меншеството – 27
мера – 32, 35
мери – 18, 21 (2), 28, 30, 38
мерило – 140
мерит се – 40, 41
месец – IX, 4, 85
месеци – X, 85
места – 9, 10 (2), 48, 57, 110 (2), 141
местата – 110
местен – 97
местијн'ата – 11
местна – 10
местната – 25
местни – 95, 139
местните – 12, 95
местното – 27

место – III, 4 (2), 13 (3), 16, 17, 22, 24, 30, 37, 38, 47, 49, 52, 53, 57, 58, 61, 67, 75, 78, 83, 88, 91, 92 (2), 96, 97 (4), 103, 110 (4), 112, 125, 126 (3), 132, 133 (2), 135 (2), 137, 139, 140, 142
местото – 13, 47, 92, 134
метаморфоза – 128
механичен – 108
механически – 107
механично- – 107
механично-политичен – 107
ми – IV, V, VI, XI (2), 29 (3), 34, 58 (3), 79, 97, 100, 101, 120, 121, 126 (3), 131, 139
Миклошич – 103
милет – 11
милиарди – 50
Милијашевич – 90
милион – 126
милиони – 25, 26, 48, 53
мило – 94 (2), 134
Милованович – 129 (2)
милост – 135
милоста – 134, 135 (2)
милуаме – 94, 95, 135
милуваат – 56 (2)
министер – 2
министер- – 1
министер-президент – 1
министерството – 52, 85 (2)
министерцки – 69, 81
министр- – 4, 30
министри – 82
министрите – 66, 82
министр-председник – 30
министр-президент – 4
минуат – 92
минута – 24
мир – V, VII, XI, 23
мирна – 25, 36
мирни – 1, 23
мирните – X
мирно – X, 32, 43, 54
мирното – X (2), 1, 32 (2)
мировозрејн'е – 92
мировозрејн'ето – 92
мисијата – 61
мисла'м – VII
мислеа – 3, 18, 19, 86, 96
мислејки – IX, 39, 55, 76
мислејн'е – 133
мислеле – 126
мислело се – III
мислефме – 17, 61, 97
мислеше – 7, 34
мислеше се – 75, 105
мисли – 29, 92, 135 (2), 142
мислиме – 32, 132
мислимо – 3
мислит – 12 (3), 29, 135
мислит се – 3, 13, 27, 31, 54, 100, 133, 141
мислите – 29 (2), 129
мислифме – 50
мислјат – 18
мисл'а – 64, 79, 133
мисл'ам – IV, XI, 3, 32, 33, 100

мисл'ат – V, VII, VIII (2), 8 (2), 12, 18, 24, 31, 39, 56, 65, 82, 96, 121
мисл'ат се – 91
мисл'ата – 51, 71, 104 (2), 115
мистификација – 68 (2), 79
митинзи – 19
митинзите – 19
Митров- – 9
Митров-ден – 9
Михајловцки – 74
мјасат – 136
мјурцштегцкијот – VII
мјурштегцките – VI, 133
млад – 38 (2)
младата – 39
младеж – 64
младенческа – 38
младенчески – 39
млади – 85, 88 (2), 89
младите – 38 (2)
мнејн'а – 79
мнејн'е – 5, 14, 32, 81, 86 (2), 87 (2), 92
мнима – 76
много – IV, VII, 4, 7, 12, 13, 15 (3), 28, 29, 38, 41, 42 (3), 44 (2), 48, 56, 66 (2), 89, 100, 101 (2), 108, 115 (2), 116, 117, 124, 127, 128, 131, 134, 144 (2)
многобројната – 98
многобројни – 112, 127
многогодишно – 41 (2)
многоочекуаното – 1
многочислено – 27
многу – VIII, X, 4, 8, 9, 10, 15, 20, 24, 27, 30 (2), 31, 42, 46, 47, 48, 49, 52, 56, 57, 58, 60 (2), 62, 65 (3), 70 (3), 71, 73, 75, 89, 96, 98, 101, 108, 110 (2), 115, 118, 119, 125, 126 (3)
мнозина – IV, V (2), VIII (2), 2, 3, 29, 61, 68 (2), 75, 79 (2), 81 (2), 94, 96, 97 (2), 98, 100, 114, 128, 132
мнозинство – 48
могушчество – 107
мода – V
мое – 29
моето – 32, 58
можа – 7, 36, 55, 133
можаа – 36, 118, 119, 122
можам – VII, XI, 27, 47, 54, 62, 68, 133
можат – VI, VIII, 2, 3, 9, 11, 12, 18 (2), 23, 37 (2), 39, 45, 52, 56, 59, 62, 65, 68, 73, 77, 80, 81, 84 (2), 87 (2), 99, 101, 102, 104, 111, 114, 118, 119, 128 (2), 129, 134
можат се – 132
можеа – XI, 2, 9, 51, 52, 55, 73, 86, 121, 125 (2)
можела – IX
можела се – 132
можело – 111, 143
можеме – 6, 9, 32 (2)
можефме – 4, 5, 61

можеше – IX, X, 3, 4, 6, 34, 55, 58, 72, 73, 91, 116, 121, 124
можиме – IX (2), 39, 40, 41, 44, 48, 54, 61, 66, 77, 81, 114 (2), 132, 133
можит – III, V, VI, VIII, IX (2), X, 2 (4), 4, 5 (2), 6 (3), 8 (2), 9 (2), 10, 12, 13 (3), 14 (3), 15 (2), 16 (3), 17 (2), 18 (2), 19 (2), 21, 22 (2), 24, 26 (2), 27 (3), 29 (6), 30 (3), 31 (2), 32, 35, 36, 37, 39 (4), 40 (2), 41 (4), 42, 43 (2), 46, 47, 48, 55, 57, 59 (3), 61 (2), 67, 69, 71, 73, 79 (2), 81 (2), 82, 84 (3), 86, 88 (2), 91, 92, 96 (2), 98 (2), 100, 101 (3), 104 (3), 105, 106 (2), 108 (2), 109, 110, 111 (6), 112 (2), 114 (3), 115, 116, 118, 123, 125, 127, 128 (5), 129 (3), 131, 132, 133, 134 (3), 137, 138 (2), 139, 140, 142 (3), 144, 145
можит се – 33, 86, 90
мој – IV
моја – 2, 62
мојата – VI, XI, 47, 100, 126, 132
моје – 47
мојете – 47
мојето – IV, 133
моји – 96
мојиве – 69
мојите – IV, V, VIII, 68, 69, 79, 96, 126, 129 (2), 132 (2)
мојот – IV
молба – 1
молебен – 1
молит се – 28
молчат – 116
молчефме – 121
молчит се – 116
момент – 3, 53
моми – 115
Монголи – 120
Монголите – 117
Монголците – 117
монголцко – 117
монета – 126
Мораа – 104
морален – 14, 93
моралната – 41
морални – 24, 38
моралнијот – 43
морално – V, 13, 14, 33, 43, 134
морално- – VI
морално-религиозен – VI
моралното – 43
море – 6, 119 (2)
морфологични – 108
москов – 124
мотивите – 14
мошно – 61
мрак – 63, 126
мрачните – VI
мрежите – VI
мрзат – 60, 120
мрзит – 59, 91 (2)

мрзн'а – 28, 118
му – VI, 2, 6, 7, 9 (2), 12 (2), 21, 31 (2), 40, 42 (2), 46 (2), 54, 65 (2), 67, 73, 80, 87, 92 (2), 115 (2), 117, 120 (4), 121 (2), 125, 132 (2), 133, 136, 137
музавирлуци – 21
музика – 85
мусулмани – 10 (2)
мусул'мани – 10
мусул'мани – 11
мусул'мани – 11
мусул'мани – 36
мусул'маните – 11, 36 (4)
мусул'манство – 22
мусул'манството – 121
мусул'манцки – 38
н. пр. – 97
на – III (13), IV (16), V (7), VI (10), VII (11), VIII (11), IX (9), X (13), XI (14), 1 (16), 2 (6), 3 (8), 4 (11), 5 (9), 6 (17), 7 (8), 8 (11), 9 (7), 10 (8), 11 (9), 12 (14), 13 (10), 14 (14), 15 (16), 16 (16), 17 (15), 18 (18), 19 (18), 20 (15), 21 (9), 22 (8), 23 (12), 24 (12), 25 (20), 26 (13), 27 (10), 28 (12), 29 (11), 30 (17), 31 (14), 32 (10), 33 (15), 34 (11), 35 (23), 36 (13), 37 (10), 38 (5), 39 (14), 40 (8), 41 (10), 42 (10), 43 (11), 44 (7), 45 (15), 46 (8), 47 (10), 48 (8), 49 (9), 50 (12), 51 (16), 52 (19), 53 (13), 54 (5), 55 (9), 56 (15), 57 (14), 58 (12), 59 (14), 60 (7), 61 (5), 62 (13), 63 (11), 64 (12), 65 (6), 66 (13), 67 (6), 68 (18), 69 (14), 70 (13), 71 (19), 72 (14), 73 (12), 74 (19), 75 (18), 76 (17), 77 (19), 78 (14), 79 (11), 80 (8), 81 (14), 82 (15), 83 (12), 84 (12), 85 (12), 86 (13), 87 (12), 88 (11), 89 (12), 90 (15), 91 (18), 92 (14), 93 (9), 94 (12), 95 (8), 96 (8), 97 (11), 98 (13), 99 (9), 100 (8), 101 (9), 102 (17), 103 (16), 104 (12), 105 (7), 106 (13), 107 (15), 108 (8), 109 (10), 110 (9), 111 (11), 112 (8), 113 (10), 114 (7), 115 (9), 116 (3), 117 (9), 118 (19), 119 (12), 120 (15), 121 (5), 122 (8), 123 (8), 124 (7), 125 (8), 126 (9), 127 (12), 128 (16), 129 (8), 130 (11), 131 (15), 132 (11), 133 (13), 134 (9), 135 (14), 136 (11), 137 (18), 138 (15), 139 (10), 140 (10), 141 (11), 142 (12), 143 (10), 144 (16), 145 (8)
на брзо – 143
на вистина – 70

на горе – 142
на десно – 81
на лево – 81
на место – 16, 17, 38, 49, 67, 88, 91, 97 (4), 103, 126 (2), 132
на тамо – XI
на опаку – 37, 43
на секаде – 67, 82, 116
на секога – 35
на тамо – 20
набл'удател'ност – 94
набрка се – 78
набркаат се – V
набркат се – 32 (2)
набркуајн'а – 33
набркуајн'е – 3 (2), 31, 32 (3), 55, 92
набркуајн'ето – 24, 78
набркуан'е – 3
набркуат се – VI, 76
набркуваат се – 126
наведе – 53
навлезеа – 35
наврзано – 59, 102
наврзит – 134
наврзуат – VI
наврзуат се – 129
наврл'ат се – 87
нагледно – 20
награда – 61
над – X, 1, 12, 32, 37, 43, 66, 74 (2), 90, 132, 140
надвор – 8, 20, 107
надворешна – 52 (2), 59 (2), 76
надворешната – 52
надворешнијо – 7 (2), 73
надворешнијот – 41, 83, 89, 113, 120
надворешните – 62, 85
надворешно – 76
надворешното – 51
надделит – IX
наддел'уајн'е – 3
наддел'уат се – 3
надеж – IV, 31, 32 (2), 78
надежи – VIII, 31, 50 (2), 56, 61
надежите – 50
надејам се – XI
надејаме се – 25, 30, 36
надејат се – 31, 55
надејафме се – 16
надел – 20 ???
наделени – 20
назад – VI, 46 (2), 49, 77, 143
наивно – 6
наит се – 92
нај арната – 94
нај арни – 36, 37
нај арно – 24 (2), 30 (2), 139
нај блиски – 107, 123
нај блиско – 108
нај важен – IX
нај важни – 43, 127
нај важнијот – 40
нај важните – 13, 43, 48, 100
нај важното – 38, 57, 63
нај верно – III
нај видните – 62
нај главната – 30

нај главните – V, VII, 35
нај главно – 53, 110
нај главното – 22, 43
нај глупаото – 133
нај голем – 16, 67, 117
нај голема – 54, 61
нај големата – 97, 120
нај големи – V, 7, 32, 94, 122
нај големијот – 58
нај големиот – 81
нај големите – 34
нај горе – 81
нај долните – 93
нај дробни – 22
нај желател'ните – 36
нај заинтересуаните – 30
нај интелегентната – 94
нај интересен – 57
нај категорично – 54
нај лесно – 10
нај лесното – 42
нај мала – 54
нај мали – V, 63
нај малу – 29, 60, 66, 92, 142
нај мачните – 39, 42
нај мачно – 11
нај много – VII, 7, 15 (2), 28, 29, 42, 115, 116, 117
нај многобројни – 127
нај многу – 30, 31, 42, 49, 52, 75, 110, 115
нај напкон – 5
нај напред – 46, 64, 78, 85, 88, 94, 105, 117
нај ненавистни – 117
нај ноата – 63, 69, 84
нај ноите – 64
нај ноо – 125, 138
нај нужни – 42
нај нужното – 43
нај обичен – 102
нај отчајаните – 93
нај поеке – VIII, 40, 138
нај после – VII, 3, 30, 32, 43 (2), 57, 61, 69, 73, 75, 93, 97, 109, 112, 117, 120, 128, 133, 134, 145
нај праата – 92
нај праијот – III
нај прво – 56
нај природно – 115
нај рано – 142
нај распространената – 22
нај распространени – 127
нај распространено – 111
нај решител'нијот – 53
нај решител'но – 93
нај силната – 6, 8, 134
нај силнијот – 70
нај силно – 69, 79, 87
нај срдечна – 37
нај старата – 22
нај тешките – 115
нај тешко – 143
нај типичен – 109
нај типични – 109
нај типично – 109, 110 (2)
нај убао – 124
нај карактерни – 109 (2)
нај често – 115
најадеше се – 121
најадиме се – 126

најважните – XI
најголема – 2
најголемите – 2
нај-големо – 4
најдат – IV, 33, 129 (2)
најдат се – 29, 42, 80, 94, 96 (2), 114
најде се – 1, 76
најдено – X
најдиме – 125
најдит се – 15, 34
најдоа се – 9, 45
најдобрите – 18
најдофме – 112
наједнаш – 24, 94
најмали – 16
најме – 5, 22
најнеблагопријатен – 3
најноата – 60
најог'ат – 111
најпосле – X
најужасни – VI
накажит – 21
наказајн'е – 123
накашната – 32, 33
накашното – 31 (2), 33
наклонени – V
налагаат – 139 (3)
налагат – 39, 105
наложено – 15
нам – 24, 43, 62, 73, 77 (2), 94, 95, 129, 131, 132
намерејн'а – IX, 27
намерен – VI
намерени – 77
наместо – X, 30, 33, 51, 93, 129, 138, 139
нанесат – 138, 139
наносеше – 117
наносит – 83
наобек'аа – 85
наог'аа – 120
наог'аат – 45, 66
наог'аат се – 2, 110
наог'ал се – 92
наог'ат се – 15, 17, 20, 24, 82, 139
наог'афме се – 38
наог'аше се – 122
наопаку – 94, 109, 144 (2)
нападаме – 37
нападачот – 136
нападејн'ата – 116
напади – 37
нападнаа – 118
нападната – 118
напаг'ат – 136
напакостиме – IX
напакостит – 133, 134
напечатам – IV
напијеме – 126
напијеше се – 121
написаф – XI
напишит – 132
напкон – 5
наплив – 90
наполно – 84
напоменаф – 89
напомниф – 40
напоследок – 1, 98
напр. – 62, 102, 110 (4)

напраат – 3 (2), 5, 10, 11, 28, 31, 32, 51, 87, 91, 98, 135
напраат се – 38, 101, 142
направуајн'е – 68
направуат – IV
напраела – 47, 48
напраен – 53, 78, 104
напраена – 76, 133
напраени – 15, 17, 43, 48, 49, 62, 119
напраено – IV, 29, 49, 62, 76, 98, 134, 135
напразно – 2
напраи – X, 1, 17, 47, 52 (2), 53, 54 (2), 61, 63, 72, 74, 76, 85, 92, 105, 107, 117
напраија – 3, 7, 48 (4), 51, 55, 87, 122
напраија се – IX
напраил – 7
напраила – IX, 46, 47, 48
напраиле – 46, 60 (2)
напраиме – VII, XI (2), 38, 45, 133
напраит – VII, IX (3), 6, 16, 17, 26, 46, 51, 53, 58, 142
напраит се – 11, 46, 69
напраите – 54
напраифме – XI, 1, 16
напраја – 104
напрао – 54
напрегуајн'е – 39
напред – III, VI, 2, 15, 35, 44, 46 (3), 50, 64, 78, 85, 88, 94, 101, 105, 117, 132, 143, 144
напредничаа – 64
напредуајн'ето – 51
напротив – 25, 125, 127 (2)
нарамно – 13
наредуат – 1
нарекоа – 122
наречат – 29
наречат се – 109
нарече се – 118
наречеа – 122
наречена – 108
наречени – 49, 114
наречеше се – 115
наречие – 112
наречија – 71, 87, 101 (3), 103 (2), 106 (2), 106-107, 107 (3), 108 (4), 109 (7), 110, 111 (2), 112 (2), 113 (2), 114, 127, 138, 139 (4), 140, 145
наречијата – 109, 112
наречије – 108 (2), 109 (4), 110 (7), 111 (3), 112 (3), 113 (2), 138 (3), 139 (2), 140 (6), 141, 145
наречијето – 108, 141
наречит се – 2, 8, 9
наречја – 13
наречје – XI (2), 20, 21, 69, 79
наричаа се – 50
наричат се – 42
народ – III (4), VI (4), VII, 2, 7, 8, 19 (3), 20 (2), 21, 23 (2), 24 (2), 27, 29 (2), 32, 33, 36, 37, 38 (2), 39 (3), 40 (8), 41 (5), 42 (5), 43

(3), 44, 49 (2), 50, 53 (2), 55 (2), 56 (2), 62 (3), 63 (2), 64, 65, 69, 72 (3), 74 (3), 77, 81, 82 (3), 87, 88 (2), 89, 92, 94 (3), 100, 102 (3), 103, 104 (2), 107, 115 (5), 116, 117 (2), 122, 126, 127 (2), 131 (2), 134 (2), 135 (2), 136 (7), 137 (4), 142 (5), 144 (3), 145
народа – 118
народен – III (3), 88, 131, 134, 135 (4), 137 (2), 138
народи – V (2), VI, XI, 16, 20, 23, 25 (2), 32 (2), 35, 37, 38, 40, 42, 43 (2), 55 (2), 60, 64 (4), 65, 69, 70, 71, 101, 102, 103, 104 (2), 105, 109, 115 (2), 116 (2), 127 (2), 131, 134, 135, 142 (5), 143
народите – 22, 40, 104, 144
народна – IV, 41, 43, 62, 131
народната – 22, 75
народни – IV (2), 4, 32 (2), 40, 42, 43, 62 (2), 63 (3), 66 (2), 95 (2), 102, 103, 107, 135, 137
народнијо – 21, 131, 135
народнијот – III (2), 62, 63 (2), 69, 135 (3), 136, 144 (2)
народните – III (3), IV (3), 56, 59, 62 (4), 63 (2), 66, 88, 120, 121, 138, 139
народно – 69, 115 (3), 116 (2), 123, 135 (2), 136
народност – 6 (2), 8, 20, 27, 34, 36, 37 (2), 38, 45, 47 (4), 68, 70 (2), 82, 86, 88, 89, 93, 94, 98, 100 (4), 101, 102, 105 (2), 106, 108 (2), 112 (2), 114 (3), 116 (2), 122, 123, 125, 126, 127 (3), 132, 133, 139
народноста – III, 5 (2), 18 (2), 19, 23, 29, 46, 47, 69, 86, 87 (2), 89, 91, 92, 96, 107-108, 128
народности – 4, 6 (3), 8 (3), 10 (2), 11, 12, 17 (2), 22, 23, 24 (2), 25 (4), 26 (3), 27, 28, 30 (3), 31, 32, 36 (2), 38, 40, 43, 44, 45 (2), 46, 47, 69, 73 (2), 75, 78, 83 (2), 95, 100, 101 (2), 103 (2), 106 (2), 107, 108, 113, 122 (2), 124, 127, 129
народното – 43 (3), 75, 88, 115, 122, 129, 131, 145
народо – 7, 21 (2), 23 (3), 25, 31
народот – III (5), IV (2), 23, 29, 39 (4), 40, 41 (4), 43 (2), 56 (2), 62 (4), 63 (2), 66, 77 (2), 80, 115, 117, 123, 134, 136
нарушаајн'ето – VIII, 51 (2)
нарушаат се – V, VIII
нарушаачот – VIII
нарушејн'ето – 15

нарушит – 76
нарушит се – 15, 111
нас – IV (2), V, VI, VII (5), VIII (3), XI, 2, 3 (3), 6, 14, 16, 19, 21 (2), 22, 23, 24, 26, 26, 27 (2), 28, 30 (2), 31, 33, 34 (4), 36 (5), 37 (5), 38, 39, 40, 42 (2), 44, 45, 46, 47, 48, 49 (2), 50, 51, 53 (2), 54, 55, 56 (2), 57, 60 (4), 61 (6), 67, 75 (2), 76, 78, 79, 82, 94 (5), 95 (3), 96, 97 (4), 105, 112 (2), 117, 120, 121 (2), 122 (7), 124 (4), 125 (2), 126, 129 (3), 132, 133 (3), 134, 137, 138, 139 (3), 141, 142, 143 (3), 144 (2), 145
насадат – 137
насадија – 61
насадуаме – 67
насадуат се – 125
насејет – 61
насекаде – 21
населејн'е – V, IX, X (2), 1, 5, 11, 13, 14, 27 (2), 28 (2), 32 (2), 33, 70, 74, 104, 113, 131
населејн'ето – IX, X, 9, 27, 28, 31, 59, 72
населен'ето – X
насел'аваат – 36
насилствен – VIII
насилуат – 31
насил'е – 11 (2)
насил'ническо – 119
наследије – 63, 136
наследит – 118
наследје – 121
наследство – 135 (2)
наслетство – 136
наслов – 58
насмешка – VIII
настапен – 99
настапеше – X
настапи – 90
настапија – 78, 102
настапила – 78
настапит – 23, 33, 95
настапуат – 133
настојааше се – 51
настојаваа – 51
настојаваат – VIII, 21
натамо – 29
натамошното – 78
натегнати – 53
натера – 85
натераат – 133
натерат – IV, 37, 77 (2)
натерат се – 3
натискот – 104
натре – 7, 27, 68, 88, 99
Натрешната – 74
натрешната – 67, 69, 130
Натрешната организација – 74
натрешни – 76
натрешните – 119
натрешно – 77
наука – 64, 66
науката – 5, 40 (2), 41, 42, 66, 87, 127

науки – 42 (4), 65
науките – 85
научат – 65
научен – 141
научна – 87, 139
научни – 42, 65, 139
научните – 100
научно – 87
Научно- – 1, 45, 68
научно- – 45
научно-литературни – 45
Научнолитературно – IV
Научно-литературно – 1, 45, 68
научното – 41
нација – 46
национален – 28, 32, 45, 66 (3), 72, 93 (2), 100, 104 (2), 106, 133
национализм – 67
национализмот – 64
националисти – 61, 65, 66 (2)
национална – VI, 33, 37, 51, 52 (4), 53 (2), 70 (2), 106, 131, 133
националната – VI, 111, 112
национални – VII, 19, 21 (3), 22 (4), 23 (3), 24 (3), 26, 29, 33, 38, 45, 46, 55, 61, 62, 64 (2), 65, 66, 68, 79, 96, 98, 123, 133, 138
националнијот – 68, 69, 90, 93 (2), 94, 96, 97, 99 (2), 100, 134 (2)
националните – VI (2), 19 (2), 25, 27, 65, 66 (2), 77, 90, 93, 99 (2), 128
национално – VII, XI, 11, 13, 28, 38 (3), 60, 61, 68, 69, 70 (3), 71 (4), 77, 80 (2), 82, 84 (2), 88 (2), 98 (2), 99, 101 (2), 102, 106, 111, 118, 123, 126, 128 (2), 132, 134, 143, 144, 145
национално- – 28 (2), 38 (2), 43, 73, 77, 133 (2)
национално-политични – 73
национално-политично – 7
национално-религиозен – 28
национално-религиозна – 38
национално-религиозната – 28
национално-религиозни – 133
национално-религиозно – 38, 43, 133
националност – 46
националноста – 46
националности – 7, 22
националното – VII, 25 (3), 27, 36, 46 (2), 68 (2), 69, 76 (2), 78, 79, 82, 86, 98, 99, 100, 101, 107 (2), 108, 123, 125, 128, 129, 132, 144
национал'ни – 65
нацјонална – 20
нацјонално – 20
нацјоналности – 7
началници – 122
Начеича – 60-61

начела – 144
Начович – 96
наш – 14, 17, 32, 33, 37, 41, 42, 49, 77, 133, 135 (2), 136 (2), 138, 139, 145
наша – IX, 3 (3), 29, 31, 33, 34, 35, 39, 43, 48, 69, 92, 97, 105, 123, 134, 135, 144
нашата – VI, VII, 20, 30, 32, 33, 34, 36, 37 (2), 38, 40 (3), 41 (2), 44 (2), 47 (3), 56, 61, 67, 70, 78, 82, 94, 95, 96, 100, 101, 109, 122 (2), 124, 126, 131 (2), 133 (2), 134 (2), 135, 136, 138, 139, 142, 143 (2)
наше – 38, 43, 64, 66, 113, 116 (2), 122, 123, 135
нашето – V (2), VII, XI, 2, 14, 29, 30, 34, 38 (4), 43, 45 (3), 46, 47 (2), 49, 54 (3), 61 (2), 67, 69, 70, 76, 77, 92, 94, 97, 100, 128, 132 (2), 133 (2), 142 (2), 143 (2), 144, 145
наши – VI (2), VII, 19, 21, 29, 34, 37 (2), 44, 53, 59, 60, 61 (3), 62, 70 (2), 95, 96, 121, 122, 129, 133, 134, 139, 144
нашијо – 2, 19, 20 (2), 21, 25, 37, 40 (3), 135
нашијот – IV, VI (4), 32, 33, 36, 40 (2), 41 (3), 42 (3), 44, 67, 77, 94, 100, 126, 131, 132, 134 (3), 135 (2), 136 (2), 137 (4), 138, 139 (2), 140 (2), 142, 143, 144 (2), 145 (2)
нашите – IV, V, VI (2), VII (5), VIII, IX (2), XI (3), 1 (2), 3 (3), 15, 24, 28, 30 (6), 32 (4), 33 (2), 34, 35 (2), 37, 38, 40 (3), 43 (2), 45, 46 (3), 47, 48, 50, 57, 60, 61 (2), 63 (2), 64 (2), 65, 67 (2), 69, 76, 77, 95 (3), 96, 97 (2), 99, 100, 101 (5), 102, 114 (2), 115, 116 (2), 120 (2), 122, 123 (4), 126 (2), 127, 133 (2), 135 (4), 136, 137 (2), 138 (2), 141
не – III (2), IV (2), V (4), VI (7), VII (4), VIII (8), IX (9), X (6), XI (5), 2 (5), 3 (10), 4 (6), 5 (7), 6 (6), 7 (8), 8 (9), 9 (2), 10 (3), 11 (4), 12 (5), 13 (3), 14 (8), 15 (9), 16 (4), 17 (3), 18 (3), 19 (4), 21, 22 (4), 23, 24 (4), 25 (3), 26 (2), 27 (10), 28 (2), 29 (4), 30 (4), 31 (6), 32 (5), 33, 34 (3), 35 (2), 36 (6), 37 (6), 38 (3), 39 (8), 40 (3), 41 (7), 42 (5), 43 (3), 44, 45 (2), 46 (12), 47 (11), 48 (11), 49 (6), 50 (3), 51 (5), 52 (7), 53 (8), 54 (14), 55 (9), 56 (5), 57 (3), 58 (3), 59 (6), 60 (6), 61 (2), 62 (9), 63 (5), 64, 65 (6), 66 (2),

67 (3), 68 (2), 69, 70 (2), 71 (4), 72, 73 (7), 74 (3), 75 (3), 76 (3), 77 (8), 78 (3), 79 (5), 80 (5), 81 (5), 82 (4), 83 (8), 84, 85, 86 (4), 87 (5), 88 (4), 89 (4), 90 (3), 91 (4), 92 (6), 93 (2), 94, 95 (8), 96 (6), 97, 98 (7), 99, 100 (2), 101 (3), 102 (2), 103, 104 (5), 105 (2), 106 (2), 107 (6), 109 (2), 110 (3), 111 (6), 112 (6), 113 (7), 114 (3), 115 (6), 116 (6), 117, 118 (5), 119 (4), 120 (5), 121 (14), 122 (7), 123 (3), 124 (7), 125 (4), 126 (8), 127 (3), 128, 129 (9), 130, 131 (5), 132 (3), 133 (3), 134 (8), 136 (4), 137 (2), 138, 139 (2), 140 (3), 142, 143 (3), 144
нѐ – IV, V, IX, 2, 30 (2), 33, 38 (2), 47, 53 (5), 54, 56, 59, 60, 61, 78, 94 (4), 95 (2), 112 (2), 114, 117, 120, 121, 122 (5), 124 (2), 125 (3), 133 (2), 137, 138, 144, 145
не арно – 98
не возможна – 40
не грцки – 116
не једнакви – 142
не једнакво – 39
не канен – 8
не културни – 40
не културните – 40
не образоани – 117
не платените – 98
не прао – 12
не прочетени – IV
не словенцка – 118
не совршен – IX
не чисти – 110
неа – 39, 12
неблагодарност – 136
неблагозвучје – 30
неблагопријатни – 55
небрано – 76
неверници – 121
невозможно – 33, 107
него – IX, 4 (3), 12, 17, 26, 27, 30, 32, 34, 35, 37, 39, 40, 41 (3), 43, 45, 46, 48, 50, 53, 54, 56 (4), 57, 58 (3), 60 (2), 63 (2), 68, 69 (2), 73, 74, 75, 78, 79, 80 (3), 81 (2), 83 (2), 84, 88, 90, 91, 92, 94, 97, 98, 99 (2), 100, 103, 107, 108 (2), 109, 110 (2), 114 (4), 115 (8), 116 (2), 120, 122, 124 (2), 125, 126 (3), 127, 128, 130, 133, 136 (2), 137 (2), 139 (2), 141, 144 (2)
негоа – X, 26, 46, 110, 126
негоата – 19, 32, 40 (2), 41 (2), 43, 46, 77, 91, 120 (3), 123, 144
негов – 2, 7, 41, 57, 94, 127
неговото – 6, 30
негодуајн'е – 29

негои – 4, 55, 62, 72, 90, 92, 137
негоијот – VIII, 41 (2), 91, 108, 137 (2), 142 (3), 144
негоите – III, 3, 6, 17, 23, 40, 53, 55, 57, 72, 76, 85, 88, 90, 99, 100, 103, 108, 121 (3), 136, 137 (2), 140 (2), 144
негојот – 43
негоо – 46, 63 (2), 89, 90, 135 (2), 139
негоото – III (3), VI, VII, 15, 40, 46, 65, 84, 92, 114, 115, 116, 136, 140
недоверие – 76
недоверије – 90
недоверје – 19, 76
недоверјето – 28
недоверуајн'е – XI, 20, 96
недозволени – 137 (2)
недоносче – 50, 51, 53, 57, 63 (2)
недоносчето – 50
недоол'на – 104
недоол'ни – 93, 97, 99
недоол'ните – 98 (3)
недоразберија – 37, 126
недоразберији – 128
недостатоци – 42
недостојнијо – 21
недостојните – 62
нежел'но – 80
незабележено – 114, 143
независими – 82
независна – 74
нездрела – 38
незнајит – 136
незначител'но – 80
неизбежна – 2
неизбежно – 35
неискрена – 28
неискреност – 54
неисполнуајн'ето – XI
неј – 23, 75
неја – IV, VII, IX, 1, 10 (2), 14, 16, 17, 20, 23, 24, 27, 36, 37, 40, 43, 50, 56, 59, 63 (2), 65 (2), 69, 74, 75, 76 (2), 81 (2), 84, 85, 86, 87, 88, 90, 94 (2), 95, 97, 99 (2), 104, 108, 111 (2), 112, 117 (2), 118 (2), 126, 127 (2), 130, 133, 134, 138, 139, 142
нејасни – 132
неједнаквите – 75
нејн – 95, 129, 130
нејна – 65, 92, 111, 130, 144
нејната – 51, 84, 129, 134
нејни – 17, 117, 130
нејнијот – 23, 55, 126, 144
нејните – 14, 17, 21, 28, 59, 61, 62, 64, 91, 117
нејно – 20, 106 (2)
нејното – VII, 50, 53, 75, 97, 127, 131
нека – VIII, X, 9, 10, 29 (3), 55, 73, 96, 129
некаде – X, 49
некаква – 98, 100

некакви – V, 30, 50, 59, 95, 116, 124, 138, 139, 143
некакво – 56, 68, 69, 101, 106, 118
некаков – IV, 81
неканени – VI, 94
неке – 55
некоаш – 102
некога – 102, 107, 111
некогашните – 103
некого – 68
некои – IX, 142
некој – III, 2, 6, 18, 26, 29, 55, 61, 62, 65, 72, 103, 115 (3), 121, 135
некоја – III, 28, 39, 55, 65 (2), 133 (2)
некоје – III, 56, 137
некоји – III, IV, VI, 9, 10, 28, 40, 52, 57, 58, 75, 78, 88, 93, 95, 100, 107, 129 (3), 133, 136, 143 (2), 144
неколко – 8, 108
неколку – XI, 9, 10, 16 (2), 19, 21, 24, 31, 32, 45, 48 (2), 55, 56, 58 (2), 68, 73, 78, 84, 85, 101, 107, 123, 129, 130, 132 (3), 142
неколцина – 18, 68, 80
некоп – 101
некултурнијот – 142
некултурните – 142
нелепост – 54
нема – 48
немаа – 143
немаат – 11, 16, 35, 37, 48, 62, 82, 97, 101, 113, 140 (2), 144
немаат се – 13, 108, 109, 110, 112, 134, 142, 144
немајки – 72, 125
Немајничеата – 120
Немајн'а – 118
немајн'е – 59, 60
немајн'ето – 110
немала – 55
немале – 128
немало – 45 (2), 60, 82, 100, 101 (2), 108 (2), 114, 123 (2), 124, 127, 129, 134
немаме – 32, 42, 60, 143
Неманичеата – 130
Неманичите – 104 (2), 130 (2)
немат – X (2), 3, 5, 7 (2), 9, 10, 11, 13, 15 (2), 16, 22, 24, 29, 30, 31, 32 (2), 36, 37, 41 (2), 45 (2), 46 (2), 53 (2), 54, 56, 57, 62, 63, 64, 68, 76, 78, 79, 80 (2), 82 (2), 88 (2), 93, 95 (2), 97, 98, 99, 101 (2), 109, 110, 111 (2), 115, 119, 125, 126, 127 (2), 133, 140, 142 (2)
немат се – 79, 111, 127, 132, 141
немаше – 14, 34 (3), 36, 46, 52, 53, 55, 63, 88 (2), 118 (2), 120
немилосрден – 42
неминуана – 104 (2)
неминуано – 104

неминуемо – 35, 112
немирното – IX
неможаат – 32
нему – III, 87
немцка – 58
ненавист – 22
ненависта – 124
ненавистни – 117
ненормално – 105
нео(б)мислени – 17
необходимо – 78
необходност – 102, 104 (3), 105 (2), 131
необходноста – 105
неоддамна – 140
неомислена – 38
неомислени – 67
неопитност – 35
неопределен – 78
неопределена – 75
неопределено – 9
неопровргната – 92
неосветено – 103
неосетно – 142
неотложна – 132
непосил'на – 89
непосредствени – 16
непостојанството – 76, 129
непостредствено – 84
непраилен – 29
непраилно – 11
непраилноста – 100
непраил'ен – 56
непраини – 25
непрелазна – 144
непријатели – IV, V, 4, 17, 21, 30, 33 (2), 35 (3), 37, 66, 118, 124, 133
непријателите – VI, 28, 52, 117
непријателство – 26
непријател' – 58, 67, 118, 119, 136
непријател'ка – 52
непријател'от – 87, 119
непријател'ство – 106
непријател'ствуајн'е – 25, 34
непријател'цки – 23, 33
непријатната – 46
непријатно – 124
непријатности – 122
неприкосноени – 22
непричастна – 17
непрјатели – V
непродадената – 94
неразбирајн'е – 65
неразбирливи – 132
неразумно – 46
нерамен – 47
нерамна – 53
нерамностите – XI
нервно – 39
несловенцките – 102
несовршенолетно – 51
несостојател'ност – 77
нестреки – IV, 29, 32, 53, 54, 59, 61, 62, 63 (2)
нестреките – 19, 54, 55, 68
нестрекја – 2
нестрек'а – 26, 57, 62, 97
нестрек'на – 19

нестрек'ното – 1
нетактност – 47
неувереност – 9
неудачен – 105
неуместен – 134
неуместно – 46
неуспео – 26 (2), 77, 78
неуспеот – 19, 76 (2)
неуспеф – 85
неуспехо – 17
неуспешно – 58
неутралисат се – 145
неутрална – 105
неутрално – 112 (2)
неутралноста – 3
нешчо – 5, 14, 18, 19, 23 (3), 24, 28 (2), 47, 57, 59, 60, 63 (2), 64, 65, 75, 80, 86, 97, 100 (2), 101, 107, 112, 114, 120 (2), 124, 127 (2), 131, 132, 134, 135
ни – IV (2), V (3), VI (4), VII (4), IX, XI, 2 (2), 3 (4), 4 (2), 5 (2), 7 (2), 13 (2), 14, 24 (7), 26, 27 (5), 28, 31 (3), 35 (2), 37 (4), 38 (2), 39 (2), 43 (4), 44 (3), 45 (3), 46, 47, 48 (6), 49 (3), 50 (2), 51, 52, 53 (3), 54 (6), 57, 60 (6), 61 (4), 65 (2), 66, 67, 70 (3), 73, 75 (3), 76 (2), 77 (12), 78 (4), 84 (3), 86 (2), 87, 88 (5), 91, 92, 93, 94 (2), 95 (9), 96, 98, 101 (3), 105 (3), 106 (3), 109 (3), 110, 112 (2), 113 (2), 114 (5), 116, 119, 121 (5), 122 (2), 123, 125, 126 (3), 127 (2), 128 (2), 129 (3), 132 (2), 133 (2), 134 (9), 135 (2), 136 (2), 137, 138, 139 (2), 140 (2), 141, 143
нивен – 118
нивна – 25, 53, 55, 70, 71, 72, 87 (2), 89, 101
нивната – VII, 9, 18, 48, 64, 65, 70 (2), 74, 80, 82, 86, 88, 89 (2), 94 (2), 100, 116, 122 (2), 127 (2)
нивни – 34, 35, 54, 72, 109, 111, 120, 130, 135 (2), 137
нивнијот – V, 39, 58, 82, 91, 127, 135 (2), 137, 139
нивните – VII, 4, 5, 7, 12, 17, 23, 28, 30, 31, 34, 35 (2), 45, 48, 49, 52, 59 (2), 64, 66, 70, 71, 81, 88, 95, 103, 107, 113, 114, 116, 117, 126, 130, 137
нивно – 51, 68, 88, 95, 103, 106, 119, 136, 137
нивното – 12, 25, 45, 62, 69, 77, 88, 107, 121, 137 (2), 140
низ – 5, 24, 113, 139
није – IV, V, VII (4), VIII (2), IX (4), XI (2), 3 (2), 5 (2), 8, 9 (2), 14 (4), 16, 17 (2), 24, 26, 30 (2), 31 (3), 32 (4), 33 (2), 35, 37 (4), 38 (4), 39 (2), 40 (4), 42, 43 (2), 45 (5), 46 (7), 47 (3),

48 (2), 49 (2), 50 (4), 51, 52, 54 (2), 59, 60 (4), 61 (8), 63, 64 (3), 70 (2), 77 (2), 81 (2), 93, 94 (6), 95 (6), 97, 100, 112, 114 (5), 116, 117, 120, 121 (5), 122 (9), 123 (2), 124, 125, 126 (4), 128 (2), 131 (2), 132 (2), 133 (3), 134 (3), 135 (5), 136 (2), 137, 138 (3), 141, 143 (4), 144 (2)
никаде – 37
никак – 14, 22, 25, 101, 126, 134 (2)
никаква – 4, 24, 25, 30, 37 (3), 47, 53, 56, 59, 79, 128
никакви – IX, 55, 111
никакво – 34, 35, 56, 60, 101
никаков – 64, 97
никнале – 123
никоаш – 50, 134
никога – 25, 100, 101, 108, 128, 140
никого – 8
никој – V, 3 (2), 15 (2), 16, 22, 27, 37 (4), 55 (2), 60 (2), 70, 74, 76, 77, 79 (2), 81, 82, 89, 99, 105, 106, 109, 126 (2), 134
никој пат – V, 3, 15 (2), 16, 27, 37 (4), 55, 74, 79 (2), 81, 82, 89, 99, 105, 106, 109, 134
ним – 14, 36, 71, 73, 83, 90 (2), 94, 96, 104, 138 (2)
ниско – 58
нито – 54, 129
ниф – III, IV, VII, VIII (2), X, 1, 5, 6, 8 (3), 10, 12, 13, 15, 16, 22, 24, 25, 26, 29, 30, 31, 36, 40, 45, 47, 49, 51, 53 (2), 54, 55 (3), 56, 57, 58 (2), 60, 63, 64 (3), 68, 72, 74, 78, 80, 81 (2), 83, 87, 88 (3), 90, 91, 93 (5), 95, 96, 98, 99 (2), 100 (2), 101, 102, 103 (2), 104, 107 (2), 108 (2), 111, 112, 114 (2), 115, 116 (2), 117 (3), 118 (3), 119, 120 (2), 121 (5), 122 (6), 124, 126, 127 (2), 131, 132 (2), 133, 134 (2), 135 (2), 136 (2), 139 (2), 143 (2), 144 (2)
нишчо – III, VIII, IX (2), XI, 7 (2), 29, 32, 37, 39 (2), 41, 48, 49, 51, 52, 53 (3), 54, 55, 58, 59, 65, 67, 80 (2), 83, 90, 112, 120, 125, 134, 142
но – V, VI (2), VII (2), VIII (4), IX (3), X (6), XI, 2, 3 (4), 4, 6, 7 (6), 9 (3), 10 (2), 11 (2), 12, 13 (3), 14 (3), 15 (2), 16 (2), 17 (2), 18 (3), 19 (3), 22 (2), 26 (2), 29 (3), 30, 31 (2), 32 (2), 33, 34 (2), 35, 38 (3), 39 (4), 40 (3), 41 (3), 42, 43, 45, 46, 47, 48 (2), 49 (4), 50 (3), 51 (2), 52 (2), 53 (3), 54 (2), 55 (3), 56

(2), 57 (2), 58 (4), 59, 60 (2), 61, 62 (2), 63 (2), 64, 65 (4), 66 (4), 68 (2), 70 (2), 71 (2), 72, 73, 74 (2), 75 (2), 76, 77 (2), 78, 79, 81, 82 (2), 83, 85 (2), 86 (2), 87 (3), 88 (3), 89 (3), 90 (2), 91 (4), 92, 93, 94 (3), 96 (2), 97, 98 (2), 100 (2), 101, 102 (2), 104 (2), 105 (2), 109, 110 (3), 112, 113 (2), 114 (2), 115, 116 (5), 117 (6), 118 (4), 119, 120 (2), 121 (2), 122 (3), 123 (4), 124 (2), 125 (2), 129, 131, 132 (2), 133, 134 (2), 136, 137, 142 (4), 143, 144 (3), 145
ноа – 39, 51, 71, 78, 85, 88, 100 (2), 106, 119, 133, 140
ноата – V, 39, 63 (2), 69, 84, 92, 93, 112, 144
нов – 53, 61, 81, 92, 140
Новакович – 58
новијот – 144
новините – 1
новост – 73
ноември – 85
нои – 15, 42, 78 (2), 80, 82, 88, 102, 123, 136, 144
ноијот – 51
ноина – 91
ноинарцките – 8
ноината – 91
ноини – 1, 7, 8 (2), 58, 91, 126
ноините – X, 1, 56
ноиот – 63
ноите – 53, 64, 82 (2)
ноо – 39, 68, 71, 80 (2), 82, 83, 85, 92, 125, 132, 134, 136, 138
ноопристигнатите – 88
ноото – 68, 79 (5), 80 (4), 81 (3), 82 (2), 83 (2), 84 (4), 86, 94, 97, 98 (5), 145
носат – 29
носеа – 119, 120
носејн'ето – 57
носено – 123
носеше – 120
носија – 37
носиле се – 103
носит – 115
носит се – 132
носители – 103, 107
носителите – 107
носител'от – 107 (2)
носот – 84
нофузите – 20, 38
нравите – 134
нравствен – 41
нравствено – 41, 42, 94
нужда – 45 (2), 46, 132, 141
нуждаат се – 19, 20
нуждата – 45, 132
нужди – VII (2), 30, 44, 53, 61, 144
нуждите – VI, 4, 19 (2), 29, 30
нужна – 126 (2)
нужни – 32, 42, 92, 108
нужните – XI

нужно – 33, 36, 54, 60, 66, 68, 106, 121, 132
нужното – 1, 43
нунко – 115
нунковците – 115 (2)
обвинуајки – 9
обвинуаме – 54, 66
обвинуваа – 76
обединуајн'е – 100
обездомени – 2, 48, 49
обезличаафме се – 143
обезпечит – 27
обезпечит се – 25
обескуражи – 85
обескуражуајн'е – 2
обеспечат – 95
обеспечејн'е – 55 (2)
обеспечено – 27
обеспечит – 55
обек'аваат – VII
обек'ајн'е – 33
обек'аните – XI
обешчајн'ата – 9
обиските – X
обичаји – 94
обичајите – 75, 134
обичен – 102
обичната – 32
обично – 39, 91, 101
објаат – 55, 81
објаат се – 37
објави – X
објавија – 49, 55
објавуајн'ето – IX, X, 78
објаи се – 50
објаит се – 110
објаснит – 21
објаснит се – 57, 106
објаснуат се – 118, 135 (2), 141
објаун'ето – X
обединејн'е – 71, 105, 106
обединејн'ето – 72
обединит – 77, 111
обединит се – 145
обединуајн'е – 26, 46, 68, 71 (3), 77, 98 (2), 99, 101
обединуајн'ето – 26, 28, 44, 71 (2)
обединуваат се – 108
облагодетел'ствуат – 51
облагородуат – 22
област – 78, 107, 108, 130
областа – 9
области – 111, 139
областите – 13, 120
областната – 27
облечеме – 126
облизуваат се – 82
обогатат – 139
обособеност – 19
обособуајн'е – 106
образ – 21
образоани – 117
образуа се – 71
образуајне – 98
образуајн'е – 12, 17, 28, 44, 45 (2), 72 (2), 77, 79, 88, 90, 91, 92 (2), 93 (3), 1086, 108, 131

образуајн'ето – 45, 46, 73, 102 (3), 103, 106, 107 (2), 130, 142
образуале – 103
образуале се – 44, 106
образуан – 6
образуани – 122
образуат се – 16, 23, 87, 93
образуачи – 117
образуваа – 117 (2)
образуваа се – 92, 93, 106
образуваат – 119
образуваат се – 60
обрајк'ат се – 87, 93, 140
обрат – III
обратни – 84
обратно – 100
обрак'аме се – VII
обрна – 1
обрна се – 1
обрнам – 132
обрнат се – 21, 25, 26
обрниме – VII
обрниме се – 28
обрнит – VII, 33
обрнит се – 25
обрнуат – 54
обрнуат се – 42
обстојател'ства – 78 (2)
обстојател'ствата – 77, 78
обсудуајн'е – 28
обучејн'ето – 28
обширни – 58
обшноста – 101
обшо – 13
обшч – III, 66, 69, 111, 112 (2), 118, 138 (3), 139, 140, 141
обшча – 8, 44 (2), 100, 108, 119, 130 (2)
обшчата – III, IV, 62, 94
обшче – 8, 17, 66
обшче македонцки – 8
обшче македонцко – 17
обшче чоечко – 66
обшчебугарцки – 72
обшчебугарцките – 46, 47, 61, 94, 95
обшчегрцките – 94, 95
обшчемакедонцките – 45
обшченародна – IV
обшченародни – 94, 95 (2)
обшченародните – 95
обшчесрбцките – 94, 95
обшчествена – 92
обшчествените – 82
обшчествено – 5, 14, 81, 86 (2), 87 (2), 92, 128
обшчественото – 11, 122
обшчество – 1, 19, 21, 50, 56, 58, 65, 84, 88
обшчеството – 20, 39, 56
обшчето – 70 (2)
обшчи – III, 13 (2), 21, 35, 62, 66, 102, 108 (2), 109, 124 (2), 125 (2), 126, 127, 130
обшчина – III
обшчините – 21
обшчинцката – 49
обшчите – 28, 35, 94, 111, 124, 139
обшчност – 124 (3)

общчноста – 70
общчо – 7, 9, 16, 26, 55, 62, 78, 83 (2), 100, 103, 107, 108, 111, 124, 139 (2)
общчото – 102, 108
оваа – 132 (3)
овде – 56, 63, 64, 100, 120
овдешно – 45
овенчаа се –- 143
овије – 2
ово – 133
овчарство – 37
огнои – 9
огоорка – IX
ограбат – 94
оградено – 28
ограничејн'а – 18
ограничени – 22
ограниченијата – 18
ограничија се – 19 (2)
од – III (7), IV (7), V (6), VI (3), VII (5), VIII (8), IX (5), X (10), XI (3), 1, 2 (3), 3 (2), 4, 6 (5), 7 (4), 8 (4), 10 (6), 12 (2), 13, 14, 15 (7), 16 (2), 17 (3), 18 (3), 19 (4), 20 (6), 21 (2), 22, 23 (5), 24 (3), 25 (2), 26 (9), 27 (4), 28 (3), 29 (5), 30 (4), 31, 32 (3), 34 (3), 35 (4), 36 (5), 37 (3), 38 (3), 39 (3), 40, 41 (5), 42 (3), 44 (2), 45 (3), 46 (3), 47 (9), 48 (6), 49 (5), 50 (5), 51 (3), 52 (4), 53 (5), 54 (7), 55 (4), 56 (9), 57 (6), 58 (3), 59 (2), 60 (6), 61 (6), 62 (4), 63 (2), 64 (5), 65 (5), 66 (6), 67, 68 (2), 69 (4), 70 (3), 71 (5), 72 (5), 73 (5), 74 (2), 75 (5), 76 (3), 77 (5), 78 (6), 79 (5), 80 (4), 81 (3), 83 (5), 84 (3), 85 (5), 86 (3), 87 (4), 88 (3), 89 (3), 90 (3), 91 (2), 92 (2), 93 (4), 94 (4), 95 (2), 96 (5), 97 (5), 98 (6), 99 (5), 100, 101 (3), 102 (4), 103 (7), 104 (3), 105 (8), 106 (10), 107 (2), 108 (9), 109 (2), 110 (3), 111 (5), 112 (3), 113 (3), 114 (3), 115 (10), 116 (4), 117 (10), 118 (4), 119 (11), 120 (4), 121, 122 (3), 123 (3), 124 (7), 126 (2), 127 (2), 128 (2), 129 (3), 130 (4), 131 (2), 132 (3), 133 (2), 134 (2), 135, 136, 137 (2), 138 (2), 139 (7), 140 (2), 141 (7), 142 (5), 143 (4), 144 (2), 145
од колко – 112
од ноо – 39, 71
одат – 66, 74, 142
одбележит се – 84
одбележуат се – 144
одбележуваат – 116
одбиеме – 37
одблеск – 107
одважните – 85
одвај – 8, 23, 29 (2), 38, 67, 115

одвлекуваат – 23
одврнуваа се – 63
одвртат се – 17, 99
одгоарат – 144, 145
одгоарат се – 47
одговараат – 9, 34, 83
одгоор – 84
одгоорам – VIII, 62, 100, 133
одгоорат – IX, 12, 94
одгоориме – 47
одгоорит – 12, 114
одгоорит се – 46, 101
одгоориф – 40
одгоорифме – 121 (2)
одгоорност – 54
одгоорноста – 37
одгоорот – 84, 128
оддалечат се – 25
оддалечени – 141
оддалечените – 108
оддалечено – 111
оддалечит се – 145
оддалечуајн'ето – 141
оддалечуаме се – 141
одделат се – 20
одделејн'ето – 66
одделен – 87, 112, 126, 130
одделени – 47, 119, 125
оддели – 41, 42
оддели се – 102
одделиме – 60
одделиме се – 6
одделит се – 24
одделна – 34, 43
оддел'ајн'е – 63, 64, 99
оддел'ајн'ето – 63
оддел'аме – 46
оддел'ат се – 71
оддел'ен – 130
оддел'на – 24, 38, 45, 46, 78, 87, 93, 100, 102, 112 (2), 114 (2), 127, 128
оддел'ни – 53, 91, 101, 103 (2), 135
оддел'но – 46, 47 (2), 64, 90, 99, 109, 112, 114, 115, 129, 131
оддел'ното – 134
оддел'уајн'е – 45, 64, 69, 73, 74, 75, 108
оддел'уајн'ето – 67, 68, 112
оддел'уаме – 47
оддел'уаме се – 46, 47
оддел'уат – 79
оддел'уат се – 108, 118, 130 (2)
одеа – 123
одефме – 38
одеше – 129
одживејано – 64
одзоуваа се – 58
одзрнит се – 115
одиграна – 72
одиме – 46, 78
одит – 92, 136 (2)
одит се – 88
одједнаш – 62
одличаваат се – 127
однапред – IX, 1, 39, 44, 46, 47, 68, 78, 90, 108, 112, 131
однесат се – VIII, 29, 72

однесеме се – XI
однесено – 109
однесуајки – 136
однесуало се – 56
однесуат се – 42
однесуваа се – 116
одноо – IV
однос – 20, 28, 64, 65, 66, 67, 78, 80, 83, 84, 90, 93, 97 (2), 104 (2), 106 (5), 122, 124, 128, 130, 141
односат се – 56
односи – VII, 34, 35, 36 (3), 38, 40, 43, 44, 51, 53, 69, 70, 96, 125, 130
односит се – 20
односите – 25, 36 (3), 37, 68, 126
односител'ни – 140
односот – 80, 83, 84, 90
односуајки – 122
односуале се – 100
односуало се – 118
односуаме се – 66, 136
односуат се – 22, 76, 139 (2)
односуваа се – 96, 111
односуваат се – 96, 136
одобрејн'е – 25
одобруајн'е – 66
одоздолу – 142
одолжиме се – 41
одолжит се – 40
одот – 29, 70, 82, 88, 111
одрастит – 50
одред – 5
одрекоа се – 89
одречиме се – V
одречит се – III
одречни – 75
одржат се – 81
одржуат – 51
одржуваат – 66
одричајн'ето – 109
одрични – 72
означаат – 123 (2)
означааше – 117
означаваат – 81, 124
означауале – 124
означена – 142
означит – 114
означуало – 121
означуат – 115, 120
означуаше – 116
означуваат – 5, 123
ојдоа – 116
окажаната – 75
окажат – 49
окажат се – XI
окажуат – 1, 83
околији – 85, 139
около – 50, 57, 61, 82, 85, 88 (2), 102, 110, 111, 125, 130, 139, 141
околу – 63
окончателно – 52
окрази – 139
окрепна – 63
окрепнит – 50
окрепнуат – 62
Октом. – 68
окупација – 27
окупацијата – 26, 27

окупационите – 11 (2)
окупацјонен – 10
окупацјонијо – 10
окупирајн'ето – 26
окупират – 9
олеснат се – 19
олеснуајн'е – 42
олеснуваат – 119
омразијата – 116
омрачуат – VI
он – 3, 6, 7, 9, 10, 12 (2), 19, 58, 91 (2), 92 (3), 99, 104, 115 (2), 121, 133, 134, 135 (2), 136 (3), 140
она – VII, IX, 3, 4, 5 (2), 13, 14, 15 (2), 16 (5), 17, 21, 25, 28 (2), 36 (2), 39, 40, 42, 46, 49, 51, 52 (2), 53, 54 (2), 57, 59 (2), 60, 61 (2), 83 (2), 92 (3), 93, 96, 99, 101, 104, 111, 114, 118, 128, 129, 130 (6), 131, 133, 134, 140 (2), 145 (2)
онамо – 136
онде – 123
они – V, VIII (2), XI, 2, 3 (3), 5, 7 (3), 8 (3), 12 (2), 13 (3), 16, 18 (3), 25, 37, 38, 46, 48, 51 (2), 52, 55 (2), 56, 58 (5), 59, 60 (2), 63, 64 (2), 65 (5), 66 (3), 71 (3), 72, 74 (2), 79 (2), 81, 83, 85, 87 (2), 88 (2), 89 (4), 90 (3), 93 (6), 94 (3), 95, 96 (2), 100, 102 (3), 104, 107, 110, 115 (2), 118, 119 (2), 120 (2), 122 (3), 123, 124, 126 (2), 132 (2), 135, 138, 140, 141, 142, 144, 145
оно – IV, 4, 6, 9 (2), 22, 34, 41, 43, 44, 50, 52, 67, 70, 76, 77, 80, 84, 98 (2), 99, 110, 111, 116 (2), 117, 124, 140, 143
опаг'ајн'е – 137
опаг'ат – 80, 137
опаку – 37, 43
опасен – 38, 136 (2)
опасна – 3, 25, 87, 99
опасните – 116
опасно – 80, 98, 121, 136
опасност – 129
опасноста – 71, 96, 137
опека – 122
опекунството – 71
опит – 34, 35 (2), 39, 40, 53, 58, 104, 105
опити – 40
опитност – 35
опитот – 104, 105
опитуачки – 143 (4)
оплот – 27
ополчит се – 22
оправдаат – 66
оправдаат се – 140
оправдајн'е – 67
оправдат – 53, 54
оправдат се – V
оправдуат се – 53
определена – 63
определено – 123

определ'ат – 12
определ'ат се – 68
опростит се – 39
опростуваат се – 38
опустошејн'ата – 116 (2)
опустошејн'е – 32
опустошител'на – 32
опустошуачите – 116
опустошуаше – 117
општче – 36, 65
орадие – 91
орадија – 17 (2), 72, 91
орадије –22, 37, 45, 49 (2), 51 (2), 52, 53
орадје – 108
оражије – 55
оражје – X (2)
оражјето – 28
орган – 71, 138, 143
органи – 89, 91, 93, 94
организатори – 65
организаторите – 7, 39
организаторцката – 39 (3)
Организација – 74
организација – 4, 7, 17, 18, 67, 69, 72 (2), 73, 90
организацијата – 7, 17, 18 (4), 26, 40, 54, 69, 75, 76 (2), 77, 93
организацији – 60, 72, 78, 9
организационото – 7
организират – 77
организам – 128
организуајн'е – 39, 77
организуајн'ето – 75
организуат – 11
организуваат се – 75
органите – 89, 98, 137 (4)
орда – 117
ордени – 22
оригинални – 110, 11
оригинално – 75, 127
оригиналноста – 110
Орид – 141 (2)
Оридцки – 140, 141
Оридцки Архиепископ – 140
ориг'анец – 97 (2)
ориентираат се – 11
осамотено – 112
осашчествени – 62
осашчествуајн'е – III (3), 62
осашчествуајн'ето – 62, 82
осашчествуваат – 90
осветат се – 14
осветени – 14
осветл'уат – 14
осветуат – 14
освободителка – 17
освојуаме – 135
осем – 6, 86, 87, 119, 122, 124, 129, 132, 136
осетиме – 94 (2)
осек'аа се – 89
осек'ајн'а – 135 (2)
осек'ајн'е – 63, 87
осек'ат – 135
осек'ат се – 92
осешчествуваат се – 50
осим – III, VIII, XI, 15, 46, 49, 51 (2), 53, 59, 60, 64, 65, 67, 85, 110 (2), 114, 116
оскандал'ат – 65

оскрбит – 16
оскрбно – 47
оскрбуајн'е – VIII
ослабат – IV, V
ослабело – 134
ослабит – V
ослабнеше – 10
ослабниме – V, 31
ослабнит – 31, 134
ослободат се – 16, 36, 118 (2), 119
ослободејн'ето – 63, 95
ослободен – 53
ослободени – 50
ослободените – 55
ослободи – 16
ослободи се – 130
ослободија – 50
ослободија се – 119, 124
ослободиме се – 64, 95
ослободит се – 23, 24, 71, 96 (2), 99, 104, 105
ослободител'ка – 55
ослободител'ката – 53
ослободител'ната – 110
ослободуајн'е – 2, 12, 38, 46, 47, 50, 54 (2), 70, 75, 96, 110
ослободуајн'ето – 10 (2), 18, 70 (2), 88, 105
ослободуан'е – 80
ослободуваат се – 74
осмејани – 80
осмејуваат – 57
осмелит се – 18
осмисл'уаше се – 135
основа – 3, 17, 70, 77, 95, 105, 109, 118, 119, 126, 128, 131, 133, 144, 145
основаваат се – 140
основајн'а – 27, 130
основајн'ата – 106
основајн'е – 104, 106
основајн'ето – 42
основани – 80, 122
основано – III, 131
основат – 31
основата – 88
основател'ни – 101, 132
Основач – 23
основаат – 128
основната – 22
основни – 5
основно – 66
основи – 100
оснуат се – 35
особен – 130 (2)
особени – 138
особено – 5, 12, 13, 14, 15 (2), 30, 34, 36 (2), 38, 50, 52, 58, 62, 66, 69 (2), 89, 90, 91, 103, 104 (2), 114, 116, 119, 120, 122, 127, 134, 142
особини – 13 (3), 26, 108 (2), 109, 110 (3), 112, 127 (4), 134, 144
особините – 109, 111
особито – 135
особнини – 22
особности – 109 (2)
оспоруајки – 12

оспоруваат – 70
ост – 116 (2)
ост- – 116
ост Готите – 116
ост готцките – 116
остаајн'е – VII
остааме – 143
остаат – XI, 57, 67, 103, 105, 112, 128, 133
остааше – 61, 130
оставија – 55
оставуат – 27
остаи – 53 (2)
остаиме – 9, 82, 132
остаит – 30, 55
остаифме – 128
остаји – 53
остана – 10, 70, 86 (2)
останаа – 103 (2)
останат – 39 (2), 49
останиме – 135
останит – VIII, 10, 64, 80, 100, 124, 135
остануат – 58
остануваа – 90
остарат – XI
ост-Готи – 116
осудат – 128
осудиф – 128
от – III (2), IV (2), V (5), VII, VIII (3), IX (2), X (4), XI, 1 (3), 2 (6), 3 (2), 4 (3), 6 (3), 7, 8 (3), 10, 11 (4), 13, 14, 15 (3), 16, 17 (4), 19 (2), 20 (6), 21, 23, 24 (2), 25, 28 (2), 29 (4), 30, 31 (2), 33, 34, 35 (4), 36 (4), 37 (2), 38 (2), 39 (2), 40 (4), 41 (2), 42, 45 (4), 47, 48 (2), 49, 50, 51, 53, 54, 55, 56, 57 (3), 60 (2), 61 (2), 62, 63, 64, 65, 67 (2), 68 (2), 69 (2), 71, 72, 74 (3), 75, 76 (3), 77 (4), 78, 80, 81 (2), 82 (3), 83 (5), 84, 85 (2), 88, 90 (4), 91, 92, 93 (2), 94, 95 (2), 96, 97, 98 (4), 99 (4), 100 (3), 101, 102 (4), 104 (2), 105 (3), 107 (2), 109 (2), 110 (5), 111, 112 (3), 113 (2), 114 (3), 115 (3), 116, 117, 118, 119 (2), 120 (4), 123, 124 (5), 125 (3), 126 (2), 127 (3), 128 (5), 129, 130 (2), 131, 132, 133 (2), 134, 135 (3), 136 (7), 137 (4), 139 (2), 140 (2), 141 (5), 142 (3), 143 (3), 144, 145 (8)
от како – 34, 113
от колку – 24, 36, 92
от тамо – 78
от тука – 35
отворат – 68
отворен – 90
отворено – 5
отвори – 44 (2), 85 (2), 92
отвори се – 85, 93
отворија – 48, 49
отдалечат се – 28
отдалечија – 77

отдел'ајн'е – XI
отдел'ат се – 19
оти – IV (4), V (2), VII (4), VIII (2), IX (5), X (2), XI (2), 2 (5), 3 (5), 4 (3), 5 (4), 6 (9), 7 (7), 8 (3), 9 (3), 10 (3), 12 (4), 13 (2), 14 (2), 16 (2), 17, 18 (4), 19, 21, 22 (2), 23 (2), 24 (2), 25, 26 (4), 27 (3), 29 (5), 30 (3), 31 (5), 32 (6), 33 (3), 34 (2), 35, 36 (3), 37 (2), 38, 39, 40, 41, 45 (2), 46, 48 (4), 49 (2), 51 (4), 52, 54 (5), 55, 56 (2), 57 (2), 58 (3), 59, 60 (3), 61, 63, 65, 68 (2), 70 (2), 72 (2), 73 (3), 74 (5), 75 (2), 77 (4), 78 (2), 79 (6), 80 (4), 81 (3), 82 (5), 83 (3), 84, 85, 86 (2), 90, 93, 94 (4), 95 (2), 96 (7), 97, 98 (2), 99, 100, 101, 103 (2), 104 (2), 105 (2), 110 (2), 111, 112, 113 (2), 114, 116, 119, 120, 121, 123 (2), 124, 125, 126 (3), 127 (2), 128, 129 (2), 130 (2), 131, 132 (2), 133 (4), 138 (2), 141
откаде – 79 (2), 80 (3), 87
откажаа се – 89
откажат се – 36, 68, 135
откажафме се – 138, 143
откажиме се – IV, V, 114, 133
откажит се – 17, 23, 135 (2), 136 (2)
откажуаа се – VIII
откажуам се – 47
откажуат се – 136
откако – 26, 33, 56, 74, 75, 78, 92, 141
откачит – 118
отколку – 34, 36, 64, 73, 77
отмената – 20
отожествуафме – 61
отпаг'аат – 120
отпечатани – 135
отплатиме – 4
отпор – 11, 28, 98, 124
отпраат – 3
отпраија – 117
отпрво – 7
отражејн'е – 65
отрази се – 143
отразит се – 31
отред – 9, 10 (2)
отрезвија се – 51
отрицател'ната – 76
отрицател'но – 42, 56
отсатствије – 66
отсатствуваат – 92
отстапат – 13, 139
отстапит – III
отстапка – 111
отстапки – 45, 98, 145
отстапуат – 113 (2)
отстранат – 35
отстранат се – XI, 23, 24, 33, 35, 44
отсутство – 65

оттегл'ат се – X
оттолкнит – 17
оттргнат се – IX
оттргнеа се – IX
оттука – 65, 98
отфрлиме – VI
отцепејн'е – 78
отцепени – V
отцепуајн'е – IV (2), V (4), VI, 77, 79
отчајана – 1
отчајани – 66
отчајаните – 93
отчајано – 136
отчасти – 36
отчекнејте се – 105
отчет – 45, 90
офицери – 2
официален – 10, 19
официална – 55 (2)
официални – 9, 20
официалнијо – 11
официалните – 34
официално – 3, 19, 24, 120
официјален – 9
официјални – 72 (2)
официјално – 16
офицјални – 1, 20
офицјалнијо – 9 (2)
охотници – 42
Охрид – 105
Охридска – 131
Охридската – 23, 28, 33, 125
Охридската Архиепископија – 23, 28
Охридско – 21
Охридското – 138
оценуајн'е – IV
очекуајн'е – 62
очекуам – V
очекуаме – 32, 60, 61 (2), 77, 134
очекуат се – 16, 30 (2), 55, 81, 98, 143
очекуафме – 17, 75
очекуваа – 54, 70
очекуваа се – 4
очекуваат се – 128
очи – VI, 12, 14 (2), 41, 57, 75, 86, 135, 136
очигледно – 29, 80
очистат – 139
очистиме – 41
очите – VI, 14, 44 (2), 46, 51, 75, 92, 117 (2), 121
па – V, 3, 5 (2), 8 (2), 13, 19, 27, 32, 33, 34, 38, 51, 52, 55, 63, 64 (2), 66, 68, 73, 81, 88, 95, 100, 101 (3), 102, 105, 108, 116, 120, 124 (2), 129, 143 (2)
пагубно – 3
Падишаот – X
падна – 130
паднале – 123
паг'ајн'ето – 118
паг'ат – 54
пак – III, VI, VII, IX, X, XI, 2, 4, 5, 9, 11 (2), 15, 17, 19, 28, 29, 31, 36, 37, 39 (2), 40, 41, 48, 51, 53, 59, 66, 69 (2), 73, 79, 81 (2), 85,

87, 92, 93, 98, 102, 110 (2), 111, 112, 113, 114, 117 (2), 119, 122 (2), 125, 126, 127, 129, 130 (2), 133, 139, 143
пакост – 3, 15, 37
пакости – 31
паметиме – 123
паметуајн'ето – III
пансијон – 85 (2)
пансионо – 88
параграф – VIII
паралел' – 104
парализуајн'е – 19
парализуат се – 44
парализуваа – 107
парализуваат – 53
пари – 7, 12 (2), 17, 31, 48, 60, 61, 85, 98
парохии – 23
партија – 11, 62 (2), 82, 123
партији – 52
партији – 62
парчијн'а – 123
пасажите – 58
пасивен – 83, 84
паства – 23, 36
пат – V, IX, 3, 15 (3), 16, 21, 27, 35, 37 (6), 38, 42, 44, 55, 56, 58, 66, 72 (2), 74, 79 (2), 81, 82 (2), 89 (2), 90, 93, 99, 105 (2), 106, 109, 133, 134, 142
патена – 44
патено – 37
пати – 16, 31, 32, 49, 50, 54 (2), 60, 97, 121
патишча – VII, 15, 78
патот – 33, 136
патриархија – 15
патриархијата – 11 (5), 36 (2), 37 (3)
патриархијцките – 11
патриархисти – 10 (4), 11, 13, 77
патриархистите – 8
патриархистките – 8
патриархјата – 5
патрик – 110
патриот – 105
патриоти – 97, 100
патриотизм – 18, 89, 90, 97
патриотична – 40, 85
патриотични – 143
патриотичното – 85
патриотцки – 81
патриотцко – 87
патриотцкото – 85
патрјархистите – 11
патрјоти – 105
патуајн'е – 85
патуанјето – 1
Пашич – 58
педесет – 129 (2)
период – 62, 76, 121, 144 (2)
периода – 144
периоди – 97
периодот – 120
периферијата – 120
периферијцките – 109, 139 (2)
периферичните – 111
перо – 66
Персија – 55

персијцката – 102
персонало – 57
песни – 120, 121
Петр – 82, 114, 115 (3)
Петр Велики – 82
Петричко – 113
Петроград – 45, 57, 58 (7), 61, 65, 68
Петроград. – 1
Петроградцкото – IV, 45, 67, 68
печал'ни – 97
печатаат се – 1
печатат се – 56
печатиме – 41
пил'ул'ата – 74
писачи – 143
писмени – 145
писменијот – 143
писмениот – 144
писменост – 142 (2), 143
писменоста – 75, 142 (2)
писмо – 143, 144
писмото – 4
питаат – 30, 125
питајн'а – 13
питајн'е – 128
питат – 30
питат се – V, 9, 12, 13, 48, 81, 103, 109
питате – 31
питаше – 121
пишат – 56
пишиме – 138
пишит – 30
пишит се – 143 (2)
пладне – 17, 100
плајки – 69
плајк'аат – 126
плајк'ат – 31, 50
плакаат – 94
плакаме – 94
план – 2, 51 (2)
планина – 113 (2
планини – 119, 129
планините – 119
планои – 17, 39, 40 (2), 81, 139
планоите – 39, 40
платените – 98
платифме – 60
платоническо – 65 (2)
плачевно – 3
племе – 99, 117
племени – 107
племенни – 103
племијн'а – 106 (2), 107
племијн'ата – 103
плитки – 85
плод – 52
плодои – 61, 87, 134
плодоите – 33, 55, 133
плодоитоста – IV
по – III, VI, VII, IX (2), 1, 2 (2), 4, 7 (4), 10, 11, 14, 15 (2), 23, 25, 26, 30, 31 (3), 32 (2), 33 (4), 34, 37 (2), 38, 40 (2), 41 (3), 44 (2), 47, 52, 53 (2), 54 (4), 56 (3), 57, 58 (3), 60 (2), 62, 64 (2), 66, 70 (3), 71 (2), 72 (2), 75, 78, 80, 81, 82, 85 (4), 86, 87, 88, 90 (2),

91, 92, 93, 97 (4), 98, 100, 105, 106, 107, 109, 110 (2), 114 (2), 115, 116 (2), 118, 120 (4), 122, 126, 127 (4), 129, 132 (2), 133 (3), 136, 137, 138 (5), 139 (3), 140 (2), 143
по арно – 16, 23, 30, 59, 96
по блиска – 6, 112
по блиски – 101, 109, 113
по блиско – 6 (2), 108
по важен – 39
по важна – 24
по важно – 43, 94
по високо – 66
по глабоко – XI
по голем – 26, 35, 64, 86
по голема – 26, 62, 74, 84, 102, 105, 108, 116, 138
по големата – 35, 145
по големи – 15, 52, 66
по големијот – 83, 90
по големо – 6, 10, 31, 48, 49, 60, 67, 85, 123, 141
по горе – 12, 26 (2), 40 (2), 66, 75, 79, 83, 94
по долна – 36
по долно – 116
по долу – 80
по доцкан – 101
по доцкнашни – 72
по доцните – 102
по звучен – XI
по инакви – 125
по јасна – 64
по јасни – 84
по јасно – 9
по културен – 142
по културни – 26, 142
по културнијот – 142
по културните – 115
по лесните – 42
по мала – 34
по малата – 145
по малечки – 101, 102
по малечок – 77
по мали – 102
по малу – 6, 15, 48, 56, 57, 81, 87, 106, 113, 120
по мачно – 10, 41, 42
по мег'у – 102, 103, 107
по назад – 49
по напред – III, 15, 35, 44, 101, 143
по натамо – 29
по натамошното – 78
по некултурнијот – 142
по некултурните – 142
по нравствено – 41, 42
по оддалечени – 141
по оддалечените – 108
по оддел'но – 47, 109
по опасно – 136
по полезно – 41
по прег'ешната – 63
по презител'но – 116
по пријатен – XI
по разумно – 41
по рано – 29
по распространено – 110
по религиозни – 11
по силен – 136

по силна – 134
по силни – 15, 118
по силнијот – 104
по силно – 29 (2)
по скоро – XI, 11, 33, 60, 76, 136, 142
по сознател'но – 142
по стари – 137
по стеснени – 41
по страшен – 116
по тамо – 9, 69
по тамошно – 50
по толерантни – 113
по убаи – 140
по умерените – 88
по умно – 125
по често – 140
по чисти – 40
по широки – 4
по широко – 18
побегна – 71
победа – 59 (2), 87
победи – 49, 51, 66
победит – 85
победник – 99
победоносна – 83
побркаат – 23, 26, 73
побркано – 9
побркуајн'ето – 86
побугарат – 9
побугари се – 103
побуди – 124
поведејн'е – 54, 55 (2)
поведејн'ето – 6 (2), 29, 50 (2), 52
поведит – 112
повел'а – 2
поверуафме – 51
повика – 51
повикаат – 55
повикат – 21
повикат се – 29
повикуајн'ето – 62
повлече – 106
повлечеше – 87
повлечит – 106
повлијајет – 58
повлијала – 101
поврнат – 23
поврнит – 74
површнината – 18
повторам – 145
повторит се – 73
повторуало се – 115
повторуат се – 27
погинит – 18
поглавно – 124
поглед – 33, 64, 70, 130, 131 (2)
погледаме – 64
погледат – 18, 35, 41, 77
погледите – 29, 56, 132
поголемата – 11
погоорка – 84
погости – 124
погрешен – 38
погрешит – 26
погрижит се – 27
погубна – 4
погубуајн'е – VI
под – 5, 12, 19, 27 (2), 38, 56, 68, 71, 72, 74, 81, 92, 93

(3), 99 (2), 107, 110, 114, 119 (2), 122 (2), 125, 129, 130 (6), 136, 139
подадат – 35
подадените – 141
подадит – 8
подаит – 141 (2)
подајници – 103, 120, 121
поданици – VII, 117, 121
поданиците – 28 (2)
подари – 60 (2)
подарија – 63
подарит – 55
подвизаат се – 97
подгоор – 138
подгоори – 137
подготват – IV
подготвифме – 44
подготвуајн'ето – 39
подготвуана – X
подготвувајн'ето – 39
подданство – 24
поддиалект – 138 (2)
поддијалекти – 137 (2)
поддржа – 61
поддржа се – 120
поддржаа – 48
поддржаат се – 111
поддржаваат – 51
поддржале – 49
поддржан – 93
поддржит се – 80
поддржка – VII, 25, 59, 82, 98 (2)
поддржката – 27, 51, 52, 72
поддржуајн'е – 61, 84
поддржуано – 26
поддржуат – 25
поддржуат се – 76, 80, 125
поддржуаше се – 74
поддржуваа – 49 (3)
поддржуваа се – 50
поддржуваат – 80, 81
поддупуајн'а – 23
поддупуајн'е – 54
поддупуваа – 38
поделит се – 129
подигаат – 57, 138
подигаат се – 46
подигат се – 46
подигна – 86
подигнаа – 91
подигниме – 54, 133
подигнит се – 26, 46
подлежит – 18
подобен – 36, 103
подобна – 86
подобни – 58, 67, 100, 115
подобно – 7, 18
подобрит се – 44
подобруајн'а – 38
подобруајн'е – 95
подписка – 85
подразделија се – 102
подраздел'уат се – 5
подробни – 132
подробно – 20, 24, 132
подстауат – 39
подстрекател'ка – 76
подтврдија – 78
подтврдуајн'е – 57
подчинит се – 16

поеке – VI, VIII, IX (2), X, 10, 24 (2), 27, 31, 32, 35, 36 (2), 37 (2), 39 (2), 40, 42, 45, 46, 47, 48 (2), 49, 52, 56 (2), 60, 64, 73, 77, 78, 80, 81 (2), 83, 86, 92, 96, 98, 99, 116 (2), 117, 125, 129 (3), 130, 131, 133, 138, 140, 143
поекето – 7, 22, 48, 73
пожелан'а – 11
поживејеше – 125
пожртвуајн'а – 7
пожртвуала – 96
пожртвуат – 4, 36, 105
пожртвуат се – 1
пожртвува – 97
позаидуат – 11
позајмена – 142
позајмените – 53
позајмија – 115
позајмуајн'ата – 142
позајмуат се – 142
позајмуачите – 142
позајмуачот – 142
позамислиме се – 16
позамислит се – 132
позволите – XI
позвол'ам – 2, V
позвол'ат – V
поздно – 68
поздраиме се – 32
позицији – 15
познаам – 58
познааме – 135
познанства – 58
појавено – 69
појавуајн'ето – IV, 48
појаит се – 115
појаснам – XI
појауајн'ето – 13
покажа – 7, 38, 77 (2), 84, 105
покажа се – 10
покажаа – IX, 1, 61, 74, 77 (2), 78, 121 (2)
покажам – 9, 100
покажат – 14, 46, 57, 79, 84, 113
покажат се – VI, 81, 94
покажиме – VII, VIII, 45 (2), 92
покажит – 110
покажит се – 7, 21, 64
покажуајн'е – 107
покажуат – 4, 58, 95, 131 (2), 138
покажуат се – 93, 98
покажуаше се – 3
покажуваат – 2 (2), 27, 56
покажуваат се – 95
покапризничит – 53
покојнијо – 8
покојнијот – 50, 96
поколејн'а – 136 (2)
поколејн'е – 49 (2), 65, 72, 93, 135
покорат – 121
покорените – 135 (2)
покорители – 107
покорителите – 135
покорител'ката – 130
покрај – 67

покро(в)ител’ство – 60
покровител’ство – 60
покроители – 95
покроителство – 13
покроителството – 5
покроителствуала – 16
покроителствуат – 15, 25
покроител’ – 16
покроител’ки – 16
покроител’ство – 60, 130
покрстуајн’е – 142
покрстуајн’ето – 97, 142 (2)
покушејн’а – 37
поле – 29, 33, 123 (2)
полезни – 93
полезно – 41, 80
полето – 131
полза – IV, 3 (2), 6 (3), 7 (2), 9, 12 (2), 13, 15 (2), 24 (2), 25 (2), 26 (4), 29 (2), 30 (2), 31 (2), 32, 33, 34, 35, 36, 38, 39, 44, 48 (2), 53, 73, 77, 79, 84, 86, 87 (2), 88, 90, 92 (2), 93 (2), 100, 111 (3), 126
ползата – 41, 64
ползуајн’е – 41
ползуаме се – 24, 33
ползуат се – 41, 53, 62, 115
ползуаше се – 119
ползуваат се – 58
политика – VI, 16, 17, 27, 49, 50, 51 (4), 52 (9), 53 (3), 55 (2), 56, 59 (2), 63 (2), 74, 76, 83 (2), 91, 128, 130
политикани – 52 (2)
политиканствуам – VI
политиката – 5, 24, 30, 52, 57, 58, 74
политичен – 35, 39, 51, 77, 104 (2), 106 (2), 107, 124 (2), 128, 129, 131, 132
политически – 22
политическијот – 93, 99
политическите – 99
политички – 34
политична – IV, VI, 40, 41 (2), 43, 63 (2), 70, 71, 73, 100 (2), 101, 108, 130, 142
политичната – VI, 51, 64, 66, 70, 125
политични – 14, 15 (2), 22 (2), 41, 51, 73, 106 (2), 107, 114, 130, 142
политичните – 38, 52
политично – V, VI, 1, 6, 16, 51, 77, 80, 128, 131
политично- – 108
политично-механичен – 108
политичното – 18, 44, 53 (2), 57, 107
полна – VI, 3, 25 (2), 55, 56, 119, 142, 145
полната – 33, 41 (2), 74
полни – 19, 53
полно – III, VI, VII, VIII, XI (2), 2 (2), 23, 33, 45, 57, 69, 73, 74, 75, 76, 105, 137
полномок’ност – 26
полност – VIII, X
полното – IV, 33, 34, 77, 78, 79, 99

положај – 47
положејн’е – IX (2), 18, 24 (2), 70, 77, 79, 95, 122, 128, 136, 140
положејн’ето – 4, 5, 18, 33, 58, 67, 69, 84
положител’ни – 42 (2)
положител’нијот – 35
положни – 72
положно – 86
полоина – 13, 70, 78, 85 (2), 118, 144
полоината – 2, 123
полон – 88
полумесец – 121
полуостров – 15 (2), 16, 17, 50, 52 (3), 56, 60, 76, 77, 103 (4), 106 (2), 108, 109, 116 (2), 117, 118 (2), 121, 124, 125, 127, 128, 129, 143
полусамостојна – 130
полусознател’но – 142
полчишча – 116, 117
полчишчата – 117
пол’зуат се – 57
пол’цкијот – 102, 109
помагаа – 110
помагаат – 26
помагал – 59
помагала – 54
помагаме – 33
помагат – 6, 27
помег’у – IV, 68, 71
поместени – IV
помина – 85
поминаа – IX, 50, 51, 72, 85 (2), 116
поминат – 27
поминатијот – 107
поминатите – 92
поминафме – 39
поминиме – 84, 94
поминит – VIII, 25
поминуат – 86
поминуваат – 21, 49
помислит – 26
помислит се – 40
помислифме – 50
помисл’ат – 128
помогнит се – 1, 33, 65
поможа – 16, 60 (2)
поможаа – 110
поможам – 54
поможат – 25, 95 (2)
поможиме – IX, 42
поможит – 26, 52, 54
поможит се – 1, 24, 40
поможуваа – 119
помоки – 1
помоките – 56
помолиме се – 67
помок’ – 32, 34, 49, 54 (2), 59, 75, 77
помок’ите – 56
помок’ници – 55
помок’та – 69, 87, 142
понака – 4
понапред – 74
понапреднијо – 2
понапредните – 40
понишчуајн’е – 133

пон'атије – 101
пон'атја – 127
пон'атјата – 54, 87
пон'атјето – III (2), 121
пооструајн'е – 32
попадна – 66
попаднит се – 65, 117
попитаме се – 108
попои – 5, 21
попраат – 36
попраат се – 36, 43
попраит – 40
попраит се – 33
попрауајн'е – IV, 38
попрашајте – 57
по-прег'е – 5
популʼаризирано – 117
популʼаризират – 8
популʼарност – 65 (2), 81, 82
поразија – 17, 55, 59, 84
поразијата – 59
порамниме – 66
порамнуајн'е – III-IV
порамнуајн'ето – III
поробените – 95
поробит – 85
Портата – X, 4, 30, 31
портфејл' – 81
Порфирородни – 104
посакаат – 21
посветит – III, 42, 43 (2)
посегуајн'а –13
по-силна – 11
посланици – 4, 20, 58, 59
после – IV, VII, IX, X (2), XI (2), 3 (2), 4, 5, 10 (2), 14, 17, 18, 26, 28, 30, 32, 33, 35, 39, 43 (3), 54, 55, 57, 58, 61, 64, 65, 66, 68, 69, 73 (2), 75, 85, 88, 93, 96, 97, 98, 101, 104 (2), 107, 109, 112, 114, 117 (3), 120 (2), 123, 128, 130 (4), 133 (2), 134, 143, 145
последица – 102, 104
последици – VI, 34
последната – 6, 10, 31, 39, 49, 50, 52 (2), 53, 58, 59, 94, 96 (2), 102, 108, 110, 112, 118, 126, 128, 130
последни – 43
последнијот – 66 (2), 110, 121, 134, 138
последните – 5, 12, 29, 36 (2), 57, 59, 81, 86, 87, 94, 96, 104, 112, 123, 124, 125 (2), 126, 137, 139, 140 (2)
последнити – 50
последници – 135
последно – 36, 43, 52
последното – 2, 38, 43, 47, 56, 107, 110
последовател'но – 58
последуат – 32
последуатели – 72
последуач – XI
последуачи – 86, 90, 143
последуачите – 98
последуваа – 34
послоицата – V, 66
послужи – 70
послужија – 69, 76

послужиме – IX, XI
послужит – 41, 44 (2), 61
послушајн'е – 119 (2)
послушно – 40
посрбени – 104
посрби се – 103
постаајн'е – 40, 86, 100
постаајн'ето – 106
постаат – 100, 133
постаат се – 112, 130
поставка – 17
постаена – 45
постаени – 128
постаено – 17
постаит – 24
постаифме се – 5
постапат – 11
постапиме – 5
постапит – 5, 136
постапит се – 11
постапоко – 29
постапоци – 4, 17, 38, 53, 59, 67 (2), 73, 74, 114
постапоците – 31, 33
постапуајки – 64
постапуајн'ето – 91
постапуаме – IX
постапуат – 36, 63
постараат се – 36
постарајат се – 23
постарам се – 9, 100
постауајн'е – 105
постауат – 105
постепено – VI, VII, IX, 38, 107, 108, 136, 142 (2), 143 (5), 144
постепеност – 142
постепеното – 75, 106
постои – 69
постојаната – 38, 117
постојани – X
постојанијот – 39
постојано – X, 20, 38, 57, 117
постојанство – 58
пострада – 11
пострадаа – 86
постраданото – 33
пострадат – 28
постред – 70
постредин – 111
постројуајн'е – 85
потврдуајн'е – 129 (2)
потврдуафме – 122
поткрепат – 55
поткрепија – 93
потомство – 135
потпадна – 130 (2)
потписаа – VIII
потребат се – 23
потреби – 14
потребните – 41
потребност – 141
потребности – 22, 28, 30, 47
потресат – 78
потресоа се – 1
потрпит – 17
потрудит се – 41
потсетит се – 57
потсетуајн'е – 124
потурчуваат – 121
потчинат – 139
потчинат се – 123

потчинените – 121
по-умерени – 19
поучат се – 27
поучно – 27
пофалит се – 19 (2)
пофал'ам се – XI
пофал'т се – 2
поцрпуат – 79
почва – IV, V, VI, 24, 33, 37, 41 (2), 43, 44, 45, 71 (2), 72, 80, 98, 99, 126, 134
почиваат – 126
почиват – 124
почиваше – 51
пошчо – V, 13, 45, 46, 55, 115
пр. – 18 (2), 32 (2), 34, 60, 64, 75, 82 (2), 87, 89, 90, 102 (2), 105, 108, 137 (2), 138 (3)
праа – III (2), 5, 12, 28, 60, 75, 86, 111, 140
праат – 1, 14, 49, 64, 65, 66, 86, 87, 94 (2), 96, 98, 111 (3), 121, 141, 144
праата – 31, 32, 36 (2), 70, 92
правеа – 116
правителство – 12
Право – 7, 8 (2)
православни – 22
праеа – 8
праедно – 11, 12
праедност – 16
праедноста – 16
праедности – 16
праејки – 63, 111
праела – 67
праени – 5
праено – 27
праец – III, VI, 38 (2), 69, 92, 119, 141
праецот – 142, 145
праеше – 39, 104
праздна – IV
праздни – 56
празна – 101
праи – V (2), 5, 87
праија – 118
праијот – III
праил – 58
праилна – 18
праилни – 38, 43
праилно – IX, 11
праил'ни – 69
праил'но – 109
праил'ното – 100
праиме – 46, 126
праина – 6
праината – 82
праините – 25
праит – IV, VII, 15, 31, 40, 51, 59, 66, 92, 136, 137, 139
праит се – 26, 40, 55, 56, 83, 140, 143
праители – 53
праителства – 1 (2), 14 (3)
праителствено – 4 (2)
праителственото – 4 (2)
праителство – VII (2), 4 (2), 5 (2), 6, 11 (3), 25, 27, 28, 29, 36, 51, 72
праите'лство – 38
праителството – IX

праител'ства – 54, 84
праител'ствата – 86
праител'ствена – 56
праител'ствената – 74
праител'ствени – 54, 59
праител'ство – 52, 55, 56 (2), 71, 73 (3), 74, 76 (2), 86
праител'ството – 38, 56 (5), 70, 74 (4)
праиме – 1
прајк'аат – 25, 90
прајк'аат се – 56
прајк'ат – 126
прајк'аше – 85
практични – 138, 140
практичните – 140
практично – 96, 140
прао – VII, VIII (4), 6, 13 (3), 14, 22 (2), 23, 24 (3), 25, 42, 61, 76, 79, 85, 114, 124, 126 (3), 134, 135, 136 (2), 137, 140 (2)
праоверните – 122
праопис – 141, 144, 145 (5)
праописа – 145
праописи – 143
праописната – 82
праописот – 142 (2), 143, 144 (3), 145
праославије – 22
праославијето – 16, 22 (3)
праославна – 16, 22, 30, 61
праославни – 16 (2), 17, 60, 77, 143 (4), 144
праославните – 11
праотијата – 74
праото – 12, 36 (2), 51, 126
прародител'цки – 49, 50
прашајне – 90
прашајнјето – 87
прашајн'а – XI, 20 (2), 43 (2), 46, 53, 56, 64, 65, 73, 76, 89, 100 (4), 109, 114, 128, 132 (2), 133
прашајн'ата – 132
прашајн'е – V, 1, 2, 6 (2), 9 (2), 10, 12 (3), 13 (2), 15, 16 (2), 17, 29, 30 (2), 34 (4), 40, 46 (3), 47, 49 (2), 51, 52, 54 (3), 56 (2), 62, 70, 72, 73, 74, 75 (2), 76 (2), 77, 78, 79, 83, 84 (4), 86 (4), 87, 89, 90, 91, 92 (2), 93, 99, 105, 109, 112, 113, 123, 128, 132
прашајн'ето – 9 (2), 10 (2), 11 (2), 12 (2), 13 (2), 18 (3), 31, 43, 46 (3), 47, 52, 56 (2), 57, 69, 70 (2), 80 (3), 81, 83, 84, 86, 87, 88, 89, 91, 92, 103, 104, 105, 112, 129, 133, 141
прашан'ето – 47
прашат се – IX, 8, 62, 114
прашаше се – IX
прв – IV, 58
прва – 135
првата – V, 53, 58, 59, 63, 70, 86, 89, 103, 106, 112, 113, 124, 126, 134, 143
првен – 26, 71
први – VII, 143, 144

првијот – 76
првите – 36, 38, 72, 89, 94, 95, 100, 112, 119, 124 (2), 125 (2), 135
првни – 31
првно – 85
прво – IV, XI, 23, 24, 25, 35, 41, 43, 47 (2), 54, 56, 57, 65, 80, 81, 82, 102, 104 (2), 107, 116, 117, 127, 133, 135, 138, 145
првоначално – 97
првостепен – 64
првостепено – 47
првото – 19, 28, 42 (2), 52, 54, 63, 68, 72, 101, 105, 129
пребегаа – 72
пребројени – 61
преводат – 66
превосходна – 98
преврат – VIII, 87 (2), 136 (3)
прегешнијот – 130
прегледаме – X, 49, 80
прегледат – 120
прегледат се – 87, 92
прегледуајн'е – 87
прегоарат – 61
прегоори – IX
преграда – 45
пред – VIII, IX, 2, 3, 16, 25 (2), 27, 31, 38 (3), 39, 40 (3), 41 (4), 42 (2), 43, 44, 45, 46, 60, 66, 70, 75 (3), 86 (3), 89, 91, 95, 98 (2), 109, 121 (2), 122, 123, 125
пред вид – 80
предаајн'а – 102
предаат – 136
предаат се – 14
предаваат се – 135
предадат се – IX-X
предаде – 52
предадеа се – IX
предадоа – 49
предадоа се – 124
предаит – 51
предајн'а – 94
предајн'ата – 134
предајн'ето – 142
преданост – 89
предателцко – 2
предател'ство – 29
предвидат се – 2 (2)
предвидени – 38, 60
предвидит – 55
предвидит се – 29
предвидуаше се – 75
предвременоста – 3
предгоор – III
предедо – 126
предедовци – 114, 115, 116 (2), 120, 123 (3), 135 (3)
предедои – 100
предел – 88 (2)
пределите – 127
предземени – 92
предизвикаа – 46
предизвикано – 78
предјавуат – 15
предложејн'ата – 29
предложејн'е – 2, 29
предложената – XI

предложени – 33
предложи – 1
предмет – 21
предназначена – 86
предостаат се – 80
предостаит се – 80
предотврак'ајн'ето – 35
предполагајки – VII
предполагајн'а – 80
предполаганијо – 10
предполагафме – 44
предполагаше – 75
предположиме – 31
предпочетофме – 49
предпочитаат – 38
предпочитаваат – 38
предпочитаме – 45
предпочитат – 39
предпочитуајн'е – 89
предпочтено – 105
предпријатија – 69
предпријимачка – 38
предрасудок – 36 (2)
предрасудоци – 92
предречит – 29
предречит се – 27
председател'ствуаше – 73
председател'ствувани – 73
председник – 30, 73
председничеството – 74
представуајн'ата – 4
предстаен – 19
предстаиме – 9, 80
предстаители – 6, 16, 18, 30, 62, 64, 72 (2), 87
предстаителите – 22
предстаител' – 57, 58, 62, 87
предстаител'ки – 16
предстајтелите – 14
предстауајн'а – 54
предстауајн'е – 123
предстауала – 114, 129
предстауат – X, 101
предстауат се – VI
предстауваат се – 70, 88
предубедејн'а – 82 (3)
предупредат – 71
предупредат се – IX
предупредит – 55
предшественици – 46
прег'е – 5
прег'ешната – 63
прег'ешно – 136
преживуат – III
презеле – 123
президент – 1, 4
презираа – 122
презираат – 120
презрејн'е – 116, 125 (2), 136
презрејн'ето – 122, 124
презреното – 122
презрител'но – 116
преимушчества – 138
прекинит – 33
преко – 6, 48, 74, 110, 116, 135, 137, 139 (2), 141
прекор – 45
прекрасен – 57
прекрасна – 61
прекрасните – 35
прекратејн'ето – 36
прекратуајн'е – 34

прекрстат се – 141
прекрстени – 117, 121
прекрстија – 120
прекрстуајн'е – 117
прекрстуваат – 117
премена – 143
преминаваат – 136
преминат – 84
преминит – 28
преминуваат – 62, 110
пренебрегуат – 84
пренесит – 99
пренесоа – 7, 73
преобладаваат – 109
преобразуајн'а – 38
преобрнуваа се – 88-89
преодна – 14
преодни – 99
препјатствија – 77
преполнија се – 1
преполоуваат – 144
препородуајн'е – 143, 144 (3)
препраија – 115
преработена – 142
преработуат – 144
преранија – 48
преса – 19
пресата – 56
преселејн'ето – 103
преселија се – 103
пресел'уајн'е – 103
пресече – 25, 143
пресече се – 121
пресечит се – 1
пресечуајн'е – 75, 105
пресечуваат – 119
преследуајн'е – 72
преследуајн'ето – 37, 95
преследуана – 21
преследуат – 95
преследуат се – 21
Преспа – 140
престанаа – 93 (2)
престанат – 25
престаниме – 40, 126
престанит – 20, 36, 136
престанит се – 127
престапни – 22
престапник – 55
престапно – 55 (2)
престапното – X
престапуајн'ето – VIII
престиж – 58
престол – 120
престолнина – 140 (2), 141
престрек'аат се – 37
претенденти – 80, 81
претендираат – 37
претензји – 15
претенцији – 5, 63, 64, 70 (2), 114, 128
претенцијите – 78, 114
претенцји – 78
претеран – 91
претечат се – 32
претопат – 122
претположејн'ето – 93
претпочитаме – 95
претстаителите – 14
претстауваат – 127
преуспеваме – 33
префрлија се – 71

при – VII, X, XI (2), 3, 7, 9, 10, 11, 13, 17, 20, 33 (2), 34, 35, 39, 41 (4), 44, 50, 51 (2), 53 (2), 63, 71, 79, 86 (3), 90, 91, 98 (2), 101, 102 (2), 103, 106, 109, 116, 119, 124, 125, 130, 137, 140 (3), 141, 144, 145 (2)
прибавуат – 10
прибауат се – 5
приближно – 43, 70, 102
приведе – 70
приведени – 101
привилегија – 138
привилегји – 25
привилигироана – 130
привржeнци – 18, 69
привржeнците – 5, 19, 97
приврзаност – 65, 119, 145
приготвени – 39
приготвија се – 118
приготвиме се – 53
приготвуат – 80
придаат – VI, 56
придаат се – 1, 2
придаваат – 56
придржуат се – 24
придржуаше се – 73
придржуваа се – 91
приемаше – 4
приемени – 20
призвајн'е – 42
призвани – 74
признаа – 113
признаајн'е – 8, 20, 108, 109
признаана – 21
признаат – 36, 112, 113, 118
признаат се – 55, 98, 109 (2), 110 (2), 114
признаваа – 122
признаваат – 5 (2), 65, 112, 113, 114
признаваат се – VII, 11, 93, 109, 110
признаена – 21
признаиме – 92
признаит се – 10, 11, 24, 114
признајат – 99
признајат се – 9, 21
признајиме – 66, 133
признајит се – 38
признајн'е – 34
признајн'ето – 120
признафме се – 124
приимаа –VIII
приимано – 19 (2)
приимат – 105
приимит – 32
пријатели – 95
пријател'ство – 51
пријател'цки – 35
пријатен – XIпријатна – 73
пријатно – 3, 49, 124
пријем – 94
пријемено – 56 (2)
пријимајн'ето – 69
пријимаме – 67
пријимат – 29, 59
пријимат се – 38
пријимит се – 130, 141
пријмат се – 21
прикажуајн'ето – 116

прикажуаше се – 116
прилагајн'ето – 28
Прилеп – 105, 140, 141 (2)
Прилеп- – 141
Прилеп-Битол'а – 141
Прилепцко – 145
Прилепцко- – 20-21, 109, 138, 141
Прилепцкото – 109
прилики – III (2), IX, 55, 66, 92, 101, 102 (4), 104 (3), 105, 106 (2), 111, 114, 118, 119, 134, 138 (4), 142, 143
приликите – III (2), IX, 104, 106 (2), 138
приложејн'а – 2
приложиме – 38, 42
применуат се – III (2)
примерна – 89
примерно – 77
примеси – 116
примират се – 25, 51, 105
примири се – 104
примирил се – 104
примирит – 24
примирит се – 104
примирифме се – 121
примируајн'ето – 26
принадлежат – 62
принадлежеше – 120
принадлежит – 90
принадлежноста – 101
принесеме – 32
принесените – 2
принизени – 122
принизеност – 122
принудат – V, 3
принуден – 32
принудена – 28
принудит – 29, 32 (2)
принципа – 145
принципи – 145
припаметени – 111
припаметиме – 82
припаметуат – 91
приписуат се – 13
припишит се – 76
приравнит – 86
природната – 107
природни – XI, 132
природно – 15, 23, 82, 115
присвојено – 76
присвојит – 96 (2)
прискрбије – 2
присоединит се – 104
присојединената – 84
присоједини се – 9
присојединија се – 119
присојединиле се – 107
присојединит – 34, 78
присојединители – 107
присојединајн'е – 24, 26, 73, 83, 119
присојединајн'ето – 15, 26 (2), 27, 51, 137
присојединуат се – 73
присојединуваа – 118
пристапеше се – 35
присторуваат се – 95
пристрастно – 48
притегл'уат – 111
прихожани – 11

прихожаните – 11
причина – 19, 52, 53, 59, 66, 68, 69, 76 (2), 116 (2), 127, 134, 140
причината – 60, 61, 63 (2), 76, 113, 114 (2), 125
причини – 15, 54, 64, 110, 112, 122, 138, 139, 143
причините – 24, 45, 57, 89, 128
причинуат – 36
пробудија се – 125
пробудит се – 69
пробудуајн'е – 69 (2), 70
проверени – 41 (2)
провинциални – 85
провинција – 27, 35, 143
провинцији – 35
програма – 25, 62, 63, 73, 74 (4), 90 (2)
програмата – 67
прогрес – 37
продолжаат – 27, 28
продолжаат се – 31, 39
продолжаачи – 136
продолжаваа – 130
продолжаваат – 33
продолжат – 101
продолжат се – 128
продолжатели – 72
продолжејн'е – VI
продолжит – V, 37
продолжит се – IX, 32, 105
проект – VII, IX, XI, 2, 33
проектите – VIII (2)
проекто – VII
проектот – IX
проживуајн'ето – 92
произведе – 53
произведејн'а – 138
произведоа – 54
произвол – 53
произлез – III (2), 7, 20
произлезе – 77
произлезот – 128
произносуваа се – 85
происход – 95, 107
појави се – 69
појавит се – 134
појавуајн'е – 69
појавуат се – 108
појауајн'а – 144
појауале – 100
прокламират – 80
проклинат – 91
пролет – 133 (4)
пролетта – 29
проливав – 96
проливала се – 32
проливафме – 33
пролиена – 30
пролиената – 44
пролијена – 126
пролијената – 33
пролијет – 54
променејн'ата – 137 (2)
проникнати – 62
проникнит – 80
проникнуат се – 38
пропаганда – 12 (2), 21 (4), 37, 48 (2), 51 (2), 52, 70, 85, 86 (2), 89 (2), 90, 91 (2),

93 (2), 94, 97, 98 (4), 113 (4), 134 (2)
пропагандата – 85, 87, 91, 98
пропаганди – VI, 19 (3), 20 (2), 21 (6), 22 (5), 23 (3), 24 (2), 25, 28, 33, 35, 38, 45, 68, 77, 89, 98 (3), 99 (4), 113, 114, 134 (2), 138
пропагандираат – 65, 73, 74, 87
пропагандирајн'ето – 80
пропагандиран – 99
пропагандирано – 76
пропагандират – 37
пропагандистите – 87
пропагандите – VI, 13, 20, 21, 25 (2), 26, 28, 33, 38, 40, 44, 45 (2), 68, 92, 97, 105, 131 (2), 134 (4), 137, 139 (2), 141
пропагандно – 85
пропагандцка – 85
пропагандцката – 85
пропагандцките – 139 (2)
пропадали – 26
пропаднит – 31
пропаст – 63, 79, 93, 144
проповедуам – IV
проповедуат – 23
пропушк'аат – 119
просветејн'е – 40, 43, 61
просветејн'ето – 143
просветен – 42
просветиме – 42
просветуајн'е – 131
просветуајн'ето – 40
просветуафме се – 143
просјаци – 26
проследит се – 138
проста – 124
простираа се – 103
простите – 39
просто – IX, 3, 46, 56, 80, 82, 86 (2), 101 (2)
пространство – 137 (2)
протежејн'ето – 106
протест – 21
протестанство – 22
протестанството – 22
протестираат – 140
протестуат – 13
против – VIII, 3, 4 (2), 6, 9, 11 (2), 13 (2), 14, 17, 21 (3), 22, 23, 29, 33, 51, 52, 53, 60, 76 (2), 79, 80 (2), 84, 91, 96, 98, 101, 104, 112 (2), 117, 118 (2), 120, 121, 130 (3), 133 (3), 134 (5), 138 (2), 140
противат се – 80 (2)
противија се – 121
противит се – 81, 140
противни – 91 (2), 133
противник – 121
противници – 46 (2), 69, 99, 100, 101 (4), 102, 120
противниците – 100
противно – 134
противното – 32, 79
противоречит – 114
протиодејство – VIII, X
протиоположен – 6

протиоположна – 111
протиоположни – 3
протиоположните – 92
протиоречат – VII
протиоречит – VI, 7, 98
протиоречје – VI
протиостааме се – 14
протиостаафме се – 144
протиостојит – 104
проф. – 87 (2), 90, 103, 115, 129 (2)
професори – 58
процветаајн'ето – 20
процветуајн'е – 20
процентите – 31
процес – 99, 102, 107, 108, 132
процеса – 103
процесот – 103, 106, 142
прочее – 115
прочетени – IV
прочетено – 1, 45
прочитам – 58
прочитани – IV
прочитано – 68
прочно – 111
прошчааше се – 39
психолошкото – 137
психологијата – 135
психолошка – 137
публикуајн'ето – X
публикуала – 54
пунктои – 68
пушки – X
пушчи – 17
пушчил – 58
пушчил се – 58
пушчит – 37
Р. Хр. – 143
работа – IV (3), VI, 2, 5 (2), 7, 8, 9, 16, 23, 25, 32, 36, 38 (2), 39 (7), 40 (3), 41 (2), 42 (2), 44, 57, 62 (2), 65, 68, 73, 74, 76, 78 (2), 83, 100, 101, 110, 123
работаат – 93
работајн'е – 40
работајн'ето – 134
работат – 16, 53, 83 (2), 85, 93, 97, 125 (2)
работата – 6, 14 (2), 22, 76, 119
работеа – 72, 84, 93, 110, 123, 125 (2), 144
работејн'е – VI (2), X, 12, 16, 21, 38 (2), 39 (3), 41 (5), 42 (3), 43 (3), 45, 63, 88, 100, 131 (2), 137 (4), 139
работејн'ето – 38, 39, 43, 44, 64, 86, 88
работејн'ото – 41
работефме – 97
работеше – 31, 39, 73, 84 (2)
работи – V, VIII, 1 (2), 7 (2), 13, 15 (2), 16, 18 (3), 20, 21, 22, 23, 24, 30 (3), 32 (3), 39, 41, 42, 55 (3), 56 (2), 58, 65, 67, 69, 76, 85, 115, 119 (2), 126
работит – 5 (2), 6 (3), 12, 41, 115
работит се – 12, 41, 42, 90

работите – VIII, 4, 14 (3), 30, 48, 59, 96, 119, 126, 142
работници – 39
равновесје – 53
равновесјето – 76
равнодушно – 14, 134
равноправни – 17
равноправност – 25, 27, 32
равноправноста – 32
Радев – 7, 18, 74
радост – 94
радуаме се – 94
радуваат се – 94
разберат – VII, 14, 61, 96
разберат се – 12
разберит – 100
разберите – 59
разбира се – 102
разбираат – 59, 122
разбираат се – III
разбирајки – IV
разбирајн'е – IV (2), 66, 90
разбирајн'ето – III
разбирала – 96
разбирам – 18
разбираме – 114
разбират се – 7, 16, 21, 49, 83, 85, 90, 112, 114, 121, 124, 132
разбирит се – 10
разбирливо – 101
разбојник – 121
разбраа – 5 (2)
разбрал – III
разбраните – IV (2)
разбрано – 59
разбрафме – 5
разбудено – 70
разбудуајн'е – 125
развиваат – 79
развивајн'е – 26
развиват се – 80
развија се – IX
развијајн'е – VI, VII (2), XI, 25, 39, 61, 69, 94, 131, 132 (2), 133, 136, 142, 144 (2)
развијајн'ето – 40 (2), 68, 79, 82, 88, 128, 137, 144
развијала се – 131
развијале се – 131
развијано – 144
развијан'е – 75
развијат – 68
развијат се – 13 (2), 98 (2), 137
развијени – V, 4
развијено – 68
развијет – 67
развијит – 61
развијит се – 37
развитије – 78
развитијето – 86
развитје – 25, 77, 98
разврзуајн'е – 30
разгледаат се – 69, 100, 132
разгледаме – 22, 46, 47, 66, 80
разгледат се – 69, 81, 141
разгледаф – 100
разгледит се – 80
разгледуајн'а – 132
разгледуајн'ето – 132
разгледуат се – 56, 112

разгледуваат се – 20
разгоарано – 57
разгоор – 58, 127
разгоорен – 145
разгоорниот – 144
разгоорот – 57
разграничени – 103, 106, 129
раздвојеност – 33
разделејн'е – 35 (2)
раздели се – 102
разделија – 47, 106, 118, 121
разделит се – 134
раздел'уајн'е – IV
раздел'уајн'ето – 26, 35
раздел'уат се – 111
раздор – 22, 132
раздробени – 123
раздробуајн'ето – 106 (2)
раздробуаме – 47
разен – 119
разјаснам – 100
разјаснит се – 18
разјаснуат – 43
разјединуајн'е – 132
разлика – 3, 6, 20 (2), 21, 27, 44, 56 (2), 65, 74, 93, 109, 110, 122
разликата – 142, 143
разликуале се – 103
разликуат се – 92, 115 (2)
разликуваа – 122
разликуваат се – VIII, 37, 60, 123
различен – 47, 144
различит – 115
различит се – 115
различни – 13, 73, 101 (2)
различно – III, IV, 77
разл'ика – 56
размери – 69, 94
разместено – 65
разместуајн'е – 119
размрсит – 139
разни – III (2), VI, VIII, 1 (2), 2 (2), 12, 19, 22, 23 (3), 38, 45, 47, 65, 103, 106, 107 (2), 118, 126, 130
разните – 19, 24, 101
разно – 28, 31
разногласје – 31
разорат се – 59
разорејн'е – 33
разори – 34
разоруајн'е – 31, 33
разочаруајн'ето – 56
разочаруваа се – 50 (2)
разполагат – 89
разработиме – 144
разрез – 7
разрешејн'ето – 30
разрешуајн'ето – 13
разрознуваат – 106
разрушајушча – 42
разрушат – 45
разруши – 51
разрушиме – IV
разсудуајки – 81
разум – 14, 136
разумни – 18
разумно – 41, 43
разумност – 43
раја – 121 (2)

рајати – 122, 123
рајатин – 122, 123
рајатцка – 122, 123
рајатцки – 122, 123
рајони – 11
рака – 8, 35, 37 (2), 50, 55, 78 (2), 110, 120, 141 (2)
раководит – 145
раководна – 17
раководци – 3 (2), 14, 18, 19
раководците – 2, 14
ракоодат – 145 (2)
ракополагајн'ето – 52, 57, 59
ракоположи – 92
ракоположит се – 52, 54
рамни – 36
рамновесјето – 15
рамносил'но – 112
рамо – 117 (2), 123 (2)
ранат – 49
ранејн'ето – 59, 61
ранит – 32
рано – 2 (2), 29, 68, 142
раса – 36
расипаа – 96
раскајајн'е – 50
раскријет се – 127
распадајн'ето – 120
располагаат – 89
располагаме – 131
располагат – 4, 61, 84
распоредба – 56
распределејн'ето – 42
распределени – 107
распределено – 39
распространената – 22
распространени – 127
распространените – 22
распространено – 110, 111, 112
распространуало се – 9
распространуат – 111
распространуваа се – 142
расрдат се – 25
расрдеа се – 122
расрдил се – 123
расрдиме – 121
расрдит се – 121
растит – 81, 97
растојајн'е – 77
растуруајн'ето – 90
расудуајн'а – IV (2), 101, 129 (2)
расудуајн'ата – 52, 128
расудуат – IV, 81
расудуваат – 96
расфрлиме – 59
расходуат – 24
расцепејн'ето – 46
расцепуајне – 112
расцепуајн'ето – IV
расчетите – 75
расчето – 34
ратуваат – 8
раци – 3, 17, 23, 26, 47, 75, 95, 139, 141
раците – 10, 16 (2), 22, 28, 30, 45, 49, 51, 52, 54, 75, 77 (2), 85
рачкор – 18, 66, 69, 78 (2)
рашират – 31
раширејн'е – 33

раширејн'ето – 78
раширен – IX, 109
раширена – 113
раширени – VI
раширит – 25
раширит се – 139
рашируајн'е – VII
рашируат се – 107
реална – 144
революција – 133
революцијата – 133 (4)
революциона – 69
революционерите – 133-134, 134
револ'уција – VI, X, 4, 6, 27, 39, 76, 93
револ'уцијата – VI, 8, 38, 42
револ'уцији – 27
револ'уцијна – 67
револ'уционата – 42, 72 (2), 73, 90
револ'ционери – 72 (2)
револ'ционерите – 39, 76
револ'уциони – 7, 72, 99
револ'ционијо – 7
револ'уционо – 39
револ'уционото – 41, 42, 42, 75, 112
ред – IV, VII, 6, 7, 20, 30, 34, 48, 49, 50, 58 (2), 59, 92 (2), 112
редактор – 91
редактори – 58
редом – 1, 5, 6, 36, 86, 112
режим – 51, 53
режки – 107
резиденција – 140
резјумираф – 68
резол'уцији – 19
резол'уцијите – 19
резултат – 12, 35, 56, 59, 62, 66 (5), 75 (2), 91, 94, 119, 125, 128, 136, 137 (2)
резултати – VI, 4, 55, 68, 72, 75, 75, 76, 86 (2), 88, 91, 97, 104
резултатите – X, 2 (2), 18, 41 (2), 68, 69, 70, 82, 91
резултатно – 87
резултатот – 2, 50, 131
резул'уцији – 19
Рејтер – 57
рекле – 123
рекол – 123 (2)
рекоф – 26 (2), 58, 68 (2), 79, 83, 100, 128
рекофме – 16
религија – 22
религијата – 22
религиозен – VI, 28, 32, 97
религиозна – 38
религиозната – 28, 122
религиозни – 11, 21 (2), 22 (2), 23, 29, 33, 38, 77, 133, 138
религиозните – 11, 21, 22 (2), 23 (2), 24, 27
религиозно – 13, 25, 28, 38 (2), 43, 80, 133
религиозно- – VII (2)
религиозно-национални – VII

религиозно-националното – VII
религиозното – 27, 139
религјозни – 19 (2)
религјозно- – 19
религјозно-националните – 19
репресалији – VIII
рервол'уционите – 4
Ресен – 105
рески – 84
ретко – 130
реферати – 64
рефоматорцките – 38
реформа – 23 (2), 82
реформаторцки – VII
Реформаторцките – 133
реформаторцките – IX, VIII, XI, 133
Реформаторцките Сили – 133
реформи – IV, V (4), VI, VII (4), VIII (4), IX (5), X (3), XI (3), 2, 3, 4 (3), 16, 20, 27, 28, 33 (2), 51 (2), 52, 108, 133
реформирајн'ето – 82
реформите – VII, VIII (2), IX (2), X (6), XI, 9, 28, 99, 133
реч – 22, 108
реча – 137 (2), 138, 143
речам – VII, 100, 129
речат – IV, 2, 17, 29, 40, 68, 82, 101 (2), 112, 114, 132 (2)
речата – 137 (2)
речено – 54, 128, 129
реченото – 75, 127
речефме – 122
речеше – 121
речи – 18, 21, 64, 108, 143
речиме – 12, 53, 56, 62, 114, 127, 131
речит – X (2), 29, 54, 96
речит се – IV, IX, 12, 34, 39, 46, 47, 48, 84, 106, 109, 112, 129, 140, 142
речите – 7
речнични – 108
речничнијот – 145
решаајн'ето – 86
решаам – 43
решаат – 92
решаат се – 18
решаваат – 20, 30 (2), 74, 76
решат – 34
решат се – 99
решејн'ата – 29
решејн'е – 56 (2), 87
решејн'ето – 11, 16, 29, 34 (2), 72, 75, 77, 86 (2), 109
решено – 13, 87
решеше – 52
реши – X, 61
решија – 90, 118
решит – 9, 10, 84
решит се – 9, 10, 12 (2), 13, 15, 34, 76, 80, 86, 92, 105, 112
решител'нијот – 53
решител'но – 93
решиф се – IV
риба – 28

Римјаните – 97, 115 (3), 119
рисијаните – 124
рисјани – VII, 1, 36 (2), 37, 70, 77, 122 (3), 123
рисјанин – 51, 123
рисјаните – 7, 36 (3)
рисјанство – 22, 143
рисјанството – 82, 121, 142
рисјанцки – 4, 10, 28, 38, 123
Ристич – 57
роб – 115
робои – 115 (3)
робуаме – 78
робуваат – 40
робцки – 53 (2)
родејн'е – 50
родејн'ето – 102
родија – 50
родители – 136
роднинцките – 106
родом – 91, 93, 97
родство – III (2)
рог'ат – 96
рока – 141
ролите – 84
рол' – 120
рол'а – 12, 16, 17, 30 (2), 79, 81, 84 (2), 93, 120, 128, 140
рол'ата – 83, 84, 89, 90, 96 (2), 120
Романец – 115
Романците – 116
романцки – 115
рони – 84
ронка – 141
Ростковцки А. А. – 8, 16
рубли – 50
рука – 141
Румелија – VIII, 9, 10 (2), 51, 73, 84
Руси – 50, 54
Русија – 4, V (2), VI, VIII (3), 5 (2), 6, 13, 16 (4), 17 (5), 20, 24, 28, 29, 30 (2), 50 (4), 51 (5), 52 (6), 53 (5), 54 (7), 55 (2), 57, 60, 61 (2), 63, 67, 76 (2), 82, 84, 96 (4), 110
Русите – V, 45 (2), 50 (6), 52, 56, 59, 60, 63, 66, 126
руска – 17, 64, 102
руската – 16, 50, 52 (2), 56
руски – 17, 66
рускијо – 4, 20
рускијот – X, XI, 56
руските – 16, 50, 51, 59 (2)
руско – 3, 31, 53, 86, 110
руско турцка – 31, 110
руско- – IX, VIII (2), 2, 5, 49, 124
руско-австријцки – IX, VIII (2), 2
руското – 4 (3), 5 (2), 6, 10, 50, 51, 52, 56 (3), 58, 60
Руско-турцка – 49
Руско-турцката – 5
руско-турцките – 124
русофили – 51, 52, 56
русофилство – 52, 53
русофилството – 53
русофобското – 61

русофобство – 61
рушат се – IX, 107
рушит – 42
Рушчуклија – 105
С. Стефанцка – 106
С. Стефанцка Бугарија – 106
С.-Американцки – 64
с.-з. – 113 (2)
Сава – 85 (2)
Савцкото – 88
сакаа – 7, 19, 30, 48, 49 (2), 50, 86, 91 (2), 121, 122, 144
сакаат – V, IX (2), 4, 8 (2), 10, 15, 50, 53, 55, 63, 66, 71, 72 (2), 87, 94, 95 (3), 100, 102 (2), 134
сакајки – 10, 48, 138
сакајн'а – 3 (2), 135 (2)
сакајн'ата – 9
сакајн'е – VII, 41, 42, 76
сакајн'ето – 41, 135
сакакви – 66
сакал – 114, 121
сакала – IV, 54 (2)
сакале – 102
сакам – X, 40, 54
сакаме – IX, XI, 3 (2), 9, 41, 42, 113, 135, 137
сакат – IX, V (2), 6 (2), 11, 12, 29, 51, 53, 55, 56, 71, 96 (2), 118, 123, 135
сакат се – 14
сакате – 57
сакаф – XI, 100, 132
сакафме – 45 (3), 61
сакаше – X, 84
сам – 3, 21, 41, 115 (4), 136 (3)
сама – VI, 34, 50, 76, 96, 130
самата – IV, 7, 8, 24, 28, 92, 110
сами – IX, 11, 12, 30, 34, 44, 45, 47, 63, 64, 65, 71 (2), 74, 87, 91, 95 (2), 96 (2), 124, 126
самијо – 6, 8, 17, 72
самијот – 41, 80, 87, 114, 115
самите – 7, 9, 11 (2), 17, 20, 35, 48, 70, 81, 93, 114, 128
само – III, IV, V (2), VI (3), VII, VIII (4), IX (2), XI, 2, 3 (4), 4 (4), 5 (2), 7 (3), 8 (3), 9 (2), 12, 13, 14 (4), 15, 16 (3), 17 (4), 18 (2), 19, 21 (2), 22 (3), 23, 24 (2), 25, 26 (2), 27 (3), 29 (2), 30, 31, 32, 33, 35, 36, 37, 40 (5), 41, 42 (2), 43, 45, 47, 48, 49, 55, 56, 57, 58, 59, 61 (3), 62 (3), 63 (2), 65 (3), 66, 68, 70, 71, 72 (2), 73, 75, 77, 78 (3), 79 (3), 80 (6), 81 (2), 82 (2), 83 (5), 86 (2), 87, 88 (2), 89 (3), 91 (2), 92 (2), 94 (4), 95 (3), 96, 97 (4), 98 (3), 102, 103, 104, 109, 111, 112 (2), 113 (2), 114, 115, 116 (3), 117 (2), 118, 121, 124 (3), 125, 127 (3), 128, 129 (2), 131, 132 (2), 133 (6), 134 (9), 135, 136

(3), 137, 139, 140 (2), 141 (2), 143, 144
самобитна – 127
самобитно – 131 (2)
самобитност – 131
самозванци – 18
самомнејн'е – 65
самоотвржена – 62
самородно – 7
самосознаајн'е – 11, 43, 68, 69 (2), 71, 75, 79, 82, 86, 88 (2), 102, 118, 123, 128 (2), 134, 144
самосознајн'е – 38, 68, 70, 76 (2), 78, 101, 111, 123, 132
самосталното – 131
самостојен – 47, 50, 129, 130
самостојна – 24, 49, 50, 51 (3), 52 (3), 53 (2), 63 (2), 108 (2), 128, 130
самостојната – 51, 52, 55, 131
самостојни – 16, 55, 61
самостојнијот – 131
самостојно – XI, 25, 47, 52, 60, 64, 101
самостојност – 17, 119
самостојното – 136
самото – 14
самоупраа – 25 (2), 27
самоупраија – 49
Самуил – 131
Самуилоото – 118
санджак – 113
Сарафов – 72, 73 (4), 74
сасед – 104, 108
саседен – 115
саседни – 24, 34, 70, 73, 104, 108, 114, 124, 131, 138, 142
саседнијот – 115
саседните – 6, 65, 71, 101, 115, 130
саседно – 103 (2)
саседство – 110
сашност – 7, 72
сашчествуајн'е – 25, 27, 28, 36 (2), 46, 90, 109, 127
сашчествуајн'ето – 45, 67, 95, 127 (2)
сашчествуат – VI
сашчествујушчијо – 48
сашчност – 80, 81
Св. – IV, 1, 45, 67, 68, 85 (2), 88
Св. Климент – IV, 1, 45, 67, 68
Св. Сава – 85 (2)
свад'аме – 37
свалит – 83
сведејн'а – 30, 41 (2), 42 (2)
свесен – III
свет – 1, 7 (2), 8, 29, 37, 38, 69, 73, 83, 89, 113, 120
свети – 62
светијн'а – 62, 135
Светислав – 115
свето – 36 (2), 114, 135
светов – 8
Светосавцкото – 85
свешчено – 136
свидетели – 70
Свирчо – 96
Свирчовци – 96, 126

свифме – 121
своему – 47
своето – 7, 92
свои – VI, 14, 23, 71, 72, 91
своијте – 77
своите – III, VI, 1 (2), 3 (2), 4, 5 (2), 14, 19, 21 (2), 36, 73, 76, 77, 86, 99, 142
свој – 16, 35, 39, 47, 64, 92, 104, 107, 112 (2), 114, 138, 141 (2)
своја – 15, 27, 36, 45, 50, 57, 59, 60, 74, 77, 85, 93 (2), 94, 97, 98, 131, 134, 137 (2)
својата – 1, 12, 15, 17, 22, 23 (2), 26, 32, 36, 41, 42, 52, 53, 56, 57, 59, 61, 72, 74 (2), 75 (2), 77, 78, 79, 88, 92, 94, 95, 98 (2), 104, 107, 118, 136
своје – 47, 75, 135
својевремено – 46, 47
својевременоста – 132
својеобразни – 16, 134
својеобразно – 131
својето – IV, 27, 38, 39, 41, 42, 48, 50 (2), 51 (2), 54 (2), 55, 77, 89, 92 (2), 93 (2), 103, 110, 125, 133, 135, 137, 143, 144
свои – III, IV, 17 (2), 20, 21, 23, 24, 26, 30 (2), 34, 35, 38, 41, 42 (2), 43, 47, 49, 59, 64, 75, 91 (2), 101, 109, 110, 116, 120, 127, 134, 136, 137, 139, 142, 143 (2)
својите – III, 11, 12 (2), 13, 20, 24, 25, 26, 27 (2), 33, 40 (2), 42, 46, 49, 51, 52, 53, 55 (3), 63, 66, 68, 70, 75 (2), 81, 82, 85 (2), 87, 90, 91, 94, 95, 96, 101, 107 (2), 109, 128, 135, 136
својо – 7, 8, 24, 36, 39, 42, 43, 135
својот – 29, 33, 41 (4), 42, 43 (2), 64, 75, 82, 88, 92, 94, 107, 113, 135 (2), 136 (5), 141
својства – 140
својствата – 142
својствени – 13
својта – 2
свршена – 68
свршеше се – 55
сврши – 92
сврши се – 85, 121
свршил – 92
свршит се – 133
свршуајн'е – 23
свршуајн'ето – 91
свршуваат се – 115
се – 45, 68 (2), 73, 93, 107, 126, 136
сѐ – IV (2), VII, VIII, IX (2), 3, 5, 7, 10, 38, 49, 52, 55, 57, 60 (2), 62, 65, 66, 75 (2), 79, 81, 89, 92, 94 (2), 98, 100, 117 (2), 121, 122, 123, 125, 128, 131 (2), 133, 134 (2), 135 (2), 136 (3), 137, 142, 143

себе – VIII, 7, 17 (2), 20 (2), 23, 24, 30, 34, 37, 39, 41, 42 (2), 43, 47, 57, 60, 64 (2), 65 (2), 68 (2), 77, 79, 80 (4), 81, 87 (2), 91, 95, 97, 99, 100, 101, 103, 105, 106 (2), 107, 111, 115 (2), 122, 128, 130 (2), 136 (5), 139, 140, 141, 144
Сев.-Американцките – 96
север – 94, 107, 119, 141
северна – 105, 140, 141
севернијот – 141
северните – 129 (2)
северо- – 94
северо-исток – 94
сега – IV (3), V (2), VI, VIII, IX (2), X (2), XI (3), 2, 5 (2), 9, 12 (4), 13, 19 (3), 20, 22 (5), 26 (2), 27, 29 (2), 30, 31, 33, 34 (3), 36, 38 (3), 39 (3), 40 (3), 43, 44 (3), 46 (6), 47 (2), 48, 49 (3), 50 (2), 53 (5), 55 (2), 59, 61 (2), 69, 71, 75, 76 (2), 77, 78, 79, 81, 82 (2), 83 (2), 84, 87, 90, 96 (2), 97, 98, 100, 101 (2), 102 (3), 104, 105, 106, 108 (2), 109, 110, 111 (2), 112 (3), 114 (2), 121, 124, 125 (2), 126 (2), 128 (2), 129, 131, 132 (6), 133 (5), 138 (3), 140, 141, 143 (2), 144 (3)
сегашна – 118
сегашната – 19, 31 (2), 32 (2), 43, 77
сегашни – 127
сегашнијо – 3
сегашнијот – 35, 37, 109
сегашните – VIII, 102, 103, 106 (2), 114, 133, 134, 137
сегашно – 89, 107, 144
сегашново – 14, 75
сегашното – 2 (2), 3, 4, 12, 20, 27, 29 (2), 33, 34, 44, 54, 68, 78, 105, 109, 144
седалишчето – 140
седат – 58
седеа – 32
седејте – 54
седница – 1, 45, 68
сејит – 22 (2)
секаде – 5, 21, 22, 67, 82, 116, 120
секадешно – IX
секакви – 31, 33, 77, 79, 83
секаков – 97
секо – 4
секоа – 8, 15
секоаш – 2, 94, 138
секога – VIII, 16, 35, 101, 104, 118
секогаш – 20
секого – 42, 94, 105
секој – III (3), IX, 18, 22, 27 (2), 37, 41, 42, 47, 56, 64, 65, 66, 82, 89, 92, 94, 105, 111 (2), 118, 119, 136, 137, 138, 139, 142

секој пат – IX, 37, 42, 56, 82, 89, 105, 142
секоја – 24, 25, 32, 47, 49, 56, 61, 95, 108, 133
секоје – 2, 12, 61, 62, 66, 108, 132
секретар – 57
села – 5, 8 (2), 28, 37 (2)
селата – 37 (2)
селцки – 13, 37, 38
селцките – 28
селцкото – 5
сел'ани – 5, 9
сел'аните – 9, 20, 39
семе – 61
сепаратизм – 68, 69, 72, 90, 93 (3), 94, 96, 97, 99 (3), 100 (2), 134 (2)
сепаратист(ц)ко – 71
сепаратисти – 71, 72, 93, 96, 99
сепаратистите – 72
сепаратистично – 71
септ. – 45
септем- – 4
септември – 1
Сереско – 113
сериозноста – 33
серјозно – IX
серце – 73
серцкијот – 113
сесилен – 3
сестрано – 47
сет – III, IV (2), V (7), VI (3), VII, VIII (5), X, XI, 2 (2), 3, 4 (6), 5 (7), 6, 8 (3), 11, 13, 14 (2), 15 (2), 16, 17 (2), 18 (6), 21, 22 (2), 25, 26 (2), 27, 29, 30, 31, 32, 34, 37 (3), 39, 40, 42, 43 (3), 44, 48 (6), 49 (4), 50, 51, 52, 53, 54 (3), 55, 56, 57 (2), 58, 59 (4), 60, 62 (2), 63 (2), 64 (4), 65 (6), 66 (5), 69, 71, 74 (2), 75 (3), 77 (2), 79 (2), 81 (3), 82 (2), 83 (2), 87 (2), 88, 90 (2), 91 (3), 92 (3), 93 (3), 94 (3), 95 (22), 96, 97 (2), 98, 99, 101 (2), 106, 107 (2), 109, 110 (3), 111 (4), 112, 113 (3), 114 (2), 115, 118 (2), 119 (2), 122, 127, 128, 129 (3), 132 (4), 133 (2), 134 (3), 135, 136 (2), 137, 138 (2), 140, 141 (3), 142, 144 (2)
сета – 1, 8, 30, 34, 36 (2), 46, 49, 54, 57, 76, 77, 79, 99, 113 (2)
сето – V, 31, 34, 42, 43, 57, 77, 128, 135, 136
сецело – 93
си – IV, V, VII, VIII (2), IX, 1, 2, 3, 5 (2), 8, 9, 16 (2), 18 (2), 21, 23, 26 (2), 27 (2), 29, 31, 32, 34, 35, 39 (2), 41, 43, 45, 46, 47 (2), 52 (2), 54 (2), 55, 57 (2), 59, 60, 64, 65, 68, 69, 70 (3), 71 (2), 72, 73, 74, 75, 77, 78 (2), 80, 82 (3), 89, 90

(2), 91 (4), 92, 95 (2), 96 (5), 100, 106, 107, 115 (5), 116, 118, 121, 122, 123, 125, 126, 133 (2), 134, 137, 138 (3), 139, 143, 144, 145
сигурно – 55
сијат – 107
сијн'а – 64
Сијн'ото – 119
сијот – 1, 19, 30, 32
Сила – 3, 133
сила – VII, 4, 9, 28, 61, 74, 79, 84, 100, 120
силата – IV, V, 46, 47, 66, 97, 106
силен – 77, 136
Сили VIII, IX, XI, 28, 29, 30 (3), 33, 77, 86, 96, 133 (2)
сили – III (2), IV (2), VI, 15, 18, 20, 23, 24, 25 (2), 28, 32 (2), 35, 38 (2), 41, 42 (2), 43, 59 (2), 62, 63, 64 (2), 66, 71, 139
Силите – 31
силите – V, VII, 33, 39, 65
силна – 11, 94, 117 (3), 131, 134 (2)
силната – 6, 8, 134
силни – 15, 59, 118
силнијот – 70, 98, 104
силно – VIII, 29 (2), 69, 79, 87, 131, 136
сил'но – 55
Симеона – 120
симпатија – 56
симпатијите – 83-84
син – 105
синои – 96
сиромашкото – 76 (2)
систематична – 68
сите – IV, IX, 2 (2), 4 (2), 5, 6 (5), 7, 8 (4), 14 (2), 15, 18 (3), 20 (3), 21 (4), 22 (4), 23 (4), 24 (2), 25 (4), 26 (3), 28 (2), 29 (4), 30 (2), 32, 33 (4), 34 (2), 35, 36 (2), 37, 38 (2), 39, 40, 41, 42 (4), 43 (3), 44 (3), 45 (2), 46 (2), 47 (2), 50 (3), 53 (2), 54 (2), 56 (3), 57 (2), 58, 59, 60, 61 (5), 62 (8), 63, 64, 65 (3), 66 (3), 68, 71, 72, 73 (3), 74, 75 (2), 78, 80, 81, 83 (2), 86, 87 (3), 88, 89, 91, 92, 93 (2), 94 (3), 97 (2), 98 (2), 99, 100, 101 (3), 102 (2), 103 (5), 105, 106 (2), 107, 108 (4), 109, 110 (2), 111 (6), 112, 113, 114, 116 (3), 119, 120 (3), 122, 123, 124 (2), 125, 127, 129 (2), 130 (3), 131 (2), 132 (3), 133, 134, 135 (2), 137 (2), 138, 139 (3), 141, 142, 143 (3), 144, 145
сити – 71
С-је – 96
скапи – 111
склонат – V, 79
склонефме се – IX
скокои – 38

скокоите – 38
сколија – 10, 62, 85 (3), 91 (2)
сколијата – 23, 139
сколији – 5 (2), 13, 21 (2), 28, 60, 85, 86, 87, 88, 92, 97
сколијите – 9, 11 (2), 15, 21, 37, 80, 108
сколијцка – 23, 33, 139
сколијцката – 23
сколијцки – 21
сколијцкијо – 11
сколијцките – 22
сколијцко – 25, 139
сколијцкото – 28
Скопје – 52, 105
скопцкијот – 141
скоро – XI, 11, 33, 60, 69 (2), 76, 124, 136, 142, 144
скрепја – 73
скутоите – 17
слаб – 56
слав – 115 (2)
славно – 3
следат – 90
следните – 109
следното – 53, 129
следователно – 9
следствено – 63, 86, 92
следствије – 78 (2)
следуат – 133
слепи – 17, 29
слепо – 67, 89
сливаат се – 103, 114
сливат се – 108
Сливница – 84, 85
сливничка – 84
слиени – 104
слободен – 50, 53, 63, 124, 132
слободија – IV, VI (3), 8, 20, 21, 40, 41 (2), 43, 51, 56 (2), 63 (2), 71 (2), 75, 83, 122, 130, 142
слободијата – 21, 41, 63
слободна – 19, 50, 54, 61, 89, 125, 130
слободни – 21, 73, 125, 144
слободните – 20, 33
слободно – 42, 83, 92
словачкијот – 102
Словени – IV, V, 8-9, 10 (3), 11 (2), 12, 17 (3), 18, 20, 21, 25, 28, 45, 59, 68 (2), 69, 76 (2), 78, 86 (2), 87, 92 (2), 98 (2), 101 (3), 102, 103 (9), 104, 106 (3), 107 (4), 113, 115, 116, 117 (3), 118, 121, 122, 128, 143 (4), 144
Словенин – 116
Словените – 8, 10, 13, 32, 34, 36, 50, 115 (5), 116 (5), 117 (3)
словенофил'ство – 50
словенството – 16, 17, 121
словенцка – 8, 16, 46, 100, 101, 102 (4), 106, 107, 112 (2), 114 (2), 118, 127 (2), 138
словенцката – 43, 87, 101, 102 (3), 107 (2), 108, 127
словенцки – V, 5, 16, 19, 20, 24, 45, 77, 78, 95, 101, 102, 103 (2), 106, 108, 109, 117

(2), 118, 127 (3), 129, 130, 142, 143
словенцкијо – 10, 11
словенцкијот – 15, 102
словенцките – 11, 12, 23, 28, 60, 103, 106 (2), 107, 115, 122
Словенцко – IV
словенцко – V, 11, 13, 28 (3), 70, 99, 101 (2), 113, 117 (2), 125, 131
словенцко- – 102
словенцкото – 10
словесност – 75
словинци – 103, 109
словинцка – 106
словинцката – 106
слоеи – 58
слоесност – 28
сложат – 28
сложно – 47
слуга – 42
слуги – X
служанка – 43
служат – 22, 62, 91 (2), 99
служба – IX, 43, 59 (3), 69, 78, 81 (5), 92, 126
службата – 59
служиле – 115
служит – 19, 20, 82, 99, 110, 111, 140
служит се – 23
служители – 43
слуои – 58
слуот – 137 (2)
случаи – 7
случај – 2, 30, 32 (2), 37 (2), 58, 63, 80, 87, 93, 111 (3), 132, 134, 142
случаји – 22, 48
случајната – 35
случајно – 18
случајност – 124
случајот – 111
слушаат – X, 5, 64
слушано – 140
слушат – 140
сме – IV, V (2), VII (2), 3, 14, 26, 37 (3), 38 (2), 43, 44 (2), 45, 47 (3), 48, 49 (2), 59, 61 (3), 64, 77 (2), 81, 94 (3), 95, 97, 114, 121 (3), 122 (6), 123 (3), 131, 132, 133, 134, 135 (2)
смејат се – 94
смејеме се – 94
смело – 48
смена – 78 (2)
сменуајн'а – 128
сменуано – 128
сменуваа – 116
смисл – 69, 133
смисл'а – 6, 27, 29, 31, 32 (2), 70, 122, 129, 134
смрт – 120
смртен – 138, 139
смртта – 4, 97, 120
снагата – 135
сносно – 28, 46
сносуајн'е – 20, 115
со – III (4), IV (2), V (8), VI (12), VII (9), VIII (9), IX

(2), X (4), XI (7), 1 (2), 2 (2), 3 (3), 4 (4), 5 (6), 6 (3), 7 (10), 8 (2), 9 (4), 10 (3), 11 (5), 12 (6), 13 (7), 14 (7), 15 (4), 16, 17 (7), 18 (2), 19 (8), 20 (5), 21 (5), 22 (4), 23 (2), 24 (2), 25 (2), 26 (2), 27 (2), 28 (5), 29 (2), 31 (2), 32, 33 (4), 34 (3), 35 (2), 36 (4), 37 (4), 38 (2), 39, 40 (11), 41 (4), 42 (4), 43 (7), 44, 45 (4), 46 (4), 47 (4), 48 (5), 49 (3), 50 (7), 51 (7), 52 (2), 53 (9), 54 (2), 55 (3), 56 (3), 57 (4), 58 (10), 59 (5), 60 (7), 61 (5), 62 (3), 63 (3), 64 (3), 65 (10), 66 (6), 68 (2), 69 (6), 70 (5), 71 (6), 72 (7), 73 (9), 74 (7), 75 (10), 76 (5), 77 (5), 78 (3), 79 (6), 80, 81 (5), 82 (4), 83 (4), 84 (9), 85 (5), 86 (8), 87 (8), 88 (3), 89 (14), 90 (6), 91 (2), 92 (3), 93 (4), 94 (5), 95 (6), 96 (4), 97 (4), 98 (5), 99 (3), 100 (2), 101 (4), 102 (4), 103 (2), 104 (8), 105 (7), 106 (3), 107 (11), 108 (4), 109 (2), 110 (3), 111 (2), 112 (9), 113 (2), 114 (6), 115 (9), 116 (4), 117 (10), 118 (5), 119 (5), 120, 121 (7), 122 (6), 123 (6), 124 (4), 125 (7), 126 (7), 127 (5), 128 (3), 129, 130, 131 (5), 132, 133 (4), 134, 135 (8), 136 (6), 137 (5), 138 (2), 139 (5), 140, 141 (4), 142 (7), 143 (6), 144 (7), 145 (2)

собеседник – 135
собираат се – 139
собираше – 85
собири – 20
событија – 69, 71, 130, 144
событијата – 49, 69, 70
событјата – IX, 52
Соборна – 22, 23 (2)
собрајн'е – 145
собствени – 71, 72
собствените – 65
собудајн'е – 70
совест – X, 22, 42
совеста – 21, 41
советите – 60
советник – 120
советници – 140
совместното – 28
совпадаат – VII
времената – 17
времени – 137 (2)
временото – 106, 144
совршен – IX
совршена – 43
совршени – X
совршено – 52, 65, 91, 103, 105, 108, 133
совршенолетна – 50
согласам се – V
согласат – 75
согласат се – 13, 76, 79, 81

согласије – VIII, 139 (2)
согласијето – 87
согласиле се – 13
согласит се – 112
согласје – 37, 48, 76
согласни – 144
согласно – 84, 144 (2)
согласуајн'е – 1, 34 (3), 35, 76, 111
согласуајн'ето – 34
согласуафме се – 122
соглашејн'а – 53
согледуајн'ето – 134
согледуваа – 134
содејство – 53, 63
содејството – 27
содејствуат – 144
содржаат – 144
содржајн'е – 66
содржајн'ето – XI
содржат – 126
содржуајн'е – 31
содржуат се – 80
соединејн'е – 45
соединејн'ето – IV
соединуајн'е – V
соединуајн'ето – VIII
сожалит се – 32
сожал'уајн'е – 22, 36, 105
создаајн'е – 43, 89
создаајн'ето – 14, 112 (2), 138, 139, 140, 141
создааме – 114, 138
создаат – 106
создаат се – 100
создаачи – 90
создаваат – 74
создадат – 4, 5, 10, 86 (2), 139, 141
создаде – 92
создадена – 90, 114
создадени – 104
создадените – 140
создадено – 47, 77
создадиме – 43, 95, 144
создадит се – 6, 139
создадоа – 47, 93
создаит – 98
создаит се – 9, 141
созивајн'ето – 30
созидајушча – 42
созидат – 42
сознаа – 46, 71
сознаајки – 46
сознаајн'е – 13, 41, 43, 75, 136
сознаат – 41, 61
сознааше – 111
сознаваат – 89, 99
сознаваат се – 124
сознаит се – 44
сознајани – 66
сознајаните – 35
сознајано – 124
сознајат – 68
сознајн'е – 63
сознајн'ето – 41, 75
сознател'но – 142, 143
сојединејн'е – 48
сојединејн'ето – V (2), 14, 46, 47, 48, 61, 66, 94, 119
сојединената – 84
Сојединени – 96

сојединени – 111, 132
Сојединените – 64
сојединено – 82
сојединиме се – V (2), 48
сојединит – 111
сојединит се – 23, 74, 79 (2), 105
сојединуајн'е – V, 14, 25, 73, 79, 105
сојединуајн'ето – V, 15, 25, 73, 76, 105, 132
сојединуајте се – 105
сојединуаме – 77
сојединуваат – 97
сојуз – 15 (2), 17, 51, 53 (2), 72 (2), 130
сојузени – VIII
сојузник – 119
сојузните – 117
сојузници – 72, 117 (2), 119 (2), 120
сокоји – 50
сокроишча – 139
солидарната – 25
солидарност – 74
Солун – V, 3
солунцкијот – 141
сомнејн'е – 9, 36
сомнуајн'е – 9, 10, 11, 16
сонародници – V, 47, 55, 91, 95, 101, 129, 132
сонот – 110
сооображејн'а – 140
сооображуајн'а – 23
сообразно – 4
сообразуајки – 73
сообразуајн'а – 11, 14, 18 (2), 33, 60, 62, 80, 81, 86, 139
сообразу'ајн'а – 140
сообразуајн'е – 11
сообразуат се – 23
сообшчуајн'а – 54
сообшчуајн'е – 4 (3)
сообшчуајн'е – 4
сопостауајн'е – 106
сопроводуат – 4
сопроводуаше се – 123
сопротивуајн'е – 31 (2), 33, 79
сопротивујан'ето – IX
соседните – 35, 107
сосем – 31, 73, 84-85, 119, 125, 130, 132, 143
сосим – XI, 22, 39, 44, 61, 79, 82
сослужифме – IX
сосредоточени – 18
состаат – 39, 90
состаат се – 104
составуат – 27
составуваат – 42, 137
состаена, 129
состаија, 75-76, 88
состаиле – 107
состаит се – 64
состаот – 7
состарат се – IX
состауајки – 141
состауајн'е – 39
состауала – 100, 128 (2), 129, 131
состауале – 102, 103

состауат – X, 100 (2), 128 (4), 129
состауваа – 74
состауваат – 66, 101, 111, 114, 127, 137, 141
состоит се – 34, 143
состојајн'е – 29, 47, 57, 65
состојан'е – 44
состојеа се – 116
состојит се – 35, 50, 82
сосредоточуат се – 130
Софија – 2, 4, 19, 34 (3), 71, 72 (2), 73, 74, 81, 85, 141
социализм – 67
социализмот – 65
социалисти – 66
социалистична – 64
сочитаме – 109
сочуа се – 121
сочуаме – 137
сочуано – 110
сочуат – 15, 24, 27 (2), 52, 135
сочуат се – 27, 31 (2), 111, 121
сочува – 120
сочуваат – VII, 24, 27, 121, 135
сочуваат се – 28
сочувство – VII, 9, 60, 65, 91
сочувствуал – 59
сочувствуат – 9
сочувствуаше – 73
сочувствуваа – 9, 74 (2)
сочувствуваат – 98
сочувуајн'е – 52, 112, 131
сочувуајн'ето – 24, 25 (2), 35
спасават – 30
спасејн'е – 94, 97
спасејн'ето – 1, 19, 134
спасен'ето – 17
спекул'ативен – 66
специални – 85
специалните – 144
специално – 97, 98, 117
специјално – 70
списоци – X (5)
сплетени – 34
сплотат се – 66
сплотит се – 77
сплошно – 113
спокојно – 55
сполај – 56
спомин – 25
спор – 70
спорат – 113
според – 9, 113
спориле – 3
способ – 30
способни – 27
способност – 77, 137
способности – 42
справедлиоста – 113
спраедливо – 10
спраедлио – 47
спраедлиоста – 70
спроти – IV (2), VI, 47, 106, 113
сравнител'но – 110
срамнат се – 56
срамниме – 103
срамнит се – 42
срамнуајн'е – 102
Срб- – 124 (2)
Срб-г'аур – 124

Срб-г'аури – 124
Срби – VI, 5 (2), 10 (2), 11 (2), 13, 16, 30, 33, 35, 65, 77, 85, 86 (4), 87 (2), 88 (2), 89, 90, 91 (2), 92, 95 (2), 98, 99, 101, 103 (3), 107, 109 (2), 110 (2), 112, 113 (3), 114, 117, 120 (6), 121 (3), 124, 128, 129 (3)
србизми – 110
србизмите – 109
Србија – V, VI, 6 (2), 13, 14, 15 (5), 16 (2), 24, 26, 34, 35, 45 (2), 48, 65, 70, 71, 74, 75, 78 (3), 83, 84 (6), 85 (6), 86 (2), 87 (3), 88 (3), 89 (5), 90 (3), 91 (2), 92 (6), 93, 94, 97, 98 (3), 99, 104 (7), 106 (2), 110, 113 (2), 118 (3), 119, 121 (2), 125, 127, 129 (2), 130 (2), 131, 145
Србијанци – 88, 90
Србин – 30, 78, 91 (2), 95, 107, 120, 121 (3), 124 (3), 125, 129
Србите – V, 5 (3), 6 (4), 11 (3), 12 (4), 13 (3), 47, 48 (3), 49 (7), 57, 58, 59 (3), 65, 66 (5), 70, 78, 84, 85 (2), 86 (4), 87 (4), 88, 89, 90 (3), 91 (3), 93 (2), 94, 99 (2), 104 (2), 110, 113 (5), 114, 117, 118 (5), 119 (2), 120 (2), 124, 125, 127 (3), 128, 129
србо – 116
Србо Хрватите – 116
србо- – 103 (4), 109 (2), 112 (2), 116
србомани – 88, 89 (4)
србоманни – 17
србоманствујук'ата – 8
србофил – 128 (2)
србофилцка – 57
Србо-Хрвати – 103 (2), 109
Србо-Хрватите – 103 (2), 109, 112, 116
србо-хрватцкијот – 112
србска – 23
србството – 65, 66, 104
србцка – VI, 10 (2), 22, 24, 35, 45, 55, 86, 87, 91, 93 (2), 94, 97, 98 (2), 99 (2), 106, 108, 112, 113 (2), 127, 131
србцката – 48, 51 (2), 52, 59 (2), 70, 84, 86, 87, 89 (2), 90, 91 (2), 93 (2), 98, 103, 106, 113 (2), 128
србцки – 5 (3), 9, 13 (2), 14, 32, 49, 50, 59, 65, 66, 72, 86, 87 (2), 88, 89 (2), 91 (2), 93 (2), 95, 97, 98, 109 (2), 110 (2), 118 (2), 120, 127
србцкијо – 12, 109
србцкијот – 13 (2), 66 (2), 74, 89 (2), 101, 102, 107, 109 (3), 112, 113, 118, 124, 141, 145
србцките – 13, 16, 33, 35, 48, 49 (2), 58, 59 (2), 60, 65 (2), 85, 86, 87 (2), 89 (3),

91 (3), 93 (3), 97 (2), 98, 99, 107, 118, 119 (2), 130 (2), 131
Србцко – 3
србцко – 17, 44, 45, 47, 90, 92, 109, 113, 114
србцко- – 102, 103, 109 (2), 111
србцкото – 10, 47, 64, 86, 88 (2), 93, 120 (2), 125
србцко-хрватцки – 109
србцко-хрватцкијот – 102, 103
србцко-хрватцките – 111
србцко-хрватцко – 109
срдат се – 120
срдечна – 37
срдит се – 14, 96 (2)
средните – 15
средства – 31, 71
средство – 22 (2), 76, 91
сродни – 139
срок – 78
српцко- – 84
српцко-бугарцката – 84
срцата – 22
срце – 51
С-Стефанцка – 96
С-Стефанцка Бугарија – 96
стаат – 60, 136, 144
стаат се – 100
стадији – 39, 99
стаит се – 98
стајн'е – 65, 105 (2), 133, 144 (2), 145
стамба – 56
Стамболов – 60, 96
Стамболова – 51, 53
Стамболовци – 96
Стамболовцка – 53
Стамболовцкијот – 53
Стамболовцко – 71
стамбосуат – 56
Стамбул – V, X, 1, 20, 58, 59, 110
Стамбуловци – 126
стамбуловцки – 60
Стамбуловцкијот – 51
стана – VI, 83, 88, 115, 117, 143
станаа – 51, 52, 69, 70, 72 (2), 75, 93 (2), 119, 122
станале – 107
станат – 17, 33, 80
станафме – 120
станеме – 52
станеше – 10
станит – 10 (3), 25, 43, 55, 71, 83, 98
Станишев – 18
Станишевцкијот – 74
Станчев – 57 (3), 58 (6), 62, 96
Станчеи – 58
стапит – 83
стапка – 46
стар – 36
Стара – 113
стара – 144
Стара Србија – 113
старата – 22, 144
стари – 82 (2), 137
старина – 143

старите – 42, 88, 102, 140
старо- – 88, 90, 110 (2)
старомакедонцки – 36
старо-македонцките – 110
старо-македонцкото – 110
старо-Србијанци – 88, 90
старост – 81
старото – 82, 107, 110, 145
статија – 100
статији – 56 (3), 100, 132
статијите – 8
стена – 144
степен – V, 3, 14, 50, 71, 77, 138, 140
степента – 40, 56
стеснени – 41
стечејн'ето – 102, 138
стечен'е – 77
стига – 101
стипендијанти – 85 (2)
стипендијантите – 85
сто – 49, 60, 129 (2)
стоит – 112
стојат – 114
стојит – 66
стокмиме – 112
столетије – 124
столетје – 52, 117
столицата – 139
столкнуајн'а – X
столкуваат се – 75
стопани – 37, 38
сториле се – 37, 103
сторит се – 101
страдал'ци – 1
стражејн'а – X (2)
стражејн'ата – X, 8
страна – III, IV (2), IX, X, 2, 8, 32, 38, 39 (2), 45, 47, 52, 54 (2), 56, 60, 61, 63, 65, 70 (2), 75, 76 (2), 78, 95, 98 (2), 103, 106, 108 (2), 111, 113, 115 (2), 124, 125, 127, 132, 136, 137
страната – X, XI, 9, 24, 88, 98, 113
страни – 20, 111
странство – 57
страф – 9, 17
страшен – 116
страшно – 48
стред – 68 (2), 82, 87, 90, 94, 133
стреди – 80
стредиземни – 2
средина – 92
средината – 93, 109, 139
средини – 87
средните – 37, 104, 106
средно – 5, 6, 86
средно- – 28, 104
средно-вековните – 104
средното – 108, 109
средно-учебните – 28
средста – 80
средства – 33, 64, 80, 101, 137 (2)
средствата – 80
средство – 65, 71, 81, 94, 95 (2), 135
стремежи – 88
стремежите – 87, 90

стремејн'ето – 104, 141
стремиме се – 45
стремит се – III
стретат – 28
стретит – VIII, 11, 25, 82, 94
стретит се – 11
стретства – 131 (2)
стрек'а – 34 (2), 35, 44, 129
стрек'ат – VII, 94
стрек'ата – 34, 82
стрек'но – 35
строго – 106
стродни – 101
струја – 88
студенти – 64, 65 (2), 71
студентство – 58
студентцки – 45, 64
Студентцко – 68
субјективни – 140
суверенитетот – 120
судба – 104, 130 (2)
судбата – 27, 53, 70, 75, 91, 95
судби – 30
судбина – 70
судбините – 18, 84
судбите – 6, 70, 71, 74, 75, 77, 101, 131 (2)
судијата – 12
судији – 21
судит – 136
судит се – 2
Султано Н. И. В. – 20, 27
Султано Н. Ц. В. – VII, 38
Султанцко – 25
сум – VI (2), 29, 126, 128
суров – 128
суседи – XI
сфал'ат – 82
сфери – 35
сферите – 35 (2)
сформируајн'е – 46
сформируајн'ето – 102
сформируани – 106
сцена – 70
считат – 64
т. г. – 4
т. е. – 6, 9, 14, 23 (3), 34, 53, 59, 61, 64, 69, 79, 80, 82 (2), 83, 84, 86, 87, 88, 91 (2), 93, 94, 95 (2), 99, 100, 103 (3), 106 (4), 110, 113, 114, 115 (2), 116, 117 (2), 118 (2), 119 (2), 120, 121, 123, 124 (2), 126, 127, 130 (2), 133 (2), 137, 138 (2), 142, 143, 144
та – 3, 32, 55, 61 (2), 107, 141, 145 (2)
таја – IV (3), V (2), 1, 5, 16, 17, 20 (2), 21 (4), 27, 28, 29 (2), 30, 35 (2), 37 (2), 40, 43, 44, 45 (2), 47, 49, 50, 51 (2), 52 (2), 53 (3), 55, 59, 60, 61, 62, 63, 64 (2), 65 (2), 68 (2), 69, 70, 73 (2), 74 (2), 77, 78 (3), 80, 81, 83 (3), 85 (3), 86 (3), 87, 88, 91, 92, 94, 99, 100, 102, 104 (2), 105, 106, 108 (2), 110, 116, 120 (2), 121, 124 (2), 127, 130, 132, 136,

137, 138, 139, 140 (3), 142, 145 (3)
тајна – 17 (2)
тајни – 17, 56, 97
тајно – 85, 88, 90, 98
така – IV (2), V, VI, VIII (2), IX (2), 2, 3, 4 (2), 6, 7 (2), 10, 11 (2), 12, 13 (3), 14, 16 (2), 17 (3), 19 (2), 22, 23, 25, 27, 28 (2), 30, 31 (2), 34, 36, 37 (3), 41, 43, 49, 50, 55 (3), 57, 58 (2), 59, 61 (2), 63 (3), 64, 67, 69 (2), 70, 72 (2), 74 (2), 75, 76, 78, 80, 81 (2), 82 (2), 83, 84, 86, 89, 92, 96 (3), 97 (3), 99, 103 (2), 105 (2), 106 (2), 107 (3), 108 (2), 112, 114 (2), 115, 116, 118, 121 (2), 122 (4), 123 (3), 124 (2), 125 (2), 128 (2), 129 (3), 130, 131, 132, 135 (2), 136, 137, 138 (2), 139, 140 (2), 141 (2), 142 (2), 143 (2), 144 (2), 145
таква – V, IX, 6, 10, 18, 25 (2), 29, 33, 37, 49, 50, 56, 68, 73 (2), 77, 81, 90, 104 (2), 109, 111, 119, 121, 128, 129, 134, 135, 137, 142
такви – 29, 93, 97, 103, 114, 128
таквија – IV, 13, 18, 26, 53, 62, 64, 80, 82 (2), 97, 110, 116, 119, 132, 134, 144 (2)
таквије – 87, 91, 96 (2), 103
такво – V, 26, 32, 34, 35, 43, 48, 50, 55, 69, 87, 95, 100, 105, 106, 139
таквоа – 26, 41, 45, 64, 77, 96, 123
такоа – 71
таков – XI, 24, 32 (2), 35, 37, 42, 57, 63, 66, 69, 88, 91, 93, 111 (3), 119 (2), 130, 136, 141, 142, 143
тактика – 128
там – 78
тамо – III, XI, 2, 9, 10 (2), 12, 13, 20, 21, 22 (2), 45, 48, 51 (2), 52, 54, 58, 65, 69, 74, 78, 82, 85, 94 (2), 95, 109, 123 (2), 125, 128, 136
тамошнијо – 2
тамошните – 57
тамошно – 50
Татарчев – 18
татко – 105, 126
татковината – 105
татковци – 100, 114, 123, 135 (2)
таткоина – III, VI (2), 1, 41, 43, 44, 59, 64, 72, 75 (2), 77, 88, 89, 91, 92, 94 (2), 95 (2), 96, 100, 101, 107, 108, 127 (2), 134 (2), 138
тат'коина – 20
таткоината – III (4), IV (3), VI, VII, 14, 28, 29, 35, 41, 94, 95, 105, 135
таткото – 105

твој – 96
тврдат – 103 (2)
тврдејн'а – 53
тврдејн'ето – 129, 131
тврдефме – 122
тврдија – 103
тврдит се – 86
тврдоглав – 123
тврдоглавци – 124
тврдоглаи – 122
театрото – 1
телеграмите – X
телеграфируат – 1, 2 (2)
телесни – 135-136
тема – 64
темел'от – 42
тенденција – 143, 144, 145 (3)
тенденциозен – 66
тенденциозни – 87
теоретици – 79
теоретиците – 79
теорија – 5 (2), 86 (2), 87 (2), 103, 104, 106, 108
теоријата – 5, 96, 106
теорији – 91
теоријцки – 100
територијалната – 15
термин – 107, 117, 124 (3), 128
термини – 122
тесни – 70
тесно – III (2), 1, 7 (2), 138
тетовцкијот – 13 (2)
тетовцко – 13
Тетоо – 12, 105
течејн'а – 64, 82 (3)
течејн'е – 5, 68 (2), 69 (4), 80 (6), 81 (3), 82 (3), 83 (3), 84 (4), 86, 94, 97, 98 (6), 118, 126, 130, 134 (2), 136, 143
течејн'ето – 66
течен'е – 79, 80
тешка – 20, 141
тешкијо – 37
тешките – 39, 115
тешко – 143
тешкотији – 29
тие – 73
тија – V, VI, VII (2), VIII (2), IX, 1, 2 (3), 4, 10, 14, 15, 18, 20, 21, 22 (2), 23, 28 (2), 32, 33 (2), 42 (2), 43, 66, 69, 82 (2), 83, 100, 102, 107, 111, 128 (2)
тије – III, IV, V (4), VII (2), IX (2), X (2), XI, 3 (2), 4 (4), 5, 8 (2), 10 (2), 12, 14 (2), 15, 17, 18 (3), 19 (4), 22, 26 (4), 27, 30, 31 (3), 36 (2), 37 (2), 38, 44, 47, 48 (2), 49 (2), 52 (2), 53 (3), 54, 55 (2), 56, 57, 58 (2), 59, 60 (2), 62 (3), 68, 69, 71 (2), 72, 73, 74 (3), 75 (2), 77, 78 (2), 79 (2), 81, 82, 83, 84, 86 (2), 87, 88, 90, 92, 93, 95 (2), 96, 97, 98, 99 (2), 100, 101, 102, 103 (2), 106, 107 (3), 108 (2), 109 (2), 110 (4), 111 (2), 113 (2), 114, 115, 116,

122, 127 (2), 130, 134 (2), 138 (2), 140, 141, 143, 145 (2)
тио – 84 (2), 85
тип – 92
типичен – 109
типични – 109
типично – 109, 110 (2)
тискаа – 60
титулата – 118
титулите – 119
тиха – 84
то – VII, IX, X (2), 4, 5, 7, 8 (2), 9 (2), 10, 12, 13, 14 (2), 15 (3), 16 (3), 17, 18 (2), 19, 21 (4), 22, 23 (4), 24, 28 (3), 29, 31 (3), 33 (3), 36, 38, 41 (3), 44, 45, 46 (2), 47, 49 (2), 55 (4), 56, 57 (2), 59, 60, 62 (3), 63 (3), 64, 65, 66, 67, 79 (3), 80 (3), 82, 83, 84, 86 (2), 92, 93, 95 (2), 96, 97, 102, 103, 105, 107 (3), 108 (3), 110, 115, 116 (2), 119, 123, 124, 125 (3), 126 (2), 127, 129 (2), 131 (2), 133, 134, 136, 143 (2), 145
тоа – III (3), IV, VI (2), VII (4), VIII, IX, X (3), XI (2), 3 (3), 4, 5, 6 (2), 7 (4), 8, 9 (6), 10 (4), 11, 12 (2), 13 (2), 14, 15, 17 (3), 19 (2), 20 (2), 21 (2), 22, 23, 24 (2), 25 (3), 26 (2), 27, 28 (4), 29 (3), 31 (2), 32, 33 (3), 34 (4), 35 (4), 36 (2), 37 (2), 38, 39 (4), 40 (3), 41, 42 (2), 43 (2), 46 (6), 47 (4), 48 (3), 49 (2), 50 (5), 51 (2), 52, 53 (3), 54 (3), 55 (4), 56 (4), 57 (5), 58, 59 (5), 60 (5), 61 (4), 62 (7), 63 (4), 64 (3), 65 (4), 66 (4), 67 (2), 68 (4), 69 (3), 70 (3), 71 (8), 72 (2), 73, 75 (2), 76 (5), 77 (2), 78, 79 (2), 80 (4), 81, 83 (2), 84, 85 (4), 87 (4), 88, 89, 90 (2), 91 (5), 92 (4), 93, 94, 95 (2), 96 (3), 97, 98 (2), 100 (3), 101, 102 (2), 104 (2), 105 (3), 107 (2), 108 (2), 109, 110 (2), 111, 112, 113 (3), 114 (5), 115 (5), 116 (2), 117 (2), 118, 119 (7), 120 (2), 121 (5), 122 (3), 123 (2), 124, 125 (4), 126 (2), 127 (2), 128 (4), 129 (2), 132 (2), 133 (4), 134 (3), 135 (3), 136 (2), 137 (2), 138, 139, 140 (3), 141 (3), 142, 143 (5), 144 (3)
тогај – 3 (2), 4, 9, 13 (2), 21, 23, 24 (2), 26, 27, 29 (3), 32 (2), 33, 34, 36, 50, 54, 55, 56, 58, 63 (2), 68, 71, 73 (2), 118, 123, 129 (2), 132, 142, 144 (3)
тој – III, IX, X (2), 6, 38, 51, 53 (2), 59, 63, 69, 70 (2), 72 (2), 78 (2), 80, 81, 85, 88,

91 (4), 92 (5), 97, 98, 103, 111, 114, 115 (4), 117, 118 (2), 122, 124 (2), 130, 131 (2), 132, 133, 134, 135, 136 (2), 137, 138, 141 (2), 142
тоја – III, 7 (2), 13, 29, 35, 37, 38, 41, 44, 50, 51, 52 (2), 56, 57, 58, 78
токмо – 91
токму – X
толерантни – 113
толко – 136
толку – 8 (2), 19, 22, 32, 34, 39 (3), 41, 46, 47, 54 (2), 57, 58, 60, 92, 111, 114, 115, 116 (2), 120
толкуваа – 60
толпата – 74
толчек – 70
торжествуат – 78
тоски – 11
тоските – 11
тостои – 85
точен – 45
точка – 18
точни – 41 (2)
точно – 14, 40, 103, 108, 123
традиција – 70, 93
традицији – 63, 82, 116, 125, 126, 143, 144
трајит – 100
трајна – 52
трајно – 52
Тракија – 111 (2), 112, 118, 124, 125, 127
трако- – 102
трако-илирцката – 102
трактат – VIII (4), 60, 104
трактуајн'е – 30
Трансваал'ците – 56
Трговското – 57
трговци – 37
трговцка – 126
трговцки – 5, 48, 49 (2)
тргоец – 97
требаат – III, 42 (2)
требат – 77 (2)
требаше – 3, 6, 14, 38, 132
требеше – 54, 55, 62 (2), 115
треби – 9
требит – III, IV, V, VII (2), 1, 4, 6, 7, 8 (4), 10 (2), 11, 12 (2), 13, 16, 18 (4), 20 (5), 21 (6), 22 (2), 23, 24 (3), 25 (3), 26 (2), 28, 29 (2), 30 (2), 32, 33, 36 (4), 37 (2), 38, 39 (3), 40 (3), 41 (2), 42 (5), 43 (5), 46 (2), 47 (2), 52 (2), 56 (3), 60, 61, 62 (3), 63, 64 (2), 65, 66, 68, 69 (3), 71, 72, 75 (2), 77 (2), 78 (2), 80 (4), 81, 84 (2), 86, 92 (3), 94, 95 (3), 98, 109, 111 (3), 112, 114, 115 (2), 116, 124, 126 (3), 128, 129, 132 (2), 133 (3), 134 (2), 135, 139 (5), 141 (2), 142, 144, 145 (2)
требност – VII, 39
требности – 11, 119
требуајн'ето – 4

требуат – 20
требуаше – 3
треки – IV, 13, 34, 144
третејцки – 21
третираа се – 125
третирајн'е – 125
третират – 47
трек'а – 5, 105, 133
трек'о – 31, 57, 127
трек'ото – 31, 77
три – VI, VIII, 73, 103, 109, 111 (2), 121, 124, 125 (2), 138
трикатно – 85
трите – VI, 22, 98, 100, 145 (2)
тро – 9
тројица – 57
тројнијот – 15, 51, 53 (2)
трон – 119
трошат – 35
трпеа – 124
трпејн'е – 60
трпит – 32
труд – 39, 41 (6), 42, 65, 66
трудит се – 41
трудностите – 62
трудот – 41 (2)
туг' – 110
туг'а – 32, 110, 142
туг'ата – 142 (2)
туг'ето – 143
туг'и – 40, 67, 95, 104, 107
туг'ите – 33, 42, 97, 99, 138
туг'о – 47, 137
тука – VI, 10, 11 (2), 13, 16, 20, 35, 61, 74, 82, 89, 91, 119 (2), 121, 127, 142
тукашните – 64
туку – V, VI, 18, 21, 66, 82, 108, 143
туку речи – 21, 143
турат – 87
Турци – 10 (2), 30, 123, 124 (2)
Турција – IV, V (3), VII (4), VIII (3), IX (6), X (2), XI (2), 1, 3, 15, 20, 23, 24 (11), 25 (4), 27 (4), 28, 34 (2), 49, 50, 53, 124 (2)
Турците – IV, VII (2), X (3), 1, 8, 11, 27 (4), 32, 34, 35, 36, 53, 117, 121 (9), 122 (7), 123 (2), 124 (2), 125 (2), 128
турцка – 31, 32, 34, 49, 110
турцката – 5, 34, 36
турцки – 9, 14
турцкијо – 11, 31
турцкијот – X
турцките – 1, 11, 21, 24, 27, 32, 124
Турцко – 2, 3 (3), 25, 26, 28, 31 (3), 32, 34, 35 (2), 70, 105, 110, 125, 130, 133
турцко – 54, 122 (2), 124 (2), 129, 130
турцко- – 130
турцко-србцките – 130
турцкото – VII, 15, 24, 27, 28, 31, 36, 121, 122, 124, 129, 130, 143 (2)

Турчин – 121
Турчинот – 121, 123 (2)
к'ја – 117
к'уди – 102
у – X, 13, 25, 35, 40, 41, 45, 50, 57, 61, 62, 63 (2), 70, 76, 79, 88, 91, 96, 97 (2), 98, 115 (3), 118, 123 (2), 126, 129, 130, 134, 142, 143 (2), 145
у општче – 36, 65
убаа – 81, 139
убав – 42, 100, 139
убаи – 65, 69 (2), 140
убао – 30, 64, 124, 140
убедат се – 97
убедејн'а – 22, 90, 97
убедејн'е – 5, 9
убеден – 63
убедени – 75
убеденост – 33
убеди – 7
убедија – 8, 74
убедија се – 51
убедиме се – 60
убедит се – 94, 119, 120
убедител'но – 47, 59
убиваат – X
убијства – X, 60
убити – 8
убитите – 8
уважаат – 135
уважејн'е – 22, 57
увеличаајн'ето – 98, 107
увенчаа се – 87
увенчат се – 12
увераваа – 74
увераваат – 54
уверавале – 91
уверат се – 36
уверејн'а – 67, 75, 83
уверен – 29
увериме се – 69
уверуајн'а – 8
уверуваа – 73
уверуваат – 94
уви – 74
увлечејн'а – 18
увлечејн'ата – 50
увлечејн'е – 50 (3), 51
увлечејн'ето – 50
увлечефме се – 38
увличаат се – 62
увличаше се – 50
уголемат – 95
уголеми се – 85
уголемија се – 86
уголемит се – 99
уголемуајн'ето – 15, 95, 99 (2)
уголемуат – IV
уголемуваа се – 88
уголемуваат – 93
угрожаат – 137
угрожаваат – III
удар – 51, 117 (2), 138, 139
удел – 131
удивени – IV
удивит се – VII
удивуајн'е – IV
удобен – 124
удовлетворат – 11
удовлетворат се – 9, 11, 29

удовлетворит – 3
удовлетворит се – 11
удовлетворуаме се – 47
удовлетворуат – IX
удрат – 118
ужасија – 1
узаконуајн'е – 48
узаконуаме – 48
узнајат – 9
укажајн'е – 136
укорени се – 74, 87
укоренуваат се – 82
украси се – 60
улица – 88
ум – 8, 48, 136
умажа – 47
умалејн'ето – 107
умалит се – 85
умал'аат се – 107
умал'уваат – 57
умен – 42
умерени – 19
умерените – 88
умереноста – 113
уместно – 47
умираат – 39
умно – 125
умножит – 67
умоите – 112
умре – 50
умрит – 120
умствени – 64
умствено – 42, 43 (2)
умственото – 94
Унгарија – V, VI, VIII (3), 16, 27, 76
унгарскијо – 4
Унгарците – V
унгарцки – 20
унгарцкијот – X
унишчија – 125
нишчит – 133
унишчожаајн'е – III
унишчтит – 133
уопшче – 74, 82
упечаток – 65
уплив – 110 (2)
упоменатата – 58
упоменати – 43
упоменатите – 59, 91
упоменатото – IV
упоменаф – 69
упоминуаше се – 125
упорен – 39
упорна – 38
упорно – 41 (2), 85
упорството – 135
употребат – 23, 91
употребените – 145
употребиме – 137
употребит – 15
употребуајн'ето – 64
употребуат – 64, 142
употребуат се – 121, 138
употребуафме – 122
употребуаше се – 107, 116
употребуваа – 76, 125
употребуваат – 131, 137
упраа – 10
управија – 14
управлејн'ето – 11, 17
управуајн'е – 11, 25

упразднит се – 79
упразднуан'ето – 79
упушчејн'а – 77
уредат се – VIII
уредит – 25
урок – 44 (2)
Уроша – 120
Урум- – 11
Урум-милет – 11
Уруша – 120
Урушеијот – 120
усвоено – 76
усвојени – 62, 63
усвојифме – 125
усвојуат се – 145
усилејн'ето – 11, 14
усилено – 70
усили се – 130
усилија – 14, 20, 34, 48 (2), 63, 74
усилијата – 25, 135
усилиме се – V
усилит се – 15
усил'а – XI, 29, 87
усил'ата – VIII (2), 63
ускорит – 30
условија – 31, 41, 108 (2), 125
условје – 41
услуга – XI, 47, 49, 53
услужливо – 72
усмирам – XI
усовршуајн'е – 43
успе – 8
успеа – X, 5, 86
успев – 77
успеит – 11
успеит се – 44
успејајн'ето – VII
успеот – 12, 51, 100
успеф – 2, 12, 26, 32 (2), 84, 87, 92, 130, 143
успешно – 33, 139
успокоејн'ето – 78
успокоит – 88
успокоит се – IX
успокојија се – 96
успокојуваа – 73
установа – 36 (2)
установат се – 34, 38, 44
установија се – 73
установена – 59
установиме – 144
установит – 11, 36
установуајн'е – 36
устата – 117
устно – IV
устоит – 104
устранејн'е – 25
устранејн'ето – 19 (2), 25, 28
устрануајн'е – 19
устрануајн'ето – 28
устројаат – 20
устројаваат – 65
устројат – 65
утврдија се – 116
утврдуајн'а – 5, 6, 68, 99
утврдуајн'ето – 114
утешаваат се – 87
утешен – 58 (3)
утилитарен – 66
утре – III, VIII, 134, 138
уч. – 90 (2)

участије – 7, 26
участје – 20
участјето – 30 (2)
учат се – 85 (2)
учебните – 28
учебници – 80
учејн'ето – 91, 138
учени – 87
учените – 82 (2)
ученици – 71 (2), 72 (3), 85 (3), 89, 90, 103
учениците – 85
училе се – 47
учиме – 81
учиме се – 138
учит – 103
учит се – 23
учители – 5, 21, 57
учител'цка – 85
учрежденија – 72
ушче – X, XI, 2 (2), 3, 4, 6, 7, 9, 10, 11, 15, 26, 31, 35, 37, 38, 45, 46, 48, 49, 53, 57 (2), 58 (2), 60 (2), 62, 63 (2), 69, 70, 71, 73, 78, 80, 87, 92, 94, 99, 103, 104, 114, 115, 117 (3), 118, 119, 124, 125, 126 (2), 127, 129 (2), 130, 131, 132 (2), 133 (2)
факт – 57, 58, 86, 92
факти – 5
фактически – 127
факто – 6
фактои – 2, 35, 61, 116
фактор – VIII, IX, 40, 51 (2), 72, 75, 77, 140
фал'ш – 127
фал'шива – 126
фамилија – 43, 87
фамилији – 102
фамил'но – 106
фанариоти – 124
фанариотцкото – 70
фанатизм – 89
фантазери – 101
фантазијите – 80
фантазираната – 12
фантастични – 40 (2)
фатат се – 118
Февруар – VII
Февруари – 4
февруарцките – IX, X
февруарцкјот – IX
февруарцкото – 3, 4
физиолошко – 137 (2)
физиолошко- – 137
физиолошко-психолошка – 137
физиолошкото – 137 (2)
физически – 38
физическо – 42
фијаско – 2
филозофи – 103
филологијцки – 89, 90
фирма – 12, 93 (2)
Фирмил'ан – 52, 54
Фирмил'ана – 52, 53, 57 (2), 59, 92
флизаат – 20, 95
флоти – 2, 3

фокуси – 7
фонетичен – 145 (3)
фонетични – 108, 110
фонетичнијот – 145
форма – 11
формени – 108
форми – 22
фрази – 85
франкои – 25, 97, 126
Франција – 22
френцка – 2
фрлена – 53
фрлиме – IX
фрл'ат се – 17, 63
фундамент – 100
ханство – 97
характер – 14, 32, 36, 37
характерна – 134
характерни – 109 (3)
характерот – 134, 138
ход – 143, 144
хондрокефалос – 123
храна – 135
Хрвати – 103 (5), 109, 112
Хрватин – 107
Хрватите – 103 (2), 109, 112, 116 (2)
хрватцка – 106
хрватцката – 103, 106
хрватцки – 109
хрватцкијот – 102, 103, 112
хрватцките – 111
хрватцко – 109
хуманни – 95
Хуни – 116
Хуните – 116
хунцките – 116
цар – 118 (3), 120 (2), 131
цариградцка – 15
царои – 118, 123 (2)
цароите – 123
царот – 120 (2), 121
царство – 118
царството – 123
царуајн'ето – 130
царцкијот – 119
царшчина – 123
царшчината – 123 (3)
цел – VII, 6, 7, 20, 30, 34, 59, 66, 92 (2), 143
цела – 5, 10 (2), 24, 26, 34, 48, 70, 78, 79, 94, 95, 104, 105, 113, 130 (3), 132, 139, 144
целесообразноста – 45
цели – 22 (3), 23 (2), 45, 65, 71, 72, 76, 91 (4), 95 (3), 123, 125, 136, 143
целијо – 29
целијот – 116
целина – 102, 108, 111, 114, 129 (2), 131
целината – 111 (3)
целини – 102 (2), 103 (2)
цело – V, 25, 47, 52, 93, 94, 98, 101 (3)
целост – 15, 111 (2), 112
целоста – 24 (3), 25 (3), 26
цел'а – 2, 22, 23, 43, 61, 63, 64 (2), 65 (2), 71, 86, 90, 95, 134, 139, 140
цел'ата – 7, 42, 90, 91
цената – 41

ценено – 39
цениме – 41
ценит – 63
ценост – 41
центр – 35 (2), 61, 107, 110, 111, 139 (2), 141 (6)
централен – 141
централна – 143
централнијо – 127
централните – 109, 113
централно – 111, 112, 140 (2), 145
централното – XI (2), 20, 69, 79, 109 (2), 110, 112, 113 (2), 138 (2), 139 (2), 140 (4), 141
центрои – 141
центрот – 7, 73, 99, 109, 111, 120, 139
цепат – 77
цепат се – 66
цепејн'ето – 102
цепија – 23
церемонат се – VII
церемонија – 26
цермонат се – 75
цивилни – 140
Циганчијн'ата – 57
циркул'ари – 56 (2)
Цоков – 57 (2), 62, 96
Цончев – 74
Цончев- – 74
Цончев-Михајловцки – 74
црвена – 64
црква – 1, 22, 23
црквата – 1, 22, 23 (5), 28, 122, 139
цркви – 22, 36
црквите – 15, 21
црковна – 23
црковните – 22
црковно- – 28, 33, 49
црковно-обшчинцката – 49
црковно-сколијцка – 33
црковносколијцките – 7
црковно-сколијцкото – 28
црковното – 25, 78, 123
Црна – 3, 16
Црна Гора – 3, 16
Црна- – 65
Црна-Гора – 65
Црногорци – 90
Црногорците – 87
црта – 134
црти – 109, 134
час – XI, 60
часои – 97
част – III, 6 (3), 7, 11
части – 8, 11, 26, 113
частично – 9, 14, 17, 78
частичноста – 26
частни – 29
частно – 57
чекаат – 49
чекајте – 54, 73
чекат – X, 136
чекор – VI, 79 (2), 132
честа – 133
честно – 82
често – III, 39, 97, 115, 140
честта – 90

четвртина – 107
четвртината – 2
чети – X (2), 9, 60, 65
четирите – 132
четите – IX (2), X (5), 1, 2, 8 (2), 31, 32, 42
четници – 8, 34
Чехите – 82
чешкијот – 109
чешко- – 102
чешко-словачкијот – 102
чија – 16
чије – 10, 120
чији – 49, 77, 80
чинат – 2
чинат се – 17, 97, 140
чинеа – 2
чинеа се – 89
чинело се – 140
чиниме се – 135
чинит – 41 (2), 131
чинит се – V, 8, 9, 42, 48, 79, 83, 100, 101, 120, 131, 134, 139, 141
чиновник – 91
чиновници – 7 (2), 89, 92
чиста – X, 42, 123
чисти – 40, 88, 110, 112
чисто – 7 (2), 14 (2), 22, 23, 28, 51, 72, 77, 81, 91, 93, 95 (2), 105, 110, 114, 126, 131, 138, 139, 145 (2)
чистосрдечно – 2
читачи – IV, XI
читачот – 100
член – III (2), VIII, 41, 43
членои – III, 17 (2), 18, 42, 45, 62 (2), 63, 64, 81 (2), 90, 111
членоите – 53, 62, 83, 111
членот – III
човечеството – 88
чоек – III (2), 39 (2), 41 (3), 42 (3), 58, 63, 66, 84, 94, 114 (2), 115 (2), 119, 120, 132, 135 (2), 136, 137 (3), 142 (2)
чоека – 43, 82, 114, 137, 140
чоечеството – 64
чоечката – 64, 137 (2)
чоечки – 2 (2), 41
чоечко – 66, 105
чоешки – 40
чоешчината – 39, 105 (2)
чуале – 123
чуат – 36 (2), 92
чуат се – 27
чуваат – 57
чувства – 56, 126
чувствата – 90, 94
чувство – 9, 60
чувствуат се – 92
чудиме се – 6
чуено – 135
чузди – 37
чуздите – 12, 24
чуздо – 124, 136
чуздото – 89
чујат – 50, 73
чујиме – 101
чуму – 50
чуф – 58 (2)

Шар – 113 (3)
Шар планина – 113 (2)
Шафарик – 103, 104
Швејцарија – 64
широки – 4
широко – 18
шовинизм – 66 (4), 89 (2), 91
шовинисти – 48, 66 (2), 81, 91
шовинистична – 129
шовинистични – 128
шопцкото – 112
шосетата – 119
шум – 84, 85, 91
Шуменкович – 97
шумеше – 84
шумот – 7, 85, 86
шчаб – 2
шчо – III (2), IV, V (4), VI (5), VII (3), VIII (5), IX (6), X (5), XI (2), 1 (3), 2 (3), 3 (4), 4 (4), 5 (3), 6, 8 (3), 9 (2), 10 (4), 12 (2), 13, 14 (3), 15 (8), 16 (2), 17 (3), 18 (2), 19 (3), 20 (2), 21 (2), 22 (3), 23 (4), 24, 25 (2), 26, 27 (5), 28 (3), 29 (3), 30 (2), 31 (4), 32, 33 (2), 34 (3), 35, 36 (3), 37 (2), 38 (2), 39 (3), 40, 41, 42 (4), 43, 44, 45 (2), 46, 47, 48 (4), 49 (6), 50 (5), 51 (2), 52, 53 (4), 54, 55 (2), 56 (3), 57 (4), 59 (2), 60 (6), 61 (2), 62 (4), 63 (3), 64 (3), 65 (2), 66, 67 (2), 68 (4), 69 (3), 70, 71 (2), 72 (6), 73, 74 (2), 75 (3), 76, 77 (5), 78, 79 (3), 80, 81 (2), 82 (9), 83 (3), 84 (2), 86, 88 (3), 89 (3), 91, 92 (4), 93 (3), 94 (5), 95 (3), 96 (5), 97 (3), 99 (4), 100 (3), 101 (2), 102 (3), 103 (2), 104 (3), 106 (3), 108, 109, 110 (2), 111 (4), 113 (3), 114 (4), 115 (3), 116 (2), 117 (4), 118 (3), 119 (4), 121 (3), 122 (6), 123 (4), 124, 125 (2), 126 (3), 127, 128 (3), 129 (4), 130, 131 (3), 132, 133 (3), 134 (7), 135 (8), 136 (6), 137 (3), 138, 139 (6), 140 (4), 141 (3), 142 (2), 143 (2), 144 (3), 145 (2)

К. П. МИСИРКОВ

ЗА МАКЕДОНЦКИТЕ РАБОТИ

(Под редакција на Димка Митева)

Скопје 2020

Според изданието:
КРСТЕ П. МИСИРКОВ

ЗА МАКЕДОНЦКИТЕ РАБОТИ

ЈУБИЛЕЈНО ИЗДАНИЕ ПО ПОВОД НА СТОГОДИШНИНАТА ОД РАЃАЊЕТО НА АВТОРОТ

Предговор
на
БЛАЖЕ КОНЕСКИ

Прилози
на
ТОДОР ДИМИТРОВСКИ

ИНСТИТУТ ЗА МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК „КРСТЕ МИСИРКОВ“ – СКОПЈЕ
L'INSTITUT DE LA LANGUE MACÉDONIENNE „K. MISIRKOV“ – SKOPJE
Посебни изданија, книга 8 – Éditions spéciales, livre 8

СКОПЈЕ
1974

П Р Е Д Г О О Р

Секој чоек, како член на некоја обшчина или некоје другарство, имат извесен долг и извесни праа кон и од ниф.
Народот не јет нишчо друго, осим једно големо другарство, осноано на крвно родство, на обшч произлез, на обшчи интереси.
Паметуајн'ето на тоа родство, тоја произлез и тије интереси, заставуат секој член од некој народ, да се одречит од некоји своји праа и интереси за да посветит част от своите сили на обшчата арнотија.
Тоа јет долгот кон народните интереси, за шчо членот од народноста добијат зашчита на својите лични интереси тамо, каде не сет доста само негоите сили.
Долгот кон народот јет тесно врдзан со долгот кон таткоината, зашчо пон'атјето народ јет тесно врдзано со пон'атјето таткоина.
Долгот кон народот и таткоината зависит от приликите историјцки, који преживуат један народ и једна страна. Тој се применуат кон приликите.
Долгот кон таткоината и народот, до негоото осашчествуајн'е, се велит народен идеал и кон негоото осашчествуајн'е требит да се стремит секој свесен чоек.
Народнијот идеал се применуат кон историјцките прилики и тоа, шчо денеска било народен идеал, утре, по негоото осашчествуајн'е, ке отстапит место на друг, за кој по напред мало се мислело.
Често пак од један народ исторјицките прилики требаат или корено изменуајн'е на народните идеали, коренен обрат на идеалите во друг праец, или угрожаваат нему со полно уништожаајн'е.

Народните идеали, или долгот кон таткоината, се разбираат од разни членои на народот различно.
Кој нај верно јет разбрал истинцкијот и нај праијот народен идеал, се видит со порамнуајн'ето на разбирајн'ето на народнијот идеал од разни лица.
За да можит да бидит по-

IV

рамнуајн'е и оценуајн'е на различно разбраните народни идеали, требит, тије да бидат искажани устно или на книга.
Искажуајн'ето на својето разбирајн'е на народните идеали и критиката на таквија не јет праздна работа, зашчо идеалите сет душата на обшчата народна работа и од здравоста на таја душа зависит и здравоста и плодоитоста на самата обшченародна работа.
Лошо разбраните народни идеали само уголемуат народните нестреки, без да донесат полза на народот.
Така разбирајки долгот кон таткоината, јас се решиф, прво, да изложам мојето разбирајн'е на народните идеали на Македонците во једен ред расудуајн'а, прочитани во Петроградцкото македонцко словенцко научнолитературно другарство „Св. Климент", а после и да 'и напечатам во таја книга, каде сет поместени и расудуајн'а, не прочетени во упоменатото другарство.
Со тоа мисл'ам да исполнуам, спроти мојите сили, једен дел од мојот долг кон народот мој и кон таткоината ми.
Мнозина од македонцките читачи ке бидат удивени от појавуајн'ето на таја книга.
За удивуајн'е ке им бидит во неја много.
Некоји ке речат: зашчо отцепуајн'е од Бугарите, кога није до сега сме се велеле Бугари и соединејн'ето, а не расцепуајн'ето праит силата?
Друзи ке расудуат, оти со полното отцепуајн'е, од једна страна, ке восторжествуваат нашите непријатели, кој шчо направуат сите своји сили да ослабат балканцките Словени, за да си подготват почва за раздел'уајн'е на балканцките земји

помег'у ниф, а од друга страна, оти оно ке нѐ натерат нас Македонците, да се откажиме от нашијот прв долг, да се бориме за политична слободија, да разрушиме сѐ, до сега напраено и да зафатиме сѐ одноо, така да се речит, од азбука.
Треки ке најдат, оти јас проповедуам некаков надеж на попрауајн'е на Турците спроти нас и на европејцки реформи во таткоината ни, кога до сега јасно било докажано, оти ни Турција сакала,

V

сакат и ке сакат реформи во Македонија, ни држаите сет наклонени да је принудат Турција, за да ни дајит некакви, па и нај мали реформи.
Држаите, вел'ат мнозина, само играат дипломатична игра со реформи, за да нѐ склонат нас, да се откажиме от вооражена борба со Турција, от која се нарушаат нивнијот мир, а пошчо се одречиме от таја борба, тије ке ослабат да бараат от Турција реформи за Македонија.
Тија сет нај главните возразуајн'а, шчо очекуам од мнозина од мојите сонародници.
Ми се чинит, оти они не сет праи и ето зашчо: Во ноата книга се зборуат, вистина, и за отцепуајн'е и за соединуајн'е, но за отцепуајн'е от тије, шчо сме веке отцепени и со који никој пат не ке ни позвол'ат да се сојединиме, а за сојединуајн'е со тије, со који сме морално задолжени да се сојединиме, и со који сојединејн'ето јет возможно.
Ако со нашето отцепуајн'е од балканцките словенцки народи достигниме сојединуајн'ето на сето македонцко словенцко населејн'е во једно цело, није, не ке ослабниме, туку ке се усилиме, така да од исполнуајн'ето на идејите, шчо сет развијени во таја книга само ке се оправдат послоицата, да јет силата во сојединејн'ето.
Сега се питат: дали од нашето отцепуајн'е од балканцките народи, ке се восползуат нашите неприатели и који сет тије?
Сега во Бугарија јет мода да зборуат, да сет нај големи непријатели на балканцките Словени: Русите и Австро-Унгар-

ците, кој сакаат на почва на македонцкото прашајн'е да се зафатит и продолжит једна борба мег'у Србите и Бугарите, која ке ослабит, силите и на једните и на друзите до таква степен, шчо ке требит да се набркаат во балканцките работи Русија и Австро-Унгарија и првата ке завојуват Бугарија и Стамбул, а втората Србија и Солун.
Јас ке си позвол'ам да не се согласам со такво глабоко политично „далековидејн'е".
Можит, Бугарите и сет праи, кога мисл'ат, оти Русија без

VI

Бугарија не можит да сашчествуат, ни политично, ни економцки, но тоа јет бугарцка политика, а јас не сум намерен да политиканствуам бугарцки.
Јас сум Македонец и интересите на мојата таткоина ми се предстауат така: не Русија и Австро-Унгарија сет непријателите на Македонија, а Бугарија, Грција и Србија.
Само енергична борба со тија три држаи ке избаит од погубуајн'е нашата таткоина.
Борбата со трите балканцки држаи не протиоречит на нашите интереси, кој се достигаат и со револ'уција и со евол'уција, или постепено развијајн'е на нашијот народ во морално-религиозен праец.
Револ'уцијата стана и, ако има најужасни последици за нас, пак даде некој благодатни резултати, со кои шчо можат да бидат задоолени нашите борци за национална слободија: тоа сет Мјурштегцките реформи, кој ке бидат раширени спроти нуждите, шчо ке се покажат со време.
Идејите за полно отцепуајн'е на нашијот народ од друзите балканцки народи, не сет протиоречје на досегашното работејн'е на нашијот народ за слободија, а само продолжејн'е на негоото досегашно работејн'е, на почва евол'уцијна.
До сега нашијот народ се интересуал поеке само со полна политична автономија, а во националните наши интереси допушк'ал башибузукцки да му се набркуат разни неканени гости, како: Бугари, Грци и Срби.

По политичната борба идит значит националната.
Но борбата со пропагандите во Македонија не јет чекор назад, туку напред, зашчо и тука имаме работа со борба за слободија, со борба со мрачните сили, шчо не дозвол'уат на таткоината ни сама со свои очи да гледат своите интереси, ами и наврзуат дзрдзала, шчо омрачуат истината и ѝ придаат бугарцка, србцка и грцка боја.
Време јет да отфрлиме од очите наши мрежите, шчо ни ѝ кладоа националните и верцки пропаганди во Македонија.

VII

За нашите односи ком Турците јас можам да речам само едно: није сме задолжени да напраиме сѐ, шчо се барат од нас, за да докажиме на Турција, оти нејното остаајн'е како европејцка држаа стрек'ат во нас полно сочувство.
Није сме задолжени да бидиме лојални поданици на Н. Ц. В. Султано.
Но при тоа бараме и ке бараме од Негоото праителство цел ред реформи, који ке ни сочуваат нај главните интереси на нашето национално и културно развијајн'е.
Јас мисла'м, оти није требит да бидиме лојални ком Турција, но предполагајки, оти турцкото праителство и народ ке разберат нај после, оти интересите на нивната држаа во Европа совпадаат со нашите и зависат нај много од ниф, а не си протиоречат, и затоа Турците први ке требит да докажат искреното сакајн'е да сет во мир со нас и со тоа да заслужат нашата поддржка на нивните интереси.
Ако пак тије мисл'ат со нас да не се церемонат, и да лажат Европа и нас со реформи, који не ји исполнуат, то не ке се удивит Турција, ако и није обрниме нашите возгледи кон Европа и од неја бараме, да се воведат во таткоината ни со сила тија реформи, шчо се признаваат от силите европејцки за истинцка требност за успејајн'ето на религиозно-националното и културно развијајн'е на македонцките рисјани.
Европа ке обрнит возгледите на нашите барајн'а зашчо она јет задолжена да напраит тоа со два мег'ународни актои: про-

екто за реформи во Македонија од февруар и мјурцштегцкијот проект.
Тије два мег'ународни актои ни обек'аваат постепено рашируајн'е на реформите во Македонија, и со тоа даат ни прао да се обрак'аме до двете реформаторцки држаи со меморандуми и по друзи патишча, за да им покажиме на нашите религиозно-национални и економцки нужди, како и на тоа, шчо праит Турција, за да се исполнат тија наши нужди.

VIII

Знам многу арну, оти мнозина со иронија ке се однесат кон мојите надежи за европејцки реформи.
Но на тија иронји ево со шчо јас ке одгоорам: не јет истина кажуајн'ето, да не ке излезит нишчо од усил'ата на Русија и Австро-Унгарија да се уредат работите во Македонија.
Проектите за реформи и усил'ата да се воведат тија не сет, како мисл'ат мнозина, само игра да поминит време и да си останит сѐ, како шчо си било.
Проектите за реформи на Русија и Австро-Унгарија сет мег'ународни актои, не исполнуајн'ето на који от Турција јет насмешка и оскрбуајн'е за реформаторцките држаи и им даат полно прао за репресалији против нарушаачот на мег'ународното прао.
Да било така лесно и безнакажано престапуајн'ето на мег'ународното прао, до сега држаите, денеска ке приимаа на себе разни задолжејн'а и утре ке се откажуаа од ниф. Но не било така.
Реформите руско-австријцки, једно сет мег'ународен акт, ке даат прао секога на Македонците да настојаваат пред Големите Сили да се исполнат во полност.
Нека не мисл'ат, оти они можат да бидат закопани, како шчо јет закопан Берлинцкијот трактат со негоијот 23 член за Македонија.
Берлинцкијот догоор вистина јет закопан, но не од Европа, а од Бугарија, која изврши соединуајн'ето со Источна Румелија со насилствен преврат – без согласије на држаите, шчо пот-

писаа Берлинцкијот трактат; а со нарушаајн'ето на једен параграф се нарушаат и сет трактат.
Сегашните руско-австријцки реформи силно се разликуваат од Берлинцкијот трактат со тоа, шчо сет они само мег'ународен акт закл'учен мег'у три држаи.
Осим ниф важен фактор се јавуаме само није Македонците.
Вол'ата на двете сојузени држаи: Русија и Австро Унгарија можит да стретит протиодејство само от Турција и од нас, но нај поеке од нас, зашчо со реформите се бараат, не од нас, а от Турција задолжејн'а и ако није со нашите работи покажиме,

IX

оти тија задолжејн'а, шчо се бараат от Турција, не нѐ удовлетворуат, то није само ке поможиме на Турција, нишчо да не воведат од реформите, шчо се бараат од неја.
Турција ке велит, оти она сѐ, шчо можит да напраит, ке напраит и напраила, а поеке не можела да напраит за тоа, шчо комитетите не даат на населејн'ето да се успокоит, а во једна страна, каде јет сѐ на воено положејн'е, сите добри намерејн'а на праителството се рушат от сопротивујан'ето на немирното населејн'е; а ако военото положејн'е се продолжит поеке од једна година, реформите ке се состарат по наша вина и ке се закопат.
Таква једна служба није сослужифме на Турција по објавуајн'ето на февруарцките реформи.
Исто така, ако не сакаме никакви реформи, можиме да ѝ послужиме и за однапред.
И после, како и до сега, пак ке фрлиме вината на Големите Сили, који секој пат излегуваат криви за нашите грешки.
Собитјата, шчо се развија до сега ни покажаа јасно, колко није сами можиме да си напакостиме, мислејки, оти постапуаме праилно.
За да се предупредат жртвите од једно секадешно востаајн'е, се изработи Февруарцкјот руско-австријцки проект за реформи, вистина не совршен, но со огоорка, оти тој ке бидит

постепено раширен. Поминаа месец, 2, 5, 7 и нишчо од него не излезе.
Се прашат: зашчо? Ке одгоорат нашите: зашчо Турција и Европа не сакаат серјозно реформи. Но не јет така.
Турција, можит, и не сакат реформи, но сакаат тије, шчо го изработија проектот.
Се прашаше само: кому приликите ке дозвол'ат да надделит?
А во тије прилики нај важен фактор бефме није.
Да се склонефме пред вол'ата на Европа и четите, или да се предадеа, или да се оттргнеа во Бугарија, или барем да се напраија некои прегоори со реформаторцките држаи, во који просто можеше да се речит, оти четите, или ке се оттргнат, или ке се

X

предадат, но нека се не мачит од Турците мирното населејн'е, за тоа, шчо, можит, некаде се имаат пушки, то ке настапеше во Македонија мирно време, кога ке се бараше от Турција да се воведат во полност реформите и да се оттегл'ат војските од Македонија.
Но шчо напраи комитетот. Тој реши 4½ месеци да чекат резултатите од воведуајн'ето на реформите и после објави со „чиста совест" востаајн'ето.
Во време на објавуајн'ето на востаајн'ето, комитетот можеше да речит, оти тој не бркал на држаите да воведат реформите. Но тоа не јет токму.
Вистина четите избегуаа стражејн'ата, но тоа ушче не значит да не бркаа да се воведат реформите.
Тије избегуаа, но Турците бараа стражејн'а и успеа поеке од комитето.
Комитетот кажуаше да немат чети, немат протиодејство на реформите од негоа страна, а пак Турците кажуваа да имат чети, населен'ето да имат оражје и се готвит за востаајн'е, војската имат постојани столкнуајн'а со четите, четите убиваат мирните жители, шчо не 'и слушаат и сет верни слуги на Падишаот.

Ако земиме ноините од времето на публикуајн'ето на февруарцките реформи до и после објаун'ето на востаајн'ето во Битолцко на 20 Јули и прегледаме во ниф телеграмите от Стамбул, то ке видиме, оти Портата постојано предстауат на рускијот австро-унгарцкијот амбасадери списоци од стражејн'а на турцкијот аскер со четите, списоци од најдено при обиските оражје у населејн'ето, списоци од убијства, совршени от четите над мирното населејн'е.
И најпосле списоци од воведени реформи.
Шчо сакаше да речит Турција со тије списоци, јет многу јасну: „јас сакам да воведам реформите во Македонија, но наместо реформи сега за сега ке воведам аскер и маки, зашчо страната се готвит за револ'уција, подготвуана от престапното работејн'е на комитетите, који шчо состауат како држаа во држаа: ке

XI

ми позволите, прво, да усмирам страната и да воведам мир, а после ке се воведат нужните реформи".
Со друзи зборои: комитетот ми даат возможност за једна година да се извинуам за неисполнуајн'ето на реформите, а после не ке ѝ воведам, зашчо они ке остарат.
Ја каква услуга није напраифме на Турција, со нашето недоверуајн'е ком Австро-рускијот проект од реформи.
Сакаме ли ушче једнаш да не послужиме на Турција, и пак да не напраиме криви друзите за нашите грешки?
Јас мисл'ам, оти нишчо друго не ни остаат да напраиме, осим да се однесеме со полно доверје ком реформаторцките усил'а на двете заинтересуани Сили, и со тоа да ѝ ангажираме, час по скоро да се воведат обек'аните реформи.
Со тије неколку зборои јас сакаф да појаснам содржајн'ето на предложената на македонцките читачи книга за најважните за нас прашајн'а.
Како последуач на идејата за полно отдел'ајн'е на нашите интереси од интересите на балканцките народи и за самостојно културно-национално развијајн'е, јас и је написаф на цен-

тралното македонцко наречје, које за мене от сега на тамо имат да бидит литературен македонцки јазик.
Нерамностите, шчо ке се окажат во јазикот на мојата книга, сет сосим природни и ке можеа да се отстранат само при једно по глабоко знајајн'е на централното македонцко наречје, со шчо не можам да се пофал'ам.
Но и при тоа се надејам, оти за Македонците таков јазик ке бидит по пријатен и по звучен, од јазико на нашите суседи, со који није сега за сега се дигаме на големо.

Шчо напраифме и шчо требит да праиме за однапред?*)

стр. 1

Долгоприготвуаното и многоочекуаното возстаајн'е напоследок излезе на јава.
Нашите земјаци си покажаа сета јунашчина и готовност да се пожртвуат за интересите на својата таткоина.
Борбата беше и јет отчајана.
Сијот европејцки свет обрна своите возгледи на неја.
Новините се преполнија со известја от театрото на возстаајн'ето.
Редом со известјата за борбата мег'у четите и Турците, во ноините се печатаат и известја за турцките зверства над мирни жители.
Европејците се потресоа и ужасија от тија известја и зафатија да окажуат нужното влијајн'е на своите праителства за да се пресечит колејн'ето на мирното населејн'е и да се помогнит на нестрек'ното македонцко жителство.
Во Бирмингем ворстерцкијо владика напраи во црквата молебен за спасејн'ето на македонцките рисјани.
Кентерберијцкијо архијепископ се обрна кон англијцкијо министер-президент Бал'фур со молба од името на англиканцката црква, да се поможит на Македонците.
Европејцкото обшчество зафајкат да наредуат помоки за македонцките страдал'ци.
На патуанјето на Германцкијо император се придаат политично значејн'е, мег'у другото и за македонцките работи.

Турција, како шчо се видит, како да се најде на тесно, и предложи на Бугарија да се дојдит мег'у ниф до једно согласуајн'е за македонцкото прашајн'е.
Разни праителства праат офицјални декларацји по нашите работи.
От Стамбул телеграфируат во разни европејцки ноини (Стандард),

*) Прочетено на 21-и септември таја година во 1-та седница на петроград. Македон. научно-литературно другарство „Св. Климент“

стр. 2

оти англијцката и френцка стредиземни флоти добили повел'а, да се наог'аат блиско до македонцките води.
Пак от тамо телеграфируат, оти војната мег'у Бугарцко и Турцко јет неизбежна.
От Софија телеграфируат, оти тамошнијо военен министер зел од офицери на разни европејцки и американцки држаи предложејн'е да се зачисл'ат они во бугарцката армија.
Шчо покажуваат сите овије фактои?
Дали покажуваат, оти движејн'ето достигна својта цел'а?
Дали можат раководците на движејн'ето да се пофал'ат со успеф?
Дали принесените жртви за ослободуајн'е не сет напразно?
Можит да бидит, некој, а можит и мнозина измег'у нас, кје речат, оти ушче јет рано да се судит за резултатот на возстаајн'ето.
Главната работа на комитето и четите јет напред.
До сега можит не јет исполнена, ни полоината, ни четвртината от сет план, изработен от комитето и главнијо му шчаб.
Да. Секоаш, по секоје прашајн'е јет имало разни возгледи. Така ке бидит и во даденијо случај.
Јас од моја страна ке си позвол'ам, со чистосрдечно прискрбије да видам во сегашното движејн'е полно фијаско.

Сите тија дополнуајн'а, који шчо ке се придаат до понапреднијо Руско-австријцки проект от реформи, но само нѐ чинат 100,000 обездомени души, 3–5,000 чоечки жртви и полно обескуражуајн'е на жителството во Македонија, ами не чинеа и 100 чоечки жртви. Тија приложејн'а ке се добијеа и без капка крв.
По резултатите, који шчо ке се добијат от сегашното востаајн'е, последното ке можит да се наречит једна од најголемите, ако не и најголема нестрекја за нашијо народ.
Не јет рано да се предвидат резултатите и крајо на нашето востаајн'е.
Тија можеа да се предвидат ушче пред зафатоко негов.

стр. 3

Ушче во време на февруарцкото руско официално известуајн'е беше јасно, оти Европа никој пат не ке удовлетворит во полна степен барајн'ата на комитето.
За да се исполнат нашите сакајн'а требуаше да се војуват со Турција; само после наддел'уајн'е ке можеше да се натерат Турцко да исполнит нашите сакајн'а.
А се наддел'уат Турцко не од нас и не од Бугарцко, ами или от Голема Сила, или от нас и Бугарско, Србцко и Црна Гора заедно, при неутралноста на друзите држаи.
А ни једното, ни другото тогај за тогај не беше мислимо.
Комитетот тоа требаше да знаит и мисл'ам го знаеше.
Но негоите раководци мислеа друго: они во биднината, как и во сегашното, видеа само тоа, шчо им јет пријатно да видат.
Они велеа: „није не сакаме, ни једна држаа да војуаат за нас: они можат просто да отпраат своите флоти во Солун и да принудат Турцко да ни даит реформи. Није сакаме да напраат и со Македонија, шчо напраија со Крит".
Не једнаш сме спориле, оти имат разлика мег'у Крит и Македонија, оти имат држаи, који сет заинтересуани во Statu quoto и ке напраат сѐ возможно да немат набркуан'е во наша полза.

Та и да имат набркуајн'е, имат ли се осноа да се мислит, оти тоа набркуајн'е ке бидит во наша имено полза, а не на наша пакост?
Се покажуаше, оти сегашнијо момент јет најнеблагопријатен за востаајн'е.
Но нашите раководци замижеа пред вистината и востаајн'ето се зафати; се зафати славно, за да се довршит плачевно и пагубно.
Не беф јас сам, шчо гледаф на предвременоста на востајн'ето. Така гледаа и мнозина други.
Но никој не си креваше гласот против.
Критиката на држајн'ето на комитето беше само во домашните крагои.
Но она беше и безполезна па и опасна, не само за тије, који се критикуваат, ами нај после за тије шчо критикуваат: Комитетот беше сесилен; он имаше во своите раци

стр. 4

живото и смртта на сите граг'ани и не приемаше никаква критика на своите постапоци.
Тије, шчо не сет со него, сет против него и сет негои непријатели, који требит да се истребат.
Да критикуат работите на комитето можеше само друг' комитет, кој шчо располагат со сила.
Организација пак на контр – комитет беше и доцкна и безполезна.
Мег'у комитетите тогај ке се зафатеше погубна мег'уусобна борба.
И така борбата се зафати против требуајн'ето на секо благоразумје.
Она даде многу, резултати, само не тије, шчо се очекуваа.
Мег'у сите јавуајн'а, који сопроводуат движејн'ето, нај-големо вниманије заслужаат руското „праителствено сообшчуајн'е“ от 11 септем- т. г.
После него представуајн'ата от рускијо и австро-унгарскијо посланици до Портата и во Софија и писмото на англјискијо

министр-президент Бал'фур до Кентерберијцкијо архијепископ.
„Праителственото сообшчуајн'е" зајавуат, оти руското праителство, ке барат за Македонија тија реформи, који сет изработени во месец февруари од Зиновјев и Каличе и оти тије реформи сет само зафатокот и ке бидат развијени понака сообразно со нуждите на жителството.
Тоа место беше и во февруарцкото праителствено сообшчуајн'е.
Не покажуат ли оно, оти по широки реформи от тије, шчо ни беа дадени ке можефме да добиеме и без револ'уција, а само со ловки мали народни движејн'а?
Ако јет така, то сегашното востаајн'е ни на једна јота не измени положејн'ето.
Но во праителственото сообшчуајн'е имат ушче једно много важно место: рервол'уционите комитети, по изражуан'ето на руското праителство, сакаат да создадат „бугарска Македонија" а Русија, за која сет блиски и интересите на друзите рисјанцки народности во Македонија, не можит да пожртвуат нивните интереси на Бугарите.

стр. 5

Разбраа ли во Бугарија, шчо означуваат тије зборои?
Разбраа ли во Македонија?
Разбрафме нај напкон није?
Русија отворено ни изкажуат, зашчо она не работит и не можит да работит инак.
Да ли јет праа Русија во своите утврдуајн'а?
Да ли можит она да постапит инак.
Ако се постаифме во положејн'ето на руското праителство, и није не ке можефме да постапиме инак.
До 1878 год. сите, па и руското праителство, велеа, оти Македонците сет Бугари.
После Берлинцкијо догоор истапија со своите претенцији на Македонија Србите.
Праи ли сет они, или не, не јет важно за дипломатите.

Србите во течејн'е на 25 години, особено последните 20 години успеа, ако не да напраат Македонците Срби, то барем да создадат во европејцкото обшчествено мнејн'е убедејн'е, оти во Македонија имат и Срби.
Ако селцкото населејн'е и сега си зборуат, како шчо си зборуало и по-прег'е, и зборуат одред низ цела Македонија само на једен словенцки јазик, – во градоите, редом со бугарцките машки и женцки гимназији и основни сколији, на секаде ке најме и србцки.
Једни села имаат србцки, други бугарцки сколији.
Едни сел'ани со нивните учители и попои признаваат патриархјата и сет под покроителството на србцки или грцки консули, а други признаваат бугарцкијо екзарх и слушаат бугарцкијо трговцки агент.
Сѐ тоа сет факти за дипломатијата, која шчо имат да се бројит со дејствителноста, а не со теоријата за народноста на Македонците.
Политиката немат работа со науката.
Па и да имат работа, зар јет докажано, како два и два 4, оти сет Македонците Бугари?
До Руско-турцката војна имаше само једна теорија за народноста ни. Сега сет две.
Кон ниф се прибауат и трек'а, оти Македонците сет нешчо стредно мег'у Србите и Бугарите.
Привржениците на таја теорија, пак се подраздел'уат: 1, на

стр. 6

који шчо кажуваат, оти тоа стредно јет једнакво далеко и от Србите и од Бугарите; 2, оти оно јет по блиско до Србите; 3, оти јет по блиско до Бугарите; 4, оти част јет по блиска до Србите, част – до Бугарите.
Не јет важно за дипломатите, каде јет истината.
Важен јет факто, оти во македонцкото прашајн'е сет заинтересуани етнографцки, редом со Бугарите и Грците, ушче и Србите.

Осем тоа и политично Србија јет не по малу заинтересуана во судбите на Македонија.
Последната за Србија имат по големо значејн'е, от колку за Бугарија, оти Бугарија можит да излезит на Егејцкото Море и преко Кавала и Деде Агач.
Ако јет така зар можеме да се чудиме на поведејн'ето на руското праителство во македонското прашајн'е и на неговото зајавуајн'е, оти Русија не ке помагат на комитето да се создадит „бугарцка Македонија"?
Некој од нас, можит наивно ке забележит: „Комитетот не сакат да напраит Македонија бугарцка; тој сакат праина за сите Македонци без разлика на вера и народност".
Како можит комитетот да докажит, оти он работит во таква смисл'а? Со једни зборои не се докажуат.
Поведејн'ето на самијо комитет зборуат против негоите утврдуајн'а.
За да се дигнит револ'уција во полза на сите народности во Македонија, требит комитетот да бидит образуан от предстаители на сите македонцки народности.
Инак кој му јет дал прао на комитето да работит од името на сите Македонци и во полза на сите ниф?
Комитетот можеше да работит и од името и во полза на једна громадна част на Македонци, т. е., од нај силната народност.
Но требаше да имат цел ред докажуачки, оти работата на комитетот не јет врзана со интересите на саседните држаи и народности, а

стр. 7

протиоречит им и јет во полза не само на господствујуките, но и на сите друзи националности.
Нишчо подобно немат.
Организацијата јет тесно врзана со Бугарија.
Шумот од организационото движејн'е отпрво се дигна во самата Бугарија.

Тоа покажа, кој нај много јет заинтересуан во македонцкото движејн'е, за тоа пренесоа центрот негов во Македонија, и напраија ушче једен цел ред фокуси, за да се покажит, оти брканицата јет од натре и јет самородно јавуајн'е. Но кого излажаа со тоја маневр?
Не јет ли јасно, како бел ден, оти брканицата јет тесно врзана со Бугарија, со бугарцкото име и со бугарцките пари?
Ке речите, оти народо јет напраил нај големи пожртвуајн'а во полза на движејн'ето.
То јет така, но не требит да се забораат, оти организаторите на движејн'ето во поекето случаи беа чиновници, екзархијцки.
Се разбират само от себе, оти они со своето участије во револ'уциони работи идеа во разрез со интересите на екзархијата; но при сѐ тоа, они беа бугарцки чиновници.
И така револ'уционијо комитет беше чисто македонцка организација по произлез и по состаот му, но тоа беше само работа на једна част од једна од македонцките нацјоналности, врзана по име и по црковносколијцките работи со бугарцкијо народ и држаа и нивните интереси.
Тоја комитет, во сашност македонцки, за надворешнијо свет и за рисјаните во Македонија не екзархисти, беше комитет *буѓарцки.*
Комитето, не можа да докажит ни на надворешнијо свет, ни на самите Македонци не екзархисти, оти он не јет бугарцки.
Радев со својо „Mouvement Macedonien“ мислеше да убеди Европа, оти движејн'ето јет чисто македонцко, и немат нишчо обшчо со Бугарија.
Истото сакаа да докажат и „Право“ и друзите македонцки и бугарцки ноини.
Но достигнаа ли они цел'ата? – Не.

стр. 8

Покојнијо А. А. Ростковцки не једнаш кажуаше: „Бугарите мисл'ат, оти само они имаат ум на светов, а сите друзи сет будали.

Кого мисл'ат они да излажат со статијите во „Право“ и друзите ноини, оти Македонците сакаат Македонија за Македонците?
Знаеме није многу арну, шчо сакаат они“!
А како впечатлејн'е праеа на дипломатцкијо свет ноинарцките уверуајн'а на комитето и Бугарите за македонцкото движејн'е?
Не требит да се забораат и то, как се изражуваа во европејцките ноини за стражејн'ата на четите со Турците: четите се викаа банди и то *буѓарцки* а не македонцки.
За убитите четници не кажуваа: „убити сет толку души Македонци, ами толку души *Буѓари*“.
Се прашат кого убедија: „Mouvement Macedonien“, „Право“, „Автономија“ и др. во тоа, оти ратуваат за слободија Македонците, а не, тије, шчо се викаат „Бугари“ и сет от Македонија и Бугарија? – Никого.
Можит да бидит, комитето успе во самата Македонија да се чинит обшче македонцки, само не доби признаајн'е од надвор, во Европа? – Одвај ли.
Револ'уцијата требит да бидит работа на сите Македонци, или на болшинството од ниф, за да можит да се наречит обшча.
Во самијо комитет требит да бидат застапени сите, или неколко народности.
Интелегенцијата на тије народности требит да си подадит једна другиму рака и секоа од ниф да земит да попул'аризират идејата во својо народ.
А шчо видиме во дејствителност.
Не само интелегенцијата на сите народности, не и на болшинството од ниф, ами па и интелегенцијата на нај силната македонцка народност – Словените, не сета беше застапена во комитето: србоманствујук'ата и гркоманствујукаата македонцка словенцка интелегенција беше на страна от комитетот па и враждебна.
Значит комитетот во патриархистките села и градои, и части от села и градои, беше не канен гост.
Патриархистите сло-

стр. 9

вени можеа и да му сочувствуат, но за тоа, шчо нивната интелегенција беше против комитетот, то немат сомнуајн'е, оти и самите сел'ани тро му сочувствуваа, но тоа сочувство беше побркано со неувереност и со сомнејн'е во обешчајн'ата на комитето.
Кон тоа неопределено чувство се присоједини и страф.
Сел'аните се најдоа мег'у два огнои: војската и комитетцките чети.
Кога едно движејн'е, во едни места се распространуало со убедејн'е, а во друзи со сила, можит ли да се наречит обшчо.
Није можеме да го велиме како сакаме, но во дејствителност оно беше само частично.
Оно беше и јет работа на екзархистите, који се величаат „Бугари", а следователно, тоа јет бугарцки маневр, да се решит македонцкото прашајн'е само во бугарцка полза; то јет да се создаит једна „бугарцка Македонија".
Можит да не јет ушче јасно, оти, ако се удовлетворат сакајн'ата на комитето, Македонија и на вистина ке се чинит бугарцка?
Ке се постарам да покажам по јасно, како реформите можат да побугарат Македонија.
Се питат: кој јазик ке бидит официјален? – Одговараат – јазикот на „болшинството". – На које болшинство? – Тогај ке се видит.
Не се запитуваат по тамо: како ке узнајат, које јет болшинството.
Да си предстаиме није сега, оти ја каде Митров-ден идит мег'ународен отред и окупират страната.
Он мег'у другото, ке треби да решит и прашајн'ето за офицјалнијо јазик, а пак да остаиме офицјалнијо, прашајн'ето за јазико во сколијите.
За некоји тоа прашајн'е јет многу лесно: нека се признајат неколку официални јазици т. е. и турцки, и бугарцки, и

србцки, и грцки, и влашки, и албанцки, според населејн'ето на областа.
Зборуваат при тоа: како шчо беше во Источна Румелија (Јужна Бугарија), а

стр. 10

тамо ке се видит, каде имат Грци, каде – Срби, Бугари, Турци, Власи и Арнаути.
Некоји ушче прибавуат: и за Источна Румелија кажуваа, оти имало Грци во неја, но после ослободуајн'ето се покажа колку Грци имат тамо.
Со друзи зборои дајте вије властта во раците на Македонците, тоа требит да се разбирит, на тије од ниф, шчо се викаат Бугари, да од неколку години после вије ке видите, оти и во Македонија од друзите народности ке останит тоа, шчо остана од Грците во Источна Румелија, по ослободуајн'ето на последната.
Со друзи зборои цела Македонија ке станит бугарцка.
От тука не јет ли јасно, оти Бугарија и комитето сакаат да создадат „бугарцка Македонија" во вреда на друзите рисјанцки македонцки народности?
Ама зашчо бугарцка, зашчо не србцка? ке станит бугарцка, зашчо и јет таква; да имаше во неја поеке Срби, ке станеше цела србцка и бугарцкијо елемент ке ослабнеше.
Сѐ тоа јет јасно и спраедливо од бугарцко гледишче.
Но нека не се забораат да имат и друго, и при тоа многу друзи гледишча на македонцкото прашајн'е, като: србцкото, грцкото, влашкото, руското, словенцкото, австрјицкото и на друзите западно европејцки држаи.
Ако јет така, то предполаганијо окупацјонен отред на чије гледишче ке требит да станит?
Немат сомнуајн'е, да нај лесно он ке решит прашајн'ето за јазико во сколија и местна упраа во тије места, кај шчо живејат патриархисти со грцки јазик, Арнаути мусулмани и католици и Турци мусул'мани.

По мачно ке можит да се решит прашајн'ето во тија места, кај шчо имат: 1, патриархисти Арнаути, 2, патриархисти Власи, 3, патриархисти Словени, 4, Словени мусулмани и 5 екзархисти Словени.
Сакајки да напраат по големо значејн'ето на словенцкијо јазик во Македонија, Словените, ке бараат од окупацјонијо отред, да се признаит за официален во

стр. 11

местијн'ата со Словени мусул'мани – словенцкијо јазик; а самите Словени мусул'мани, по религиозни сообразуајн'а можат да бараат турцкијо јазик.
Окупационите власти кого по скоро да удовлетворат?
Ако постапат праилно без сообразуајн'е со религиозните требности, ке напраат насил'е.
Истото затруднејн'е и во ушче по-силна форма ке се стретит при решејн'ето прашајн'ето, кој јазик требит да се признаит за во сколијите и обшчественото управуајн'е во патриархијцките рајони.
Влашкото праителство ке барат за Власите влашки јазик, а патриархијата со видните прихожани, ке бараат грцки.
Ако се не удовлетворат барајн'ата на влашкото праителство, ке се постапит непраилно и не праедно; ако пак се удовлетворит барајн'ето на влашкото, праителство против желајн'ето на прихожаните, ке се напраит насил'е.
Патриархијата ке барат грцки јазик и за праославните Арнаути – Тоските.
Самите Тоски немаат дозрејано до национално самосознаајн'е, за тоа патриархијата ке успеит.
Но друзите македонцки народности, заједно со друзите Арнаути, ке позаидуат на усилејн'ето на грцкијо јазик на есап на друзите и ке организуат партија против грцкијо јазик.
Немат сомнуајн'е, да тука не ке бидит така лесно окупационите власти да се ориентираат.
Но нај мачно јет прашајн'ето за официалнијо и сколијцкијо јазик во словенцките части на Македонија.

Тука сет: једни патриархисти, друзи екзархисти по вероисповедуајн'е, ако се не гоорит за католиците и мусул'маните.
Патрјархистите се признаваат от Турците за Грци – „Урум-милет", а от Србите и Бугарите за Срби и за Бугари.
Екзархистите, сами, и от турцките власти, се бројат за Бугари, Србите пак ѝ бројат Срби.
И така, патриархијата ке сакат во поголемата част на Македонија со словенцко населејн'е да установит грцкијо јазик за во сколијите и управлејн'ето.
Во својите пожелан'а патриархијата ке стретит отпор от Србите и Бу-

стр. 12

гарите.
Но последните, оспоруајки праото на грцкијо јазик во словенцките краини, сами не ке можат да се разберат и да определ'ат, каде ке требит да бидит бугарцкијо и каде србцкијо јазик.
Мислит ли комитетот, оти, ако он сакат да игнорират прашајн'ето за јазикот во разни делои на фантазираната, барем сега за сега, автономна Македонија, игнорираат истото прашајн'е и заинтересуаните балканцки народности, особено Србите?
Мислит ли он, оти Србите му веруваат да се работит на „Македонија за Македонците", ако се игнорират прашајн'ето за јазикот на македонцките Словени, и да тоа прашајн'е лесно и праедно ке се решит со добијајн'ето на автономни праа? Ако мислит така много се лажит.
Ако автономијата на Македонија се јавит како резултат на сегашното востаајн'е, то македонцкото прашајн'е ке се решит не во полза на Македонците, а во полза на Бугарите, зашчо комитетот, како шчо видофме по горе, работит под бугарцка фирма.
Тије од Македонците, шчо добија образуајн'е во Бугарија зедоа иницијативата за ослободуајн'е и они до сега играа,

можит да се речит, не само главната, ами и искл'учител'на рол'а.
Ако нивното работејн'е се увенчат со успеф, они, а со ниф заједно и бугарцките интереси, ке земат врф над чуздите интереси во Македонија. Ако востаајн'ето восторжествуат, не јет ли јасно, оти за него ке имат да се благодарит на Бугарите и за тоа тамо, каде сега Србите конкурираат со својите пари и својата пропаганда, со бугарцките пари и пропаганда, ке изгубат секоје влијајн'е на својите клиенти?
Зар не му мисл'ат Србите, оти со успеот на востаајн'ето, ако се питат: на кој јазик ке требит да зборуат судијата, да речиме, во Тетоо? – автономното правителство, које ке бидит од „бол'шинството", ке одгоорит – на бугарцкијо; истото ке одгоорат и местните жители, зашчо во нивните очи, Бу-

стр. 13

гарите, а не Србите, излезоа герои.
Исто така, во полза на Бугарите, ке се решит и прашајн'ето за јазикот во градцките и селцки сколији.
А пошчо во автономна Македонија ке немат место за пропагандите, то Србите ке требит да отстапат местото на Бугарите. Но ке се согласат ли на тоа Србите?
Они, можит, и би се согласиле да јет тетовцкијот гоор много близок со бугарцкијот литературен јазик.
Но они знајат, оти не јет така.
Они знајат, оти во тоја гоор вистина се имаат особини обшчи со бугарцкијот јазик, но исто така се имаат и особини обшчи со србцкијот јазик, па и таквија, шчо се немаат, ни во србцкијот, ни во бугарцкијот јазици, а сет својствени само на македонцките наречја.
Се питат: ке дозволит ли, и можит ли да дозволит Србија во тетовцкијот гоор да се развијат на место македонцките и србцки – бугарцки особини, а заједно со јазикот да се развијат во Тетовцко на место македонцки и србцки – бугарцките интереси?

Имат ли она прао да протестуат против бугаризуајн'ето на Тетовцко и да барат зашчита на својите интереси тамо против бугарцките посегуајн'а?
Имат ли Русија морално прао да зашчишчаат нарамно со бугарцките и србцките интереси?
От тука јасно се видит да јет прашајн'ето за јазико, особено за јазико во областите со словенцко населејн'е једно од нај важните при разрешуајн'ето на македонцкото прашајн'е.
Да имаше мег'у Словените во Македонија национално и религиозно единство, и да имаше сознаајн'е за ниф во жителството, до сега на полоина ке беше решено македонцкото прашајн'е.
А до кога, једни Македонци се кажуат патриархисти, други екзархисти; едни Бугари, други Срби, треки Грци и бараат покроителство у различни балканцки држаи, давајки им со тоа прао да се бркаат во македонцките работи, до тогај не можит да се мислит за обшо востаајн'е; до тогај ке бидит

стр. 14

само частично: со бугарцки, србцки, или грцки, но никак не, со чисто македонцки карактер.
Тоа нешчо јет јасно за сите, само не за нас Македонците и за раководците на сегашново востаајн'е.
Тије раководци праат сите усилија да покажат мотивите и самото движејн'е, како шчо се сакат ним; ама работата јет, оти не само није, ами и другите имаат разум и очи да видат и разберат, како јет истината.
Комитето се срдит, зашчо консулите не осветуат работите, како шчо сет.
Но ако се осветат тије како шчо сет, то не ке се аресат на комитето.
Комитето, со други зборои, барат, европејцките праителства да гледаат на работите во Македонија со македонцки очи т. е. со очите на комитето; а да беше така работата, немаше зашчо европејцките праителства да имаат свои агенти во Македонија.

Но ако имафме није морално прао да бараме от предстајтелите (претстаителите) на европејцките држаи во Македонија точно и беспристрасно да осветл'уат своите праителства и европејцкото обшчествено мнејн'е за работите во Македонија, то наш морален долг беше, да сме и није осветени во европејцките интереси во таткоината ни, особено во интересите на балканцките држаици.
Није требаше да знаеме, оти против нашето востајн'е ке бидат: и Кара-Влашко, и Србија, и Грција.
Кара-Влашко не можит равнодушно да гледат на усилејн'ето на Бугарија со даан'ето на Македонија автономна управија.
На автономијата се гледат, како на преодна степен кон сојединуајн'е на Македонија со Бугарија.
Кара-Влашко не можит да допушчит на нејните граници создаајн'ето на једна голема Бугарија, која, можит, после ке барат од неја Добруджа!
По тија политични сообразуајн'а, и да имат во Македонија чисто бугарцко и само бугарцко населејн'е, она не ке допушчит сојединејн'ето мег'у турцки и бугарцки

стр. 15

Бугари, она не можит да допушчит во своја пакост нарушејн'ето на територијалната целост на Турција.
А Кара-Влашко јет во сојуз со тројнијот сојуз, кој шчо ке покроителствуат Кара-Влашките интереси на Балканцкијот Полуостров.
Интересите на Грција во Македонија сет ушче по големи.
И ако немат многу Грци во Македонија, пак Грција јет не по малу заинтересуана во нашите работи од друзите балканцки држаици.
Секоа држаа се мачит, ако не да праит нои завладуајн'а, политични економцки и културни, то да сочуат тије, шчо сет напраени од по напред.
Грците со својата цариградцка патриархија имаат наложено грцкијот јазик во сколијите и црквите на много македонцки краишча, кај шчо немат Грци.

Природно јет, да ке употребит Грција сите дипломатични патишча, за да се задржит во Македонија на тија позиции, кај шчо се наог'ат от средните векои, особено од времето на турцкото завладуајн'е на Македонија, а грцките интереси во Македонија се бранат, не од једна Грција, а и од големите сили, шчо не сакаат да се усилит словенцкијот елемент.
Но нај много јет заинтересуана во македонцките работи Србија.
Она предјавуат етнографцки и историјцки претензји на Македонија.
Но осим ниф, имат и политични причини, који никој пат не ке дадат на Србија да допушчит, да се решит македонцкото прашајн'е во полза на једна од балканцките држаи, особено во полза на Бугарија.
Автономна Македонија, како пат, по кој шчо ке се дојдит до сојединуајн'ето на Македонија со Бугарија, Србија никој пат не ке допушчит.
Уголемуајн'ето на Бугарија от присојединуајн'ето на Македонија не можит да бидит допушчено от Србија не само за то, шчо со тоа ке се нарушит рамновесјето на Балканцкијот Полуостров, а нај много за то, шчо по негоото извршуајн'е Србија ке се најдит мег'у две по силни од

стр. 16

неја држаи: Австро-Унгарија и Бугарија; она ке бидит од ниф политично и економцки задушена, и ке требит да се подчинит, или на једната, или на другата.
Значит, државните интереси на Србија никој пат не ке допушчат да се образуат бугарцка Македонија.
Немат сомнуајн'е, оти и србцките интереси, како и интересите на Кара Влашко и Грција, си имаат свој покроител'.
Значит, малите балканцки држаи и ако на вид и да не играат рол'а во решејн'ето на македонцкото прашајн'е, које како да јет само во раците на големите држаи, во дејствителност имаат нај голем значај.

Големите држаи зајавуат, оти они немаат непосредствени интереси во Македонија, а работат само во име на праедноста.
Но таја праедност, како шчо рекофме, се разбират инак од Грци, Срби, Власи, Бугари, то и големите држаи, покроител'ки на малите, се јауваат предстаител'ки на својеобразни праедности.
От тука и не можит да се очекуат обшчо работејн'е во македонцкото прашајн'е.
Задружна работа јет возможна само во најмали реформи.
Ако јет така, то на кого се надејафме со востаајн'ето? Не на Русија ли?
Но Русија неколку пати официјално си изми раците пред крвопролиајн'ето.
Није, на место да се л'утиме на руските предстаители: И. А. Зиновьев, А. А. Ростковцки и Машков, по арно ке напраифме, да се позамислиме за руската политика на Балканцки Полуостров.
Русија јет словенцка и праославна држаа.
Она ослободи Србија и Бугарија; она поможа на Кара Влашко, Грција и Црна Гора да се ослободат.
Она секога јет покроителствуала праославијето и словенството.
Ако јет така, то, шчо можит да напраит за нас Русија, кога во македонцките работи сет забркани неколку словенцки и праославни народи?
Можит ли она за атар на Бугарија да оскрбит друзите балканцки самостојни праославни држаи, чија

стр. 17

самостојност јет извојуана со руска крв и руски пари, и да напраит тије држаи, да се одвртат од неја кон друзите западно-европејцки држаи, и да се чинат во нивните раци орадија, напраени против Русија?
Можит ли Русија со својата политика да оттолкнит от себе балканцките праославни држаи?

И шчо добијат она за таја загуба? Благодарноста на Бугарија, можит!
Но бугарцката благодарност јет само ден до пладне, а после Бугарите ке речат, оти тоа го напраи Русија со своји планои да завладит Балканцки Полуостров, спасен'ето на кој ке се наог'ат во Англија, и за тоа Бугарите, на место да сет во сојуз со „великата освободителка", ке се фрл'ат во скутоите, или на Англија, или на друзите непријатели на Русија и словенството.
Значит, при современата поставка на македонцкото прашајн'е, није очекуафме за наш атар Русија со своји нео(б)мислени постапоци, да се откажит од нејните интереси на Далекијот Исток, и заједно со тоа да потрпит поразија на Блискијот Исток.
Арно ама не било така, како шчо мислефме није.
И така неуспехо на востаајн'ето јет јасен, како бел ден.
То от самијо зафаток јет постаено на лоша осноа: на јет обшче македонцко, но јет частично, и имат бугарцка боја.
Во него имаат раководна рол'а само македонцките Словени, шчо се викаат Бугари.
Интелегенцијата, не само на друзите македонцки народности, ами и на самите македонцки Словени беше непричастна во управлејн'ето на комитето.
Комитето, како тајна организација, се бојеше да пушчи кај себе равноправни членои од друзи народности, от Словени србоманни и гркоманни, или пак и само со србцко и грцко образуајн'е, от страф, негоите тајни да не станат достојајн'е на балканцките држаици.
Организацијата беше и јет завијена во тајна, така да долните нејни членои сет слепи орадија за исполнуајн'е

стр. 18

само на работи, диктуани од горни сообразуајн'а и интерес. Тија сообразуајн'а сет само достојајн'е на неколцина, туку речи, самозванци, или случајно испливели на површнината Македонци.

Тије луг'е сет вршителите на судбините на Македонија.
Нивната дејателност не подлежит на критика.
Ако се осмелит некој да критикуат дејателноста на таквија лица, се решаат да погинит од организацијата. И таква организација се кажуат идеална!
Разбирам, оти не сите членои можат да знајат сите работи.
Но, ако и имат ограничејн'а, то ограниченијата требит да бидат разумни.
Во организацијата требит да бидат сосредоточени најдобрите интелегентни сили во Македонија.
Требит да имат луг'е, који шчо можат по широко да погледат на прашајн'ето и да измерат безпристрастно и без увлечејн'а резултатите на секој једен рачкор на комитетцките работи.
Имат ли нешчо подобно во организацијата?
Који сет во Бугарија главните предстаители на организацијата? – Татарчев и Матов.
Можит да бидит, оти и једнијо и другијо сет л'уг'е со висок патриотизм и знајајн'е на положејн'ето во Македонија.
Но тије сет привржeнци на крајни мери, без да гледаат на политичното положејн'е.
После, како се видит, они мисл'ат за единствено праилна гледна точка на прашајн'ето за народноста на македонцките Словени – бугарцката; а можит, си мислјат, оти прашајн'ето за народноста на Македонците јет второстепено и ке се разјаснит лесно со ослободуајн'ето на Македонија.
Но они требит да гледаат во биднината дејствителноста, а не то, шчо им се аресуат.
И сите други раководци, како Радев, Станишев, Карајовов и пр. и пр., сет од истата категорија.
Тије си мислеа, доста јет једно зајавуајн'е, оти Македонија ке бидит за Македонците.

стр. 19

Комитетот можит да се пофалит и со по-умерени раководци, но и тије мислеа, оти спасејн'ето на Македонија јет само во

дуовното јединејн'е па и господствуајн'е на Бугарите во Македонија.
Можит он да се пофалит и со луг'е, који шчо сакаа дуовно да се отдел'ат Македонците од Бугарите.
Но тије луг'е или се ограничија со издаајн'ето на неколку книжки на македонцки јазик, или пак се ограничија со зборуајн'е македонцки дома, или со своите земјаци.
И така бугарцката боја на движејн'ето јет главната причина на неуспеот.
Ако јет така, то шчо се барат од македонцката интелегенција, за да се олеснат нестреките за Македонците от сегашната нестрек'на авантура?
Првото нешчо, које шчо се барат од нас јет: да знаеме нуждите наши и на нашијо народ.
Не еднаш на митинзите во Софија и друзите градишча се имаат приимано резол'уцији со изложејн'е на нуждите на Македонците.
Но тије резул'уцији се имаат приимано во Бугарија, под влијајн'ето на бугарцкото обшчество и от македонцката емиграција во Бугарија.
На тије митинзи не беше предстаен сијот македонцко-словенцки народ со негоата интелегенција, за тоа резол'уцијите беа и не полни и једнострани.
Македонцкијо народ не толку се нуждаат, барем сега за сега, во официален јазик на болшинството, во генерал-губернатор од народноста со болшинство и во слободна преса, колку: во устрануајн'е или парализуајн'е дејателноста на националните и религјозни пропаганди; во устранејн'ето на враждуајн'ето мег'у привржeнците на разните национални и религјозни пропаганди; во устранејн'ето на тоа недоверје и обособеност, која јет сега мег'у македонцката интелегенција, воспитана во разни држаици балканцки и служит на религјозно-националните пропаганди во Македонија; во официално

признаајн'е на македонцката народност и во внесуајн'е во нофузите и друзите офицјални документи на лица от словенцки произлез од Македонија името „Македонец"; се нуждаат во земелен надел, како шчо беа сел'аните наделени со земја при отмената на крепостничеството во Русија, Галиција и др. страни.

Тука идит и цел ред друзи реформи, во који флизаат и тија, шчо беа изработени од рускијо и австро-унгарцки посланици во Стамбул и беа приемени од Н. И. В. Султано.

Задак'ата на македонцката интелегенција от сега на тамо ке требит да бидит да се одделат нагледно за сите: и за самите Македонци, и за Турција, и за Балканските држаи, и за великите сили, интересите на Македонците од интересите на друзите балканцки држаи и народи, и да се изучат подробно сите прашајн'а врзани со избавуајн'ето на нашијо народ и нашата тат'коина от сегашното големо бедствије, и со процветаајн'ето на нашијо народ во дуовен и материален однос.

Таја задак'а јет многу тешка и требуат големи заједнични усилија.

За тоа изучуајн'ето на таја задак'а и исполнуајн'ето нејно бараат участје во неја от сите македонцки Словени, без разлика на верцка или нацјонална боја.

За тоа македонцката интелегенција требит да престанит да се односит мег'у себе со недоверуајн'е.

От пропагандите, во који служит, ке требит да барат слободија, да се наог'ат во постојано сносуајн'е со интелегенцијата и обшчеството од друзите пропаганди.

Во слободните балканцки држаици, од време на време, македонцката интелегенција без разлика на пропаганди, требит да устројаат своји македонцки собири, на који ке се разгледуваат и решаваат прашајн'а за дуовното и нацјонално процветуајн'е на Македонците.

Македонцката интелегенција секогаш, кога јет надвор от својите официални работи, требит да зборуат мег'у себе на централното македонцко наречје (велешко-при-

стр. 21

лепцко-битолцко-охридцко), које ке требит да се воведит во сите религиозни и национални пропаганди и турцките сколији, како задолжителен предмет.
Тоа наречје имат да бидит литературен јазик на Македонците.
Ако религиозните и национални пропаганди не посакаат да воведат нашијо јазик во своите сколији, се разбират, оти само тамо, каде живејат Словени, и ако забрануат на своите учители и попои да другаруат со македонцката интелегенција и обшчество од друзите пропаганди, то тогај македонцката интелегенција и народ, без разлика на пропаганди, требит да му изнајдит пат, со кој шчо ке можит да се накажит таја пропаганда.
Ако таја пропаганда се восползуат со музавирлуци против нејните непријатели, то интелегенцијата требит, да објаснит на народо недостојнијо образ на работејн'е на таја пропаганда, и да го повикат, сам да си бранит животните своји интереси.
Ако народнијо протест во верцките и сколијцки работи, во који требит обшчините да се признајат слободни, се покажит од заинтересуаната пропаганда, како бунт со државна боја и се барат државни мери против бунтовниците, то народо и интелегенцијата требит да се обрнат до консулите, како до третејцки судији.
Ако неколку, или сите пропаганди се воспротиват за тија наши барајн'а и настојаваат, во сколијите и црквите да се изучаваат и поминуваат само јазиците на пропагандите, то да се пријмат обшчи и енергични мери против сите и религиозни и национални пропаганди во Македонија.
Слободијата на совеста јет признаена насекаде; она јет и ке бидит признаана и кај нас.
Експлуатацијата со таја слободија се преследуат на секаде и требит да бидит преследуана и кај нас.
Језуитите сет истерани, туку речи, от сите европејцки земји, за тоа шчо екс-

стр. 22

плуатираа со народната совест.
Црковните ордени во Франција сет ограничени во сколијцките работи, оти со ниф злоупотребуваат.
Шчо јет било на секаде во Европа, можит да бидит и кај нас, во Македонија.
Секој ке имат прао да исповедуат и мусул'манство и рисјанство во трите главни форми: праославије, католичество и протестанство.
Религиозните потребности и убедејн'а сет за сите неприкосноени.
Но религијата никак не требит да бидит средство за престапни политични и национални цели, како шчо јет сега во Македонија.
Ако разгледаме сега распространените во Македонија религиозни пропаганди, то тамо ке најме религиозните пропаганди во поекето случаји да служат како орадије за национални и политически цели.
Протестанството и католичеството во Македонија имаат само религиозни цели, оти предстаителите на тија пропаганди со уважејн'е се односуат до сите и нај дробни национални особнини на сите македонцки националности.
Ето зашчо никој немат прао да се ополчит против работата на тија пропаганди.
Праославијето, нај старата, нај распространената и основната религија на сите македонцки народности, за сожал'уајн'е, сосим изгубило од видот својата главна цел'а да сејит братство мег'у народите, да облагородуат срцата на верните.
На место тије благородни задаки праославијето сејит само раздор и ненавист.
Оно јет сега само нај главното средство во раците на разни пропаганди со чисто национални и политични задаки.
Праославијето во Македонија сега јет до толку искажено, шчо и не можит да бидит реч, за една праославна црква, –

сега тамо имат 3 цркви, но не православни, а: грцка, бугарцка и србцка. Зашчо тоа да бидит така?
Зар црквата не требит да бидит: Едина, Соборна, Вселенцка и Апостолцка?

стр. 23

– Да. Црквата требит да бидит имено Едина и Соборна, а не србска, грцка и бугарцка.
Црквата кај нас си изгубила својата главна цел'а, за то македонцката интелегенција и народо имаат полно прао да употребат сите своји сили да лишат црквата во Македонија от чисто национални цели и да ѝ поврнат тија цели, који шчо ѝ запоедал нај нејнијот Божествен Осноач: да проповедуат евангелието на сите јазици т.е. на сите народи на нивните јазици.
Ако религиозните пропаганди се постарајат да побркаат на здружуајн'ето на македонцката интелегенција и македонцкијо народ мег'у себе, то прво нешчо, које ке се потребат, тоа јет, да се образуат во Македонија: Едина, Соборна и Апостолцка црква т.е. да се возстаноит Охридцката Архиепископија, која шчо ке бидит „Архиепископија всеја Македонији".
Религиозните пропаганди можат да имаат нешчо против здружуајн'ето на македонцката интелегенција и народ само по национални соображуајн'а.
Ако јет така, то природно јет, оти, со барајн'ето црковна реформа, ке се сојединит и барајн'е сколијцка реформа т.е. Архиепископијата ке земит во свои раци сколијцката работа, и ке се сообразуат во неја со народноста на својата паства: во грцките епархији и парохии ке се учит во сколијата, и ке се служит, во црквата на грцки јазик; во влашките – на влашки; во словенцките – на македонцки.
Тогај сите национални и религиозни пропаганди, који шчо цепија народо на разни групи, непријател'цки една кон друга,

ке се отстранат и ке настапит мир за народо, за Македонија, за Турција и за Европа.
И вистина, одвај ли имат нешчо по арно од вакво свршуајн'е на македонцката криза: за народот то јет арно, оти ке се ослободит и од интригантите од разни народности, и ке се откажит од разни поддупуајн'а, који шчо го одвлекуваат од негоите мирни работи: црквата

стр. 24

ке примирит безосновната вражда мег'у разните народности.
Таков исход на кризава јет нешчо нај арно и за Турција. Турцките дипломати се лажат многу, ако мисл'ат, оти ке сочуваат Турција во Европа поеке ако се придржуат до политиката: divide et impera.
До кога имат во Македонија почва за национални пропаганди, до кога не се отстранат причините, чуздите држаи да имаат во Македонија поеке влијајн'е от самата Турција, до тогај Турција само ке расходуат на Македонија, а не ке имат од неја никаква полза, до тогај секоја минута ке требит да се бојит да не изгубит Македонија; а ако се признаит официално, оти во Македонија немат неколку словенцки народности, ами имат само једна оддел'на, ни бугарцка, ни србцка, и ако се одделит Македонија во самостојна архиепископија, наједнаш Турција ке се ослободит од набркуајн'ето во македонцките работи от сите 3 саседни држаи.
Нашите национални интереси, диктуваат на македонцката интелегенција и на македонцкијо народ, да се поможит на Турција да излезит од затруднител'ното положејн'е во које ја кладеа религиозните и национални пропаганди во Македонија и држаите, заинтересуани во ниф.
Нам не ни требит присојединуајн'е до Бугарија, ни до Србија, ни до Грција.
Целоста на Турција за нас јет по важна, от колку за Русија и Западна Европа.

Турција јет страната, шчо се наог'ат во нај арно географично положејн'е.
Турцкото подданство и сочувуајн'ето на целоста на Турција ни даат прао на Македонците да се ползуаме низ цела Турција со прао граг'анство.
А тоа прао можит да ни даит голема материална полза.
Ето зашчо македонцката интелегенција, ако изучит подробно својите интереси то на прво место требит, да постаит и за себе, и за својо народ: со сите своји морални сили да сочуат целоста на Турција.
Во замена на тоа, није

стр. 25

ке имаме лице и прао, да се надејаме од нашијо великодушен господар, да добијеме полна автономија во црковното и сколијцко дело и полна равноправност пред законо и во местната самоупраа во Македонија.
Таква самоупраа никак не јет опасна за целоста на Турција. Напротив она ке уредит односите мег'у македонцките народи во вечни времијн'а.
И така усилијата на македонцката интелегенција и народо требит да се обрнат на националното сојединуајн'е на македонцките Словени во једно цело и на сојединуајн'ето интересите на сите македонцки народи.
Националното и религиозно непријател'ствуајн'е требит да станит само један жалостен спомин.
Солидарната работа на македонцките народности требит да се обрнит кон сочувуајн'ето на целоста на Турција.
Во замена на тоа, Турција ке раширит праините на сите македонцки народности пред законо и во административното управуајн'е, и ке покроителствуат на националното развитје на сите македонцки народности.
Таква мирна програма на Македонците ке стретит поддржка и одобрејн'е у великите сили, заинтересуани со сочувуајн'ето на целоста на Турцко.

Великите сили ке поможат на Турција да се оддалечат сите непраини за македонцките народности од националните и верцки пропаганди и да се обезпечит нивното самостојно сашчествуајн'е и развијајн'е.
Малечките балканцки држаици, који шчо сет заинтересуани и поддржуат пропагандите, на прво време ке се расрдат на Императорцкото султанцко праителство за тоа, шчо пресече вековните привилегји, по ке поминит време и они ке се примират со устранејн'ето на пропагандите, оти тоа устранејн'е, ке бидит во нивна полза: ке престанат да прајк'аат во Македонија секоја година својите милиони франкои, от који за ниф никога не јет имало, и не ке имат никаква полза.

стр. 26

Тије милиони не само сет пропадали до сега без полза, но и имаат поддржуано непријателство мег'у балканцките држаи, кога тије по својата географцка близост и једнакви интереси, требит, една со друга да помагаат заједничното економцко развивајн'е.
По горе, кога зборуаф јас за неуспео на востаајн'ето, јас рекоф, оти неуспео се должит на частичноста негоа.
Јас зборуаф, оти кога се праит востаајн'е од името и во полза на сите македонцки народности, тогај на тоа требит да се имат полномок'ност и участије на сите народности во организацијата.
Сега, кога зборуам јас за истеруајн'ето на пропагандите од Македонија, за примируајн'ето и обединуајн'ето на македонцката интелегенција и народности, можит некој да си помислит, оти тоа обединуајн'е ке ни поможит да се подигнит једно обшчо востаајн'е, које шчо ке имат по голем успеф.
Ке погрешит, кој ке напраит такво закл'учуајн'е.
Јас ушче по горе рекоф, оти није сме заинтересуани во целоста на Турцко.

И вистина, каква полза за нас од присојединуајн'ето со Бугарија, или Србија, или Грција?
Тије држаи сет по културни од нас, а како таквија само тије ке имаат полза од присојединуајн'ето кон ниф Македонија.
После таквоа присојединуајн'е на цела Македонија до једна од балканцките држаици не јет возможно – друзите држаици ке побркаат на него.
Возможен јет дележот на Македонија мег'у малите држаици, или окупирајн'ето на Македонија од Австрија.
Но можит ли да бидит по голема нестрек'а за Македонците од раздел'уајн'ето или окупацијата?
Малечките држаици балканцки без церемонија ке земат во своји раци сите дооди од завоеваните части на Македонија, а Македонците ке се обрнат во просјаци откако си загубат првен својите национални особини.

стр. 27

Можит да се предречит, каква ке бидит судбата на Македонија под Австро-Унгарија: Босна и Ерцеговина јасно ни покажуваат, оти не ке поминат и 10 години од австријцката окупација, како ке зафатат Македонците без разлика на вера и народност да си оставуат својите катои и да се исел'уат.
А и присојединуајн'ето до једна од балканцките држаици, шчо не јет никој пат возможно, ни делејн'ето, ни окупацијата, не сет возможни без револ'уција од натре.
И имаат ли смисл'а тије револ'уцији, кога ни обезпечит Н. И. В. Султано националното и религиозното сашчествуајн'е и ни гарантират равноправност пред законо и во областната самоупраа со Турците?
А се имаат осноајн'а да се мислит, оти Императорцкото праителство јет исполнено со добри намерејн'а за својите македонцки народности.
Историјата помагат на секој народ, да си видит грешките, који шчо имат праено, и да се чуат да не се повторуат.

Сегашното востаајн'е јет многу поучно, како за нас, исто така и за Турците.
Јас не можам да допушчам, Турците да не се поучат од него: јасно јет за секој, па и за Турците, оти Турција не можит поеке да сочуат Македонија, ако продолжаат истата политика кон нас, шчо је водеше до сега.
Турција не можит да сочуат таја своја провинција без содејството на местното жителство.
Једна војска не јет доста, како шчо не јет доста и доволството на меншеството на населејн'ето.
Турцкото господство во Македонија ке се сочуат само тогај, ако во неја имат многочислено населејн'е, које шчо видит својето благосостојајн'е обеспечено само под власта на Турција.
Тоа населејн'е ке составуат главнијо оплот на турцките интереси во Македонија.
А поддржката на болшинството Турција ке добијит само, ако се погрижит да воведит во Македонија истинцки реформи, способни дејствител'но да сочуваат националните и религиозните интереси на

стр. 28

поданиците, нивните граг'ански праа и сносно економско сашчествуајн'е.
Ако тија потребности на поданиците не се сочуваат, и Турција продолжаат да бидит неискрена во прилагајн'ето на реформите, то от тоа ке пострадат нај много пак она: 1, она ке бидит принудена со сила да воведит некоји реформи, 2, ако и после тоа населејн'ето не бидит оградено во национално-религиозен и економцки однос, то со тоа ке се восползуваат непријателите на Турцко да напраат во Македонија брканица за да ловат риба во матна вода.
И така првото нешчо, које шчо ке требит македонцката интелегенција да се добиват, тоа јет: устранејн'ето на недоверјето мег'у интелегенцијата со разно национално и религиозно образуајн'е, објединуајн'ето на таја

интелегенција, как во самата Македонија, така и зад нејните граници; совместното обсудуајн'е обшчите интереси на Македонците; устрануајн'ето на национално-религиозната мрзн'а; воспитајн'ето на македонцките Словени во чисто македонцки национален дух; задолжителното изучуајн'е на македонцкијо јазик и слоесност во стредно-учебните заведејн'а во градоите со словенцко населејн'е; обучејн'ето во селцките сколији со словенцко населејн'е на македонцки јазик.
Во словенцките села во црквата словенцко богослужејн'е.
Ако тија барајн'а стретат отпор од некоја от пропагандите, то да се молит турцкото праителство и Големите Сили, да се отдалечат од Македонија деморализујуките пропаганди, да се востаноит Охридцката архиепископија, во раците на која да преминит црковно-сколијцкото дело за сите рисјанцки народности во Македонија.
Друго нешчо, које се барат од нас, јет, да се обрниме до нашите брајк'а, шчо војуваат во таткоината ни, да сложат оражјето, за да се даит возможност на Русија и друзите сили, да земат сите мери, шчо

стр. 29

зависат од ниф, да се удовлетворат сите наши религиозни, национални и економцки интереси.
Јасно ми јет, со какво негодуајн'е ке се однесат мнозина кон тоа мое предложејн'е.
Можит, ке го наречат и предател'ство.
Можит да бидит, да се најдат и л'уг'е, који шчо ке речат, оти требит да се мавнат от тоја свет лица со такви мисли.
Кој како сакат, нека речит, нека мислит и нека пријимат против мене.
Долго кон народот и таткоината ми диктуваат да се искажам во таква смисл'а.
Јас сум једнаш уверен, оти во постапоко ми немат нишчо предателцко: 1, оти мислите, не само на частни лица, како мене, но и на сите Македонци од бојното поле и од Бугарија,

и мислите, барајн'ата и предложејн'ата на целијо бугарцки народ и бугарцкото праителство, не сет во состојајн'е, да изменат погледите на Големите Сили и Русија на нуждите на македонцкијо народ; 2, сите усил'а по натамо одвај ли ке изменат поведејн'ето на држаите во нашето прашајн'е.
Нај много, шчо можит да бидит, тоа јет – европејцка конференција; но таја конференција не можит да се зафатит по рано от пролетта; и то, тогај ке се зафатит само, ако востаајн'ето тогај бидит по силно от сегашното.
Но можит ли да се предвидит одот на востаајн'ето?
Пак и да се допушчит, оти востааајн'ето тогај ке бидит, и по силно от сега, и ке принудит Европа, да се повикат европејцка конференција, можит ли некој да предречит, оти решејн'ата на таја конференција ке бидат во наша полза? – Одвај ли.
Европејците до сега си имаат напраено непраилен закл'учок за народноста ка Македонците, и ето зашчо, последните, који носат на својот грб сите тешкотији и нестреки од сегашното востаајн'е ке имаат нај малу полза од решејн'ето на конференцијата.
Требит да бидиме слепи, за да не видиме тоа, шчо јет очигледно.

стр. 30

Во конференцијата ке се земат цел ред мери во полза на македонцките народности.
Но који сет тије народности? – Турци, Бугари, Срби, Грци, Власи, Арнаути.
Кого требит да бројат на конференцијата: Бугарин, Србин, Грк?
Каде јет границата мег'у ниф?
Нај после кој ке заседаат на таја конференција?
Кој ке даат сведејн'а за македонцките народности и нивните потребности?
Зар не јет јасно, како бел ден, оти предстаители од нас немат да имат, оти ке решаваат нашите судби, без да нѐ питат нас,

шчо бараме није, а зато, ке питаат нашите непријатели, који имаат своји држаи и своји дипломати, и који ке извлечит сета полза од нашата пролиена крв?!
Не брајк'а! Никаква конференција не нѐ спасават.
Многу по арно ке бидит, да се довериме на нај многу заинтересуаните во нашите работи држаи, особено на праославна Русија, која знајит убао нашите нужди, а не да се надејаме во сами себе и во некакви конференции.
Да беше било така лесно и арно созивајн'ето на конференција, и сега ке имафме друг способ трактуајн'е на нашите работи, и наместо Европа да остаит Русија и Австрија да решаваат нашето прашајн'е, сите европејцки Големи Сили ке сакаа во него да играат једнаква рол'а.
А шчо пишит англијцкијо министр-председник на кентерберијцкијо архијепископ за политиката на Големите Сили во нашите работи: „участјето на сите Сили во разрешејн'ето на македонцкото прашајн'е само можит да задржит, на место да ускорит, неговото разврзуајн'е.
Во даденијо случај нај арно јет иницијативата и нај главната рол'а да јет во раците на нај заинтересуаните големи држаи, који нај арно знајат нуждите на Македонците".
– Да, није требит да знајиме, оти од участјето на сијот „концерт" можит да се очекуат големо неблагозвучје, по малко давлејн'е на Портата, от колку можит да се очекуат од работите на

стр. 31

двете нај многу заинтересуани држаи.
Држаите разно гледаат на прашајн'ето, а тоа разногласје бркат на једнодушно давлејн'е на Портата.
Можит ли да се мислит, оти на конференцијата ке имат по големо једногласије, от тоа шчо го видиме сега во постапоците на двете заинтересуани држаи?
Сегашната конференција ке бидит сосем во друзи условија от тије, во који работеше конференцијата пред последната Руско турцка војна.

Сегашната конференција ке изиграет само во полза на малите држаици, шчо бараат на есап на Македонците да си осноат и рашират праата на нивните народности.
Ако јет така, а инак не можит ни да бидит, то ексик му и конференцијата!
Једно јет така, то немат смисл'а и по накашното сопротивуајн'е.
Знаете ли, шчо мисл'ат тије, шчо сет за по накашното сопротивуајн'е?
– Једно имаат надеж за набркуајн'е на Силите; друго, се надејат на конференција; И трек'о кажуваат, ако не бидит ни једното, ни другото, то ке напраат Турцко економцки да пропаднит со долгото содржуајн'е на голема војска.
Једнаш се видит, оти двете првни надежи не ке бидат во наша полза. А трек'ото ушче по малу. Зашчо ке питате?
Европа имат интерес, да се сочуат Турцко, ето зашчо, ке му даваат средства, за да се сочуат.
А кој ке ѝ плајк'ат тије пари и процентите од ниф? – Пак није.
Но да предположиме, оти турцкото економцко разоруајн'е не ке се отразит на нас.
Но не јет ли јасно, оти, ако Турцко ослабнит економцки, није ке ослабниме во неколку пати поеке?
Не знаеме ли није, оти сето време, до кога ке се продолжаат борбата со четите, турцкијо аскер ке грабит, ке насилуат и ке праит секакви друзи пакости на населејн'ето?
Народо

стр. 32

не ке можит да вршит својата работа, а од друга страна, ке требит да ранит гладната турцка војска и четите?
Борбата имат, не толку национален, колку религиозен карактер.
Како та јет опустошител'на, во неколку пати поеке од обичната војна!
Тоа опустошејн'е имат смисл'а, ако се имат надеж на успеф.

Сијот надеж наш јет на европејцко набркуајн'е.
Но јасно јет, оти такво набркуајн'е немат да последуат.
Није мислиме, оти Европа ке се сожалит над мирното населејн'е, и заради него ке се набркат во нашите работи.
Но имено нашите есапи не даваат на Европејците возможност да се претечат на помок' на мирното населејн'е.
Европејците кажуваат, оти не можаат да напраат нишчо, оти секоја мера од Европа, комитето ке приимит за поструајн'е на негоата агитација.
Значит, до тогај, до кога ке се продолжит движејн'ето, није не можеме да очекуаме дејствително набркуајн'е во нашите работи, и до тогај нашијот народ ке бидит принуден да трпит нај големи бесполезни и бессмислени нестреки.
Во таков случај имат ли смисл'а по накашната борба? – По моето мнејн'е немат.
Није немаме излишни народни сили, за да ѝ принесеме на жртва за бугарцките, србцки и грцки интереси, оти сегашната борба јет само во туг'а полза.
Нашите народни сили сет нужни и за културна борба.
Да допушчиме и противното, оти сегашната борба нај после ке принудит Европа да се набркат во турцките работи и да принудит Турцко да даит равноправност на македонцките народи.
Дали није Македонците (Словените) во таков случај ке можеме да се поздраиме со успеф? Мисл'ам не.
Равноправноста ке бидит за сите народи, па и за Турците, Грците и пр. и пр.
Значит, нашата крв се проливала за праата на тија народности, који шчо, или си седеа мирно во време на

стр. 33

борбата, или беа против нас.
Малу јет тоа, шчо није проливафме крвта на нашијот народ за туг'ите, па и за интересите на нашите непријатели, но со нашата крв и разорејн'е, ке се восползуваат нашите непријатели от слободните држаици за да продолжаваат со

својите религиозни и национални пропаганди да нѐ дел'ат на протиоположни и непријател'цки лагери: Срби, Грци и Бугари.
После борбата на бојното поле, ке настапит време да се бориме на културна почва, и во тоа време, наместо да имаме возможност, да се ползуаме со плодоите на пролијената крв и да преуспеваме културно, није и тогај, како и сега, ке требит да помагаме во наша вреда, то србцките, то грцките, то бугарцките интереси.
При таква национална раздвојеност, и при полното економцко разоруајн'е безсмислени ке станат секакви конференции, набркуајн'а и реформи, оти сите ке водат кон једен дележ на Македонија.
По сите тија сообразуајн'а, како и по полната убеденост во тоа, оти, не само бесполезно и невозможно јет по накашното успешно сопротивуајн'е, јас мисл'ам, оти наш долг јет да замолиме македонцката интелегенција, која имат влијајн'е на сегашното движејн'е, да обрнит својот поглед на сериозноста на положејн'ето, да измислит патот и сите стредства, колку се можит по скоро, за да се искажит полно доверје кон постапоците на заинтересуаните Големи Сили во полза на Македонците, и откако ке им дајит обек'ајн'е, да прекинит по накашната борба, да ѝ замолит да се помогнит, морално и материјално на постраданото населејн'е да се попраит; да замолит, да се воведат сите предложени реформи и тија, који шчо ке најдат силите за нужно, како раширејн'е на изработенијо проект; да се отстранат пропагандите и востаноит Охридцката архиепископија со црковно-сколијцка автономија, амнастија на емигрантите

стр. 34

и сите четници, признајн'е на Словените во Македонија за одделна народност: Македонци, и внесуајн'е на тоа име во официјалните книги и пр.

Со полното прекратуајн'е на востајн'ето, ке се установат мег'у нас и Турците односи, кои одговараат на интересите, и наши, и нивни.
Тогај ке се имат возможност да се видит, оти нашите интереси со нивните така сет сплетени, шчо, со загубуајн'ето на једните, губат и друзите, а сета полза извлекуваат од нашето непријател'ствуајн'е треки, ке се речит, малите балканцки држаи.
Тоа се видит особено јасно од возможните последици на востаајн'ето, кои за наша и турцка стрек'а не последуваа.
Зборот ми јет за делејн'ето на Македонија мег'у малите балканцки држаици.
Востаајн'ето се дигна и разори, и нас, и турцката држаа.
Вредата од него, и за нас, и за Турција јет громадна, но па по мала отколку, шчо можеше да бидит.
Стрек'а и за нас и за Турција јет, шчо мег'у Бугарија и Србија немаше никакво согласуајн'е по македонцкото прашајн'е.
А такво согласуајн'е немаше, зашчо Бугарија мислеше да присојединит до себе цела Македонија сама без помок' на друзите саседни и големите држаи.
Бугарија се излажа во расчето.
Во тоа се состоит нашата и стрек'ата на Турцко.
Бугарија до сегашното востаајн'е немаше политички опит за решејн'ето на македонцкото прашајн'е, ето зашчо, сите маневри да се решит оно излегоа јалови.
Бугарија до сега не знајеше, оти решејн'ето на македонцкото прашајн'е не јет искл'учител'но во Софија, ами колку во Софија, толку и во Белград т. е. во согласуајн'ето мег'у Софија и Белград.
Тоа согласуајн'е до сега се бројеше за државна измена, но от сега, от како си испитаа бугарцките дипломати сето безсилије, и при нај големите своји усилија сами да решат македонцкото прашајн'е, ке се најдит цел ред бугарцки дипломати, кои

ке погледат на тоа согласуајн'е, како на неизбежно зло. Сегашнијот политичен опит да беше бил у Бугарите по напред, ке се пристапеше, прво до раздел'уајн'ето на сферите на влијајн'ето во Македонија мег'у Срби и Бугари, а после во време на востаајн'ето, србцките и бугарцките војски ке навлезеа во Македонија.
Таков ке бидеше излезот на востаајн'ето при по голем опит мег'у бугарцките дипломати.
За наша стрек'а, тоа пат није се избаифме од дележот на таткоината ни и Турцко от загубуајн'ето на једна от прекрасните своји провинцији.
Востаајн'ето не донесе делејн'ето на Македонија: тоа јет положител'нијот резултат од него.
Но тоа делејн'е, стрек'но јет избегнато само от случајната неопитност на нашите непријатели.
Делејн'ето ни грозит ушче поеке во бидно време от по големата опитност на нашите непријатели: Бугарија можит да закл'учит со Србија догоор за разделејн'е сферите на влијајн'ето во Македонија.
Такво разделејн'е на сфери на влијајн'ето неминуемо ке донесит дележ на Македонија, ето зашчо, један од нај главните долгои на македонцката интелегенција јет, да се отстранат једнаш на секога од Македонија бугарцката и србцка пропаганди, да се оснуат во Македонија свој дуовен центр за Македонците и тоја центр, како и самите Македонци, да немаат никакво зимајн'е даајн'е со соседните балканцки држаи и народи.
Во таја мера се состојит предотврак'ајн'ето на дележот на Македонија и сочувуајн'ето на таја провинција за Турцко.
От тука јет јасно, оти арно сознајаните интереси на Турците и Македонците им диктуваат, не да трошат нивните сили во мег'уусобна борба во полза на обшчите нивни непријатели, ами да си подадат један на друг рака, и да отстранат сите фактои, шчо бркаат на нивните пријател'цки односи и обшчи интереси.

стр. 36

Со прекратејн'ето на востаајн'ето ке зафатит во Македонија мирна културна работа.
Она ке требит од нас установајн'е арни односи кон сите народности, шчо насел'аваат Македонија.
Нашата интелегенција до сега не можа да установит нај желател'ните односи мег'у нас и друзите македонцки народности. Тоа отчасти не зависеше од неја.
Така, односите на нашијот народ кон Турците и мусул'маните у општче поеке јет заисел от последните, отколку од нас: ако мусул'маните гледаа на рисјаните, како на л'уг'е рамни ним, то немат сомнејн'е, оти не само ке бидеа нај арни односите мег'у рисјани и мусул'мани, ами можит, и да немаше востаајн'е.
За сожал'уајн'е; мусул'маните и до последно време не можаа да се ослободат от својо стар предрасудок, да гледаат на рисјаните, како на по долна раса од ниф.
Ке се надејаме, оти турцкото праителство и турцката интелегенција ке се уверат во сета вреда, шчо причинуат подобен предрасудок, и ке се постараат да го искоренат, и со тоа ке попраат односите мег'у рисјаните и мусул'маните.
Добрите односи мег'у Грците и нас Македонците (Словените) пак поеке зависат от првите, от колку од нас.
За да се попраат тије, Грците ке требит да се откажат от својата „мегали идеја" и да признаат праото на сашчествуајн'е и на македонцката народност редом со грцката во Македонија.
Особено патриархијата, како установа вселенцка, требит да престанит да постапуат, како установа со грцки карактер.
Она требит свето да чуат праата на сите рисјани, а не да пожртвуат праата на једни во полза на друзите.
Особено јет нужно, патриархијата свето да чуат праото на националното сашчествуајн'е на сета своја паства.
Тогај ке се избегнит конфликтот мег'у Грците и Македонците, оти последните не бараат, тије, шчо зборуваат грцки, да имаат во своите цркви старомакедонцки јазик, а во

стр. 37

сколијите сегашнијот македонцки јазик, ами тоа се барат само за тије, шчо зборуваат македонцки.
Ако пак патриархијата продолжит преследуајн'ето на македонцкијот јазик мег'у Македонците, и место него пропагандират грцкијо јазик, со тоа ке натерат Македонците да гледаат на неја, како на орадије на грцката национална пропаганда.
Во таков случај, и Грците и патриархијата ке ни се објаат за непријатели на нашата народност, и наш свет долг ке ни бидит, да одбиеме сите грцки напади на нашата народност.
За таја борба мег'у рисјани није свад'аме от себе одгоорноста на Грците и патриархијата, оти није во тоја случај не нападаме, ами се браниме од чузди покушејн'а.
Нај арни можат и требит да ни бидат односите со Власите.
Нашите интереси никаде не се престрек'аат со влашките.
Власите поеке живејат во градоите, и сет трговци, а није поеке сме во селата, и сме селцки стопани.
Тије од Власите, шчо живејат во селата, се занимаваат со овчарство.
Власите и нашијо народ се разликуваат по јазик, носија, карактер, така да никој пат Власите не можат да претендираат на наши села, исто така, никој пат није не сме кажуале, оти влашките села сет наши.
Мег'у нас и Власите немат никаква историјцка недоразберија.
Власите никој пат не сет имале никаква власт над нас, и никој пат не ни се сториле никаква пакост.
Исто така и они немаат нишчо патено од нас.
На опаку, ушче от стредните векои мег'у нас и Власите јет имало секој пат согласје.
На таква почва можит да се развијит нај срдечна дружба мег'у нас и Власите.

Таја дружба требит да пушчит глабоки корени мег'у двата братцки народи, за да им даит возможност, рака за рака да врват по тешкијо пат на културнијот прогрес.

стр. 38

Једно се установат праилни односи мег'у нас и друзите македонцки: рисјанцки и мусул'манцки народности, једно се признајит нашата народност от праител'ството на Н. Ц. В. Султано, се внесит во нофузите името Македонец, се напраат првите постапоци за нашето национално и религиозно ослободуајн'е от пропагандите и се воведат политичните преобразуајн'а, предвидени од рефоматорцките сили, једно се пријимат мери за економцкото попрауајн'е на нашите селцки стопани, па и до воведуајн'ето на сите тије подобруајн'а во нашето национално-религиозно и економцко жиуајн'е, није – македонцката интелегенција ке требит да напраиме ушче једно, а то ке бидит и нај важното: да приложиме сите своји физически, интелектуални и морални сили на нашето национално возродуајн'е.
Последното востаајн'е ни покажа, оти тоја пат, по кој шчо одефме, сега јет погрешен и опасен.
Тој требаше много жртви, а дааше малу полза.
Револ'уцијата нѐ компрометира пред нашето праите'лство и не нѐ исстаи во добра боја пред европејцкијот свет.
Но во сѐ тоа није сме малу криви.
Од једна страна нѐ поддупуваа кон востаајн'е; од друга – није сме млад народ и се увлечефме со једна нездрела предпријимачка.
Како младите л'уг'е; који предпочитаат во работејн'ето скокои, на место постепено, но постојано работејн'е во један исти праец, и младите народи предпочитаваат скокоите пред постојаната упорна работа во један исти праец.
Досегашното наше работејн'е, особено востајн'ето беше неомислена младенческа работа, но они ни се опростуваат, једно, зашчо до сега није бефме млад народ, кој шчо одвај се

проникнуат со својето национално самосознајн'е, а друго, зашчо до сега, не живејки како оддел'на национално-религиозна једеница, се наог'афме под влијајн'ето на разни национални и религиозни пропаганди.

стр. 39

Но тоа шчо ни се прошчааше до сега, не можит да ни се опростит за однапред.
Сега није не можиме поеке да гледаме на себе и својо народ, како на један младенчески народ без политичен опит.
Није поминафме во својето историјцко развијајн'е веке важни стадији, који можат да состаат епоха во историјата на кој и да бидит народ.
А ноата епоха налагат на нас ноа требност, – културно работејн'е.
До сега работеше народот со интелегенцијата задружно, но работејн'ето беше распределено не једнакво: народот се јавуаше исполнуач на планоите на интелегенцијата, кога последната не праеше нишчо поеке от состауајн'е планои или организуајн'е на револ'уционо движејн'е.
Организаторцката работа јет пак работа, но не можит да се речит да јет от тешките.
Подготвувајн'ето за револ'уција јет работа, која, можит, требит нервно работејн'е, но тоа работејн'е не јет толку мачно и толку ценено, колку си мисл'ат револ'ционерите – младата наша интелегенција.
Подготвуајн'ето на једно востаајн'е се продолжаат 5–10 години и после сите забркани во него, или умираат, или пак, ако останат живи, требит да останат без нишчо, и да си изберат некоја друга работа, која ке требит да зафатат од ноо, и за која, можит, и не сет сосим приготвени.
Организаторцката работа не јет толку мачна и за тоа, шчо, обично, организаторите често, мислејки, оти нивнијот жиот јет по важен од жиотот на сел'аните, подстауат на нај мачните работи простите работници, или народот.

За тоа организаторцката работа од једна страна јет работа за један чоек, шчо предпочитат времето напрегуајн'е на силите пред постојанијот упорен и мачен труд, од друга страна, она јет и безнравствена, зашчо, при неа, не чоек се жртвуат во полза на обшчеството, на народот свој, или на чоешчината, а

стр. 40

со народот праит опити за својите фантастични планои. Македонцка интелегенцијо!
Време јет да се помислит, да јет грешно да се праит опит со туг'и чоешки жиоти за нашите фантастични планои.
Но со тоа јас не сакам да кажам, није да престаниме да идеализираме и да живејеме со народни идеали. Не!
Није не можиме да живуаме без идеали: само нашите идеали от сега ке требит да бидат по чисти от понапредните.
От сега није ке требит со нашата патриотична работа да искупиме нашите греои пред нашијо народ.
От сега није ке требит да се жртвуаме за негоите интереси и со тоа да му отплатиме за негоата вера во нас и за негоото послушно и точно исполнуајн'е планоите на организацијата.
Како можит нашата интелегенција да се одолжит пред нашијо народ за дадените од него жртви?
На тоа прашајн'е јас одгоориф, кога зборуаф по горе за борбата со пропагандите и за постаајн'е на нашијо народ во добри односи, кон сите македонцки народности.
Но главно, како шчо напомниф пак по горе, ке се поможит на нашијот народ со културно работајн'е, а нај поеке со просветуајн'ето.
Науката и литературата сет нај важнијот фактор во развијајн'ето на један народ, како народ.
По степента на развијајн'ето на науката и литературата у један народ се мерит негоата култура и по ниф се дел'ат народите: на културни и не културни; културните народи владејат, а не културните робуваат.

Само со знајајн'е и просветејн'е, само со културна работа ке можит нашата интелегенција да попраит и искупит својите грешки пред нашијот народ.
Ке речат некоји, оти културната работа јет возможна само кога имат политична слободија; без неја она јет не возможна.
– Вистина во таја забелешка имат једен дел истина, но само једен дел.
Главното

стр. 41

условје за културна работа не јет полната политична слободија, а моралната воспитаност на народот и негоата интелегенција, сознајн'ето на нравствен долг пред народот у секој член от тоја народ.
Полната политична слободија не чинит за нишчо, ако једен чоек не сознаат, оти негоијот чоечки долг, негоијот долг пред својата таткоина и својот народ јет: труд, труд и пак труд.
Слободијата чинит само за ползуајн'е од резултатите на својот труд, но не толку за самијот труд.
А за да можит чоек да се ползуат од резултатите на својот труд, требит прво да се потрудит.
Да работит и да се трудит можит чоек и при по стеснени политични условија.
За да си очистиме совеста пред народот наш за дадените од него жртви, требит, значит, да се зафатиме за културна работа.
А при тоа да цениме својето работејн'е, не по надворешнијот негов вид, а по негоата ценост, а цената на трудот се мерит со потребните за него сили.
Ако гледаме така на трудот, и ако искрено сакаме да се одолжиме пред нашијот народ, то не ке се извинуаме да немат почва за културно работејн'е. Почва за него имат, но немат сакајн'е.
При сакајн'ето, ако не ке можиме да печатиме много работи на нашијот јазик; то зато нашата интелегенција ке можит да

послужит, како жива народна енциклопедија, во која ке се имаат точни и проверени сведејн'а по сите оддели на науката и литературата.
Но точни и проверени сведејн'а се добијаат при многогодишно упорно работејн'е, и то кога се работит со сознаајн'е, да се исполнуат со работејн'ото долгот кон таткоината и својот народ.
А таквоа многогодишно упорно работејн'е јет по полезно, по мачно и по нравствено од револ'уционото. Оно јет и по разумно.
Ползата за народот од научното работејн'е на нашата интелегенција, ке се видит от тоа, шчо нашијот народ сам со своји очи ке можит да погледат на себе

стр. 42

и на друзите народи, ке изучит својите и туг'ите достојинства и недостатоци.
Једен просветен народ можит да се срамнит со једен умен чоек; за тоа, наш долг јет, да приложиме сите своји сили, со својето работејн'е да просветиме нашијот народ.
Културното работејн'е јет по мачно од револ'уционото, зашчо првото јет умствено, а второто поеке физическо.
За ил'устрација земете изучаајн'ето на класическите и нои јазици и кореспонденцијата на комитетот или распределејн'ето на четите.
Револ'уционата дејател'ност јет времена и разрушајушча, а не вечна, созидајушча.
А културнијот чоек, за да имат прао да се наричат таков, требит да созидат, а не да рушит.
За да бидит здајн'ето здрао, требит да му бидит темел'от убав.
За тоа чоек не требит, само за олеснуајн'е на својата работа, отрицател'но да се однесуат кон много науки мачни, како старите јазици, но шчо составуваат осноајн'ето на много положител'ни сведејн'а и науки.

Цел'ата да се добијат положител'ни сведејн'а от сите оддели на науката, не само за нас лично, а како членои народни, ке требит да застаит секого од нас да посветит сите своји сили, сето својо слободно време за изучуајн'е на сите тија науки, шчо сет нај нужни за нашијот народ и шчо требаат нај многу работа, зашчо за по лесните секој пат ке се најдат доста охотници.
Није, ако сакаме да имаме чиста совест пред нашијот народ и пред себе, требит да зимаме на себе, за да му поможиме, и нај мачните научни работи, а не да се изгооруаме, избирајки нај лесното, да немаме способности или призвајн'е за тија науки, шчо требаат нај много труд и сакајн'е да се работит.
Културното работејн'е јет по нравствено од револ'уционото, зашчо со првото интелегенцијата се чинит истинцки слуга на својот народ, а со револ'уцијата она се обрнуат во немилосрден експериментатор.

стр. 43

Нај после културното работејн'е јет разумно.
Интелегенцијата со него разјаснуат нај важните за себе и за народот прашајн'а.
А нај важни сет тија прашајн'а, шчо сет врзани со народното самосознаајн'е.
Во последно време није истапифме со барајн'е политична слободија, без да се запитаме, али сме није дозрели до неја, и али сега тоа ни јет нај нужното?
Нашите последни барајн'а до колку сет праилни, или не, не земам да решаам.
За мене јет по важно прашајн'ето за нашето национално-религиозно и економцко возродуајн'е; а тоа можит да станит само со изучаајн'ето на својот народ, прво како одделна јединица, после во врска со друзите македонцки и балканцки народи, и нај после како член на словенцката фамилија народности.
Такво изучаајн'е ке внесит разумност во нашите односи кон сите упоменати народи.

Ето приближно какво можит да бидит нај главното работејн'е на македонцката интелегенција за да се попраат сите грешки напраени со последното востаајн'е.
И така работејн'ето наше ке требит да бидит на почва на народното просветејн'е: мирно, легално, евол'уцијно; оно ке имат за цел'а, интелегенцијата да бидит истинцка служанка на народот, а не на опаку.
Но за да бидит таја служба благодатна, нам ке ни требит да создадиме народни служители, народна интелегенција, која ке си посветит сите своји сили на народното благо.
Ни требит интелегенција со јасно сознаајн'е на моралнијот долг на чоека пред негоата таткоина и негојот народ.
Ни требит интелегенција морално и умствено совршена.
Сегашната наша интелегенција требит да посветит сето својо работејн'е над моралното и умствено усовршуајн'е на својот народ и создаајн'е на једна идеална македонцка интелегенција.

стр. 44

Ако тоја долг се сознаит, ако објединуајн'ето на нашата интелегенција со бугарцко, србцко и грцко образуајн'е се достигнит, ако се парализуат работејн'ето на пропагандите и се успеит, тије сосим да се отстранат од Македонија, ако се установат добри односи кон сите македонцки народности и се подобрит политичното и материјално состојан'е на Македонците, то, при сите дадени жртви, ке можиме крај другото да бидиме доолни од једно: востаајн'ето ни отвори очите на грешнијот пат, по кој до сега врвифме, по кој ке врвифме и за однапред, и без востаајн'ето сами ке подготвифме почва за дележ; оно ни отвори очите на много наши нужди, који шчо и не ѝ предполагафме по напред.
Дај, Боже, сегашното востаајн'е да ни послужит како један урок за нашијот народ, урок за сите нас Македонците, без разлика каде сме се образуале, и како сме се до сега викале.
Дај, Боже, сега пролиената крв да послужит како завет меѓ'у живите, кои сет должни пред таја крв да се заклнат за једна

обшча културна работа, на полза и стрек'а на нашата обшча много патена таткоина – Македонија.

Имат ли се нужда от македонцки национални научно-литературни другарства?*)

стр. 45

Идејата за образуајн'ето на нашето другарство беше – полно оддел'уајн'е на нашите интереси од бугарцките.
Со него није сакафме да покажиме на Русите, оти у нас во Македонија немат национален антагонизм и јет возможно задружно работејн'е от сите македонцки народности на културна почва.
Ушче поеке, није сакафме да докажиме на Русите да немат во Македонија неколку словенцки народности а имат само једна; да македонцките Словени можат сами да разрушат таја преграда, шчо јет постаена мег'у ниф од пропагандите и од нивното образуајн'е во Бугарија, Србија или Грција.
Није сакафме да покажиме, оти на прекор на нашето образуајн'е и воспитаајн'е во разни држаи или пропаганди, није предпочитаме сите да напраиме отстапки от своја страна за обшчемакедонцките интереси, за да не бидиме орадије во раците на пропагандите и на нивните цели: за да не се стремиме кон соединејн'е, ни со Бугарија, ни со Србија, ни со Грција.
Но се најдоа мег'у ланцките членои лица, који наог'аат за излишно сашчествуајн'ето на таквоа другарство, зашчо немало оддел'на македонцка народност во Македонија, а имало тамо србцка и бугарцка, и пошчо во Петроград имало бугарцко и србцко студентцки другарства, то немало нужда от македонцко.
Пред вид на таја критика за нуждата и целесообразноста на нашето овдешно другарство, није сме должни да си дадиме точен отчет за причините, шчо

*) Прочетено на II-та седница на Петроградцкото македонцко научно-литературно другарство „Св. Климент“ на 28-и септ. 1903 г.

стр. 46

предизвикаа образуајн’ето негоо. Тоа можит да се напраит, пошчо се одгоорит на главните возразуајн’а на нашите противници, со кој они се мачат да покажат да немат нужда од оддел’но македонцко другарство, и да јет негоото сформируајн’е не својевремено.
Нашите противници вел’ат, оти сега не му било времето да се подигаат национални прашајн’а во Македонија, кога јет зборот за једно сносно сашчествуајн’е на сите народности.
Сега не јет времето да се оддел’уаме од Бугарија, кога она напраила толку жртви за нашето ослободуајн’е и ке напраит ушче за однапред.
Неуместно и неразумно јет да оддел’аме својите интереси од обшчебугарцките, кога во сојединејн’ето, а не во расцепејн’ето јет силата.
Ако се подигнит сега прашајн’ето за националноста на Македонците, то није ке требит да се врниме назад на 30 и поеке години.
Зар и возможно ли јет сега националното објединуајн’е на Македонците, кога во Македонија имат многу, а не једна националност, и кога немат једна оддел’на македонцка словенцка нација?
Нај напред требит да се речит, да не јет истина тоа шчо вел’ат, да сега не му било времето да се подигат прашајн’ето за народноста на Македонците?
Со игнорирајн’ето на тоа прашајн’е, није не праиме ни једна стапка напред, зашчо, ако го игнорираме није, то не го игнорираат сите, и мали, и големи држаи, осим Бугарија.
Није, значит, просто си затвараме очите пред непријатната за нас дејствител’ност.
Ако, значит, разгледаме тоа прашајн’е, није не се врајк’аме назад, а одиме напред, сознаајки негоата важност.

Вистина со националното прашајн'е није ке се занимааме 20-30 години, но кривината за тоа лежит во нашите предшественици, који не сознаа сета негоа важност, и не го кладоа да здрејит.
Да беа тоа напраиле, немаше зашчо није сега да се занимааме со него.
Ако прашајн'ето

стр. 47

за народноста на Македонците имат првостепено значејн'е за Бугарите, Србите и Грците, и секоја от тије народности го третират по своему, то зашчо и није тоа прашајн'е да не земиме во своји раци, и да го разгледаме сестрано, и од бугарцко, и од србцко, и грцко гледишче, и критикуајки сите ниф, да не изработиме македонцко гледишче на нашата народност, а се удовлетворуаме спроти местото, каде сме се училе, или со србцкото, или со бугарцкото, или со грцкото гледишче?
Да не си изработиме своје, македонцко гледишче на нашата народност, убедител'но и спраедлио за сите Македонци, значит, да није не сме во состојајн'е самостојно, без туг'о влијајн'е да изучиме сами себе.
Јас не можам да допушчам последното и го бројам оскрбно за мене, ето зашчо и не се откажуам на прво место да си изработам свој самостојен возглед на прашајн'ето за мојата народност и таја на мојете сонародници.
Значит, од моје гледишче нашето другарство во прашан'ето за нашата народност не напраи никаква нетактност, и само умажа извесна услуга на дуовните интереси на Македонците.
Сега ке требит да одгооориме на возразуајн'ето, да не јет уместно и јет не својевремено да оддел'уаме нашите интереси од обшчебугарцките, зашчо од једна страна, силата била во сојединејн'ето, и од друга, Бугарија напраила толку жртви за нашето ослободуајн'е и ке напраела и за однапред.
Тоа возразуајн'е јет многу сложно, затоа ке требит да се одгоарат на секој дел по оддел'но.

Прво нешчо, шчо можит да се речит, тоа јет, да није не сега се оддел'уаме од Бугарија, и со тоа раздробуаме једно создадено цело, но сме одделени и живиме веке оддел'но поеке од 25 години.
Друзи нѐ разделија и создадоа од нас и Бугарите различен жиот, разни потребности, нерамен положај.
Друзи и не ни

стр. 48

даваат да се сојединиме.
Од македонцко гледишче сојединејн'ето на цела Македонија со Бугарија, или Србија, или Грција не јет желател'но, но не јет и страшно.
Значит нема зашчо да се бориме со него.
Но такво сојединејн'е не ке допушчат, ни малите балканцки, ни големите европејцки држаи.
Значит, није, не сакајки да бркаме нашите интереси со бугарцките, дааме својето согласје и узаконуаме сашчествујушчијо ред.
Се питат само, али тоа узаконуајн'е јет во наша полза, зашчо кажуваат, оти Бугарија ни напраила многу арнотији, и ке ни напраела ушче.
Да видиме, шчо арно сме виделе није до сега од Бугарите?
Бугарите усилија бјуџетот на екзархијата от појавуајн'ето на србцката пропаганда; со друзи зборои усилија нивната пропаганда и нивните интереси во Македонија.
Кладоа они неколку владици, и отворија неколку трговцки агентства, поддржаа со пари востаајн'ето во Македонија и преранија во Бугарија мнозинство обездомени Македонци, избегани во Бугарија.
Тије сет арнотијите, шчо ѝ видефме од Бугарите.
Како ви се чинит: али сет доста? али сет много? али сет поеке од добрините, шчо ни ѝ напраија Србите?
– Ако не бидиме бугарцки шовинисти и пристрастно не гледаме на работите, не можиме да не констатираме, оти во

Македонија Бугарите не напраија за нас Македонците, нишчо поеке од тоа, шчо напраија Србите.
Пак и смело можит да се речит, оти напраија по малу от Србите.
Горе избројените бугарцки добрини не сет напраени во полза на самите Македонци, а на интересите на Бугарија во Македонија.
За тоа бугарцките милиони за Македонија немаат по големо значејн'е од србцките за тамо.
Бугарите ни кладоа владици во Македонија; имајте на ум, оти тије владици сет во поекето случаји и во нај важните места Бугари, а не Македонци.
Преко владиците Бугарите сакаа да истре-

стр. 49

бат сѐ, шчо не им јет пријатно, а нај многу црковно-обшчинцката самоупраија.
Но таква услуга со србцки владици сакаа да ни окажат и Србите.
Шчо сет тије криви, шчо није предпочетофме да сме орадије на Бугарите, на место да сме орадије на Србите?
– Бугарите отворија во Македонија трговцки агентства! Но за чији интереси? Се разбират, оти не за македонцки, а за бугарцките.
Србите предадоа својите интереси во Македонија на своји консулства и генерални консулства.
Ако бугарцките трговцки агентства во Македонија сет благодејајн'е за нас, то србцките генерални консулства сет ушче по големо.
– Бугарите ни поддржале востајн'ето. И Србите го поддржуваа.
Бугарите го поддржуваа поеке, зашчо нивните интереси тоа го сакаа, а не за атарот наш.
Србите го поддржуваа, за да не останат по назад од Бугарите; но да беа србцките интереси така врзани со востајн'ето, то Србите сто пати ке објавија до сега војна на

Турција, без да чекаат од некаде помок', без да гледаат али ке бидит исходот за ниф благопријатен или не.
– Бугарите ранат обездомени Македонци, но истото го праат и Србите.
Тоа јет сета арнотија, шчо ја добифме од Бугарија.
Сега да видиме, со шчо заплатифме није за таја арнотија, или колку ни костуат она?
Ако прегледаме собитијата от последната Руско-турцка војна до сега, ке видиме, оти секоја арнотија од Бугарија за Македонците не јет нишчо, осим једна конпенсација за глупостите, шчо ѝ имат напраено Бугарија во нашето прашајн'е.
Македонцкото прашајн'е во раците на бугарцките дипломати и народ јет ред глупости, напраени само на македонцки есап и наречени мег'ународни победи на бугарцката самостојна политика.
Тије глупости на бугарцкијо народ сет за нас Македонците како прародител'цки греф, који ке поминуваат од поколејн'е на поколејн'е.

стр. 50

Ето во шчо се состојит тоја прародител'цки греф:
Бугарите сет ослободени од Русите.
Во тоа време руското обшчество се увличаше со словенофил'ство.
Тоа увлечејн'е им зе около 250,000 души војска и милиарди рубли.
Но каков беше резултатот от таја војна?
Русите и напред војуваа со Турција, и ослободија со своја крв готоо сите балканцки држаици.
Но никоаш до тогај Русите не се разочаруваа така, како шчо се разочаруваа во време на последната војна.
Оно дојде до таква степен, шчо Русите сакаа да кладат крст на својето по тамошно увлечејн'е и ослободуајн'е на Словените на Балканцки Полуостров.

Последнити сокоји од увлечејн'ето на Русите, и со тоа и надежите на Македонците на Русија беја голтнати од Бугарија.
Поведејн'ето на бугарцкијот народ кон руската војска, и бугарцката интелегенција кон руските власти и дипломати, беше такво, шчо Русите ил'адо пати се кајеа за својето увлечејн'е со „братушките".
Тоа раскајајн'е јет влегло глабоко во душите на сите Руси, кој сега не сакаат да чујат за некакви „братушки", а особено за Бугарите.
Кој плајк'ат сега за поведејн'ето и грешките на Бугарите, ако не није Македонците?
Увлечејн'ата на Русија родија једна Бугарија, но со нејното родејн'е, Русија умре за нас.
Сите надежи у Македонците поминаа на недоносчето – Бугарија.
Није помислифме тоа недоносче, ја ке одрастит, ке окрепнит и ке ни дајит рака, и није со него да заживиме слободен жиот.
При имајн'е једна слободна Бугарија није мислифме, чуму ни јет Русија.
Нашите надежи се поддржуваа од Бугарија и како да зафатија да се осешчествуваат.
Бугарија, како покојнијот србцки крал Александр, се објаи сама за совршенолетна и зафати самостојен ред глупости, шчо се наричаа од неја самостојна политика.

стр. 51

Разруши арните односи со Русија, и повика Стамболова, тој да предаит Бугарија во раците на тројнијот сојуз и Англија, и да је напраит нивно орадије против Русија.
Таја ноа ера во историјата на Бугарија, таја самостојна политика се зафати от присојединуајн'ето на Бугарија со Источна Румелија и од нарушаајн'ето од Бугарија на Берлинцкијот догоор, на кој шчо почиваше и праото на Македонците на автономија со рисјанин генерал-губернатор.

Нарушаајн'ето на Берлинцкијот догоор и Стамбуловцкијот режим, крстени „самостојна национална“ политика на Бугарија, па тоа политично, капризно, несовршенолетно недоносче јет втор удар за политичната слободија на Македонците.
Европа и Русија настојаваа да се изработит план за реформи во Македонија и во 1882 година, тоја план беше веке готов и ке се настојааше да се воведит, как „ноијот политичен фактор на Балканите“ кажуат својето вето, и наместо реформи сакат за Македонија бугарцки владици.
Бератите за владици се дадоа и није, заслепените Македонци, поверуафме на Бугарија, оти она со нејната „самостојна“ политика нишчо друго не праит, осим одржуат политични победи и облагодетел'ствуат нас, Македонците.
– Арно ни замажаа очите.
– Но не поминаа и 5–6 години, како се отрезвија Бугарите од својето увлечејн'е во „самостојната“ политика.
Се убедија со напредуајн'ето на србцката пропаганда во Македонија, оти они не сет јединственијот фактор во македонцкото прашајн'е, а оти имат, осим ниф, и друзи, и оти успеот при конкуренцијата ке бидит тамо, кај шчо ке бидит поддржката на Русија.
Бугарите пак станаа русофили, но тоа го напраија, не со чисто срце, а за да напраат руското праителство орадије на својите интереси во Македонија.
При надворешното пријател'ство на Русија, они не можеа да се примират со мисл'ата, зашчо руските консули во Македонија да поддржаваат србцката пропаганда тамо.
За

стр. 52

таја причина некоји од политичните партији клеветеа Русија, како непријател'ка на Бугарија, и на сѐ бугарцко, нај многу за поддржката од страна на Русија србцката пропаганда.

Бугарцките политикани не можеа да видат, оти поведејн'ето на Русија јет плод на нивните глупости, шчо се вел'ат „самостојна“ и „национална“ политика.
Кога таја „самостојна“ и „национална“ политика јет орадије на непријателите на Русија, против интересите на последната на Балканцки Полуостров, можат ли да бараат тије бугарцки политикани од руското праител'ство, да бидит оно совршено безучастно во собитјата на Балканцки Полуостров, кога тоја полуостров јет бил грижата на Русија цело столетје и поеке?
Она требит да си сочуат својите интереси тамо, па и ако тоја сочувуајн'е не ке бидит по вкусот на „самостојната“ и „национална“ политика.
Бугарите во својата надворешна политика станаа русофили и Русите си изменија малу политиката кон Бугарите.
Но бугарцкото русофилство беше со есап, и не беше трајно, значит, и руската политика немаше да се изменит окончателно, једно не се знајеше, до колку јет искрена и трајна бугарцката надворешна политика.
Бугарите беа не задоолени од руската политика во последно време, особено заради прашајн'ето за ракополагајн'ето на Фирмил'ана и за македонцкото востаајн'е.
Они вел'ат: во тоа време, кога министерството на Данев предаде надворешната политика на Бугарија во раците на Русија, последната на место да ни поможит, напраи да се ракоположит Фирмил'ан во Скопје, и друго, не напраи нишчо за Македонија.
Бугарија да беше водела „самостојна“ и „национална“ политика, она не ке допушчеше првото, и ке решеше македонцкото прашајн'е со по големи реформи.
Тије сет расудуајн'ата на Бугарите.
Но није, ако станеме на самостојно македонцко гледишче, ке требит

стр. 53

да речиме следното: Бугарија со нејното русофилство не напраи никаква услуга, ни на Русија, ни на Македонија.

Но од русофилството она се восползуа со зајамот, напраен при руско содејство, а друго, и нај главно, не изарчи позајмените милиони на војени нужди, и со тоа остаи полни државните каси.
Бугарија и да водеше „самостојна“ и „национална“ политика т. е. да беше орадије на тројнијот сојуз против Русија, пак немаше да напраит нишчо, зашчо сега ѝ немат тије натегнати односи мег’у ниф, који беа при Стамболова.
Сега членоите от тројнијот сојуз имаат оддел’ни соглашејн’а по мег’ународните прашајн’а, работат заједно по ниф и парализуваат сите капризи на малите држаи, који со тије капризи сакаат да изменат политичното равновесје во нивна полза.
Сега немат место за Стамболовцка политика.
Возродуајн’ето на Стамболовцкијот режим во Бугарија сега не се оправдуат со нишчо и јет један нов опит на политичното недоносче да покапризничит.
Но од тије капризи, не него, а нас Македонците, ке нѐ болит глаата, како шчо и нѐ болит веке.
Но ноите праители во Бугарија ни вел’ат: тоа јет Русија крива; Русија се боит од једна голема Бугарија и за тоа: таја кладе Фирмил’ана, таја сега не сакат да дајит на Македонија автономија, таја не нѐ остаи нас да се приготвиме, и да војуваме со Турција.
Другари! Таквија тврдејн’а, не сет нишчо друго, осим једна лож, једна клевета, фрлена на ослободител’ката Русија од један ослободен робцки народ, кој шчо ушче не јет слободен од негоите робцки инстинкти, со који се ползуат, за да оправдат својата глупаа „самостојна“ и „национална“ политика.
Тој народ, кој шчо јет првата и последната причина на сите наши нестреки, со својите глупаи постапоци нѐ наведе на једна нерамна борба со Турците, и во нај решител’нијот момент нѐ остаји на произвол на судбата.
Тој произведе клајн’ето

во Македонија, како шчо го произведоа во Ерменија Англичаните, и со тоа изгуби својето влијајн'е во Македонија.
Но тоа влијајн'е му јет нужно, ето зашчо, од једна страна нѐ увераваат, оти до кога имат слободна Бугарија, македонцкото прашајн'е не јет закопано, од друга страна, за да оправдат својето егоистично поведејн'е, сета вина за нестреките кај нас обрнуат на Русија.
Брајк'а! зар не јет нелепост, да се мислит, оти Русија се бојела од голема Бугарија и не сакала нашето ослободуајн'е, и оти по тије причини не сакала нашето ослободуајн'е, и помагала да се ракоположит Фирмил'ан?
Прво да видиме, кој јет крив во сегашното востајн'е, и на кого паг'ат за него нај голема одгоорност?
Не једнаш Русија ни имат речено, оти она не ке пролијет, нито једна капка крв, и не ке ни даит, ни нај мала материјална помок', ако није Македонците подигниме востаајн'е.
Русија по македонцкото прашајн'е толку пати јет публикуала праител'ствени сообшчуајн'а, толку пати сет праени предстауајн'а на бугарцкото и турцко праител'ства по нашето прашајн'е.
Во сите ниф напрао ни се велеше: седејте си мирно, оти, ако напраите брканица, не можам, и не сакам да ви поможам.
Со друзи зборои, она си изми раците от сите нестреки од једно востаајн'е во Македонија.
Можиме ли није после тоа да обвинуаме Русија во неискреност и поддупуајн'е?
Зашчо тогај да се л'утиме на Русија?
Ако не се лажам, комитето и организацијата очекуваа помок', не од Русија, а од Бугарија, зашчо во Македонија по пон'атјата нивни и на екзархијата бугарцка живејат Бугари. Руси тамо немат.
Значит Бугарија требеше да поможит, или нај категорично да речит: не чекајте од мене нишчо.

Но Бугарија не направи ни једното, ни другото: не направи првото, зашчо Бугарите сет есапчији, и сет готои да земат Македонија, ако им

стр. 55

је подарит некој; а инак, ако сакат, нека бидит запустена.
Никој друг од балканцките народи немаше така спокојно да гледат на запустуајн'ето на једен крај, кај шчо се имаат негои сонародници.
Да беше иницијативата во востаајн'ето грцка или србцка, и да знајеа тије народи, оти востаајн'ето ке бидит така сил'но, не гледајки на никакви неблагопријатни прилики, ке објавија војна, па макар та војна да се свршеше со полна поразија нивна.
Но Бугарите не сет от таја категорија: они ке објаат војна само тогај, ако имат некоја држаа, која да им обеспечит плодоите на војната.
А пошчо такво обеспечејн'е никој пат не јет сигурно, без да се ангажират једна од големите држаи, или неколку од ниф, со оражије во рака да поткрепат тоа обеспечејн'е, то од Бугарија не можеше да се очекуат набркуајн'е во македонцките работи.
Но ако беше така, то Бугарите можеа да кажат јасно на Македонците, на ниф да се не надејат, и можит, неке се добиеа тије резултати.
„Далековидната" политика на кн'азот и на негоите „самостојни" и „национални" помок'ници требеше да предвидит сè, и да предупредит нестреките. Но они тоа не го направија.
Оставија да станит востаајн'ето, мислејки, ако не „самостојната" политика, то крвта на Македонците, ке застаит „великата ослободител'ка" да си остаит својите работи, и да дојдит да војуват за нас, за да је повикаат после во Берлин, и да загубит Манчжурија и влијајн'ето во Персија.

Тоа беше престапно поведејн'е кон македонцките работи, и главен престапник во ниф се јавуат официјална Бугарија и бугарцкијот народ, кој шчо не можа да застаит својето праител'ство, да се застапит за својите македонцки клиенти.
И за тоа престапно поведејн'е се праит сега крива Русија, и то официјална Русија, која немала нишчо обшчо со нејнијот народ.
Ослободените „братушки" сега не сакаат да се признаат во својите грешки; ето

стр. 56

зашчо зајауваат, да сет они сите русофили, да милуваат рускијот народ, но не милуваат руското праител'ство, које не изражуало народните чувства кон Македонците, и отрицател'но се однесуало кон секоја искажана од народот симпатија кон ниф.
За докажуајн'е на последното покажуваат на „тајни" циркул'ари од праител'ството, да се не печатат поеке статији за македонцките работи.
Кај нас, во Македонија, и во Бугарија можат да придаат на таква праител'ствена распоредба непраил'ен значај, ето зашчо ке требит да се кажат овде неколку зборои и за неја.
Нај прво требит да се кажит, оти во македонцкото прашајн'е немат никаква разл'ика меѓ'у погледите на него на руското обшчество и народ од једна страна, и праител'ството од друга, а имат само разлика во степента на интересот со него: обшчеството и народот многу по малу се интересуваат от праител'ството, шчо се видит од помок'ите за Македонците.
Ако се срамнат тије со помоките на Бурите (Трансваал'цките), то ке се добијет голема разлика, а тоа јет затоа, зашчо со борбата на Бурите се интересуваа много поеке, од нашата борба.
А тоја слаб интерес јет резултат на разочаруајн'ето на Русите од „братушките".
Значит и за тоа требит да речиме на Бугарите: сполај ви!

Руското праител'ство секој пат даат полна слободија на руската стамба да стамбосуат статији по сите прашајн'а до тогај, до кога некоје прашајн'е се разгледуат и не јет пријемено никакво решејн'е по него.
Откако прашајн'ето бидит исцрпено, и по него јет пријемено некакво решејн'е, се прајк'аат циркул'ари, да јет прашајн'ето исцрпено.
Но, тоа се праит, не за да се лишат ноините од слободија да пишат, а за тоа, шчо на Балканцкијот Полуостров придаваат големо значејн'е на сите статији, шчо се односат до балканцките работи, и мисл'ат, оти праител'ството под влијајн'ето на пресата, ке изменит својата политика.
Праител'ството просто сакат да нѐ избаит нас од праздни надежи.

стр. 57

Ако јет сѐ тоа така, то со шчо можит да се објаснит политиката на Русија во прашајн'ето за Фирмил'ана, ке запитаат некоји.
– Јасно јет, оти она јет србофилцка. – Да видиме да ли јет, толку јасно.
Причините на ракополагајн'ето на Фирмил'ана ушче једнаш јасно ке ни покажат, каква нестрек'а за нас Македонците јет носејн'ето на името Бугарин.
Од ниф ке се видит, оти политичното недоносче – Бугарија не јет во состојајн'е да зашчишчаат не само нашите, но и негоите интереси.
Бугарија немат дипломати, а ушче по малу – во странство.
И тије шчо сет от последните, не сет да чуваат и подигаат значејн'ето на Бугарија, а да умал'уваат и осмејуваат, и себе, и својата држаа.
За подтврдуајн'е на тоа, доста јет да се потсетит на тројица: г. г., Бешков, секретар и герант на Трговското Агентство во Битол'а, Цоков, дипломатически агент во Лондон и Станчев таков во Петроград.

За г. Бешков, попрашајте кого сакате во Битол'а, било то от персонало на тамошните консулства, било од бугарцките учители, било од влашките, било од граг'аните, или нај после од Циганчијн'ата, со који се имат разгоарано г. Бешков, постојано врвејки по градот без работа, – сите ке ви кажат, кој јет г. Бешков.
За тоа Србите имаат во Битол'а прекрасен предстаител', који се пол'зуат со полно уважејн'е у консулите. Тоа јет г. Ристич.
Сета своја дипломатија си искажа г. Цоков во разгоорот негов со кореспондентот на Рејтер.
Но нај интересен јет г. Станчев, једно, како частно лице, друго, како дипломат и трек'о, како дипломат на нај важното за Бугарија от сите дипломатцки места.
Прво нешчо, шчо бијет на очи, тоа јет, шчо г. Станчев си остаат на истото место од сето време, како знајам за него (имат около 9 години).
Тоја факт на вид јет многу

стр. 58

утешен, зашчо он како да покажуат постојанство во политиката на Бугарија.
Србцките посланици вистина седат во Петроград по неколку години со ред, но по 4–5 години се менат.
Но тоја утешен факт, јет утешен само на вид.
Ушче првата година на моето студентство мене ме запитаа, каков чоек јет г. Станчев?
Јас за него не знајеф нишчо, затоа рекоф, оти мало го познаам.
Тогај ми дадоа једна немцка книга, со наслов Die Wahrheit über Bulgarien.
Јас замолиф, да ми је дадат, да је прочитам дома.
Ми је дадоа, и така јас се запознаф прв пат со г. Станчев и со бугарцките работи, особено со положејн'ето и авторитетот на бугарцкијот предстаител' во Петроград.

После јас чуф ушче некоји слуои за г. г. Станчеи од нивнијот жиот во Петроград, подобни на пасажите за ниф во упоменатата книга.
Од разгоор со журналисти јас чуф, оти г. Станчев праил опит да повлијајет на ниф, но неуспешно.
Вообшче сите тије, со који имаф случај да се видам или зборуам, г. Станчев или не го знаеа, или лошо се одзоуваа за него.
Но во последната година г. Станчев, кажуваат, се пушчил толку долу, така ниско пушчил бугарцкијот престиж во Петроград, как не ке можеше да напраит и нај големијот непријател' на бугарцките интереси.
А знајат ли Бугарите, оти во тоа време, кога они имаат во Петроград једен Станчев, Србите имаат тамо једен Пашич, или једен Грујич, или једен Новакович?
Тије дипломати последовател'но сет, или во Петроград, или во Стамбул; и на једното, и на другото место они остануат по неколку години со ред.
Во Петроград они имаат обширни познанства и се ползуваат со многу арен дочек од горните слоеи на руското обшчество и имаат големо влијајн'е на него.
Они се знајат со дипломати, професори, редактори и издатели на ноини.
Они збору-

стр. 59

ваат убедител'но и со глабоко знајајн'е на работите.
Добаите кон тоа, да јет србцката надворешна политика установена, као и то, да имаат они и цел ред друзи, осим упоменатите дипломати, и ке разберите, оти ракополагајн'ето на Фирмил'ана јет победа на србцката дипломатија и поразија на бугарцката; победа, добијена со своји т. е. србцки сили, а не нешчо наврзано од Русите; поразијата пак на Бугарите јет резултат на немајн'е бугарцки дипломати, који да разбираат бугарцките интереси и да ги зашчитуат со авторитет и знајајн'е.

Ама г. Зиновјев помагал и сочувствуал на Србите.
Тоа можит да бидит истина, но тој го праит тоа, не зашчо мрзит Бугарите, а зашчо србцките посланици во Стамбул сет логични, знајат арно нивните интереси, и можат да ѝ зашчитуат.
Исто така, можит, руските консули зашчитуваат србцките интереси во Македонија, не за атар, а једно, зашчо и Србите, како и Бугарите сет Словени, а друго, зашчо Србите по арно имаат разбрано и знајат да бранат нивните интереси.
Значит бугарцката надворешна политика не издржуат никаква критика. Она јет главнијот извор на сите наши нестреки.
За тоа не можит и да се зборуат за некакви арнотији од Бугарија за Македонија.
Арнотија ли јет материјалната помок' на Бугарија за востаајн'ето, кога таја поддржка само нѐ застаи да си расфрлиме народните сили, со кои није бефме силни, а сега сме нишчо?
Арнотија ли јет ранејн'ето на избеганите во Бугарија Македонци, кога Бугарија јет првата и последната причина да им се разорат куките?
Арнотија ли јет тоа, шчо пријимат она на своја служба Македонци, кога последните со службата, или зарди неја, забрауваат својата таткоина, и нејните интереси жртвуваат на бугарцките?
Зар не сет Македонците, шчо сет на служба или кандитати за служба тије, који изопачуваа мег'у населејн'ето во Македонија значејн'ето на руските праител'ствени постапоци,

стр. 60

и ѝ толкуваа пред него стамбуловцки, и го тискаа да востанит, против советите на Русија за благоразумје?
Македонци! време јет да се убедиме, оти лошијот демон за Македонија, не јет никој друг, осим Бугарија, ето зашчо час

по скоро требит да одделиме интересите наши од бугарцките.
Тоа го барат од нас благоразумјето.
От сѐ гореречено се видит, оти бугарцките арнотији за нас Македонците ни нај малу не се разликуваат од србцките, но за то ни костуваат сто пати поеке:
1, за бугарцкото име, шчо ни го подари екзархијата, није зедофме на себе сите добрини, шчо сет врзани со него, и со који се украси тоа име во најноата историја на Балканцкијот Полуостров.
2, за бугарцките сколији и бугарцкото „покро(в)ител'ство" на нашите интереси, није немаме никакво сочувство от страна на Русите, не за тоа, шчо тије мрзат Бугарите, а по тије сообразуајн'а, шчо они толку многу напраиле за Бугарите, колку за никој од совенцките и праославни народи; излегуат, оти они и за нас Македонците напраиле многу, и немало зашчо ушче нешчо да очекуаме од ниф.
Руското покровител'ство стаат не нужно, кога није имаме „самостојно" и „национално" бугарцко покроител'ство.
3, за бугарцките владици, шчо ни ѝ подари Стамболов, није заплатифме со немајн'е автономни праа, предвидени по Берлинцкијот трактат.
Таја арнотија добијат ушче по големо значејн'е со тоа, шчо она беше причината да се образуваат комитети, организации, чети, востаајн'а, да имат убијства, грабежи, колејн'а и пр. и во сѐ тоа Бугарија ни поможа, и со пари, и со трпејн'е на комитетите на своја земја.
4, верата во бугарцкото чувство кон нас си ја платифме со востаајн'ето, од које Бугарија вистина не нѐ задржа, и не ни поможа, но ..... го испрати На-

стр. 61

чеича, да прегоарат .....
Исто така Бугарија со својата искусна дипломација нѐ поддржа .....!

5, За ранејн'ето на избеганите Македонци во Бугарија и како нај голема награда за името Бугарин, шчо го насадија кај нас, ни покажаа барем да знајиме, кој јет причината за сите наши нестреки, а тоа била ..... Русија.
И така, значит, Бугарија ни напраи до сега веке сите арнотији, остааше само и у нас да развијит клас „самостојни националисти", који ке разберат нај после, каде јет коренот на секоје зло во нашето национално развијајн'е, т. е. Бугарија реши, и кај нас да насејет русофобство, та и није да изгубиме секоја вера во праославна Русија.
Мисијата на Бугарија јет прекрасна, само за жалост није тука во Петроград сме далеко од Бугарија, та русофобското семе не можит да ни западнит глабоко во душата и да дајит арни плодои.
От сите пребројени фактои се видит големата вреда за нас Македонците от тоа, шчо није, или барем мнозина од нас, отожествуафме до сега нашите интереси со обшчебугарцките.
Није се велефме Бугари.
Со тоа, од једна страна сакафме тоа име да ни послужит како центр, около кого ке можиме сите да се згрупираме, без да бараме за таја цел'а некој друг, а можит и сосим нов, од друга, није мислефме, оти вистина во сојединејн'ето со Бугарите јет нашата сила.
И вистина од нашето велејн'е да сме Бугари, није имафме прао да очекуаме за нас добрини, а не злини: није можефме да очекуаме од Бугарите поддржуајн'е на сите наши дуовни нужди.
Бугарија јет слободна држаа.
Она располагат со пари, просветејн'е, државни мажи и дипломати.
Она требит да сознаат нејните и наши национални интереси и мошно да ѝ бранит.
Но видофме да сме горко излажани во нашите надежи и да на место арнотији, није видофме само лошотији.

стр. 62

Тије лошотији преминуваат секоје очекуајн'е.
Се прашат, кој јет во сѐ тоа крив?
– На тоа прашајн'е јас не можам да одгоорам.
Не јет моја работа да барам, али некој зол демон на Бугарија имат напраено сите лошотији бугарцки нам Македонците.
За мене јет јасно само тоа, да голем дел во сите наши нестреки се должит на бугарцкијо народ.
Не јет кн'азот крив во тоа, да речиме, шчо немаат Бугарите арни дипломати.
Ако напр. г. Станчев јет предстаител' на кн'азот, а не на Бугарија, то не сет таквија Цоков, Бешков и др.
Не јет извинејн'е за бугарцкијот народ и тоа, шчо недостојните дипломати принадлежат кон таја или друга партија, и кн'азот се ползуат со повикуајн'ето на власт, по лични сообразуајн'а, то једна, то друга партија.
Главната нестрек'а за Бугарија и нејните интереси јет, не во тоа, шчо имат многу партији, и не сите знајале арно народните интереси, а во тоа, шчо Бугарите малку сет проникнати со народните интереси, особено со надворешните.
У Бугарите немат национални идеали, који да бидат обшчо достојајн'е и светијн'а за сите Бугари.
Тије идеали се изработуваат од историјата на народот, но се изработуват во један долог историцки период.
Долго време членоите од један народ требит да се увличаат од једни исти народни идеали, обшчи и свети за сите членои на народот.
Тије идеали требит да бидат изработени од нај видните предстаители на народот и усвојени от сите негои членои.
Идеалите народни требеше да бидат једна програма, кон осашчествуајн'ето на која ке требеше да бидат напраени сите сили на народот.
Народните идеали не одједнаш сите можат да бидат осашчествени, но нивното осашчествуајн'е требит да бидит само резултат на обшчата и самоотвржена народна работа.

Трудностите во достижејн'ето на народните идеали служат само како сколија, во која окрепнуат народнијот дух и се готвит за ушче по голема

стр. 63

борба.
Во замена на тоа, ако једен народ добијет политична – слободија, или се исполнит нешчо друго важно за народнијот жиот, без негоо, или со мало негоо содејство тогај, кога у него ушче немат изработено народни идеали, или, ако сет изработени, не сет усвојени от сите членои на народот, – то, во таков случај, народот не ценит народните идеали, и како чоек без определена цел'а и програма за работејн'е, се фрл'ат, то во једна, то во друга страна, праејки тоа, не зашчо тој јет убеден, оти така требит да бидит, а зашчо видит да имат околу него л'уг'е, шчо постапуат така или инак.
Шчо видиме није во нај ноата бугарцка историја?
Бугарија добијат политична слободија, нај важното нешчо во народнијот жиот, ушче тогај, кога у ниф немаше народни идеали, кога и сами не знајеа, шчо сакаат.
Слободијата је добија Бугарите со нај мали жртви и усилија; неја им је подарија Русите.
Ослободејн'ето напраи једна голема пропаст мег'у по прег'ешната бугарцка историја и жиот, и ноата.
Во првата Бугарите видеа само једен мрак, за тоа они се одврнуваа од неја.
И така Бугарите во ноиот слободен жиот се јавија како народ без традицији, народни идеали, сознајн'е на народните и државни интереси и историјцко наследије.
Значит, Бугарија се јави како држаа во вид на историјцко недоносче.
Со усил'ата на Русија тоа недоносче окрепна малу, но при првото осек'ајн'е на својите сили зајавуат претенцији на самостојна политика – извор на нестреки за Македонците.
Но не само во таја самостојна политика се закл'учаваат нашите нестреки, а следствено и причината за оддел'ајн'е на

нашите интереси од бугарцките, па и причината на оддел'ајн'ето на Македонците овде во македонцко другарство.

стр. 64

Тоа оддел'ајн'е си имат и други причини, а имено, употребуајн'ето на нашите умствени сили на изучаајн'ето на себе, како членои на једна таткоина и један народ.
За да се достигнит таја цел'а, требит да се состаит оддел'но другарство од лица, за који изучаајн'ето на Македонија во етнографцки, географцки и историјцки однос имат првостепен значај; а таквија лица сме није Македонците.
За да се достигнит таја цел'а, није требит да се одделиме од другите балканцки народи и самостојно и критично да погледаме на сами себе и, нашите интереси, како и на балканцките народи и нивните интереси.
Постапуајки така, није ке се ослободиме од грешките, шчо ѝ праат другите балканцки народи.
За да бидит по јасна ползата от таквоа оддел'уајн'е наше од другите народи, доста јет један критичен поглед на работејн'ето на тукашните студентцки другарства: бугарцкото и србцкото.
Бугарцките студенти имаат големи претенцији да сет предстаители на нај ноите течејн'а на чоечката мисл'а.
За ниф немат никаков значај национализмот, кој шчо се бројит за нешчо, шчо имат одживејано својот век.
Они сет интернационалисти.
Они сет нај напред луг'е, па после, ако им останит за тоа време, сет Бугари.
За ниф чоечеството имат по голем значај од Бугарија, и за тоа поеке ѝ интересуваат ниф Швејцарија, Сојединените С.-Американцки Држаи и нивната историја, отколку Бугарија со нејните национални интереси.
Бугарцката младеж овде употребуат сите своји сили и стредства, да се покажит напредничаа т. е. социалистична:

долги и безмислени речи, долги коси, и убао исчешл'ана брада, црвена или сијн'а руска кошул'а и пр.
Со национални прашајн'а не се занимаваат и со голема досада слушаат реферати на тема по етнографијата, па и по каква и да бидит друга наука, осим политичната економија.
Но за то секој считат свој долг

стр. 65

да критикуат сѐ, шчо ке му се попаднит.
Со научни прашајн'а не л'убат да се занимаваат, но за то сет убаи организатори: можат да устројаваат лотарији, да пропагандираат некоја работа, да устројат некоја вечеринка со благотворна цел'а, без да му гледат многу многу, оти со неја ке оскандал'ат и себе и бидното поколејн'е од бугарцки студенти во Петроград.
У опшче они сет готои да се занимаваат со работи, шчо бараат малу труд, но зато даваат голема попул'арност и самомнејн'е.
Македонија ја признаваат за бугарцка во етнографцки однос, но мисл'ат, да јет излишно да си арчат силите за да научат нешчо за таја страна, за тоа, нишчо не знајат за неја, ни од историјата, ни од географијата и етнографијата нејна, осим да имат тамо чети и востаајн'е, на које требит да се помогнит само со лотарији, и не со сами себе.
Тоа платоническо и само платоническо и евтино сочувство кон Македонците, тоа неразбирајн'е на националните интереси, тоа отсутство на национал'ни идеали и таја жажда од попул'арност со приврзаност кон социализмот, јет отражејн'е на дуовното состојајн'е на бугарцкијот народ и негоото обшчество.
Оттука многу јасно се видит, до колку Бугарите не сет во стајн'е да бранат, не само нашите, но и собствените интереси.
Србцките студенти праат совршено друг и протиоположен упечаток од бугарцките.

Србите не сет интернационалисти, а сите буквално, без разлика, дали јет некој от Србија, Босна, Ерцегоина, или Црна-Гора, сите сет националисти.
Они знајат, да сет они прво Срби, а после л'уг'е.
Секој знајит и се интересуат со србството разместено во разни земји.
Они знајат нивната историја и историјата на саседните народи и земји.
Они се интересуваат сите главно со кул'турно-историјцките науки и ѝ изучаваат.
Изучаваат ѝ како стредство за достигајн'е србцки национални цели.
Со цел'а да зашчитат србцките

стр. 66

интереси пред Русите, они преводат или состауваат на руски книги со историјцко содржајн'е.
Таков утилитарен, тенденциозен и спекул'ативен однос кон науката не јет за одобруајн'е и јет причина и резултат на национален шовинизм, но последнијот јет резултат на тија историјцки прилики, во који попадна србството, особено после Берлинцкијот догоор.
Србите можиме да ѝ обвинуаме во шовинизм; но они не сет по големи шовинисти од Бугарите.
Србите сет националисти, со арно сознајани народни идеали и интереси, који шчо, со труд, наука, перо и дипломатија, сите, како једен чоек, одат по једен обшч за сите пат, и за тоа одржуваат победи над Бугарите на секој рачкор.
Србите сет шовинисти; они сет отчајани во борбата со својите непријатели за зашчита на нивните национални интереси.
Но, ако порамниме србцкијот шовинизм со бугарцкијот национален индиферентизм и ѝ разгледаме од македонцко па и од обшче чоечко гледишче, то ке требит да признајиме, да србцкијот шовинизм, како резултат на основно изучените народни интереси, стојит много по високо и много по горе од

бугарцкијот национален индиферентизм, кој јет резултат на отсатствије на секоје разбирајн'е на бугарцките државни интереси.
Во тоа време, кога Србите од крал'от и министрите до последнијот србцки амалин сет националисти и наог'аат за нужно сите да се сплотат во једно, за да достигнат со обшчи сили народните идеали, Бугарите се цепат на социалисти и сакакви друзи – исти, који нај малу сакаат да оправдаат послоицата, да сојединејн'ето праит силата.
– Туку сѐ тоа јет резултат на политичната зрелост на народот: Србите во течејн'ето на цел век изработуваат националните идеали и изучуваат националните интереси, а пак Бугарите го праат тоа само во ¼ век.
Како и да јет, но одделејн'ето наше од Бугарите ке ни дајит возможност критично да се односуаме кон

стр. 67

бугарцките работи, а не слепо да ѝ копираме, и да насадуаме во Македонија, на место национализм, социализм, како шчо го праела тоа натрешната македонцка револ'уцијна организација.
Значит оддел'уајн'ето на нашите интереси од бугарцките, покрај другото, ке не избајит от положејн'ето, како мајмуни да копираме бугарцките неомислени постапоци, и на вера да пријимаме бугарцките уверејн'а, да јет Бугарија нашата арнотворка, а Русија нашијот нај голем непријател'; оно ке развијет во нас критичен однос кон нашите и туг'и постапоци.
А от тоа одвај ли можит да имат по големо оправдајн'е на сашчествуајн'ето и програмата на нашето другарство.
Ако јет така, то не ни остаат нишчо друго, осим да му се помолиме на Господ, да умножит македонцки другарства, подобни на петроградцкото – „Св. Климент“ на секаде, кај шчо живејат Македонци.

Националнијот сепаратизм: земјишчето на које се имат развијено и ке се развијат за однапред.*)

стр. 68

На првото заседаајн'е на Бугарцкото студентцко другарство во Петроград от таја година јас рекоф неколку зборои за резултатите на сегашното востаајн'е во Македонија.

Тије резултати јас ѝ резјумираф во два пунктои: 1, Македонија после востаајн'ето јет загубена за бугарцката народност и 2, Македонците ке си сознајат грешките, шчо беа причина на нестреките од востаајн'ето, ке се откажат от досегашното направуајн'е на националното нивно самосознајн'е, и ке отворат систематична борба на сите национални и верцки пропаганди во Македонија, во тоа натре, и на бугарцката, за да можат, со оддел'уајн'ето на својите интереси од интересите на пропагандите, да достигнат национално објединуајн'е помег'у себе.

Јас рекоф тогај, оти таква јет дејствител'носта, која не ке се аресит на мнозина, но јас не можам да зборуам, шчо ке се аресит на некого, а тоа, шчо јет свршена работа, со која рано или поздно, ке требит да се бројат јужните Словени, па за тоа јет нужно да се знајит ноото течејн'е стред Македонците, за да се определ'ат јасно односите на јужните Словени кон него, и да се избегнит безполезната и вредител'на борба измег'у ниф.

Мнозина ке речат, оти мојите утврдуајн'а за некакво ноо течејн'е во развијајн'ето на националното самосознаајн'е стред Македонците јет само мистификација на неколцина

Македонци, но да таја мистификација немат под себе земјишче, и за тоа, како шчо се

*) Прочитано на III-та седница на Петроградцкото македонцко научно-литературно другарство „Св. Климент“ на 19-и Октом. 1903 г.

стр. 69

имат скоро појавено на белијот свет, исто така скоро ке исчезнит од него.
За да се увериме во тоа, дали мојиве закл'учуајн'а за резултатите на востаајн'ево сет праил'ни, или пак возразуајн'ата на мојите противници, ке требит да се разгледаат тија событија од нај ноата историја на Македонија, во који нај силно се појави националното самосознаајн'е, а имено, ке требит да се разгледат: возродуајн'ето на Македонците; событијата, шчо послужија како причина да се пробудит народнијот дух на Македонците; какви размери и каков праец зе тоа пробудуајн'е? во какви односи станаа Македонците со нивното национално пробудуајн'е кон балканцките народности, и дали положејн'ето, које земат сега натрешната революциона организација во прашајн'ето за народноста на Македонците Словени јет такво, от које не можит да се идит по тамо, или пак требит од него да се напраит ушче једен рачкор, и Македонците да се јават привржeнци на националнијот сепаратизм со пријимајн'ето за обшч македонцки литературен јазик, централното македонцко наречје?
И нај после, ако организацијата и македонцката емиграција во Бугарија, особено тој дел од неја, шчо имат, или државна служба со убаи плајки, или се занимаат со журналистика, и со тоа имат убаи дооди и големо влијајн'е на бугарцките работи, така да се јауват со кандидатура на министерцки постои во Бугарија, или си имат друзи згодни предпријатија, – дали, вел'ам, и без помок'та на таја наша колонија, јет

возможно некакво особено прејавуајн'е на нашето возродуајн'е, а имено во таков смисл, како шчо го упоменаф т. е. во полно оддел'уајн'е на нашите интереси от тије на балканцките народи и во развијајн'е мег'у македонцката интелегенција и народ македонцко народно самосознаајн'е?

стр. 70

Згорен поглед на собитијата, шчо изврвеа пред востаајн'ето ни докажуат, оти нај силнијот толчек кон национално собудуајн'е на Македонците ни послужи зафатокот на србцката пропаганда во Македонија.
До тоа време нашето национално самосознајн'е беше само разбудено на полоина.
Специјално со прашајн'ето за нашата народност никој не се занимааше.
Се велефме вистина „Бугари" и „рисјани" во национална смисл'а, но зашчо тоа јет, и али јет на вистина така, није не се запитуафме многу многу.
Врските наши со Бугарите станаа многу тесни со обшчето положејн'е во Турцко: није бефме брајк'а по судбата си, и бефме во једнакви односи кон праител'ството и фанариотцкото дуовенство.
Обшчноста во судбите наши ни закрепи обшчето име Бугари ушче до ослободуајн'ето на Бугарија, које си остана по традиција во Македонија и по ослободуајн'ето на првата.
На таја осноа Бугарите кладоа својите претенцији на Македонија, и Македонците очекуваа ослободуајн'е од Бугарија.
Но конкуренцијата со Бугарија од страна на Србија во македонското прашајн'е од политична и национална страна извика на политичната сцена и самите Македонци.
Македонците зафатија усилено да се интересуваат со прашајн'ето за нивната народност и нивната судбина.
Одот на тоа национално пробудуајн'е, као и резултатите, кон који приведе оно, се предстауваат приближно во тој вид.

Србите и Бугарите зафатија да оспоруваат једен у друг праата на Македонија: и једните и друзите вел'ат оти цела Македонија била нивна.
Једните си викаат како свидетели за спраедлиоста на нивните претенцији једни, друзите друзи авторитети.
Постред тој безкрајен спор мег'у двата братцки саседни народи, македонцкото словенцко населејн'е, зарди које

стр. 71

они се караат малце по малце здреет во национално самосознаајн'е, и сакат да се ослободит од опекунството на саседните народи, за да можит само да бидит вршител' на судбите си.
Македонците бараат национално обј единуајн'е помег'у ним, но при тоа сакаат тоа обј единуајн'е да станит, не на ноа почва, не да се зафатит од ноо, зашчо такоа обј единуајн'е ке требит многу време, а обј единуајн'ето беше важно, како стредство за достигуајн'е политична слободија.
За тоа обј единуајн'ето беше зафатено на почва на тоа, шчо се велеа Македонците Бугари.
Мисл'ата за национално обј единејн'е на Македонците, и ако под маската бугарцка, се зафати во 1890 г.
Во крајо на 1889 год. се префрлија во Бугарија 30–40 души ученици и студенти Македонци од Белград во Софија.
Тије ученици сет душата на сити собитија во Македонија од тогај до сега.
Они беа запознајани со Србија и Бугарија, со нивните култури и цели во Македонија.
Они и сознаа опасноста за дележ на Македонија мег'у тије две држаи, ако да бидит Македонците сами да не се вооражат, за да си извојуваат сами, со свои собствени сили и средства слободија, и со тоа да предупредат дележот на Македонија.
По нивна иницијатива првен се образуа во зафатоко на деветдесетите години једно национално сепаратистично движејн'е со цел'а да се оддел'ат интересите на Македонците

од бугарцките со возведуајн'е на једно од македонцките наречија на степен на литературен јазик за сите Македонци.
Орган на тоа сепаратист(ц)ко движејн'е на Македонците во Бугарија беше журналот „Лоза".
Но тоа дуовно движејн'е на Македонците не се ареса на бугарцкото Стамболовцко праител'ство, које забрани да се издаат „Лоза" и зафати да гонит Македонците сепаратисти.
От тоа време ушче побегна Дамјан Груев, кој шчо

стр. 72

беше во бројот на Македонците ученици, шчо поминаа од Белград во Софија и во бројот на сепаратистите.
Немајки во Бугарија почва за национален сепаратизм Македонците, шчо пребегаа од Белград во Софија, се зафатија со образуајн'е на револ'уциони организации во Бугарија и Македонија.
Видните Македонци револ'ционери сепаратисти, како Дел'чев, беа само ученици на првото поколејн'е Македонци, ученици србцки и бугарцки.
Исто така и Сарафов и друзите по доцкнашни револ'ционери се јавија само нивни продолжатели и последуатели, но не иницијатори на револ'уционата организација.
От самијо зафаток на револ'уционата организација Македонците во Бугарија или со бугарцко образуајн'е, работеа под маската Бугари, једно за тоа, шчо така се викаше голем дел од населејн'ето, а друго, шчо по тој пат можеше да се добијет поддржката на бугарцкото праителство, на бугарцкијо народ и бугарцката екзархија.
Играта, одиграна од ниф, имаше положни и одрични резултати.
Мег'у првите требит да се однесат 1, Македонците, со обј единејн'ето си за преследуајн'е интересите на својата таткоина, станаа важен фактор, који шчо на вид влезе во сојуз со бугарцкијот народ и сите негои официјални предстаители за достижејн'е на вид обшчебугарцки интереси

во Македонија, а во сашност, со тоа напраи бугарцкијот народ и негоите официјални предстаители и учрежденија орадија за свои собствени чисто македонцки цели и интереси;
2 Македонците од сојузници со Бугарите во решејн'ето на македонцкото прашајн'е станаа господари на тој сојуз, во који шчо Бугарите зафатија услужливо, а по некој пат и со гореч во душата нивна, да исполнуваат барајн'ата на Македонците.
Контака и Македонците зафатија да зајауваат, оти они сакаат „Македонија за Македонците", оти тије сакаат авто-

стр. 73

номија за Македонија, а не сојединуајн'е со Бугарија.
Бугарите, „скрепја серце", можеа да чујат таква новост, која не можеше да бидит ним пријатна.
Но Македонците ѝ успокојуваа Бугарите: чекајте вие, нека ни даат нам автономија, па ке видите, оти после неколку години таја Македонија ке бидит бугарцка, зашчо поекето од македонцката интелегенција доби образуајн'ето си во Бугарија.
Надворешнијо свет пак го уверуваа, оти историјата со Источна Румелија не можит да се повторит и со Македонија, зашчо во Македонија имат многу народности, а не две–три, оти сите тие народности, како и сите саседни балканцки држаици и големите држаи, ке можат да побркаат на сојединуајн'ето на Македонија со Бугарија.
Нај после зајауваа: каков интерес имаат Македонците да се присојединуат до Бугарија, кога од тоа присојединуајн'е ке имат полза поеке Бугарија, отколку Македонија?
Македонците не се установија на таја двојна игра со различни зајувајн'а на Бугарите и на Европа.
Тије пренесоа центрот на револ'уционата организација заједно со сите национално-политични прашајн'а во Македонија, за да бидат слободни во своите постапоци од бугарцкото праител'ство.

Во комитетите во Бугарија зафатија да пропагандираат полно оддел'уајн'е интересите на Македонија од интересите на Бугарија.
Се зафати енергичната работа на Сарафов, заједно со комитетите, председател'ствувани од него.
Сарафов, како председник на Врховнијот комитет во Софија, работеше, сосем не сообразуајки се со бугарцкото праител'ство.
На Сарафов не му сочувствуаше бугарцкото праител'ство и кн'азот, со друзи зборои: комитетот, на кој шчо, председател'ствуаше Сарафов се придржуаше во македонцкото прашајн'е кон (до, за) једна таква програма, тогај за тогај само политична, изработена ушче

стр. 74

от понапред, на која тије, шчо сет призвани да бранат бугарцките интереси, не сочувствуваа, а тије, шчо состауваа толпата, со друзи зборои, бугарцкијот народ, сочувствуваа.
От тука јет јасно, оти Бугарите је голтнаа пил'ул'ата и касно јет да си испраат грешката.
Праител'ството направи усилија да поврнит изгубеното, но уви! – било касно.
Врховнијот комитет во Софија се кладе под председничеството на ген. Цончев, Бугарин, л'убимец на кн'азот.
Но Македонците во Бугарија убедија бугарцкото населејн'е во праотијата на нивната програма за полно оддел'уајн'е на интересите на Македонија од интересите на Бугарија, покажаа политиката на праител'ството, на кн'азот и на „генералцкијот комитет“ или комитетот на Цончев-Михајловцки, како егоистична и добија во Бугарија по голема власт над „генералцкијот комитет“ и над праител'ствената политика во македонското прашајн'е.
Таја сила главно се поддржуаше со полната солидарност на „Станишевцкијот врховен комитет“ со „Натрешната организација“.

И така комитетите, а заедно со ниф, и уопшче Македонците се ослободуваат од влијајн'ето на бугарцкото праител'ство, создаваат своја независна програма за работа, таја програма пропагандираат во Бугарија и со неја добијаат влијајн'е на бугарцкијот народ, а преко него и на праител'ството.
Откако се укорени така македонцкото „дело" во Бугарија, Македонците зафатија да одат и во Србија и тамо да излагаат својата програма на праител'ството и на србцкијот народ.
Сарафов, Радев, Јанков, увераваа, оти они се борат со девиз „Македонија за Македонците", за сите Македонци без разлика, и оти никој пат Македонија не ке се сојединит со Бугарија.
Не јет ли јасно и от тије постапоци на македонцките водачи, оти Македонците зедоа сами да решаваат судбите на Македонија, и оти они во својата дејност сет готои

стр. 75

да се столкуваат и да согласат интересите на својата таткоина, не само со Бугарија, но и со друзите балканцки држаици, откако се дадат от страна на Македонија некоји задолжејн'а на тије држаици за окажаната нај помок'?
Од дотука реченото, јет јасно, оти борбата мег'у Бугарија и Србија за влијан'е во Македонија во резултат даде развијан'е на сознајн'ето, да судбите на Македонија требит да сет во раците на Македонците.
Македонците се организуваат со сознаајн'е својите праа на својата таткоина и својот долг пред неја.
Со организуајн'ето си, Македонците станаа главнијот фактор во решејн'ето на македонцкото прашајн'е, как во својите очи, така и во очите на Европа.
Од востаајн'ето со нас се цермонат; до него на нас гледаа како на једна неопределена маса.
Тије сет сите резултати од досегашното ни самосознаајн'е.
Организацијата со постепеното оддел'уајн'е на македонцките интереси од бугарцките, со земајн'ето на

македонцкото прашајн'е во своји раци и нај после и нај многу со сегашново востајн'е во резултат достигна тоа, шчо не предполагаше: на место слободија да бараат, сега во Македонија мнозина сет убедени, да ни требит полно пресечуајн'е на врските со сите балканцки народности и култивирајн'е на сè, шчо јет во Македонија оригинално и своје: јазико, обичајите, историјата, писменоста, народната словесност и пр.
Тоа нешчо не се предвидуаше, зашчо се мислеше, оти името „Бугарин" ке ни донесит сè, шчо очекуафме од народното движејн'е.
Но во расчетите се излагафме.
Заједно со арнотијите за интересите на Македонија, изброејни по горе, името Бугарин донесе и одречни резултати за револ'уционото „дело".
Името Бугарин и неједнаквите уверејн'а пред Бугарија и пред Европа за судбата на Македонија по нејното ослободуајн'е сос-

стр. 76

таија полно недоверие кон нашето „дело" от страна на Европејците, мислејки го за итрост, не македонцка, ами бугарцка, и за маневр на бугарцкото праител'ство да се решит македонцкото прашајн'е по скоро.
Сиромашкото бугарцко праител'ство се најде во небрано лојзе во македонцкото прашајн'е: Македонците го изиграа и го употребуваа како средство во своите цели, а Европејците го обвинуваа во итрости, от који шчо тоа сиромашкото беше далеку.
И така името Бугарин присвојено от комитетите и организацијата за македонцките Словени, и сојединуајн'ето на нашите интереси со интересите на Бугарија во агитацијата на комитетите у Бугарите, беа причина, сета македонцка работа да се припишит од Европа на Бугарија и Бугарите, и како бугарцко надворешно јавуајн'е да се не поддржуат.

Малу тоа: името Бугарин, које застауаше да се односуат Европејците со недоверје кон работата на организацијата, видејки во неја сакајн'е на Бугарија, со револ'уција да нарушит равновесјето на Балканцкијот Полуостров, и непостојанството на бугарцката надворешна политика, напраена, сега против Русија, сега со неја, послужија за причина да се согласат Русија и Австро-Унгарија, заједно со взаимно согласје да решаваат балканцките прашајн'а.
Тоа согласуајн'е од 1897 год. беше напраено против Бугарија, како мнима подстрекател'ка на Македонците, но негоите резултати беа вредител'ни, не за Бугарија сама, зашчо во бугарцките натрешни работи никој немат прао да се набркуат, а за нас Македонците.
Тоа јет отрицател'ната страна на првијот период на националното ни самосознајн'е; тоа јет причината на неуспеот на востаајн'ето ни.
Неуспеот значит главно се должит на името Бугарин, усвоено и пропагандирано од револ'ционерите.
Востаајн'ето направи епоха во жиотот и националното самосознајн'е на македонцките Словени.
Оно

стр. 77

ке натерат нашијот народ и негоата интелегенција да погледат назад на своијте упушчејн'а, от који произлезе неуспео на востаајн'ето.
Оно ке натерат македонцката интелегенција со различно образуајн'е да се сплотит во једно, за да објединит народот ни, но веке, не на таја осноа, шчо си покажа сета своја несостојател'ност, а на друга, на чисто македонцка.
Востаајн'ето ни покажа, оти није Македонците не можиме да очекуаме помок' од никој од балканцките држаици, оти решејн'ето на нашето прашајн'е јет сето во раците на Големите Сили, и за тоа нам и не ни требит да сојединуаме и збркуаме нашите интереси со чији и да бидит словенцки на Балканцкијот Полуостров.

Нам ни требит натрешно објединуајн'е мег'у себе: не ни требат во Македонија ни Срби, ни Бугари, ни Грци, оти не сме ни једното, ни другото, ни трек'ото; не ни требат патриархисти, екзархисти, оти није сме само праославни рисјани.
Делејн'ето јет искуствено создадено од балканцките држаици, намерени да дел'ат Македонија со стечен'е на обстојател'ствата.
Но Македонците, на сегашната степен на нивното национално развитје, не сет материјал во раците на малечките балканцки држаици, ами сет силен етнографцко-политичен фактор, от кој шчо поеке зависат судбите на Македонија, отколку од малечките балканцки држаици.
Тије Македонци, шчо покажаа таква способност во својето национално-политично организуајн'е, шчо покажаа таквоа примерно жртвуајн'е со своите интереси во полза на интересите на својата таткоина, не со по малечок успев, ке можат да организират секакви препјатствија на националните и религиозни пропаганди, шчо цепат денеска народот наш на делои враждебни једен кон друг.
Организацијата и Македонците до сега на далеко растојајн'е отдалечија интересите на Македонија от бугарцките. От тоа положејн'е до полното отцепуајн'е од

стр. 78

Бугарија и до објавуајн'ето Македонија за оддел'на од Бугарија и Србија етнографцка област имат једен рачкор.
Тој рачкор јет необходимо следствије на неуспео на сегашното востаајн'е.
Тој јет на полоина напраен.
Полното отцепејн'е на Македонија од балканцките држаици во етнографцки однос ке испливит на јава со успокоејн'ето на Македонија.
Набркуајн'ето на Бугарите и Србите во Македонија беше предизвикано от некоји обстојател'ства: Македонците идеа

рака за рака со Бугарите во црковното прашајн'е; от тамо раширејн'ето власта на екзархијата во Македонија.
Србија се набрка во Македонија откако изгуби надеж да си присојединит Босна и Ерцегоина.
Но сега и за нас Македонците настапија нои обстојател'ства, који ке не потресат, и ке ни кажат нои патишча, по који шчо ке требит да одиме однапред.
Претенцијите на Србија и Бугарија, од једна страна, ни покажаа, оти само конкуренцијата на тије две држаи нѐ застауат да робуаме ушче на неопределен срок; од друга – тије претенџи ни подтврдија и без тоа известната истина, оти во цела Македонија имат само једна а не неколку словенцки народности.
Значит делејн'ето јет искуствено и од борбата со него нај напред ке требит да се зафатит нашата ноа работа во по натамошното развитије на националното ни самосознајн'е.
И така имијн'ата: Србин, Бугарин и Грк си изслужија својата служба во Македонија и за ниф там немат поеке место.
Време јет да ѝ заменит једно обшчо за сите македонцки Словени име – името „Македонец".
Таја смена јет само логично следствије на досегашната работа на македонцките комитети, организацији и интелегенција и се барат од обстојател'ствата.
Таја смена частично веке јет настапила и не јет далеко тоја време, кога таја ке торжествуат.

стр. 79

При сѐ горереченото за ноото течејн'е во развијајн'ето на националното самосознаајн'е у нас, ми се чинит, оти пак мнозина од вас, ке видат во мојите мнејн'а и зборои само једна мистификација.
Можит, мнозина ке се запитаат: 1, ако до сега комитетите имаат играно двојна рол'а: на Бугарите им имаат вел'ано, оти Македонците сет Бугари и једен ден Македонија, како и да бидит, ке се сојединит со Бугарија, а на Европејците им вел'ат, оти они бараат автономна Македонија само за

Македонците, оти се немат никаква мисл'а за сојединуајн'е, со Бугарија, то откаде јас знам, оти комитетите ја лажат Бугарија, а не Европа?
Можит да бидит сосим противното на тоа, шчо рекоф јас по горе за комитетите т. е. тије сет готои да дадат на Европа секакви гарантији, Македонија да не се сојединит со Бугарија, но они никој пат не ке склонат да се упразднит во Македонија бугарцкијот јазик и бугарцкото име во полза на централното македонцко наречје и името „Македонец", со друзи зборои, то, шчо кажуаф јас, да имало само једен чекор од тоа положејн'е шчо се држаат Македонците и македонцките комитети во македонцкото прашајн'е кон Бугарија, до полното отцепуајн'е на Македонија и Македонците од бугарцките национални интереси, не јет прао, зашчо, не једен чекор, ами цела пропаст оддел'уат једното од другото, и комитетите ке покажат нај силно сопротивуајн'е на ноото течејн'е; 2, ако се допушчит, оти комитетите никој пат немат да се согласат на упразднуан'ето на бугарцкото име и јазик од Македонија, а заједно со него ке бидит против ноото течен'е и сета македонцка интелегенција со бугарцко образуајн'е, то откаде ке поцрпуат ноото течејн'е сила за себе?
Кој ке бидат теоретиците на ноото течејн'е, каде тије теоретици ке развиваат својата дејност, каде и каква ке бидит

стр. 80

нивната аудиторија, откаде ке се зимаат стредствата за пропагандирајн'ето на идејата, како ке проникнит таја во народот и како ке се поддржуат во него?
Откаде ке се најдат стредства за нои учебници, кој ке ѝ приготвуат, на чији стредста ке се содржуат сколијите со македонцки јазик?
Очигледно, једно комитетите и македонцката интелегенција во Бугарија зафатат да се противат на ноото течен'е, или, ако не му се противат, просто не го поддржуваат, јасно јет,

оти од него немат да останит нишчо: фантазијите на неколцина Македонци ке бидат осмејани и поеке нишчо.
Така ли јет во сашчност?
Да разгледаме до колку можат да бидат осноани таквија предполагајн'а и сообразуајн'а?
Прво ке прегледаме прашајн'ето: во каков однос комитетите и македонцката интелегенција ке станат кон једно ноо национално течејн'е стреди Македонците, које барат не само политично, ами и национално и религиозно ослободуан'е на Македонија т. е. кон једно течејн'е, шчо прокламират „Македонија за Македонците" против сите претенденти на Македонија, во истијо број и против Бугарија и Бугарите?
Да си предстаиме, оти тоа ноо течејн'е јет незначител'но.
И во тој случај требит да се решит прашајн'ето за односот кон него.
Ако ноото течејн'е од гледишче на комитетите јет нешчо опасно и нежел'но, то тоа требит да се искорнит ушче во самијот зафаток; ако тоа само по себе немат почва, то требит да се предостаит само од себе да исчезнит; а ако јет полезно за Македонија, то ке требит да се поддржит од ниф.
Прашајн'ето, дали ноото течејн'е имат биднина или не, ке се разгледит по долу, откаде ке се видит, оти оно, ако се предостаат на само себе и се игнорират, ке се развиват само, а не ке опаг'ат.
За тоа, имајки пред вид, оти ноото течејн'е само от себе ке

стр. 81

растит, требит да се разгледат прашајн'ето, али комитетите ке се борат со него, или пак ке го поддржуваат?
Прво се питат: дали комитетите, разсудуајки логично, можат да објаат војна на ноото течејн'е?
Можит да се допушчит, оти таква војна можит да се очекуат, зашчо во комитетите имат членои, не само Македонци, ами и Бугари, и последните никој пат не ке се согласат со ноото течејн'е, оти со него ке се закопаат бугарцките интереси во Македонија; исто така имат и мег'у Македонците, членои на

комитетите, лица, кои ке расудуат така: сега на старост није не можиме да учиме нов јазик: бугарцки знајиме и бугарцки ке зборуаме, – није сме Бугари.
Малу тоа. Мнозина, па и нај големиот дел од македонцката емиграција во Бугарија ке се противит на ноото течејн'е по чисто егоистични сообразуајн'а.
Поеке од 5,000 души Македонци имат на државна служба само во Софија. Не по малу имат кандидати на служба.
Измег'у таја македонцка интелегентна емиграција имат мнозина, или шчо имале, или имаат високи должности, пак и који сет претенденти и кандидати на ниф, во тој број и на министерцки портфејл'.
Се знајит, оти сите тије господиновци имаат нај горе от сѐ својите лични интереси.
За ниф интересите на Македонија сет једно стредство да добијат служба и да се одржат на неја.
И интересите на Бугарија, не Господ знајит, шчо означаваат.
Но за да се исполнат нивните егоистични планои за убаа служба, они сет готои да се покажат поеке Бугари од самите Бугари, да играат от себе рол'а на бугарцки шовинисти, со неја да експлоаатираат и бугарцкијот кн'аз и интересите на Македонија, и на бугарцкијот народ, и европејцкото обшчествено мнејн'е, со један збор, да лажат, и на десно, и на лево, под вид да исполнуваат некаков патриотцки долг, а во сашчност да добијат служба, власт и попул'арност.
Једно македонцката интелегентна емиграција

стр. 82

се состојит главно от таквија лица, шчо си имаат сојединено својите интереси со Бугарија и се облизуваат около бугарцкијот кн'аз, кој шчо по кефот си клаат и сфал'ат министрите, и кој шчо можит да клаит за министри, не само луг'е, који шчо имаат малу попул'арност стред бугарцкијот народ, но и таквија, шчо немаат сосим партија и сет „независими“ т. е. „и тука го клаваат и тамо го клаваат“, – једно имаме луг'е, шчо мисл'ат, оти главното достоинство на

чоека јет, не честно да служит на својот народ, ами да итруат т. е. да лажит, и десно, и лево, – то природно јет, оти ноото течејн'е во развијајн'ето на националното самосознаајн'е на Македонците не ке стретит поддржка во нашата емиграција во Бугарија.
Немат шчо да се зборит за учените Македонци во Бугарија: тије једногласно ке речат, оти ноото течејн'е јет просто апсурд, оти никој пат немало македонцка народност и сега ја немат; оти Македонците сет Бугари и пр.
Секој пат и на секаде јет бивало така и така ке бидит сега и кај нас.
Учените, аристократијата, интелегенцијата и вообшче обшчествените класои, кај шчо се имаат лични интереси, стари традицији и предубедејн'а се борат со ноите течејн'а, кај шчо се наог'ат истината и праината.
Тија течејн'а се укоренуваат прво во долните класои и уопшче во л'уг'ето без предубедејн'а, готои да се борат со тија предубедејн'а во зашчита на ноите идеи, от осашчествуајн'ето на који ке зависит, не само нивната, но и стрек'ата на нивнијот народ.
За илустрација на одот и на резултатите на борбата мег'у стари и нои течејн'а, доста јет да си припаметиме борбата на рисјанството со јазичеството реформирајн'ето на Русија от Петр Велики, возродуајн'ето на чехите, Литовците, праописната реформа на Вук Караџич и пр.
Туку да остаиме излезот на борбата мег'у старото и ноо македонцко национално течејн'е, да се задржиме

стр. 83

на прашајн'ето за односот на комитетите кон ноото течејн'е.
Јас по горе рекоф, оти по големијот дел от членоите на комитетите ке бидат за борба со ноото течејн'е.
Но како ви се чинит, али таја борба ке бидит победоносна за ниф? – Не.
– Она само ним ке им ископат гробот.

Она ке компрометират и бугарцката политика во Македонија.
И ето зашчо.
До сега комитетите кажуваа на надворешнијот свет, оти они работат само за „Македонија за Македонците“ и сет готои да дадат секакви гаранции да не станит присојединуајн’е на Македонија со Бугарија.
Бугарија искажуат истата политика во македонцкото прашајн’е.
Комитетите вел’ат, оти се готвеше и стана обшчо македонцко востаајн’е от сите македонцки народности заједно, а не само од „Бугарите“.
А кога им кажуате: једно востаајн’ето јет обшчо от сите македонцки народности, то зашчо комитетот заседаат само во Бугарија, а не и во Србија, Влашко и на друго место, тије одговараат така: от тоа, шчо комитетите заседаваат во Бугарија, грешно јет да се праит закл’учок, македонцките комитети да сет бугарцки; за македонцките комитети Бугарија не јет нишчо поеке од једна држаа, шчо окажуат гостепријимство на Македонците и им даат слободија да работат слободно до колку таја работа не наносит вреда на држаата; т. е. Бугарија во македонцкото востаајн’е играт само рол’ата на Каравлашко во Бугарцкото востаајн’е.
Бугарија кажуаше истото.
Европејците, се разбират, не веруваа на тоа.
Ами сега, колку лажовни ке излезат тија уверејн’а и на македонцките комитети и на Бугарија, ако и једните и друзите, от пасивен однос кон једно ноо течејн’е, шчо барат „Македонија за Македонците“ а не за Бугарите, или од иронизируајн’е со него, стапит во борба со него?
Таја борба ке свалит маската и од једните и од другата и ке востаноит сим-

патијите на европејцкото обшчество и европејцките праител'ства во полза на ноото течејн'е и против лажливците.
А без Европа и Русија, ни комитетите, ни Бугарија, не можат ни на јота да изменат судбините на Македонија.
А једно јет така, комитетите од ироничен и пасивен однос кон ноото течејн'е ке требит непостредствено да преминат до негоото поддржуајн'е.
Ето го одгоорот на прашајн'ето, каков можит да бидит односот на комитетите кон ноото течејн'е?
Сега да поминиме до другото прашајн'е: от каде ноото течејн'е ке зимат сила, ако македонцката интелегенција и комитетите во Бугарија зафатат борба со него?
Со шчо располагат оно?
За одгоор на тоа прашајн'е требит во неколку рески да се одбележит рол'ата на Србија во македонцкото национално возродуајн'е.
Да пренебрегуат чоек со положејн'ето, шчо го имат земено Србија во македонцкото прашајн'е и со нејната рол'а во македонцкото национално возродуајн'е јет лесномислено.
Даже можит да се речит, Србија да изигра во нај ноата историја на Македонија по голема рол'а од Бугарија.
Кога Бугарија со шум сакаше да решит македонцкото прашајн'е, водена за носот од македонцката емиграција, Србија тио, со голем успеф работеше во Македонија наполно согласно со србцката погоорка: „тиха вода брег рони".
Беше време, кога ролите на тије две држаи беа обратни т. е. Србија шумеше а Бугарија работеше.
Да бидиме по јасни.
До Српцко-бугарцката војна во 1885 г. Бугарите тио работеа во Македонија.
Сливница им покажа на Србите, оти ако једна Бугарија со Источна Румелија можат да покажат на Србија једна сливничка поразија, то сојединената Бугарија, заједно со присојединената до неја Македонија во бидно време можит и со-

стр. 85

сем да победит и поробит Србија.
Сливница натера Србија да зафатит једна ноа борба со Бугарија за Македонија.
Нај напред таја борба беше на книга: Србите докажуваа со громки и плитки фрази, оти они имаат по големо прао на Македонија од Бугарите.
От тоа поминаа пак на громка, но безрезултатна пропаганда во Македонија: наобек'аа на Македонци, млади ученици, от бугарцки и грцки сколији златни гори за во Србија.
Патриотичното пропагандно другарство „Св. Сава" од 1888 година отвори пансион за својите ученици стипендијанти.
Во 1889 година бројот на стипендијантите на тоа другарство се уголеми, за да се умалит по неколку месеци: во ноември месец на таја година около 40 души ученици Македонци, једни тајно, друзи јавно и демонстративно, поминаа од Белград во Софија, за тамо да се учат (се разбират со бугарцки пари).
Тој неуспеф не обескуражи одважните Срби: Другарството „Св. Сава" отвори патриотична подписка во Србија за постројуајн'е ноо здајн'е на другарството за пансијон и за своја пропагандцка сколија.
Во 1890 год. се издигна големо трикатно здајн'е, во које од јануари 1891 год. се отвори пропагандцката „Богословцко-учител'цка сколија", за да се затворит по полоина година.
Но за тоа Светосавцкото другарство за таја полоина година напраи доста шум: во неја осим науките имаше и воена гимнастика и маршеи на учениците со музика по Белград и негоите околији и патуајн'е на летото по Србија, каде се произносуваа громки тостои.
Со тоа се сврши шумот во Србија, и Србите зафатија да работат тио и упорно: пропагандата помина од патриотцкото другарство во раците на министерството на надворешните работи.

Министерството првно ѝ прајк'аше својите стипендијанти во србцките провинциални градишча, за да се учат, а после ѝ собираше во Белград во специални или великата сколија.

стр. 86

Работејн'ето на Србите не остана без резултати при решаајн'ето на македонцкото прашајн'е.
Србите со своите сколији во Македонија успеа да создадат во европејцкото и руско обшчествено мнејн'е ил'узија, да имат Срби во Македонија.
Једно подобна ил'узија поминуат пред праител'ствата на Великите Сили за факт, то јасно јет, оти при решејн'ето на македонцкото прашајн'е требит да се имаат пред очи и барајн'ата на србцкото праител'ство.
Следствено, Србија при таја борба достигна поеке од Бугарија, која со шумот, шчо подигна, остана со загуби, а не со добит.
Ако да не се јавеше ноото течејн'е во развитијето на националното самосознаајн'е мег'у Македонците, које ке приравнит загубите на Србија со загубите на Бугарија, то можит положно да се тврдит, оти од востајн'ето бугарцките интереси во Македонија само пострадаа, а србцките само се уголемија.
Но србцката пропаганда осем ил'узијата за србцка народност во Македонија и побркуајн'ето да се решит македонцкото прашајн'е во полза на Бугарите, имат и други резултати.
Во зафатокот на нивната пропаганда, Србите и не мислеа да ѝ праат Македонците Срби; тије сакаа просто да создадат во Македонија, редом со бугарцките, и србцки интереси, така, да во време решејн'ето на македонцкото прашајн'е, да добијат колку се можит по голем дел од неја.
Таја цел'а се достигаше, једно со изјавуајн'е историјцки и други праа и сообразуајн'а, а друго и главно со инакво постаајн'е прашајн'ето за народноста на македонцките Словени.

Последните можеа да се истаат, или како нешчо стредно мег'у Србите и Бугарите т. е. ни Срби, ни Бугари, а просто Македонци или македонцки Словени, или како Срби.
Првата теорија имаше по малу последуачи и беше предназначена за пред европејцкото обшчествено мнејн'е.
Но на таја теорија беше затворен входот во Македонија, како и во сите тије

стр. 87

стредини, откаде излизаа пропагандистите.
Таја теорија беше опасна за србцките интереси во Македонија, зашчо ке повлечеше по себе согласијето на Србија да се образуат оддел'на македонцка држаа и со тоа Србија не ке добијеше ни једен дел од неја.
Втората теорија, т. е. сите македонцки Словени сет исто таквије Срби, како и Бошн'аците, Црногорците и пр., се укорени во Србија.
Со тоа Србите лажеа, не само европејцкото обшчествено мнејн'е и Македонците, но и сами себе: тије зафатија да пропагандираат истата идеја и стред Србите со помок'та на сколији и книги.
Последните беа и сет сите тенденциозни во прашајнјето за народноста на Македонците.
Ил'узијите на европејцкото обшчествено мнејн'е за србцки интереси донесе својите плодои.
Ил'узијите на самијот србцки народ пак не јет без резултатно: во случај на војна за Македонија со кого и да јет, Србите, како једен, сите ке се наврл'ат на непријател'от, – србцката војска со нај силно патриотцко осек'ајн'е ке се бијет за Македонија.
Србцките усил'а, да се прегледат од научно гледишче македонцкото прашајн'е, се увенчаа со успеф.
Бугарите можат да се утешаваат да јет прашајн'ето за народноста на Македонците решено во нивна полза.
Они можат да му турат нему крст.
Но не го праат тоа друзите учени.

Сега веке имат предстаители од науката, како проф. проф. И. А. Бодуен-де Куртене, П. А. Лавров и В. Јагич, кои гледаат на македонцките наречија, како на одделен предстаител' на словенцката фамилија од јазици.
Тоа прегледуајн'е и такво решејн'е јет србцка научна победа.
Србите напраија преврат и во пон'атјата и стремежите на Македонците, преврат вистина не и во нивна полза, но ушче по малу во бугарцка.
Они сакаат да ѝ напраат Македонците Срби, забрануајки да се обрајк'ат пропагандата со ниф инак, осем како со „праи“ и

стр. 88

„чисти“ Срби. Тоа не стана.
Македонците зафатија да се задолбочуваат во прашајн'ето за нивната народност и интереси, и дојдоа до закл'учок, да не сет они, ни Срби, ни Бугари; да немат за ниф, ни бугарцки, ни србцки, ни грцки интереси, а да имат само македонцки.
Србите не достигнаа крајнијот предел на нивните стремежи, но достигнаа таков предел, от кој шчо вистина не можит да се одит контака, но кој шчо можит да успокоит по умерените елементи во србцкото обшчество и народ.
Одот на србцкото влијајн'е во развијајн'ето на народното самосознаајн'е у Македонците и негоите резултати се предстауваат во тој вид:
Во 1889 год. во Белград во пансионо на Св. Савцкото другарство на Космајцка улица имаше около 50-60 души млади Македонци.
Мег'у ниф немаше „старо-Србијанци“, а сите беа само од Македонија и по нивното образуајн'е, до идејн'ето нивно во Србија, во бугарцки или грцки сколији, се делеа на: „бугараши“ и „гркомани“.
Мег'у ниф „србомани“ немаше.
Старите „бугараши“ заједно со ноопристигнатите таја година и со некоји „гркомани“, на број около 30-40 души, једни тајно, друзи јавно и демонстративно, заминаа во Бугарија.

Тије млади Македонци, воспитани во Србија во народен, т. е. во дух да л'убат нај напред својата таткоина и својот народ, па после човечеството, заминаајки во страната, кај шчо немат национално самосознаајн'е, а на место него полон индеферентизм кон народните интереси, внесоа во неја ноа струја од национално воодушевејн'е и работејн'е за ослободуајн'ето на Македонија.
Они состаија во Бугарија осноата на работејн'ето во полза на Македонија.
„Гркоманите" во Белград од година на година се уголемуваа со нои „гркомани" и „бугаромани", но и једните и друзите натре во Србија мачно се преобр-

стр. 89

нуваа во „србомани".
„Србомани" се чинеа они само со заминуајн'ето во Македонија како србцки чиновници и органи на србцката пропаганда.
„Србомани" Македонци имаше само за надворешнијот свет и за друзите пропаганди во Македонија.
Органите на србцката пропаганда во душата си никој пат не се осек'аа како „Срби" или „србомани", особено првите 10 години и ако имаат они живејано во Србија.
Живејн'ето на млади Македонци во Србија секој пат имаше многу арно влијајн'е на интересите на Македонија.
Тука они се заинтересуваа со прашајн'ето за нивната народност, со србцките филологијцки и историјцки аргументи за народноста нивна, со србцкијот патриотизм и со крајното негоо изражуајн'е во вид на шовинизм или слепо предпочитуајн'е на својето пред чуздото, со причините на србцкијот шовинизм, со рол'ата на Србија во сегашно и бидно време во македонцкото прашајн'е и со много друзи важни и интересни прашајн'а.
Искуственоста на создаајн'е србцки интереси во Македонија беше јасна за сите.

Но исто така Македонците сознаваат да јет Србија држаа, шчо разполагат со војска, дипломатија, један народ и једна интелегенција, који шчо ке зашчитуваат србцките интереси во Македонија со примерна преданост и крајен фанатизм.
Борбата со србцките интереси во Македонија јет непосил'на, не само за Македонците, који шчо не располагаат со држаа и државен бјуџет, војска, дипломатија и пр., но и за слободна Бугарија.
Затоа Македонците во Србија се одрекоа од једна јавна борба со Србите, но со тоа они не се откажаа од интересите на нивната таткоина.
Од избегуајн'ето на првата група Македонци ученици во 1889 година, за које напоменаф, сѐ до

стр. 90

1895/6 уч. г. избегуваа, које по мали групи от 5–10 души, које оддел'но от по 1–2.
Но по големијот дел Македонци остануваа во Србија и бараа пат, како ке се можит да се работит во полза на Македонија без да се влегуат во отворен конфликт со Србите.
За да се изработит једна таква програма, Македонците ученици во Белград во 1893/4 уч. г., во време на инспекторството над ниф на директорот на III гимназија Г'уро Милијашевич, решија да состаат Македонцко другарство во Белград.
Цел'ата на другарството беше, негоите членои да се запознајат и да си изработат једна програма, која ке је осашчествуваат во Македонија тајно от србцката пропаганда.
Јавната цел'а на другарство беше изучуајн'ето на Македонија во етнографцки, географцки, филологијцки и историјцки однос.
Се разбират, оти от тоа другарство не излезе нишчо, зашчо Србите не доверуваа на Македонците и зафатија да прајк'аат во него „старо-Србијанци", Црногорци, Боснијци, Ерцеговинци и пр.

Особено тоа недоверије и наплив од Срби во Македонцкото другарство настапи во II година негоо сашчествуајн'е при инспекторот, гимназијцкијот проф. Јуришич.
Но со растуруајн'ето на другарството не се изменија чувствата и стремежите на Македонците во Србија.
Они зафатија да следат револ'уционата организација, создадена од Македонци со бугарцко-србцко образуајн'е, као и односот на Србите кон неја.
Они си дадоа отчет од рол'ата на Србија во македонцкото прашајн'е до сега и за однапред, затоа и ним принадлежит честта да сет создаачи на националнијот сепаратизм стред Македонците.
Они сет и главните негои последуачи.
Мег'у ним имат л'уг'е со висок патриотизм и со здрао разбирајн'е на националните македонцки интереси.
Тије Македонци и дадоа израз на својите убедејн'а за македонцкото прашајне со издаајн'ето во Белград

стр. 91

во 1902 год. ноината „Балкански гласник".
Издаајн'ето на таја ноина не можеше да се аресит на србцките шовинисти, за тоа србцките ноини подигнаа шум против издаајн'ето на „Балкански гласник", обвинуајки негоијот редактор во сочувство на македонцките комитети, во резултат на које тој беше претеран от Србија.
Таквије сет резултатите на србцката пропаганда мег'у нејните воспитаници и органи, родом од Македонија.
Во прашајн'ето за народноста на Македонците Србите пред Македонците се придржуваа до втората од упоменатите две теорији, т. е. да сет Македонците Срби, и токмо со тоа у ниф се добија противни резултати.
Србите сакаа да напраат Македонците да служат на србцките интереси, т. е. сами да се мисл'ат, и на својите сонародници да им вел'ат, да сет Срби.
Но на место тоа Македонците зафатија да гледаат на себе како на Македонци со својо оддел'ни цели, и сакаа, не да

служат како орадија за србцки цели, но да употребат србцката политика како средство за достижејн'е на чисто македонцки цели.
Ни еден србцки воспитаник, особено, ако тој имат живејано во Србија, не само не веруат на Србите, да јет он Србин, но ѝ мрзит за нивнијот шовинизм, и ѝ лажит, за да си достигнит само цел'ата, да добијет образуајн'е.
По свршуајн'ето на учејн'ето, можит да бидит и чиновник на пропагандата, но при тоа тој ѝ мрзит, и проклинат судбата си за тоа, шчо јет орадие на једна пропаганда, која си имат своји цели, совршено противни на интересите на негоата таткоина – Македонија.
Таков Македонец, обично до постапуајн'ето во србцка сколија, јет бил и во бугарцка, или грцка, или и во једната, и во другата.
Тој си припаметуат, како во једната сколија го уверавале, да јет он Грк, во другата – да јет Бугарин, а тука – да јет Србин.
За него јет прашајн'е, каде јет истината, зашчо сите имаат свои ар-

стр. 92

гументи.
Протиоположните аргументацији не даваат возможност да се наит, која јет нај праата, и за тоа Македонецот решаат да сет сите ложни и да имат само једна неопровргната истина: македонцките Словени сет Македонци и Словени, следствено требит секој Македонец да чуат интересите на својата таткоина и на својот народ, а не интересите на пропагандите.
Да покажиме и на друг тип Македонец со србцко образуајн'е.
Он можит се бројит Бугарин, и по проживуајн'ето во Србија 4-5 год.
Откако сврши тој своето образуајн'е во Србија, каде тој требит да одит: во Бугарија или Македонија?
И во једната, и во другата шчо ке праит?

Бугарија и екзархијата во Македонија имаат чиновници поеке от колку им сет нужни.
Пак и да имат место, то него не ке му го даат на једен, шчо свршил во Србија, ами на једен свој кандидат.
Да допушчиме ушче и тоа, да он добијат бугарцка служба.
Но ке се чувствуат ли он на местото му? – Не.
Тој за време на поминатите негои години во Србија се наог'ал под влијајн'е на цел ред прилики, шчо отсатствуваат во Бугарија, и за тоа негоото мировозрејн'е се разликуат од мировозрејн'ето на тије, шчо се образуваа само во Бугарија и јет слободно от цел ред предземени мисли и предрасудоци.
Нај малу во ноата обшчествена средина тој ке се осек'ат не на својето место.
И така Србија, со својето набркуајн'е во македонцкото прашајн'е, напраи грмаден успеф и требит да си го признаиме да јет тој, не толку во нејна, колку во наша полза.
Она отвори сколији, кладе консулства, ракоположи Фирмил'ана и со сѐ тоа даде нов праец на нашето прашајн'е.
Она создаде во европејцкото обшчествено мнејн'е и во самата Србија ил'узија да имат Срби во Македонија и таја ил'узија минуат во очите на Европејците за факт.
Она застаи, да се прегледат од ноо прашајн'ето за народноста на Македонците, и да се решит, ни во полза

стр. 93

на Бугарите, ни во полза на Србите, а во полза на оддел'на македонцка народност.
Она воспита цело поколејн'е Македонци, који имаа, имаат и ке имаат нај решител'но значејн'е во ноата историја на Македонија.
Србцките воспитаници играат важна рол'а во македонцкото прашајн'е без да се обрајк'ат внимајн'е на тоа, али они работат под бугарцка, србцка или македонцка фирма, као и без разлика, али сет они во морален однос л'уг'е високи или не.

Србцки воспитаници имат от сите тије категорији, и во сите ниф се покажуат србцкото влијајн'е благодатно за Македонија.
Србцките воспитаници, шчо работеа под бугарцка фирма, создадоа и поткрепија македонцката револ'уција; на ниф се должит и политическијот сепаратизм.
Националнијот сепаратизм се должит на србцки воспитаници идеалисти, шчо работаат под србцка маска, а во душата своја се признаваат за Македонци; србцките воспитаници, со својето образуајн'е во Србија, се образуваа во национален дух, наместо во национален индиферентизм во Бугарија, и ако некоји од ниф сецело не престанаа да се вел'ат Бугари, но мег'у ниф и Македонците со чисто бугарцко образуајн'е и самите Бугари се отвори једна голема пропаст: они со својето образуајн'е станаа на средината мег'у Бугарите и Србите, т. е., велејки се по традиција Бугари, они престанаа во душата своја да сет такви: они станаа Македонци.
Нај после нај долните, нај отчајаните органи на србцката пропаганда, родом Македонци, пак сет полезни за Македонија: од ниф се образуат клас од недоол'ни со србцката пропаганда за који шчо немат пат кон Бугарите; они ке уголемуваат класот од националните сепаратисти.
Значит, ако није се лажиме во претположејн'ето, оти националнијот сепаратизм ке бидит поддржан от комитетите, организацијата и македонцката интелегентна колонија во Бугарија, то, и во таков случај, доста јет једна

стр. 94

силна србцка пропаганда во Македонија, за да земит националнијот сепаратизм нај големи размери.
Но ноото течејн'е стрек'ат и ке стретит арен пријем ушче во зафатокот негов и во нај арната, нај интелегентната и непродадената македонцка интелегенција, како шчо и јет резултат на умственото и нравствено развијајн'е на последната.

Имат, и ке се најдат, мнозина интелегентни Македонци, кој шчо сет готои да дадат животта своја за интересите на својата таткоина и својот народ, кои ке се запитаат: шчо јет по важно за нас Македонците: обшчебугарцките, обшчесрбцките, обшчегрцките или македонцките интереси?
И ке одгоорат, да сет интересите на таткоината секоаш по горе од интересите обшченародни, и да сет последните само стредство за првите, а не наопаку.
Мала набл'удател'ност требит, за да се убедит чоек во таја истина.
Нај напред се знаит от секого, оти није милуаме нашата таткоина Македонија и нашијот народ, зашчо катаден и видиме и ѝ изучуаме со својите органи на чувствата.
Во неја и стред него сме изл'упени.
Од детинство сѐ, шчо јет мило ним и нам ни јет мило; сѐ, со шчо се радуваат они, и није се радуаме; они плакаат и није плакаме; они се смејат и није се смејеме.
Обшчата радост и жалост, обшчите предајн'а и обичаји нѐ праат сите нас једно цело, – један народ.
Но једно поминиме границите на Македонија, или на југ, или на северо-исток, или на север, т. е. во Грција, Бугарија, Србија, наједнаш ке осетиме, оти дујет на нас веке друг ветар; ке осетиме да сме није тамо само неканени гости, и оти, ако сакаат тамо да ни се покажат брајк'а, но тоа го праат, за да нѐ ограбат нас и да нѐ експлуатираат.
Грците, Бугарите, Србите, сите заједно нѐ уверуваат нас, да није сите сме само од нивната народност, и оти нашето спасејн'е јет само во сојединејн'ето на цела Македонија, или барем на један голем дел од неја, кон нивната држаа.
Секој

стр. 95

од нас ке забележит, оти тије л'уг'е, за који није знајефме само от книга, и ѝ знајефме како л'уг'е, шчо сакаат да ни поможат да се ослободиме, ни се покажуваат нам за пријатели и сонародници и ни се присторуваат за наши

покроители, не зато, шчо сме није Грци или Бугари, или Срби, не зашчо се грижат за некакви обшченародни интереси, во који флизаат и нашите, не зашчо сакаат да ни поможат и да нѐ избаат нас, а само со чисто егоистични цели, т. е. они експлуатираат со тоа, шчо се велиме није со нивните народни имијн'а, и сакаат, на осноа на сашчествуајн'ето на тије народни имијн'а во таткоината ни, да уголемат својата таткоина, да обеспечат својите интереси со завладуајн'ето, ако не на цела Македонија, то барем на голем дел од неја.
Не ни покажуат ли тоа, оти малите држаи, па и секоја једна страна, со преследуајн'ето обшченародни цели, преследуат не хуманни цели, ослободејн'ето на поробените, а чисто материјални и егоистични, т. е. уголемуајн'ето нивно за нејн интерес, без да се гледат, али ке настапит подобруајн'е во судбата на Македонија, или не.
Значит местните интереси се јауваат главни, а обшченародните второстепени; првите сет цел'а, вторите – стредство.
Имијн'ата: Бугарин, Србин, Грк во Македонија сет стредство на малите држаи да нѐ заробат нас.
Ако и није милуаме нашата таткоина и сами себе, то и није требит да претпочитаме нашите местни македонцки интереси пред обшчебугарцките, обшчесрбцките, обшчегрцките.
Није требит да создадиме такво положејн'е, да немат во Македонија, ни бугарцки, ни србцки, ни грцки интереси, зашчо тамо немат Бугари, Срби и Грци, а имат само Македонци от словенцки происход и некоји други македонцки народности.
Нашите интереси требит да си ѝ изучиме и да си ѝ зашчитуаме сами, а не да ѝ дааме во туг'и раци, за да експлуатираат со ниф малите балканцки држаици.

стр. 96

После, националнијот сепаратизм ке имат место и у л'уг'е, шчо гледаат от практично гледишче на работите, без да се занимаваат многу со теоријата за народноста ни.
Така, они ке расудуваат: ако једна Канада можит да се срдит на Англија за тоа, шчо последната, за да си бидит во арни односи со Сев.-Американцките Сојединени Држаи, пожртвуала ним интересите на Канада, и последната сега сакат да се ослободит од Англија и сама да си бранит својите државни интереси, зашчо по арно си ѝ разбирала; – то зашчо Македонија да се не срдит на Бугарија за тоа, шчо она не можит да бранит македонцките интереси, ами само експлуатират со ниф, и зашчо Македонија да не речит: јас проливав крв од моји синои, нека бранат мојите интереси они сами а не твој Начович, Цоков, Станчев и С-је.
Исто така, мнозина ке забележат, оти малите држаи се односуваат со таквоа недоверуајн'е кон рол'ата на Бугарија во Македонија, као шчо се односуваа Големите Сили кон рол'ата на Русија во Бугарцкото ослободуајн'е.
Последните се бојеа од једна „С-Стефанцка Бугарија", зашчо мислеа, оти Русија ке си ја присвојит.
Исто така, малите држаи мисл'ат сега, оти Бугарија сакат да се ослободит Македонија, за да си ја присвојит.
Но кога видоа западните држаи, оти сет излажани и оти Бугарија рог'ат таквије л'уг'е, као покојнијот Стамболов и живијот Свирчо, се успокојија и зедоа да праат против вол'ата на Русија тоа, шчо сами расипаа во Берлин.
Не ке се најдат ли и кај нас л'уг'е, који ке разберат, оти доверјето на малите држаи кон нашата таткоина ке зависит од наши Стамболовци и Свирчовци, но који ке видат опасноста за нашите национални интереси, не во Русија, ами во Бугарија?
Поеке јет од за веруајн'е, оти ке се најдат и таквије.
И тије ке бидат крајните сепаратисти.

стр. 97

Нај после мнозина ке забележат, оти нај големата нестрек'а наша се кријет во тоа, шчо немат у нас местен македонцки патриотизм.
Да беше у нас тој, није, кај и да сме, ке мислефме и ке работефме само за Македонија.
А сега једни од нас гледаат на себе како на Бугари, и сојединуваат нашите интереси со бугарцките и на место да изучуваат Македонија во секаков однос, на место да изучуваат историјата на Македонија во сите времијн'а, изучуваат бугарцките интереси и бугарцката историја, и често пати тије периоди од неја, шчо немаат никаков однос кон Македонија.
Така н. пр. г. Баласчев, ориг'анец родом, на место да се занимаат специално со историјата и интересите на Македонија, ми изучуат бугарцките интереси и „вешчествената култура на бугарцкото ханство", нешчо, које имат за Македонија истијо значај, као и историјата на Абисинија до покрстуајн'ето на Абисинците.
Друзи од нас сет во Грција и изучуваат грцките интереси и историја.
Друг ориг'анец, Димица, се подвизаат во Грција и за него имат значејн'е историјата на Македонија само до нејното завојувајн'е од Римјаните.
Друзи Македонци во Србија се чинат србцки патриоти и работат, на место за Македонија, за србцките интереси.
Така један богат кожарцки тргоец по име Коста Шуменкович по смртта своја пожртвува за србцките сколији 500,000 франкои.
Такви печал'ни резултати, од врзуајн'ето на нашите интереси со туг'ите, доста сет, за да се убедат мнозина, да јет нашето спасејн'е само во националнијот и религиозен сепаратизм.
Во л'уг'ето со таквија убедејн'а, као и во сите недоол'ни от пропагандите Македонци ке бидит првоначално силата на ноото течејн'е. Но така ке бидит само во зафатоко.
Бројот на привржениците јавни и тајни ке растит, не по дни, а по часои.

Важно јет то, шчо, до кога ке имат во Македонија бугарцка пропаганда, ке имат и србцка.
И двете

стр. 98

пропаганди се држат само со бугарцки и србцки пари.
Недоол'ните од втората до востајн'ето беа поеке.
По востајн'ето бројот на недоол'ните од јобите пропаганди ке се израмнит со увеличаајн'ето на недоол'ните од бугарцката пропаганда.
Но и да не бидит тоа, једна србцка пропаганда јет доста да создаит превосходна почва на ноото течејн'е.
Сите Македонци от србцката пропаганда ке бидат на страната на ноото течејн'е: органите на пропагандата ке сочувствуваат тајно, а не платените Срби ке исповедуваат својата македонцка народност јавно.
Напоследок и мнозина македонцки Словени со грцко образуајне ке се признаат за Словени.
Сега тије не го праат тоа, оти требит да се вел'ат Бугари, а името Бугарин у Грците се стаит многу долу.
После, сите од Македонците сет готои да напраат отстапки от своја страна за објединуајн'е во једно национално цело, но ни једен от последуачите на трите национални пропаганди немат да изменит на својата пропаганда, за да капитулират пред друга.
Националното објединуајн'е на Македонците можит да станит само со компромис мег'у ниф, а не со капитулирајн'е на једните пред друзите.
А тој компромис и јет ноото национално македонцко течејн'е.
Оттука јет јасно, оти, ако ноото течејн'е и не добијет некаква поддржка од многобројната интелегентна македонцка колонија во Бугарија, пак ке се развијат, само ке се развијат веке како течејн'е напраено специално против бугарцките интереси во Македонија.

При големото развитје на ноото течејн'е и при силнијот отпор од Бугарија, можит да се очекуат за него поддржка от страна на Србија.
Колку и да се покажуат оно не арно и опасно за Србија, сѐ оно не протиоречит на србцките интереси.
За Србија јет важно, Македонија, ако не бидит србцка, да не бидит и бугарцка.
Једнаш

стр. 99

се виде, оти она никој пат немат да бидит србцка, Србите ке можат да се одвртат от своите утврдуајн'а, да сет Македонците Срби, и ке ѝ признајат за оддел'но словенцко племе, једнакво блиско до Србите и Бугарите.
И така, македонцкото национално возродуајне јет настапен историјцки процес, шчо имат под себе јака почва и голема биднина.
Оно се должит главно на конкуренцијата мег'у Бугарија и Србија во македонцкото прашајн'е.
Како преодни стадији кон полното оддел'ајн'е на македонцките интереси од бугарцките и србцките, т. е. кон националнијот сепаратизм, служат политическите револ'уциони организации и политическијот сепаратизм, пропагандиран од ниф.
Као главен извор за уголемуајн'ето на бројот на националните сепаратисти ке служит уголемуајн'ето на конкуренцијата мег'у бугарцката и србцка пропаганди во Македонија и бројот од лица недоол'ни от тије пропаганди.
Националнијот сепаратизм ке се уголемит исто и од лица, шчо сознаваат сета вреда од националните и верцки пропаганди, који под вид да бранат нашите интереси, безбожно експлуатираат со ниф, и који шчо ке се решат на борба за националното објединуајн'е на Македонците со сите тије пропаганди.
Борбата со него јет опасна, не за него, а за негоите противници.

От таја борба он ке излезит победник, ушче поеке, шчо реформите во Македонија, ке дадат на неја возможност да се ослободит от туг'ите влијајн'а, и да пренесит центрот на возродуајн'ето натре во неја.

Состауала, состауат и можит ли Македонија да состауат от себе оддел'на етнографцка и политична јединица?

стр. 100

Во трите горе изложени статији јас разгледаф нај важните за мене, па ми се чинит, и за сите искрени патриоти прашајн'а.
Мисл'ам, оти читачот без коментарији ке разберит, шчо сакаф во ниф јас да речам.
Но сè шчо рекоф јас во ниф ке си останит без убав фундамент, ако не се разгледаат некоји теоријцки прашајн'а, от праил'ното постаајн'е на који ке зависит успеот во нашето обшчо работејн'е во полза на нашата таткоина и нашијот народ.
Мнозина ке се запитаат: за каков национален сепаратизм овде се гоорит? не се мислит ли да се создаат сега ноа македонцка народност?
Но тоа нешчо јет искуствено и као такво ке трајит ден до пладне.
Ами каква ноа т. е. македонцка народност, кога није, нашите татковци, дедои и предедои се велеле Бугари?
Али Македонците во нивната историја прој ауале некаква обшча работа политична и дуовна?
Како се односуале они кон друзите народности балканцки и обратно?
Во таја статија јас ке се постарам да одгоорам на тија и много друзи подобни прашајн'а, и со тоа по мојата сила да разјаснам научните оснои на националнијот сепаратизм, као и да покажам на непраилноста на тије возразуајн'а, који се

стаат од негоите противници, кои со тоа сакаат да компромитираат него, као нешчо искуствено.
Једно от првите прашајн'а, шчо ке постаат противниците на националното обединуајн'е и возродуајн'е на Македонците ке бидит: каква македонцка словенцка народност?
Никога немало македонцка народност, ке

стр. 101

речат тије, па и сега је немат.
Во Македонија секога јет имало, па и сега имат две словенцки народности: Бугари и Срби.
Значит некакво македонцко словенцко национално возродуајн'е јет просто празна работа на неколку фантазери, кои при тоа немаат никакво пон'атије за јужно-словенцката историја.
Македонија, после ке речат нашите противници, не предстауат ни географцко, ни етнографцко, ни историјцко цело.
Она не јет никак повлијала на судбите на саседните народи, а јет била арена на политична и културна борба мег'у разните балканцки народности.
Истите расудуајн'а за нашата таткоина, можит, ке чујиме и од некоп од нашите сонародници – македонцки Словени, шчо се викаат Бугари, кога ке се исцрпат сите друзи стредства за борба со македонцкото национално обединуајн'е.
Во Македонија немат јазик, ами имат много наречија различни мег'у себе, но сите стродни со бугарцките наречија и со ниф состауваат једно цело – бугарцкијот јазик.
Друзи од македонцките наречија сет по блиски до србцкијот јазик, ке продолжат својите возразуајн'а нашите противници.
Колко и да сет осноател'ни сите приведени возразуајн'а на нашите противници против обшноста на македонцките Словени и принадлежноста нивна кон једно самостојно словенцко цело, па ми се чинит, да можат да им се напраат и не по малечки контра-возразуајн'а, от кои ке се видит, да

националното самосознајн'е и возродуајн'е на македонцките Словени јет нешчо многу обично и разбирливо.
На првото забележуајн'е на нашите противници, оти никога немало македонцка словенцка народност, можит много просто да им се одгоорит: шчо немало по напред, можит да се сторит по доцкан, стига да се имаат различни историјцки прилики со своји оддел'ни барајн'а.

стр. 102

Некога сите индо-Европејци состауале једен народ со једен јазик, шчо востаноуваат сега лингвистите от срамнуајн'е на старите и нои индо-европејцки јазици.
Но исчезнаа тија историјцки прилики, при који индо-Европејците се разбира по мег'у ниф и настапија друзи историјцки прилики, при који се зафати цепејн'ето на јазико, на обшчото национално самосознаајн'е, со обшчи јазик, веруајн'а, к'уди, предаајн'а и пр.
Но тоа делејн'е пак беше на големи делои, или народни групи, како напр. индо-иранцка или аријцка, германцко-словенцко-литовцка и пр.
Тије групи со стечејн'ето на по доцните историјцки прилики се подразделија на јазични фамилији, како: индијцката, иранцката или персијцката, арменцката, грцката, тракоилирцката, италијцката, кел'тцката, германцката, словенцката и балтијцката или литовцката.
Словенцката, приближно од около родејн'ето на И. Хр., се раздели прво: на источно-словенцка или руска, на западно-словенцка и на јужно-словенцка група.
И само от последната се оддели бугарцкијот словенцки народ, со името Бугари, наврзано на бугарцките Словени од несловенцките Бугари.
Ако сега нашите противници допушчаат образуајн'ето на по мали етнографцки целини од по голема, као последица на историјцка необходност, и ако они досега гледале на Македонците како на Бугари, то зашчо сега они не можат и не сакаат до допушчат образуајн'ето от таја голема

етнографцка целина, шчо је велеле сите, па и они, бугарцки народ, две по малечки целини, бугарцка и македонцка?
А сегашните историјцки прилики тоа го сакаат, како шчо сакале некоаш образуајн'ето на бугарцкијот, србцко-хрватцкијот и словенцкијот народи од јужно-Словените, или пол'цкијот, чешко-словачкијот и лужичко-србцкијот от западно-словенцката група.
Сформируајн'ето на Македонците во оддел'на словенцка народност јет нај обичен историјцки процес,

стр. 103

подобен на процесот на образуајн'ето на бугарцкијот и србцко-хрватцкијот народ од некогашните јужни Словени.
Да срамниме тије два процеса.
Једни историци и филозофи тврдат, оти јужните Словени, ушче до дојдуајн'ето нивно на Балканцкијо Полуостров, се разликуале по мег'у себе, т. е. состауале два оддел'ни народи: Словени (Бугари и Словинци) и Србо-Хрвати.
Така тврдија Копитар, Миклошич и Шафарик.
Друзи историци, особено лингвисти (јазикознајци) тврдат, оти сите јужни Словени, во време на својето пресел'уајн'е на Балканцкијо Полуостров, зборуале на разни дијалекти (наречија) од једен јазик, и сите се велеле со једно обшчо име: Словени.
Словени се велеле и Србо-Хрватите.
Имијн'ата: Срби и Хрвати се носиле од малечки јужно-словенцки групи и биле племенни, а се сториле народни само, кога нивните носители, т. е. племијн'ата Срби и Хрвати, образуале големи држаи.
Сите Словени, подајници на србцката држаа, се велеле на место Словени – Срби, а на хрватцката држаа – Хрвати.
Така учит проф. Јагич, а заједно со него и негоите ученици.
Тој и на сегашните јужно-словенцки јазици не гледат, како на три целини, точно разграничени, а како на верига дробни наречија, који шчо се сливаат једно во друго, како шчо

влизаат колцата во веригата, од једна страна во једното саседно, а од друга – во другото саседно колце.
Ако се довериме на првата теорија, т. е. Бугарите и Србо-Хрватите да се преселија на Балканцкијо Полуостров како готои оддел'ни целини, то се питат, до каде се простираа тије народности во време на преселејн'ето, и дали сите дојдени бугарцки Словени останаа и досега таквије или некој дел од ниф се посрби? и дали сите дојдени Србо-Хрвати останаа као такви, или дел и од ниф се побугари?
При допушчајн'ето, да се доселија готои јужно-словенцките народности на Балканцкијот Полуостров, совршено неосветено остаат прашајн'ето за границите

стр. 104

мег'у Бугарите и Србите, особено прашајн'ето, со какво населејн'е беа заселени стредно-вековните: Мораа, Кучео и Браничео, или, со друзи зборои, денешната кралеина Србија?
За ниф велит Шафарик, на осноајн'е на византијцките историци, особено Константин Порфиророднн, да беа они заселени со бугарцки Словени, шчо бидоа посрбени во XIII и XIV в. в.
Ако се допушчит за верна таја теорија, ке бидит јасно, оти један народ не секога можит да устоит против натискот от туг'и саседни народи, а губи један свој дел во корист, на по силнијот сасед, и друго, од неја се видит, оти народите можат да се состаат од два блиски народи, слиени во једно, као последица на историјцка необходност.
Шчо имат бидено во стредните векои, зашчо да не можит да бидит и сега?
Бугарцкијот народ јет изгубил готоо цела денешна Србија во корист на Србите, и се примирил со мисл'ата за таја загуба, и не бројејки је за таква.
Зашчо он не можит да се примирит и со мисл'ата за загубуајн'ето на Македонија, кога тоа загубуајн'е јет исто таква неминуана необходност, како шчо беше неминуана необходност и загубуајн'ето на Србија?

Историјцките прилики неминуано водеа до изгубуајн'ето на Србија за Бугарија во корист на Неманичите и на србството, прво во политичен, а после и во национален однос; а историјцките прилики, создадени од Берлинцкијот трактат, напраја, Македонија да бидит загубена за Бугарите, прво во политичен однос, а после и во национален.
Ушче једна паралел' со историјата на Србија: да беше Србија недоол'на от својата судба во држаата на Неманичите, она ке праеше опит да се ослободит и да им протиостојит ним со стремејн'ето да се присоединит до Бугарија; но опитот ке беше напраен и ке доведеше до желаните резултати само, ако дозвол'уваа историјцките прилики; но последните не дозволија тоа, и Србија се примири со приликите и биде загубена за Бугарите.

стр. 105

Истото јет и ке бидит и со Македонија.
Македонија напраи опит нај напред да се ослободит от Турцко, но за сожал'уајн'е излезе опитот неудачен.
Можит по ослободуајн'ето ке се мислеше и за сојединуајн'е со Бугарија.
Но таја година ни покажа, оти историјцките прилики никој пат не ке дозвол'ат да се сојединит цела Македонија со Бугарија; сега за Македонците и Бугарите, остаат једно од двете: или делејн'е на Македонија мег'у балканцките држаици и со тоа изгубуајн'е за Бугарите и Македонците 2/3 од Македонија, или полно пресечуајн'е врските со Бугарите и постауајн'е на македонцкото прашајн'е на совршено неутрална, чисто македонцка осноа.
Кога така го постауат необходноста прашајн'ето, то јасно јет, оти секој пат и от секого ке бидит предпочтено второто.
И вистина, зар ке се решит један искрен патриот Македонец да пожртвуат: Костур, Лерин, Битол'а, Охрид, Ресен, Прилеп, Велес, Тетоо, Скопје и пр. за сојединуајн'ето на Македонија до левијот брег на Вардар со Бугарија?

Зар имат по голема близост меѓ'у једен Македонец од источна Македонија и једен Рушчуклија или једен Македонец од источна и западна или северна и јужна Македонија?
Кога историјцката непбходност категоријцки ни зајавуат: Македонци, или се сојединуајте меѓ'у себе и отчекнејте се од друзите балканцки народи, или готвејте се за дележ на таткоината ви! – сите искрени патрјоти Македонци ке приимат првото.
Па тоа го налагат на Македонците и чоешчината: зар јет чоечко сегашното стајн'е, во које ја имаат доведено Македонија пропагандите?
Во једна кук'а таткото јет од једна народност, једејн'от син од друга, друг'от от трек'а народност, и еден Господ знаит, до кога ке се продолжит да бидит така!
Чоешчината го барат од нас да се искоренит во татковината наша тоа ненормално стајн'е, и да се примират брат со брат, татко и деца.
Такво обј̀единејн'е јет необходност, а не ни јет

стр. 106

нужно фамил'но непријател'ство за некакво обј̀единејн'е со Бугарија, шчо никој пат не ке бидит допушчено, ни од малите балканцки, ни од големите држаи.
Значит во сегашните политични прилики имат, не по малу осноајн'е за загубуајн'е од Бугарите Македонија, од осноајн'ата за загубуајн'ето нивно во стредните векои денешна Србија.
И као шчо загубуајн'ето на Србија во политичен однос повлече по себе загубуајн'ето нејно и во национален однос, исто така раздробуајн'ето на С. Стефанцка Бугарија во политичен однос ке повлечит и раздробуајн'ето нејно во етнографцки однос.
Приликите создаат културна и национална близост меѓ'у л'уг'ето, и приликите ѝ разрознуваат роднинцките елементи.

Такво сопостауајн'е можит да бидит мег'у првата, т. е. теоријата за заселејн'ето на Балканцкијот Полуостров од јужни Словени, сформируани во две народности, строго разграничени во етнографцки и географцки однос и постепеното изменејн'е на етнографцката карта на Балканцкијот Полуостров од једна страна, и процесот на современото национално обособуајн'е на Македонија од друга.
Сега да видиме, дали од гледишче на другата, т. е. Јагичјевата теорија за образуајн'е на јужно-словенцките народности, можит да се објаснит постаајн'ето, при сегашните политични прилики, на једна ноа македонцка словенцка народност?
Јагич ни велит, јужно-словенцките јазици да сет и да биле верига од наречија; исто така, сите јужни Словени, до образуајн'ето на бугарцката, србцката, хрватцката и словинцката држаа, да се велеле со једно име – Словени.
На протежејн'ето на таја верига од јужно-словенцки племијн'а и наречија, као да се образуале 4 јаки возли, ке се речит, 4 држаи со разни имијн'а, т. е. : словинцка, хрватцка, србцка и бугарцка држаа.
Тије возли, т. е. држаи, спроти силата, шчо је имаа, кога се образуваа, си ѝ разделија мег'у себе сите колца – племијн'а и на-

стр. 107

речија на јужно-словенцката етнографцка верига и ѝ крстија со нивното име.
Возлите си имаа, као свој центр носител'от на националното име; со увеличејн'ето или умалејн'ето на политичното могушчество на носител'от на националното име и последното се рашируат или се умал'аат.
Така станале имијн'ата Србин и Хрватин народни от племени, така се присојединиле до нивните носители механически соседните племијн'а со својите наречија и

состаиле со ниф једен народ, постепено асимилируајки се со својите покорители или присојединители.
Ако образуајн'ето на јужно-словенцките народности јет механично-политичен процес, то истијот не јет нешчо невозможно и во сегашно време.
Во јужно-словенцката јазична верига имат неколку колца надвор от србцкијот и бугарцкијот политични возли: тоа сет македонцките наречија.
И вистина, тије колца, бидејки по мег'у себе нај блиски, имаат некоји режки на исток блиски со бугарцките и на север со србцките колца.
Тије колца во разни времијн'а беа со разни имишча бојадисани, до кога, во 4 та четвртина на поминатијот XIX век, бојите не зафатија да се клаат једна врз друга и не парализуваа једна друга.
И једната и другата боја не се држеше јако за колцата, и малу по малу бојите зафатија да се рушат и под ниф зафати да сијат природната им боја „словенцка" со одблеск „македонцки" од географцката област, во која сет распределени.
Носителите на тије колца – наречија некога се викале „Словени", а после, то Бугари, то Срби, до кога конкуренцијата на тија двете имијн'а не ѝ напраи јобите туг'и за македонцките Словени, и они не зафатија да се именуваат со старото географцко име на својата таткоина.
Името Македонец прво се употребуаше од македонцките Словени, како географцки термин за покажуајн'е на својот происход.
Тоа име јет обшчо известно на Македонците Словени и сите со него се именуваат.
Једно јет така, и једно образуајн'ето на народ-

стр. 108

носта јет политично-механичен процес, то имаат се сите нужни условија за оддел'уајн'е на Македонија во самостојна етнографцка област: Македонците имаат обшча таткоина,

последната постепено со реформи се оддел'уат во самостојна политична целина, во неја се имаат „неколко колца од јужнословенцката јазична верига“, тије колца много лесно се обединуваат со обшчото признаајн'е стредното од ниф за обшчо орадје во искажуајн'ето на литературната реч за сите интелигентни л'уг'е во Македонија и за во книгите и сколијите.

И така, сите условија за националното возродуајн'е на Македонија се имаат на лице, па и тоа возродуајн'е и од гледишче на втората историјцка теорија за образуајн'е на Балканцкијот Полуостров на малите етнографцки јединици од једна по голема јет совршено логично.

Тоа можит да се забележит на тије, шчо вел'ат да никога немало македонцка народност. – Немало, ама је имат сега и ке бидит за однапред.

Сега да се попитаме друго: али ке бидит точно, да се кажуат да имат во Македонија две словенцки народности и ако имат једна, то али таја народност можит да бидит наречена србцка или бугарцка?

Во Македонија, како и во секоја друга земја, имат многу наречија, блиски једно до друго.

Таја блискост од једно наречије се прејавуат, од једна страна до сите друзи македонцки наречија во обшчи фонетични или звуковни, морфологични или формени и лексични или речнични особини; од друга страна секоје наречије јет нај блиско до негоите саседни наречија, имајки со ниф обшчи особини, који се немаат во по оддалечените од него друзи наречија, и то западнијот дел од наречијето јет по блиско до негоијот западен сасед и со него, туку речи, се сливат, источнијот до источнијот и пр., и така,

стр. 109

наречијата као да сет врзани једно со друго, како колцата во једна верига.

Сега се питат: који колца од нашата верига наречија ке се наречат србцки, а који бугарцки и на која осноа?

При решејн'ето на тоа прашајн'е не требит да се забораат и следните прашајн'а: који наречија от србцкијо и бугарцкијо јазици се признаат за нај типични за тије јазици и који нивни особности се признаваат за нај карактерни за једнијот и другијот јазик (јазици)?
Дали тије нај карактерни црти се имаат во сите македонцки наречија?
Дали македонцките наречија имаат своји обшчи карактерни особности, који се немаат, ни во србцкијот, ни во бугарцкијот јазици?
Дали во македонцките наречија по оддел'но преобладаваат македонизмите пред србизмите, или бугаризмите, или наопаку?
Нај после да ли особините на крајните или периферијцките македонцки наречија и гоори ни дозвол'уваат да ѝ сочитаме за по блиски до стредното и нај типично македонцко наречије велешко-прилепцко-битолцкото или до централните наречија на србцкијот и бугарцки јазик?
Као нај типичен и раширен србцки дијалект се јавуат боснијцко-ерцеговинцкото или јужното србцко наречије, које шчо јет од времето на Вук Караџич литературен јазик на Србо-Хрватите.
Централното или велешко-прилепцкото македонцко наречије никој пат не можит да бидит по својите особини однесено кон србцкијот јазик, зашчо мег'у него и централното србцко-хрватцко наречије или сегашнијот србцко-хрватцки јазик имат исто таква разлика, како и мег'у чешкијот и пол'цкијот јазици, ке се речит, во средината на Македонија Срби немат.
От сегашното признаајн'е на сашчествуајн'е на Балканцкијо Полуостров само три словенцки народи: Словинци, Србо-Хрвати и Бугари, со одричајн'ето во центрот на Македонија Срби, као да се признаат косвено имајн'е тамо Бугари.
Но дали денешното гледишче јет праил'но?

стр. 110

Немат Срби, значит имат Бугари.
Но немајн'ето Срби дали вистина значит да имат Бугари?
Во централното македонцко наречије, мег'у другото се имаат таквија фонетични особини: старо-македонцките гласои *ъ* и *ь*, во тије места, кај шчо се имаат сочуано, преминуваат во *о* и *е*, напр. *ѳеноѿ*, от старо-македонцкото *ѳьньѿъ*, преко *ѳьнъѿ*; *соноѿ*, от *сънъѿъ*; на место старото *ѿј* и *ѳј* имаме *к'* и *г'* или *јк'* и *јг'*, напр. *врејк'а* и *ѿуг'а*; на место *нј* имаме *јн'* напр, *којн'* на место *конј*, на место ' – *а*, напр. *рака* и др.
Сите тије особини не сет србцки, но не сет ни бугарцки.
Они се немаат во главното бугарцко наречије – источно-бугарцкото, које служит и за литературен бугарцки јазик.
Ако источно-бугарцкото наречије се признаат за нај типично, то многу јет јасно, оти самата географцка далекост на македонцкијот центр од него јет доста да покажит, оти последнијот не можит да бидит бугарцки.
На источно-бугарцкото наречије сега се гледат, како на нај типично и нај чисто от туг' уплив, бугарцко наречије.
Оно јет сравнител'но со западно-бугарцкото по распространено.
Во последното се имат голема разлика од источното наречије, но се признаат во него, осим оригиналноста негоа, србцки уплив.
Македонцките наречија имаат пак своји оригинални особини, а зашчо се наог'аат во саседство со Србите, се признаваат пак за не чисти от србизми.
Осим тоа тије сет на крајнијот запад.
По сите тије причини, а нај главно по тоа, шчо Македонците, за својето ослободуајн'е од грцкијот патрик и от Турцко, работеа до последната Руско турцка војна заједно со Бугарите под името Бугари, а местата за таја борба беа около Бугарија, т. е. во Стамбул, Влашко, јужно-западна Русија и Србија, који (места) помагаа во ослободител'ната работа нај многу да бидат застапени Бугарите, поможаа да се објаит источното бугарцко наречије за литературен јазик на Бугарите и Македонците.

стр. 111

Сега да допушчиме да сет и Македонците Бугари, и да сет особините на македонцкото централно наречије исто толку бугарцки, колку и источно-бугарцките.
И во таков случај не можит да се зборуат за етнографцка целост мег'у Бугарија и Македонија.
И да јет имало некога таква целост, она можит од одот на историјцките прилики да се нарушит.
Во секој случај обшчите интереси можат да се поддржаат со взаимно согласуајн'е мег'у членоите на целината.
Интересите на целината требит да сет једнакво скапи за сите членои, шчо је состауваат: од неја требит да имаат сите једнакви згоди, и во нејна полза сите требит да праат једнакви жртви.
Ако тоа се немат, и ако од неја, једни имаат голема полза, не праејки никакви жртви, а друзите праат големи бесполезни жртви, целината се раздел'уат.
Националната бугарцка целина, во која се односуваа: Бугарија, Тракија и Македонија, не можит да се сочуат, зашчо немат таков етнографцки центр, шчо можит прочно да сојединит тије три страни, као шчо сет сојединени србцко-хрватцките земји, немат постредин на тије земји једно нај распространено, и једнакво оддалечено от сите нивни крајишча наречије, које да притегл'уат около себе периферичните наречија и да распространуат обшчо национално самосознајн'е мег'у сите, шчо зборуваат на тија наречија.
Во таков случај секој ке сознааше, оти не само Македонците, ами и Бугарите од Бугарија и Тракија праат једнаква со ниф отстапка во полза на центрот.
Сега пак случајот издигнал за литературен јазик на Бугарите источното бугарцко наречије, које се најог'ат на крајната протиоположна страна од Македонија.
Оно не можит да служит за обшч литературен јазик на Бугарите и Македонците, зашчо не можит дуовно да објединит на једнакви праа сите три припаметени области.

Тој задаток би можело да исполнит западно бугар-

стр. 112

цкото или шопцкото наречије, да не беше мало распространено и со многобројни оригинални особини, који се немаат во друзите наречија во Бугарија, Тракија и Македонија.
Нај после за сочувуајн'е на националната целост мег'у Бугарија и Македонија, првата не ке се согласит, за обшч литературен јазик на Македонците и Бугарите да се изберит македонското централно наречие, на место источно-бугарцкото.
Ето зашчо прашајн'ето које наречије требит да бидит обшч литературен јазик за Македонците и Бугарите, ако првите и за однапред ке се вел'ат Бугари, – које, прашајн'е, сега не се постаат на дневен ред, зашчо умоите на сите Македонци сега сет зафатени со револ'уционото движејн'е, једен ден неминуемо ке поведит и без друзи причини кон једно расцепуајне мег'у Бугарија и Македонија, со создаајн'ето от последната свој литературен јазик.
А создаајн'ето, редом со србцкијот и бугарцки, одделен македонцки литературен јазик, не јет ли рамносил'но со оддел'уајн'ето на Македонците во оддел'на, ни србцка ни бугарцка, ами македонцка словенцка народност?
Бугарите, можит, ке речат, оти ноата словенцка народност со свој литературен јазик ке бидит пак бугарцка, само со друго име.
Није Македонците, се разбират, да не ке имаме нишчо, не само против Бугарите, ако нѐ признаат нас за Бугари, но и против Србо-Хрватите, ако последните нѐ признаваат нас за чисти Срби или Хрвати.
И така централното македонцко наречије јет једнакво далеко и от србо-хрватцкијот и бугарцкијот литературни јазици и можит да се разгледуат, како нешчо оддел'но од ниф.

Ке се речит, најдофме једно неутрално колце на веригата од наречија.
Сега остаат да се решит, дали тоа неутрално колце стоит осамотено со оддел'на од друзите колца боја, или имат и друзи колца со истата или по блиска до неја, од колко до друзите, боја?
Ако стокмиме наречијата от краишчата на Маке-

стр. 113

донија, од једна страна со централното македонцко наречије, од друга со источно-бугарцкото наречије или србцкијот јазик кај Вук Караџич, ке видиме, оти сите македонцки наречија сет по блиски до централното македонцко, а не до централните наречија на друзите јужни Словени.
Значит, во Македонија имат сплошно словенцко, ни србцко, ни бугарцко населејн'е.
Тоа го признаваат и србцката и бугарцката пропаганда, и ако за надворешнијот свет и једната и другата зборуваат, оти во Македонија имало г'оа две народности: србцка и бугарцка.
Србцката пропаганда јет раширена низ цела Македонија без Костурцко, Сереско, Петричко, Драмцко, т. е. без крајнијот југ и крајнијот исток.
Во Костурцко Србите немаат пропаганда, не зашчо не сет костурци Срби, ами, добровол'но ѝ отстапуат на грцката пропаганда.
Истокот на Македонија Србите великодушно го отстапуат на Бугарија.
Бугарија јет не по малу великодушна во македонцкото прашајн'е кон Србија: и Бугарија признаат Срби на с.-з. от Шар планина; сета друга Македонија јет бугарцка, според Бугарите.
Значит, двете пропаганди не спорат само за земјите на с.-з. од Шар планина и тије части от Серцкијот санџак, шчо сет крај бугарцката граница.
Во првата живејат једногласно Срби, а во другата – пак једногласно – Бугари.

Но великодушијето на Србите јет само за тоа, да покажат умереноста на својот апетит и справедлиоста на нивните барајн'а: ето не сакаме тоа, шчо не јет наше.
Истото јет причината на бугарцкото великодушие спроти Србите.
Бугарите дори излезоа по толерантни: страната зад Шар је признаа за „Стара Србија".
Но от како шчо се искл'учат тије две крајини, сета друга Македонија Србите је крстат србцка, Бугарите – бугарцка.

стр. 114

Каде јет причината на тоа?
И шчо можит да закл'учит чоек од двојните претенцији за Македонија?
Причината на претенцијите на Србите и Бугарите сет, се разбират, чисто политични, но осим ниф имат ушче једна: македонцките наречија једно до друго стојат така блиско, једно во друго се сливаат толку незабележено, да, ако се признаит једно од ниф за србцко или бугарцко, ке требит да се признаат за такви једно по друго и сите саседни со него.
Закл'учок от тоа јет – да самите пропаганди признаваат, да во Македонија имат само једна словенцка народност; значит, утврдуајн'ето, да Македонија не предстауала етнографцка целина, противоречит на нивните постапоци.
И после, со горереченото, ке се најдат мнозина, који ке речат: можит, вистина јет, да, ако немало до сега македонцка словенцка народност, она можит да бидит создадена од времето, особено от сегашните историјцки прилики; вистина јет, оти Македонците по јазико свој не можат со прао да бидат наречени, ни Бугари, ни Срби, ами сет нешчо оддел'но, т. е. состауваат оддел'на етнографцка јединица, но пак, како није сега можиме да се велиме Македонци и да создааме оддел'на македонцка народност, кога: није, нашите татковци, нашите дедовци и предедовци сме се велеле Бугари?
Није не можиме да се откажиме от тоа, зашчо тоа име ни јет свето као и верата.

Да видиме, дали јет тоа така.
Није се велеме Бугари, како шчо једен чоек се велит со једно име, да речиме Петр.
Се прашат, кој ни го клал името, шчо сакал да означит тој со него, кога нѐ крстил и шчо разбираме није под името Бугарин, кога се велиме со него?
На тије прашајн'а ке ни одгоорит крстуајн'ето на чоека и значејн'ето на негоото име за друзите и за самијот него.

стр. 115

Некој, шчо носит име Петр, сам не си го клал името, ами му го клале друзи – нунковците.
Нунковците му клаваат једно име на кумчето, тој со него да се разликуат од друзите л'уг'е, деца, жени, моми.
Кога ке го викнат Петр, не ке се одзрнит Иван, Лазар, Велика, и прочее.
Значит името на једен чоек не јет толку важно за самијот него, колку за друзите, за тоа он не се крстит сам, ами го крстат него друзи.
Он сам и не се велит Петр, ами си велит: „јас".
Се ползуат со негоото име, само кога требит да се различит од много друзи л'уг'е, подобни на него.
Исто така, једен народ долго можит да бидит без народно име, ако на близу од него немат друг народ, от кој шчо ке требит тој да се разликуат со оддел'но народно име.
Но тоа народно име, не си измисл'уат народот сам за себе, ами со него го велит саседнијот народ и тој од него си го земат.
Значит нај природно јет народното име за једен народ да се појаит у једен саседен со него народ.
Саседните народи једен кон друг, значит, се јауваат во вид на нунко и кум.
По мисл'ата на проф. И. А. Бодуен-де-Куртене, Словените сет крстени со тоа име од Римјаните.
Словенцките имијн'а нај често се свршуваат на -слав: Светислав, Венцеслав, Борислав и др.

Словените служиле у Римјаните као робои и гладиатори, а у тије робои и гладиатори нај много се повторуало зборот „слав“, затоа тој збор зафатил да означуат, од једна страна, чоек, шчо работит нај тешките работи, т. е. роб, а пошчо нај многу робои се земало от Словените, то од друга страна, Словените биле крстени од Римјаните со името слави, које они си го позајмија од ниф и го препраија на Слов-ѣн-и, т. е. Словени.
Тоа крстејн’е на нашите предедовци стана ушче, кога они одвај влезоа во сносуајн’е со по културните романцки народи.
Со тоа име ке се наречеше некој от Словените, ако требеше да различит себе од некој Романец или

стр. 116

Германец, и то на секаде само оно се употребуаше.
Како и да јет, важно јет само то, да оно не Господ знајит, шчо означуаше, за да не можит да бидит заменено со друго.
И така, прво наше народно име ни имат бидено името Словенин.
Но за тоа име, како за наше народно, није Романците нај много знајиме, не по некакви своји традицији или од, ами по византијцките историци.
Главната причина, да зборуваат Византијците за Словените, значит, и за нашите предедовци, беа нивните војни со Византија.
Опустошејн’ата, шчо ѝ правеа нашите предедовци во Византија беа таквија фактои, за који не можеше да се молчит; а заједно со прикажуајн’ето за опустошејн’ата се прикажуаше и за опустошуачите, кон који се однесуваа Византијците со гордост и презрејн’е, као кон варвари.
Византијците зборуваа само за опасните за ниф варвари.
Колку један варварцки, т. е. не грцки народ беше по страшен за нивната држаа, толку поеке омразијата кон него беше по голема и толку негоото име добијаше по долно, по презрител’но значејн’е.

Нападејн'ата на: вест-Готите, ост Готите, Хуните, Аварите, Антите, Словените, Србо-Хрватите, Бугарите, на Византија сменуваа едното другото и за таја причина византијцките историци зборуваат за сите тије народи, па и за Словените и Антите.
При тоа требит да се не забораат, оти вест-готцките, ост готцките, хунцките полчишча се состојеа не од једни ост-Готи, вест-Готи, Хуни, Словени, но да во ниф господствуаше едната народност, но имаше примеси и од друзите.
Важно јет да Византијците одбележуваат господствујушчата народност, а за друзите молчат.
За Словените поеке зборуваат от сите друзи народи, осим Србо Хрватите и Бугарите, зашчо сите друзи вистина поминаа преко Балканцкијо Полуостров, но и си ојдоа од него.
Но Словените арно се утврдија на целијот полуостров, а особено во Македонија,

стр. 117

кај шчо образуваа ушче во VI столетје силна држаа, против к'ја Византијците отпраија силна војска.
Но нај много Византија пострада од народот Бугари, од монголцко племе, кој шчо опустошуаше сѐ шчо ке му се попаднит во Византија.
Во полчишчата на тој народ имаше и Словени, кој се бројеја од Византијците пак за Бугари.
Нај голем удар доби Византија од Бугарите, кој шчо зедоа од неја голем дел нејни земји, заселени со Словени, и од ниф образуваа една голема и силна држаа, која од VIII век до идејн'ето на Турците на Балканцки Полуостров, готоо постојано наносеше на неја еден удар за друг.
Бугарцката држаа беше поеке со словенцко жител'ство, но со името на нејните образуачи т. е. Монголците Бугари.
Словените од Бугарија и Македонија нај напред беа само сојузници на Бугарите во војните со Византија.

Но сојузните со Бугарите словенцки полчишча беа во очите на непријателите т. е. Византијците пак бугарцки.
Значит Византијците зафатија да прекрстуваат Словените ушче од времето на Аспарухоата орда.
Постојаната борба рамо за рамо со Бугарите ѝ напраи ниф једен народ со бугарцко име, но со словенцки јазик.
Бугарцкото име мег'у Словените беше попул'аризирано од Грците, и оно, прво, означааше само Бугарите – Монголите, после нивните воени сојузници, после бугарцките поданици и нај после стана етнографцки термин за бугарцките Словени.
Но тоа име во очите и устата на Грците имаше ушче специално значејн'е: нај ненавистни за ниф варвари, л'уг'е не образоани, груби, кои граничат со звероите.
За Грците сѐ словенцко беше грубо и бугарцко.
Со името Бугари нѐ крстија Грците и нас Македонците.
Но тоа прекрстуајн'е не јет јединствено.
От Србите није бефме прекрстени во Срби.

стр. 118

Во втората полоина на XII век, во времето на србцкијот жупан Немајн'а и бугарцките царои Асеновци или Асановци, Византија беше нападната от крстоносците и разни друзи непријатели.
Тогај Бугарите се приготвија да востанат и закл'учија догоор со Србите против Византија.
Последната беше обшч непријател' нивен и двата народа решија да удрат на неја, и секој да земит, кој шчо ке можит да откачит.
Во Византија немаше бугарцки и србцки земји, као шчо немаше и некакво национално самосознаајн'е у јужните Словени.
На осноа на тој догоор Бугарите нападнаа на источнијот дел на Балканцкијот Полуостров т. е. на Тракија, а Србите на западнијот т. е. сегашна Србија, Западна Бугарија и Македонија и малу по малу си ѝ разделија мег'у ниф.

Во течејн'е на два векои србцките кралеи присојединуваа кон својата држаа византијцки земји.
Но они секога се велеа само кралеи на Србите.
Цар Душан се нарече: цар на Србите, Грците и Арнаутите, а не и на Бугарите.
Титулата на цар Душан се објаснуат така: тој признаат на Балканцкијот Полуостров две словенцки држаи: Бугарија и Србија и една не словенцка – Византија; Србија со завоевајн'ето на византијцки земји сакат да наследит Византија, но со тоа она земат земји, кој можат да бидат и србцки и бугарцки но кој не сет бугарцки.
Македонцкото жител'ство не се односуало со мрзн'а кон Србите.
Ушче од времето на паг'ајн'ето на Самуилоото царство, Македонците не једнаш праија силни востаајн'а против Византија, многу по силни од Бугарцкото во време на брајк'а Асановци, но не можаа да се ослободат, зашчо кај ниф сет друзи географцките прилики кај Бугарите друзи.
За да се ослободат Бугарите во горна Бугарија, шчо се оддел'уат од долна со Балканите, доста јет да се избијат византијцките гарнизони во неја и да се фатат од ниф дервентите,

стр. 119

за да не пропушк'аат ноа византијцка војска.
А во Македонија работите сет сосем инакви.
Тука немат таков зид, кој шчо да бранит востаачите, као Балканите во Бугарија.
Тука имаме многу високи планини, кој имаат разен праец и образуваат котловини, одделени една од друга.
Планините затруднуваат сојединејн'ето на сите Македонци за обшча борба со непријател'от, а пак олеснуваат работата на Византијците, зашчо, со разместуајн'е во ниф гарнизони, они можат да држат Македонците во послушајн'е.
Осем тоа на Византија поможуваа да држит Македонците во послушајн'е и шосетата или друмишчата, шчо сет напраени

за воени требности ушче од Римјаните и ја пресечуваат Македонија од исток на запад, т. е. од Белото Море кон Сијн'ото и од југ кон север крај Вардар, т. е. од Белото Море кон Дунаот.
При таквија географцки прилики, јасно јет, оти Македонците не можаа да се ослободат од Византија и готои беа да бидат сојузници на секој непријател', шчо ке војуат со Византија.
Таков сојузник до X век беа Бугарите, а от XIII в. беа Србите.
Македонците станаа сојузници на Србите, и со тоа се ослободија од Византијците.
Они се присоединија кон Србија, но тоа присоединуајн'е не беше насил'ническо, а на основа на договор мег'у македонцките големци и србцките кралеи.
Тоа беше резултат на једен компромис мег'у првите и вторите, компромис згоден и за једните и за друзите.
Македонија под србцките кралеи, особено под Душана имаше полна самостојност во натрешните работи, и то таква, со каква не се ползуаше ни једен друг дел од големата империја на Душана.
Тоа се видит от титулите, шчо ѝ носеа македонцките големци и од влијајн'ето нивно на имперцките работи.
Тоа се видит и од големата приврзаност на Македонците кон царцкијот трон.
За да се убедит чоек во тоа

стр. 120

нешчо, доста јет да прегледат историјата на Немајничеата држаа од времето на цар Душана до смртта на Волкашина, особено периодот на распадајн'ето на Душаноата империја.
Од овде ке се убедит чоек оти центрот и нај големата рол'а во таја империја принадлежеше на Македонија.
От секаде от периферијата на Душаноата империја по негоата смрт отпаг'аат областите једна по једна.

Македонија крепит Урушеијот престол и македонцкијот големец крал' Волкашин јет главнијот советник и десна рака на Уроша.
Сите го мрзат Волкашина за негоата рол' и влијајн'е на Уруша, но царот му веруат, македонцките големци: 70 кралеи и банои, по народните песни, му веруваат и му даат 70,000 војска, со ниф да умрит на Марица за царот и „србцкото име".
70,000 души војска от 70 кралеи и банои!
Како се велеше таја војска?
Чије име носеше и кој му го кладе?
Сите се велеа „Срби", но во ниф имаше толку Срби, колку во војската на цар Симеона имаше Бугари – Монголи; па ми се чинит да ѝ имаше и по малу.
Значит во XIV век Македонците официално носеа името Срби, које немаше зашчо да го презираат и да се срдат на него.
Во тоа име они не наог'аа нишчо лошо.
Србите беа главната воена сила против Византијците.
Нашите предедовци беа нивни сојузници.
Византијците велеа сите своји противници, т. е., и Србите, и нас, Срби.
Малу по малу они нѐ прекрстија од Бугари на Срби.
Истото се поддржа от признајн'ето суверенитетот на Душана во Македонија и од рол'ата на нашите големци во негоата држаа.
Није станафме за надворешнијот свет Срби, после истапифме како србцки подајници и нај после зафати името Србин да означуат Македонец, не Грк, не Влаф и не Арнаутин.
Једно нешчо не сочува србцкото име во Македонија; тоа јет карајн'ето мег'у крал' Марко и кнез Ла-

стр. 121

зар.

Последнијот истапи као противник на Турците со името Србин и со тоа Турците врзаа со пон'атјето Србин и Србија денешното крал'ство и негоите жители.
Марко и негоите подајници во очите на Турците не можеа да бидат Срби, зашчо не се противија и не покажаа таква воинственост против ниф, каква покажаа кнез Лазар и негоите поданици.
И така до идејн'ето на Турците кај нас није три пати бефме прекрстени: 1, Словени, 2, Бугари, 3, Срби.
Но со тоа не се сврши сѐ.
Дојдоа Турците: се зафати борба мег'у рисјанството и мусул'манството, борба мег'у крст и полумесец.
Но со тоа не се пресече борбата мег'у словенството и грцизмот.
Турцкото господство на Балканцкијо Полуостров беше историјцки период, кога потчинените мисл'ат да сочуваат нивното историјцко наследје.
Се разбират, оти се сочуа само, шчо можеше да се сочуат и шчо не сакаа да ни го земат, зашчо не им беше нужно, и не беше опасно за ниф.
Турците ни зедоа земјата и си ја разделија мег'у ниф.
Није се примирифме со таја загуба.
Зафатија да ни земаат деца наши, да ѝ потурчуваат и да праат од ниф јаничари.
И тука молчефме.
Турците видоа зор до кога ја покорат Србија и името Србин означуало за ниф разбојник.
Није свифме глаа и не се велефме Срби, да не го расрдиме агата.
Он не сакал да се велиме и Бугари; и Бугари не се велефме.
Турчинот ке ни дојдеше во кук'ата, ке се најадеше, ке се напијеше и ке ни речеше: бре г'аур! ај донеси ми тоа и тоа! – ке му одгоорифме, сега беим!
Ако нѐ питаше некој Турчин, шчо сме? – ке му одгоорифме да сме или „каури“ т. е. неверници, или „раја на царот“.
Со друзи зборои није пред Турците се кажуафме така, како да не се расрдит агата.

Пред Турците није сме „каури“ и „раја“, и „каури“ зафатифме да се велиме и мег’у нас.
Во народните песни не једнаш се употребуат

стр. 122

името „каурин“ и „рајатин“, и „земја каурцка“ или „земја рајатцка“ во етнографцко значејн’е.
Значит Турците од нас напраија народ „каурцки“ и „рајатцки“, термини осноани на нашата принизеност пред Турците, на религиозната разлика мег’у нас и ниф и на обшчественото наше положејн’е.
Но осем Турците, по изгубуајн’ето на нашата слободија, наши „воспитачи“ и господари станаа Грците.
Није видефме во Грците дуовни господари и верцки началници.
Није бефме и кон ниф, исто така принизени, као и кон Турците.
Грците со црквата нѐ експлоатираа нас и сакаа да извршат под турцкото владичество тоа, шчо не можаа до него.
За да нѐ претопат нас, они избегуваа да нѐ вел’ат со народното име.
Они ни кажуваа, да сме били није рисјани, и није тврдефме: абре брате, рисјани сме, ами шчо сме!
Кога ке се расрдеа на нас, и ке нѐ наречеа тврдоглаи Бугари, није пак ке речефме: е пак така си јет: вистина рисјани сме, ама не сме образуани, као Грците!
Нашите глаи не разбираат; није сме Бугари.
Со један збор во турцко време није потврдуафме и се согласуафме со сѐ, шчо ке ни кажеа Турците и Грците.
Но Турците со тоа, шчо нѐ нарекоа нас: рајати и г’аури, гледаа на нас као на л’уг’е, не од известна народност, а шчо сет во известен однос кон ниф, господарите и праоверните.
Во истата смисл’а употребуафме и није, односуајки кон себе, тије имијн’а.
Значит Турците во нивната држаа не признаваа народности.
Исто така не знајефме за ниф и није.

Грците исто така не разликуваа словенцките народности и сите Словени, особено тој дел од ниф, шчо им причини нај големи непријатности и се наог'аше во турцко време под нивната опека, они го презираа и го велеа со презреното за ниф име „Бугари".
Но тоа име искажуаше презрејн'ето на Грците,

стр. 123

а не и достоинства на Бугарите, затоа се сопроводуаше сѐ зборот тврдоглав или „хондрокефалос".
И така дојдофме до националното наше име, шчо го имаат носено нашите татковци, дедовци и нај блиски предедовци.
Но видофме, оти онде имаме работа, не со једно, ами со цели 4 имијн'а, који означуваат да немало до пред неколку години точно определено народно самосознајн'е.
Името Бугарин, како се видит, до полоината на XIX век немало за нашите предедовци по големо значејн'е од имијн'ата: рисјанин, рајатин и каурин.
До тогај није знајефме да имат и да имало каурцки, рајатцки и рисјанцки земји и држаи.
Но није се бројефме за каури, рисјани и рајати и паметиме да сме имале наша каурцка и рајатцка царшчина, но сме је изгубиле на Косоо поле, кога се е расрдил Господ на нашите предедовци.
Тамо, т. е. на Косоо поле рекол Господ да си загубиме царшчината за наказајн'е за тоа, шчо не сме чуале верата чиста.
Тамо нашите каурцки царои извадиле голема војска да се бијат со Турчинот, но како рекол Господ да загубиме царшчината, от сите парчијн'а, на који бивале раздробени Турците, никнале нои Турци.
Кога го виделе тоа цароите, рекле, оти Господ сакат да загубат царшчината каурите, и да се потчинат на Турчинот.
Така Турците ни го презеле царството.
На Косоо паднале двајица царои.

После таквоа „јасно“ предстауајн’е у народот македонцки за негоата „бугарцка“ народност, можит ли да бидит збор за бугарцко национално самосознаајн’е у Македонците?
Ако јет така; ке возразит бугарцката партија од Македонци, то шчо означаат црковното прашајн’е, во које Бугари и Македонци одеа рамо за рамо, и последните се велеа и работеа со името Бугари?
Ево шчо означаат: Македонците беа крстени со национални имијн’а, со који они се разликуваат од дру-

стр. 124

зите саседни со ниф народности, т. е. од Турците и Грците, па и Власите.
Првите не трпеа името Србин зарди србцкијот отпор при завоевајн’ето на Балканцкијот Полуостров.
Во Турција до руско-турцките војни збороите „Срб-г’аур“ требит да означауале тоа, шчо означаваат сега збороите „москов г’аур“.
Се разбират, оти рисијаните не само сами не се велеле Срби, но им било непријатно да се вел’ат и од друзи така.
Така не ѝ велеа и Грците, зашчо последните не видеа големи лошотији от Србите.
Па и немало зашчо: името Србин погости во Македонија, као политичен термин само малу време.
Оно се и забораи скоро без чуздо пријатно потсетуајн’е за него.
От турцко гледишче и не прао јет да се вел’ат Македонците сите поглавно „Срб-г’аури“, зашчо они се предадоа на Турците.
А ако се испразднит од Македонија името Србин, то ке останит за Македонците само името Бугарин, које беше политичен и етнографцки термин ушче до турцкото завоевајн’е.
Тој термин не беше лош од турцко гледишче, а од грцко тој беше много удобен, зашчо со него нај убао можеше да бидит искажано презрејн’ето и ненависта на Грците кон нас.

Ето зашчо није мег'у другото се признафме за Бугари т. е. тврдоглавци.
Значит, нас со Бугарите нѐ врзуаше једно обшчо име, једнаков однос кон нас от страна на Грци и Турци, једнаква жежда за слободен от фанариоти и Турци жиот.
Таја обшчност нѐ побуди заједно да се бориме со обшчите непријатели.
Но таја обшчност не јет нешчо, које почиват на некакви обшчи воспоминајн'а и обшчи историјицки задаки, који да се сознаваат и да се имаат сознајано од нас и од Бугарите једнакво.
Нашата обшчност јет проста случајност.
До крајот на првата ¼ на XIX столетије се ослободија от Турција сите балканцки земји, осем Бугарија, Тракија, Македонија, Босна и Ерцегоина.
Првите три

стр. 125

географцки беа многу близо и једнакво се третираа от Турците и Грците.
Последните две беа одделени от првите три и беа во по инакви односи кон Турците и Грците.
За тоа првите три, једно се пробудија, зафатија да живејат со обшчи идеали, а вторите две со други, пак обшчи.
Но, ако при националното разбудуајн'е на Македонците, имафме друг вид на политичната карта на Балканцкијот Полуостров, то Македонците ке работеа сосем инак.
Ако беше Бугарија со Тракија слободна, а Србија заједно со Македонија поживејеше 50 години пред једни исти условија, то Македонците ке работеа заједно со Србите, а не со Бугарите.
Исто така Македонците можеа да работат и заједно со Грците, да можеа Грците да работат по умно и да беше само Грција и Македонија под Турцко около 50 години, кога сите други балканцки земји би биле слободни.

Бугарцкото име во Македонија, значит, јет резултат на лошото третирајн'е на Македонците от страна на грцкото дуовенство.
Грците унишчија Охридцката архиепископија за тоа, шчо се упоминуаше името „бугарцка", како историјцки релиљуиум, но употребуваа името Бугарин за да воплотат во него својето презрејн'е кон сѐ словенцко.
И имено тоа воплотејн'е на грцкото презрејн'е кон нас и јет причината да се велиме „Бугари", а не историјцките традиции.
Последните напротив нишчо нѐ ни зборуваат за Бугарите, а поеке за србцкото име во Македонија.
Значит нѐ крстиле „Бугари" Грците без да нѐ питаат нас, и није, немајки време да гледаме и да му најдиме мана на името, си го усвојифме.
Ако јет така, а инак и не можит да бидит, то јасно јет, оти името Бугарин не зборуат ушче за бугарцка народност во Македонија.
Тоа име сега се поддржуат во Македонија искуствено, као шчо и се насадуат тамо во нај ноо време името Србин.
Името Бугарин во Македонија сега немат место, зашчо веке цели

стр. 126

25 години, као живејеме није Македонците одделен жиот од Бугарите.
Мег'у Бугарите и нас имат многу малу обшчи интереси сега.
Македонија јет нужна за Бугарија, затоа последната прајк'ат во првата катагодина милион франкои и содржат на служба многу Македонци.
Бугарија пак јет нужна за Македонците, зашчо во неја Македонците ке добијат место и ке експлуатираат со нивните „бугарцки" чувства.
Значит, во течејн'е на последните 25 години односите мег'у Бугарија и Македонија почиваат, не на почва на једнакви

традиција и задаки, а на чисто трговцка осноа, т. е. једејн'от го експлуатират другијот.
Значит, името Бугарин во Македонија, со које сега експлуатират Бугарите, никак не јет национално, и за тоа никој од Македонците немат прао со него да експлуатират македонцките интереси во негоа полза.
Никој не ни имат дадено прао заради него да ни се набркуваат Бугарите во нашите работи.
Татко ми, дедо ми, предедо ми, ако се велеле по недоразберија Бугари, то ушче не значит, оти и јас требит да сум као ниф во мрак за мојата народност; ако се велеле они Бугари, то не значит, оти није ке требит да престаниме да веруаме во Русите за атар на разни Стамбуловци и Свирчовци, на место, заједно со нашата пролијена крв, није да си бараме праото от, кај шчо требит, да допушчиме да ни се бркаат во работите л'уг'е, који шчо и сами не знајат, шчо бараат; ако се велеле мојите дедовци Бугари, ушче не значит, да јас имам прао да експлуатирам македонцките интереси со издаајн'е ноини, који на место да бранат интересите на нашијот народ, ѝ бранат бугарцките и интересите на бугарцкијот кн'аз.
Нашите дедовци, велејки се Бугари и не мислеле, оти није ке праиме от тоа име капитал, за да се најадиме, напијеме и облечеме со него.
Значит, у Македонците името Бугарин јет фал'шива монета, со која они плајк'аат и на Бугарија и нејнијот

стр. 127

кн'аз и на нивната таткоина и нивнијот народ.
Време јет да се раскријет таја фал'ш, за да се престанит да се експлуатират со неја.
Од до тука реченото се видит: прво, оти, ако по нашите сегашни етнографцки пон'атја на Балканцкијо Полуостров, особено на централнијо и југо-источен негов дел, т. е. во денешна Србија, Бугарија, Тракија и Македонија имало и имат само две словенцки етнографцки јединици: србцки и

бугарцки народ, то тоа ушче не значит да немат, немало и не можит да бидит друга словенцка јединица, а напротив, оти нејното сашчествуајн'е јет во пределите на возможното и на дејствител'носта; второ, да во Македонија немат две јужнословенцки народности: србцка и бугарцка, а напротив, да во неја имат само једна народност со своји особини, који, или претстауваат нешчо оригинално, које се немат, ни кај Србите, ни кај Бугарите, као шчо јет, да речиме, со много особини на македонцките наречија, или нешчо које се имат, и кај Бугарите, и кај Србите, или које се имат само кај Македонците по краишчата на нивната таткоина и кај Србите, или пак по ниф и кај Бугарите, и да от тије особини на Македонците, као дел от словенцката група народи, нај многобројни, нај распространени, обшчи за сите Македонци, значит, и нај важни сет тије особини, со који Македонците се одличаваат од друзите словенцки народи: по ниф Македонците фактически состауваат оддел'на и самобитна словенцка народност, и ако за неа не се гоорит денеска во науката и во катаденнијот разгоор; трек'о, причина на тоа игнорирајн'е и затемнуајн'е на сашчествуајн'ето на македонцката народност да се кријет во сашчествуајн'ето во Македонија името „Бугари“ во етнографцки значај и во експлуатирајн'ето со него от страна на Бугарите.

стр. 128

Исто така, се запознафме со произлезот на името Бугарин во вид на етнографцки термин во Македонија.
Со друзи зборои, није се запознафме до сега со тоа, да состауала, состауат и да можит Македонија да состауат от себе оддел'на етнографцка јединица.
Сега ни остаат да видиме, али она состауала, состауат и можит да состауат таква јединица во политичен однос?
Во одгоорот на тија прашајн'а, ке требит да се продолжат расудуајн'ата за народноста на Македонците от тамо, кај шчо ѝ остаифме.

Није видофме, оти во Македонија името Бугарин јет последната метаморфоза во развијајн'ето на нашето национално самосознаајн'е и да јет резултат на тоа политично и обшчествено положејн'е, во које бефме постаени од завојуајн'ето на Балканцкијо Полуостров от Турците.
На осноа на сѐ тоа, шчо рекоф јас за историјата на националните имијн'а, који имаат сменуано једно друго, као и за причините на тија сменуајн'а, ке возникнат много злоупотреби.
Можит, мнозина ке ме осудат, као србофил.
Можит, самите Срби на него ке основаат својите шовинистични претенцији на Македонија.
Можит нај после, ке експлуатираат Србите сето речено за изменуајн'ето на националното ни име, за да докажат, да Македонците никога немале национално самосознаајн'е и не играле никаква самостојна историјцка рол'а, а сет влизале само, као суров материјал во државнијот организм на бугарцката или србцката држаа.
Мег'у другото такви недоразберији можат да се очекуваат, как от тоа, шчо јас категорично осудиф бугарцката политика во македонцкото прашајн'е, от које можат да помисл'ат да сум јас бугарофоб и србофил, исто така и од експлуататорцката тактика на балканцките Словени во македонцкото питајн'е.

стр. 129

Србите можат да затрубат, да сет Македонците Срби, једно не сет Бугари, зашчо така се викале до турцкото дојдуајн'е на Балкан. Полуостров.
Исто така, можит, некоји Срби во мојите расудуајн'а за непостојанството на народното име кај нас, ке најдат потврдуајн'е на мислите на проф. Милованович, кој шчо докажуал во „Дело“ да требит Македонија да се поделит мег'у балканцките држаици, зашчо не предстауала нито географцка, ни етнографцка, ни историјцка целина.

За првото ево шчо можит да се речит: Македонците, сите заједно се викале Срби не поеке од педесет години, а во некоји, и то северните делои, нека сто и сто и педесет, но не и поеке години.
Името Србин тогај јет имало поеке државна смисл'а и по малу етнографцка.
До тогај и во турцко време го немало кај нас.
И ако јет така, то не јет ли шовинистична заслепеност да ни се наврзуат сега нам на сите Македонци, па и само на северните наши сонародници, наместо бугарцкото име?
За тврдејн'ето на проф. Милованович, да Македонија не состауала и не состауат географцка, етнографцка и историјцка целина, за које, можит, некоји ке најдат потврдуајн'е во мојите расудуајн'а за изменејн'ето на националното име кај нас, осем тоа, шчо јет речено, кога одеше зборот за прашајн'ето, али имат во Македонија две словенцки народности, ке речам ушче следното:
И ако јет Македонија состаена од неколку котлоини, разграничени со високи гори, пак она во днешнијот нејн вид имат живејано оддел'но од Бугарија и Србија, или самостојен жиот, или под друзи држаи.
Тоа јет јасна докажуачка, оти нејната стрек'а не јет зависела само от Србија и Бугарија, и оти високите планини, шчо заобикол'уваат македонцките котлоини, ушче не сет таква опасност за заједнични политичен жиот у

стр. 130

нивните жители.
Така Македонија во денешнијот нејн вид, до образуајн'ето на бугарцката држаа, беше једна полусамостојна византијцка област.
После она цела потпадна под Бугарија.
Кога последната падна под Византија, Македонија беше слободна држаа на време и со успеф се бореше против Византија и имаше под себе цела денешна Србија.

После, Македонија потпадна под Византија и во течејн'е на неколку века во разни нејни делои се дигаа востаајн'а против покорител'ката.
Кога се ослободи Бугарија и се усили држаата на Неманичите, во која влезе прегешнијот дел од Македонија, т. е. денешна Србија, она, т. е. Македонија во денешната нејна големина, ушче остааше византијцка земја, кај шчо продолжаваа да се дигаат востаајн'а против Византија, за који се бараше сојуз и покроител'ство от саседните држаи.
После, цела Македонија влезе во држаата на Неманичите.
Во неја она као да јет била привилигироана и самостојна во натрешната политика.
При крал' Волкашин, Македонија пак као да се оддел'уат од друзите делои на Неманичеата држаа и као да се состредоточуат около него.
Во царуајн'ето на Крали Марко, она сосем се оддел'уат од србцките земји и се постаат во особен однос кон турцко-србцките односи и војни.
Во турцко време, она јет на истите осноајн'а под турцкото владичество.
После Берлинцкијот догоор она јет сама от сите друзи јужно-словенцки земји под Турцко и веке живит таков оддел'ен жиот поеке од 25 години.
Во тој згорен поглед на историјцките событија на Македонија, се видит, оти горе-долу у сите македонцки котлоини јет једна и иста историјцка судба, горе-долу сите нивни жители имаат особен, одделен историјцки жиот, не ретко самостојен или пак, закл'учуат во себе обшча борба за политична слободија.
Ако се пријимит на вид, оти таја обшча историјцка судба, тије обшчи политични борби

стр. 131

и самостојнијот политичен жиот јет удел на једно исто словенцко населејн'е и на један и исти народ, то ке бидит јасно, оти, тврдејн'ето да Македонија не состауала

географцка, етнографцка и историјцка целина јет осноано не на дејствител'носта, а на србцките есапи за Македонија.
Тој згорен поглед на историјата на Македонија ми се чинит, не само да покажуат, да није Македонците имаме своја историја и да сме народ, судбите на кој шчо се развијале во врска со судбите на друзите саседни нам народи, но и да имат во нашата историја много самобитно и својеобразно, као шчо јет да речиме самостојната Охридцка архиепископија, со нејното работејн'е на полето на народното просветуајн'е.
Исто така тој историјцки поглед покажуат, да готоо во сите времијн'а се забележуат силно работејн'е на народнијо дух на културно-историјцка осноа, резултатот на која се јауват образуајн'е на силна македонцка држаа от цар Самуил и богата народна литература.
А ако Македонија до сега со мали искл'учејн'а се јет развијала оддел'но од Бугарија и Србија, то она можит да чинит и за однапред, ушче поеке, шчо пропагандите: бугарцка и србцка употребуваат сите и дозволени и не дозволени стретства да искоренат во нашијот народен жиот сѐ самобитно, сѐ чисто македонцко.
Самосталното политично развијајн'е на Македонија јет необходност, као нешчо, без које није не ке располагаме со доста стретства да се бориме со пропагандите за сочувуајн'е од ниф нашата национална самобитност.

Неколку зборои за македонцкијот литературен јазик

стр. 132

Во четирите горни статији на оваа книга јас сакаф да обрнам погледите на мојите сонародници на нуждата од једно корено изменуајн'е на досегашнијот процес на нашето дуовно развијајн'е, као и на тоа, да мојите возгледи во тој случај не сет нешчо ноо и безосновно, а сет само чекор напред во досегашното развијајн'е на нашето национално самосознајн'е и да сет затоа сосем природни и осноател'ни.
Се разбират, оти во једна мала книга, као шчо јет оваа мојата, не се можат подробно да се разгледаат сите задирнати прашајн'а.
За секоје од ниф би се можела да напишит по једна цела книга.
Но сега за сега от таквија подробни разгледуајн'а за задирнатите питајн'а се немат ушче голема и неотложна нужда; за тоа требаше за сите од ниф да се кажит по неколку зборои, зашчо они једно без друго сет нејасни и неразбирливи.
Осем разгледуајн'ето на сите задирнати прашајн'а, за да бидит јасно појауајн'ето на книгата, сега ке требит да се кажит неколку зборои за својевременоста на книгата и нашијот литературен јазик.
Мнозина, можит, ке речат, оти вистина арно јет чоек да се позамислит над прашајн'ата, задирнати во таја книга, но сега ушче не му јет времето.

Со оваа книга, ке речат они, се носит раздор и разјединуајн'е мег'у нас, на место сојединуајн'ето, које сега за сега ни јет така нужно.
За македонцка народност, македонцка литература и литературен јазик није ке можиме да му мислиме само, кога ке заживејеме једнаш слободен политичен жиот; а до тогај нам ни требит, није да сме сојединени и да остаиме на страна националното прашајн'е.

стр. 133

На тоа јас можам да одгоорам само ово: по мојето мислејн'е, сегашните, т. е. Мјурштегцките реформи сет максимум, шчо можа да ископчит од Европа револуцијата.
Револуцијата на пролет ке бидит нај глупаото, шчо можиме није да напраиме.
Со револуцијата на пролет ке се користат само нашите непријатели, који си имаат само есапи, противни на нашите национални интереси.
Револуцијата на пролет само ке ни унишчтит совршено нас и ке унишчит плодоите, добијени од неја до сега, оти она ке бидит напраена не против Турцко, а против него и Реформаторцките Сили, и оти тоа ке бидит не по наши есапи, а по есапите на некоја Голема Сила и некоји мали балканцки држаји, који ке нѐ натераат нас да се дигниме, а после ке нѐ остаат на стред пат; нај после, оти није, ако против сите аргументи на здравијот смисл пак подигниме востаајн'е, ке бидиме само осноа на дипломатцка борба мег'у реформаторцките држаи и некоја трек'а, која борба ке се свршит само со нашето понишчуајн'е.
За тоа није, требит, да се откажиме от секоја мисл'а за револуција на пролет, ушче поеке, шчо реформите ке се воведат, зашчо со ниф јет врзана честа на две Големи Сили, који сет во стајн'е да постаат сѐ на својето, – и да се зафатиме за ноа т. е. културна борба, во која прво место, ке требит да зимат прашајн'ето за нашата народност и нашето национално-религиозно развијајн'е.

Значит, истом сега му јет времето да се мислит за јазико наш, нашата национална литература и воспитаајн'е во национален дух.
Сега настапуат време за интерес со национално-религиозни прашајн'а.
Тој интерес малу јет задоцнел, но от тоа ушче не следуат, да он си немат сега место мег'у нас и да можит да ни напакостит.
Ако сме логични, то требит да признајиме, оти автономијата на Македонија, за која до сега револу-

стр. 134

ционерите се бореа имат смисл'а само во тој случај, ако революционерите согледуваа во нашијот народ таквија качества и особини, који се немаат у друзите балканцки народи, а сет само наша карактерна црта.
Само согледуајн'ето на тије својеобразни црти во карактерот, нравите, обичајите, жиотот, предајн'ата и јазикот на нашијот народ јет важна причина да сме није против делејн'ето на нашата таткоина и за нејната автономија, зашчо дележот ке ни искоренит сѐ, шчо ни јет мило и ке ни наврзит много противно нешчо на нашијот народен дух.
Само оддел'ното македонцко национално самосознаајн'е кај нас ни даат морално прао, да се бориме против барајн'ето на малите балканцки држаи, да се разделит нашата таткоина, и да се бориме против пропагандите, шчо готват почва за дележ.
А ако не можит да се добијет автономија, требит ли није равнодушно да гледаме на работајн'ето на пропагандите и да се бориме со једно ноо течејн'е, шчо јет напраено само против ниф, за тоа само, шчо тоа течејн'е ке ослабело нај силната пропаганда?
Никак не, зашчо ни једна пропаганда, колку и да јет она силна, не можит да ни даит тоа, шчо очекуаме није од неја.

Сите пропаганди сет пропаганди само на своји, но никак не и на наши интереси, и од ниф никоаш немало нишчо особено за народот.
Спасејн'ето от пропагандите никој пат не ке ни дојдит, зашчо, ако јет денеска једната по силна, утре ке се чинит и другата таква, а првата ке ослабнит.
Пропагандите само нај после можат да достигнат крајната своја цел'а – дележот, које не го сакаат и тије, шчо сет против националнијот сепаратизм.
Значит, последнијот не јет неуместен во сегашните прилики, и можит да ни даит само арни плодои, но не и да ни напакостит.
Једно си имат местото националнијот сепаратизм, то требит да се прејавит он во милоста кон сѐ, шчо

стр. 135

јет народно, и на прво место, во милоста кон народнијот јазик.
Јазикот јет стредство, со које није познааме, шчо мислит, шчо осек'ат и шчо сакат нашијот собеседник.
Во јазикот се имаат оддел'ни гласовни знакои или зборои за сите мисли, осек'ајн'а и сакајн'а на једен чоек, за тоа јазикот на једен народ јет негоо дуовно богатство и наследство, во које се закл'учуваат, отпечатани во гласовни знакои или зборои, сите народни мисли, осек'ајн'а и сакајн'а, со који имат живено и живит једен народ и који се предаваат, као нешчо свето от једно поколејн'е на друго.
Да сочуат некој својот народен јазик и да го бранит као светијн'а, значит, да останит он верен на дуот на својите предедовци и да уважаат сѐ, шчо имаат они напраено за својето потомство.
Да се откажит чоек от својо народен јазик, значит, да се откажит он и од народнијот дух.
Со тоа само се објаснуат сакајн'ето и усилијата на покорителите, да напраат покорените, да се откажат от својот јазик и да изучат на негоо место нивнијот; исто така со

тоа се објаснуат упорството на покорените народи да сочуваат сето своје духовно народно наследство, а особито јазикот.
Таква милост кон нашијо народен јазик требит да имаме и није, ако сакаме да останиме верни на дуот на нашите предедовци.
Милоста кон народнијо јазик јет наш долг и наше прао.
Није сме должни да милуаме нашијот јазик, зашчо тој јет наш, исто така, као шчо ни јет наша таткоината ни.
Првите гласои, шчо ѝ имаме чуено, сет гласоите на нашите татковци и мајки, гласоите и збороите на нивнијот народен јазик.
Преко ниф није добифме нашата прва дуовна храна, зашчо со ниф се осмисл'уаше сѐ, шчо видефме со нашите очи.
Со народнијот јазик није освојуаме психологијата на нашите татковци и предедовци и се чиниме нивни дуовни последници, као шчо сме со снагата нивни те-

стр. 136

лесни продолжаачи.
Ако се односуаме со презрејн'е кон народнијот наш јазик, није само врајк'аме со неблагодарност на нашите родители за сето нивно дуовно гледајн'е и воспитајн'е.
– Није имаме и прао, осем долгот, да браниме нашијот јазик и тоа прао ни јет свешчено.
Секој, кој шчо напаг'ат на нашијот јазик, ни јет исто таков наш непријател', као и нападачот на нашата вера.
Верата и јазикот, тоа сет душата на једен народ, со изменуајн'ето на који, једен народ праит коренен душевен преврат: он се откажуат от сѐ прег'ешно и земат сѐ ноо.
Тој коренен преврат, ако стаат постепено во течејн'е на цели векои не јет опасен, зашчо једни делои од него се односуваат до једни поколејн'а, друзи до друзи поколејн'а, така да једни делои преминаваат по наслетство, као народно наследије, и само некоји сет нои.

Тој коренен преврат не јет опасен само, ако јет резултат на самостојното развијајн'е на народот.
Но, ако једен народ изменуат својот јазик и својата вера во једно касо време и под силно чуздо влијајн'е, сам без сознаајн'е однесуајки се кон таја измена, то он се откажуат от сам себе и от негоите интереси и предаат и себе и ниф на једен по силен народ, кој шчо ке постапит со него и ниф, како шчо ке му се заблагорасудит.
Значит, да се откажит једен народ от својот јазик, се велит, да се откажит он и от сам себе и својите интереси; се велит, да престанит да гледат на себе со своји очи, да судит за себе и за друзите со својот ум и разум, а да чекат укажајн'е за сѐ от страна.
Једен народ, кој шчо изгубил својот јазик, мјасат на једен чоек, кој шчо изгубил патот и незнајит от кај идит и кај одит, и кој шчо не знајит, зашчо одит вамо а не онамо или тамо.
Колко во по скоро време једен народ изменуат својот јазик, толко по опасно и отчајано јет негоото положејн'е.

стр. 137

Опасноста, која угрожаат на нашијот народ и негоите интереси от страна на пропагандите, који шчо употребуваат сите и дозволени и недозволени стредства, за да исчистат од Македонија нашијот јазик и со него нашите дуовни интереси, и да насадат на нивно место нивните јазици со нивни интереси, не само нѐ задолжуат нас, но и ни даат полно прао да употребиме сите и дозволени и недозволени стредства, за да сочуаме нашијот народен јазик, и со него нашите народни интереси.
При тоа није не сакаме туг'о, а си браниме својето.
Јазикот јет акустичен резултат от физиолошко работејн'е на органите на чоечката реча, на кој шчо му се приписуат извесно значејн'е.
Главните елементи на јазикот или чоечката реча сет: органите на речата, нивното физиолошко работејн'е, слуот, психолошкото воспријимајн'е на физиолошкото работејн'е на

органите преко слуот, и присојединуајн'ето кон воспријиманијот резултат на физиолошкото работејн'е на органите на речата или гласот, или зборот, некоје значејн'е.
Значит, јазикот главно јет физиолошко-психолошка способност на чоека, и као таква зависит от сѐ тоа, шчо праит да се менит чоек, т. е. со развијајн'ето на једен чоек и једен народ се развијат и негоијот јазик, со нивното опаг'ајн'е опаг'ат и нивнијот јазик.
Чоек се менит во време и пространство: исто така се менит и негоијот јазик.
Променејн'ата во јазикот на једен народ во време состауваат историјата на јазикот на тој народ, а променејн'ата негои во пространство составуваат негоите современи вариации или дијалекти, поддијалекти, гоори, подгоори и пр.
Секој народен јазик имат своја историја и своји современи вариации или дијалекти, поддијалекти и пр.
Своја историја и вариации имат и нашијот јазик.
По таја историја можит да се изучит, како сегашните вариации се добија от по стари и последните од једен

стр. 138

обшч македонцки јазик, а тој од једна јужно-словенцка група и пр.
Исто така по неја можит да се проследит на која вариација, или на кој диалект, во које време имало по голема литература.
Историјата, како на нашијот, исто така и на друзите јазици, ни покажуат, оти секој диалект, поддиалект гоор и подгоор, можит да се употребуат во литературни произведејн'а.
Таја привилегија на једен диалект, поддиалект и пр. – да бидит орган на литературна реча – по учејн'ето на историјата на јазиците, се даат ним, не по некакви особени естетични преимушчества, а по чисто практични причини, т. е. по стечејн'ето на историко-културните прилики.
Тије прилики денеска подигаат једно наречије на степен на литературен јазик, утре друго и пр.

Историко-културните прилики во создаајн'ето на литературни јазици господствуваа секоаш, господствуваат они и сега.
Благодарејн'е ним во нај ноо време се откажафме да си изберие једно од нашите наречија за наш обшч литературен јазик, а наместо тоа зедофме да се учиме и да пишиме на туг'ите саседни јазици, нај поеке на бугарцкијот.
Благодарејн'е на приликите сега није си избираме за обшч литературен јазик, централното македонцко, т. е. велешко-прилепцко-битол'цко-охридцкото наречије.
Који сет тије историјцко-културни прилики, шчо нѐ застауваат: прво, да си создааме свој литературен јазик и второ, да избираме имено централното наречије? Ето који.
Није видофме колку сет народните интереси тесно врзани со јазикот, а последнијот со карактерот и дуот народен.
Није видиме сега, оти три национални и религиозни пропаганди во нашата таткоина се борат једна против друга и сите заједно се борат против нас и нашите интереси, сакајки да им нанесат смртен удар и

стр. 139

да си ѝ потчинат под себе, зимајки со таја цел'а религиозното и сколијцко работејн'е кај нас, во своји раци преко црквата и сколијата за да нанесат смртен удар на нашата народност, ни налагаат на нас нивнијот, наместо нашијот јазик.
Народните интереси ни налагаат за да ѝ зашчитиме ниф, да браниме нашијот јазик от пропагандите.
Тоа бранејн'е ке бидит успешно и ке размрсит сите планои на пропагандите, ако бидит задружно и обшчо.
А за да бидит такво, требит со обшчо согласије да се изберит једно наречије за обшч македонцки литературен јазик.
Согласије ке имат, ми се чинит, само ако секој од нас праит избор, не по некакви естетични сообразуајн'а и не по чисто местни причини, а од гледишче на обшчите интереси.
Последните пак налагаат: периферијцките наречија, да отстапат место на централното.

Како шчо во једна држаа се имат држаен центр, кој шчо нај арно јет да се наог'ат во средината на држаата, и кон кој шчо се собираат сите конци од државнијот жиот, исто така и во јазиковните или области от сродни наречија требит да се имат једен центр, кој шчо по значејн'ето негоо требит да се односуат кон периферијцките наречија и гоори, као шчо се односуат центрот и столицата на држаата кон крајните окрази и околији.
Около централното наречије требит да се групираат сите наши научни и литературни сили, за да го очистат и обогатат со сокроишча од друзите македонцки наречија и да создадат од него једен убав литературен јазик.
На него требит да се создадит једна богата сколијцка, научна и убаа литература, за да можит преко ниф да се рашири низ цела Македонија во вид на литературен јазик, кој шчо ке изместит од неја пропагандцките јазици.
А заједно со изместуајн'ето на пропагандцките јазици и со создаајн'ето наш литературен јазик, се изместуваат од Македонија и интере-

стр. 140

сите на балканцките држаици и нивното место ке го застапат создадените со јазикот македонцки интереси.
И така, користа, шчо ке ни ја даит нашијот обшч литературен јазик, ни служит за мерило при избирајн'е наречије за таја цел'а, а она јет главнијот фактор при создаајн'ето на нашијот нов литературен јазик.
При возвишаајн'ето на једно наречије на степен на литературен јазик, никога немаат играно важна рол'а негоите естетични својства.
Тоа јет једно, зашчо практичните сообразу'ајн'а зимаат врф над естетичните, а друго, зашчо последните сет односител'ни и поеке субјективни.
По таја причина, по убаи се чинат на чоека, готоо само тије наречија и гоори, шчо ѝ слушат он или ѝ имат слушано по често.

За тоа и не можит да се зборит за естетичност во јазикот, диалектите и гоорите.
Значит, једен Македонец од источна, или северна, или јужна, или западна Македонија немат прао да се противит да бидит избрано централното македонцко наречије за литературен јазик само зато, шчо не им се чинело убао.
Немаат прао они да протестираат против централното наречије и за тоа, шчо јет оно централно као и зашчо изборот се праит по практични сооображејн'а.
Сега да видиме, али избирајн'ето на централното наречије за литературен јазик се оправдаат от практично гледишче?
Битол'а се избират за резиденција на генералнијот инспектор за Македонија и негоите советници – цивилни агенти.
Она се обрајк'ат во престолнина за Македонија.
Таја ноа престолнина не јет далеку от старите: Преспа и Прилеп, и од седалишчето на до неоддамна автокефалнијот Оридцки архиепископ.
Значит, централното наречије имат зад себе, така да се речит, историјцки праа.
Последните се осноаваат и на негоото централно положејн'е, које јет,

стр. 141

како во географцки, така и во етнографцки однос.
Централен град во Македонија ни јет Велес.
От тој центр географцки, није само мало се оддалечуаме, идејки преко Прилеп кон Битол'а и Орид.
Таков праец при оддалечуајн'ето од географцкијот центр се објаснуат со тоа, оти тије краишча сет от по големо историјцко значејн'е за Македонија, а од друга, сет по оддалечени и от србцкијот и бугарцкијот јазикои центрои, состауајки от себе македонцки јазиков центр.
И вистина диалектот велешко-прилепцко-битол'цко-оридцки јет јатката на македонцкијот јазик, зашчо на запад од него јет дебранцкијот (рока), на југ – костурцкијот

(ронка), на исток – источнијот или солунцкијот (ръка) и на север – скопцкијот или севернијот (рука).
Создаајн'ето литературен јазик јет дуовна потребност кај нас, со која се мислит да се клаит крај на злоупотребите на пропагандите со нашите интереси, и со која требит да се создаит свој литературен и научен центр, за да се немат нужда од Белград и Софија.
А та тешка задак'а ке се достигнит само, ако Македонецот от северна Македонија подаит рака на својот брат од јужна Македонија и Македонецот од источна Македонија подаит рака на тој од западна.
Подадените раци ке се прекрстат около Прилеп-Битол'а.
И така: стремејн'ето на Македонците да создадат свој културен центр; тоа, шчо сега Битол'а се чинит престолнина на Македонија; шчо Битол'а, Орид, Прилеп сет историјцки места за Македонците; као и тоа, шчо состауваат они географцки и јазичен центр; сите заједно праат да се пријимит, као обшч македонцки литературен јазик, централното македонцко наречије.
Откако се изберит наречијето, које имат да бидит македонцки литературен јазик, ке требит да се разгледат и прашајн'ето за македонцкијот праопис.

стр. 142

За праописот као и за праецот на нашето културно развијајн'е ке требит тука да се напраат неколку забелешки.
Праописот на један јазик, као и изработуајн'ето на један литературен јазик можит да идит постепено и полусознател'но.
Један чоек од један народ, шчо немат писменост, можит да изучит азбуката од један народ по културен од негоијот.
Тој чоек можит да употребуат туг'ата азбука и за гласои од негоијот јазик, или да изложит своите мисли со помок'та на туг'а азбука.
Но ако во негоијот јазик се имаат гласои, који се немаат во јазикот, от кој шчо се позајмуат азбуката, тогај позајмуачот

на туг'ата азбука ке напраит некои изменејн'а и дополнејн'а во неја, со који ке бидит означена разликата во гласоите мег'у двата јазика.
Таја позајмена и преработена азбука се предаат от колено на колено и со предајн'ето сѐ се изменуат и се дотеруат до својствата на јазикот на позајмуачите.
Така постепено и неосетно се изработуваат азбуките у по некултурните народи од додир со по културни народи.
Но таква постепеност имат место, ако два саседни народи сет во не једнакви политични прилики, ке се речит, једнијот, т. е. по културнијот народ господаруат, а другијот, по некултурнијот народ јет заробен, или нај малу немат полна политична слободија.
Но инак одат работите, ако двата народи имаат своји држаи.
Во таков случај позајмуајн'ата, особено културните, биваат по сознател'но и по скоро.
Така рисјанството и писменоста кај нас Македонците се имаат зафатено нај рано от сите словенцки народи.
Они се распространуваа со векои и идеа одоздолу на горе.
За тоа во историјата нишчо не се зборуат за покрстуајн'ето на нашијот народ.
Но со покрстуајн'ето секој пат имат идено и писменоста.
Со замолчуајн'ето на нашето покрстуајн'е се замолчуат и процесот на образуајн'ето на нашата писменост.

стр. 143

И така нашето дуовно препородуајн'е и просветејн'ето кај нас, па и изработуајн'ето на нашата писменост, заради географцките и историјцки прилики, имаат земено во првата ил'адогодишнина по Р. Хр. инаков ход, а у друзите праославни Словени инаков.
Кај нас то се извршуат постепено и незабележено, кај ниф брзо и со извесна тенденција.
От турцкото завојуајн'е на Балканцкијот Полуостров стана једна премена.

Турцкото господство ни пресече сите врски со нашата старина.
Нај тешко се отрази оно на Македонија, као централна провинција, па затоа во тоа време, кога у друзите праославни Словени постепено се изработуаше писменијот јазик и праописот, није сѐ поеке се обезличаафме и готоо сосем се откажафме од нашијот јазик, као орган на литературна реча.
Од време на време во течејн'е на цел XIX век није имаме опитуачки да се пишит на македонцки, но зарди некоји историјцки причини тије опитуачки не се овенчаа со успеф, каков би можело да се очекуат од ниф.
Литературните опитуачки на македонцките писачи во XIX век немаа за жалост таков значај, да задобијат последуачи, затоа, ако и сега во XX в. видиме некоји опитуачки да се пишит на македонцки, то тоа се не праит сознател'но и од некакви патриотични влечејн'а и цели, а само за забаа.
Во тоа се состоит разликата во нашето, т. е. македонцкото дуовно-национално возродуајн'е, от тоа на друзите праославни словенцки народи, со друзи зборои: као шчо по напред није постепено и први се просветуафме со рисјанство и со писмо, а друзите Словени – после нас и на брзо, така пак сега, во тоа време, кога сите праославни Словени постепено си изработија своји литературни јазици, своји богати литератури и постепено изработени праописи, није остааме назад от сите, туку речи, без литературни традиција, не зато, шчо 'и немаме, а зашчо заборааме својето, изучаајки туг'ето.

стр. 144

Није сега со брзина ке требит да разработиме нашијот литературен јазик, да установиме нашијот праопис и да создадиме једна наша литература, која ке одгоарат на сите наши нужди.
Со нашето сегашно национално возродуајн'е није се протиостааме на друзите праославни Словени, као шчо се протиостаафме и напред: тогај бефме први во дуовното

препородуајн'е, које кај нас беше бавно, а кај ниф скоро, сега наопаку; тогај они нас сакаа да нѐ достигнат и работеа со извесна тенденција и брзина, сега наопаку.
Во зависност от тоа, како се имат развијано један народ и негоијот јазик и праописот можит да бидит различен.
Ако један народ само постепено си изработуат својето писмо и него го преработуат и при тоа во негоата историја се немаат таквија собитија, шчо ја преполоуваат и праат цела пропаст мег'у једната, т. е. старата и другата или ноата нејна полоина, – писмениот јазик и праописот содржаат во себе много таквија особини, који немаат реална вредност во гласоите на сегашното стајн'е на јазикот.
Но, ако во историјата на културното развијајн'е на један народ се имаат два периода, мег'у који се имат један, као треки, но кој шчо јет период од застој и јет као непрелазна стена мег'у ниф, – тогај во новијот период на развијајн'ето на националното самосознаајн'е имаме препородуајн'е на народнијот дух, које стаат вистина на стара осноа, но во него влизаат много нои начела, согласно со дуот на времето и со специалните потреби на народнијот жиот и негоите пројауајн'а.
Тоа препородуајн'е се одбележуат и во книжнијот јазик и праописот: како једнијот, така и другијот сет горе долу слободни од некоји традиции, који не сет согласни со современото стајн'е на разгоорниот јазик.
И така историјата на културното развијајн'е на народите, согласно со нејнијот ход, содејствуат: или на

стр. 145

чисто етимологијцки или историјцки праопис, или на бркан – етимологијцко-фонетичен или историјцко-фонетичен, или нај после на чисто фонетичен праопис.
Трите вида от праопис зависат от по големата или по малата приврзаност кон старото или ноото стајн'е на један разгоорен или литературен јазик.

Једејн'от от трите праописа се усвојуат за једен литературен јазик у једен народ, шчо се возродуат, главно во зависност от та тенденција, шчо госпотствуат при народното возродуајн'е.
Једно јет така, то и нашијот праопис и праецот на нашијот литературен јазик ке требит да бидат во полна заисност от та тенденција, која ке нѐ раководит нас при нашето национално возродуајн'е.
Каква можит да бидит таја тенденција се видит от таја книга.
Но јас ке си дозвол'ам да повторам.
Она јет: прво, Македонија да се неутралисат за Бугарија и Србија и да се оддалечит једнакво од двете држаи и друго, она требит да се објединит на јазична осноа.
Тије принципи ке ракоодат изработуајн'ето на литературнијот наш јазик; они ке ракоодат и праописот.
На тије два принципа одгоарат: 1, Прилепцко – битолцкото наречије за литературен јазик, као једнакво далеко и от србцкијот и бугарцкијот јазици, и централно во Македониа. 2, фонетичнијот праопис со употребените во таја книга писмени знакои и со мали отстапки на етимологијата и 3, речничнијот материјал да јет собрајн'е от сите македонцки наречија.

Крсте Петков Мисирков пишува:

По степента на развијајн'ето на науката и литературата у један народ се мерит негоата култура и по ниф се дел'ат народите: на културни и не културни; културните народи владејат, а не културните робуваат.

Културното работејн'е јет по мачно од револ'уционото, зашчо првото јет умствено, а второто поеке физическо.

А културнијот чоек, за да имат прао да се наричат таков, требит да созидат, а не да рушит.

Културното работејн'е јет по нравствено од револ'уционото, зашчо со првото интелегенцијата се чинит истинцки слуга на својот народ, а со револ'уцијата она се обрнуат во немилосрден експериментатор.

Нај после културното работејн'е јет разумно.

Интелегенцијата со него разјаснуат нај важните за себе и за народот прашајн'а.

А нај важни сет тија прашајн'а, шчо сет врзани со народното самосознаајн'е.

Ако се допушчит за верна таја теорија, ке бидит јасно, оти један народ не секога можит да устоит против натискот от туг'и саседни народи, а губи један свој дел во корист, на по силнијот сасед, и друго, од неја се видит, оти народите можат да се состаат од два блиски народи, слиени во једно, као последица на историјцка необходност.

Шчо имат бидено во стредните векои, зашчо да не можит да бидит и сега?

Кога историјцката непбходност категоријцки ни зајавуат: Македонци, или се сојединуајте мег'у себе и отчекнејте се од друзите балканцки народи, или готвејте се за дележ на таткоината ви! – сите искрени патрјоти Македонци ке приимат првото.

Па тоа го налагат на Македонците и чоешчината: зар јет чоечко сегашното стајн'е, во које ја имаат доведено Македонија пропагандите?

Во једна кук'а таткото јет од једна народност, једејн'от син од друга, друг'от от трек'а народност, и еден Господ знаит, до кога ке се продолжит да бидит така!

Чоешчината го барат од нас да се искоренит во татковината наша тоа ненормално стајн'е, и да се примират брат со брат, татко и деца.

Нај после за сочувуајн'е на националната целост мег'у Бугарија и Македонија, првата не ке се согласит, за обшч литературен јазик на Македонците и Бугарите да се изберит македонското централно наречие, на место источно-бугарцкото.

Ето зашчо прашајн'ето које наречије требит да бидит обшч литературен јазик за Македонците и Бугарите, ако првите и за однапред ке се вел'ат Бугари, – које, прашајн'е, сега не се постаат на дневен ред, зашчо умоите на сите Македонци сега сет зафатени со револ'уционото движејн'е, еден ден неминуемо ке поведит и без друзи причини кон једно расцепуајне мег'у Бугарија и Македонија, со создаајн'ето от последната свој литературен јазик.

А создаајн'ето, редом со србцкијот и бугарцки, одделен македонцки литературен јазик, не јет ли рамносил'но со оддел'уајн'ето на Македонците во оддел'на, ни србцка ни бугарцка, ами македонцка словенцка народност?

СКРАТЕНИЦИ

англ. – англиски јазик
аор. – аорист
арап. – арапски
безл. – безлично
бр. – број
бр. им. – бројна именка
бр. прибл. – приближен број
бр. прид. – бројна придавка
бр. ред. – реден број
буг. – бугарски јазик
Вид. – Видете
герм. – германски јазик
гл. – глагол
гл. им. – глаголска именка
гл. пом. – помошен глагол
гл. прид. – глаголска придавка
гл. прил. – глаголски прилог
гл. форма – глаголска форма
грч. – грчки јазик
дем. – деминутив
дем.,хип. – деминутивно–хипокористичен
ж. – именка од женски род
ж. неизм. – неизменлива именка од женски род
зам. – заменка, заменски
зам. какв.– каквотна заменка
зам. лич. – лична заменка
зам. показ. – показна заменка
зам. прид. – придавска заменка
зам. присв. – присвојна заменка
зоол. – зоологија, зоолошки
изв. – извик

им. – именка
истор. – историски
итал. – италијански
комп. – компаративен
лат. – латински јазик
лич.,безл. – личен, безличен глагол
м. – именка од машки род
мн. – множина, именка што има само множина
модал. – модален збор
неизм. – неизменлив
несвр. – глагол од несвршен вид
новогрч. – новогрчки јазик
новолат. – новолатински
перс. – персиски јазик
показ. – показен
пол. – полски јазик
полит. – политички термин
прав. – правен термин
предл. – предлог
през. – презиме
прен. – пренесено значење
прид. – придавка, придавски
прид. зам. – заменска придавка
прид. комп. – компаративна придавка
прид. присв. – присвојна придавка
прил. – прилог, прилошки
присв. – присвојна придавка
р. – род
ром. – романски јазик
рус. – руски јазик
санскрт. – санскртски
свр. – глагол од свршен вид
свр.,несвр. – глагол од свршен и несвршен вид
сврзн. – сврзник
син. – синонимен збор
скрат. – скратеница

слов. – словенски збор
спрот. – спротивен по значење
ср. – именка од среден род
ср. неизм. – неизменлива именка од среден род
средновеклат. – средновековнолатински
средногрч. – средногрчки јазик
срп. – српски јазик
срп.-хрв. – српски и хрватски јазик
тур. – турски јазик
тјурк. – туркски јазик
франц. – француски јазик
хип. – хипокористик
хрв. – хрватски јазик
црков. – црковен
црклат. – црковнолатински
црковлат. – црковнолатински
чест. – честица
чест. праш. – прашална честица
член
шпан. – шпански јазик

КОРИСТЕНА ЛИТЕРАТУРА

В у ј а к л и ј а, М и л а н : *Лексикон страних речи и израза.* У редакцији Д-р Светомира Ристића и Д-р Радомира Алексића. Просвета, Београд 1972.

Д и м и т р о в с к и, Т о д о р // Благоја Корубин // Трајко Стаматоски (под редакција на Блаже Конески) : *Речник на македонскиот јазик со српскохрватски толкувања во три тома* (А–Н), О–П), Т– Ш), Скопје 1961–1966.

D o m o v i ć, Ž e l i m i r // Anić, Šime // Klaić, Nikola : *Rječnik stranih riječi.* Tuđice, posuđenice, izrazi, kratice i fraze. IKP Evro Beograd 2001.

S i m e o n, R i k a r d (Glavni urednik Vlatko Pavletić, stručni urednik Dr Radoslav Katičić) : *Enciklopedijski rječnik lingvističkih naziva* (na 8 jezika: hrvatsko-srpski, latinski, ruski, njemački, engleski, francuski, talijanski, španjolski). Tom I (A–O). Matica Hrvatska, Zagreb 1969.

S i m e o n, R i k a r d (Glavni urednik Vlatko Pavletić, stručni urednik Dr Radoslav Katičić) : *Enciklopedijski rječnik lingvističkih naziva* (na 8 jezika: hrvatsko-srpski, latinski, ruski, njemački, engleski, francuski, talijanski, španjolski). Tom II (P–Ž). Matica Hrvatska, Zagreb 1969.

С т а н а, Ш е х а л и ћ (са сарадницима: проф. Живко Малешевић, проф. Предраг Живојиновић и др.) : *Лексикон страних речи* – архаизми, локализми, неологизми – II издање. JPJ, Земун 2001.

Ф и л и п о в а-Б а й р о в а, М. // Б о я д ж и е в, С. // М а ш а л о в а, Е л. // К о с т о в, К. (Отговорен редактор С т. И л ч е в) : *Речник на чужоите думи в българския език.* Българска академия на науките. Институт за български език. Издателство на Българската академия на науките, София 1982.

И др. изданија.

СОДРЖИНА

РЕЧНИК НА ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗМИТЕ ВО ДЕЛОТО НА К. МИСИРКОВ – „ЗА МАКЕДОНЦКИТЕ РАБОТИ“ (Толковен, Прав, Обратен, Фреквентен 789

Интернационализмите во делото на К. Мисирков – „За македонцките работи“..... 3–5

ТОЛКОВЕН РЕЧНИК НА ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗМИТЕ ВО ДЕЛОТО НА К. МИСИРКОВ – „ЗА МАКЕДОНЦКИТЕ РАБОТИ“ 7–247

А 7–17
Б 17–19
В 19–21
Г 21–28
Д 28–35
Ѓ ..... /
Е 36–50
Ж 50–51
З 51–53
S ..... /
И 53–82
J 82
К 83–100
Л 100–105
Љ ..... /
М 105–116
Н 116–142
Њ ..... /
О 142–151
П 151–182
Р 182–199
С 199–214
Т 215–223

Ќ ..... /
У 223–224
Ф 224–234
Х 234–236
Ц 236–245
Ч..... /
Џ ..... /
Ш 246–247
Од други лексички слоеви 247–259
РЕГИСТАР на интернационализмите во делото на К. Мисирков – „За македонцките работи“ (Според потеклото и значењето) 260– 323
Од други лексички слоеви 324–326
Рецензија од д-р Вера Стојчевска Антиќ 328
РЕЧНИК–ИНДЕКС на интернационализмите во делото на К. Мисирков „За македонцките работи“ 329–342
ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗМИТЕ ВО ПРАВИОТ РЕЧНИК на делото на К. Мисирков „За македонцките работи“ 343–411
ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗМИТЕ ВО ОБРАТНИОТ РЕЧНИК на делото на К. Мисирков „За македонцките работи“ 412–473
ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗМИТЕ ВО ФРЕКВЕНТНИОТ РЕЧНИК на делото на К. Мисирков „За македонцките работи“ 474–613

К. П. МИСИРКОВ „ЗА МАКЕДОНЦКИТЕ РАБОТИ“ (Под редакција на Димка Митева) , Скоје 2020 614–784
Предговор 616–625
Шчо напраифме и шчо требит да праиме за однапред?*) 626–673
Имат ли се нужда от македонцки национални научно-литературни другарства?*) 674–698
Националнијот сепаратизм: земјишчето на које се имат развијено и ке се развијат за однапред 699–733

Состауала, состауат и можит ли Македонија да состауат от себе оддел'на етнографцка и политична јединица? 734–768
Неколку зборои за македонцкијот литературен јазик 769– 783
Крсте Петков Мисирков пишува 784–785
Скратеници 786–788
Користена литература 789

CIP – Каталогизација во публикација Национална и универзитетска библиотека „Св. Климент Охридски“, Скопје

МИТЕВА, Димка

Речник на интернационализмите во делото на К. Мисирков „За македонцките работи“ (Толковен, Прав, Обратен, Фреквентен) / Димка Митева. – Скопје : Митева Д., 2020. – 789 стр. ; 30 см

Рецензент: д-р Вера Стојчевска Антиќ

ISBN 978-608-4824-24-4

а) Мисирков, Крсте П. (1874–1926) – „За македонцките работи“, 170 стр.
б) Македонско прашање – 19–20 век
COBISS.MK-ID